

Municipiul Sfântu Gheorghe va fi un oraș definit prin calitatea vieții, un spațiu comunitar capabil să asigure locuitorilor săi un loc plăcut în care să îți dorești să locuiești, să lucrezi și să îți petreci timpul liber. Municipiul va reprezenta un factor integrator al avantajelor competitive oferite de el și de comunitățile apropiate, o zonă de dezvoltare economică bazată pe integrarea noilor tehnologii în zonele cu avantaj competitiv și un spațiu cultural bogat și divers.

Strategia integrată de dezvoltare urbană a municipiului Sfântu Gheorghe

Cluj Management and Planning Group

Cuprins

Metodologia elaborării proiectului de planificare strategică pentru municipiul Sfântu Gheorghe.....	4
Etapele procesului de planificare strategică	5
Analiza principalilor indicatori locali.....	10
Demografie	11
Religie, etnie și limbă maternă	24
Educație	27
Sănătate și social	38
Administrație locală.....	44
Perspective strategice socio-demografice	52
Dezvoltare comunitară, mediu și infrastructură edilitară.....	55
Calitatea factorilor de mediu.....	81
Cultură	119
E-guvernare și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC).....	133
Sfântu Gheorghe – analiza economiei locale.....	139
Analiza gradului de dezvoltare economică locală	157
Analiza performanței sectoarelor economiei locale	169
Concluzii.....	177
Turism	179
Profilul competitiv al municipiului Sfântu Gheorghe la nivel regional.....	192
Evoluția populației.....	195
Studii Superioare	199
Indicele local de dezvoltare umană	201
Autonomia financiară	203
Impozit pe venit per capita.....	204
Fonduri UE	206

Salariați în populația totală	208
Sinteză.....	210
Perspective strategice privind competitivitatea regională	213
Analiza cadrului strategic	214
Rezumat.....	215
Documente la nivel european	217
Documente la nivel național.....	229
Sectoare cu importanță deosebită	253
Documente la nivel regional.....	279
Documente la nivel județean	300
Documente la nivel local	309
Analiza de compatibilitate a cadrului strategic	315
Perspective strategice privind dezvoltarea municipiului Sfântu Gheorghe.....	322
Analiza SWOT – Municipiul Sfântu Gheorghe	325
Profilul strategic al orasului Sfântu Gheorghe.....	330
Probleme strategice.....	331
Viziune	337
Factori strategici cheie.....	338
Avantaj competitiv.....	338
Directii strategice.....	341
Obiective strategice pentru dezvoltarea Municipiului Sfântu Gheorghe	345
Obiectiv 1. Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia	346
Obiectiv 2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, culturale, de sănătate și sociale a municipiului	349
Obiectiv 3. Dezvoltarea teritorială coerentă și creșterea capacității administrative.....	351
Obiectiv 4. Protejarea și conservarea mediului natural	353
Planul de acțiune al Municipiului Sfântu Gheorghe pentru perioada 2015 – 2023	355
Obiectiv strategic 4.....	392
Protejarea și conservarea mediului natural	392
Implementarea și monitorizarea implementării strategiei	393
Proiectul de monitorizare a planului strategic de dezvoltare al Municipiului Sfântu Gheorghe	396

Metodologia elaborării proiectului de planificare strategică pentru municipiul Sfântu Gheorghe

Această secțiune are menirea de a clarifica modalitatea în care s-a derulat întregul efort de planificare strategică desfășurat de echipa de consultanți împreună cu reprezentanții Primăriei Sfântu Gheorghe precum și pașii care au fost urmați.

Trebuie menționat că efortul depus a fost unul comprehensiv, incluzând o multitudine de activități, de la analiza strategică bazată pe consultarea unui număr semnificativ de documente, rapoarte, studii sau date statistice, până la etapele de consultare cu actorii (stakeholderii) comunitari. Scopul urmărit a fost realizarea unui document care să reflecte pe cât posibil voința comunității locale, pornind de la o imagine obiectivă a situației actuale și care să identifice acele arii sau domenii care pot oferi, în mod real, avantaj competitiv comunității în următorii 5-7 ani.

Principiile care au stat la baza elaborării acestui document sunt:

- **rigurozitate metodologică** prin utilizarea unor instrumente de planificare coerente și construcția unor modele de dezvoltare strategică valide;
- **implicarea comunității** - calitatea expertizei profesionale existente la nivelul comunității reprezintă un atu care trebuie valorificat la maximum în procesul de planificare strategică;
- **neutralitate, obiectivitate și coeziune comunitară** – profilul strategic al municipiului a fost construit pornind de la date empirice obiective, care ne-au permis identificarea zonelor cu probleme dar și a celor de perspectivă; această analiză cantitativă a fost dublată de una calitativă, prin consultarea stakeholderilor locali și identificarea unor obiective comune la nivelul comunității. Raportarea la aceleași obiective strategice comunitare pe termen mediu și lung (indiferent de modificările politice la nivel de conducere administrativă) reprezintă un element cheie pentru succesul strategiei.

Etapele procesului de planificare strategică

Procesul de planificare strategică s-a desfășurat pe durata a 7 luni (ianuarie - iulie 2015) și include următoarele etape:

1. Analiza strategică a domeniilor cheie

În această fază am fost interesați în a dezvolta o imagine cât mai clară asupra situației actuale a municipiului care să servească ulterior procesului de planificare. Pe parcursul demersului de analiză strategică am fost ghidați de două principii: obiectivitate și date empirice. Mai precis, am încercat să realizăm un tablou cât mai apropiat de realitate prin utilizarea unor date empirice.

Analiza strategică este esențială pentru reușita strategiei. În lipsa unei structuri metodologice coerente, ea va produce rezultate sumare sau insuficient structurate și

analizate, ceea ce va însemna în mod automat lipsă de validitate a rezultatelor finale. Analiza strategică utilizează principalele date empirice existente la nivelul comunității, dar merge mult mai departe: analizează aceste date, le structurează pe categorii relevante, utilizează abordarea comparativă, localizează și identifică elemente strategice importante și furnizează perspective strategice sectoriale.

Definirea profilului strategic este posibilă numai pornind de la analiza strategică a domeniilor cheie. Această analiză a vizat, în cazul municipiului Sfântu Gheorghe:

1.1 Indicatori strategici locali

- Demografie;
- Religie, etnie, limbă maternă;
- Educație;
- Sănătate;
- Social și dezvoltare umană;
- Capacitate administrativă;
- Dezvoltare comunitară și infrastructură edilitară;
- Viață culturală;
- E-guvernare, tehnologia informației și comunicații.

1.2 Economia municipiului Sfântu Gheorghe

- PIB;
- Balanța exporturi/importuri;
- Balanța comercială;
- Agricultură;
- Silvicultură;
- Agenți economici (cifra de afaceri, investiții, angajați);
- Antreprenoriat;
- Șomaj și ocuparea forței de muncă;
- Analiza performanței sectoarelor economiei locale (analiză bazată pe cadrane de dezvoltare și perspective de evoluție strategică);
- Turism.

1.3 Analiza comparativă a comunităților urbane din Județul Covasna (element esențial în contextul specific de dezvoltare comunitară a municipiului)

- Demografie;
- Educație;
- Indicele de dezvoltare locală;
- Autonomie financiară;

- Managementul fondurilor europene;
- Impozit pe venit/capita;
- Număr de salariați.

1.4 Tendințe majore la nivel județean și regional

1.5. Cadrul strategic general (plasarea strategiei municipiului Sfântu Gheorghe în context european, național, regional și județean: o fază importantă a strategiei datorită necesității de corelare a strategiilor comunitare cu direcțiile strategice la nivel european, național și regional.

- Documente strategice la nivel european;
- Documente strategice la nivel național;
- Documente strategice la nivel regional, județean și local;
- Analiza compatibilității cadrelor strategice.

1.6 Analiza SWOT (necesară pentru sintetizarea provocărilor din mediul extern și intern al județului Covasna)

2. Consultarea stakeholderilor locali

Analiza strategică a domeniilor cheie ne-a permis să dezvoltăm o imagine obiectivă, clară, asupra situației prezente la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe. Cu toate acestea, pentru a corela rezultatele analizei cu tendințele existente la nivelul comunității și pentru a oferi explicații locale pentru fenomenele observate, am realizat o cercetare calitativă care a avut la bază o serie de consultări publice cu stakeholderii locali. Scopul acestei etape a fost unul dual: (1) completarea analizei strategice cu perspectiva actorilor comunitari și (2) implicarea stakeholderilor locali în întreg procesul de planificare. Succesul strategiei este direct legat de capacitatea de corelare cu actorii comunitari relevanți.

În acest sens am realizat două consultări publice cu stakeholderii locali la care au participat un număr semnificativ dintre aceștia. Dezbaterile avute s-au concentrat pe două dimensiuni: (1) prezentarea și ulterior dezbaterile rezultatelor obținute în urma analizei strategice, pentru a obține o validare locală a problemelor identificate; (2) identificarea, de către stakeholderii locali, a principalelor direcții de dezvoltare pe domeniile lor de interes și expertiză. După fiecare etapă de consultare, datele obținute au servit la actualizarea documentului, astfel încât acesta să reflecte în mod veridic și perspectiva comunității locale.

3. Realizarea analizei FSC (factori strategici cheie) și a profilului strategic al municipiului

Corelarea structurată a analizei strategice cu datele obținute în faza de consultare a stakeholderilor locali stă la baza fazei finale, cheie a demersului de planificare strategică: construcția profilului strategic al municipiului Sfântu Gheorghe.

Profilul strategic este structurat pe următoarele elemente:

- **Surse de avantaj competitiv** – pe baza analizei FSC, sunt identificate acele elemente (2-3) de avantaj competitiv la nivelul comunității. Avantajul competitiv poate lua două forme: fie se identifică cu acele elemente unice la nivelul comunității care pot fi exploatate în favoarea sa, fie la domenii în care comunitatea excellează și care pot oferi un avantaj comparativ în raport cu competiția.
- **Probleme strategice** – identificarea acelor probleme care sunt în măsură să afecteze în mod semnificativ potențialul de dezvoltare al județului. Aceste probleme au fost identificate în urma analizei datelor culese în etapele unu și doi.
- **Factori strategici cheie (FSC)**- această etapă este extrem de complexă și presupune o analiză transversală a documentelor de politici publice sectoriale, a analizelor de mediu, a analizelor de capacitate internă a comunității, a contextului strategic existent, având ca obiectiv final identificarea acelor factori care sunt în măsură să influențeze într-un mod determinat și substanțial (atât pozitiv cât și negativ) comunitatea.
- **Viziune** – imaginea de viitor a comunității pentru orizontul de timp definit – 2020. Viziunea presupune definirea "viitorului dezirabil" al municipiului Sfântu Gheorghe și exprimă modul în care comunitatea se raportează la proprii cetățeni (ce le oferă în mod esențial acestora?), principalele valori ale comunității, precum și acele elemente distinctive care diferențiază comunitatea de alte comunități similare. Stabilirea unei viziuni coerente se realizează prin dezbateri publice cu actorii cheie ai comunității, se raportează atât la viziunea pentru perioada anterioară cât și la schimbările majore apărute în mediu și vizează construcția unei identități a orașului pe termen mediu și lung.

4. Dezvoltarea unui plan de acțiune și a unui pachet de programe operaționale

Această etapă presupune dezvoltarea (pe baza concluziilor acumulate și a analizei FSC) propunerilor privind alegerile strategice majore ale comunității.

- Care sunt țintele strategice principale ale municipiului Sfântu Gheorghe pentru următorii 5-7 ani?

Principalele obiective strategice trebuie selectate pe baza unei prioritizări bazate pe analiza FSC și a construcției de scenarii în funcție de analiza avantajului competitiv. Obiectivele

strategice trebuie să fie în număr limitat și să se integreze în profilul strategic definit al orașului.

Toate acestea vor fi dublate de un plan de acțiune axat pe:

- obiective realiste și măsurabile;
- structuri și politici de implementare coerente (la nivel managerial, administrativ, financiar);
- identificarea responsabilităților;
- programare în timp;
- programe operaționale integrate.

5. Dezvoltarea unor mecanisme de implementare, monitorizare și evaluarea a strategiei

Întreg demersul de planificare strategică este incomplet și lipsit de șanse de reușită în lipsa unor mecanisme coerente de implementare, monitorizare și evaluare a strategiei. A fost definit, formulat și discutat, împreună cu managementul Primăriei Sfântu Gheorghe, un pachet de măsuri metodologice necesare unui astfel de mecanism.

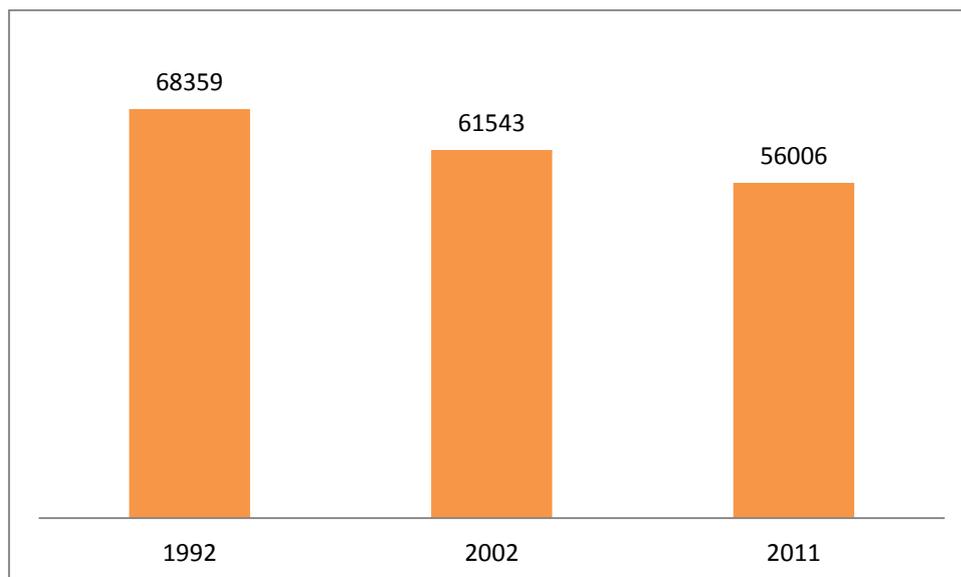
Notă: *Pe parcursul întregului proces de planificare strategică grupul de planning a colaborat permanent cu colegi din cadrul Primăriei și din organisme administrative interesate în dezvoltarea strategiei comunității. În toate fazele metodologice a fost promovată o cooperare structurată, capabilă nu doar să conecteze strategia la specificul local ci și să evite pericolul unui demers de planificare strategică în care autoritățile se confruntă cu rezultatele doar în faza finală a demersului, fiind plasate de fapt în afara construcției strategice.*

Analiza principalilor indicatori locali

Demografie

Evoluția demografică a unei comunități este produsul atât a condițiilor din comunitatea respectivă și din mediul imediat proxim, cât și a evoluției mediului mai larg, inclusiv a nivelului național. Înțelegerea impactului fiecăruia dintre acești factori necesită o analiză comparativă a evoluției demografice de la nivelul comunității și de la nivel național.

Figura 1: Evoluția populației municipiului Sfântu Gheorghe, 1992-2011

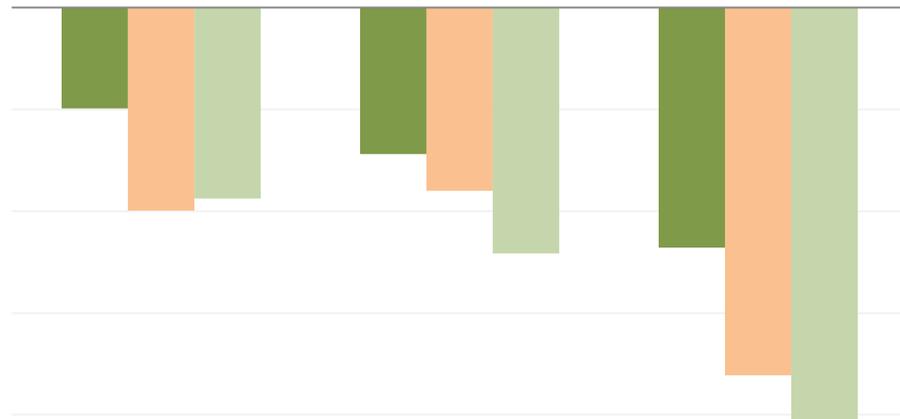

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Între 1992 și 2011, populația municipiului Sfântu Gheorghe a scăzut cu aproximativ 12.000 de locuitori, de la 68 mii de locuitori, la 56 de mii. Scăderea însă a fost mai slabă decât la nivelul celorlalte municipii (exclus București și Sfântu Gheorghe – Figura 2), ritmul încetinind ușor în al doilea deceniu de după 1990.

Figura 2: Evoluția populației, 1992-2011, național, municipal și Sfântu Gheorghe

Evoluția populației 1992 - 2011, recensământ

	1992-2002	2002-2011	1992-2011
Total România	-4,95%	-7,19%	-11,79%
Sfântu Gheorghe	-9,97%	-9,00%	-18,07%
Media municipiilor	-9,38%	-12,07%	-20,25%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Scăderea nu este atât o problemă de natalitate, între 2004 și 2013 aceasta fiind peste mortalitate (Tabel 2), cât o problemă de plecări din comunitate. Practic, începând cu 1992, în medie, net, 282 de persoane au plecat cu domiciliul din municipiu în alte unități administrative din țară, în timp ce, în medie, 34 au plecat în străinătate. Plecărilor au fost mult mai intense în anii 1990, ultimii ani marcând un minimum de plecări și o creștere a stabilirilor de reședință, sugerând o ușoară creștere de atractivitate a municipiului.

Tabel 2: Spor natural și migratoriu, Sfântu Gheorghe, 1990 - 2013

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Media
Natalitate¹																									
Născuți vii	1038	744	667	620	586	588	599	631	578	621	650	567	570	566	696	752	707	650	709	651	619	557	594	589	648
Decedați	417	450	484	491	535	478	514	529	495	528	523	483	525	571	582	535	557	538	557	573	510	502	546	542	519
Spor natural	621	294	183	129	51	110	85	102	83	93	127	84	45	-5	114	217	150	112	152	78	109	55	48	47	129
Reședința																									
Stabiliri	3312	1924	1564	1564	1723	1547	1372	1215	1187	951	775	1047	863	813	769	735	729	774	735	819	825	823	781	831	1153
Plecări	1219	864	975	944	1265	1351	1477	1384	1699	1588	1432	1363	874	826	831	907	789	910	879	908	938	844	760	674	1071
Spor	2093	1060	589	620	458	196	-105	-169	-512	-637	-657	-316	-11	-13	-62	-172	-60	-136	-144	-89	-113	-21	21	157	82
Domiciliu																									
Stabiliri	1304	883	661	525	540	643	898	705	717	706	644	701	665	613	599	447	515	720	565	523	800	451	477		665
Plecări	1531	1046	847	611	748	1033	878	900	764	900	1012	999	1069	1055	1105	724	826	1027	1010	787	1154	889	915		949
Spor	-227	-163	-186	-86	-208	-390	20	-195	-47	-194	-368	-298	-404	-442	-506	-277	-311	-307	-445	-264	-354	-438	-438		-284
Migrație externă																									
Imigrație					6	24	13	52	61	51	54	45	24	19	8	13	10	47	60	53	46	42	36		35
Emigrație					118	195	124	113	62	40	58	48	40	47	76	58	73	47	35	32	35	68	40		69
Spor					-112	-171	-111	-61	-1	11	-4	-3	-16	-28	-68	-45	-63	0	25	21	11	-26	-4		-34

¹ Repartizarea datelor in profil teritorial s-a făcut pentru născuții-vii după domiciliul mamei (Institutul Național de Statistică).

Datele arată totodată că plecările din comunitate sunt asociate unui proces de îmbătrânire accelerată a populației (vezi mai jos), sugerând că populația tânără este predilectă spre plecări, o analiză recentă (2014) pe absolvenții de liceu din perioada 2004 – 2013 susținând acest lucru. Studiul arată că, din totalul absolvenților de liceu și școli profesionale, doar 43% au rămas în municipiu sau zona metropolitană, cei mai mulți mutându-se în alte localități din județ (17,5%), județul Brașov (10%) și Cluj-Napoca (8%). Cifrele sunt diferite în funcție de limba de predare a absolvenților, rata de plecare fiind mai ridicată la nivelul absolvenților de limbă română (64,2%) decât de limbă maghiară (52,3%)².

Tabel 3: Locul actual de ședere al absolvenților de liceu din perioada anii 2004-2013

	Limba de predare		Total
	Maghiară	Română	
Municipiul Sfântu Gheorghe	41,8	34,9	38,9
Zona metropolitană a mun. Sf. Gheorghe	5,9	0,9	4,1
Alte localități din județul Covasna	17,3	17,9	17,5
Județul Brașov	3,0	20,9	9,9
Mun. Cluj-Napoca	9,4	6,4	8,2
Mun. Târgu Mureș	5,4	0,4	3,5
Județul Harghita	4,9		3,0
București	1,1	3,8	2,1
Altă regiune din România	1,6	3,8	2,5
Ungaria	6,5	2,1	4,8
Altă țară din străinătate	3,2	8,9	5,6

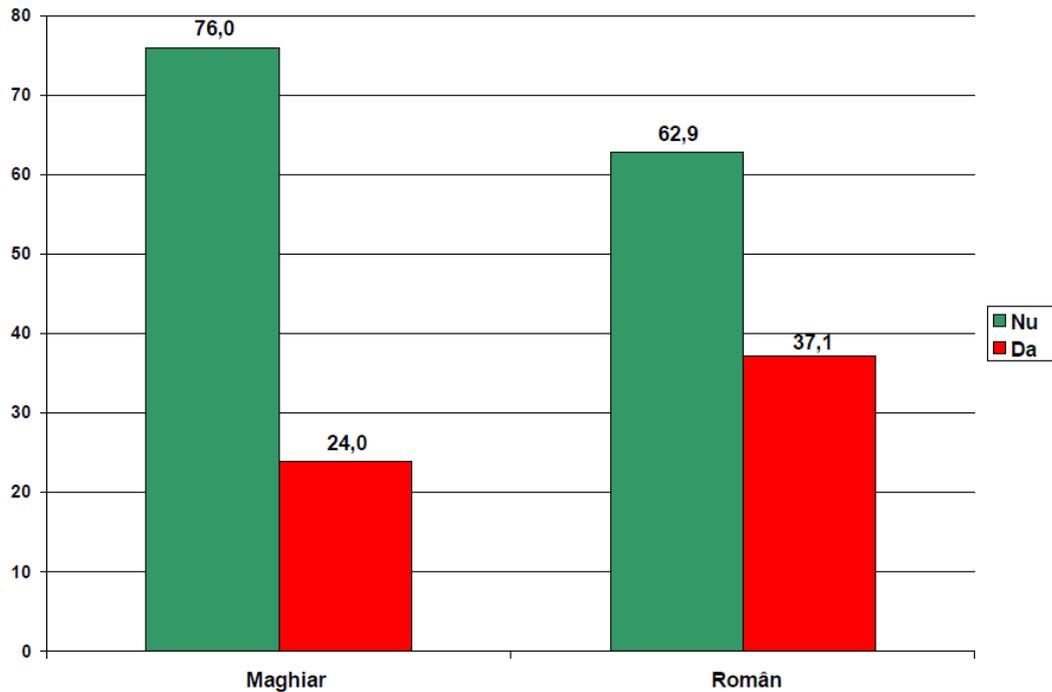
Sursa: Kvantum Research Cluj-Napoca, 2014

Datele mai arată totodată o predilecție a absolvenților români de a pleca în județul Brașov și în afara țării, în timp ce absolvenții maghiari, după județul Covasna, preferă municipiul Cluj-Napoca și Ungaria. Dintre cei care au plecat în Brașov și Cluj-Napoca, majoritatea își continuă studiile acolo.

Analiza mai arată totodată că, dintre cei care au rămas în municipiu, majoritatea nu intenționează să plece în viitorul apropiat, deși ratele sunt ușor diferite în funcție de naționalitate. Dintre cei care doresc să plece, absolvenții români preferă județul Brașov în timp ce absolvenții maghiari străinătatea sau județul Covasna.

Figura 3: Intenția absolvenților de liceu, stabiliți în municipiu, de a pleca din Sfântu Gheorghe în viitorul apropiat

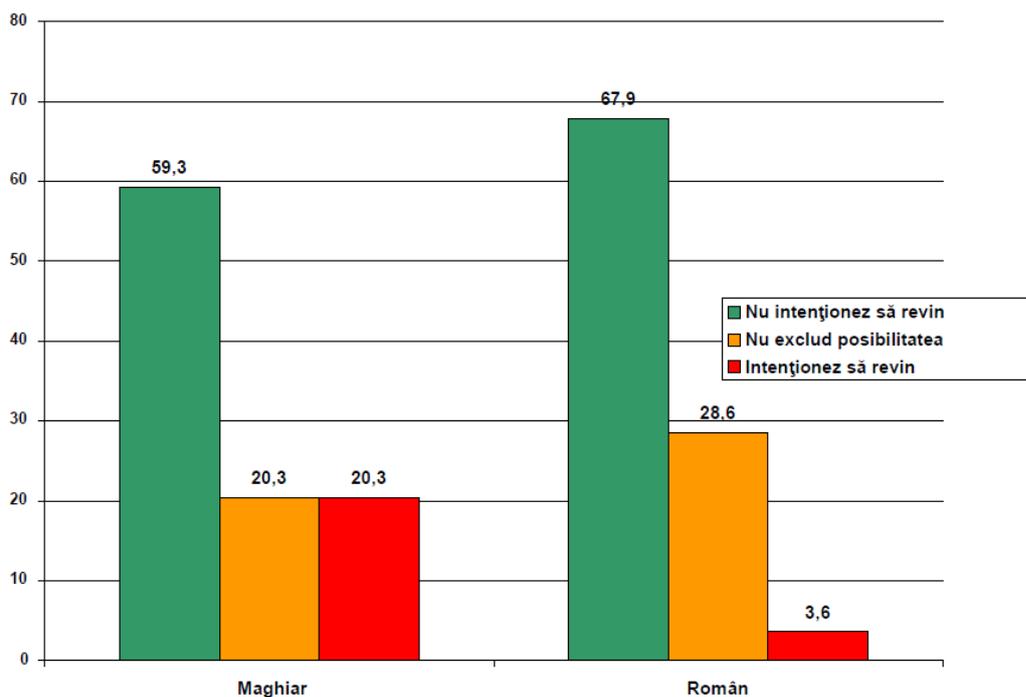
² Sunt considerați ca rămași în municipiu și cei din zona metropolitană.

Sursa: Kvantum Research Cluj-Napoca, 2014

Similar, majoritatea celor care au plecat din municipiu nu intenționează să revină, o pătrime neexcludând această posibilitate. Doar 14,% intenționează să revină, procentul fiind mai ridicat în rândul absolvenților maghiari decât a celor români.

Figura 4: Intenția absolvenților de liceu, stabiliți în afara municipiului, de a se întoarce în Sfântu Gheorghe

Sursa: Kvantum Research Cluj-Napoca, 2014

Nu în ultimul rând, datele arată totodată o ieșire din comunitate a capitalului uman superior, doar 31,6% dintre absolvenții de liceu având un loc de muncă în municipiu, în timp ce 55% dintre cei ce au terminat o școală profesională și lucrează, o fac în Sfântu Gheorghe.

Fenomene și structuri demografice

Evoluția populației este rezultatul fenomenelor demografice în condițiile unei structuri pe vârste și sexe date. De exemplu, numărul născuților vii este rezultatul fertilității populației conjugată cu numărul femeilor și gruparea acestora pe vârste. Astfel, o populație îmbătrânită poate produce mai puțini copii, chiar și cu fertilitate mai mare, decât una mai tânără și cu o fertilitate mai redusă.

Distribuția populației în funcție de sex și vârstă

Piramida populației de mai jos indică o tendință ridicată de îmbătrânire a populației, piramida contractându-se la bază. În plus, se poate observa o ușoară creștere a ponderii femeilor în populația de peste 40 de ani în raport cu populația bărbaților, trend care se accelerează pe măsură ce înaintăm spre vârful piramidei. Situația nu este însă profund diferită față de nivelul celorlalte municipii (exceptând București și Sfântu Gheorghe), piramidele fiind aproape identice.

Figura 5: Piramida populației Sfântu Gheorghe- recensământ 2011

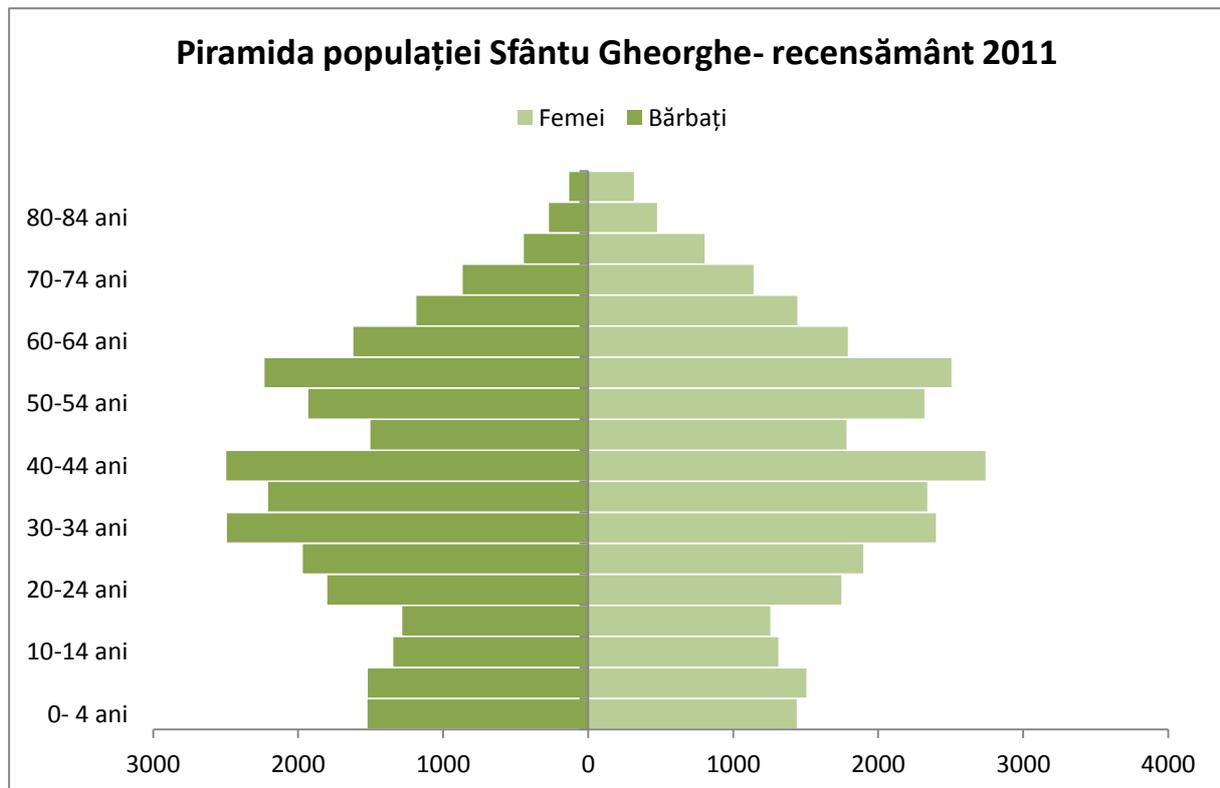
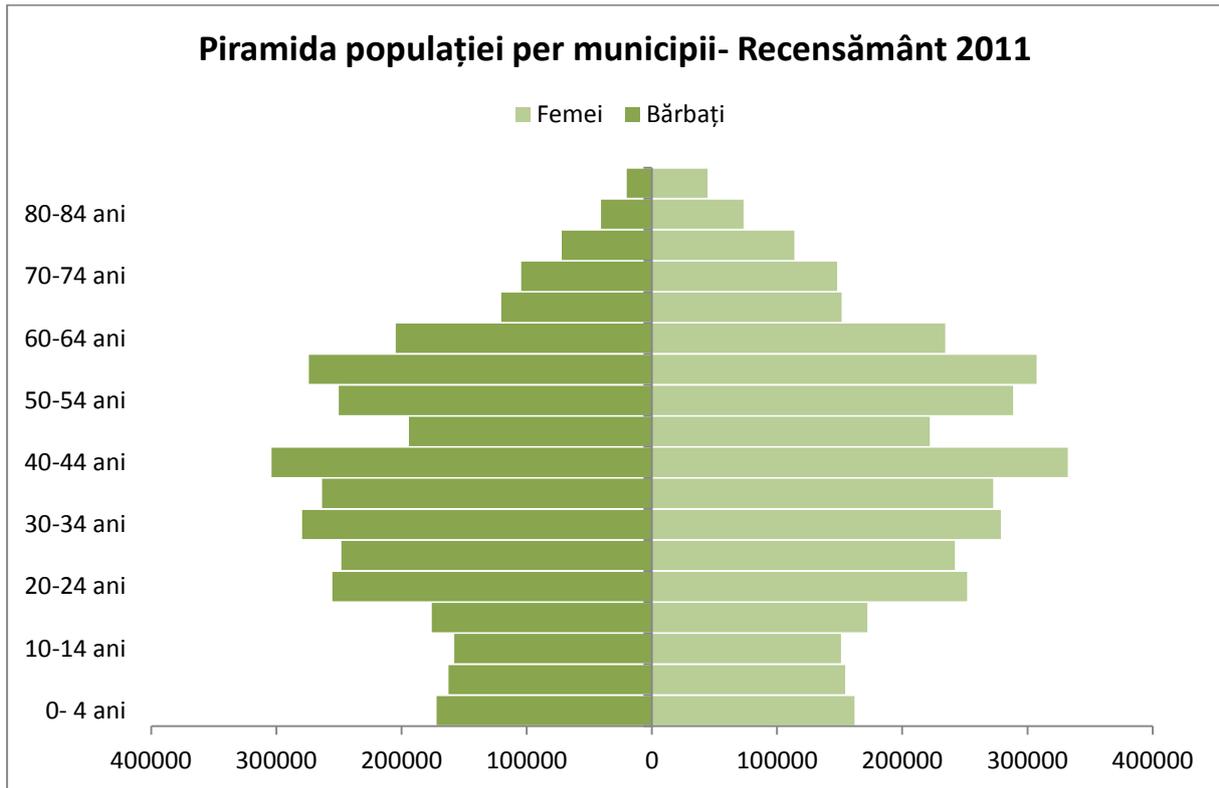
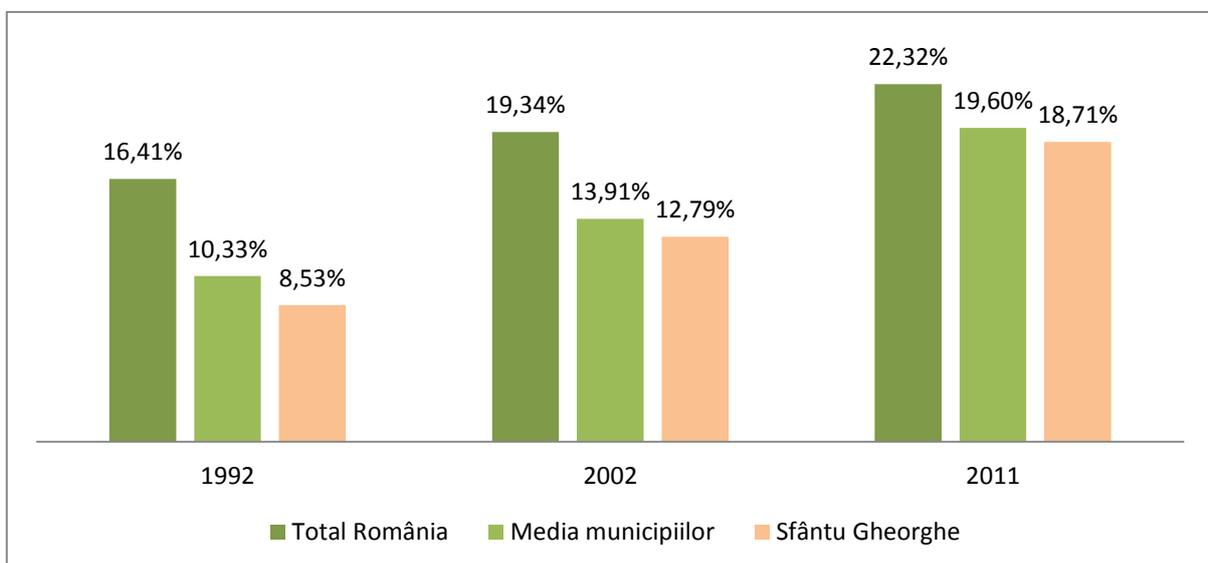

Figura 6: Piramida populației per municipii- Recensământ 2011

Tendința de îmbătrânire a populației este și mai evidentă în figurile de mai jos care reflectă evoluția ponderii populației de peste 60 de ani în totalul populației pe baza datelor de la recensăminte. Figurile evidențiază două aspecte extrem de utile. În primul rând, populația municipiului Sfântu Gheorghe este mai tânără decât media națională și media celorlalte municipii, populația de peste 60 de ani reprezentând 18,7% din totalul populației. Pe de altă parte, ritmul de îmbătrânire a populației municipiului este mult mai accelerat decât media națională și media celorlalte municipii.

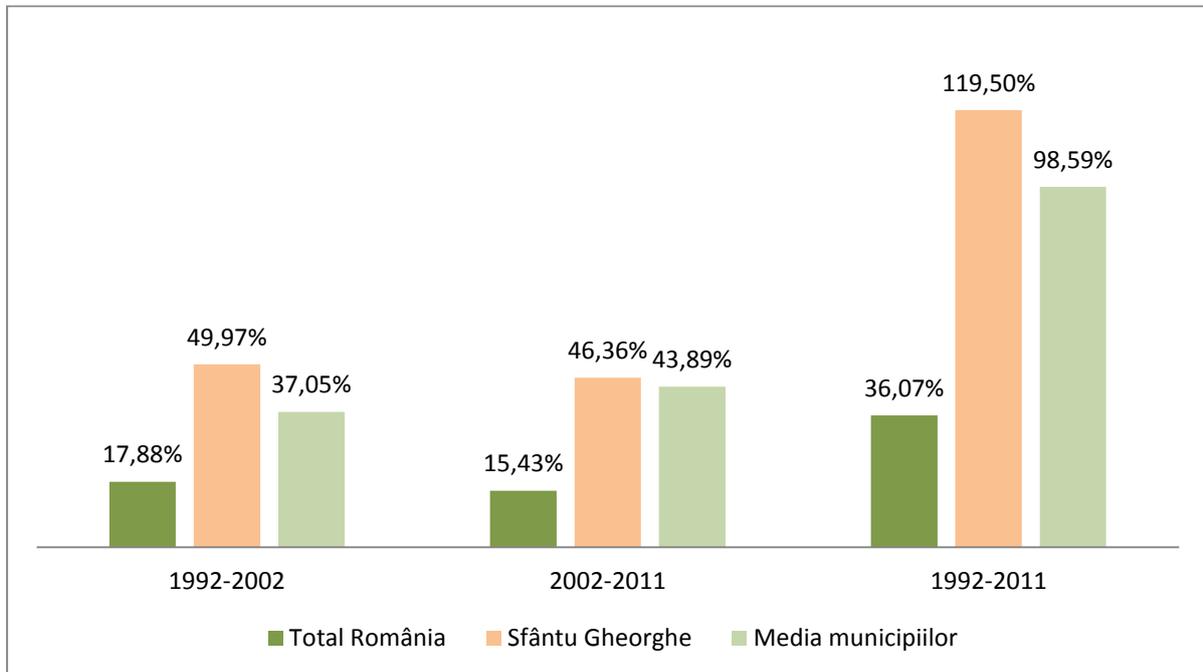
Figura 7: Ponderea populației de peste 60 ani în totalul populației

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Astfel, între 1992 și 2011 ponderea populației de peste 60 de ani în totalul populației practic s-a dublat (+119,5%), crescând de la 8,5% la 18,7%, ritmul de îmbătrânire fiind mult mai rapid decât media națională.

Figura 8: Ritmul de îmbătrânire a populație

Natalitate și mortalitate

Ținând seama de importanța structurii pe vârste și sexe a populației în construirea valorilor unor indicatori ai fenomenelor demografice, redăm în tabelul următor situația sporului natural la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, în raport cu media municipiilor și media națională.

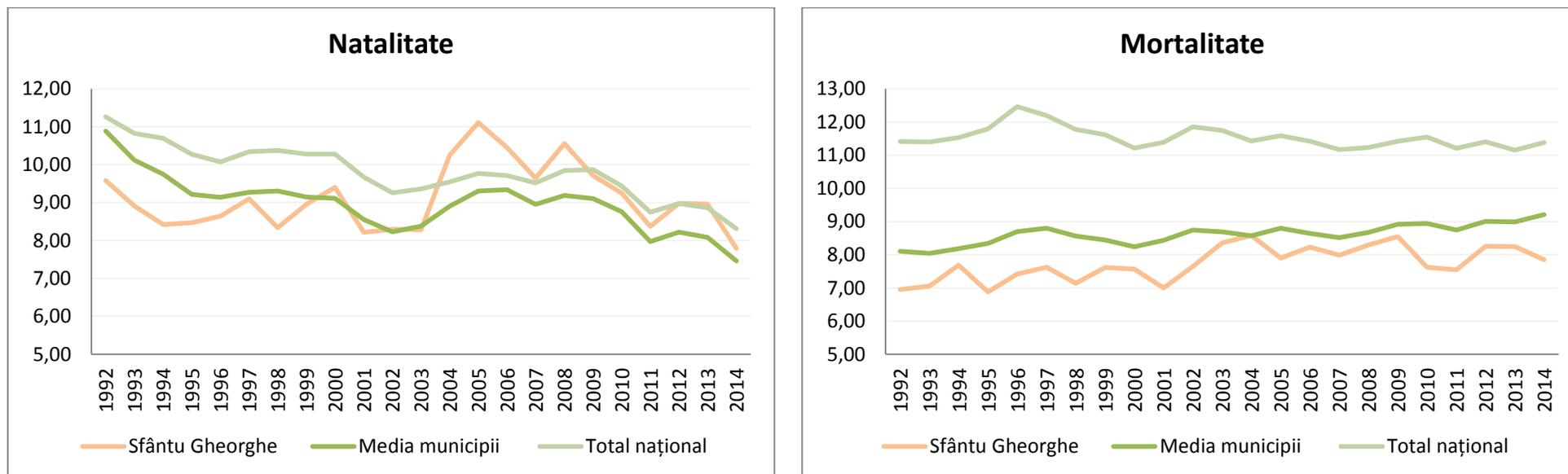
Tabel 4: Sporul natural, 1992 – 2013.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sfântu Gheorghe	621	294	183	129	51	110	85	102	83	93	127	84	45	-5	114	217	150	112	152	78	109	55	48	47	-4
Total municipii	46621	30674	19124	13616	10228	4630	926	1675	3662	3395	4881	-631	-5654	-4027	1911	5077	6204	4468	7177	5454	2508	-2972	-3806	-3675	-
Național	67660	23515	-3462	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
				13329	19365	35032	54810	42424	31869	30594	21299	39235	59137	54116	42629	41081	38611	37237	31302	34825	47524	55197	54435	51105	68472

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Datele privind sportul natural arată o imagine net pozitivă a municipiului față de trendul de la nivel național și de la nivel municipal. La nivel național sporul natural a fost constant negativ după 1992, la nivel municipal suprapunându-se cu perioadele de dificultate economică. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, singurul an cu spor natural negativ a fost 2003, rezultatele datorându-se caracterului relativ tânăr a populației municipiului. În particular, rata mortalității la nivelul municipiului a fost sistematic mai redusă decât cea de la nivel național și nivel urban municipal, fapt ce a compensat oscilațiile natalității.

Figura 9: Rata natalității și a mortalității, 1992 – 2013.

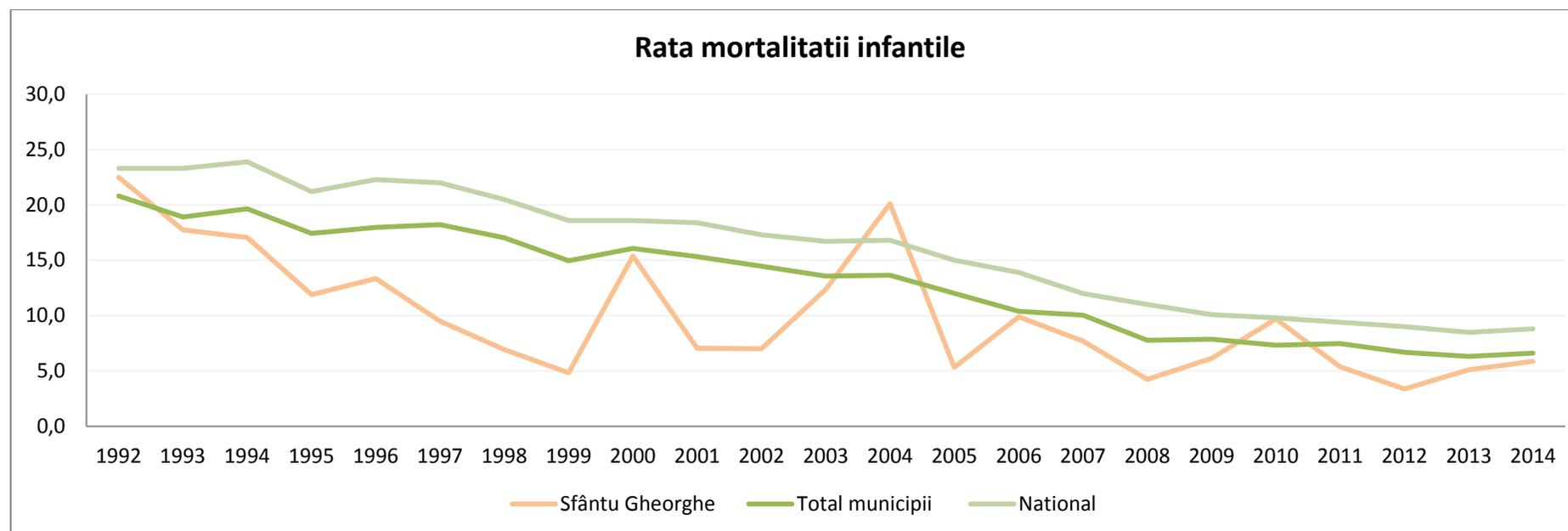

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Rata mortalității infantile

Un alt fenomen demografic important este mortalitatea infantilă, indicele acesteia calculându-se prin raportarea numărului de decedați în vârstă de sub 1 an la 1000 născuți vii din anul respectiv.

Figura 10: Rata mortalității infantile

Începând cu 1992, cu excepția notabilă a anilor 2000, 2004 și 2010, rata mortalității infantile s-a plasat sub nivelul național și media celorlalte municipii. La prima vedere, progresele înregistrate la nivelul municipiului par a fi superioare celor de la nivel național și municipal, indicând o infrastructură socială superioară, favorabilă supraviețuirii noilor născuți.

Nupțialitate și divorțialitate

Înțelegerea dinamicii populației prin prisma comportamentului procreativ presupune și analiza altor două fenomene demografice: nupțialitatea și divorțialitatea, respectiv constituirea și disoluția familiilor.

Sfântu Gheorghe are o dinamică mai crescută a divorțurilor comparativ cu nivelul național sau cu restul comunităților urbane, ajungând ca în 1994 și respectiv 1998 divorțurile să reprezinte peste 60% din numărul căsătoriilor. Chiar dacă trendul tinde să se plaseze sub 50%, este cu aproximativ 10% mai ridicat decât la nivel urban, o posibilă explicație fiind ponderea însemnată a protestanților în totalul populației, sistem confesional mai permisiv față de divorț decât cel ortodox sau catolic.

Concluzie

Analiza principalelor tenduri demografice atrage atenția asupra unor aspecte critice pentru dezvoltarea strategică a municipiului.

În primul rând, chiar dacă ritmul scăderii populației municipiului este mai lent decât media celorlalte municipii, acesta este prezent și afectează competitivitatea acestuia pe termen lung. Pierderea locuitorilor, în această fază, nu se datorează atât deficitului de natalitate, cât plecărilor cu domiciliul din comunitate. Numărul celor care pleacă definitiv din comunitate este constant mai ridicat decât al celor care vin. Aspectul este îngrijorător întrucât plecările sunt mai degrabă la nivelul populației tinere, responsabile de plusul de natalitate din prezent. Accentuarea procesului de îmbătrânire a populației va determina scăderea natalității pe termen lung, accentuând ritmul depopulării municipiului.

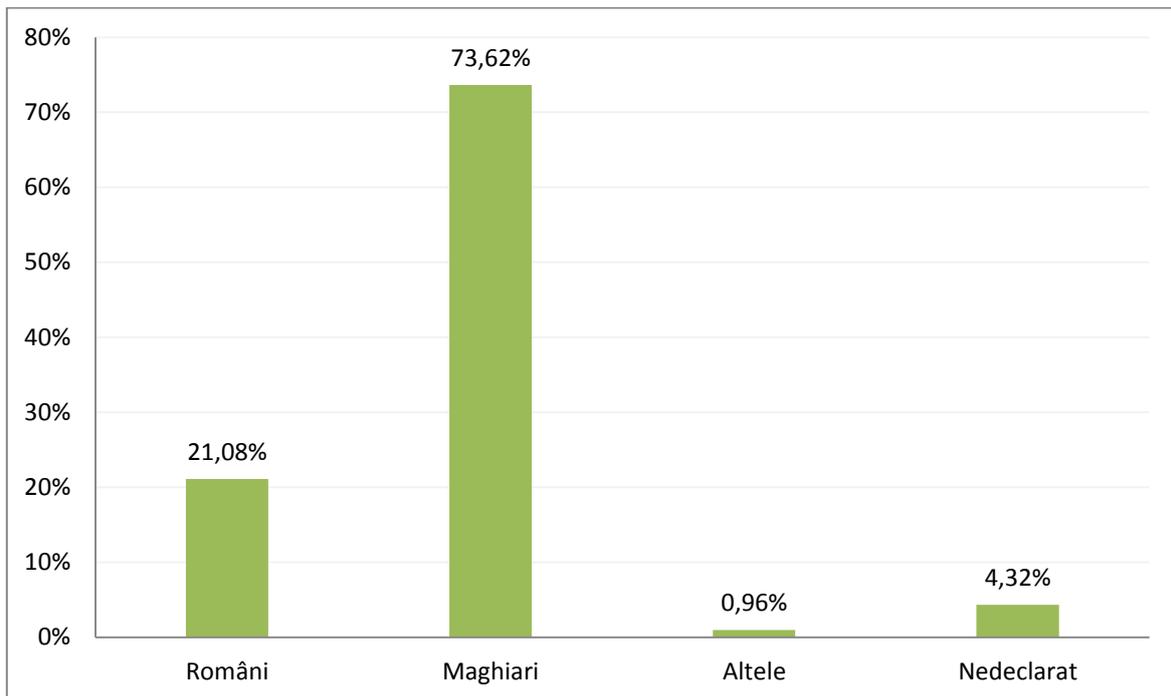
În al doilea rând, deși în prezent populația municipiului este mai tânără decât media națională și media urbană, procesul de îmbătrânire este mult mai accentuat la nivelul acestuia decât la nivel național. În condițiile continuării trendului actual, este critic pentru autorități să dezvolte programe de încurajare a rămânerilor în comunitate și de încurajare a (re)venirilor în vederea încetinerii procesului de îmbătrânire demografică și pentru crearea de oportunități. Municipiul poate profita de intenția unui procent relevant de tineri care în prezent locuiesc în alte localități de a reveni în municipiu. În particular, datele arată că disponibilitatea de revenire este însemnată pentru absolvenții care își continuă studiile în alte comunități (47%), peste nivelul celor care nu-și continuă studiile (33%), mai integrați în economia comunităților unde s-au mutat.

Simultan, întrucât procesul este ireversibil (sau dificil reversibil), municipiul trebuie să pregătească din timp strategii de abordare a populației îmbătrânite. De asemenea, dezvoltarea programelor de asistență pentru personale în vârstă va decongestiona agenda și resursele tinerilor, susținând productivitatea locală și calitatea vieții.

Religie, etnie și limbă maternă

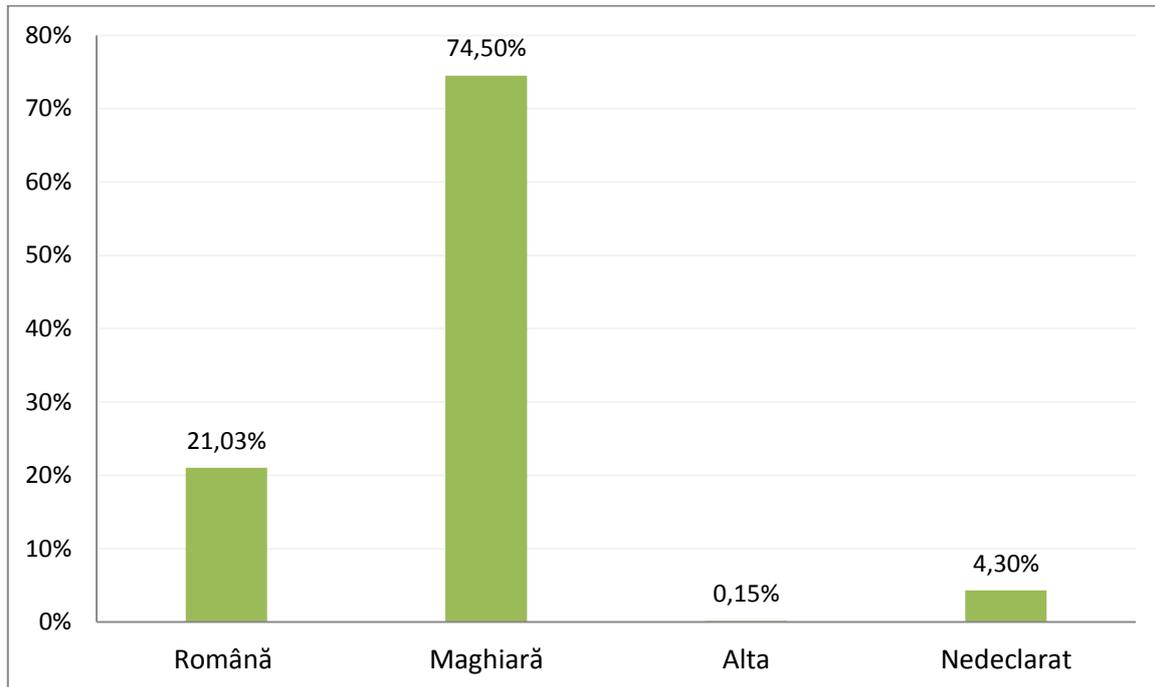
Potrivit Recensământului din 2011, municipiul Sfântu Gheorghe este relativ omogen din punct de vedere etnic, cu două etnii dominante: maghiară (74%) și română (21%). Nicio altă etnie nu depășește 1%. Trebuie precizat că evidențele autorităților locale arată o prezență reală de aproximativ 4% a populației rome în comunitate, mult peste datele din recensământ.

Figura 11: Ponderea populației în funcție de etnie, 2011

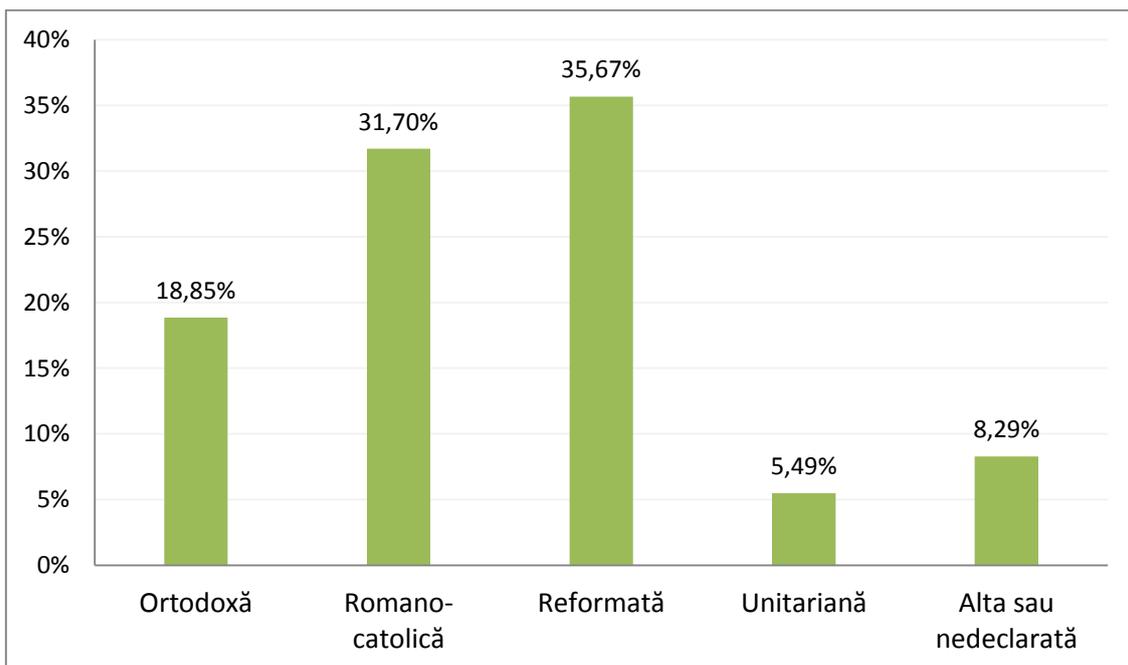
Datele sunt similare și în cazul limbii materne, un număr mai ridicat de persoane declarând că au ca limbă maternă limba maghiară decât etniile corespondente. Diferența poate fi explicată de procentul extrem de scăzut din populație care a raportat ca limbă maternă limba romani (0,02%), sub ponderea persoanelor care s-au declarat ca făcând parte din această etnie (0,7%).

Figura 12: Ponderea populației în funcție de limba maternă, 2011.

Municipiul este mult mai eterogen din punct de vedere religios, cei mai mulți locuitori declarându-se de religie reformată (35,6%) și romano-catolici (32%). Ortodocșii cumulează aproximativ 19% din locuitori, fiind urmași de unitarieni (5,5%) în timp ce alte confesiuni reprezintă aproximativ 9%.

Figura 13: Ponderea populației în funcție de religie, 2011

Trebuie notat că profilul cultural statistic este dat de modul în care membrii comunității **se declară**, însă așa cum au evidențiat consultările locale, chiar dacă statistic o parte din etnia par subreprezentate, starea de fapt este alta, generând o segregare semnificativă la nivel urban, determinând unii participanți să discute de „două realități”. Populația romă din municipiu, deși statistic sub media județeană și națională, este una disproporționat expusă riscului de excludere și sărăcie, atât la nivelul serviciilor educaționale (rata abandonului după primele patru clase este semnificativ mai ridicată în rândul acestora, potrivit consultărilor publice), cât și la nivelul celor medicale, majoritatea membrilor comunității neavând asigurări de sănătate și lipsindu-le încrederea în sistemul medical.

De asemenea, analiza recentă realizată de Kvantum Research în 2014 pe absolvenții de liceu din Sfântu Gheorghe din perioada 2003 – 2014 arată că 39% absolvenții de naționalitate română nu vorbesc limba maghiară, iar 27% o vorbesc puțin, în timp ce doar 1% dintre absolvenții de etnie maghiară nu vorbesc deloc limba română, 16% raportând un nivel de utilizare de bază. Procentele sugerează o existență unei mase critice în populație cu posibilități reduse de conectare la profilul multicultural al municipiului, problema fiind mai pregnantă la nivelul tinerilor de naționalitate română.

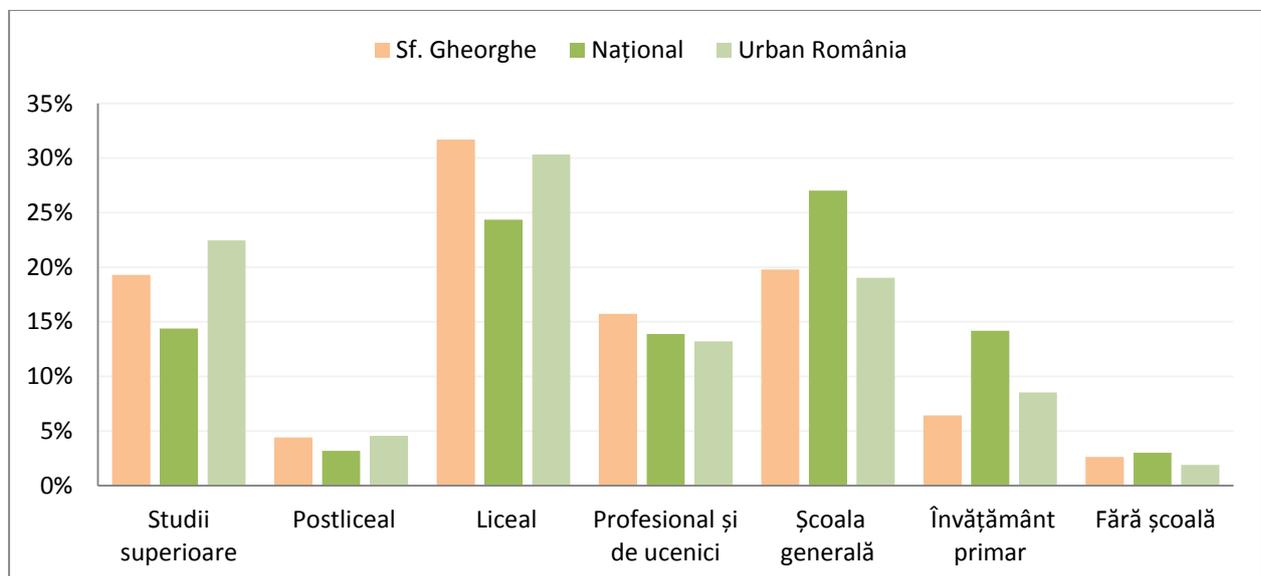
Diversitatea culturală este o sursă de avantaj competitiv pentru municipiu, însă este important ca administrația locală să susțină o dezvoltare incluzivă, chiar prin dezvoltarea de programe și inițiative care să țintească în particular anumite categorii sociale.

Educație

Nivelul de educație a populației

Datele INS indică o imagine mixtă a profilului educațional al populației din municipiu. Pe de-o parte, ponderea celor cu studii superioare, postliceale și liceale este mai mare decât ponderea de la nivel național, însă odată exclusă populația rurală, municipiul prezintă scoruri sub cele de la nivel urban. Profilul educațional poate explica ponderea populației care lucrează în sectoare cu venituri ridicate (vezi analiza economică), dar și capacitatea comunității de a atrage pe termen lung locuri de muncă în astfel de sectoare.

Figura 10: Nivelul de educație al populației, 2011

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

În absența unor resurse intracomunitare privind pregătirea profesională, principalele alternative sunt reprezentate de atragerea de resurse din afara comunității și furnizarea de către angajatori a life long learning (educație pe tot parcursul vieții). În ceea ce privește capacitatea angajatorilor de a furniza învățare continuă, profilul actual al agenților economici face un astfel de scenariu puțin probabil. Strategia de dezvoltare trebuie să includă măsuri privind creșterea nivelului de pregătire profesională a populației pentru a crește atractivitatea acesteia.

Populația și infrastructura școlară

Conform datelor comunicate de Inspectoratul Școlar Județean, situația la nivel de municipiu a rămas relativ stabilă în ultimii 10 ani, numărul grădinițelor reducându-se de la 18 în 2004 la

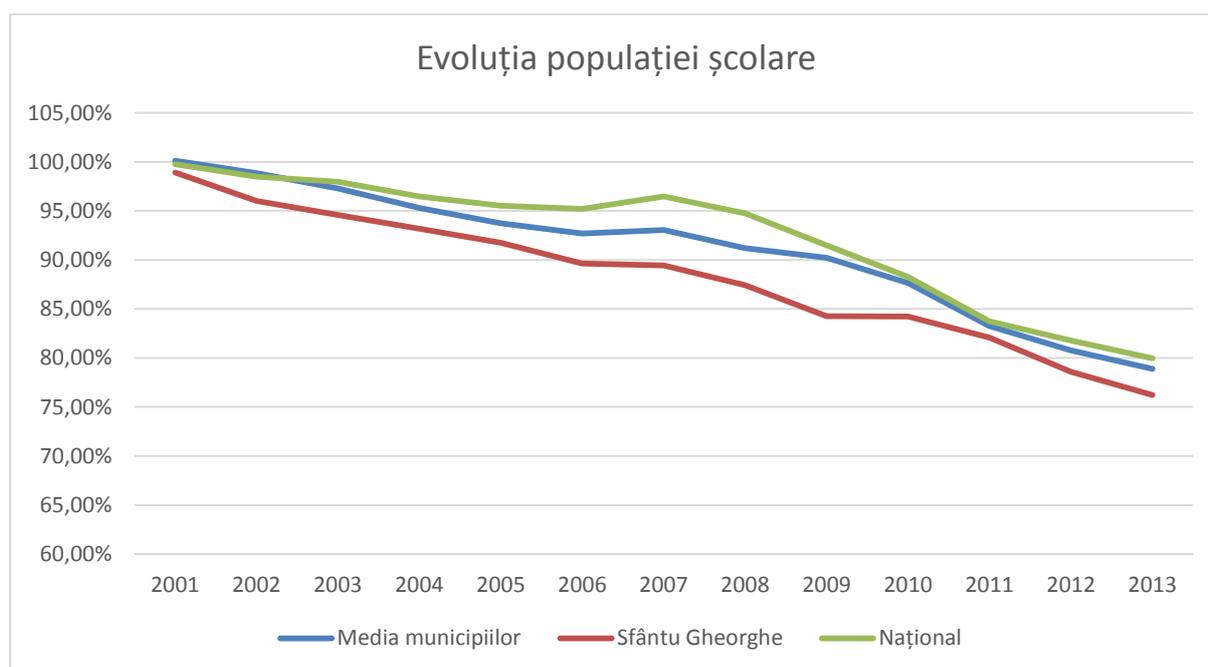
17 în anul școlar 2013/2014. Totuși, numărul locurilor din grădinițe s-a redus de la un maximum de 2.625 în 2011 la 1.991 în 2014, adică cu 24%.

În ceea ce privește evoluția numărului școlilor primare și generale, acesta a scăzut de la nouă în 2004, la 6 în 2013, numărul locurilor având o evoluție similară, reducându-se de la 2.719 în 2004 la 2.506 în 2013, cu un minimum de 2.177 în 2008.

Nu în ultimul rând, relativ stabil a rămas numărul liceelor, acesta reducându-se în ultimii 10 ani de la 10 unități la nouă, numărul locurilor coborând de la 8.424 în 2004 la 6.369 în 2013. Ca număr, la nivelul municipiului există patru licee tehnologice care în 2013 au cumulat 27,5% din locurile din licee, două licee teoretice, cu 40% din locuri, un colegiu național cu 17,5%, un liceu teologic (5 %) și un liceu de arte (9,6%).

Reducerea infrastructurii școlare este asociată cu o reducere treptată a numărului de elevi la nivel de municipiu, de la 610 clase și 13.380 elevi în 2004 la 480 clase și 11.028 elevi în 2013.

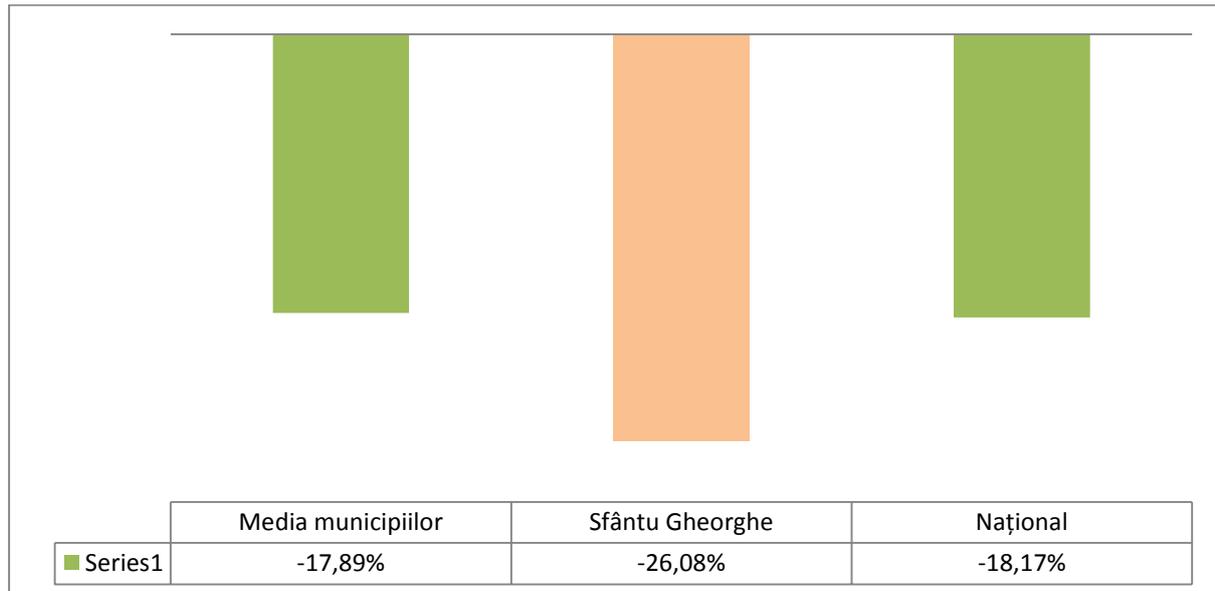
Figura 11: Evoluția populației școlare, Sfântu Gheorghe, național și municipal

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

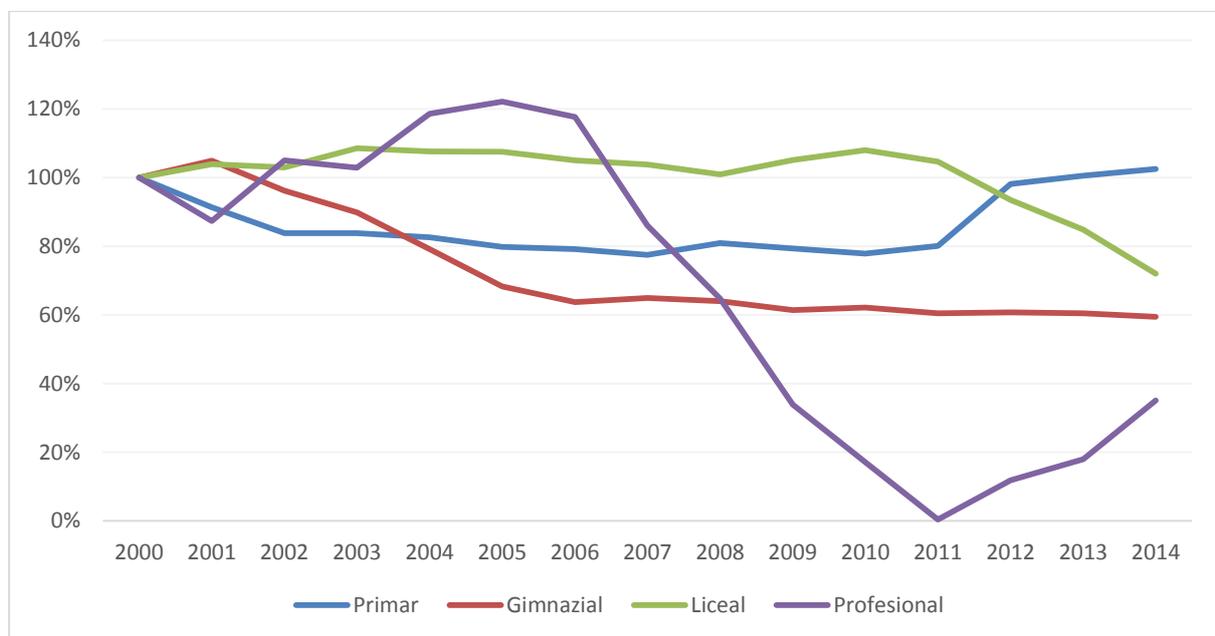
Față de 2000, populația elevilor s-a redus la nivel de municipiu cu 26,8%, semnificativ mai mult decât media națională și național municipală, care au coborât cu aproximativ 18%.

Figura 12: Evoluția populației școlare, 2000 - 2014

Scăderea s-a datorat în principiu evoluției populației din învățământul primar gimnazial. Scăderea populației de elevi de la nivel liceal de după 2011 se datorează în fapt mutării preferințelor spre școlile profesionale, numărul acestora fiind într-o ascensiune puternică după reintroducerea școlilor profesionale³.

Figura 13: Evoluția populației școlare la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

³ Numărul elevilor din școlile profesionale din 2011 este de 5, datorită eliminării școlilor de arte și meserii începând cu anul școlar 2009 – 2010.

În ceea ce privește accesibilitatea elevilor la servicii educaționale, tabelul de mai jos ilustrează o accesibilitate crescută față de media națională și regională, în parte datorată caracterului bilingv al comunității, care presupune existența unor clase cu efective mai mici care nu îndeplinesc standardele de cost. Astfel, față de nivelul național, la nivelul municipiului sunt mai puțini elevi per sală de clasă, sală de gimnastică și atelier școlar. Comparativ, accesibilitatea este mai redusă în cazul PC-urilor și laboratoarelor.

Tabel 5: Accesibilitatea elevilor la infrastructura educațională

		Elevi/ cadru didactic ⁴	Elev/sală de clasă	Elev/ Lab	Elev/Sală de gimnastică	Elev/ Atelier școlar	Elev/PC
Total	Național	14,72	30,23	136,9	764,11	697,94	10,23
	Regional	13,9	26,72	145,06	558,99	591,7	9,91
	Sfântu Gheorghe	12,94	24,85	199,19	524,14	183,38	12,39
Preșcolar	Național	16,05					
	Regional	14,76					
	Sfântu Gheorghe	12,78					
Preuniversitar total	Național	14,37					
	Regional	13,25					
	Sfântu Gheorghe	10,27					
Primar și gimnazial	Național	13,9	23,83	211,66	567,28	2895,77	13,22
	Regional	12,93	20,35	212,51	400,55	3424,1	12,44
	Sfântu Gheorghe	12,26	36,61	387,07	541,9	2709	31,32
Liceal	Național	13,66	20,18	93,69	532,29	197,41	6,66
	Regional	12,31	17,18	81,86	384,61	133,27	5,45
	Covasna	11,08	13,89	84,66	351,35	88,95	5,08
	Sfântu Gheorghe	10,61	9,7	69,91	256,33	50,43	4,05
Postliceal	Național	49,24	89,79	262,92			27
	Regional	43,19	92,05	349,8			27,98
	Sfântu	105,75	-	-		-	

⁴ Analiza comparativă pe datele transmise de ISJ Covasna arată scoruri ușor diferite, însă am optat să utilizăm datele INS întrucât sunt detaliate pe nivele educaționale, oferind o imagine ușor mai comprehensivă, situația fiind similară și în cazul indicatorului elevi/sală de clasă.

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

În ceea ce privește profilele educaționale ale școlilor, se remarcă o creștere semnificativă a locurilor profesionale, care practic s-au dublat în anul universitar 2014/2015 față de 2013/2014 și o scădere a atractivității școlilor tehnice, care și-au înjumătățit numărul de locuri, și a celor din domeniul serviciilor, care s-au redus cu aproape o treime. Singurele care și-au menținut atractivitatea sunt clasele de științe ale naturii (care în termeni absoluți chiar au adăugat locuri), toate celelalte confruntându-se cu o scădere modestă față de anul anterior.

Tabel 6: Ponderea locurilor din licee în funcție de specializare

	2013	%	2014	%
Matematică Informatică	440	13,55%	419	11,90%
Științe ale naturii	368	11,33%	397	11,27%
Științe sociale	497	15,30%	479	13,60%
Filologie	190	5,85%	185	5,25%
Vocațional (mai puțin artistic)	204	6,28%	172	4,88%
Artistic	216	6,65%	209	5,93%
Servicii	631	19,43%	491	13,94%
Tehnic	458	14,10%	246	6,98%
Profesional producție*	186	5,73%	290	8,23%
Profesional servicii**	58	1,79%	172	4,88%
Profesional total	244	7,51%	462	13,12%
Total	3248	100,00%	3522	100,00%

*cofetar, bucătar, mecanic, sudor/tinichigiu/vopsitor, zidar/pietrar/tencuitor, tâmplar, confecționar produse textile.

**ospătar, vânzător

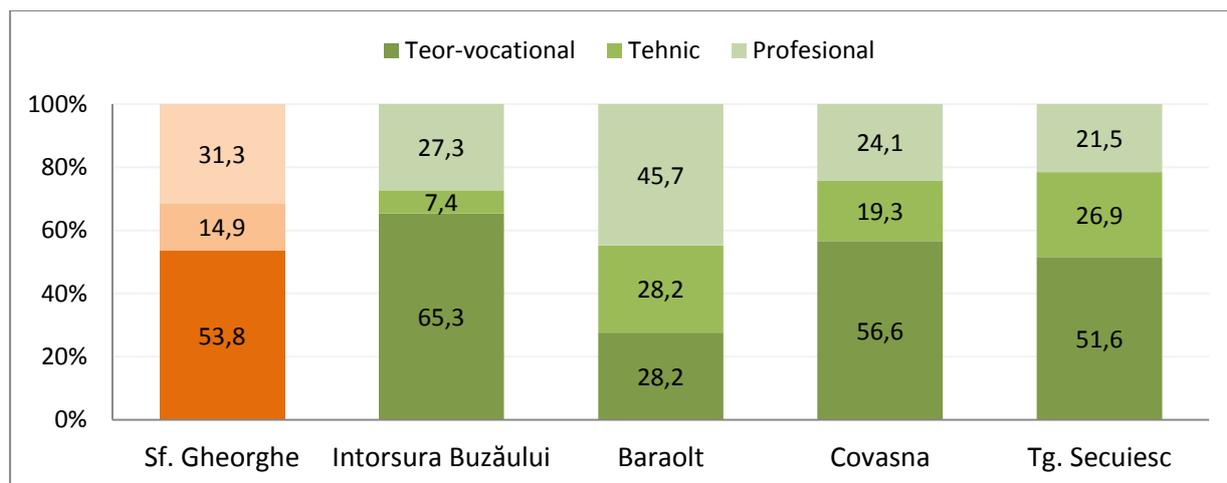
Calcule proprii pe baza datelor ISJ Covasna.

Distribuția locurilor indică existența unei preferințe la nivel local pentru clasele cu profil real și a celor de servicii și tehnologice, trendul fiind însă unul de scădere în favoarea școlilor profesionale, în particular către cele din domeniul serviciilor (ospătar, vânzător), după cum o arată și un studiu al Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică.

Preferințele educaționale ale elevilor

Un studiu recent (noiembrie 2014) al Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică Covasna arată că 91,3% din elevii de clasa a VIII-a din județ doresc să-și continue studiile liceale în județ, 52% dintre aceștia optând pentru un liceu teoretic, 19% pentru un liceu tehnologic și 29% pentru o școală profesională. Pentru Sfântu Gheorghe procentele sunt de 53,8% învățământ teoretic și vocațional, 15% învățământ tehnic și 31,3% învățământ profesional.

Figura 13: Preferințele pentru studii liceale ale elevilor de clasa a VIII-a, 2014

Sursa: Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Covasna, 2014.

Procentele reconfirmă necesitatea ca autoritățile publice să actualizeze infrastructura educațională pentru tinerii din afara orașelor și municipiilor care doresc să-și continue studiile. Studiul arată totodată că începând cu 2012 are loc o creștere susținută a elevilor din școlile profesionale, în principal în detrimentul liceelor tehnologice.

Datele studiului arată câteva trenduri semnificative: reorientarea elevilor către școlile profesionale, măsură oportună pentru creșterea angajabilității absolvenților, considerând profilul economic al județului; reducerea atractivității pentru liceele tehnologice în favoarea școlilor profesionale; dominanța atractivității specializărilor STEM (știință, tehnologie, inginerie, matematică), ceea ce se încadrează în recomandările internaționale de dezvoltare a politicilor educaționale; atractivitatea sporită a școlilor profesionale și a celor tehnologice, ceea ce pe termen scurt poate favoriza reducerea șomajului, dar pe termen lung poate reduce atractivitatea pentru investiții cu valoare adăugată ridicată. Totodată, analiza Kvantum Research din 2014 arată că rata de inactivitate este superioară absolvenților de școli profesionale (28,5%) decât celor de licee teoretice (17%), sugerând o vulnerabilitate crescută a primilor și o dependență mai ridicată de serviciile publice. În plus, dintre absolvenții de școli profesionale care lucrează, 62% o fac în afara specializării școlare, față de 32% în cazul școlilor teoretice. Datele arată că dezvoltarea rapidă a școlilor profesionale din

ultimii ani vine atât cu oportunități, cât și cu provocări, conținutul și calitatea acestora, precum și programele de integrare post-școlară, fiind critice pentru succesul acestora.

Performanțe școlare

Rezultatele la bacalaureat ale celor nouă licee din municipiu s-au îmbunătățit susținut în ultimii trei ani, rata promovabilității la nivel de municipiu în 2014 fiind de 68%, peste media județeană și națională. Liceul Teoretic "Szekely Miko", Colegiul Național "Mihai Viteazu" și Liceul Teoretic "Mikes Kelemen" au avut cele mai bune rezultate la examenele naționale, cu o rată de promovabilitate de peste 85%. Tot în Sfântu Gheorghe se află și cel mai slab liceu din județ, Kos Karoly, cu o rată de promovabilitate de 7,45% în 2014, în scădere față de 2012 și 2013.

Tabel 7: Promovabilitate bacalaureat per liceu, 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Liceul Teoretic "Szekely Miko"	89,25%	85,06%	90,09%
Colegiul Național "Mihai Viteazul"	81,67%	95,16%	90,00%
Liceul Teoretic "Mikes Kelemen"	78,50%	83,53%	86,90%
Liceul De Artă "Plugor Sandor"	45,61%	39,62%	63,64%
Liceul Tehnologic "Constantin Brâncuși"	10,45%	18,18%	55,00%
Liceul Teologic Reformat	21,43%	27,69%	50,91%
Liceul Tehnologic "Berde Aron"	8,44%	26,32%	46,15%
Liceul Tehnologic "Puskas Tivadar"	4,29%	18,06%	19,30%
Liceul Tehnologic "Kos Karoly"	16,39%	17,65%	7,41%
Media județeană	35,07%	39,56%	49,91%
Media națională	44,30%	56,40%	60,65%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor ISJ Covasna și Mediafax.

Promovabilitatea este doar un indicator al calității predării din instituțiile de învățământ. Distribuția notelor este un altul. O analiză detaliată a notelor celor care au promovat bacalaureatul în 2014 arată că la nivel de municipiu, chiar dacă rata promovabilității este mai ridicată decât la nivel național, ponderea notelor peste 8 este de 41%, sub media națională de 45%. În plus, un singur liceu din municipiu a avut o pondere a notelor peste 8 mai ridicată decât a celor sub 7,99, liceul „Mihai Viteazul”, liceele „Szekely Miko” și „Mikes Kelemen” având procente apropiate.

Tabel 8: Distribuția notelor de la Bacalaureat, 2014.

	2014	între 6 și 7,99	între 8 -10
Liceul Teoretic "Szekely Miko"	90,09%	52,00%	48,00%
Colegiul Național "Mihai Viteazul"	90,00%	45,24%	54,76%
Liceul Teoretic "Mikes Kelemen"	86,90%	58,90%	41,10%
Liceul De Artă "Plugor Sandor"	63,64%	66,67%	33,33%
Liceul Tehnologic "Constantin Brâcuși"	55,00%	54,55%	45,45%
Liceul Teologic Reformat	50,91%	96,43%	3,57%
Liceul Tehnologic "Berde Aron"	46,15%	87,50%	12,50%
Liceul Tehnologic "Puskas Tivadar"	19,30%	100,00%	0,00%
Liceul Tehnologic "Kos Karoly"	7,41%	100,00%	0,00%
Media pe municipiu	67,83%	59,12%	40,88%
Media județeană	49,91%	60,85%	39,15%
Media națională	60,65%	55,10%	44,90%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MEN.

Datele sugerează o imagine dublă: pe de-o parte, liceele din municipiu reușesc să promoveze mai mulți absolvenți decât media națională, deși sunt de remarcat discrepanțe semnificative între unități. Pe de altă parte, absolvenții liceelor iau note sensibil mai mici decât media națională. Rezultatele sunt parțial influențate de notele sensibil mai mici pe care elevii maghiari le obțin la examenul de limba română față de notele celorlalte discipline pe care le susțin.

Limbi străine

2/3 dintre absolvenții de liceu din perioada 2003 – 2014 vorbesc limba engleză la nivel mediu sau avansat, ponderea fiind mai ridicată la nivelul absolvenților de naționalitate română (80%), limba germană fiind mult mai puțin vorbită de absolvenți, sub 13% dintre aceștia raportând un nivel mediu sau bun de cunoaștere a limbii germane.

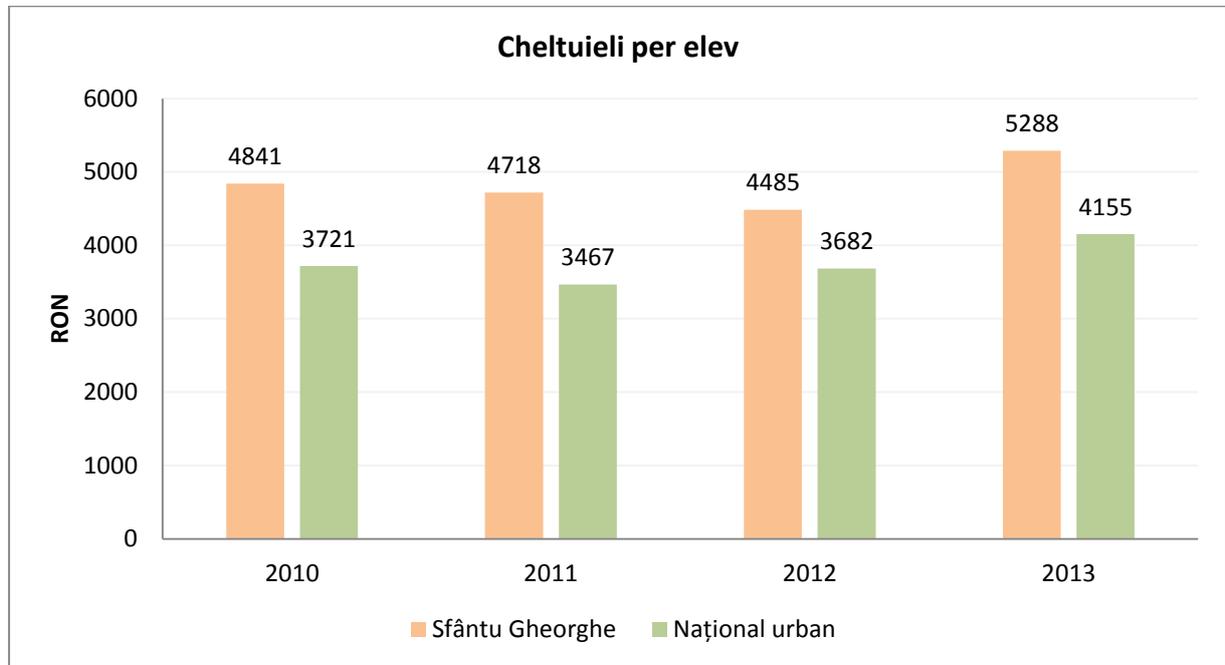
Satisfacția școlară

Liceele „Mihai Viteazul” (71) și „Mikes Kelemen” (66) au cea mai ridicată rată de mulțumire a absolvenților de educația primită în liceu (0-deloc mulțumit, 11 – foarte mulțumit), cel mai slab plasându-se liceul „Kos Karoly”, cu un scor de 41 de puncte din 100. Acesta din urmă este și liceul cu cea mai mică rată de continuare a studiilor (17%), cel mai bine plasându-se liceele „Szekely Miko” (87%), „Mihai Viteazul” (86,7%) și „Mikes Kelemen” (83,8%). Majoritatea absolvenților români își continuă studiile în Brașov (51,2%), în timp ce 33% dintre absolvenții maghiari preferă Cluj-Napoca. Doar 20% dintre absolvenții români și 17% dintre cei maghiari își continuă studiile în Sfântu Gheorghe.

Investiții ale administrației publice locale în învățământ

Analiza cheltuielilor anuale per elev (preuniversitar) la nivel local arată că municipiul Sfântu Gheorghe a cheltuit constant în ultimii patru ani mai mulți bani per elev înscris decât media națională din mediul urban.

Figura 14: Cheltuieli locale cu învățământul, per elev.

Învățământul superior

Municipiul Sfântu Gheorghe beneficiază de prezența unor extensii universitare ale Universității Babeș-Bolyai, mai exact a facultăților din domeniul economiei, științelor politice, administrative și ale comunicării, ingineriei mediului și a pregătirii personalului didactic.

Atractivitatea extensiei este însă în scădere, în 2013 fiind înregistrate un număr de 427 de persoane înscrise, în scădere puternică față de maximum din 2007, de 1363.

Tabelul de mai jos arată că majoritatea studenților înscriși la cursurile extensiei universitare preferă științele economice și cele administrative. În total, extensia beneficiază de 26 de cadre didactice titulare și 23 cadre didactice asociate.

Tabel 9: Extensia universitară UBB, Sfântu Gheorghe

Facultatea	Specializarea	Linia de studiu română	Linia de studiu maghiară	Titulari	Cadre didactice asociate
Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării	Administrație publică	40	65	5	10
Facultatea de Știința și Ingineria Mediului	Ingineria sistemelor biotehnice și ecologice	7	40	2	13
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor	Economia firmei	23	60	19	0
	Economia comerțului, turismului și serviciilor	29	48		
	Economia firmei - ID	0	17		
	Economia comerțului, turismului și serviciilor - ID	16	34		
	Managementul dezvoltării afacerilor - masterat	56	0		
	Total	171	264	26	23

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe

Prezența extensiei universitare reprezintă un punct forte pentru municipiu, oferind posibilitatea continuării studiilor persoanelor care nu-și permit deplasări în alte centre universitare, dar mai ales din perspectiva învățării continue. În particular, prezența extensiei de administrație publică poate reprezenta o oportunitate de dezvoltare a capacității administrative a comunităților rurale și urbane din județ și a personalului administrativ din cadrul aparatului de specialitate al primarului.

Totuși, slaba dezvoltare a ofertei universitare reprezintă un punct negativ, atât pentru municipiu cât și, mai larg, pentru județ. Pe de-o parte, au loc ieșiri atât de capital uman cât și de resurse financiare odată cu plecarea tinerilor la studii în alte județe (majoritatea sunt dependenți financiar de părinți, plecarea lor fiind asociată cu ieșiri de resurse din județ). Indirect, lipsa unei oferte susținute de absolvenți de studii superioare la nivel local afectează atractivitatea pentru investiții creative sau care pot genera valoare adăugată ridicată.

De asemenea, administrația locală și județul suportă un cost al oportunității, universitățile acționând frecvent ca laboratoare de idei și inițiative de intervenție în comunitate care pot crește capitalul social și degreva autoritățile locale de o parte din responsabilități.

Acreditarea unei extensii universitare a Universității Sapiența, cu programe în domeniul agronomic, este extrem de binevenită în acest sens. Programa oferită este complementară celei furnizate de UBB, dar și în acord cu profilul economic județean, ceea ce crește șansele de angajabilitate a absolvenților în economia locală și poate preveni accentuarea ritmului de îmbătrânire a populației. Discuțiile inițiate în vederea deschiderii unei extensii universitare a UBB în domeniul IT este de asemenea binevenită, fiind favorabilă dinamicii foarte ridicate a domeniului în economia locală. Chiar dacă sectorul IT este încă sub-reprezentat la nivel local, este puternic cooperativ și proactiv, furnizarea unei forțe de muncă ieftine și calificate putând grăbi dezvoltarea domeniului.

Consultările cu actorii din domeniul educației au atras atenția asupra unor aspecte complementare celor evidențiate de datele statistice. În particular, apare evidentă discrepanța de performanță între liceele periferice și cele centrale, care se traduce și într-o utilizare suboptimală a infrastructurii educaționale. De asemenea, participanții au atras atenția asupra dificultății de a găsi personal calificat precum și ieșirile de personal din sistem datorită salariilor scăzute. Un alt aspect evidențiat a fost și slaba dezvoltare a infrastructurii sportive la nivel de municipiu, lucru ce afectează capacitatea elevilor de a participa la sporturi colective și de a realiza activități sportive în general.

Consultările au arătat că dialogul dintre mediul de afaceri și instituțiile de învățământ este limitat, fapt ce poate afecta atât utilitatea programelor liceelor și școlilor profesionale, cât și capacitatea absolvenților de a se integra rapid pe piața muncii.

Sănătate și social

Una dintre condițiile de bază pentru o calitate a vieții ridicată presupune accesul populației la servicii medicale facile și de calitate. Accesibilitatea este și un indicator pentru atractivitatea comunității, fiind, alături de servicii educaționale înalte, printre elementele avute în vedere de forța de muncă înalt competitivă când ia decizii despre localizare.

Analiza datelor statistice furnizate de INS oferă o imagine complexă a accesibilității populației la servicii de sănătate. Pe de-o parte, după cum relevă tabelul de mai jos, accesul populației municipiului la servicii medicale este superior mediei naționale în aproape toate cazurile, cu excepția cabinetelor medicale școlare, medicilor de familie și farmaciștilor. În celelalte cazuri în care accesibilitatea este mai redusă decât media națională, diferența este extrem de redusă.

Tabel 10: Accesibilitatea populației la infrastructura de sănătate, 2013

	Național		Sfântu Gheorghe		Raport Sfântu Gheorghe - național
		1 la ...locuitori	1 la ...locuitori		
Spitale	499	44872	1	65935	46,94%
Ambulatorii integrate spitalului	341	65663	1	65935	0,41%
Dispensare medicale	191	117230	1	65935	-43,76%
Centre de sănătate mintala	85	263423	2	32968	-87,48%
Centre medicale de specialitate	249	89924	1	65935	-26,68%
Cabinete medicale școlare	1365	16404	3	21978	33,98%
Cabinete medicale de familie	11158	2007	32	2060	2,68%
Cabinete stomatologice	13458	1664	43	1533	-7,84%
Cabinete medicale de specialitate	10160	2204	59	1118	-49,29%
Farmacii	7560	2962	25	2637	-10,95%
Creșe	334	67039	1	65935	-1,65%
Laboratoare medicale	3290	6806	15	4396	-35,41%
Laboratoare de tehnică dentară	2253	9938	16	4121	-58,53%
Centre de transfuzie	41	546121	1	65935	-87,93%
Alte tipuri de cabinete medicale	515	43478	2	32968	-24,17%
Paturi de spital	130450	172	595	111	-35,44%
Medici (exclusiv stomatologi)	54086	414	154	428	3,42%
Medici de familie	12736	1758	34	1939	10,31%

Stomatologi	14282	1568	41	1608	2,58%
Farmaciiști	16301	1374	43	1533	11,63%
Personal sanitar mediu	126860	177	623	106	-40,04%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Pe de altă parte, trebuie notat însă că majoritatea infrastructurii medicale și sanitare este în proprietate publică, spre deosebire de nivelul național unde proprietatea privată este incomparabil mai bine reprezentată. Cabinetele stomatologice, cabinetele medicale de specialitate, farmaciile și laboratoarele medicale au reprezentanțe private la nivel municipal. Dintre acestea, doar în cazul farmaciilor numărul unităților private este mai ridicat decât al celor publice. Spre comparație, sunt de 5 ori mai multe cabinete stomatologice private la nivel național decât publice. Această configurație a sistemului de sănătate presupune o dependență ridicată a serviciilor medicale de alocațiile bugetare locale și naționale, inclusiv de la Casa de Asigurări de Sănătate, lucru care poate ridica probleme în termeni de acces a populației la servicii medicale în timp util și la un standard acceptabil.

Pe de altă parte, o piață a serviciilor medicale private insuficient dezvoltată poate indica și o capacitate financiară limitată a populației.

Serviciul de ambulanță al Județului Covasna

Stația de Salvare funcționează cu o stație centrală în Sfântu Gheorghe și cu 4 substații în cele patru orașe. În anul 2014, cele 30 de ambulanțe au răspuns la un număr de 19.037 de solicitări, parcurgând 760.841 km și consumând 83.925 litri de combustibil. Activitatea este desfășurată de:

- 5 medici (generaliiști și de familie)
- 48 de asistenți
- 52 de ambulanțieri
- 25 alt personal.

Tabel 11: Repartizarea ambulanțelor pe substații:

Localitatea	Amb. Tip A	Amb. Tip B	Amb. Tip C	Alt auto	Total
Sfântu Gheorghe	4	8	2	1	15
Târgu Secuiesc	2	3		1	6
Covasna	1	2		1	4
Baraolt		3		1	4
Întorsura Buzăului		1			1

Sursa: DSP Covasna.

Persoane cu handicap

Evoluția numărului persoanelor cu handicap este pozitivă pentru perioada 2008 – 2013, în ceea ce privește populația adultă, fapt care a determinat și creșterea cheltuielilor efectuate cu persoanele încadrate în gradul grav de handicap de la sub 700.000 lei în 2008 la peste 2.2 milioane lei în 2013, cea mai drastică creștere fiind în 2010, cu 3/4 peste anul precedent, trendul menținându-se pozitiv și pentru 2014.

Tabel 12: Evoluția numărului persoanelor cu handicap la nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe în perioada 2008-2014

	2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014
	Copii	Adulți	Copii	Adulți	Copii	Adulți	Copii	Adulți	Copii	Adulți	Copii	Adulți	
Grav	64	258	62	305	62	320	61	334	60	330	53	372	502
Accentuat	60	415	52	475	54	479	54	505	50	538	57	645	658
Mediu	42	105	47	115	39	124	52	146	52	171	45	196	273
Ușor	8	11	4	8	9	19	8	23	8	24	6	35	32
Total	174	789	165	903	164	942	175	1008	170	1063	161	1147	1465

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe

Serviciile sociale existente

Referitor la infrastructura socială a municipiului, acesta dispune de o creșă pentru copii cu program zilnic, cantină socială, adăpost de noapte, centre sociale pentru adăpostirea familiilor aflate în situație de risc social, casa comunitară pentru romi, centrul multifuncțional Neri Szent Fulop și un serviciu comunitar de asistență medicală.

În ceea ce privește numărul persoanelor asistate social, acesta a scăzut cu 68% în ultimii 10 ani, de la 2.525 de persoane în 2004, la 794 de persoane în 2014. Un trend similar au cunoscut și solicitările pentru ajutor privind consumul de energie, de la 10.705 în 2006, la 2.200 în 2014, evoluțiile datorându-se atât schimbărilor legislative, cât și îmbunătățirii condițiilor de viață de la nivel municipal.

În privința majorității serviciilor sociale, evoluția a fost variabilă. Pe de-o parte, în cazul anumitor servicii trendul a fost descrescător, în această categorie încadrându-se alocațiile pentru susținerea familiei în temeiul legii 277/2010.

Pe de altă parte, în privința altor servicii sociale, trendul a fost unul ascendent:

- Minori instituționalizați: de la 227 în 2011 la 231 în 2013.
- Mame minore monitorizate pentru o perioadă de 3 luni: de la 11 în 2012 la 14 în 2013.
- Copii ai căror părinți sunt plecați în străinătate : de la 33 în 2011, la 72 în 2013.

- Cazuri de prevenire a separării copilului de familia sa: de la 16 copii în 2011 la 96 în 2013.
- Numărul serviciilor pentru persoanele nevoiașe a crescut de la 35.608 la 67.016
- Numărul beneficiarilor PEAD (Plan European pentru Ajutoare Alimentare) a crescut de la 4.019 în 2009 la 4.813 în 2014.

În ceea ce privește numărul familiilor monoparentale, evoluția acestuia după 2010 a fost una descendentă, numărul familiilor monoparentale scăzând de la 202 la 173. Schimbarea legislației face dificilă monitorizarea numărului pentru perioada anterioară, însă este recomandabil ca, distinct de prevederile legale, administrația locală a municipiului să aibă o evidență anuală a numărului de familii monoparentale, acestea fiind cele mai expuse riscului de sărăcie.

Consultările cu actorii locali din domeniul medical și al serviciilor sociale oferă o imagine complementară datelor statistice. Consultările au arătat totodată prezența unei infrastructuri civice bine dezvoltate la nivel de comunitate, implicată activ în abordarea cazurilor medicale și sociale, dar și o colaborare pozitivă între acestea și administrația locală, în unele cazuri bugetul local acoperind aproximativ 2/3 din cheltuielile serviciilor sociale oferite (ex: Crucea Roșie).

Una dintre principalele probleme sesizate se referă la dezvoltarea dezechilibrată a serviciilor medicale. Eficiența serviciului de ambulanță este limitată de dezvoltarea insuficientă a unui spital de urgență care să asigure rezolvarea optimă a cazurilor preluate de ambulanțe. Absența sistematică a asigurărilor medicale la anumite categorii sociale determină totodată supra-solicitarea serviciilor de urgență și atunci când nu se impune, iar internarea excesivă atrage costuri semnificative care limitează capacitatea de deservire corespunzătoare a tuturor persoanelor care ar avea nevoie.

Problemele ridicate de îmbătrânirea populației au fost sesizate în mod repetat și la nivelul consultărilor publice. Una dintre propuneri vizează dezvoltarea serviciilor pentru persoanele în vârstă și asistență medicală post externare pentru cei a căror rude sunt plecate în străinătate, propunerea fiind practic reluată atât de reprezentanții sectorului medical cât și de cei ai sectorului asociativ.

În prezent Fundația Diakonia are în implementare un proiect privind deschiderea unui centru multiplu de îngrijiri de tip rezidențial pentru persoanele cu dependență care va include aproximativ 50 de locuri. Adițional, fundația intenționează să dezvolte și o unitate de îngrijire și sprijin paliativ – hospice – pentru persoanele care au nevoie de îngrijiri 24/24. Centrul va include și un centru de zi în care persoanele cu nevoi speciale vor fi supravegheate patru până la opt ore pe zi, până la revenirea aparținătorilor.

Dezvoltarea infrastructurii rezidențiale pentru persoanele în vârstă și dependente este în mod evident o nevoie critică pentru comunitate care necesită intervenții și sprijin semnificativ din partea administrației locale. Consultările publice au relevat însă și măsuri mai puțin costisitoare care pot fi implementate și care ar putea avea un impact pozitiv în acest sens, printre acestea numărându-se serviciile de mediere (o rețea pe bază de voluntariat cu medici și firme de transport între bolnav și medic astfel încât persoanele vârstnice din zone defavorizate să ajungă la un medic).

Consultările au accentuat totodată nevoia de a susține programele profilactice, atât la nivelul tinerilor (susținerea unui program de prevenție a igienei dentare, costurile ridicate ale tratamentelor stomatologice descurajând utilizarea acestora), cât și la nivelul unor probleme sociale precum violența domestică (unde intervenția lentă a autorităților implică costuri semnificativ mai ridicate de intervenție post factum din partea serviciilor sociale). În același sens, în vederea reducerii internărilor, o recomandare realizată de unul dintre participanți vizează introducerea unor asistenți de ocrotire – finanțați din resurse publice – care să asiste anumite categorii sociale – sugari, femei gravide – în detrimentul vizitelor la spital, unde costul este mult mai ridicat, iar familiarizarea cu istoricul personal e mai redusă.

Un alt aspect sesizat de participanți este lipsa resursei umane calificate. Problema a fost sesizată atât de reprezentanții sistemului medical cât și de cei ai sectorului neguvernamental și nu se referă doar la lipsa personalului, ci și la pregătirea deficitară a angajaților existenți, atrăgând atenția asupra programului postuniversitar sanitar. Aceștia au accentuat faptul că, considerând deficitul de resurse umane și profilul comunității, cu nevoi de servicii sociale în creștere, este necesară susținerea activă a programului postuniversitar.

Municipiul se confruntă totodată cu problema lipsei continuității în angajarea personalului medical ce ar putea ridica probleme pe termen mediu în înlocuirea unor cadre medicale fără a compromite calitatea serviciilor medicale.

Consultările au arătat că municipiul beneficiază de un sector neguvernamental bine dezvoltat, cu actori interesați de dezvoltarea comunității. Totodată, acestea au ilustrat slaba comunicare între aceștia și absența unei platforme stabile de comunicare atât cu autoritățile cât și cu ceilalți actori vizați. Este critic pentru administrația locală să-și asume leadershipul pentru o astfel de inițiativă care nu doar că poate crea coridoare de cooperare între diverși actori, dar poate oferi oportunitatea identificării unor măsuri puțin costisitoare și cu impact ridicat la nivel social.

Indexul Local de Dezvoltare Umană

Indexul Local de Dezvoltare Umană (ILDU), dezvoltat de sociologul Dumitru Sandu pornind de la United Nations Human Development Index, descrie nivelul dezvoltării umane de la nivelul unităților administrativ teritoriale din România și include patru dimensiuni majore: capitalul uman (nivelul de educație formală a populației), capitalul de sănătate (speranța de viață la

naștere), capitalul vital (vârsta medie a populației adulte de cel puțin 18 ani) și capitalul material (suprafața locuibilă/casă) și consumul de gaze de la nivel de localitate, raportat la populație. Scorul a fost utilizat într-un raport recent al Băncii Mondiale privind orașele competitive din România.

Potrivit ILDU, municipiul Sfântu Gheorghe avea în 2011 un scor de 91, în creștere de la 76 în 2002, municipiul clasându-se cel mai bine la nivel de județ, și pe locul 12 la nivel de regiune de dezvoltare. Cele mai bine clasate 20 de comunități locale au un scor de cel puțin 100, plasând astfel municipiul Sfântu Gheorghe în apropierea vârfului clasamentului.

Administrație locală

Evaluarea capacității administrative poate ține cont de variabile de input (resursele consumate de instituție), proces, rezultate și impact al măsurilor luate de instituție. Analiza bugetară constituie practic o analiză de input a capacității executivului orașului, arătând pe de-o parte consolidarea autonomiei financiare, creșterea veniturilor locale, dar și reducerea transferurilor de la celelalte niveluri administrative. În această secțiune vor fi discutate aspecte ce țin de rezultatele procesului administrativ.

Atragerea de finanțări nerambursabile

Aderarea la UE oferă oportunitatea unică de a testa capacitatea reală a administrațiilor locale folosind rata de absorbție a fondurilor UE de către acestea drept indicator. Împărțind cheltuielile anuale cu finanțarea proiectelor din fonduri nerambursabile la numărul de locuitori, ne putem face o imagine a capacității administrației de a profita de oportunitățile oferite de integrarea europeană. Atragerea de proiecte cu finanțare europeană, care generează imediat cheltuieli în buget, este un bun indicator nu doar a capacității umane la nivel instituțional de a scrie și implementa astfel de proiecte, ci și de a atrage resurse financiare din afara comunității în vederea dezvoltării acesteia. Scrierea și implementarea unor astfel de proiecte reprezintă oportunități excelente de dezvoltarea a abilităților și competențelor în acest sens, ce se pot traduce pe termen lung într-o capacitate crescută de a atrage finanțări extra-comunitare. Comunitățile care au început atragerea de fonduri devreme, nu doar că au reușit să investească în comunitate anumite sume de bani, dar și-au dezvoltat și capitalul uman necesar implementării cu succes a unor astfel de proiecte pe viitor.

În perioada 2008 – 2015 au fost implementate (sau sunt în implementare) 12 proiecte finanțate prin programul Operațional Regional în valoare de 82.4 milioane RON, un proiect în valoare de 45.6 milioane RON finanțat prin POS CCE, 2 proiecte în valoare de 6.6 milioane RON finanțate de Ministerul Mediului și Pădurilor și aproximativ 2.5 milioane din alte surse externe.

Tabel14: Cheltuieli per capita cu proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile (lei)

	Per capita 2009 - 2014
Media municipii ⁵	794
Sfântu Gheorghe	713

⁵ Pentru municipii, datele nu includ București și Sfântu Gheorghe.

Datele MDRAP arată că municipiul Sfântu Gheorghe a cheltuit, în total, per capita⁶, între 2009 și 2014 peste 700 de RON, ușor sub media municipiilor de 794 RON, urmând ca raportul să sufere unele modificări la finalul acestui an, odată cu încheierea actualului ciclu de accesare a fondurilor europene.

Datele sugerează o capacitate administrativă medie la nivelul municipiului din perspectiva atragerii de resurse externe în raport cu celelalte comunități municipii din România.

Rigiditatea cheltuielilor

Acest indicator este menit a determina cât de limitată este o administrație locală în ceea ce privește modul în care poate aloca fondurile publice, pornind de la premisa că, în primul rând, trebuie să se asigure funcționarea proprie și a autorităților din subordine. Calculat ca raport între cheltuielile de personal și totalul cheltuielilor, indicatorul înregistrează o valoare medie de 45% pentru perioada 2008-2014.

Tabel 15: Rigiditatea cheltuielilor								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	medie
Odorheiu Secuiesc	47,78 %	60,82 %	53,35 %	40,45 %	43,18 %	47,55 %	45,74 %	48,41 %
Miercurea Ciuc	40,08 %	45,35 %	45,70 %	28,82 %	31,54 %	39,42 %	50,77 %	40,24 %
Gheorgheni	51,49 %	60,58 %	54,92 %	43,77 %	38,46 %	53,01 %	56,52 %	51,25 %
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>55,15</i> %	<i>56,38</i> %	<i>43,77</i> %	<i>39,52</i> %	<i>40,65</i> %	<i>40,41</i> %	<i>42,34</i> %	45,46 %
Târgu Secuiesc	61,33 %	63,51 %	58,36 %	52,07 %	54,32 %	51,94 %	53,21 %	56,39 %

Valoarea medie înregistrată de municipalitate este apropiată de media municipiilor din România, ceea ce denotă un anumit grad de limitare a capacității administrației locale în alocările discreționare ale fondurilor publice, prin prisma faptului că prioritară este acoperirea cheltuielilor de personal.

Indicatorii capacității de investire

Acești indicatori sunt un bun proxy pentru importanța pe care o administrație locală o acordă dezvoltării locale prin intermediul investițiilor, fiind calculați după următoarele formule:

$$\text{Capacitatea de investire} = \frac{\text{Cheltuieli de capital}}{\text{Cheltuieli totale}} \times 100,$$

⁶ Pentru populație au fost folosite datele de la Recensământul din 2011.

$$\text{Cheltuieli de capital pe locuitor} = \frac{\text{Cheltuieli de capital}}{\text{Populație}}$$

Cei 2 indicatori ai capacității de investire presupun calculul ponderii în totalul cheltuielilor, dar și per capita a cheltuielilor de capital, pentru a putea observa atât importanța pe care o acordă autoritatea locală unui asemenea tip de cheltuială, dar și nivelul de investiții publice de care beneficiază comunitatea din fonduri publice locale.

Tabel 16: Cheltuieli de capital/ca % din total cheltuieli(lei)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	medie
Odorheiu Secuiesc	6,41%	10,03%	17,47%	16,00%	16,23%	20,10%	14,37%
Miercurea Ciuc	21,79%	14,65%	21,75%	18,25%	12,80%	11,20%	16,74%
Gheorgheni	9,34%	10,78%	15,17%	8,79%	6,83%	9,47%	10,06%
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>19,25%</i>	<i>24,31%</i>	<i>22,63%</i>	<i>16,95%</i>	<i>18,00%</i>	<i>15,74%</i>	<i>19,48%</i>
Târgu Secuiesc	10,47%	8,14%	11,59%	7,47%	6,80%	4,05%	8,09%

Ca procent din totalul cheltuielilor, municipiul Sfântu Gheorghe se situează cu 7% peste media municipiilor din România în ceea ce privește cheltuielile de capital (al 7-lea în ierarhia municipiilor, cu excepția municipiului București), și mult peste valorile înregistrate de municipiile parte a analizei noastre.

Tabel 17: Cheltuieli de capital/locuitor(lei)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	medie
Odorheiu Secuiesc	110	168	327	298	315	490	285
Miercurea Ciuc	514	294	590	480	316	262	409
Gheorgheni	153	162	247	174	112	163	169
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>329</i>	<i>438</i>	<i>376</i>	<i>290</i>	<i>350</i>	<i>344</i>	<i>355</i>
Târgu Secuiesc	193	144	197	132	145	99	152

În ceea ce privește cheltuielile pe cap de locuitor, valorile municipiului depășesc cu mult media municipiilor la nivel național (aprox 200 lei/loc), situându-se în primele 10 din cele 102 municipii (excepție București).

Valorile indicatorilor arată o disponibilitate și capacitate de investire a autorității locale ridicată, ceea ce constituie premisele unei dezvoltări economice coerente a municipiului.

Gradul de realizare a veniturilor

Acest indicator măsoară capacitatea autorității locale de a prevedea corect veniturile ce vor fi obținute într-un an bugetar. Indicatorul se calculează ca raport între încasările realizate și valorile creditelor bugetare definitive, având ca sursă a datelor contul de execuție al bugetului local, secțiunea venituri.

Tabel 18: Grad realizare venituri

	2010	2011	2012	2013	media - lei
Gheorgheni	89%	86%	94%	98%	92%
Miercurea Ciuc	98%	100%	98%	87%	96%
Odorheiu Secuiesc	88%	89%	95%	90%	91%
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>95%</i>	<i>92%</i>	<i>97%</i>	<i>98%</i>	<i>95%</i>
Târgu Secuiesc	78%	95%	92%	80%	87%

Gradul de realizare a cheltuielilor

Indicatorul realizării cheltuielilor măsoară capacitatea autorității locale de a prevedea corect efectuarea cheltuielilor. Indicatorul se calculează ca raport între valorile plăților efectuate și cele ale creditelor bugetare definitive, având ca sursă a datelor contul de execuție al bugetului local, secțiunea cheltuieli.

Tabel 19: Grad realizare cheltuieli

	2010	2011	2012	2013	media - lei
Gheorgheni	86%	82%	93%	95%	89%
Miercurea Ciuc	81%	88%	96%	71%	84%
Odorheiu Secuiesc	83%	87%	89%	84%	86%
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>93%</i>	<i>91%</i>	<i>96%</i>	<i>96%</i>	<i>94%</i>
Târgu Secuiesc	78%	95%	92%	79%	86%

Grad de colectare

Gradul de colectare este unul din indicatorii performanței manageriale a unei autorități locale, în special al capacității autorității de a stabili și colecta corect veniturile (ceea ce implică, în fapt, totalitatea etapelor asietei fiscale - evaluarea materiei impozabile, dimensionarea și încasarea). Indicatorul se măsoară ca raport între sumele propuse a fi colectate și cele colectate efectiv.

Tabel 20: Grad de colectare %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	media
Gheorgheni	71,93	79,30	77,94	89,60	64,86	72,00	75,94
Miercurea Ciuc	95,06	99,54	99,16	98,97	99,18	99,00	98,49
Odorheiu Secuiesc	95,22	81,03	87,31	89,86	68,32	95,00	86,12
<i>Sfântu Gheorghe</i>	<i>82,30</i>	<i>84,44</i>	<i>86,80</i>	<i>88,33</i>	<i>85,00</i>	<i>87,65</i>	<i>85,75</i>
Târgu Secuiesc	85,00	88,86	95,41	90,08	90,73	90,68	90,13

În cazul tuturor celor 3 indicatori de mai sus: grad de realizare a veniturilor, grad de realizare a cheltuielilor și grad de colectare, municipalitatea înregistrează valori peste media municipiilor din România (în cazul gradului de realizare al cheltuielilor Sfântu Gheorghe este al 5-lea din 102 municipii din România).

Putem constata o capacitate administrativă ridicată a autorităților locale de a estima și colecta venituri și de a atinge nivelul cheltuielilor stabilit în bugetele anuale.

Susținerea activităților culturale, de recreere și religioase

Un capitol bugetar căruia autoritatea locală îi acordă o importanță deosebită este cel al cheltuielilor cu activitățile culturale, de recreere și religioase.

Tabel 21: Cheltuieli cultură, recreere și religie/locuitor (lei)								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	medie
Gheorgheni	214	141	154	154	164	173	216	174
Miercurea Ciuc	177	193	196	299	470	381	325	292
Odorheiu Secuiesc	129	129	108	119	140	118	181	132
Sfântu Gheorghe	293	304	246	216	275	345	275	279
Târgu Secuiesc	229	213	200	214	194	188	228	209

Acest indicator reflectă flexibilitatea administrației publice locale în a aloca sume și pentru alte domenii, atât de necesare unei dezvoltări armonioase a întregii societăți, respectiv dezvoltarea culturii, păstrarea valorilor culturale și promovarea ei pe o arie cât mai largă. Deși aparent acest tip de cheltuieli sunt secundare dezvoltării economice, abordările strategice ale municipalității și inițiativa locală pot transforma aceste activități în unele generatoare de venituri și dezvoltare. Sfântu Gheorghe **este localitatea cu cea mai ridicată pondere a cheltuielilor cu activități culturale în totalul cheltuielilor dintre toate municipiile din România**. Alocarea financiară medie pe locuitor (2008-2014), în cadrul acestui tip de cheltuieli este de 279 lei, a doua ca sumă dintre toate municipiile (după Miercurea-Ciuc).

Formare/profesionalizare resursă umană

Tabel 22: Ultima școală absolvită de angajații Primăriei

A= Studii superioare, B= Studii liceale, C= Școala generală. Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe

	2004	A	B	C	2005	A	B	C	2006	A	B	C
Nr	229	54	123	52	229	52	133	44	239	55	134	50
%	100,00	23,58	53,71	22,71	100,00	22,71	58,08	19,21	100,00	23,01	56,07	20,92
	2007	A	B	C	2008	A	B	C	2009	A	B	C
Nr	249	68	131	50	299	98	146	55	261	93	125	43
%	100,00	27,31	52,61	20,08	100,00	32,9	48,83	18,39	100,00	35,63	47,89	16,48
	2010	A	B	C	2011	A	B	C	2012	A	B	C
Nr	241	87	116	38	232	98	99	35	218	91	96	31
%	100,00	36,10	48,13	15,77	100,00	42,20	42,67	15,09	100,00	41,74	44,04	14,22
	2013	A	B	C	2014	A	B	C	2015	A	B	C
Nr	208	94	86	28	214	100	81	33	228	104	86	38
%	100,00	45,19	41,35	13,46	100,00	46,73	37,85	15,42	100,00	45,61	37,72	16,67

În ceea ce privește personalul aparatului de specialitate al Primarului, este evidentă întărirea capacității administrative în termeni de resurse umane. Dacă în 2004, ponderea angajaților cu studii superioare era ușor sub 24%, în 2015 ponderea acestora a crescut la 45,61%, în timp ce procentul celor cu studii generale s-a redus de la 22,7% la 16,67%.

Un aspect aparte ce trebuie menționat este profilul absolvenților de studii superioare, majoritatea acestora absolvind o universitate publică; aproximativ o pătrime au absolvit o universitate privată, Universitatea Spiru Haret fiind practic al doilea cel mai mare furnizor de angajați pentru Primărie, după Universitatea Babeș Bolyai.

Nu în ultimul rând, 2013 și 2014 arată o revenire a investițiilor în resursa umană, aproximativ 8% din angajații Primăriei beneficiind de cursuri de formare și dezvoltare profesională, după ce în 2011 și 2012 doar 3% din angajați au beneficiat de astfel de cursuri. Procentele rămân însă mult sub nivelul din anii 2006 și 2007, când 17% din angajați au urmat cursuri de dezvoltare și formare profesională.

Deși autoritatea locală activează într-un mediu care influențează negativ capacitatea de autofinanțare și astfel determină un nivel destul de ridicat de dependență față de nivelul central, capacitatea administrativă este una ridicată, în ceea ce privește capacitatea de investire, de a colecta venituri, a prevedea corect cheltuielile și veniturile, dar și de a atrage finanțări nerambursabile, ceea ce arată o administrație performantă.

Criminalitate și ordine publică

Datele preliminare indică o creștere a criminalității în majoritatea zonelor, în mod special în zona furturilor auto (unde în anul 2014 au fost 60 de cazuri, față de 4 în 2007 și 33 în 2013), distrugerilor (58 în 2007 și 154 în 2014), nerespectarea codului rutier (3821 în 2009 și 5258

în 2014, cu un maximum de 8436 în 2011), respectiv contravenții (de la 2319 în 2007 la 6682 în 2014, cu un maximum de 9606 în 2012).

Tabel 23: Evoluția infracționalității la nivel local

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nr. furturi din locuințe				24	25	37	45	18	35	31	40
Nr furturi din auto				4	12	21	65	26	40	33	60
Nr. violuri				1	0	3	4	0	0	2	1
Nr. tâlhării				2	4	4	9	4	6	8	4
Nr. omucideri	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0
Distrugerii				58	73	82	143	154	145	128	154
Nr. cazuri de prostituție				0	0	0	0	0	0	0	0
Nr. cerșetori sancționați				215	215	183	124	206	70	86	70
Nr. premise de conducere reținute						185	151	162	191	182	214
Nr. certificate de înmatriculare reținute						137	629	436	335	247	221
Nr. accidente rutiere grave	8	13	9	12	18	27	14	20	19	21	25
Nr. răniți grav	4	13	7	11	18	27	13	21	16	22	34
Nr. morți	4	3	3	1	1	1	5	2	3	1	26
Nr. accidente rutiere ușoare		13	16	7	10	15	20	26	24	28	3
Nr. contravenții				2319	2285	5632	6594	8886	9606	7817	6682
Nr. amenzi ptr. nerespectarea Codului Rutier						3831	4883	7084	8436	6998	5258

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe și IPJ Covasna

Simultan, poliția locală a crescut de la 37 angajați în 2005, la 50 în 2011, stabilizându-se la 45 în 2013. În aceeași perioadă numărul autoturismelor a crescut de la 1 la 3, în timp ce consumul de carburanți a crescut de peste cinci ori.

Tabel 24: Resursele Poliției locale

Anul	Nr. angajați	Nr. autoturisme	Carburant (l.)
2005	37	1	147
2006	37	2	193

2007	43	2	150
2008	46	2	307
2009	48	2	279
2010	49	2	267
2011	50	3	562
2012	49	3	562
2013	45	3	696

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe

Datele indică la prima vedere o necorelare a raportului dintre resursele alocate obiectivelor de ordine publică și evoluția principalilor indicatori privind infraționalitatea de la nivel local. Într-adevăr, creșterea consumului de carburanți poate sugera o creștere a acțiunilor de supraveghere.

Perspective strategice socio-demografice

Strategia de dezvoltare a municipiului Sfântu Gheorghe pentru 2015-2021 și cele ulterioare trebuie să țină cont de realitățile demografice de la nivel local, dar mai ales de trendurile care caracterizează comunitatea.

Municipiul Sfântu Gheorghe este încă un oraș mai tânăr decât media națională și a municipiilor, cu un spor natural pozitiv. **Ritmul scăderii populației și mai ales ritmul îmbătrânirii reprezintă însă provocări strategice** care amenință competitivitatea acestuia pe termen lung și ridică probleme de sustenabilitate a serviciilor publice și de capacitate a administrației publice de adresare a nevoilor unei populații tot mai dependente. Este evidentă nevoia municipiului de a reduce intensitatea fenomenului prin **politici de retenție și atracție a tinerilor, în condițiile în care plecările cu domiciliul sunt principala sursă a scăderii populației, concomitent cu dezvoltarea timpurie a infrastructurii de asistență a persoanelor dependente**. Din fericire, municipiul dispune de implicare activă a mediului asociativ care nu doar că degreveză autoritățile de o parte din presiune, dar reprezintă și o sursă extrem de valoroasă de soluții la provocările sociale de pe termen mediu și lung. **Dezvoltarea unor platforme continue de consultare și cogenerare cu mediul asociativ** și actorii locali interesați trebuie să devină o prioritate locală, implicând costuri financiare minime. Platforma va consolida cooperarea comunitară și poate oferi oportunități de soluționare împreună a provocărilor comune, inclusiv de excludere socială sistematică a romilor, identificată drept o provocare semnificativă pentru comunitate în cadrul consultărilor publice.

Educațional, municipiul se confruntă cu un **deficit față de media urbană** din România. Municipiul are mai puțini locuitori cu studii superioare și postliceale, însă mai mulți cu studii liceale, profesionale și generale, fapt ce explică profilul locurilor de muncă slab remunerate de la nivel municipal. Dezvoltare extensiilor universitare ale Universităților Babeș Bolyai și Sapienția este binevenită, crescând oportunitățile de a rămâne în comunitate ale absolvenților de liceu, dar și de dezvoltare a capitalului uman deja existent la nivel local.

Analiza datelor arată o scădere semnificativă a populației școlare de la nivel municipal, peste media celorlalte municipii și media urbană, dar și o accesibilitate superioară a populației școlare la servicii educaționale, cu excepția PC-urilor și laboratoarelor. Consultările au relevat însă provocări din perspectiva infrastructurii școlare sportive, dar și a cabinetelor medicale școlare. Datele confirmă subdezvoltare infrastructurii medicale din școli, cu posibile consecințe asupra stării de sănătate a elevilor. O atenție particulară trebuie acordată cabinetelor care deservesc zone mai puțin afluate, unde serviciile publice pot compensa parțial lipsa resurselor la nivel familial.

Calitativ, rata de promovabilitate la bacalaureat a elevilor din municipiu este **peste media națională**, deși se remarcă **discrepanțe semnificative** în funcție de liceu. Administrația locală

trebuie să acorde o atenție deosebită școlilor slab performante întrucât absolvenții acestora vor rămâne într-o mai mare măsură în comunitate. Chiar dacă este imposibilă generalizarea excelenței, trebuie depuse eforturi pentru reducerea inegalităților și creșterea standardelor de performanță din liceele cu probleme întrucât afectează capitalul uman local, un element strategic de competitivitate.

La același nivel, este salutară **prevalența claselor reale și de științe ale naturii**, precum și a celor cu profil tehnologic, înscriindu-se în recomandările mai largi de încurajare a educației STEM (știință, tehnologie, inginerie și matematică). Datele sugerează însă o **creștere a interesului pentru școlile profesionale**. Deși binevenit și util pe termen scurt și mediu, fiind în acord cu profilul economic local, o astfel de evoluție nu poate asigura venituri ridicate pe termen lung. În plus, profesiile care implică un nivel ridicat de redundanță sunt disproporționat expuse riscului de automatizare, fapt ce poate expune salariații șomajului de lungă durată. Este recomandabil din acest punct de vedere ca administrația locală să fie reținută în a-și asuma logica (populară) conform căreia „nu toată lumea trebuie să facă facultate sau un liceu”. Riscurile privind profilul economiei locale și evoluția profesională a angajaților într-o astfel de abordare sunt ridicate și vor afecta preponderent tinerii din familii dezavantajate. Școlile profesionale pot fi o soluție, atâta timp cât sunt dublate de programe de life long learning care să păstreze competitivitatea absolvenților. De asemenea, profilul acestora și calitatea procesului educațional trebuie abordate strategic, în condițiile în care absolvenții școlilor profesionale au cea mai ridicată rată de inactivitate și, dintre cei care lucrează, aproape 2/3 activează în domenii în afara specializării lor.

Din perspectiva sistemului de sănătate, accesibilitatea populației la infrastructura medicală este, în majoritatea cazurilor, peste media națională, cu excepția notabilă a farmaciștilor și a medicilor de familie. De remarcat este slaba dezvoltare a sistemului medical privat la nivel local, ce presupune o dependență ridicată a serviciilor medicale de alocațiile bugetare locale și naționale, inclusiv de la Casa de Asigurări de Sănătate, lucru care poate ridica probleme în termeni de acces a populației la servicii medicale în timp util și la un standard acceptabil. Totodată, poate reduce atractivitatea municipiului pentru investiții generatoare de valoare adăugată ridicată.

Consultările au relevat probleme sistematice la nivelul infrastructurii de sănătate din municipiu, inclusiv lipsa continuității personalului medical, ce ar putea ridica probleme pe termen mediu în înlocuirea unor cadre medicale fără a compromite calitatea serviciilor medicale, dar și la nivel de calitate a pregătirii absolvenților de programe post-liceale în domeniul sanitar. Evoluția demografică de la nivel local necesită acordarea unei atenții deosebite acestui ultim aspect.

Nu în ultimul rând, administrația locală a municipiului are o capacitate administrativă bine dezvoltată, 46% din angajați fiind absolvenți de studii superioare, aspect ilustrat și de atragerea sensibil mai multor resurse per locuitor decât media urbană. Pe de altă parte,

autonomia financiară limitată poate afecta capacitatea administrației locale de valorificare a oportunităților din mediu.

Dezvoltare comunitară, mediu și infrastructură edilitară

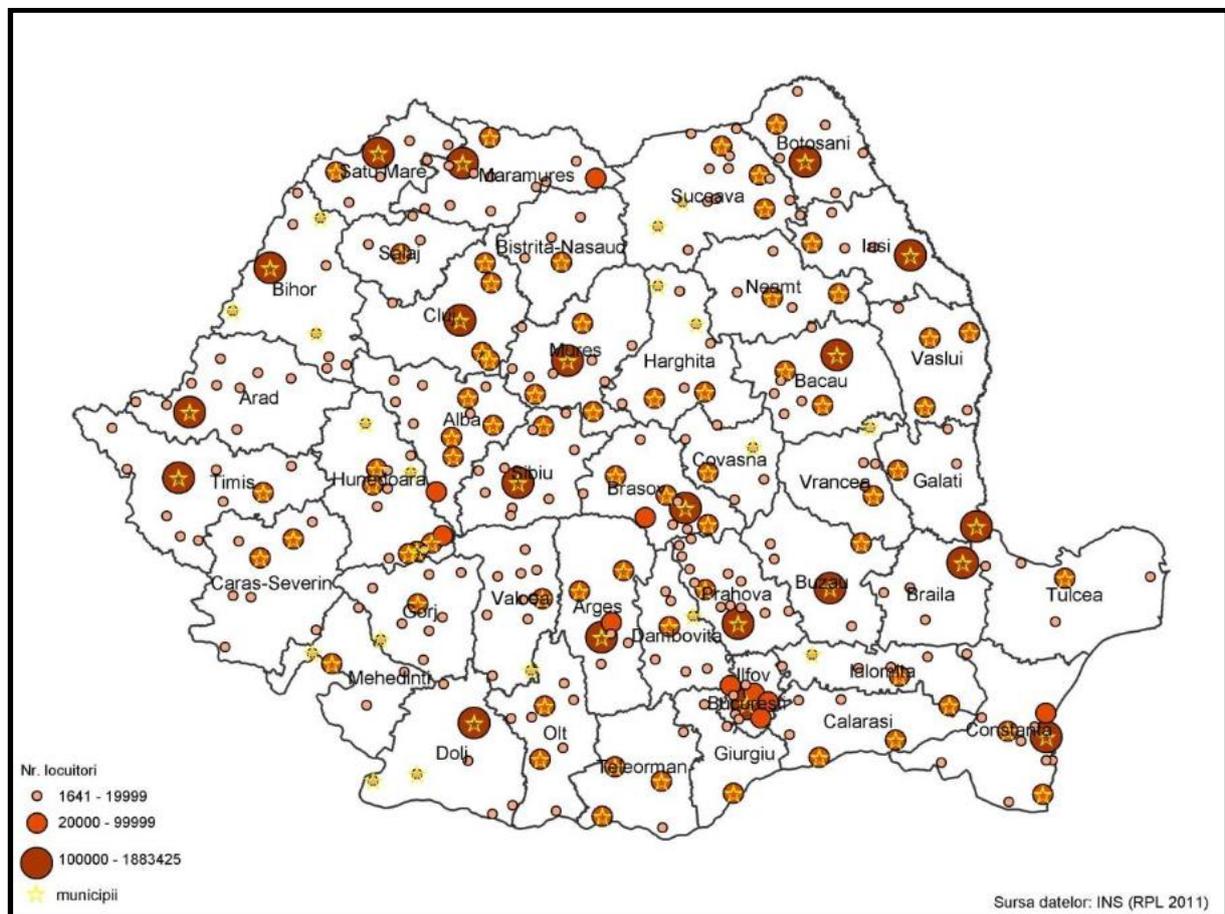
Rolul mun. Sfântu Gheorghe la nivelul rețelei urbane regionale și județene

La nivelul regiunii Centru, județul Covasna prezintă câteva caracteristici ale profilului spațial-teritorial care se răsfrâng în mod direct și asupra municipiului Sfântu Gheorghe: a) În ceea ce privește mărimea județului (suprafață), Covasna este cel mai mic județ dintre cele care compun regiunea Centru – 3710 km², ocupând 10,9% din suprafață regiunii. b) Datorită caracterului rural pronunțat al teritoriului, județul poate să fie încadrat în categoria județelor semi-periferice alături de județe precum Bistrița-Năsăud, Sălaj, Mureș, Harghita etc. c) La nivelul județului Covasna se regăsește o pondere destul de mică de localități: avem astfel 5 orașe dintre care 2 sunt municipii, 40 de comune și 122 de sate. Din cele 5 orașe, doar Sfântu Gheorghe are o populație de peste 50,000 locuitori, încadrându-se în categoria orașelor de rang 4 (între 50,000-100,000 locuitori). Restul orașelor sunt sub 20,000 de locuitori, mai mult chiar, 2 dintre acestea sunt sub 10,000 locuitori (Baraolt și Întorsura Buzăului). În literatura de specialitate se discută despre relația strânsă care există între urbanizare și nivelul de dezvoltare economică a unei regiuni sau țări – aproape fără excepție un grad ridicat de dezvoltare economică nu poate fi atins în absența unei urbanizări semnificative. Acest lucru are un impact semnificativ asupra municipiului Sfântu Gheorghe și a modului în care acesta își construiește strategia de dezvoltare locală. Constrângerile de dezvoltare care există datorită caracterului rural al județului nu pot fi ignorate, dar ele pot fi transformate uneori în oportunități.

Harta 1 de mai jos ne sugerează că o problemă importantă nu este dată doar de rețeaua dezechilibrată de centre urbane de la nivelul județului Covasna ci și de gradul ridicat de polarizare a municipiului Sfântu Gheorghe - niciunul din orașele din județ sau arealele proxime nu reușesc să se conecteze la oportunitățile create de dezvoltarea economică a acestuia. Conceptul de dezvoltare policentrică, aflat în prezent la baza Strategiei de dezvoltare teritorială/spațială pentru România, presupune că există o rețea de centre urbane de toate dimensiunile care se dezvoltă interconectat, orașele mai mari acționând ca motoare ale dezvoltării pentru întreaga zonă. Acest concept nu își găsește însă aplicare în cazul mun. Sfântu Gheorghe. În această situație, trebuie diagnosticat cu atenție rolul pe care îl poate juca mun. Sfântu Gheorghe la nivelul județului și chiar la nivelul regiunii. Potrivit Strategiei Naționale de Dezvoltare Teritorială, pe baza mai multor criterii, Sfântu Gheorghe a fost evaluat ca intrând în categoria orașelor cu funcție de pol metropolitan însă cu influență limitată (a se vedea Harta 2). Orașele din această categorie pot contribui pe termen scurt și mediu la dezvoltarea zonei înconjurătoare: ca centre de piață pentru produsele agricole din comunele învecinate, fie pentru consumatorii locali, fie ca puncte de legătură către piețele

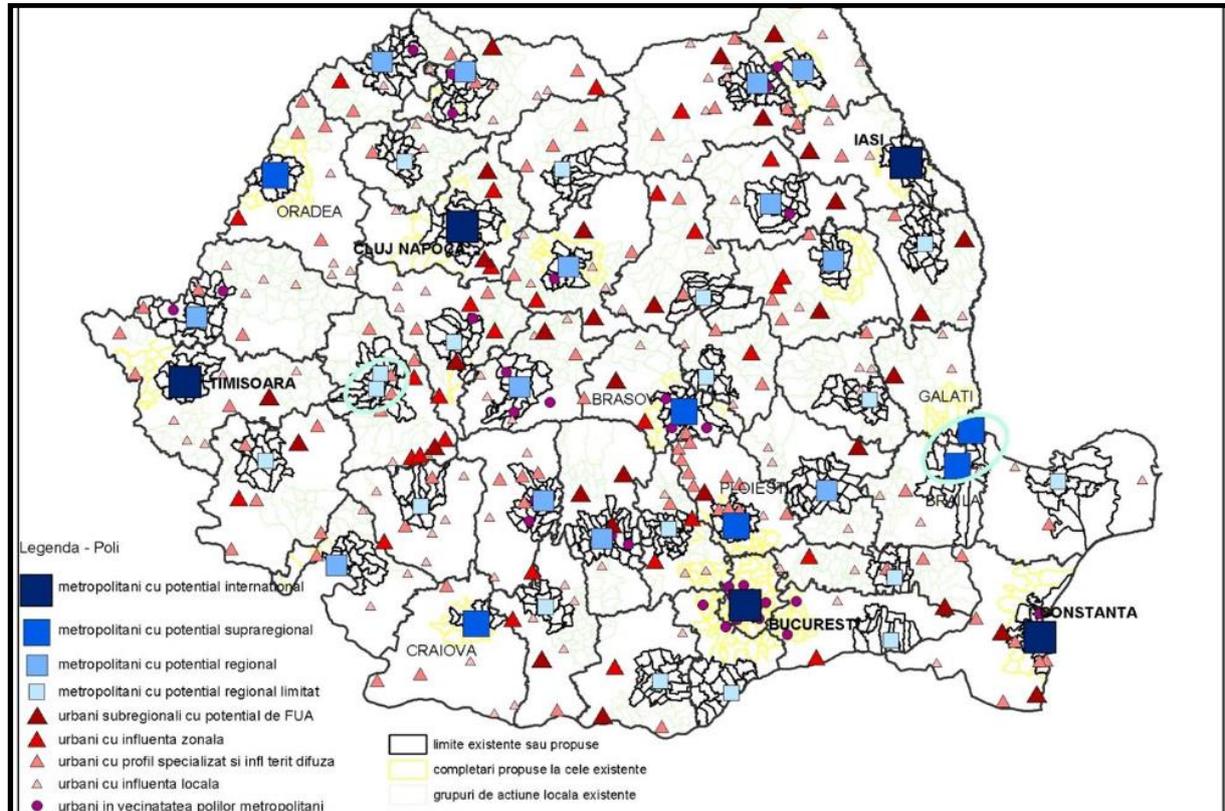
naționale și de export, ca centre de producție și distribuție a bunurilor și serviciilor către ruralul învecinat, ca centre de creștere și de consolidare pentru activitățile non agricole și ocupare prin dezvoltarea de IMM-uri sau prin localizarea unor filiale ale unor întreprinderi mari, prin atragerea de migranți din mediul rural prin cererea de forță de muncă neagră scâzând presiunea asupra orașelor mari. Bineînțeles, pe termen lung orașul își poate propune și să își extindă influența la un areal mai larg, însă acest lucru trebuie planificat în mod realist în acord cu realitățile socio-economice. Trebuie menționat că din punctul de vedere al localizării în raport cu axele de transport, mun. Sfântu Gheorghe deține o poziție avantajoasă, aflându-se în apropierea axei care include Constanța-București-Brașov-Cuj-Napoca-Oradea.

Harta 1: Rețeaua de centre urbane la nivelul județelor din România

Sursă: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2014

Harta 2: Zona de influență a orașelor din România

Sursă: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2014

În cadrul consultărilor publice s-a conturat pentru comunele din primul inel al periurbanului un profil de dezvoltare în strânsă legătură cu evoluția orașului – astfel, avem către comuna Ilieni o posibilă dezvoltare a serviciilor, către Arcus a noilor construcții rezidențiale corespunzând procesului de suburbanizare iar către Reci a industriei. Dacă acest profil spațial este deja oarecum conturat, pe termen mediu și lung trebuie luate măsuri care pot să întărească această interconectare a periurbanului la urban. De ex., conectivitatea cu Arcuș în ceea ce privește transportul public de persoane a fost evaluat în cadrul consultărilor publice ca fiind deficitar. Având în vedere că Arcuș este identificat ca o axă pentru dezvoltarea rezidențială, acest lucru trebuie remediat.

Suprafața municipiului și propuneri de creștere a suprafeței intravilanului/modificare PUG curent

Planul urbanistic general împreună cu Regulamentul local de urbanism aferent cuprind norme obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor pe orice categorie de terenuri, atât în intravilan, cât și în extravilan, în limitele teritoriului administrativ, aprobat prin lege, al localității; intravilanul se referă atât la trupul principal - orașul Sfântu Gheorghe - cât și la

localitățile componente Chilieni și Coșeni, și cele 22 trupuri aflate în teritoriul administrativ al municipiului Sfântu Gheorghe.

Zonificarea funcțională a municipiului Sfântu Gheorghe s-a stabilit în conformitate cu planșa de reglementari a PUG-ului, în funcție de categoriile de activități pe care le cuprinde localitatea și de ponderea acestora în teritoriu; pe baza acestei zonificări s-au stabilit condițiile de amplasare și conformare a construcțiilor, ce se vor aplica în cadrul fiecărei zone funcționale.

Împărțirea teritoriului în unități teritoriale de referință s-a făcut conform planșei cuprinzând delimitarea UTR-urilor care face parte integrantă din regulament. Trupul principal al municipiului Sfântu Gheorghe s-a divizat în 41 UTR-uri, localitatea Coșeni - 1UTR, localitatea Chilieni 1UTR, iar celelalte 22 de trupuri reprezintă 22 UTR-uri; rezultă un număr de 65 Unități Teritoriale de Referință.

Limitele UTR-urilor și zonificarea funcțională în cadrul acestora se regăsesc în planșele desenate de la punctul V care fac parte integrantă din Regulament.

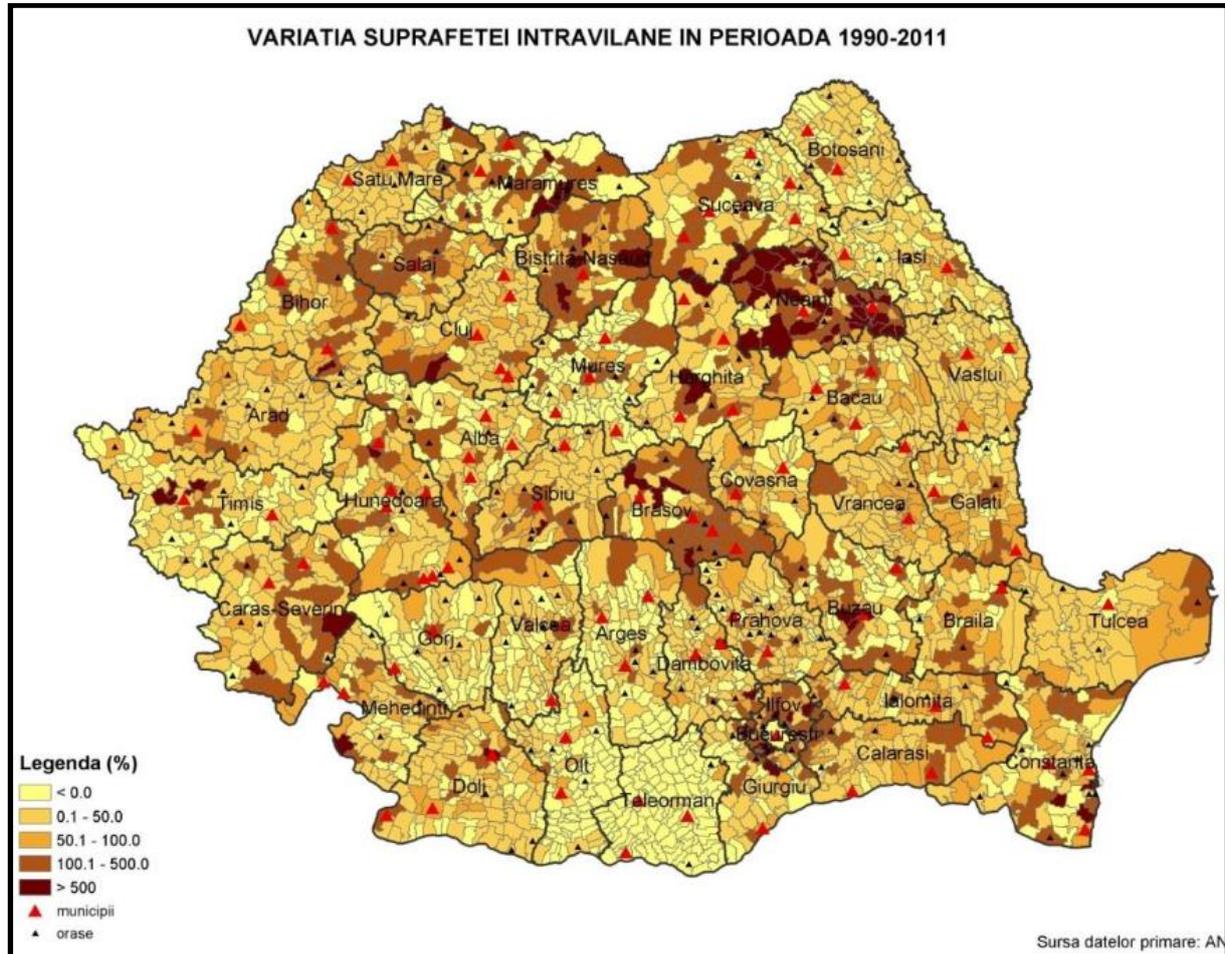
La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe avem în 2013 o suprafață a intravilanului de 1441 ha. Se poate remarca o creștere semnificativă în anul 2000, când suprafața intravilanului a crescut cu aprox. 70%. După această perioadă, avem creșteri relativ ne semnificative, de câteva hectare. Harta de mai jos ilustrează faptul că municipiul, similar cu întreg județul Covasna, nu a fost supus unor presiuni puternice vizând extinderea suprafeței intravilanului, acest lucru putând fi explicat și în strânsă legătură cu evoluția economiei (investiții) și a tiparelor de consum și economisire (populație).

Păstrarea neschimbată a suprafeței intravilanului la nivelul municipiului comportă atât avantaje cât și dezavantaje. Ca și avantaj, menținerea intravilanului înseamnă o extindere mai controlată și mai puțin haotică înspre periferie precum și utilizarea mai bună a spațiilor deja construite/dezvoltate din cadrul orașului. Ca și dezavantaje, menționăm: o posibilitate mai redusă de a răspunde la cerințele unor potențiali investitori în viitor, timpul crescut, complexitatea procesului de actualizare a PUG-ului care face imposibilă creșterea graduală a intravilanului, lipsa unor terenuri pentru construcții rezidențiale noi etc.

Tabel 1: Evoluție suprafață intravilan municipiu (ha)

1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
			839	839	839	839	839	839	839	1425	1439	1439	1439
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				
1439	1439	1439	1439	1439	1441	1441	1441	1441	1441				

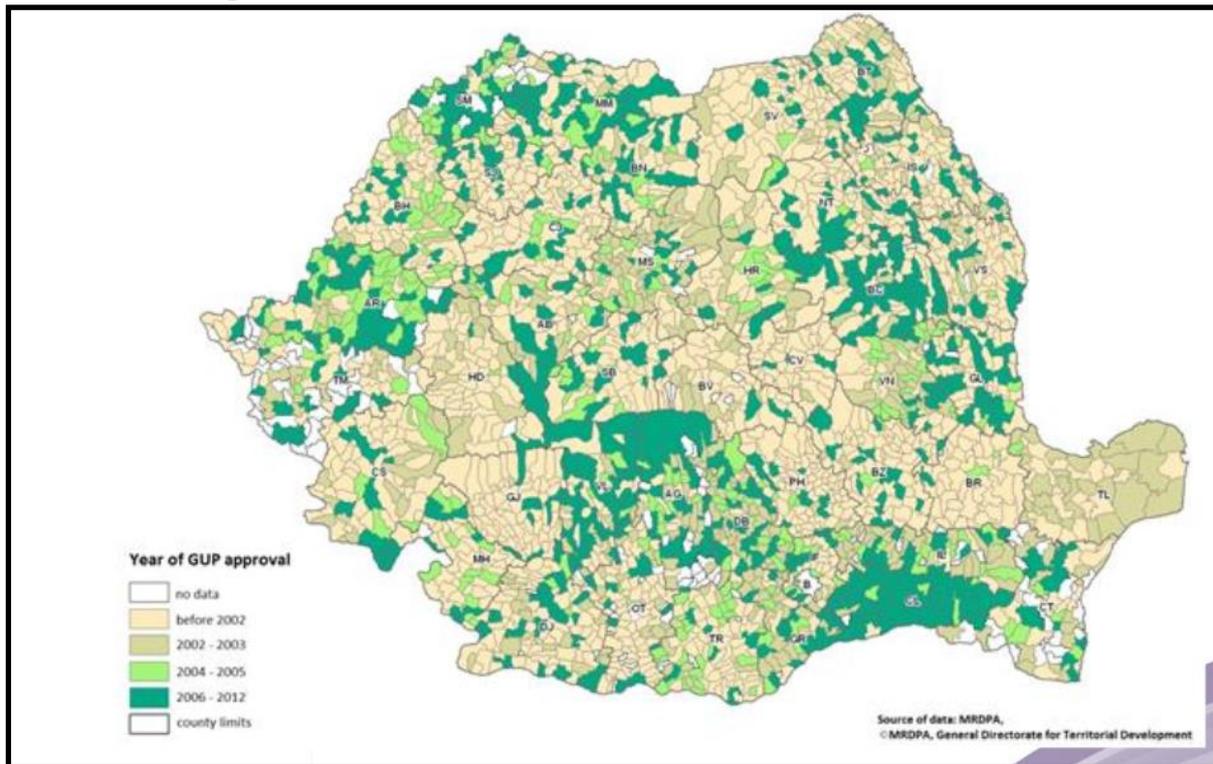
Harta 3: Ritmul extinderii intravilanului la nivel național (analiză comparativă)

Sursă: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2014

În prezent la nivel național există o problemă semnificativă legată de lipsa de actualizare a PUG-urilor, multe din ele având termenul de valabilitate expirat. Harta de mai jos ilustrează această situație. În cazul municipiului Sfântu Gheorghe procesul de modificare a PUG-ului în prezent în vigoare a început în urmă cu mai mulți ani dar procedurile trenează. Anumite avize care au fost obținute de la utilități de exemplu sunt în prezent expirate. Prin noul PUG se dorește o creștere de aprox. 20% a intravilanului, în special în scopuri rezidențiale, pentru a permite oamenilor să se mute de la bloc la periferie în case individuale. Odată cu noul PUG se speră că vor putea fi rezolvate și două situații nefavorabile vizând dezvoltarea urbană datorate unor conflicte între uzurile existente și cele potențiale: prima situație se referă la ferma de pui care este la distanță mică față de oraș și s-ar dori desființarea ei pentru a face zona mai atractivă pentru alte tipuri de construcții; cea de a doua situație se referă la poligonul aflat în proprietatea Ministerului Apărării. În ambele cazuri deblocarea situației se poate realiza doar printr-un consens/compromis între proprietari și municipalitate.

Harta 4: Anul aprobării PUG

Sursă: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2014

În timpul consultărilor publice s-a ridicat problema modului în care noul PUG poate și trebuie să fie un instrument care facilitează dezvoltarea comunității. Astfel, numeroși actori de la nivelul comunității au exprimat îngrijorări vizavi de faptul că forța de muncă face naveta la Brașov, existând pericolul ca municipiul Sfântu Gheorghe să fie asimilat Brașovului. Ca și o sugestie exprimată, s-a arătat că în PUG ar trebui să existe zone specifice prevăzute pentru hale/construcții industriale, astfel încât noul PUG să fie pregătit pentru preluarea unor activități de investiție. Având în vedere că procesul de adoptare al unui astfel de document e de durată și nu poate fi modificat ușor, o astfel de sugestie este binevenită.

Locuire

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe a existat în ceea ce privește numărul de locuințe și suprafața locuibilă o creștere relativ mai lentă, comparat cu media de la nivel național, dar care se înscrie cel puțin parțial în trendul observabil la nivelul unor municipii/orașe de aceeași mărime și profil. Din examinarea tabelelor de mai jos se poate observa că clădirile în proprietate privată reprezintă majoritatea. La nivelul anilor 2010/2011 se poate observa că a avut loc un transfer semnificativ de construcții în proprietate publică către categoria construcțiilor în proprietate privată.

Tabel 2: Număr locuințe existente după forma de proprietate

	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Total	23265	23285	23313	23396	23430	23481	23586	23678	24193	24239	24282 ⁷	24330
Prop. privată	22573	22593	22621	22665	22699	22750	22783	22851	23704	23750	23793	23841
Prop. publică	692	692	692	731	731	731	803	827	489	489	489	489

Tabel 3: Suprafață locuibilă după forma de proprietate

	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014
Total	863905	867746	871397	877810	883072	888210	896034	905300	1141704	1145318	1150186	1154991
Prop privată	843485	847326	850977	856089	861351	866489	870979	879143	1129589	1133203	1138071	1142876
Prop publică	20420	20420	20420	21721	21721	21721	25055	26157	12115	12115	12115	12115

În ceea ce privește locuințele terminate, cifre semnificativ mai ridicate (cu aprox. 50%) pentru intervalul 2007-2012 avem la nivelul anilor 2009 (112) și 2010 (101). Fără îndoială aceste cifre reflectă perioada de boom economic și dezvoltarea pieței imobiliare din anii anteriori. În marea lor majoritate aceste locuințe terminate sunt realizate cu fonduri private – aici este important de observat că toate construcțiile sunt de fapt finanțate de populație, fiind mai degrabă cu uz rezidențial/personal și nu de afaceri, având doar la nivelul anilor 2009 (72) și respectiv 2010 (30) locuințe construite și finalizate din fonduri publice. Acest fapt se poate corela cu existența unor fonduri publice prin programul național destinat locuințelor ANL.

⁷ Micile diferențe între numărul total de locuințe și numărul de locuințe după forma de proprietate este dat de revizuirea sau caracterul nedefinitiv al unor date

Tabel 4: Număr locuințe existente după forma de proprietate

	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
Total	39	25	37	115	45	61	112	101	46	49	43
Prop. privată	15	25	37	38	45	61	40	71	46	49	43
Din fonduri de la populație	15	25	37	38	45	61	40	71	46	49	43
Prop. publică	24			77			72	30			

În ceea ce privește construcțiile non-rezidențiale, numărul de autorizații de construire eliberate în acest interval este direct corelat cu dezvoltarea unor sectoare industriale precum și evoluția economiei în general. În anii 2007 și 2008 avem eliberate 95 și respectiv 74 autorizații de construcții pentru hoteluri, clădiri similare, clădiri pentru comerț. Cifre mai semnificative întâlnim și la rubrica alte tipuri de clădiri unde regăsim de exemplu hale industriale și respectiv spații de birou (2009-69; 2010-43; 2011-33; 2012-30).

În cadrul consultărilor publice au fost evidențiate următoarele aspecte care țin de locuire la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe:

- Dezvoltarea orașului ar trebui să se realizeze în mod mai descentralizat, la nivel de zone mici sau vecinătăți, inclusiv satele componente. Acest lucru este important în contextul în care este dificil de ex. de vorbit despre un plan comun de dezvoltare atât pentru cele două sate cât și pentru zona urbană. Mai mult, chiar și în interiorul zonei urbane există diferențe semnificative. Pornind de la o viziune comună, fiecare zonă ar trebui să își construiască propria identitate.
- Importanța găsirii unor modalități de armonizare a țesutului urban tradițional/cultural și respectiv cel din perioada comunismului. Există la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, ca și în cazul altor orașe din România, o ruptură între aceste două peisaje care trebuie reconciliată. În cadrul consultărilor s-a discutat de ex. despre existența fostei fabrici de textile și respectiv de tutun, care sunt localizate chiar în mijlocul orașului și fiind pe jumătate închise. În aceste cazuri trebuie gândite proiecte de regenerare urbană care să integreze în țesutul urban acest patrimoniu industrial.
- Necesitatea dezvoltării zonei de agrement – cinema, wellness, cumpărături. Acest lucru este important deoarece rezidenții din Sfântu Gheorghe se îndreaptă spre Brașov pentru aceste servicii. În anumite situații acest trend nu poate fi stopat dar anumite servicii pot fi oferite și la nivelul orașului sfântu Gheorghe.

- Necesitatea construirii unor piețe de alimente care să fie aprovizionate din producția locală și oferirea de facilități pentru intrarea pe piață a agricultorilor din Arcuș sau a oierilor/brânză din Covasna.
- Luarea în considerare a locuințelor/apartamentelor deținute în Sfântu Gheorghe de persoane din Brașov ca și investiție (apartamente care sunt goale). Pe termen mediu și lung existența unor proprietăți nelocuite poate produce unele probleme legate de dezvoltare și atractivitate.

Infrastructură edilitară și utilități publice

O infrastructură edilitară bine dezvoltată și accesul la utilități publice reprezintă o precondiție pentru o calitate a vieții ridicate și o satisfacție a cetățenilor față de administrația publică locală. La nivelul județelor din România, a fost calculat Indicele dotărilor tehnico-edilitate (ITE), care examinează atât înzestrarea propriu-zisă din punct de vedere edilitar a județelor cât și diferențele urban-rural. În ceea ce privește dotarea edilitară a localităților din județ, Covasna se înscrie în categoria județelor intermediare din punctul de vedere al ITE, indicele având valori apropiate de media pe țară, dar existând diferențe între urban și rural. Municipiul Sfântu Gheorghe contribuie la plasarea județului în această categorie intermediară, având o bună echipare edilitară dar prezentând deficiențe în ceea ce privește accesul celor două sate la utilități și dotări edilitare (există însă proiecte în acest sens). Mai jos este detaliată situația pe categorii de echipări edilitare.

În ceea ce privește sistemul de alimentare cu apă și canalizarea din municipiul Sfântul Gheorghe, datele furnizate de S.C. Gospodărire Comunală S.A (la nivelul anului 2013) relevă următoarele aspecte:

- a) Gradul de racordare la rețeaua de apă diferă pentru urban și rural (localitățile aparținătoare), procentul fiind însă în ambele cazuri unul semnificativ: urban – 97%, rural – 75%, cu un consum de 40 mc/locuitor/an. Evoluția negativă a consumului de apă (de la 53,6 mc/loc/an în 2004) arată o eficientizare a serviciului, prin eliminarea pierderilor în rețea și contorizare. Lungimea simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a crescut în mod constant, o creștere mai accentuată având loc după 2010 (a se vedea Tabelul 5).

Tabel 5: Lungimea simplă (în km) a rețelei de distribuție apă potabilă

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
67,6	68,1	68,4	69,7	69,7	69,7	79,1	79,1	79,1	85,6	86,4	104,7	110,5	110,5

b) Gradul de racordare la rețeaua de canalizare diferă pentru urban și rural (localitățile aparținătoare), însă, spre deosebire de rețeaua de apă, canalizarea este inexistentă în rural – acoperire de 96% pentru urban și 0% pentru rural. Există proiecte pentru racordarea gospodăriilor din oraș și rural care încă nu beneficiază de serviciul de distribuție a apei și de canalizare. Rețeaua de canalizare din oraș este de 153,9 km, existând o creștere semnificativă în anul 2011 (a se vedea Tabelul 6). Există o stație de epurare a apelor uzate cu o capacitate acceptabilă, de 360 l/s, reabilitată în 2013-2015 cu fonduri din POS Mediu.

Tabel 6: Lungimea simplă (în km) a rețelei de canalizare

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
62,9	62,9	62,9	72,9	72,9	72,9	74,3	74,3	74,3	74,3	78,7	143	151,9	153,9

c) În ceea ce privește furnizarea încălzirii în sistem centralizat, acest serviciu nu mai este disponibil începând cu anul 2008, când majoritatea populației a optat pentru centrale termice individuale și prin urmare sistemul centralizat nu a mai fost eficient/sustenabil.

d) Distribuție gaze naturale

Începând cu anul 1994, lungimea conductelor pentru distribuție de gaz a crescut în mod constant, permițând ca tot mai multe gospodării să fie deservite. Este însă relevant să evaluăm și consumul, unde se observă scăderi considerabile, în special la consumatorii industriali. Din tabel se pot deduce cu ușurință care sunt anii în care a avut loc o contracție a activităților industriale în funcție de scăderea consumului de gaz.

Tabel 7: Lungimea simplă (în km) a conductelor de gaz

Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
32,9	32,9	34,6	34,6	51,7	53,7	53,5	53,5	53,5	54,6	55,5	57,5	60,5	65,6
Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013				
69	69,8	69,8	72,3	72,7	75,7	75,7	72,8	75,4	76,5				

Tabel 8: Total gaze naturale distribuite (mii metri cubi)

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
70108	71902	57889	56481	52512	46197	43107	38768	37949	36031	36163	36202	34434	33746

Tabel 9: Gaze naturale distribuite pentru uz casnic (mii metri cubi)

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003	Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
43829	28794	14691	19359	24356	23378	22113	19181	20649	19104	19140	19105	18320	17644

Infrastructura de transport și locuri de parcare

Până în anul 2002 rețeaua de drumuri orășenești a cunoscut o stagnare, nefiind resurse disponibile pentru acest tip de investiții. Începând cu anul 2003 lungimea străzilor orășenești a crescut în mod constant dar lent, uneori sub nevoile de dezvoltare ale municipiului. În anul 2013, potrivit datelor INS, existau 91 de km de străzi orășenești din care 67 km reabilitați. Există în prezent 2 proiecte finanțate din fonduri structurale cu data de finalizare în 2015 care vizează amenajarea spațiilor pietonale din centrul istoric al municipiului și respectiv reabilitarea unor străzi din zona de acțiune urbană a municipiului. La finalul acestor proiecte se va putea vedea și o creștere a rețelei de drumuri orășenești modernizate.

Tabel 11: Lungime străzi orășenești (km)

Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
68	68	68	68	68	68	68	68	68	68	68	68	68	69
Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013				
69	69	69	76	87	87	89	91	91	91				

Tabel 12: Lungime străzi orășenești modernizate (km)

Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
51	52	53	53	53	54	55	55	56	57	57	57	57	58
Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013				
58	58	58	59	62	62	64	66	66	67				

Pentru viitor se remarcă proiectele ambițioase ale municipalității, evidențiate și în cadrul consultărilor publice. S-a făcut referire la închiderea unei părți a centrului, prin includerea acestei propuneri în PUZ în 2011, în vederea descurajării circulației de tranzitare, nu este însă sigură la momentul actual configurația străzilor și a sensurilor de circulație. De asemenea s-a arătat că există deja benzi pentru bicicliști dar trebuie continuată dezvoltarea rețelei de benzi, în contextul în care numărul bicicliștilor este în creștere.

În ceea ce privește locurile de parcare disponibile la nivelul municipiului, se poate observa începând cu anul 2008 o intensificare a activității primăriei în ceea ce privește crearea de noi locuri de parcare (concesionate) cât și reabilitarea unora deja existente (neconcesionate) la nivelul cartierelor/zonelor rezidențiale. În 2013 primăria a reabilitat la nivelul zonelor rezidențiale un număr de 2475 locuri de parcare, având în continuare programe de investiții dedicate acestui domeniu. În zona centrului avem un număr constant de astfel de locuri între 2004-2007 (234), în 2008 numărul lor crescând la 262 (număr care se păstrează constant și în prezent).

Tabel 13: Evoluție număr locuri parcare

Nr.	Nr. locuri parcare	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Cu plată centru și piață	234	234	234	234	262	262	262	262	262	262
2	Rezidențiale concesionate	-	-	-	-	-	182	585	585	574	562
3	Rezidențiale neconcesionate reabilitate/an					212	485	513	331	477	457
4	Total reabilitat					212	697	1210	1541	2018	2475

Transportul în comun

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe transportul în comun a cunoscut un declin în ultimii ani, acest lucru fiind însă în acord cu ceea ce s-a întâmplat și la nivelul unor orașe similare ca mărime, în condițiile în care distanțele în interiorul orașului nu sunt foarte mari iar numărul de mașini în proprietate personală a crescut accentuat.

Tabel 14: Numărul de autobuze și microbuze pentru transport local

Anul 1990	Anul 1991	Anul 1992	Anul 1993	Anul 1994	Anul 1995	Anul 1996	Anul 1997	Anul 1998	Anul 1999	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
41	45	39	47	40	40	38	46	36	50	15	36	50	66

Anul 2004	Anul 2005	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014			
67	69	44	28	29	22	26	26	26	25	25			

Firma specializată în transportul în masă, cu denumirea SC Multi-Trans SA, aparținând municipiului, are în dotare 23 de autobuze și 3 microbuze, care asigură transportul în masă în oraș, respectiv în zonele învecinate de interes local. Parcul auto este relativ învechit, 18 dintre autobuze având o vechime de peste 10 ani. Potrivit datelor existentele, se poate observa în ultimii ani o contracție la nivelul activității societății – s-a redus aproape la jumătate numărul angajaților (comparativ cu 2004) și a scăzut constant și numărul călătorilor estimați.

O posibilă soluție avută în vedere de municipalitate se referă la modernizarea serviciului de transport în comun. Acest proiect este în faza de planificare, urmând ca detaliile să fie finalizate în perioada următoare.

În cadrul consultărilor publice au fost evidențiate următoarele aspecte majore legate de transportul în comun în interiorul municipiului:

- Deși majoritatea actorilor apreciază că serviciul oferit în prezent acoperă necesitățile rezidenților, ar mai exista loc de linii noi. Însă există constrângeri care țin de faptul că Sfântu Gheorghe este un oraș mic, nu există niște cercuri concentrice care să permită dezvoltarea optimă, adică să lași pasagerii cât mai aproape de destinație. De asemenea în noile zone rezidențiale, există străzi înguste și cu sens unic care sunt greu de deservit. Aici ar putea fi o soluție și anume mai multe microbuze.
- Configurarea sistemului de transport în comun trebuie să țină cont de faptul că traficul în municipiu este foarte aglomerat chiar și pe distanțe mici și stațiile nu pot fi puse foarte des. Se estimează pierderi semnificative în trafic și creșteri ale poluării din aceste cauze.

Utilizarea bicicletei reprezintă una dintre soluțiile contemporane sustenabile de transport/deplasare în mediul urban și nu numai. Din acest punct de vedere, pe raza municipiului Sfântu Gheorghe sunt amenajate/marcate aproximativ 14.4 km de piste de bicicletă. Din păcate însă, traseeele marcate drept piste de bicicletă nu formează un sistem integrat la nivelul municipiului, acestea fiind fragmentate și cu întreruperi, ceea ce face dificilă deplasarea cu bicicleta dintr-o parte în alta a orașului. O altă problemă este legată de faptul că unele piste au fost "amenajate" pe trotuare, unde marcajul abia vizibil prezintă mai degrabă un factor de risc pentru bicicliști și pietoni deopotrivă. Multe din aceste deficiențe pot fi însă rezolvate prin realizarea și implementarea unui plan de mobilitate urbană axat un transport în comun eficient și prietenos cu mediul și pe utilizarea mijloacelor alternative de transport și deplasare.

Conectivitate și accesibilitate

Conceptele de conectivitate și accesibilitate sunt complementare și trebuie analizate în strânsă legătură cu infrastructura de transport. Aceste două concepte sunt semnificative din perspectiva faptului că pot fi să faciliteze fie să constrângă în mod semnificativ procesul de dezvoltare economică locală.

Accesibilitatea este privită ca fiind ușurința cu care activitățile pot fi accesate dintr-un loc anume, prin utilizarea unor modalități de transport. Accesibilitatea într-o altă abordare este considerată drept numărul sau cantitatea posibilităților disponibile aflate mai aproape de distanța sau timpul limită de parcurs. Înzestrarea teritoriului cu elemente de infrastructură de transport reprezintă premisa pentru accesibilitate⁸. Un concept complementar accesibilității este cel de conectivitate – cum sunt conectate anumite localități la centrele polarizatoare din regiune și bineînțeles de pe plan național și internațional.

Municipiul Sfântu Gheorghe este foarte bine racordat la rețeaua națională și europeană de transport, având un acces facil la rețeaua TEN-T extinsă prin situarea la doar 34 de km de Brașov (obiectivul final al Trans European Networks – Transport este ca în Uniunea Europeană fiecare cetățean să se afle la maxim 30 de minute de rețeaua TEN-T extinsă). Accesul spre teritoriile de la E și SE de Carpați este facilitat de drumul E574 prin Pasul Oituz spre Onești și Bacău, și DN 10 care leagă Brașov de Buzău prin Întorsura Buzăului și Pasul Predeluș, spre Buzău.

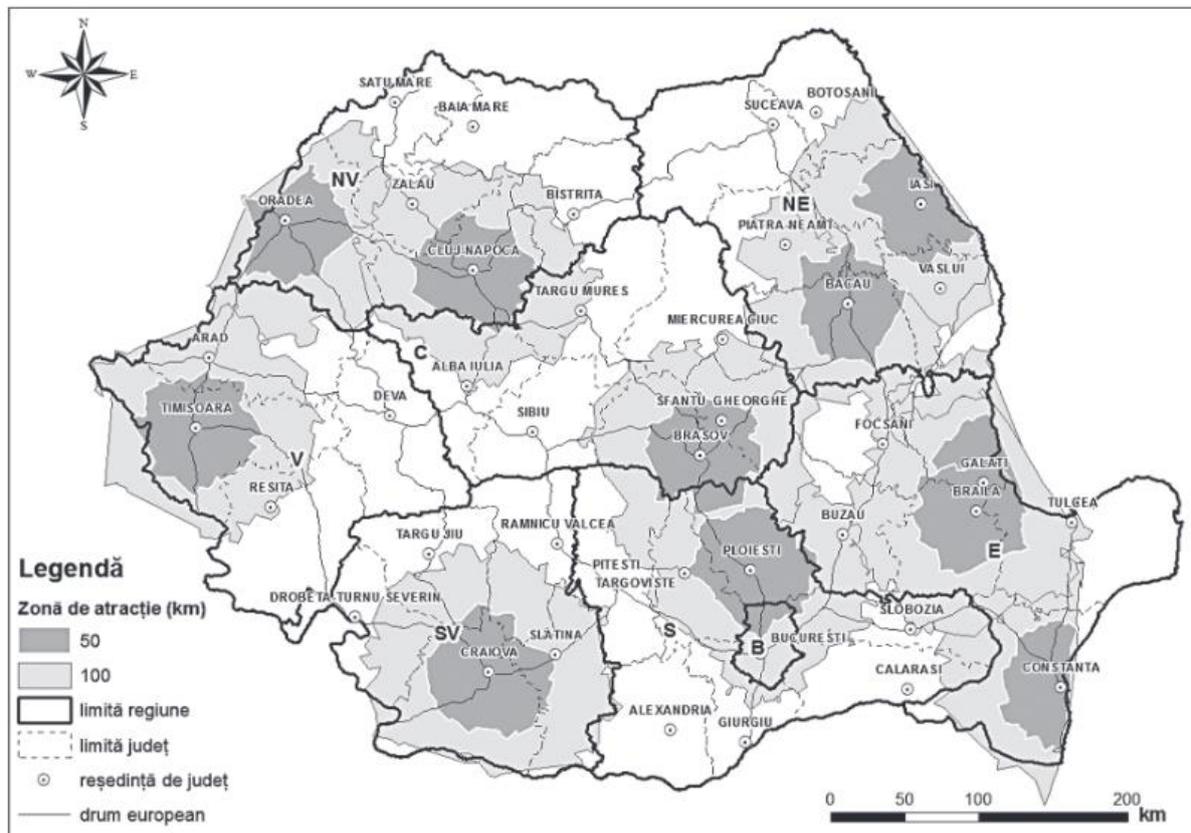
Municipiul este un nod de cale ferată pe magistrala 400, astfel prin Sfântu Gheorghe este asigurat transportul cu trenul al călătorilor la destinații din țară și din afara țării.

Legătura cu Brașovul se realizează cu trenul și microbuze/firmă privată. Către Târgu Secuiesc, Odorhei, Covasna conexiunea este posibilă numai cu microbuzul și este mai limitată – nu este sigur dacă nu există circulație pentru că nu există cerere sau nu există cerere pentru că nu există infrastructura necesară.

Municipiul se află din perspectiva poziționării și a conectivității în aria polarizatoare de influență (până la 50 de km) a orașului de rangul I Brașov (a se vedea Harta 5 de mai jos). În cadrul consultărilor publice s-a încercat să se determine în ce măsură actorii locali percep apropierea de Brașov ca pe un avantaj sau dezavantaj. De cele mai multe ori, din punct de vedere economic, Brașovul este văzut ca un pol care generează locuri de muncă și susține forța de muncă din municipiu. Au fost exprimate însă și îngrijorări vizând potențialul impact negativ al orașului Brașov- rezidenții din Sfântu Gheorghe tind să utilizeze Brașovul pentru satisfacerea unor nevoi de petrecere a timpului liber sau cumpărături și servicii, lucru care

⁸ Diferite definiții din literatură citate în Benedek et al., 2013, Dimensiunea regională a societății, diversitatea etnoculturală și organizarea administrativ-teritorială în România, <http://www.ispmn.gov.ro/uploads/ISPMNN%20WP%2051+08-nov.pdf>

Înseamnă că o parte din ceea ce ar putea fi consum local se deplasează spre Brașov. Din perspectivă strategică trebuie luat în considerare în ce măsură o infrastructură rutieră din ce în ce mai performantă, de tip express road, ar favoriza municipiul Sfântu Gheorghe sau ar deplasa și mai mult consumul și forța de muncă spre Brașov.

Sursa: Benedek et al., 2013

Comunități marginalizate

Comunitățile urbane moderne, care doresc să se dezvolte în mod durabil, trebuie să ia în considerare toate cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile și anume cea economică, de mediu și socială. De-a lungul timpului, dimensiunea economică a primit cea mai mare atenție iar în prezent mediul înconjurător devine și el semnificativ în cadrul documentelor de planificare strategică de la nivel local și regional. Dimensiunea socială a fost însă de multe ori ignorată. Este imposibil să vorbim despre un oraș modern și dezvoltat durabil fără să avem în vedere zonele/cartierele marginalizate și care se confruntă cu una sau mai multe din următoarele probleme: locuințe degradate, lipsa accesului la utilități de bază, lipsa de ocupare a celor care trăiesc în aceste cartiere, nivelul scăzut de educație al rezidenților etc. Aceste probleme sunt și mai complicate atunci când majoritatea rezidenților provin dintr-o minoritate precum cea romă și se confruntă și cu probleme de excluziune socială.

În România nu există o definiție legală a zonelor marginalizate. Majoritatea studiilor de specialitate pe domeniul sărăciei și marginalizării au avut în vedere mediul rural și au estimat sărăcia la nivel de unitate administrativ-teritorială. Există foarte puține studii care să estimeze sărăcia și deprivarea la nivel de mediu urban, pe cartiere/zone (sub-unitate administrativ-teritorială). De aceea, studiul din 2014 intitulat *Atlasul zonelor urbane marginalizate din România*⁹ a reprezentat o premieră, încercând să măsoare și să clasifice sărăcia la nivel urban pe baza unor date obținute la nivel de sector de recensământ, care este cea mai mică zonă la nivelul căreia se colectează date în cadrul unui recensământ în România. *Atlasul*, ca și majoritatea studiilor anterioare, propune folosirea a trei criterii care să indice prezența unor zone marginalizate în peisajul urban și anume – capitalul uman (de obicei educația, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei), ocuparea și condițiile de locuire¹⁰. Tipologia zonelor urbane prin raportare la cei trei indicatori propusă de *Atlas* este redată prin tabelul 16 de mai jos. Se poate observa că o zonă dezavantajată nu îndeplinește unul sau doi indicatori în timp ce o zonă marginalizată nu îndeplinește niciunu din cei trei indicatori.

Tabel 16: Tipologie zone urbane în mediul urban din România

	Criterii primare		
	Nivel scăzut de capital uman	Nivel scăzut de ocupare în sectorul formal	Locuire precară
1. Zone dezavantajate pe locuire	Da/Nu	Nu	Da
2. Zone dezavantajate pe ocupare	Nu	Da	Da/Nu
3. Zone dezavantajate pe capital uman	Da	Da/Nu	Nu
4. Zone marginalizate	Da	Da	Da
Zone nedezavantajate	Nu	Nu	Nu
Alte zone urbane	-	-	-

Notă: Alte zone urbane se referă la sectoarele de recensământ cu sub 50 de locuitori și cele cu diverse instituții (de exemplu, pensiuni, aziluri, penitenciare, mănăstiri etc.) fără sau cu un număr foarte redus de gospodării.

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2014, p. 5

Tot în cadrul *Atlasului*¹¹, sunt propuse sub-tipuri de categorii urbane marginalizate, care ne ajută să descriem realitățile dintr-un oraș anume. Aceste sub-tipuri includ: 1. Zone de tip ghetou de proastă calitate sau în foste colonii muncitorești; 2. Zone de tip mahala cu case și/sau adăposturi improvizate; 3. Zone de locuințe sociale modernizate; 4. Zone istorice (centrale) ale orașului.

Municipiul Sfântu Gheorghe în ansamblu, are, în ceea ce privește ponderea locuitorilor în comunități marginalizate și dezavantajate, o situație mai bună decât media urbană națională și respectiv media urbană de la nivelul regiunii Centru. Din tabelul 17 de mai jos se poate observa că la nivelul mun. Sfântu Gheorghe avem peste 80% din locuitori care trăiesc în comunități nedezavantajate. Se poate observa de asemenea că ponderea locuitorilor care

⁹ MDARP, disponibil online la adresa

<http://www.inforegio.ro/images/Publicatii/Atlas%20zone%20urbane%20marginalizate.pdf>, p. 4.

¹⁰ Ibidem

¹¹ Ibidem, pp. 11-14

trăiesc în comunități dezavantajate este mai mic comparativ cu regiunea Centru. Tot comparativ cu regiunea Centru, la nivelul mun. Sf. Gheorghe nu regăsim diferențe atât de mari între tipuri de sărăcie în funcție de cei trei factori, chiar dacă starea capitalului uman este și aici problematică. Municipiul Sf. Gheorghe înregistrează însă o pondere mai mare a celor care trăiesc în comunități marginalizate – adică o sărăcie care privește toate aspectele și nu doar câteva și care în plus este concentrată spațial.

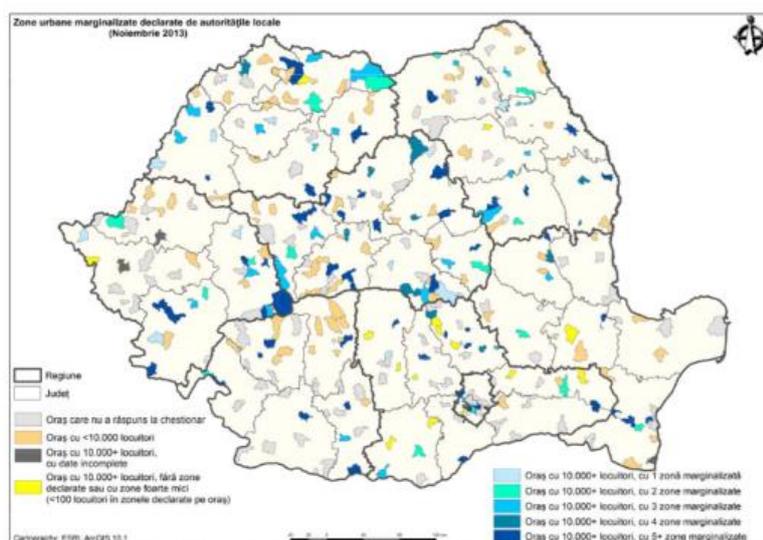
Tabel 17: Populația urbană după tipologia zonelor din mun. Sf. Gheorghe

	Pop. stabilă	% pop. zone nedezavantajate	% pop. zone dezavantajate pe locuire	% pop. zone dezavantajate pe ocupare	% pop. zone dezavantajate pe capital uman	% pop. zone marginalizate
Regiunea Centru	1.368.308	71,21	5,03	7,21	10,26	4,32
Mun. Sfântu Gheorghe	56.006	80,03	3,54	4,65	5,35	6,29

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2014, p. 206 (datele sunt de la recensământul din 2011)

În ceea ce privește numărul de zone marginalizate, municipiul Sfântu Gheorghe a declarat în cadrul cercetării care a stat la baza realizării *Atlasului 3* astfel de zone. La nivel național se poate observa pe harta 5 de mai jos că nu sunt foarte multe municipii și respectiv municipii reședință de județ care să aibă atât de multe zone marginalizate. Acest lucru indică o clusterizare a sărăciei, enclavele rezultate punând serioase probleme din perspectiva planificării urbane pentru autoritățile locale.

Harta 5: Orașe și municipii după numărul de zone marginalizate declarate de autoritățile locale

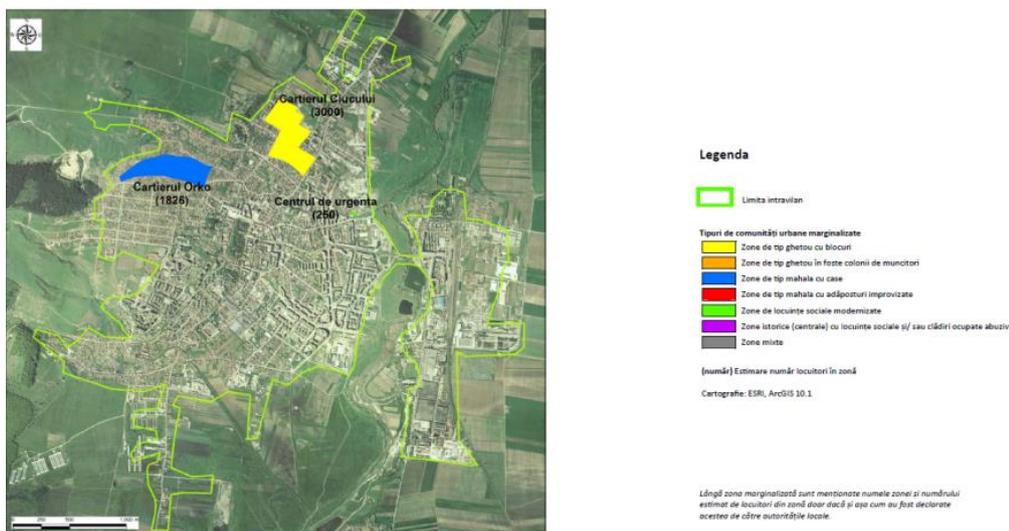

Date: AM POR, Sondaj privind zonele urbane marginalizate la nivelul orașelor din România, Noiembrie 2013. Notă: Orașele cu mai puțin de 10.000 locuitori nu sunt eligibile pentru intervenții de tip DLRC, dar ca parteneri ai unor Grupuri de Acțiune Locală alături de comunele învecinate pot deveni eligibile pentru programul LEADER.

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2014, p. 15

Aceste trei zone marginalizate de la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe sunt: Cartierul Órkő, Cartierul Ciucului și comunitatea Centrul de urgență. Primele două comunități marginalizate sunt și cele mai mari ca număr de locuitori - Cartierul Órkő are aproximativ 1826 de locuitori și se încadrează în tipologia mahala cu case în timp Cartierul Ciucului are în jur de 3000 de locuitori (după alte date are peste 4000) și se încadrează la zonă ghetou cu blocuri. Poziționarea acestor comunități marginalizate la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe este redată de harta 6.

Harta 6: Comunități marginalizate la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe

Sursă: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2014, p. 15

Cartierul Ciucului

Scurt istoric

Cartierul Ciucului este unul dintre cele patru cartiere ale orașului, construcția blocurilor acestuia fiind începută în anii '70. Înainte de anii '70 aici au fost case particulare, care au fost dărâmate în aceste apartamente au locuit diferite segmente sociale, mai ales lucrători din vremea respectivă. Cartierul este situat în partea nord-estică a orașului Sfântu Gheorghe, la ieșirea spre Miercurea Ciuc. Cartierul are în jur de 4.400 de locuitori și este compus din romi, maghiari și români. Din punctul de vedere al vârstei localnicilor putem constata că în jur 50% sunt de vârstă avansată. Cartierul are o reputație negativă în rândul populației mun. Sf. Gheorghe în special din cauza fostului cămin social "Sing Sing" din cartier, desființat în 2015. Romii stabiliți aici provin din situl Órkő, cartierul Libóc și din localitățile înconjurătoare ale orașului. Maghiarii s-au stabilit în cartier din localitățile învecinate și alcătuiesc circa 80% din populația cartierului. Români stabiliți aici sunt originari din Brașov și au fost motivați de prețurile foarte scăzute ale imobilelor. Ei constituie 19% din populația cartierului.

Provocări cu care se confruntă comunitatea¹²

În ceea ce privește situația **infrastructurii comunitare și a locuințelor**, cartierul nu este lăsat în paragină și s-a bucurat de anumite investiții mai ales recent. Cartierul Ciucului este considerat o parte integrată a orașului, spre deosebire de cartierul Órkő, care a rămas un site uitat de lângă oraș. Situația străzii Romulus Cioflec, împreună cu trotuarul este una bună, satisfăcătoare. Acest lucru poate fi constatat și cu privire la drumul ce înconjoară blocul cu zece etaje. Localnicii sunt însă nemulțumiți de situația precară a intrărilor și a trotuarelor dintre blocuri, care sunt de pământ și prin urmare devin impracticabile atunci când plouă. Situația locuințelor din cartier este și ea destul de proastă. Astfel, locuințele din jurul școlii sunt înguste, au o delimitare nefericită, nu dau impresia unui cămin funcțional și comod. Lipsesc spațiile adiacente precum balcoanele, pivnițele și garajele. De asemenea, izolarea termică a blocurilor nu a început în cartier. Calitatea precară a locuirii rezultă și din debransarea unor locuințe de la încălzire și/sau de la utilitățile publice ca urmare a acumulării unor datorii uriașe către furnizorii de utilități publice pe parcursul anilor. Calitatea vieții în acest cartier este limitată și datorită lipsei unui **spațiu comunitar**, unde copiii ar putea să se joace sau s-ar putea organiza diferite programe pentru vârstnici și tineri. Lipsesc de asemenea terenurile de joacă pentru copii, situație înrăutățită și de lipsa unor terenuri de sport. În acest cartier regăsim singura școală din Sfântu Gheorghe fără sală de sport.

Din punctul de vedere **siguranței publice** există două zone problematice, iar aceste sunt blocurile cu numărul 27 și 105 și împrejurimile acestora, locuite în mare parte de familii de etnie romă, cu posibilități de muncă reduse și situație economică precară. Condițiile de viață și de locuință în aceste blocuri sunt foarte reduse atât din punct de vedere al igienei, cât și din punctul de vedere infrastructurală (sunt locuințe fără conexiune la rețeaua de curent electric, accesul la apă potabilă este redusă din cauza datoriilor la utilități etc.)

În ceea ce privește **accesul la serviciile medicale**, în cartier sunt trei cabinete de medic de familie și trei medici care asigură acest serviciu pentru localnici. Nu există niciun cabinet stomatologic și nicio farmacie. O problemă serioasă, a celor care nu sunt angajați și nu beneficiază de asigurare de sănătate, este lipsa accesului la servicii sanitare. O modalitate prin care rezidenții încearcă să depășească această problemă este apelarea serviciului de urgențe chiar și în cazuri nejustificate.

Educația reprezintă un alt punct sensibil la nivelul cartierului. Școala se confruntă cu o depopulare accentuată după ce căminul Sing-sing a fost desființat și numeroase familii au fost relocalate. Există aprox. 200v de copii din cartier care frecventează alte școli din oraș și/sau împrejurimi. O parte din copii familiilor relocalate nu se mai regăsește în sistemul local

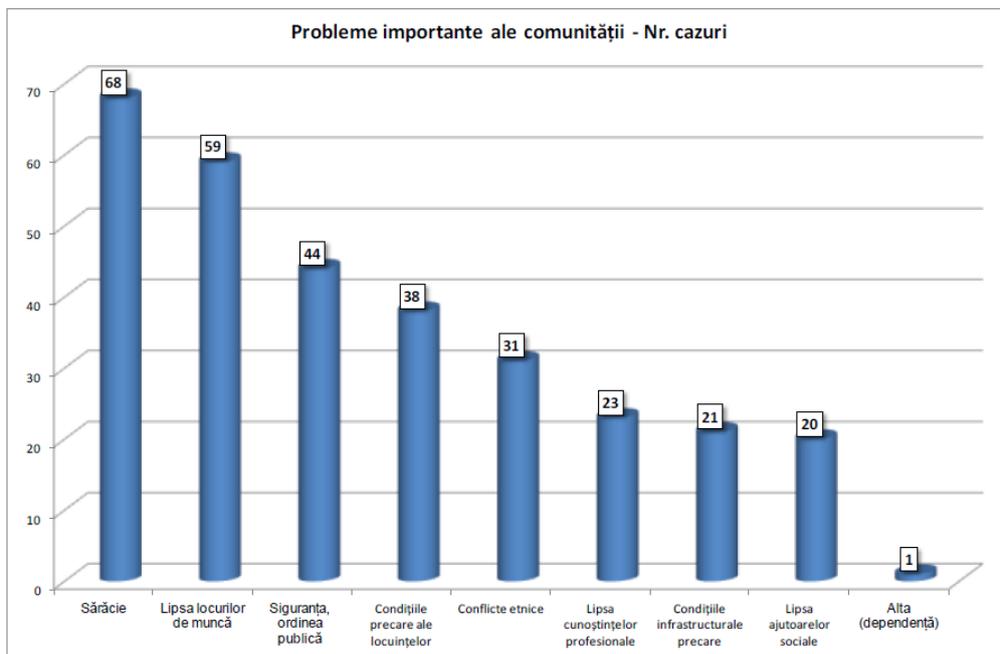
¹² Solyom, A., Analiză preliminară a comunității marginalizate cu populație romă din cartierul Ciucului, Municipiul Sfântu Gheorghe, 2016

de învățământ – în unele cazuri se poate vorbi de plecări în străinătate iar în altele de abandon timpuriu.

La nivelul cartierului Ciucului **nu există conflicte etnice**, dar există prejudecăți puternice și din această cauză există o separare comunitară și etnică semnificativă între etniile prezente în cartier (romi, maghiari și români). Sunt unele părți ale cartierului unde această tensiune de separare poate fi descoperită între maghiari și români, iar în alte părți ale cartierului între maghiari și romi. În același timp se poate observa o segregare fizică și psihologică semnificativă dintre comunitatea romă și cealaltă parte a comunității cartierului.

Economia locală prezintă câteva caracteristici și limitări care trebuie avute în vedere în cadrul procesului de planificare strategică. Între unitățile economice din cartierul Ciucului putem găsi afaceri mici și mijlocii, în cea mai mare parte activitatea acestora fiind comerțul. Putem găsi aici însă și o croitorie, cizmărie și atelier de strungar etc. În cartier există mai multe magazine mixte, măcelărie, drogherie, baruri, cofetărie etc. Majoritatea locuitorilor din cartier lucrează la firme mari de pe teritoriul orașului Sfântu Gheorghe, cum ar fi Transylvanian Trust, TEGA, JAJA, AUTOLIV etc. Există un grup redus care lucrează la Brașov și este transportat cu microbuze zilnic. Unitățile locale asigură loc de muncă pentru aprox. 80-100 de persoane. În cadrul comunității din cartier nu există o profesie aparte care ar fi caracteristică sau tipic locală și care să se constituie într-un punct forte al acestei comunități. Există și o tendință de angajare în străinătate în domeniile comerț, activități agricole, hotelier și îngrijirea bătrânilor la domiciliu, șările țintă fiind în mare majoritate Israel, Ungaria, Germania, Olanda, Italia.

Figura de mai jos redă provocările cu care se confruntă cartierul pe baza unui sondaj de opinie cu eșantion de conveniență realizat la nivelul populației cartierului. Primele trei povocări vizează sărăcia, lipsa locurilor de muncă și respectiv ordinea și siguranța publică.

Sursa: Solyom, A., Analiza preliminară a comunității marginalizate cu populație romă din cartierul Ciucului, Municipiul Sfântu Gheorghe, 2016

Percepția locuitorilor cu privire la provocările cu care se confruntă cartierul este strâns legată și de datele statistice oficiale pe cei trei indicatori ai sărăciei și marginalizării discutați anterior. Tabelul 18 de mai jos relevă aceste date în mod sintetic.

Tabel 18: Indicatori cheie pentru validarea cartierului Ciucului ca comunitate marginală

Criteria / Dimensiune	Indicatori cheie	Praguri minimale	Valoare identificată (%)
Capital uman	Proporția persoanelor de 15-64 de ani care au absolvit maxim 8 clase (gimnaziu)	22%	42,93%
	Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice	8%	16,60%
	Proporția copiilor și tinerilor (0-17 ani) din populația totală	20,50%	20,60%
Ocuparea forței de muncă	Proporția persoanelor de 16-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii (salariați cu contract de muncă sau lucrează oficial pe cont propriu, cu sau fără angajați - patron sau administrator de firmă, PFA, AF, întreprindere individuală, liber profesionist) și nici nu urmează o formă de învățământ	22,50%	25,1%
Locuire	Proporția locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m ² pe persoană)	54%	57,70%
	Nesiguranță locativă: proporția locuințelor ce nu sunt deținute în proprietate personală	12%	32,00%

Sursa: Solyom, A., Analiza preliminară a comunității marginalizate cu populație romă din cartierul Ciucului, Municipiul Sfântu Gheorghe, 2016

Cartierul Órkő

Cartierul Ciucului și Cartierul Órkő diferă între ele, deoarece pe când în cartierul Ciucului oamenii stau în blocuri construite în anii 1970, în cartierul Órkő, oamenii locuiesc în case (cocioabe) construite de ei, de multe ori în mod ilegal. Cartierul Órkő este zonă locuită 100% de persoane de etnie romă, pe când în cartierul Ciucului stau numai câteva familii de romi. Interesant este că, cartierul Kolcza, care este un cartier cu vile de lux, este situat în imediata vecinătate a cartierului Órkő, zonă locuită de etnici romi.

Scurt istoric

Situată în imediata vecinătate a cartierului Simeria, zona Órkő, a cartierului cu același nume, cartier locuit de etnicii romi, a luat naștere pe versantul culmii muntoase Órkő. Comunitatea de romi, care locuiește în zona Órkő s-a stabilit în orașul Sfântu Gheorghe începând cu prima parte a secolului al XIX-lea. Permișiunea de a se stabili în actualul cartier Órkő, în trecut o zonă periferică situată în apropierea pieții de animale Barompiac, au primit-o de la fostul primar al orașului, Császár Bálint, în deceniul VII al secolului trecut¹³.

Primăria Sfântu Gheorghe nu cunoaște exact numărul familiilor (gospodăriilor) care locuiesc în zona Órkő. Potrivit unui studiu din 2017¹⁴ ar exista 442 de gospodării, majoritatea caselor fiind situate pe strada Cânepei (181) și respectiv Varadi J. (163). Numărul gospodăriilor este în creștere, cele mai multe fiind însă construite ilegal și având un caracter precar. Comunitatea romilor din cartierul Órkő cuprinde aprox. 1.876 persoane.

Imaginea comunității văzută de majoritari este una negativă, cu foarte multe prejudecăți și rasism. Marea majoritate a acestor persoane nici nu au călcat vreodată în această comunitate. Totuși putem spune că această comunitate este în creștere și se vede o îmbunătățire a situației romilor din zona Órkő. În ultimii 15-20 de ani au fost realizate foarte multe reportaje de televiziune, care prezentau viața de zi cu zi a comunității.

Provocări cu care se confruntă comunitatea¹⁵

- Locuințele din zona Órkő sunt foarte mici, au doar 16 mp² și sunt compuse dintr-o singură încăpere având și un loc destinat gătirii și servirii mesei, adesea compus dintr-o sobă de gătit sau reșou și o masă. Lipsește apa curentă și baia. Aproape fiecare locuință este dotată și cu o toaletă care este situată de obicei în spatele casei.

¹³ Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, SocioRoMap, Sfântu Gheorghe, online disponibil la adresa <https://www.socioromap.ro/studiu/52dbec260761>

¹⁴ Benedek P., Notă de informare către Primăria Sfântu Gheorghe, 2017

¹⁵ Ibidem

- Strada este neasfaltată, fără trotuar. Rețelele de apă și electricitate sunt construite în zonă, însă racordarea la acestea se ridică la costuri pe care membrii comunității le nu pot suporta. De electricitate beneficiază familiile care au documente de locuire, cu forme legale, toate celelalte gospodării fiind racordate ilegal la rețeaua de electricitate.
- Majoritatea imobilelor sunt construite în mod ilegal, fără autorizație de construcție. Terenul pe care se situează aceste case nu le aparține de drept, acesta constituind principala cauză pentru care nu se poate rezolva în mod legal racordarea la rețeaua de apă, canalizare, gaz și electricitate. Acest fenomen diminuează în mod direct calitatea vieții locuitorilor din zonă.
- Nu există spații publice și de petrecere a timpului liber. Construirea unui teren de sport, betonat, asfaltat, îngrădit și echipat este de mare necesitate, întrucât copiii romi nu au unde să se joace în timpul liber în condiții normale. Un teren sportiv ar permite și organizări de evenimente de altă natură (festivități, concursuri, întâlniri cu alte organizații similare etc.) care pot contribui în mod pozitiv la educarea locuitorilor din zonă.
- Lipsa educației la nivelul întregii populații și a unei meserii diminuează în mod îngrijorător șansa acestora de a se angaja.
- Abandonul școlar și analfabetismul afectează într-o proporție de peste 90% romii din zona "Orko". Acest fenomen este mai grav în rândul celor care s-au născut după 1990. Generațiile mai vechi au absolvit 6-8 clase. Fără cunoștințele minime ei nu au nicio șansă de a ocupa un loc de muncă. În 2017 școala "Neri Szent Fulop" a avut doar 5 absolvenți de clasa a VIII-a.
- Întrucât nivelul de educație este foarte redus, locuitorii din zona "Orko" sunt foarte vulnerabili față de solicitările, de altfel legale, ale administrației. De asemenea, lipsa modelelor pozitive (oameni de afaceri de etnie romă, oameni cu educație, absolvenți de școli și facultăți etc.) au efect negativ cu privire la speranța tinerilor în progres și dezvoltare și șansele de reușită.
- Dintre cei care au reușit să se angajeze, marea majoritate lucrează în cadrul firmei, care asigură salubritatea orașului (SC TEGA SA). Foarte mulți se deplasează în străinătate și practică cerșitul. Marea majoritate a familiilor au ca singur venit ajutorul social.
- Din cauza nivelului de trai foarte scăzut și din cauza lipsei utilităților (apă, canalizare, WC-uri, curent electric) starea de sănătate a locuitorilor din zona "Orko" este destul de scăzută, comunitatea fiind expusă la bolile cu răspândire largă.
- O problemă importantă o constituie lipsa unei conduceri de etnie romă care să fie agreată de toată comunitatea din zona "Orko". Din această cauză comunicarea cu

autoritățile este foarte fragmentată, cu toate eforturile Primăriei de a găsi o soluție cât mai eficientă.

Cartierul Câmpul Frumos

Scurt istoric

Câmpul Frumos este cea mai fertilă zonă din împrejurimea municipiului Sfântu Gheorghe, unde au funcționat ferme agricole private până la mijlocul anilor 1960, când a fost înființat IAS Câmpul Frumos, Sfântu Gheorghe. Blocurile au fost ridicate în anii 1970 și s-au mutat acolo cei care lucrau în diferitele ramuri ale IAS-ului. În prezent la Câmpul Frumos trăiesc familiile foștilor angajați ai fermelor agricole din zonă, în blocuri, sunt cca. 300 de suflete, cu puține familii de etnici rromi. Majoritatea lucrează ca zilieri, unii dețin locuințele în acele blocuri, alții stau în chirie (blocurile sunt ale Municipiului).

Terenul și activele fostului IAS Câmpul Frumos, care după 1990 au fost achiziționate de S.C. ZOOCOMP S.A., au fost scoase la vânzare după ce societatea a intrat în faliment. Consiliul Local a achiziționat terenurile și clădirile fostului IAS Câmpul Frumos și a reabilitat parțial situl industrial printr-un proiect major finanțat prin POR 2007-2013, Axa 4, DMI 4.2, realizând un parc industrial, administrat de către o companie a municipiului. Prin proiect a fost decontaminat terenul pe o suprafață de cca. 17 ha, a fost construit o clădire de birouri și parcul a fost racordat la utilități de capacitate industrială. În momentul de față încă nu s-a stabilit niciun chirieș, regulamentul de funcționare a parcului fiind aprobat de către Consiliul Local în cursul lunii iulie.

Provocări cu care se confruntă comunitatea

- Șomajul foarte ridicat și lipsa locurilor de muncă. Investiția primăriei în parcul industrial ar putea rezolva cel puțin parțial această problemă. Cei din colonie muncesc ca zilieri pe terenurile și la fermele din zonă, și foarte puțini au un venit stabil.
- În comunitate nu există instituții educaționale. Copiii sunt luați cu autobuzul și transportați la o școală din Cartierul Gării (Șc. Ady Endre).
- Număr scăzut de proprietari în comunitate. Locuințele din blocuri au fost oferite spre cumpărare celor care stau acolo, dar majoritatea acestora nu au stare o situație financiară care să le permită achitarea chiar și a unor sume modice.
- Comunitatea de la Câmpul Frumos este sprijinită de câteva ONG-uri și dincolo de sărăcia generală se confruntă cu unele probleme care se regăsesc și în celelalte zone marginalizate din oraș.
- Infrastructura din zonă este într-o stare foarte proastă. Din acest motiv în portofoliul de proiecte se regăsesc inițiative care urmăresc reabilitarea întregii zone Câmpul Frumos. Se dorește construirea unei creșe și grădinițe, amenajarea unor terenuri de sport și a unor spații verzi, finanțabil prin POR AP 4, iar prin POCU se dorește

construirea unor locuințe de serviciu pentru o parte din comunitatea romă din cartierul Orko (în special cei care lucrează cu contract de muncă).

Perspective strategice: Dezvoltare spațială și urbană

Ruralitatea accentuată de la nivelul județului Covasna precum și rețeaua dezechilibrată de centre urbane poate reprezenta o provocare pentru municipiul Sfântu Gheorghe, în contextul în care un grad crescut de urbanizare este de obicei asociat cu o dezvoltare economică locală accentuată. Localitățile urbane și rurale din apropiere nu par să se poată conecta la evoluțiile pozitive de la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, motiv pentru care cel puțin în prezent acesta este desemnat ca un pol metropolitan dar cu influență limitată. Din perspectivă strategică, rolul orașului prin raportare la comunitățile din apropiere poate fi întărit, punându-se accent pe rolul de centru de servicii și administrativ al municipiului Sfântu Gheorghe.

Procesul de redezvoltare urbană poate fi facilitat la nivelul municipiului de adoptarea unui nou PUG, care, având în vedere complexitatea procesului de adoptare, ar trebui să înglobeze toate prioritățile de dezvoltare. În acest sens s-au conturat câteva direcții strategice precum extinderea intravilanului în scopuri rezidențiale, planificarea unor zone care să poată acomoda pe termen mediu și lung mica industrie nepoluantă, chiar dacă în prezent nu există astfel de investitori, reconcilierea unor uzuri din perioadele anterioare cu cele curente și viitoare precum și regenerarea urbană a fostelor zone/complexe industriale.

Anumite aspecte care țin de calitatea vieții sunt percepute de actorii comunitari ca un posibil factor de avantaj competitiv al municipiului Sfântu Gheorghe, în special prin raportare la Brașov. Amintim aici de ex. spațiile verzi, nivelul redus de zgomot/poluare fonică și de poluare a aerului etc. Din această perspectivă, orașul poate încerca să se dezvolte și să își creeze o identitate proprie de comunitate urbană care oferă o calitate înaltă a vieții, bazată pe servicii ecologice bine dezvoltate, fiind atractiv de ex. pentru familiile tinere cu copii sau familii aflate în pragul pensionării.

Dotarea edilitară și utilitățile publice bine dezvoltate pot fi de asemenea incluse sub umbrela conceptului de calitate a vieții. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe trebuie realizată extinderea acestor dotări și la nivelul celor două sate din componența municipiului care sunt rămase în urmă din acest punct de vedere. Din perspectivă strategică este important că la nivelul municipiului există planuri de a capitaliza de exemplu existența unui surplus în ceea ce privește alimentarea cu apă, prin vânzarea/valorificarea acesteia la nivelul comunităților din zonă.

Municipiul Sfântu Gheorghe deține o poziționare bună la nivelul regiunii în ceea ce privește accesibilitatea și conectivitatea, anumite proiecte aflate în desfășurare sau în stadiul de planificare urmând să sporească aceste două elemente (de ex. construcția unui aeroport în proximitatea municipiului Brașov). Poziționarea în apropierea Brașovului poate acționa atât

ca avantaj pentru Sfântu Gheorghe (absoarbe forța de muncă disponibilă) cât și ca dezavantaj, rezidenții din Sfântu Gheorghe alegând Brașovul ca loc de petrecere a timpului liber, pentru servicii și consum/cumpărături. Pe anumite segmente Sfântu Gheorghe nu poate concura cu Brașovul dar anumite servicii, în special cele de petrecere a timpului liber sau dezvoltarea pe plan local a unor oportunități educaționale la nivel universitar (extensii universitare) trebuie avute în vedere pe termen mediu și lung.

Calitatea factorilor de mediu

La nivel mondial, ultimele decenii au condus către un interes crescut față de calitatea mediului înconjurător din orașe, și mai ales cu privire la influența pe care calitatea factorilor de mediu o are asupra calității vieții și a sustenabilității urbane. Înțelegerea acestui fenomen poate să contribuie la conturarea unor politici publice urbane mai bune precum și la o planificare și un design urban mai eficiente. Preocuparea față de calitatea mediului nu include doar respectarea unor limite în ceea ce privește nivelul poluării, ci și preocupări din sfera echității sociale precum distribuția echilibrată a spațiilor verzi la nivelul orașului sau evitarea supra-expunerii unor comunități/grupuri dezavantajate la anumite riscuri de mediu (de ex. groapă de gunoi sau incinerator) – fenomen descriu prin termenul de justiție de mediu.

În cadrul acestui capitol sunt explorați mai mulți factori de mediu, cu impact asupra calității vieții în municipiul Sfântu Gheorghe. S-a insistat asupra acelor aspecte care sunt relevante din perspectiva acțiunii administrației publice locale.

1. Spații verzi

Orașele care se poziționează la nivel internațional în topul ierarhiilor privind calitatea vieții sunt de cele mai multe ori descrise și ca "orașe verzi", care acordă o importanță sporită parcurilor, zonelor de agrement precum și protejării unor situri/eco-sisteme deosebite. Tot mai mult, decidenții politici iau în considerare o varietate de beneficii asociate cu spațiile verzi. Dintre acestea menționăm¹⁶:

- Beneficii ecologice - epurarea chimică a atmosferei, epurarea fizică a acesteia prin reținerea prafului și pulberilor, epurare bacteriologică a acesteia, distrugând o bună parte din microorganisme prin procesul de degajare a oxigenului și ozonului, îndeosebi de către conifere, și nu numai, moderarea climatului urban, atenuarea poluării fonice (în special spațiile verzi compacte).
- Beneficii sociale - creșterea incluziunii sociale, prin crearea de oportunități pentru ca persoanele de toate vârstele să interacționeze, încurajarea unui stil de viață mai activ, prin plimbări, alergare, exerciții fizice, ciclism etc., inclusiv deplasări pe rutele dintre zonele locuite și/ sau dintre diferite facilități publice (magazine, piețe, școli), satisfacerea nevoilor umane de recreere și petrecere a timpului liber.
- Beneficii economice – atractivitate sporită a orașului pentru investiții și pentru oferta de noi locuri de muncă, creșterea valorii proprietăților situate în proximitatea zonelor verzi, creșterea calității locuirii.

¹⁶ Agenția pentru Protecția Mediului Sălaj, *Raport privind starea mediului în județul Sălaj*, anul 2014, cap. IX.

Potrivit datelor conținute în fișa localității se observă că suprafața totală (ha) de spații verzi la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe a rămas constantă de-a lungul ultimilor 10 ani. La nivelul anului 2015 (ultimul an pentru care există date disponibile) există 77 de ha de spații verzi și zone de agrement. Raportat la populația municipiului se traduce prin existența a aprox. 13,74 m²/per cap locuitor (raportat la populația stabilă potrivit recensământului din 2011). În mod clar municipiul Sfântu Gheorghe este cu mult sub media cerută de normele Uniunii Europene și Organizația Mondială a Sănătății. Acest lucru trebuie însă nuanțat, explicând metodologia de calcul.

Metodologia calculării suprafeței spațiilor verzi presupune includerea acelor suprafețe care se află în intravilanul municipiului. Pentru Sfântu Gheorghe, acest lucru presupune ignorarea unor suprafețe semnificative, aflate la periferia orașului, dar care sunt ușor accesibile rezidenților. O posibilă soluție ar putea fi includerea spațiilor verzi de la periferie în intravilanul municipiului, fapt ce ar reflecta mai bine disponibilul de spații verzi și de agrement care există în prezent pentru locuitorii din Sfântu Gheorghe.

Tabel 1: Suprafața spații verzi și de agrement (ha)

Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
76	76	76	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77	77

Sursă: Date INS

În ceea ce privește inventarierea spațiilor verzi, există, după anul 2008, obligativitatea pentru municipalități de a întocmi registre ale spațiilor verzi. Astfel, în conformitate cu prevederile alin. (1) al articolului 18 din Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane, autoritățile administrației publice locale au obligația să țină evidența spațiilor verzi de pe teritoriul unităților lor administrative și în acest scop înființează Registrele locale ale spațiilor verzi. Municipiul Sfântu Gheorghe nu dispune în prezent de un astfel de registru – întocmirea acestuia trebuind să reprezinte o acțiune prioritară pe termen scurt pentru municipiu.

În cadrul consultărilor publice majoritatea participanților au opinat că orașul Sfântu Gheorghe are suficiente spații verzi disponibile, în pofida datelor oficiale, aceștia menționând că există numeroase areale ca de ex. malul Oltului care poate fi considerat zonă verde/de agrement. Acest lucru în ciuda faptului că datorită unor constrângeri legale, acesta nu poate fi dezvoltat în scop de agrement (se află într-o zonă inundabilă unde sunt interzise construcțiile). La nivelul consultărilor accesul la spații verzi a fost listat chiar ca și un avantaj competitiv al orașului, alături de liniște/zgomot redus și o calitate a aerului ridicată.

Trebuie menționat că în zona de centru există un parc municipal bine dezvoltat, care este recent modernizat. Acesta contribuie în mod semnificativ la calitatea vieții rezidenților din perspectiva accesului la spații verzi și petrecerea timpului liber.

2. Calitatea și poluarea aerului înconjurător

Evaluarea calității aerului înconjurător este reglementată prin Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător ce transpune prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

Starea privind calitatea și poluarea aerului înconjurător este evidențiată prin indicatori care caracterizează factorul de mediu „AER”:

- emisii de substanțe acidifiante (SO₂, NO_x, NH₃);
- emisii de precursori ai ozonului;
- emisii de precursori ai pulberilor în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5});
- depășiri ale valorilor limită ale indicatorilor de calitate ai aerului în arealele urbane;
- producția și consumul de substanțe care depreciază stratul de ozon

Supravegherea calității aerului pentru anul 2015, cu referire la poluanții care intră sub incidența Legii nr. 104/2001 privind calitatea aerului înconjurător, s-a realizat prin stația de fond regional care face parte din Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului, stație amplasată în Str. Lunca Oltului, FN, Sfântu Gheorghe. Această *stație de fond regional* este o stație de referință pentru evaluarea calității aerului, cu raza ariei de reprezentativitate de 200-500km. Poluanții monitorizați la stația automată - SO₂, NO₂/NO_x, CO, C₆H₆, PM₁₀ și O₃ sunt monitorizați și evaluați în conformitate cu Legea nr. 104/2011, privind calitatea aerului înconjurător. În cadrul stației automate de monitorizare a calității aerului este asigurată și înregistrarea de date meteorologice (ex: direcție și viteză vânt, temperatură, presiune, radiație solară, umiditate relativă) în vederea corelării cu valorile poluanților monitorizați, pentru validarea datelor înregistrate la stație.

În perioada 01 Ianuarie – 31 Decembrie 2015, la stația de fond regional din Sfântu Gheorghe au fost efectuate măsurători zilnice (probe 24 de ore) pentru dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO, NO₂, NO_x), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM₁₀) automat (prin nefelometrie ortogonală), ozon (O₃) și precursori organici ai ozonului (benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen).

Tabel 2: Sinteza monitorizării calității aerului în anul 2015

Judet/Oraş	Staţia	Tipul Staţiei	Tip poluant	Număr Determinări		Percentila 98	Medie anuală	UM	Tip depăşire conf. Legii 104/2011	Număr depăşiri	Captura de date validate în anul 2015
				Orare	Zilnice						
Covasna/Sf.Gheorghe	Fond Regional CV 1	Automată	SO ₂ *	4539		27,03	12,83	µg/m ³	-	0	51,8%
			NO ₂ *	6434		24,84	5,09	µg/m ³	-	0	73,4%
			NO _x *	6435		39,79	11,72	µg/m ³	-	0	73,4%
			O ₃ *	6200		68,84	33,93	µg/m ³	Valoare ţintă	0	70,7%
			CO *	2975		1,70	0,21	mg/m ³	-	0	33,9%
			C ₆ H ₆ *	-	-	-	-	µg/m ³	-	0	0
			PM ₁₀ *		107	110,93	35,31	µg/m ³	Valoare limită zilnică	18	29,3%
			PM ₁₀ grv *		89	35,39	13,34	µg/m ³	Valoare limită zilnică	1	24,3%

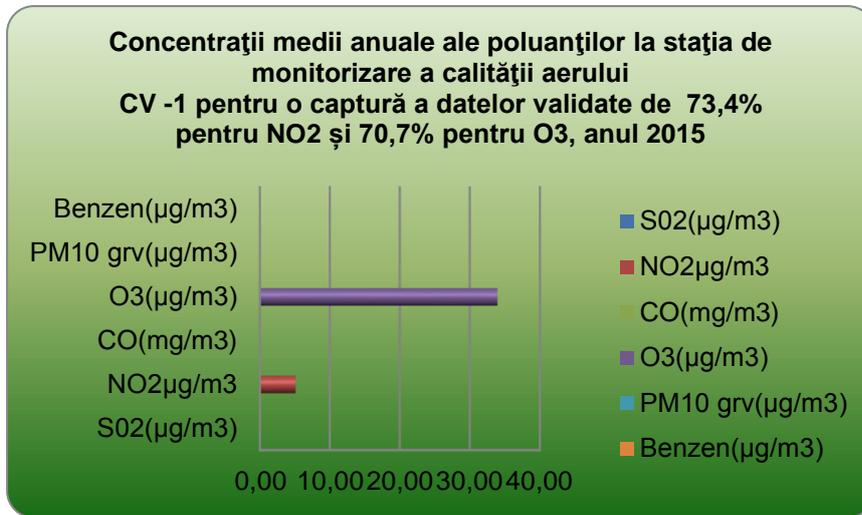
Sursa: APM Conasna

Aşa cum se vede din Tabelul 2, în anul 2015, captura de date de la analizoarele pentru NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀ grv, C₆H₆, care au fost validate, s-a situat sub 75%, din motive tehnice (analizoare nefuncţionale). Astfel, datele colectate au fost insuficiente pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Întrucât nu s-a realizat captura minimă de date valide pentru a calcula media anului 2015, media calculată este orientativă pentru captura de date efectuată în anul 2015.

Nivelul concentraţiilor medii anuale ale poluanţilor atmosferici în aerul înconjurător s-a realizat la un grad de cunoaştere relativ scăzut, din motive tehnice. Aşa cum se vede din Figura 1, în anul 2015, captura de date de la analizoarele pentru NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀ grv, C₆H₆, care au fost validate, s-a situat sub 75%, deoarece analizoarele au fost nefuncţionale. Astfel, datele colectate au fost insuficiente pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător. Graficul prezintă orientativ concentraţiile medii anuale ale poluanţilor la staţia de monitorizare a calităţii aerului CV -1 FR, care au avut cea mai mare captură de date valide la staţia de monitorizare a calităţii aerului, de 73,4% pentru NO₂ şi 70,7% pentru O₃, în anul 2015.

Figura 1: Concentrații medii anuale ale poluanților la stația de monitorizare a calității aerului CV -1 FR pentru o captură a datelor validate de 73,4% pentru NO₂

și 70,7% pentru O₃, în anul 2015

Sursa: APM Conasna

Concentrațiile medii anuale ale anumitor poluanți atmosferici:

Dioxidul de sulf SO₂

Nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită sau ale pragului de alertă la stația CV -1 FR. Valorile limită prevăzute în Legea 104/2011 pentru dioxid de sulf sunt: 350 μg/m³ pentru concentrații medii orare, 125 μg/m³ pentru concentrații medii zilnice. Pragul de alertă pentru SO₂, conf. Legii 104/2011 este de 500 μg/m³.

Dioxidul de azot NO₂

În anii 2008, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 s-a obținut o captură de date mică, datele colectate fiind insuficiente pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011, de minimum 75% captură de date valide. Legea 104/2011 prevede pentru NO₂ valori limită pentru timpi de mediere de 1 oră și respectiv 1 an. Valorile măsurate în anul 2015 se situează sub valoarea limită, captura de date valide a fost de 73.4%.

Monoxidul de carbon

În anii 2008, 2010, 2011, 2013, 2015 s-a obținut o captură de date mică, datele colectate fiind insuficiente pentru a calcula mediile anuale și pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011. Valoarea limită pentru protecția sănătății umane a monoxidului de carbon este de 10 mg/mc (maxima zilnică a mediilor pe 8 ore). Pe parcursul anului 2015 nu s-

au înregistrat depășiri ale acestei valori limită, captura de date valide a fost de 33.9%. Valoarea maximă a mediilor/8 ore (media glisantă) pentru anul 2015 a fost de 2,91 mg/mc, fără a se depăși valoarea limită.

Particule în suspensii

Valorile concentrațiilor de pulberi în suspensie fracțiunea PM10, monitorizate prin măsurători automate (metoda nefelometrică) în stația de monitorizare sunt valori orientative, pentru informare rapidă. Metoda standardizată de măsurare gravimetrică pentru determinarea fracției PM10 este metoda de referință conform Legii 104 / 2011, Anexa nr. 7 - Metode de referință. În conformitate cu Legea 104/2011, valoarea limită zilnică pentru PM10 este de 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (a nu se depăși această valoare mai mult de 35 de zile într-un an calendaristic în fiecare stație), iar valoarea limită anuală este de 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Determinări de PM10, prin metoda gravimetrică s-au efectuat la stația CV1 unde s-a înregistrat o depășire a valorii limită zilnice.

Pentru stația CV1 datele colectate sunt insuficiente pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011 (captură a datelor validate de minimum 75%) . Astfel, la stația CV1 captura datelor validate a fost de 24,3%.

Ozon

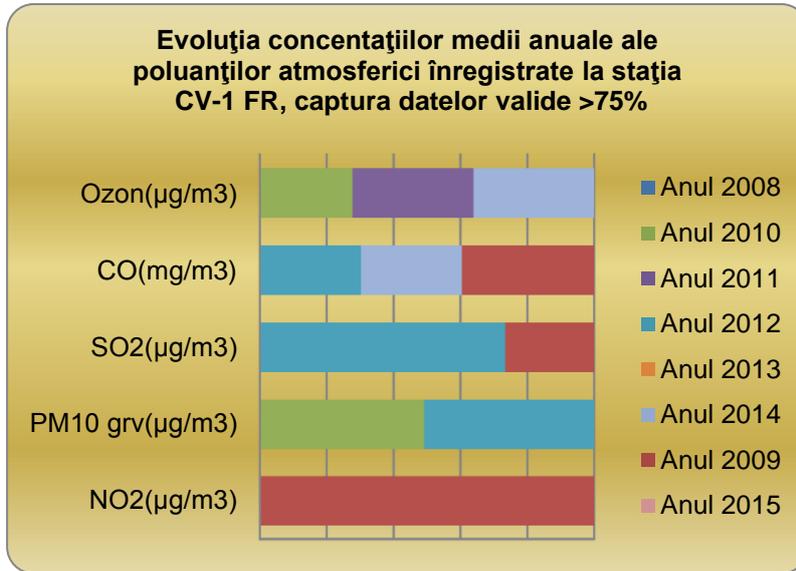
Conform Legii 104 /2011, pentru O3 pragul de informare =180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, pragul de alertă = 240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (valori medii orare), iar valoarea țintă pentru concentrația maximă zilnică a mediilor pe 8 ore = 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

În anul 2015 nu s-au înregistrat depășiri ale pragului de informare, pragului de alertă și a valorii țintă pentru concentrația maximă zilnică a mediilor pe 8 ore.

Pentru stația CV1 datele colectate sunt insuficiente pentru a respecta criteriile de calitate conform Legii 104/2011 (captură a datelor validate de minimum 75%) , Astfel, la stația CV1 captura datelor validate a fost de 70,7% pentru ozon.

În Figura 2 este prezentată sintetic evoluția concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici, înregistrate la stația de monitorizare a calității aerului CV 1 în perioada 2008 – 2015, pentru care captura date a fost mai mare de 75%, fiind astfel validate.

Figura 2: Evoluția concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici înregistrate la stația de monitorizare a calității aerului CV 1

Sursa: APM Conasna

Pentru metale grele – plumb, nichel, cadmiu, arseniu - Laboratorul APM Covasna nu efectuează determinări.

Depășiri ale valorilor limită și valorilor țintă privind calitatea aerului înconjurător

În anul 2015 s-a înregistrat o depășire la PM₁₀ gravimetric însă nu au fost depășiri ale valorii limită zilnice mai mult de 35 de ori/an/stație.

De asemenea, în cazul poluantului ozon, nu s-au înregistrat depășiri ale valorii țintă mai mult de 25 de ori/an/stație.

În ultimii 8 ani nu au existat depășiri ale valorii limită stabilită pentru protecția umană, nu au existat depășiri ale valorilor țintă pentru ozon.

Politici, acțiuni și măsuri pentru îmbunătățirea calității aerului înconjurător (sursa: APM Covasna)

Emisiile de substanțe poluante evacuate în atmosferă au o tendință descendentă ca urmare a implementării principiilor dezvoltării durabile și adoptării unor politici de mediu precum:

- producerea energiei electrice prin înlocuirea parțială a combustibililor fosili cu surse alternative: energie eoliană, energie produsă în câmpurile de panouri fotovoltaice etc.;
- reducerea conținutului de sulf din combustibili și carburanți și înlocuirea parțială a combustibililor tip motorină cu biodiesel;

- înlocuirea încălzirii gospodăriilor din zona rurală (sobe tradiționale pe lemne) cu sobe modernizate care folosesc drept combustibil peleți și care au randamente de ardere mari și emisii de poluanți reduce;
- introducerea în exploatare a autovehiculelor prevăzute cu motoare alimentate electric;
- prevederea de mecanisme economico-financiare care să permită înlocuirea instalațiilor cu efect poluant important asupra mediului cu altele mai puțin poluante;
- prevederea de instalații de reținere, captare, stocare a substanțelor poluante (ex. filtre electrostatice, arzătoare cu NOx redus, scrubere etc.)

Pentru îmbunătățirea calității aerului înconjurător în județul Covasna este în derulare elaborarea Planului de menținere a calității aerului, de către Consiliul Județean Covasna, conform prevederilor H.G. nr. 257/2015 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor de calitate a aerului, a planurilor de acțiune pe termen scurt și a planurilor de menținere a calității aerului. Totodată, APM Covasna monitorizează implementarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu care include măsuri pentru diminuarea poluării atmosferice.

Un alt program care contribuie la îmbunătățirea calității aerului înconjurător este Programul Governamental Casa Verde care finanțează instalarea sistemelor de încălzire care utilizează energie regenerabilă, inclusiv înlocuirea sau completarea sistemelor clasice de încălzire pentru persoanele fizice și juridice.

3. Calitatea și poluarea apei

Pe teritoriul județului Covasna s-au acumulat bogate straturi acvifere și s-a creat o rețea hidrografică permanentă, bine organizată. Importantele resurse acvifere, alcătuite din depozitele aluvionare, au rezerve bogate. Județul este foarte bogat în izvoare de ape minerale răspândite pe tot teritoriul său. Cele mai multe izvoare de ape minerale se înșiruie de-a lungul a două linii orientate pe direcția nord-sud, prima, pe versantul vestic al Munților Bodoc (izvoarele de la Balványoș, Bixad, Micfalău, Malnaș-Băi, Bodoc, Arcuș, Băile Șugaș), toate având ape carbogazoase, cloruro-sodice, bicarbonate, potasice, calcice, magneziene etc.; a doua, paralelă cu prima, apare în bazinul Râului Negru, pe care se înșiruie izvoarele carbogazoase de la Poian și Peteni.

Majoritatea râurilor izvorăsc din masivele muntoase, de unde se îndreaptă către depresiunile Târgu Secuiesc și Sfântu Gheorghe, fiind colectate de Râul Olt și afluentul său principal, Râul Negru. Mai redusă este rețeaua Râului Buzău, al cărui curs superior, împreună cu afluenții săi principali Bâsca Mare și Bâsca Mică, traversează partea de sud și sud-est a județului.

Râul Olt este principala arteră hidrografică. Pe teritoriul județului Covasna el are o lungime de cca. 150 km și colectează apele majorității râurilor ce străbat radiar teritoriul județului. Râul Negru, afluentul cel mai important al Oltului, străbate partea estică a județului de la nord-est spre sud-vest, pe o lungime de cca 106,3 kmp. El își adună apele de pe versantul sudic al Munților Șandru Mare, de la o altitudine de 1280 m.

Municipiul Sfântu Gheorghe se află într-o zonă cu o rețea hidrografică dezvoltată, cu izvoare minerale cu conținuturi diverse, ceea ce determină un potențial însemnat de resurse de apă.

După datele furnizate de Administrația Națională Apele Române, Administrația Bazinală de Apă Olt, Sistemul de Gospodărire a Apelor Covasna, resursele de apă de suprafață în anul 2015, pe baza calculelor Stației Hidrologice, au fost de 228 mil. mc.

Tabel 3: Resursele de apă de suprafață în perioada 2004-2015 (mil. mc)

Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
262.69	473.04	416.28	276.89	341.52	252	599.19	394.2	249.18	185.62	248.5	228	

Media = 327.26

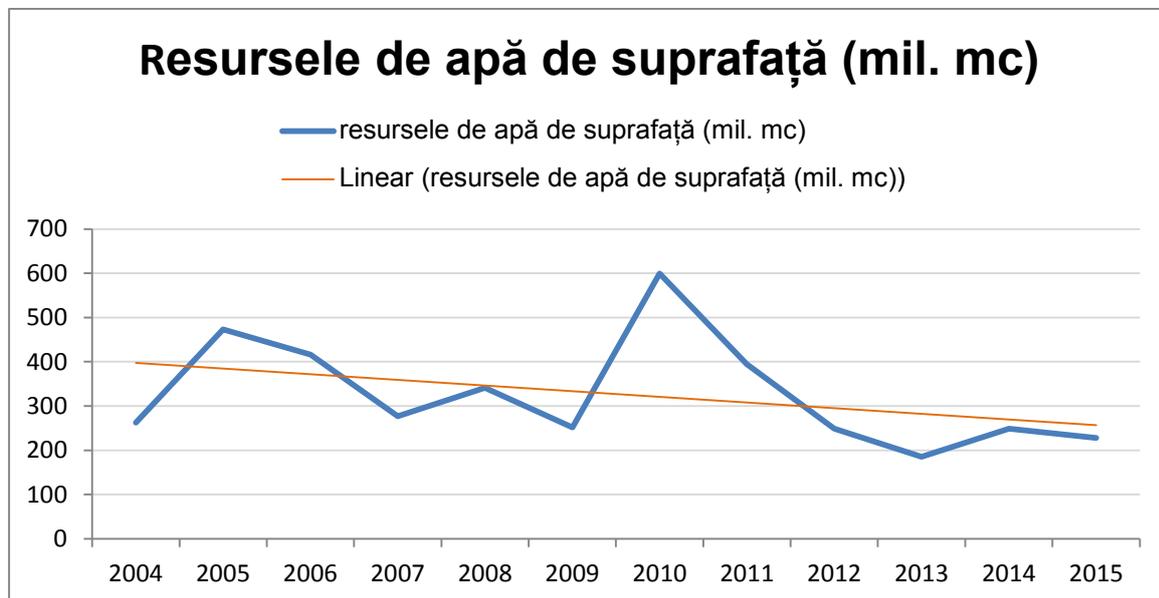

Figura 4: Evoluția resurselor de apă de suprafață în perioada 2004-2015

Se poate observa că în perioada analizată trendul este de scădere a resurselor de apă de suprafață.

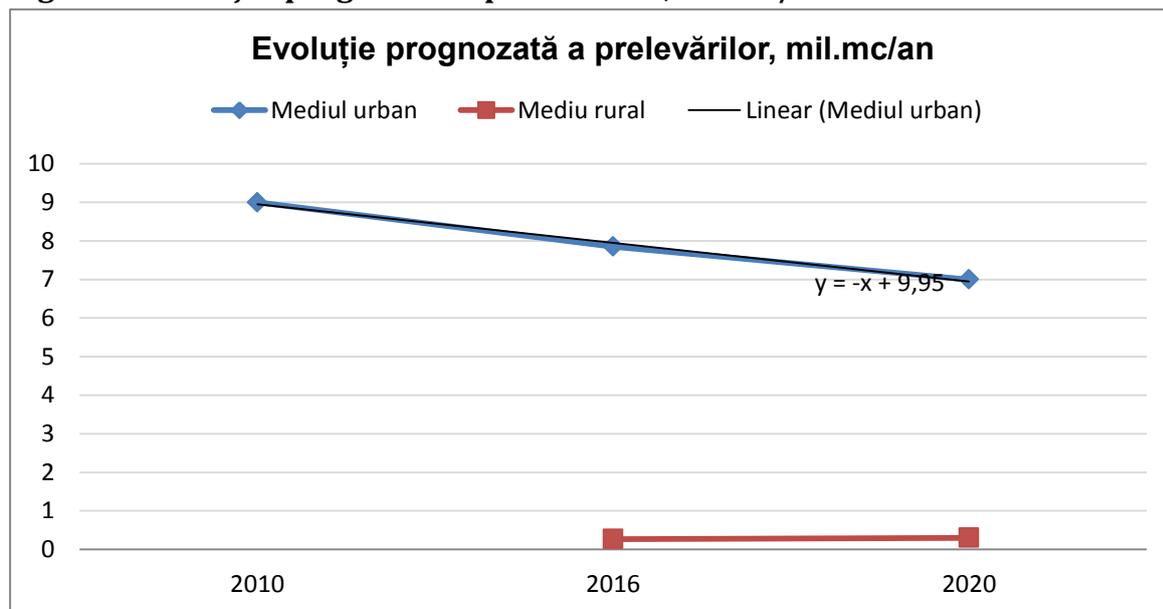
Totodată, cerința de apă pentru populație și evoluția prognozată a prelevărilor, estimate de Agenția Pentru Protecția Mediului Covasna, relevă de asemenea o descreștere, așa cum reiese din Tabelul 4 și Figura 5 de mai jos:

Tabel 4: Cerința de apă pentru populație

An de operare		2010	2016	2020
Mediul urban	Ponderea populației la sistemele de alimentare cu apă, %	87,2	89,07	100
	Volum maxim de apă captat/prognozat a fi prelevat mil.mc/an	9,0	7,85	7,0
Mediul rural	Ponderea populației la sistemele de alimentare cu apă, %	-	45,46	60
	Volum maxim de apă captat/prognozat a fi prelevat mil.mc/an	-	0,27	0,3

Sursa: APM Covasna, din date furnizate de Operatorul regional Gospodărie Comunală SA-Sfântu Gheorghe

Figura 5: Evoluția prognozată a prelevărilor, mil.mc/an

Sursa: APM Covasna, din date furnizate de Operatorul regional Gospodărie Comunală SA-Sfântu Gheorghe

Tendința de scădere a prelevărilor se datorează:

- Diminuării activităților industriale
- Reducerii consumului de apă în procesele tehnologice
- Reducerii pierderilor
- Aplicării mecanismului economic în gospodărirea apelor.

Evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic pentru cursurile de apă se efectuează conform Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, pe baza metodologiilor privind schemele de clasificare și evaluare globală a stării apelor de suprafață elaborate conform cerințelor Directivei Cadru a Apei (2000/60/CEE).

Starea ecologică este o expresie a calității structurii și funcționării ecosistemelor acvatice asociate corpurilor de apă, clasificate în concordanță cu Ordinul nr. 161/2006 pentru aprobarea Normativului privind clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă. Pentru categoriile de cursuri de apă, evaluarea stării ecologice se realizează pe baza a 5 clase de calitate, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă și proastă cu codul de culori corespunzător (albastru, verde, galben, portocaliu și roșu).

Evaluarea elementelor de calitate biologice, chimice și fizico-chimice se face pe baza unor standarde de calitate, în sprijinul procesului de stabilire a stării ecologice a diferitelor tipuri de ecosisteme acvatice, naturale sau artificiale. Starea ecologică finală ia în considerare principiul conform căruia cea mai scăzută valoare stabilește starea calității, respectiv cea mai defavorabilă situație.

Sub aspect calitativ, evaluările stării ecologice și chimice ale corpurilor de apă în stare naturală în anul 2015 arată pentru râul Olt (secțiunea de monitorizare Ilieni) o stare chimică bună, dar indică o deteriorare a categoriei apei față de anul precedent la evaluările biologice și ecologice, datorită apelor uzate insuficient epurate la stația de epurare a municipiului Sfântu Gheorghe. Volumul de ape uzate urbane epurate în anul 2015 pentru Sfântu Gheorghe este de 2743 mii mc.

Calitatea apelor de suprafață este influențată în mod direct de evacuările de ape uzate, neepurate sau insuficient epurate, provenite din surse punctiforme, urbane, industriale și agricole. Impactul acestor surse de poluare asupra receptorilor naturali depinde de debitul apei și de încărcarea acesteia cu substanțe poluante. Încărcarea cu poluanți evacuați în receptori naturali de la stația de epurare din Sfântu Gheorghe este următoarea:

Tabel 5: Poluanți și concentrații

Poluant	Cantitate de poluanți (t/an)
----------------	-------------------------------------

CBO5	337
CCOCr	1234
MTS	320
NH4+	159

Sursa: Date furnizate de Operatorul regional Gospodărie Comunală SA-Sfântu Gheorghe

Este de menționat că această stație se află în curs de modernizare.

Un indiciu de poluare potențială a apei este balanța brută a nutrienților pentru azot care identifică zonele agricole cu încărcări foarte mari de azot. Ca indicator, integrează cei mai importanți parametri agricoli cu privire la surplusul potențial de azot și este în prezent cea mai bună măsură disponibilă pentru determinarea riscului de levigare a substanțelor nutritive.

Balanța brută a azotului este un indicator relevant pentru două directive ale UE: Directiva privind Nitrații (91/ 676/EC și Directiva Cadru privind Apa (2000/60/EC). Directiva privind Nitrații are ca obiectiv general „reducerea și prevenirea poluării apelor cu nitrații proveniți din surse agricole”. În cadrul acestei directive concentrația maxim admisă de nitrați este stabilită la 50 mg/l și limitează aplicarea pe sol a îngrășămintelor naturale, la 170 kg N/ha/an.

Poluarea cu nitrați este considerată a fi cea mai importantă problemă a apelor subterane. În cadrul programelor de măsuri pentru reducerea presiunilor chimice și a celor hidromorfologice, au fost identificate zonele vulnerabile din punct de vedere a prezenței nitraților.

Categoriile de zone vulnerabile la nitrați desemnate sunt:

- a) zone potențial vulnerabile ca urmare a antrenării nitraților către corpurile de apă de suprafață prin scurgere de pe versanți;
- b) zone potențial vulnerabile prin percolarea nitraților sub stratul de sol către acviferele libere;
- c) zone cu risc ridicat de vulnerabilitate la percolarea nitraților sub stratul de sol către acviferele libere.

O sursă cu pondere importantă în contaminarea cu azotați o constituie spălarea permanentă a solului impregnat cu oxizi de azot de către precipitațiile atmosferice și apa de irigații. O altă sursă cu pondere importantă o constituie apa de suprafață (râuri, lacuri) în care s-au evacuat ape uzate încărcate cu azotați. Alte surse sunt reprezentate de aplicarea îngrășămintelor chimice pe terenurile arabile și managementul defectuos al deșeurilor animaliere.

Directiva Cadru a Apei (2000/60/CE) își propune să atingă și să mențină calitatea bună a apei prin utilizarea managementului integrat la nivelul bazinului hidrografic.

Măsurile mai importante pentru realizarea obiectivelor Directivei sunt :

- protecția, îmbunătățirea și restaurarea corpurilor de apă;
- limitarea evacuărilor de substanțe prioritare/prioritar periculoase în apele de suprafață;
- atingerea standardelor de calitate și obiectivelor specifice prevăzute de legislația europeană în domeniul apelor.

4. Poluare sol/terenuri

Una dintre problemele cele mai semnificative cu care se confruntă fostele orașe comuniste din Europa Centrală și de Est, inclusiv din România, este legată de prezența unor terenuri sever afectate de poluare cu substanțe chimice și/sau biologice (termenul folosit în literatura de specialitate pentru a desemna aceste terenuri este cel de *brownfields*). În prezent, România și Polonia sunt cele 2 țări din Uniunea Europeană care au pe teritoriul lor cel mai mare număr de hectare de terenuri contaminate chimic și biologic (900.000 hectare România și 800.000 hectare Polonia)¹⁷. Întinderea acestor terenuri contaminate nu reprezintă singura problemă – în România nivelul transferurilor acestor terenuri este minimal, ceea ce înseamnă că există foarte puține șanse ca aceste terenuri să fie reddezvoltate¹⁸. Potrivit aceluiași studiu citat anterior, la nivelul țării noastre, riscurile asociate cu tranzacțiile care implică terenuri contaminate sunt controlate/determinate (a doua categorie de risc din patru posibile, în ordine descrescătoare), ceea ce înseamnă că în general se cunoaște problema contaminării și că uneori se poate negocia un preț redus pentru acel teren ca urmare a existenței contaminării. În general, poluarea acestor situri datează în România din perioada comunistă sau imediat după revoluție.

Potrivit informațiilor APM Covasna, în județul Covasna există 18 situri contaminate sau potențial contaminate dintre care 4 sunt localizate în municipiul Sfântu Gheorghe. Merită remarcat că la nivelul jud. Covasna precum și în Municipiul Sfântu Gheorghe nu vorbim de situri industriale ci de depozite de pesticide și de depozite de deșeuri municipale. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe suprafața totală a acestor terenuri este de mică amploare, puțin peste 1 ha (1,175 ha). În ceea ce privește proprietarul acestor terenuri, două dintre ele

¹⁷ Lee Oliver, Uwe Ferber, Detlef Grimski, Kate Millar, Paul Nathanail, *The Scale and Nature of European Brownfields*, 2005,

https://www.researchgate.net/publication/228789048_The_Scale_and_Nature_of_European_Brownfield.

¹⁸ NICOLE Brownfield Working Group, *Environmental Liability Transfer in Europe: Divestment of Contaminated Land for Brownfield Regeneration*, iunie 2011.

sunt deținute de autorități publice (Direcția fito-sanitară și primăria Sfântu Gheorghe) iar două sunt în proprietate privată.

5. Utilizare terenuri

Modul în care se schimbă utilizarea terenurilor de-a lungul timpului ne oferă informații importante despre impactul activităților antropice asupra mediului înconjurător – de ex. extinderea construcțiilor în zone agricole și semi-agricole duce la fragmentarea habitatelor naturale pentru numeroase specii. Potrivit datelor și informațiilor colectate de pe site-ul INS: Baza de date TEMPO-Online, domeniul Agricultură, matricea AGR101B – Suprafața fondului funciar după modul de folosință pentru perioada 2010-2014, sunt prezentate mai jos schimbările înregistrate în acoperirea/utilizarea terenurilor pentru o perioadă de cinci ani la nivel municipal. Datele prezentate pentru fiecare tip de categorie de acoperire/utilizare a terenului sunt exprimate în termeni absoluți (ha), precum și ca valoare procentuală din anul inițial 2010 față de care se calculează tendința. Tabelul de mai jos redă aceste informații.

Tabel 6: Suprafață fond funciar după modul de folosire (comparație 2010-2014)

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Ani		Schimbări în acoperirea terenurilor (ha)	Schimbări în acoperirea terenurilor (% din 2010)
	Anul 2010	Anul 2014		
	UM: Ha	UM: Ha		
Total	7292	7292	0	0,00%
Agricolă	4056	4036	-20	-0,49%
Arabilă	2277	2265	-12	-0,53%
Pășuni	1233	1227	-6	-0,49%
Fânețe	494	492	-2	-0,40%
Livezi și pepiniere pomicole	52	52	0	0,00%
Terenuri neagricole total	3236	3256	20	0,62%
Păduri și altă vegetație forestieră	2042	2042	0	0,00%
Ocupată cu ape, bălți	60	60	0	0,00%
Ocupată cu construcții	898	918	20	2,23%
Căi de comunicații și căi ferate	233	233	0	0,00%
Terenuri degradate și neproductive	3	3	0	0,00%

Sursa: date INS

Din examinarea datelor din tabel se poate observa că suprafața agricolă totală este în ușoară scădere. Corelativ, se observă o ușoară creștere a terenurilor neagricole. Transferul de terenuri dinspre uzuri agricole înspre cele neagricole, în special construcții și căi de comunicație, arată în mod clar presiunea extinderii orașului asupra mediului înconjurător.

6. Deșeuri

Cel mai mare impact asupra mediului determinat de activitatea antropică este legat de gestionarea deșeurilor menajere. În acest sens, gestionarea deșeurilor reflectă în mod fidel tiparele de consum ale comunității, odată cu creșterea bunăstării acesteia, crescând și cantitatea de deșeuri produsă/rezultată. Modul în care se realizează managementul deșeurilor – colectare, depozitare, reciclare - este astfel direct legat de cât de durabil/sustenabil își propune să se dezvolte o anumită comunitate.

Potrivit Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană și legislației naționale în domeniul protecției mediului, Autoritățile administrației publice locale din România sunt cele obligate să gestioneze problema destinației deșeurilor la nivel local. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe nu există o strategie/plan de dezvoltare în domeniul salubrității sau un alt document strategic ce face referire expresă la planul de acțiuni ce urmează a fi implementate în perioada următoare în domeniul salubrității, respective, colectare, depozitarea și reciclarea deșeurilor. Cu toate acestea, municipiul Sfântu Gheorghe este membru în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară ADI Sistem de Management Integrat al Deșeurilor din județul Covasna, Consiliul Județean Covasna reușind să implementeze un proiect la nivel județean (beneficiar fiind deci și municipiul Sfântu Gheorghe) în valoare de peste 80 de milioane de euro prin care s-a reușit închiderea celor patru depozite urbane neconforme din județul Covasna (Întorsura Buzăului, Chiuruș-Covasna, Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc), construirea unui centru nou de depozitare a deșeurilor la Leț și achiziționarea de utilaje noi în valoare de 12 milioane de lei. Obiectivele proiectului au fost cele de îndeplinire a obligațiilor de colectare selectivă și de predare a responsabilității gestionării operatorului județean, respectiv S.C. Tega SA., firma care a efectuat investițiile necesare și prevăzute în proiect. În municipiul Sfântu Gheorghe, investițiile au inclus între altele, dezvoltarea sistemului de colectare prin realizarea a 14 puncte de colectare închise în cartiere precum și a unui punct de colectare prevăzut cu precontainer.

Gestiunea serviciului de salubritate la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe se realizează în condițiile Legii nr. 51/2006 și Legii nr. 101/2006 republicată, prin modalitatea gestiunii delegate pentru toate activitățile serviciului. Operatorul serviciilor de salubritate din municipiul Sfântu Gheorghe este S.C. Tega S.A., acesta efectuând în momentul realizării strategiei operațiuni de amenajare și modernizare a spațiilor de depozitare precum cele din Aleea Teilor, Nagy György, Vasile Goldiș, Oltului etc și având planificarea modernizării tuturor acestor spații.

Infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului de salubritate este în stare bună la nivelul municipiului, fiind modernizată. Punctele de colectare separate (în număr de 98 buc., sunt distribuite uniform în tot orașul și au suprafețe construite cuprinse între 12 mp și 60 mp, în funcție de numărul de utilizatori deserviți și capacitatea locației. Acestea au fost

reabilitate/modernizate în mai multe etape în scopul îmbunătățirii aspectului punctului de colectare dar și pentru prevenirea vandalizării acestora.

În ceea ce privește gradul de acoperire a serviciului de salubritate, 100% din populație și din agenții economici au contract pentru deșeuri municipale. De asemenea, 100% din restul activităților de salubritate există acoperire la nivelul municipiului.

Sistemul de colectare a deșeurilor din Municipiul Sfântu Gheorghe funcționează astfel:

Puncte de colectare deșeuri amplasate pe spațiul public

În municipiu sunt amplasate 132 locuri de colectare deșeuri, echipate după cum urmează:

1. Închise, fiecare familie deservită având propria cheie sau card. Prevăzute cu containere de 1,1 mc pentru deșeu mixt, respectiv containere de colectare selectivă pentru 3 componente (plastic + metal, hârtie, sticlă) - 6 bucăți.
2. Prevăzute cu containere semi-subterane cu capacitate de 3 mc pentru deșeu mixt respectiv containere de colectare selectivă pentru 3 componente (plastic + metal, hârtie, sticlă) - 24 bucăți.
3. Îngrădite, prevăzute 1,1 mc pentru deșeu mixt, respectiv containere de colectare selectivă pentru 3 componente (plastic + metal, hârtie, sticlă) - 98 bucăți.
4. Închise tip dulap, fiecare familie deservită având propriul loc de colectare în care în 3 zile ale săptămânii depune deșeu mixt, iar în câte o zi plastic + metal, respectiv hârtie, cantitățile fiind măsurate - 4 bucăți. Se acordă bonificație financiară pentru cantitățile colectate selectiv.

Sistem de colectare selectivă prin saci distribuiți populației

În zonele rezidențiale pentru clienții care doresc acest lucru, se distribuie saci în culori convenționale pentru deșeuri din plastic + metal, respectiv hârtie care se colectează o dată pe lună. Se acordă bonificație financiară pentru cantitățile colectate selectiv.

Centru de colectare selectivă

Populația poate depune deșeurile valorificabile de plastic + metal, hârtie, sticlă colectate în cantități mai mari la centrul fix unde după măsurarea cantităților se acordă o bonificație financiară. Tot la acest centru pot fi predate deșeurile voluminoase, cele din construcții și demolări, deșeuri din aparate electrice și electronice, baterii, acumulate, precum și alte deșeuri care nu pot fi depuse în locurile de colectare (deșeuri din lacuri, vopsele, alte chimicale etc.).

Echipă mobilă de preluare deșeuri

La solicitarea populației prin anunț la dispecer se preiau de la ușa clientului deșeurile voluminoase, cele din construcții și demolări, deșeuri din aparate electrice și electronice, baterii, acumulatori, precum și alte deșeuri care nu pot fi depuse în locurile de colectare (deșeuri din lacuri, vopsele, alte chimicale etc.).

Sistem de reutilizare deșeuri vegetale preluate de la populație și adunate de pe spații publice

Deșeurile vegetale transportate la sediul societății, sunt prelucrate prin tocarea mecanică și utilizate pentru încălzirea halelor aparținătoare firmei.

Patrulă pentru supravegherea locurilor utilizate pentru picnic din jurul orașului, care în zilele de weekend patrulează în zonele menționate, atenționează turiștii, privind modalitățile reglementate de gestionare a deșeurilor în caz de nevoie adunând efectiv deșeuri.

Garda de salubritate este o echipă formată din 4 persoane împuternicite cu aplicare de amenzi contravenționale pentru cei care nu respectă regulamentul de gestionare a deșeurilor aprobat de Consiliul Local.

Elementele sistemului de colectarea a deșeurilor sunt deservite de utilajele moderne (noi, majoritatea dintre ele) și personalul operatorului de specialitate S.C. Tega SA., care prin sistemul descris a colectat în perioada 2007-2015 următoarele cantități de deșeuri:

Tabel 7: Tipuri și cantități de deșeuri colectate

Tipul de deșeuri (tone)	Menajere	PET	Hârtie	Sticlă	Echipamente electrice și electronice	Biodegradabile
2007	33347	70,53	72,41	60,53	-*	-
2008	46863	95,36	220,04	43,48	-	-
2009	27879	107,43	232,53	52,11	-	-
2010	14172,6	111,32	399,14	87,49	-	-
2011	11483,5	143,99	368,15	108,24	-	-
2012	7192,86	253,55	439,21	163,13	21	1738
2013	8626,61	183,2	493,17	185,95	20	1239
2014	8017,28	154,15	519,61	170,47	23	719

2015	10799,11	122,99	558,03	244,65	-	-
Total	168380,96	1242,52	3302,3	1116,1	-	-

*- lipsă date

Din Tabelul 7 se poate observa creșterea constantă a cantității de deșuri reciclabile colectate (PET, hârtie și sticlă) la nivelul municipiului pe fondul scăderii sau menținerii (după o creștere inițială) cantității de deșuri menajere. Practic, în perioada 2007 – 2015, cantitatea PET-urilor colectate a crescut cu 74%, cea a hârtiei cu 770%, iar cea a sticlei cu 400%, toate acestea fiind deșuri reciclabile. Datorită acestei evoluții spectaculoase, Municipiul Sfântu Gheorghe se situează pe primul loc între orașele din România în ceea ce privește colectarea selectivă a deșeurilor. Această clasare la nivel național indică pe de o parte o bună guvernare la nivel local și disponibilitatea de a se implica în proiecte inovative și de responsabilitate socială și de mediu; pe de altă parte poate fi și un indicator privind populația, respectiv nivelul acesteia de implicare în rezolvarea problemelor comunitare.

Probleme existente

- Zonele punctelor de colectare sunt murdărite de persoanele care caută în containere;
- Rata de colectare selectivă este sub nivelul țintelor asumate de către România prin tratatul de aderare (o parte din populație nu colectează selectiv deșeurile sau colectează numai parțial);
- Se constată furturi de deșuri valorificabile la punctele de colectare, în principal PET;
- O parte din populație se sustrage de la contractarea serviciilor;

Soluții de rezolvare

- Dezvoltarea sistemului de colectare selectivă fixă în direcția securizării, îngrădirii punctelor de colectare, a preluării deșeurilor organice biodegradabile, precum și în direcția restrângerii furturilor de deșuri valorificabile;
- Extinderea sistemului de colectare prin saci și door-to-door, precum și a sistemului de bonificație financiară;
- Optimizarea identificării persoanelor fizice și juridice care beneficiază de servicii fără contract și impunerea de taxă pentru aceștia;
- Investire în campanii de conștientizare a populației.

7. Poluare fonică

Atât la nivel mondial cât și european, poluarea fonică reprezintă un fenomen îngrijorător în condițiile în care zgomotul cauzat de trafic, industrie și activități recreative afectează un număr tot mai mare de oameni. Se estimează că aproape 70 de milioane de europeni sunt expuși zilnic la niveluri de zgomot care depășesc 55 de decibeli. În orașe, aceste zgomote provin în special din traficul rutier. Mai mult, aproximativ 50 de milioane de persoane care locuiesc în zone urbane sunt afectate de zgomotul din trafic pe timp de noapte, 20 de milioane dintre acestea având probleme de sănătate din această cauză. Dintre efectele nocive asupra sănătății umane ale poluării fonice amintim: creșterea tensiunii arteriale sau apariția infarctului miocardic (expunere îndelungată), privare de somn (dacă e nocturnă), tinitusul, probleme mintale și stres, scăderea performanței la locul de muncă, iar în cazul copiilor poate avea consecințe negative asupra activității școlare. Zgomotul are efecte dăunătoare și asupra florei și faunei sălbatice. Deși unele vietăți au capacitatea de a se adapta la mediul urban, s-ar putea ca poluarea sonoră să le determine pe unele dintre ele să-și părăsească habitatele în care se reproduc și se hrănesc în mod obișnuit¹⁹.

Legislația UE obligă autoritățile să informeze publicul cu privire la impactul poluării fonice și să-l consulte cu privire la măsurile pe care intenționează să le ia pentru a limita poluarea fonică. În acest fel, cetățenii pot vedea care sunt îmbunătățirile reale aduse de măsurile de gestionare a zgomotului și vor putea să se adreseze reprezentanților aleși în cazul în care este necesar. În contextul dezvoltării urbane, trebuie menționată Directiva 2002/49/EC din 29 iunie 2002, adoptată de Parlamentul European și de Consiliu, a cărei principală sarcină este aceea de a crea o bază comună pentru administrarea urbană a zgomotului ambiental. Una dintre prevederile cele mai importante din perspectiva orașelor din statele membre, a fost obligativitatea realizării de hărți de zgomot până în iunie 2007 pentru aglomerările urbane cu peste 250,000 locuitori și a transmiterii lor către Comisia Europeană, precum și a unor planuri de acțiune, care trebuiau transmise Comisiei până în ianuarie 2013. În România Directiva este transpusă în dreptul intern prin HG. 321/2005, cu modificările ulterioare, privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiental.

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe nu există obligativitatea realizării de hărți de zgomot (populație redusă, sub 250.000 locuitori). Agenția pentru Protecția Mediului Covasna (APM Covasna) realizează măsurători pentru determinarea nivelului de zgomot, urmărindu-se traficul rutier ca sursă de zgomot în localitățile urbane ale județului. Nivelele maxime de zgomot se datorează în special traficului greu, stării tehnice a autovehiculelor și calității covorului asfaltic. Conform prevederilor legislației în domeniul zgomotului, APM Covasna efectuează și determinări ale nivelului de zgomot în piețe, parcuri, parcuri și în apropierea școlilor.

¹⁹ Comisia Europeană, *Poluarea fonică în UE*, http://ec.europa.eu/environment/basics/health-wellbeing/noise/index_ro.htm.

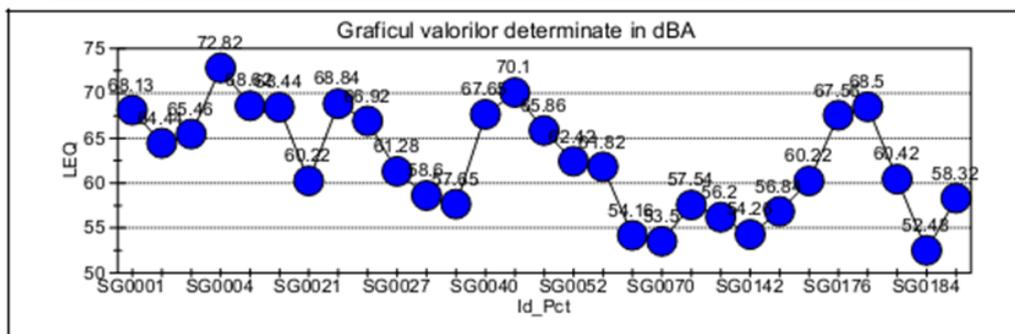
În Tabelul 8 de mai jos se regăesc măsurători efectuate la nivelul anului 2015. Se poate observa că există relativ puține depășiri, în special în zone comerciale și în centrul orașului.

Tabelul 8: Măsurători poluare fonică

LOCALITATEA: Sfantu Gheorghe

Numar determinari: 29

Id_Punct	ADRESA	Valoarea LEQ(dB)	Limita admisibila(dB)
SG0001	Ciucului	68.13	85.00
SG0002	1 Dec. 1918	64.44	85.00
SG0003	Fabricii	65.46	85.00
SG0004	Gen. Grigore Balan	72.82	85.00
SG0018	Jozsef Bem	68.62	70.00
SG0020	Kos Karoly	68.44	70.00
SG0021	Korosi Csoma Sandor	60.22	70.00
SG0022	Kriza Janos	68.84	70.00
SG0024	Miko	66.92	70.00
SG0027	P-Ia Kalvin	61.28	70.00
SG0030	Spitalului	58.60	70.00
SG0032	Stadionului	57.65	70.00
SG0040	Ciucului -centru	67.65	65.00
SG0042	Daczo	70.10	65.00
SG0051	Kossuth Lajos	65.86	65.00
SG0052	Lazar Mihaly	62.42	65.00
SG0054	1 Mai	61.82	65.00
SG0061	Varadi Jozsef	54.16	65.00
SG0070	Brazilor	53.50	60.00
SG0072	Castanilor	57.54	60.00
SG0127	Puskas Tivador	56.20	60.00
SG0142	Victor Babes	54.26	60.00
SG0174	Zona comerciala magazin "Billa"	56.84	65.00
SG0175	Zona comerciala magazin "Penny"	60.22	65.00
SG0176	Zona comerciala magazin "Lidl"	67.56	65.00
SG0178	Zona comerciala magazin "Sugas"	68.50	65.00
SG0181	Parc central A	60.42	70.00
SG0184	Parc central D	52.48	70.00
SG0189	P-Ia Libertatii	58.32	70.00

Min(LEQ): 52.48 Max(LEQ): 72.82 Std(LEQ): 5.66 Var(LEQ): 32.00

Sursa: APM Covasna, 2015

Din perspectiva dezvoltării și planificării urbane, realizarea de hărți de zgomot (care se pot realiza și atunci când nu există o obligație legală în acest sens) și/sau simpla monitorizare a nivelului poluării fonice poate să ajute la luarea unor decizii mai bune atunci când:

1. Se dorește dezvoltarea de noi zone rezidențiale – în acest caz stabilirea amplasamentelor va ține cont și de nivelul de zgomot al vecinilor. Prin utilizarea înainte de începerea demersurilor de construire a unor softuri de prognoză, se poate simula/determina efectul apariției acestei zone (cu traficul rutier asociat estimat) din punct de vedere al acusticii zonale.

2. Se dorește crearea de zone de recreere - amplasarea acestora poate fi făcută ținându-se cont de datele oferite de harta acustică sau de monitorizare, astfel încât să îndeplinească o dublă menire: să fie într-adevăr zone de liniște, dar în același timp să contribuie la diminuarea nivelului global de zgomot (perdele de copaci, zone verzi etc.).
3. Pentru zonele urbane deja existente, hărțile de zgomot reprezintă un vehicol excelent de a comunica celor interesați – proprietari, chiriași, dezvoltatori etc. parametrii fonici în care se încadrează zona, permițându-le acestora să determine cât mai corect și de o manieră predictibilă prețul terenurilor și al construcțiilor.
4. Obținerea unui trafic eficient și mai puțin aglomerat – cunoașterea hărții acustice permite stabilirea de concluzii privind zonele cel mai intens poluate, precum și simularea efectelor diferitelor metode de diminuare ce pot fi implementate, alegându-se metoda optimă.

8. Riscuri de mediu

Zonele cu risc natural de pe teritoriul administrativ al municipiului Sfântu Gheorghe sunt reprezentate în special de zonele inundabile ale râului Olt. Hărțile 1 și 2 surprind aceste teritorii și limitele de inundabilitate.

Zona este situată în zona de risc seismic având caracteristicile T_c (sec) 0,7 și a_g pentru $IMR = 100$ ani = 0,2 g, conform prevedrilor din Codul de proiectare seismică P100-1/2006.

**HARTĂ
INUNDABILITATE**
Bazinul Hidrografic
DEBREN

**PLANUL PENTRU
PREVENIREA,
PROTECȚIA
ȘI DIMINUAREA
EFECTELOR
INUNDAȚIILOR
ÎN BAZINUL
HIDROGRAFIC OLT**

Legendă

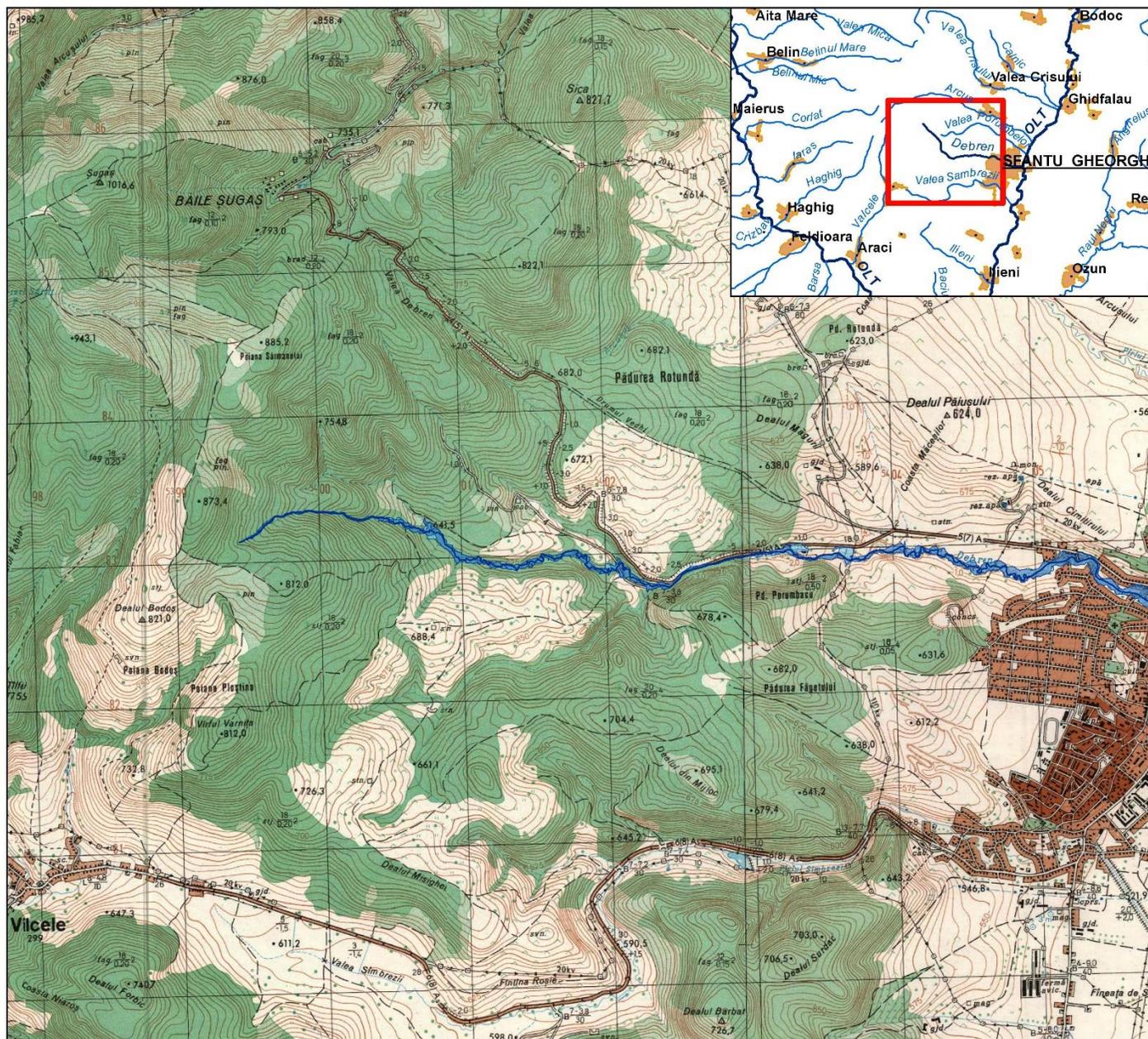
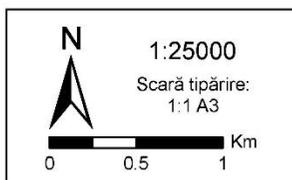
- Râul Debreu
- Limite de Inundabilitate
- 1%
- 0.2%

Planșa 2

Documentație proprietate intelectuală
S.C. AQUAPROIECT S.A.

Proiecție Stereografică 1970

**HARTĂ
INUNDABILITATE**
**Bazinul Hidrografic
DEBREN**

**PLANUL PENTRU
PREVENIREA,
PROTECȚIA
ȘI DIMINUAREA
EFECTELOR
INUNDAȚIILOR
ÎN BAZINUL
HIDROGRAFIC OLT**

Legendă

— Râul Debren

Limite de Inundabilitate

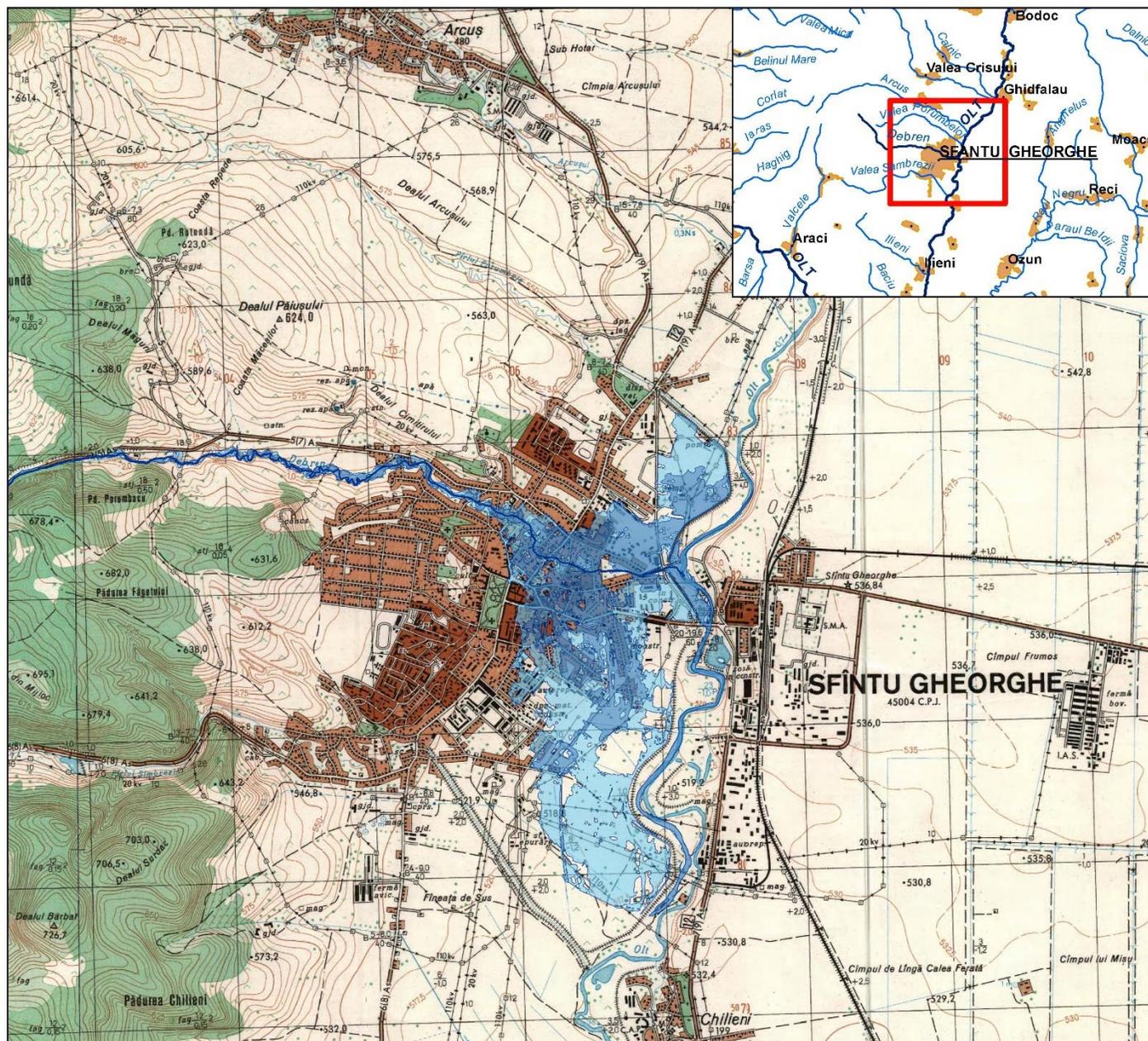
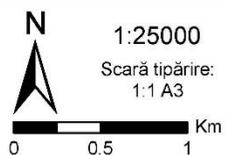
10%
 0.5%

Planșa 1

Documentație proprietate intelectuală
S.C. AQUAPROIECT S.A.

Proiecție Stereografică 1970

**HARTĂ
INUNDABILITATE**
**Bazinul Hidrografic
DEBREN**

**PLANUL PENTRU
PREVENIREA,
PROTECȚIA
ȘI DIMINUAREA
EFECTELOR
INUNDAȚIILOR
ÎN BAZINUL
HIDROGRAFIC OLT**

Legendă

— Râul Debreu

Limite de Inundabilitate

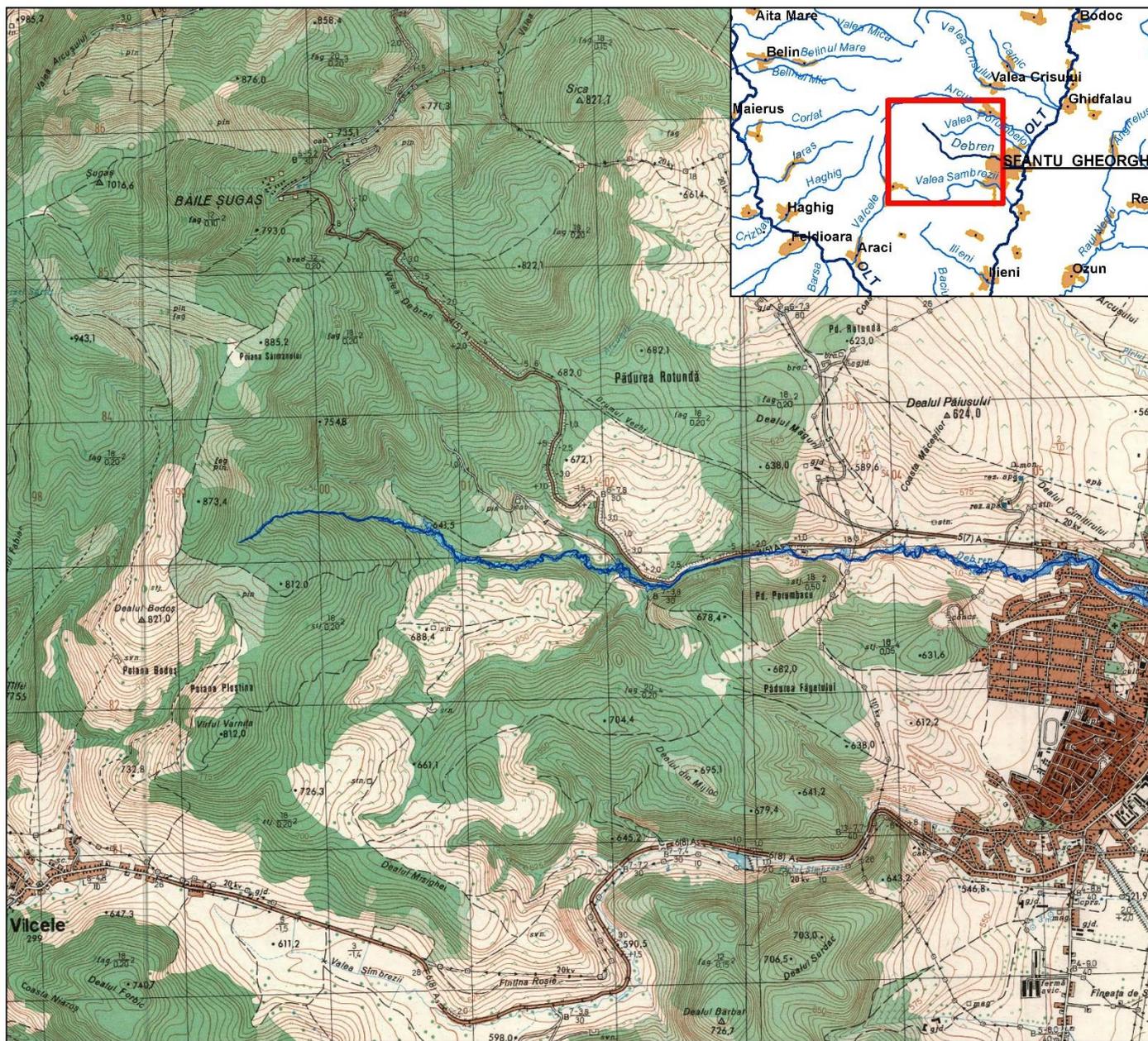
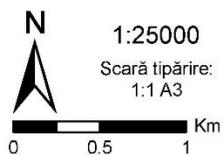
 10%
 0.5%

Planșa 2

Documentație proprietate intelectuală
S.C. AQUAPROIECT S.A.

Proiecție Stereografică 1970

9. Arii protejate

Conform prevederilor legislației în vigoare privind ariile naturale protejate, O.U.G. 57/2007, cu modificările ulterioare, ariile naturale protejate se împart în următoarele categorii:

- de interes național: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale;
- de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță internațională, rezervații ale biosferei;
- de interes comunitar sau situri "Natura 2000": situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică

Pe baza valorilor naturale identificate în județul Covasna în cursul anilor trecuți de către specialiștii din cadrul APM Covasna, a instituțiilor de cercetare și învățământ, a ONG-urilor cu domeniul de activitate legat de protecția naturii s-au propus arii pentru rețeaua ecologică Natura 2000. Aceste propuneri au fost verificate și validate de o comisie științifică, după care s-a trecut la faza de implementare a rețelei. Acte normative prin care au fost desemnate siturile Natura 2000 sunt:

- H.G. Nr. 1.284 din 24 octombrie 2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
- Ordinul MMDD nr. 1.964 din 13 decembrie 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

În urma observațiilor din partea Comisiei Europene a fost necesară extinderea ariilor cuprinse în rețeaua ecologică. Aceste extinderi vizează îmbunătățirea acoperirii tipurilor de habitate de interes comunitar cu siturile Natura 2000, precum și includerea ariilor importante pentru păsări (IBA) în ariile de de protecție specială avifaunistică. Procesul de extindere a fost finalizat în anul 2011 prin emiterea următoarelor acte normative:

- Hotărâre nr. 971 din 5 octombrie 2011 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
- Ordin nr. 2387 din 29 septembrie 2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1.964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România

Prin aceste acte normative se instituie regimul de arie naturală protejată și se aprobă încadrarea în categoria de management ca arie de protecție specială avifaunistică, respectiv ca situri de importanță comunitară pentru siturile prezentate în tabelul de mai jos.

Pe teritoriul municipiului Sfântu Gheorghe există două arii și anume SIT NATURA 2000 - SPA MUNTII BODOC-BARAOLT (ROSPA0082) și SIT NATURA 2000 - SCI OLTUL SUPERIOR (ROSCI0329). Acestea sunt marcate su roșu în Tabelul 9 de mai jos. Harta 3 redă și ea poziționarea celor două arii pe teritoriul municipiului Sfântu Gheorghe.

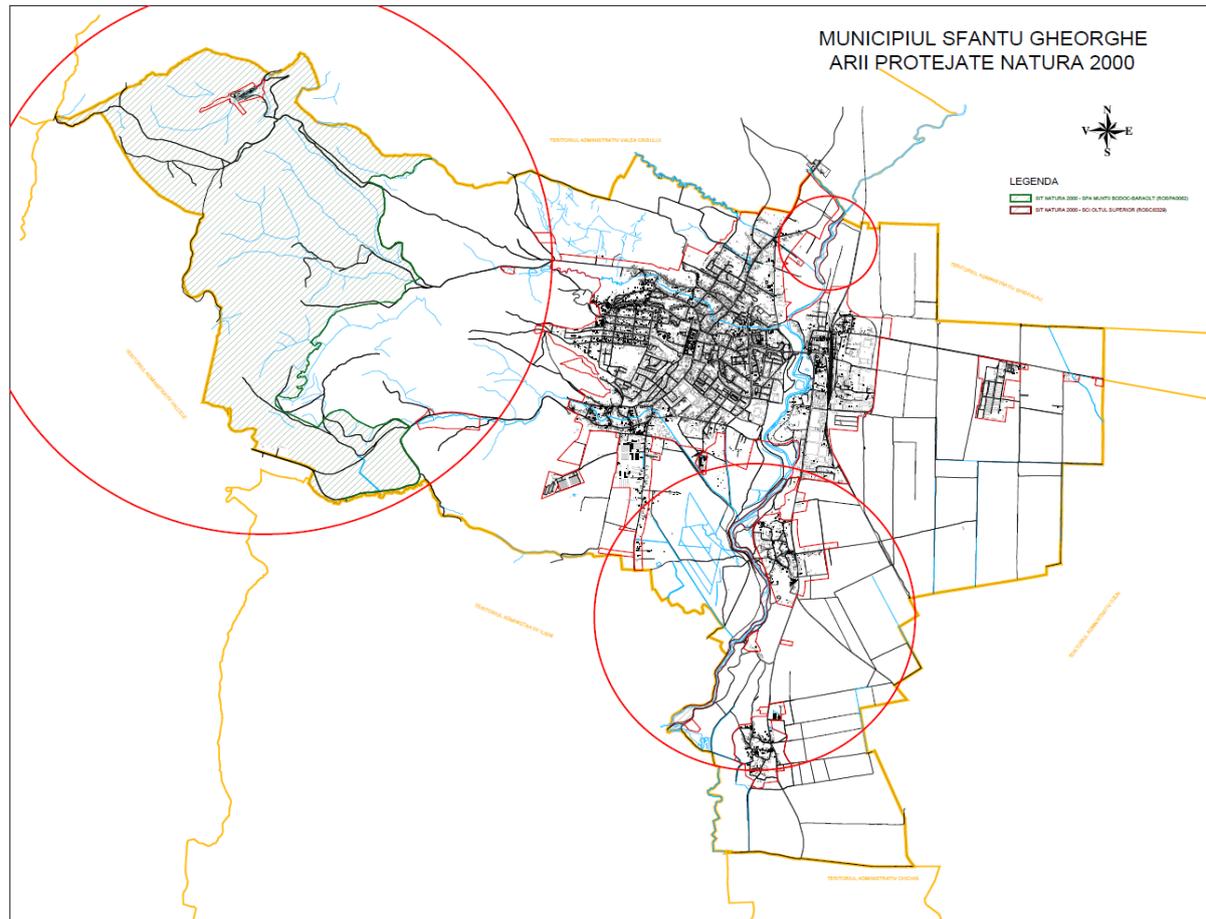
Existența acestor arii protejate pe teritoriul municipiului Sfântu Gheorghe implică o evaluare mai atentă a impactului procesului de dezvoltare asupra acelor teritorii.

Tabel 9: Situri de importanță comunitară din județul Covasna

Nr.crt	Numele Sitului	Suprafata totala (ha)	Suprafata in judetul Covasna (ha)
1	Dealul Ciocas - Dealul Vitelului	917	822
2	Ruginosu	350	350
3	Oituz - Ojdula	15319	15319
4	Ciomad - Balványos	5993	5993
5	Apa Lina	7906	2461
6	Apa Rosie	66	66
7	Herculian	12881	12881
8	Mestecanisul Reci - Baltile de la Ozun-Santionlunca	2104	2104
9	Cheile Varghisului	834	205
10	Oltul Superior	1508	746
11	Raul Negru	2315	2315
12	Buzaul Superior	213	196
	Total SCI	50406	43458
13	Muntii Bodoc Baraolt	56657	56429
14	Dealurile Homoroadelor	37093	10160
15	Dumbravita - Rotbav - Magura Codlei	4536	210
	Total Spa	98286	66799
	Total	147378	108943

Sursa: APM Covasna, 2015

Harta 3: Poziționare situri de importanță comunitară pe teritoriul mun. Sfântu Gheorghe

Sursa: APM Covasna, 2015

10. Schimbări climatice

Municipiul Sfântu Gheorghe a avut în ultimii ani preocupări semnificative în sfera adoptării la nivel local a unor documente programatice care să permită municipiului și autorităților locale să fie mai bine pregătite pentru provocările asociate cu acest domeniu. În vara anului 2012 municipiul Sfântu Gheorghe a fost selectat alături de alte 20 de orașe europene să participe în proiectul intitulat "Strategii de adaptare climatică pentru orașele europene", proiect contractat de Comisia Europeană - Directoratul General pentru Acțiuni Climatice coordonat de Ricardo AEA Technology plc (UK) și Secretariatul European iICLEI în parteneriat cu Arcadis (Olanda), University of Manchester (UK), Adelphi Research (Germania) și Alexander Ballard Limited (UK). Scopul proiectului a fost să contribuie la dezvoltarea capacității orașelor selectate în acest domeniu, obiectivul final fiind constituit de realizarea unor strategii de adaptare climatică.

În cadrul acestui proiect a fost elaborat un draft de strategie vizând adaptarea la schimbări climatice care datează din iunie 2013.

Date climă și schimbări climatice

Municipiul Sfântu Gheorghe, similar cu întreaga țară, are un climat continental moderat, cu un nivel relativ ridicat al ploilor pe parcursul verii și respectiv temperaturi scăzute iarna și cu furtuni de zăpadă doar în mod ocazional/rar. Temperatura anuală medie este de 7.9° C, temperatura medie a celei mai calde luni este 18 ° C (iulie) iar a celei mai reci este - 4.7 ° C (ianuarie).

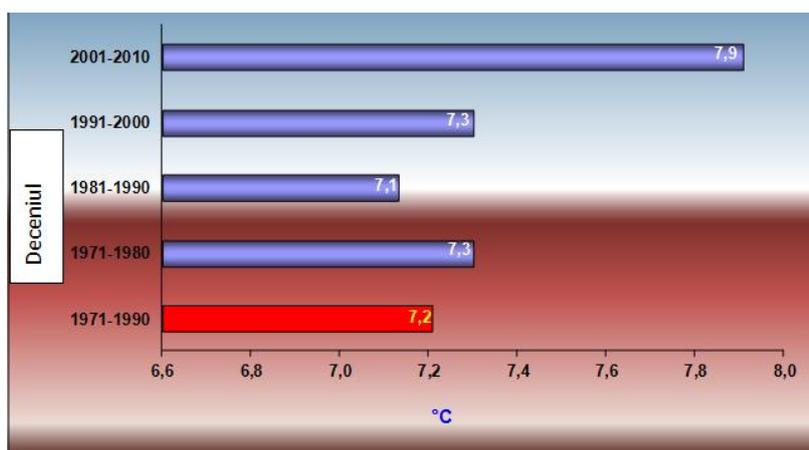
Tabel 10: Temperatura medie anuală a aerului (°C)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Anual
1961-1997	-4.4	-2.9	2.7	7.9	13.4	16.2	17.4	16.5	12.8	7.3	1.9	-2.3	7.2
2001-2010	-4.0	-2.4	2.8	8.4	14.4	17.3	19.2	18.5	13.0	8.0	3.0	-3.3	7.9
deviații	+0.5	+0.5	+0.1	+0.5	+1.0	+1.1	+1.8	+2.0	+0.2	+0.7	+1.1	-1.0	+0.7

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, Strategy on Adaptation to Climate Change, versiune draft iunie 2013

Se poate observa că există un trend ascendent în ceea ce privește lunile de vară - o creștere a temperaturilor cu 1.1 °C – 2.0 °C după intrarea în secolul XXI comparativ cu doar câteva decenii înainte. Singura lună în care avem temperaturi mai scăzute în prezent este luna decembrie.

Figura 6: Evoluția dinamică a temperaturii medii a aerului pe decenii în Sfântu

Gheorghe

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, Strategy on Adaptation to Climate Change, versiune draft iunie 2013

Nivelul mediu anual de precipitații este de 584 ml în Sfântu Gheorghe. Majoritatea precipitațiilor au loc în iunie (98.1 ml) iar cele mai puține în februarie (22 ml). Stratul de

zăpadă durează aprox. 60 de zile pe an. Climatul poate fi caracterizat de iregularități și de diversitate a proceselor atmosferice.

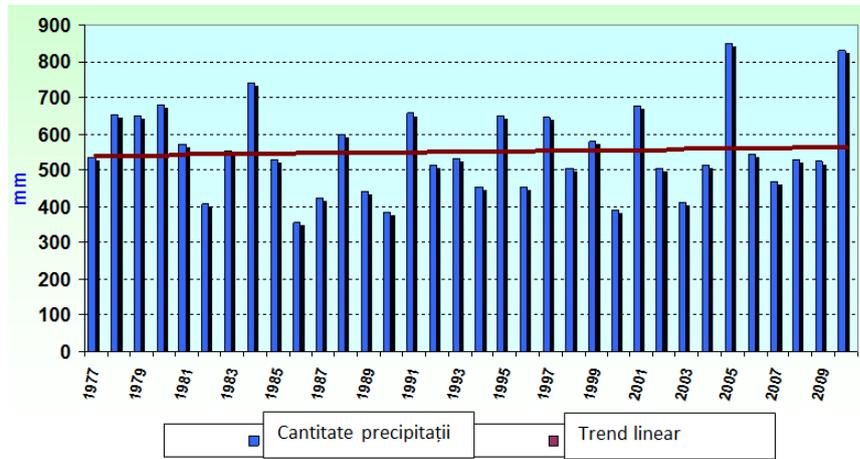

Figura 7: Evoluția dinamică a cantităților de precipitații 1977-2010 în Sfântu Gheorghe

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Sfântu Gheorghe este poziționat într-o regiune secetoasă (<600 l/mp /year)

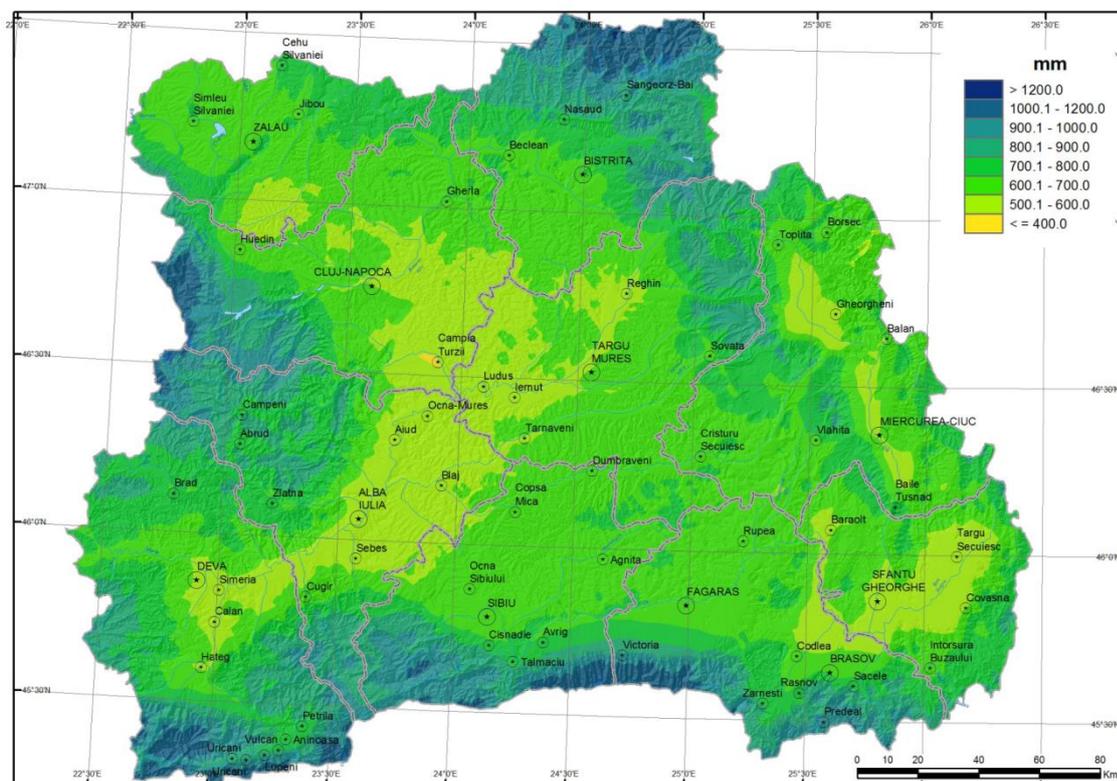

Figura 8: Cantități de precipitații – privire comparativă la nivel național

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Din perspectiva procesului de planificare strategică este important să avem în vedere care vor fi evoluțiile climatice la nivel regional și local pe termen mediu și lung. Semnalul regional privind schimbarea temperaturii este robust, toate modelele indicând o creștere a temperaturilor. Semnalul mondial trebuie modelat și prin luarea în considerare a factorilor locali, astfel încât se consideră că creșterea previzionată a temperaturilor medii anuale (pentru 2011-2040 comparat cu 1971-2000) va fi mai mare decât $0.96...1^{\circ}\text{C}$. Modificarea temperaturii (în $^{\circ}\text{C}$) a mediilor multianuale ale intervalului 2011—2040 comparativ cu intervalul de referință 1971-2000 sunt evidențiate în Figura 9. Ansamblul statistic al mediilor rezultate din comasarea a 9 modele regionale stau la baza datelor care compun harta din Figura 9 (FP7 proiectul ENSEMBLES).

În ceea ce privește semnalul regional cu privire la modificarea nivelului precipitațiilor putem vorbi despre o relative scădere în intervalul 2011-2040 comparat cu 1971-2000. Figura evidențiază schimbarea în volumul precipitațiilor (%) pe baza mediilor multianuale ale intervalului 2011—2040 comparativ cu intervalul de referință 1971-2000 sunt evidențiate în Figura 10. Ansamblul statistic al mediilor rezultate din comasarea a 9 modele regionale stau la baza datelor care compun harta din Figura 10 (FP7 proiectul ENSEMBLES).

Proiecțiile pentru perioada 2011-2040 vs. 1971-2000 arată o creștere a temperaturilor cu $+0.96...1.0^{\circ}\text{C}$ și o scădere a precipitațiilor cu $0.9 - 3.0\%$

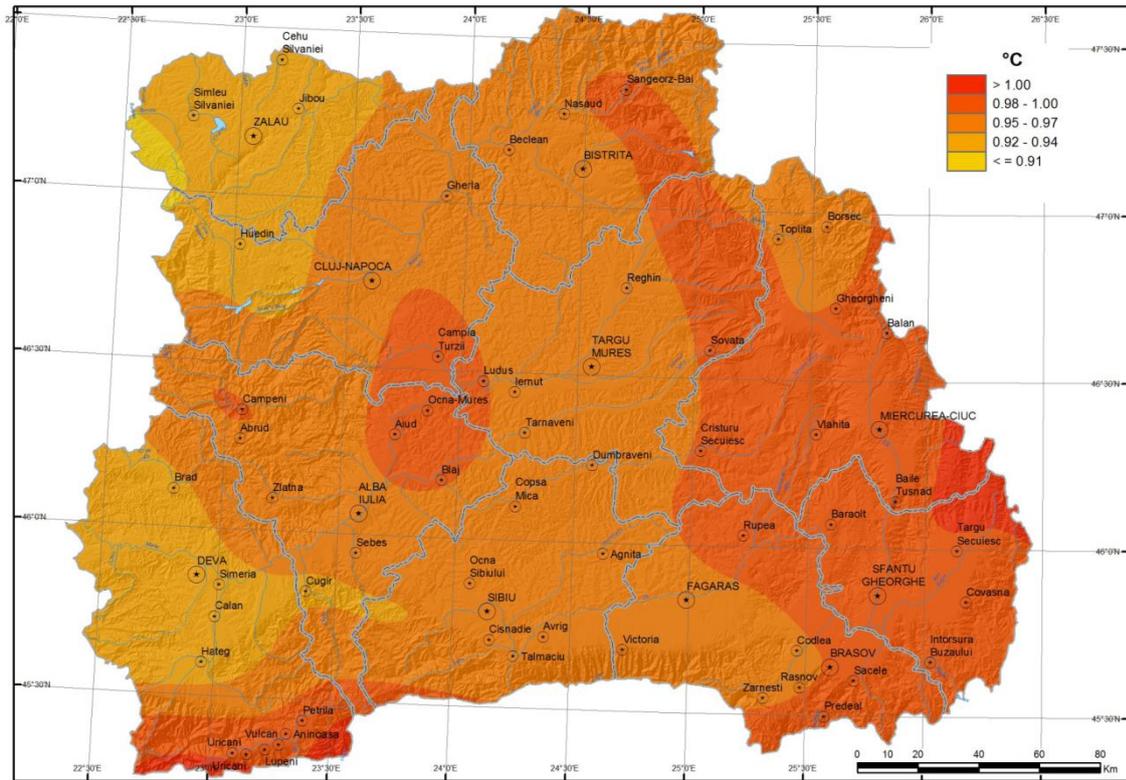

Figura 9

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

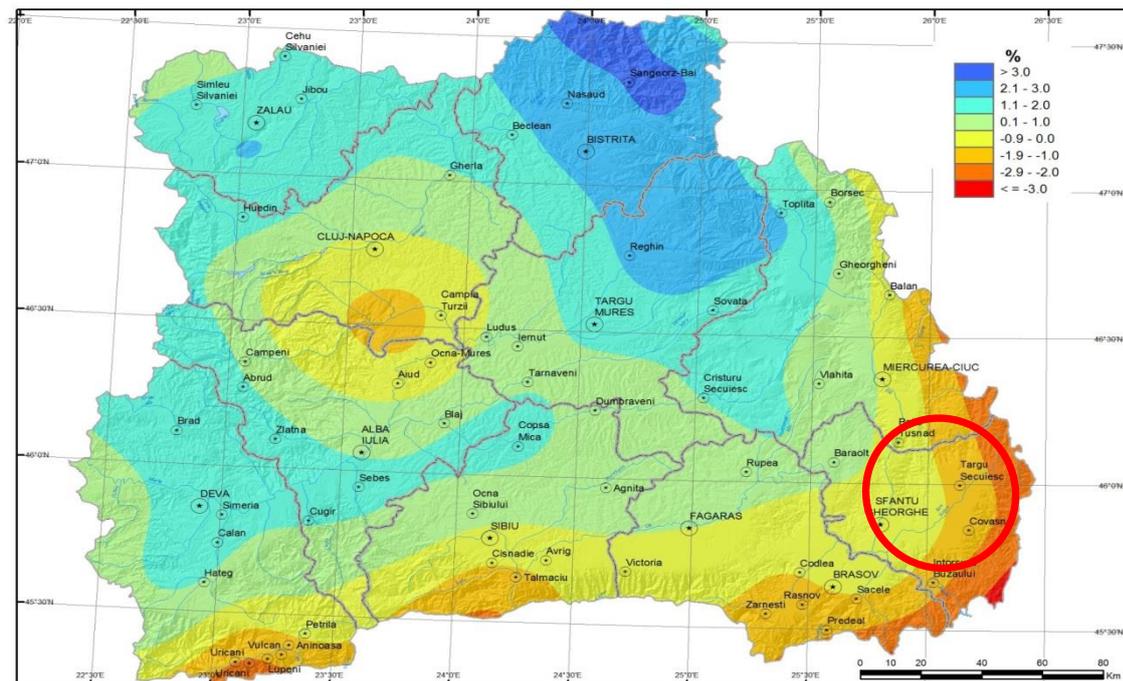

Figura 10

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Administrația Națională de Meteorologie, pe baza datelor discutate mai sus, a identificat un set de nevoi pentru județul Covasna și regiunea Sfântu Gheorghe și a elaborat recomandări pentru autoritățile locale relevante. Nevoile identificate precum și acțiunile recomandate trebuie avute în vedere de primăria Sfântu Gheorghe atunci când elaborează planul de programe și acțiuni din cadrul Strategiei de dezvoltare locală. În Tabelul 11 sunt redată nevoile și acțiunile menționate

Tabel 11: Nevoi și acțiuni în domeniul schimbărilor climatice

Nevoi	Acțiuni
1. Observații, predicții și monitorizări agro-climatice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Extinderea și modernizarea rețelei actuale de stații agro-meteorologice și dezvoltarea echipamentelor necesare pentru a asigura generarea/colectarea de date în mod continuu la nivel național/regional/local 2. Îmbunătățirea colectării, managementului și folosirii de date/observații și alte informații relevante privind clima curentă și din trecut și impactul ei asupra agriculturii 3. Dezvoltarea unor previziuni/produse în acest domeniu (previziuni sezoniere/trei luni) 4. Design care să permită transformarea

	<p>informațiilor climatice și a previziunilor în avertismente și sisteme de prevenție (bazate pe diferiți indici de prognoză climatică – indice de căldură, de secetă etc.).</p>
<p>2. Crearea unor baze de date sistematice cu informații climatice – temperatura extremă maximă a aerului, valuri de căldură, ani cu secetă etc.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inventar comprehensiv al studiilor disponibile, măsuri și politici care vizează adaptarea vizavi de impactul secetei asupra agriculturii și managementului apei. 2. Revizuirea impacturilor cunoscute și a efectelor regionale cu accent pe măsuri de adaptare în sectoarele secetei în agricultură și managementul apei.
<p>3. Îmbunătățirea cooperării, transferului tehnologic și a know-how-ului și practicilor</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schimbul de informații și experiență și transferul propriu-zis de bune practici la autoritățile locale și regionale, inclusiv baze de date cu studii de caz care ilustrează politici în domeniul secetei și lipsei apei, cu un accent deosebit pus pe impactul asupra unor sectoare diferite. 2. Trainingul regional al actorilor pentru adoptarea celor mai bune practici disponibile vizavi de adaptarea la secetă și schimbări climatice pe baza informațiilor și studiilor existente.
<p>4. Modelări climatice și elaborarea de scenarii</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea lipsurilor în ceea ce privește dezvoltarea unor scenarii regionale de modificări climatice și creșterea expertizei în folosirea diferitelor modele: activități de training, educație și burse, participare în evaluări științifice sub IPCC sau cercetare sub programele WMO, EU/FP7, INTERREG, SEE, COST etc. 2. Creșterea disponibilității și aplicabilității modelărilor climatice în vederea utilizării de către decidenți și fermieri (oferirea de date și rezultate cu privire la răspunsul resurselor de apă la diferite scenarii de schimbare climatică, promovarea folosirii GIS etc.)
<p>5. Cercetări suplimentare</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Noi proiecte de cercetare focalitate pe următoarele teme: <ul style="list-style-type: none"> - Cunoștințe pentru climă: informații despre impactul schimbărilor climatice asupra culturilor și producției, boli și dăunători și dezvoltarea unei baze de date cu privire la secetă și localizarea riscurilor la nivel regional; Knowledge for Climate: information focused on the impact of climate change on crop and forest yield, pests and diseases, and the development of a database on droughts and risk mapping at regional level; - Zone rurale: dezvoltarea strategiilor vizând cererea și oferta de apă pentru sectorul agricol - Sisteme de asistare a deciziilor: susținerea dezvoltării de politici, proiecte și a transferului de informații cu privire la interfața știință-politici

	2. Programe de cercetare integrată, inclusiv sinteze transversale în vederea dezvoltării de cunoștințe referitoare la impactul schimbărilor climatice asupra dezvoltării regionale pe termen scurt, mediu și lung (în/între sectoare, scale spațiale/temporale, condiții tehnologice și socio-economice etc.)
6. Creșterea ratei de conștientizare cu privire la schimbările climatice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dezvoltarea și implementarea unor programe de conștientizare publică cu privire la tehnologii "prietenoase" față de mediul înconjurător. 2. Promovarea participării publice, dezbaterilor și parteneriatului în cadrul activităților care vizează schimbările climatice și a comunităților agricole. 3. Organizarea de training pentru comunitățile de fermieri. 4. Creșterea conștientizării în rândul decidenților naționali și a autorităților locale în vederea integrării măsurilor de adaptare la vulnerabilitățile climatice curente în planurile naționale de dezvoltare.
7. Integrarea măsurilor de adaptare în programe de dezvoltare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dezvoltarea capacității instituționale de a identifica lipsuri și cerințe pentru implementarea politicilor și măsurilor care se adresează combaterii efectelor schimbărilor climatice. 2. Acțiuni preventive pentru reducerea impactului secetei în contextul schimbărilor climatice: <ul style="list-style-type: none"> - structurale și tehnologice - legislative, reglementative și instituționale

Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Proiecte și initiative verzi la nivel local

Efectele negative produse de schimbările climatice au fost avute în vedere la nivel local unde s-a încercat contracararea lor prin diferite categorii de măsuri.

Proiecte verzi sectoriale – sistem de parcuri și zone verzi reabilitat, colectarea selectivă a deșeurilor, transport în comun, piste de bicicletă, anveloparea termică a blocurilor de locuințe, iluminat public eficient energetic etc. Aceste proiecte nu se leagă în mod direct de schimbările climatice dar încearcă să contribuie sectorial la realizarea unui impact mai puțin semnificativ asupra mediului înconjurător.

Proiecte verzi de mare anvergură – două astfel de proiecte: dezvoltarea unui parc industrial prin utilizarea unui sit industrial contaminat; parc fotovoltaic

Figura 11: Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Parc industrial - 16 ha

- Industrie ușoară
- Proiect finanțat din fonduri structurale,

bugetul de stat și bugetul local

- 400 de noi locuri de muncă
- Tehnologii verzi
- Valoare totală: aprox 6 mil. EUR
- Contribuție proprie: aprox 4 mil. EUR

- Parc fotovoltaic - 4.3 ha
- 7000 panouri solare
- Capacitate: 2.2 MW, 2,935 MWh/an
- Proiect finanțat din fonduri structurale, bugetul de stat și bugetul local

- Valoare totală: 10 mil. EUR

- Contribuție proprie: 2%

Figura 12: Sursa: Primăria Sfântu Gheorghe, APM Covasna, *Strategy on Adaptation to Climate Change*, versiune draft iunie 2013

Documente de planificare strategică – Plan de acțiune pentru energie durabilă. În anul 2011 Consiliul Local Sfântu Gheorghe a adoptat HCL nr. 207 prin care a împuternicit primarul municipiului să semneze inițiativa Comisiei Europene denumită "Covenant of Mayors" (Pactul primarilor). Acest document reprezintă o inițiativă de bază prin care autoritățile locale și regionale se angajează să contribuie la realizarea obiectivului "3x20" din cadrul Strategiei Europa 2020 (reducere cu 20% a emisiilor de CO₂ până în 2020 comparativ cu 1990, o creștere cu 20% a energiilor regenerabile și o scădere cu 20% a consumului global de energie). În acest context Comitetul Regiunilor a subliniat importanța reunirii eforturilor locale și regionale.

Orașele semnatare se angajează la: atingerea și depășirea obiectivul "3x20" din cadrul Strategiei Europa 2020 pe teritoriile pe care le administrează; elaborarea unui inventar al emisiilor, ca punct de plecare pentru Strategia privind adaptarea la schimbările climatice; realizarea strategiei propriu-zise; adaptarea structurilor administrative în vederea implementării strategiei; mobilizarea societății civile astfel încât să participe la implementarea strategiei.

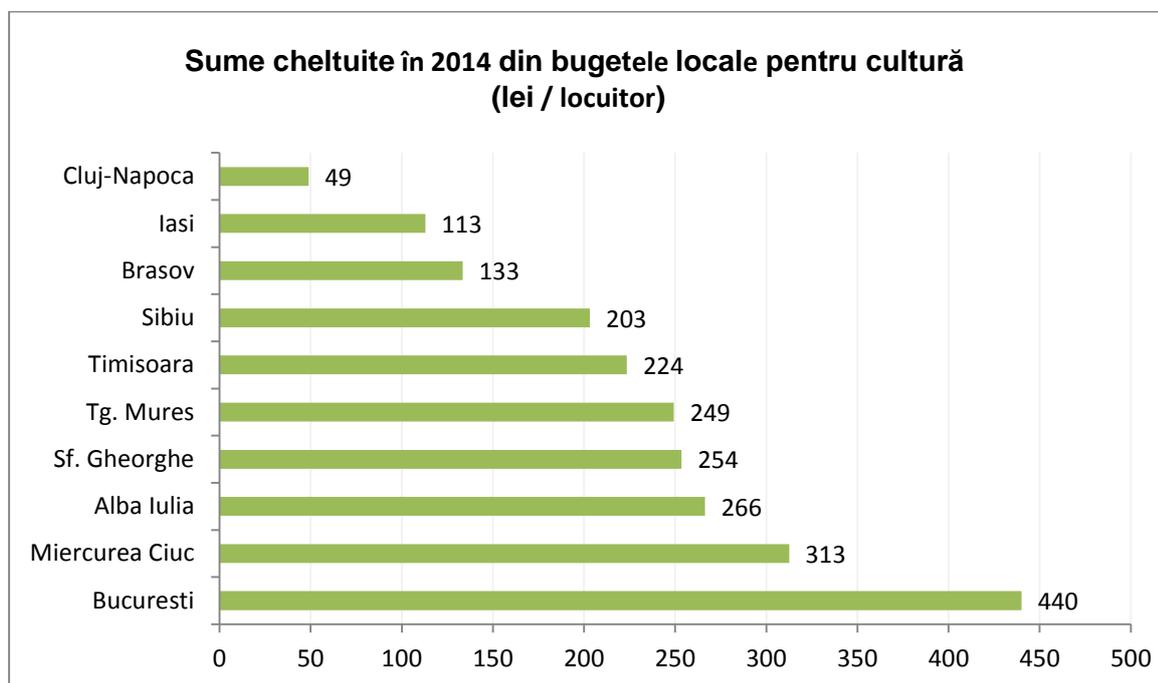
Concluzie

Deși orașul Sfântu Gheorghe este expus la riscuri medii în ceea ce privește schimbările climatice și fenomenele meteo extreme, acestea nu pot fi ignorate. Inundațiile din vara anului 2010 au provocat daune semnificative în partea centrală a orașului. De asemenea, valurile de căldură tind să dureze mult mai mult și să aibă o recurență mai mare, producând nu doar probleme de sănătate și disconfort pentru populație dar și pierderi pentru firmele din domeniul producției agricole. Prin urmare, acțiunea primăriei ca și agent de coordonare și integrare a acțiunilor diferiților actori responsabili în mod direct în acest domeniu este esențială.

În cadrul strategiei de dezvoltare locală, proiectele propuse vor trebui să aibă în vedere câteva dintre țintele și rezultatele foarte ambițioase asumate prin *Strategia locală privind adaptarea la schimbările climatice*. Acestea includ: eficientizarea energetică a tuturor clădirilor publice; sprijinirea eficientizării energetice a clădirilor private prin stimulente financiare și tehnice; iluminat public performant; transport în comun care generează emisii reduse; reglementări locale care să sprijine realizarea acestor obiective; producerea pe plan local de energii regenerabile; crearea unui sistem eficient de monitorizare a rezultatelor.

Cultură

Municipiul Sfântu Gheorghe are rezultate remarcabile în ceea ce privește viața culturală: pe lângă rețeaua puternică și consolidată a instituțiilor de cultură, foarte multe organizații civile activează în sfera culturală. Pentru municipiul Sfântu Gheorghe cultura pare să reprezinte un foarte important factor de dezvoltare, lucru vizibil inclusiv în sumele alocate și cheltuite pentru cultură din bugetul local. La nivel național Sfântu Gheorghe ocupă o poziție privilegiată în clasamentul sumelor alocate culturii (alocari din buget pe cap de locuitor, pentru cultură, recreere și religie). Graficul de mai jos face o comparație între o serie de municipii ale țării din punct de vedere al alocărilor pentru cultură.

Sursa: prelucrare proprie după date ale Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Evenimente culturale/sociale

- Zilele Sfântu Gheorghe (26 aprilie-4mai). Ajuns la a 23-a ediție, acest eveniment cuprinde evenimente în domeniile muzică, film, teatru, umor, pictură, dans popular, dans modern, și strânge anual zeci de mii de participanți. Evenimentul a devenit un adevărat brand al orașului și regiunii
- Sub sloganul „Cultura la ea acasă”, Sfântu Gheorghe a lansat în 2013 proiectul **”Capitala culturală a Ținutului Secuiesc (2013-2016)**, proiect cultural major menit a se desfășura pe parcursul a 4 ani, fiecare an având o anumită tematică:
 - 2013 - Anul Sunetului și al cuvântului, adică al muzicii și literaturii
 - 2014 - Anul jocului, adică al teatrului

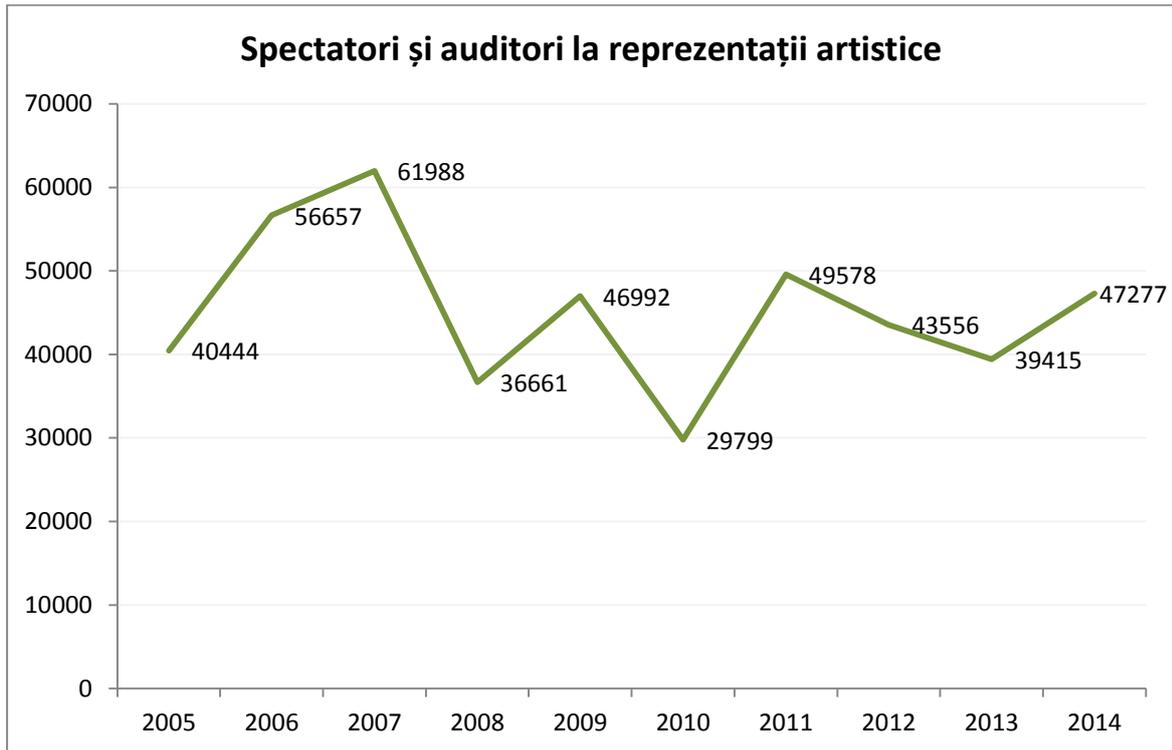
- 2015 - Anul tradiției, având ca scop promovarea datinilor și tradițiilor zonei, prin evenimente axate pe cultura populară, tradițiile gastronomice și patrimoniul construit.
- 2016 - Anul imaginii, sub cupola căruia se vor organiza diverse activități culturale în domeniul muzicii, literaturii, teatrului, artelor vizuale etc.

Scopul programului este acela de a aduce arta în stradă, de a o face mai accesibilă, de a o deschide către toate păturile sociale, de a mișca și oamenii care nu participă deloc sau participă foarte rar la evenimente culturale. În 2013, de exemplu, proiectul a reunit 101 de programe desfășurate în 56 de locații diferite, cu peste 600 de artiști și cu 24.000 de participanți.

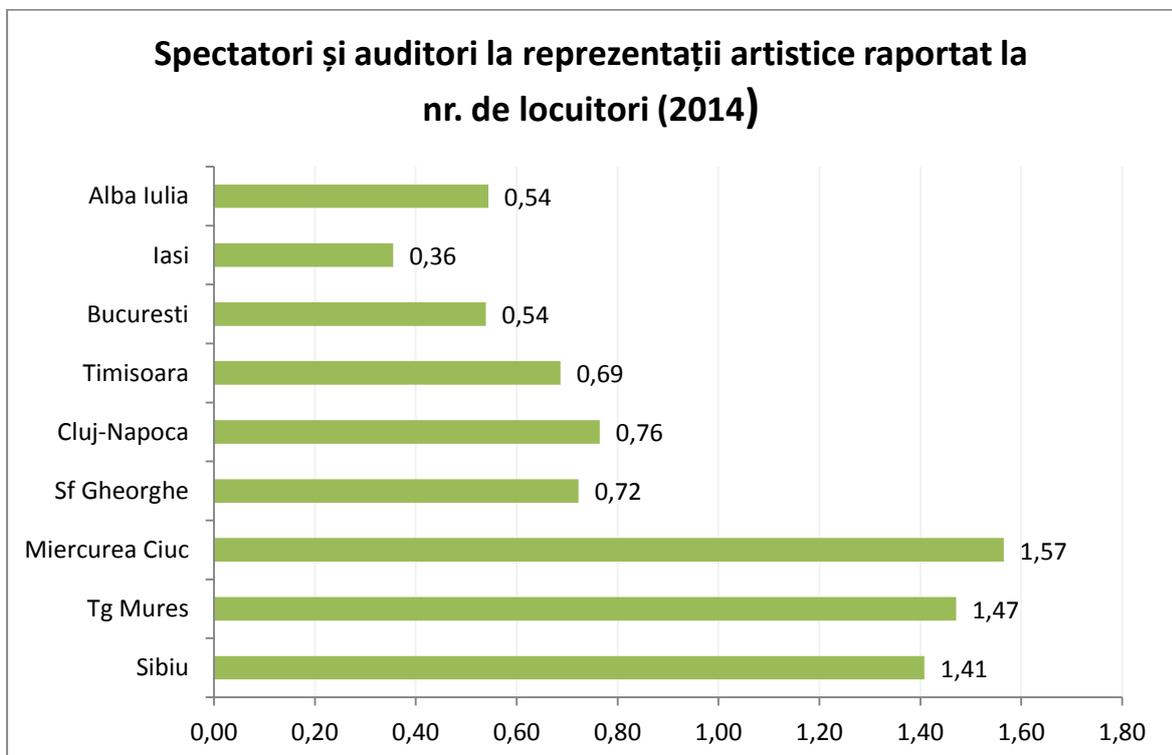
În anul 2021, România și Grecia vor avea împreună orașe capitale culturale europene. Orașele candidate trebuie să demonstreze, în primul rând, că programele pe care le propun au o dimensiune europeană, apoi, că va fi o implicare masivă a cetățenilor. Procesul necesită o strategie și înainte, dar și după eveniment, pentru a îmbunătăți viața culturală a orașului pe termen lung, astfel încât să nu fie doar un an plin de festivaluri, iar apoi un deșert cultural. Acestea sunt cele mai importante criterii pentru selecție. 11 orașe din România și-au anunțat candidatura la titlul de Capitală Culturală Europeană pentru anul 2021. Este vorba de București, Timișoara, Craiova, Iași, Cluj Napoca, Brașov, Arad, Alba Iulia, Baia Mare, Brăila și Sfântu Gheorghe. Competiția pentru titlul de Capitală Culturală Europeană este dură pentru că orașul care primește acest titlu are parte de beneficii însemnate. Este vorba de o vizibilitate aparte, la nivel internațional, impulsul deosebit deosebit pe care îl poate cunoaște turismul, iar în economia locală pot fi atrase fonduri europene directe în valoare de până la 500 de milioane de euro.

Participanți la evenimente culturale

După cum reiese din cele două figuri de mai jos, numărul auditorilor la reprezentații artistice urmează un trend ușor descrescător în ultimii 5 ani, cu o revenire în ultimul an analizat, dar cifrele sunt totuși impresionante dacă le raportăm la numărul de locuitori, în special în comparație cu alte orașe cu profil cultural mult mai pronunțat. Sfântu Gheorghe are din acest punct de vedere un scor mai mare decât orașe precum Timișoara, București sau Iași și apropiat de cel al municipiului Cluj-Napoca.

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Instituții de cultură

În municipiul Sfântu Gheorghe există un număr considerabil de instituții culturale, care acoperă ca funcționalitate toate domeniile, de la spații expoziționale la teatre, lista fiind compusă atât din instituții publice cât și din numeroase organizații non-guvernamentale cu profil cultural. Aceste instituții sunt conectate la tendințele actuale, europene și internaționale, în ceea ce privește latura educațională a culturii, alocând o atenție deosebită acestora în programele și proiectele lor. Astfel, majoritatea instituțiilor și-au diversificat oferta cultural-educativă în ultimii ani și au demonstrat o deschidere mărită față de un public din ce în ce mai exigent, unele activități depășind sfera pur culturală și trecând în cea educațională, de tip non-formal, participativ-interactivă. Numărul instituțiilor culturale și cultural-educative din oraș și implicit oferta acestora, care constă într-un număr mare de programe, proiecte și activități raportat la numărul de locuitori, relevă o concurență ridicată, dar și benefică între diversele instituții culturale. În plus, organizațiile culturale au devenit mult mai mobile, creează produse și servicii pe care le itinerează în întreg județul, iar unele își înființează secții, filiale sau alte forme de organizare în centrele urbane mai semnificative (Târgu Secuiesc, Covasna).

Casa de Cultură Municipală din Sfântu Gheorghe dezvoltă programe comunitare și culturale pentru a oferi suport celor care vor să-și redescopere rădăcinile, respectiv celor care doresc cunoaște tradițiile populare și cultura.

Principalele activitățile desfășurate de Casa de cultură:

- Coruri: Corul Bărbătesc și Corul Mixt „Cantus Firmus”
- Activitate teatrală: Echipa Teatrală „Visky Árpád”
- Dans popular: Grupul Junior de Dans Popular „Fenyőcske” și Ansamblul de Dansuri Populare „Izvorașul”
- Arte plastice: Uniunea Artiștilor Plastici Amatori „Gyárfás Jenő”
- Orchestră: Formația de Muzică Populară „TEKERŐ”
- În cadrul acestei instituții de cultură funcționează o serie de cluburi cum ar fi:
- Clubul Cinefil „Huszárik”
- Clubul de Psihologie „Selye János”
- Clubul de Artă Contemporană „ALTUS”
- Clubul de Presă „Holló Ernő” – actualmente cu activitate suspendată
- Clubul de Dialog Social „Terefere” - actualmente cu activitate suspendată
- Clubul de Jazz
- Clubul de Hobby Cserebere
- Clubul de lucru manual „Háromszéki Fürge Ujjak”

Teatrele din municipiu acoperă o mare parte a paletei culturale specifice domeniului. Prin prezența a două teatre orășenești, unul de limbă maghiară și unul de limbă română, municipiul câștigă prin creșterea cantitativă a ofertei teatrale, dar și prin creșterea calității serviciilor culturale oferite publicului țintă, competiția creată fiind una constructivă. Se joacă

piese clasice, piese moderne și contemporane, teatru-dans, regizate de personalități ale domeniului.

Oferta teatrală din municipiu se adresează atât adulților cât și copiilor și tinerilor, prin existența unor trupe de teatru special create în acest sens. O lipsă acută o reprezintă însă oferta pentru copii, în special pentru cei vorbitori de limbă română, teatrul de păpuși, respectiv teatrul de copii existent având în repertoriu puține astfel de piese.

Teatrul „Tamási Áron” a fost înființat în 1948, ca teatru popular, instituția purtând actuala denumire din anul 1998. Este un teatru profesionist care în cursul începând cu anul 2009 a organizat pentru Bienala Internațională de Teatru intitulată REFLEX. Acesta este un concept de festival teatral cu deschidere regională programată, în sensul că selecția Bienalei propune o viziune asupra fenomenelor teatrale, din ultimele două stagiuni, din Europa Centrală și de Est, față în față cu noile tendințe ale teatrului din Europa Occidentală. Criteriul de selecție al Bienalei Reflex este: spectacole de referință din Centrul, Estul și Vestul Europei, producții care s-au situat în topul celor mai bune oferte teatrale și a căror valoare a fost confirmată de premiile criticii din țara de origine. REFLEX a apărut în peisajul festivalurilor teatrale din România în anul 2009, sub denumirea de Bienală, când Teatrul Tamási Áron împlinea 60 de ani de la înființare și când trupa acestei instituții a simțit nevoia să-și întărească relația cu spectatorii, prin implicarea lor într-un proiect teatral care să le întretină reflexul curiozității de a privi și dincolo de propriul spațiu cultural.

Prima Ediție a Bienalei Internaționale Reflex a adus la Sfântu Gheorghe opt spectacole premiate, din cinci țări – România, Ungaria, Polonia, Cehia și Germania. În cadrul Festivalului Reflex 2 au fost prezentat spectacole trupe din Germania, Italia, Lituania, Ungaria și România. Reflex3 s-a desfășurat între 18-31 martie 2015 și a avut ca simbol PUNCTUL – un semn grafic simplu, dar cu un inepuizabil conținut semantic. Programul Reflex3 a valorificat multe din conotațiile cuvântului care desemnează acest semn grafic și a prezentat spectacole, dezbateri și evenimente teatrale și muzicale din România, Ungaria, Serbia, Polonia, Lituania și Austria, plus dezbateri și evenimente conexe.

Festivalul este susținut atât de Consiliul Local Sfântu Gheorghe cât și de Consiliul Județean Covasna, în efortul lor comun de a sprijini și promova valorile care răspund nevoilor culturale ale comunității.

Teatrul „ Andrei Mureșanu” organizează reprezentații teatrale și alte spectacole culturale pentru comunitatea minoritară românească din zonă. Teatrul are sediul în aceeași clădire cu Teatrul „Tamási Áron”, dar cele două funcționează ca instituții artistice independente, cu strategii culturale diferite și cu echipe proprii. Teatrul „Andrei Mureșanu” organizează cel mai vechi festival internațional de teatru din România, Festivalului Internațional de Teatru „Atelier” , ajuns în prezent la cea de-a XXII-a ediție. Evenimentul este o manifestare teatrală neconvențională cu caracter exploratoriu, care își propune să realizeze, prin intermediul

spectacolelor invitate, o radiografie a stării și dinamicii regiei, dramaturgiei, scenografiei, coregrafiei, muzicii de scenă și artei actorului secolului XXI. „Atelier” a fost primul festival care a privilegiat formele noi de expresie teatrală. Pentru prima dată în România, la acest festival au putut fi văzute spectacole de teatru dans, teatru cu obiecte, teatru gestual, teatru în spații neconvenționale. Acest festival rezistă pentru că teatrul se reinventează permanent.

Teatrul de mișcare Studio M a fost înființat în anul 2005, la Sfântu Gheorghe ca atelier experimental de teatru-mișcare în cadrul Ansamblului de dansuri folclorice „Trei Scaune”. Preocuparea majoră a trupei constă în explorarea mijloacelor expresive actoricești prin determinarea elementelor tangențiale dintre teatrul cuvântului, teatrul-mișcare și cel vizual, angajându-se la introducerea unui gen (dansul contact) înrădăcinat mai demult în Europa de Vest, rămas, cu toate acestea, necunoscut până acum în Transilvania.

M Studio este o trupă de dans ale cărei producții s-au impus în lumea teatrală românească printr-un discurs scenic construit pe resursele expresive ale teatrului-fizic/dansului-contact. În toamna lui 2010, Trupa a fost transferată în structura organizatorică a Teatrului Tamási Áron. În acord perfect cu misiunea sa, aceea de a explora estetici teatrale alternative, repertoriul trupei cuprinde atât spectacole experimentale, care îi confruntă pe actori cu noi mijloace de expresie, cât și adaptări inedite ale unor piese clasice din dramaturgia universală – ambele direcții întâlnindu-se pe terenul teatrului-fizic, respectiv al dansului-contact, pe care M Studio și-a propus să-l promoveze în lumea artei spectacolului din România.

Teatrului Independent Osonó este gestionat de Asociația Bolyongó Színházi Egyesület și desfășoară o activitate preponderent internațională. Pe lângă turneele europene și cel din Maroc, Osonó a avut mai multe deplasări în sate și în zonele mai greu accesibile din țara noastră. Dar cea mai mare parte din activitatea Trupei s-a desfășurat în străinătate, deoarece 85% din bugetul Teatrului Independent Osonó sunt bani proveniți din proiecte și aplicații internaționale. Dincolo de activitatea teatrală, trupa a realizat și 122 de evenimente cu valențe educative și sociale, cu sprijinul Fundației "Tiszta Formák" din Ungaria – sponsorul principal al Teatrului Independent Osonó. Pentru aceste activități, Asociația Trupei Osonó, "Bolyongó Színházi Egyesület"/Asociația Teatrală Hoinarul, a primit Premiul pentru Cel mai bun proiect civil din județul Covasna. În parteneriat cu Școala Populară de Arte și Meserii din Sfântu Gheorghe, Osonó a derulat două proiecte importante: formarea profesională a pedagogilor pasionați de teatru și a liderilor trupelor de teatru pentru elevi, precum și formarea profesională a trupelor de teatru care își desfășoară activitatea în satele din județul Covasna. La sfârșitul stagiunii, Osonó a produs o premieră, împreună cu tinerii din Asociația Ecou și cu sprijinul Centrului de Cultură al Județului Covasna : “Cercul prietenilor neștiuți” sau “Picnic pe un covor japonez” – un spectacol în limbile română și maghiară cu care trupa a început un inedit proiect de teatru în săli de clasă. În luna iunie, elevi din 16 clase din liceele Sfântului Gheorghe au intrat în spațiul de joc deschis de “Cercul prietenilor neștiuți” – un spectacol construit la granița dintre mai multe formule de teatru, numitorul comun fiind experiențele tinerilor români și maghiari pe marginea problemelor ce țin de conviețuirea

interetnică. În stagiunea viitoare, scopul trupei este de a duce "Cercul prietenilor neștiuți" în toate clasele IX- XII din Sfântu Gheorghe. Coproducția dintre membrii Osonó și actorii arabi, mask@face.now, a fost în două turnee în Maroc, fiind jucată și în două festivaluri internaționale din această țară. De la Festivalul Internațional de Teatru din Sidi Kacem, trupa a câștigat două premii: Premiul pentru cea mai bună trupă și cel mai bun spectacol, precum și Premiul pentru cea mai bună actriță în rol secundar. Premiera europeană a spectacolului a avut loc în Festivalul Internațional de Teatru Reflex din Sfântu Gheorghe. Trupa Osonó a fost în mai multe turnee europene cu producția sa de mare succes "Chipul din oglinda apei", spectacol care a ajuns la aproape 400 de reprezentații. În stagiunea viitoare, acest spectacolul de teatru-documentar este invitat la două festivaluri internaționale, unul în Spania, celălalt în Franța și va mai fi jucat într-un turneu internațional de două luni. Stagiunea 2015-2016 a Teatrul Independent Osonó a fixat ca obiectiv și deschiderea Taberei Interetnice de Teatru, organizată de Teatrul Independent Osonó în parteneriat cu Școala Populară de Arte și Meserii din Sfântu Gheorghe.

Aceasta bogăție a vieții teatrale se datorează în mare parte calitatății artistice ridicate a ofertei teatrale a celor două teatre municipale. Gustul publicului pentru un teatru de valoare a fost format printr-o multitudine de spectacole semnate de regizori, a căror valoare o confirmă premiile și nominalizările la premii, obținute de spectacolele realizate în oraș. Datorită valorii ofertelor teatrale, precum și publicului format de aceste oferte, Sfântu Gheorghe este în prezent unul dintre cele mai importante centre ale mișcării teatrale din țară. Sfântu Gheorghe reprezintă astfel o zonă fertilă pentru artele contemporane și teatrul post-modern, instituțiile teatrale fiind caracterizate de spiritul de avangardă.

Infrastructura pentru teatrele din oraș este insuficientă, idea mutării sediului teatral la Casa Sindicatelor, amplasată în centrul civic, lovindu-se de probleme de ordin patrimonial. Această clădire ar putea fi redată circuitului cultural, în urma transformării ei într-un spațiu contemporan pe baza unor îmbunătățiri de natură estetică și ar putea completa spațiile necesare funcționării teatrelor din oraș. Începând cu anul 2014 problema spațiilor a fost parțial rezolvată, Teatrul „Andrei Mureșanu” primind în administrare un nou spațiu de la Consiliul Local, clădirea vechiului Cinematograf ARTA. În anul 2015 aceasta a intrat în renovare, urmând a se deschide la finele acestui an. Noul spațiu va oferi teatrului nu numai o sală de spectacole de 120 de locuri ci și spațiile administrative necesare (birouri, garderobă, depozit, sală de repetiții etc.). Un spațiu propriu va oferi șansa Teatrului „Andrei Mureșanu” de a redeveni activ pe scena culturală a orașului Sf. Gheorghe, alături de Teatrul „Tamasi Aron”, creându-se astfel, din nou, o concurență culturală pozitivă pentru vitalitatea culturală a orașului. În contextul concurenței însă, trebuie menționat faptul că ambele teatre oferă publicului spectacole supratitate, contribuind astfel, alături de muzeele din oraș și de alte instituții culturale similare, la promovarea multilingvismului și a multiculturalismului caracteristice municipiului.

De asemenea nevoile de cazare în oraș în timpul festivalurilor exced capacitatea locală existentă, ceea ce limitează efectul multiplicator al investițiilor în cultură.

Muzeul Național Secuiesc, înființat încă din anul 1875, este o instituție științifică preocupată de cercetarea și prezentarea comunității și a memoriei culturale regionale din Ținutul Secuiesc. Clădirea Muzeului găzduiește și biblioteca, secția de științele naturii, cea de arheologie-istorie și cea de etnografie. Aici se află una din cele mai mari colecții de ciuperci din România și colecția de fluturi „Diószeghy” cu peste 23.000 exemplare. Instituția are în coordonare și câteva unități externe cu sediul în Sfântu Gheorghe (Galeria de artă) și în județ (Târgu Secuiesc, Cernat, Baraolt și Zăbala). **Galeria de artă „Gyárfás Jenő”**, ca secție autonomă de artă plastică, cu sediul în clădirea „Bazarului” din centrul orașului, gestionează și expune sculpturi și grafică din sec. XIX–XX. Începând cu anul 2012 **Centrul Artistic Transilvănean** funcționează ca secție a muzeului și se ocupă de acele opere artistice de după al Doilea Război Mondial, care au fost concepute în Transilvania sau sunt legate de această regiune, sau de acei artiști care au avut rol determinant în viața culturală, însă au fost nevoiți să plece în străinătate în timpul regimului comunist și după prăbușirea acestuia.

Spațiul Expozițional de Artă Contemporană Magma, secție a muzeului, este un spațiu cultural comunitar sofisticat, unde se organizează evenimente culturale și expoziții de artă contemporană.

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni. În anul 1995 Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei a înființat la Sfântu Gheorghe o secție de arheologie, care urma să fie transformată într-un muzeu de sine stătător, în subordinea Ministerului Culturii. În anul 2007 instituția primește titulatura de muzeu național, fiind azi cunoscută sub denumirea de Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, subordonat Ministerului Culturii și Patrimoniului Național. Din anul 1999 și până în prezent instituția și-a concentrat eforturile pe cercetarea și salvarea, conservarea și valorificarea patrimoniului material și imaterial, mobil și imobil, atât a celui local cât și a patrimoniului din întreg arealul Carpaților Răsăriteni. Muzeul a realizat numeroase proiecte culturale, pe cont propriu sau în colaborare cu alte instituții culturale din țară și străinătate.

Muzeul cinegetic

Muzeul Cinegetic Sfântu Gheorghe a fost înființat de Consiliul Local al Municipiului Sfântu Gheorghe și de Asociația Vadon și găzduiește o colecție alcătuită din peste 350 de bunuri cu valoare cinegetică și științifică, cum ar fi: trofee de vânătoare, animale naturalizate, obiecte de vânătoare, roci și alte exponate specifice regiunii. Colecția are menirea de a reliefa atât istoria și cultura cinegetică a ținutului Carpaților de Curbură cât și preocupările actuale în privința vânatului.

Se remarcă o creștere spectaculoasă a numărului de vizitatori în muzee și colecții publice în ultimii doi ani analizați. Variația mare sugerează că vizitele în muzee sunt legate de alte

manifestări și evenimente culturale din municipiu, de aceea aceasta variație impune o atenție specială în ceea ce privește integrarea tuturor aspectelor vieții culturale și a acesteia cu turismul și activitatea economică.

Evoluția numărului de vizitatori în muzee și colecții publice. Sursa: date INS

Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune” funcționează din anul 1990 și are misiunea de culegere, păstrare și transmitere a muzicii și dansului popular din Transilvania, prin prezentări scenice de o înaltă valoare artistică, crearea unor spectacole reprezentative pentru muzica și dansul popular maghiar din Ardeal. În același timp dorește prezentarea autentică și a muzicii și dansurilor populare ale etniilor conlocuitoare din Transilvania. Pe lângă spectacolele de folclor Ansamblul de Dansuri „Trei Scaune” are și încercări reușite de a crea premiere de teatru-dans. Ansamblul a avut peste 2000 de spectacole în toate orașele mari ale Transilvaniei, dar au avut și numeroase reprezentații și turnee în țară și în străinătate (Ungaria, Austria, Germania, Slovacia, Elveția, Italia, Portugalia, Polonia, Finlanda, Grecia și Rusia). Ansamblul contribuie la popularizarea dansurilor, prin spectacolele de scenă, dar și prin învățarea acestora în comunitate. În acest scop, începând din 2001 Ansamblul de dansuri „Trei Scaune” în parteneriat cu Fundația Lajtha László și cu Casa de Cultură „Kónya Ádám”, organizează săptămânal petreceri de dans, unde participă toți cei care vor să învețe dansurile populare.

Anual la Sfântu Gheorghe se desfășoară **Festivalul Zilele Sfântu Gheorghe**, care în acest an a ajuns la a 24-a ediție. În cadrul acestei manifestări se organizează concerte de muzică proiectii de film, spectacole de teatru și teatru muzical, expoziții ale unor artiști plastici, expoziție de fotografie, concursuri pe diferite teme, recitaluri de poezie, comemorarea unor personalități, manifestații artistice ale copiilor, lansări de carte. Deasemenea festivalul este un prilej bun pentru organizarea de târguri de meșteșugari, spectacole de dans popular, soliști, coruri, reprezentații umoristice, concursuri și demonstrații sportive, călărie, artă culinară, prezentări de modă. La acest festival , pe lângă o participare locală și regională de excepție, participă artiști, formații și grupuri din țară și străinătate, conferind anvergură evenimentului.

Centrul de Cultură Arcuș este instituție de cultură cu acoperire zonală, finanțată de la bugetul de stat și din venituri extrabugetare, care funcționează în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor. Acest centru a fost înființat în scopul sustinerii și promovării valorilor culturale și artistice locale și naționale, cooperării și integrării la nivel național a multiculturalității din zona în care funcționează, derulării activității promoționale și informaționale în întreg arealul culturii naționale, stimulării cercetărilor și studiilor privitoare la cultura națională, cu accent pe fenomenul multicultural din zona în care funcționează. Centru găzduiește evenimente culturale din domenii ca teatrul, muzica, literatura, artele plastice și sociologia.

Pe lângă manifestările proprii, Centrul organizează și evenimente ale diferitelor organizații sau instituții partenere, în diferite discipline culturale și artistice, ori se constituie într-un spațiu de întâlnire și contact cultural informațional și oferă serviciilor în beneficiul organizatorilor și participanților la activitățile cultural-artistice și de divertisment. Centrul pune la dispoziție săli de conferințe, bibliotecă, spații de cazare și de agrement. **Casa cu Arcade** din Sfântu Gheorghe oferă spațiu mai multor ONG-uri din oraș, și găzduiește biroul de informare turistică "Tourinfo". Tot aici funcționează și două săli de expoziție administrate de filiala din Sfântu Gheorghe a Uniunii Artiștilor Plastici din România. Casa cu Arcade găzduiește o expoziție monografică multimedia permanentă, unde vizitatorii pot afla informații despre istoria orașului Sfântu Gheorghe, activitatea culturală bogată a orașului și diferite momente istorice de relevanță locală. ONG-urile care funcționează în Casa cu Arcade sunt:

- Asociația Alpin Sport
- Asociația Sugás a Pensionarilor
- Biroul de informare turistică Tourinfo
- Biroul de consiliere pentru cetățeni
- Asociația pentru Promovarea Artei Fotografice „Gyulai Ferenc”
- Fundația Etna
- Asociația Tinerilor din Județul Covasna – HÁRIT

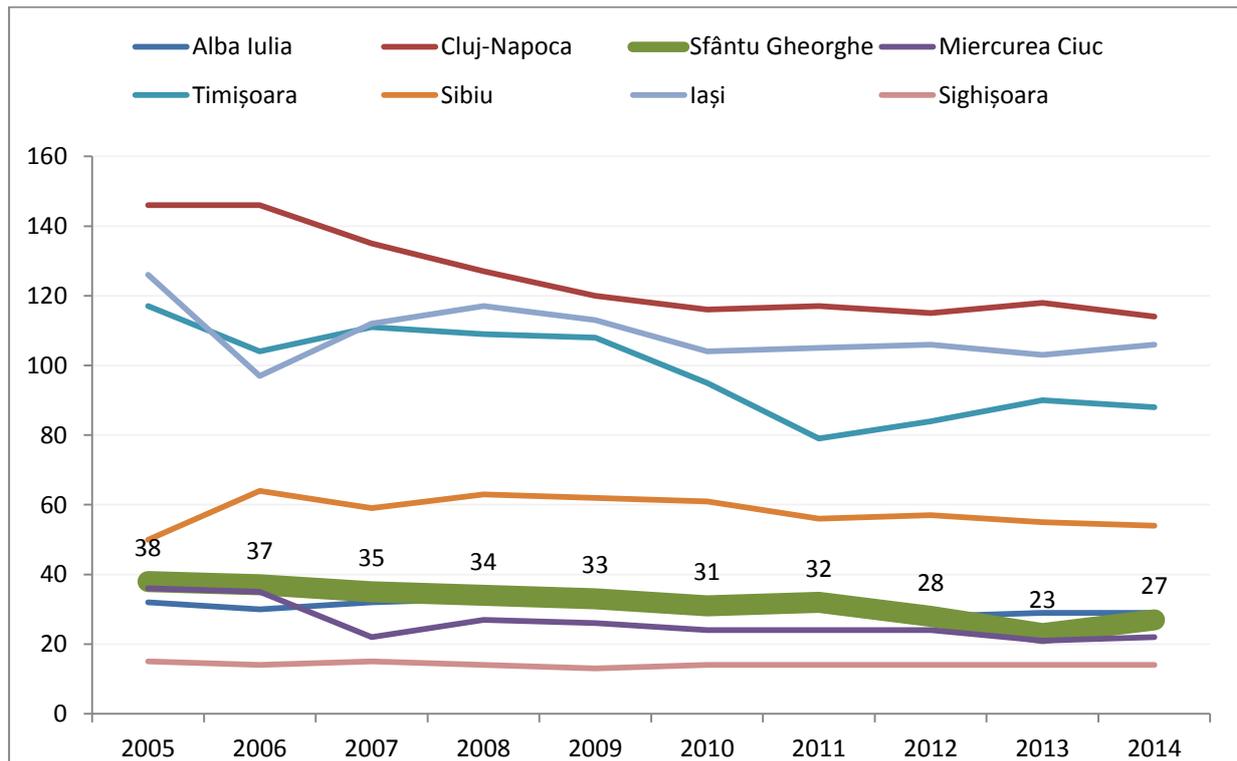
- Asociația Tinerilor Maghiari – Biroul de Tineret Turulmadár
- Asociația Mihai Viteazul
- Centru de resurse pentru tineret

Acesta casă cu vocație multiplă, completează așadar spațiul cultural comunitar.

Casa memorială a victimelor regimului comunist gestionată de o organizație neguvernamentală reunește documente, fotografii și diverse obiecte ce au aparținut unor localnici condamnați la închisoare, la muncă silnică ori la moarte. Scopul acestui muzeu este de a aduce un omagiu victimelor dictaturii comuniste, oamenilor care au suferit în închisori, au fost deportați, trimiși în colonii de muncă forțată, au fost expropriați. Muzeul a fost amenajat cu sprijinul Primăriei Sfântu Gheorghe.

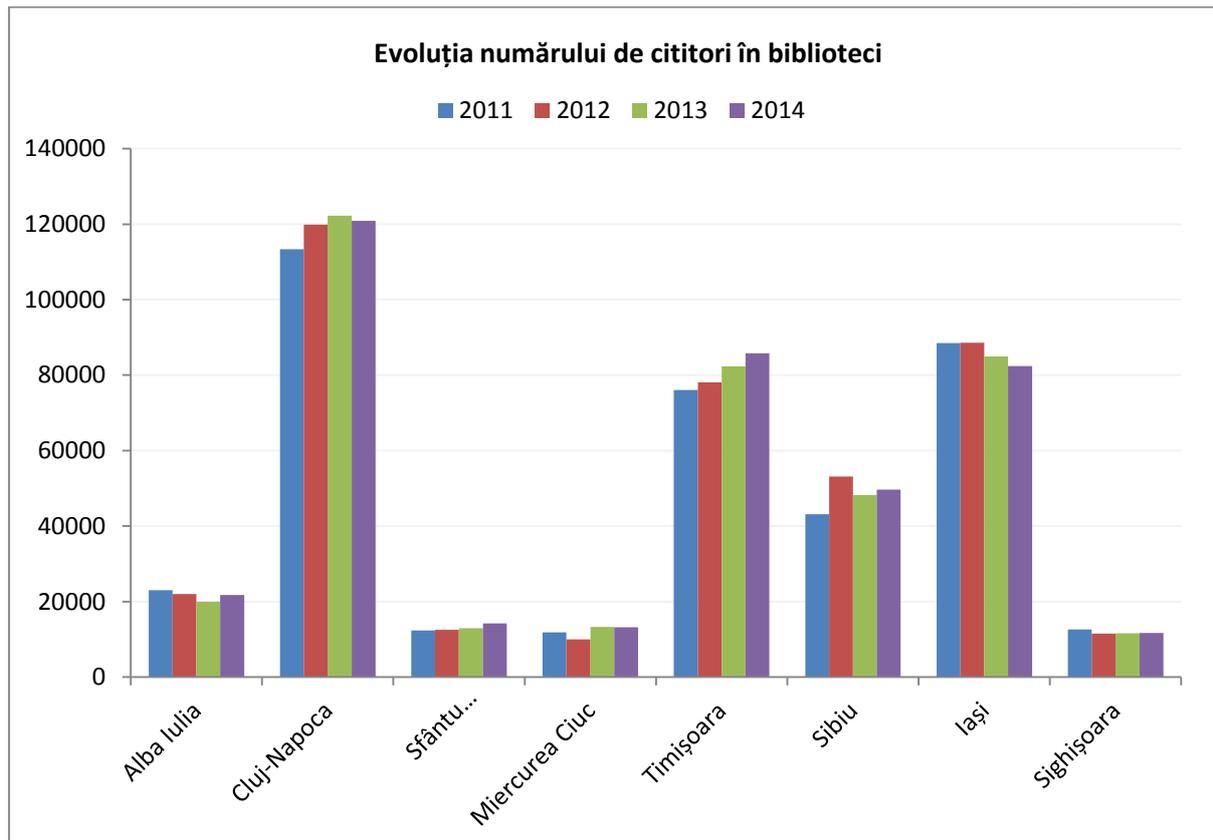
Muzeul spiritualității românești organizat de Liga Cultural-Creștină Andrei Șaguna, la demisolul Catedralei ortodoxe din oraș, muzeul posedă un mare număr de cărți religioase, expunând o serie de rarități, cum sunt: “Cazania lui Varlaam” (Iași, 1643), “Îndreptarea legii” (Târgoviște, 1652), “Chiriadromion” (Alba Iulia, 1699), un “Liturghier” tipărit în anul 1713 de Antim Ivireanul, precum și numeroase alte tipărituri cu caracter religios, provenind din vestitele centre tipografice de la București, Râmnicu Vâlcea, Buzău, Iași, Mănăstirea Neamț, Român, Blaj, etc. De asemenea, sunt expuse numeroase obiecte liturgice și veșminte preoțești, toate cu valoare artistică.

Bibliotecile au rolul de a constitui, organiza și conserva colecții de cărți și alte publicații, pentru a facilita utilizarea acestora de către persoane fizice (utilizatori) în scop de informare, cercetare, educație sau recreere. Totodată, în cadrul societății informaționale biblioteca are importanță strategică. Analizând evoluția numărului de biblioteci pe o perioadă 2005-2013, se poate observa pe graficul de mai jos o grupare a centrelor universitare consacrate (Cluj-Napoca, Iași, Timișoara) cu o tendință de scădere, Sibiu, un oraș cultural și un centru universitar mai modest situându-se la valori mai mici, iar în partea inferioară a graficului o grupare de reședințe de județ din regiunea Centru (Sfântu Gheorghe, Alba Iulia, Miercurea Ciuc) cu valori relative constante, situate peste orașe de rang inferior din regiune (Sighișoara).

Evoluția numărului total de biblioteci, publice și private, comparativ cu alte orașe.
Sursa: date INS

Așadar pentru Sfântu Gheorghe se constată o ușoară scădere a numărului total de biblioteci, publice și private, dar cel puțin pentru ultimii doi ani pentru care există date statistice, numărul de utilizatori este în ușoară creștere. Graficul de mai jos ilustrează comparativ evoluția numărului de cititori în biblioteci și pentru orașe alese pentru comparație.

Evoluția numărului de cititori în biblioteci, publice și private, comparativ cu alte orașe. Sursa: date INS

Biblioteca Județeană "Bod Péter" funcționează cu două secții de împrumut, pentru copii și pentru adulți și are o sală de lectură, dar oferă și facilitatea de căutare pe catalogul on-line, punând la dispoziție un fisier cu documente în limba maghiara și română. Biblioteca este un spațiu cultural și social important pentru comunitate, unde utilizatorii au posibilitatea de a folosi pe lângă serviciile tradiționale de bibliotecă, și servicii de informare și comunicare în numeroase domenii. Evenimentele culturale menite să faciliteze petrecerea plăcută și inteligentă a timpului liber, determină atât menținerea publicului deja existent cât și atragerea de noi vizitatori. La sfârșitul anului 2012 fondul bibliotecii includea 219 128 de documente-cărți, ziare, periodice și documente audio-vizuale. Biblioteca oferă de asemenea un program de educație pentru lectură încă de la naștere prin oferirea (împreună cu Consiliul Local) a unui trusou de lectură conceput pentru vârsta 0-3 ani, programul "Biblioteca mobilă în școli" și programul de lectură pentru clasele V-VIII. În prezent biblioteca se preocupă de un program pentru adolescenți. Programele și evenimentele care completează activitatea de bază fac din bibliotecă un spațiu contemporan, bine integrat în conceptul cultural local. Astfel, biblioteca organizează numeroase seri literare, întâlniri cu scriitori, lansări de carte, dezbateri literare, piese de teatru literar, activități creative pentru copii, ateliere de povești și multe asemenea, prin colaborări transversale locale, naționale și internaționale. În ultimii ani a crescut și vizibilitatea bibliotecii în mediul on-line. În același timp, datorită accesului la

internet, a crescut și numărul de servicii oferite utilizatorilor. Biblioteca Județeană a devenit în ultimii ani unul dintre cei mai activi actori culturali ai municipiului.

Perspective strategice cultură Sfântu Gheorghe

Municipiul Sfântu Gheorghe are o viață culturală bogată și creează un mediu cultural conectat la fenomenul cultural național și internațional. *Se remarcă mai ales manifestările de anvergură care mobilizează potențialul cultural și consumatorii de cultură pe un areal mai larg.* Instituții culturale solide, cu tradiție și cu programe de calitate, conturează un profil cultural orientat spre conservarea tradițiilor locale și spre punerea lor în valoare într-un context regional, dar și creativitatea și inovarea în toate aspectele culturale. Conexiunile cu lumea culturală din țară și din străinătate constituie elemente de capital social cu relevanță în potențialul de dezvoltare socio-economică locală și zonală. Preponderența activităților culturale de tipul festivaluri-evenimente-spectacole –reprezentării și raportarea lor mai ales la cadrul local, sugerează necesitatea unei orientări mai atente asupra unei dezvoltări complexe, bazate pe legături cu orașele mici și spațiul rural din județ, implicarea comunităților rurale putând crea legături mutuale de care orașul are nevoie. Integrarea fenomenului cultural cu activități de turism cultural, târguri și evenimente tradiționale, poate să confere orașului un important avantaj competitiv. Valorificarea produselor culturale locale pentru dezvoltare trebuie concepută cu participarea mai clară a mediului universitar. Creativitatea și inovarea, dar și managementul cultural, trebuie să depășească limitele cadrului artistic pentru a realiza o combinație cât mai inteligentă de activități în vederea realizării avantajului competitiv. Susținerea reciprocă a evenimentelor prin angrenarea mediului privat și ONG, dar și includerea spațiului rural de polarizare pot constitui premisele unei dezvoltări organice. Specularea proximității față de Brașov prin complementaritate evenimentelor ar putea transforma dezavantajul decalajului de anvergură, într-un serios avantaj.

E-guvernare și tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)

Sectorul TIC în municipiul Sfântu Gheorghe este unul dintre sectoarele care oferă cel mai înalt nivel al veniturilor pentru angajați, dar în ansamblul lui nu pare să pună în valoare potențialul oferit – este unul dintre sectoarele aflate în declin (vezi analiza economică).

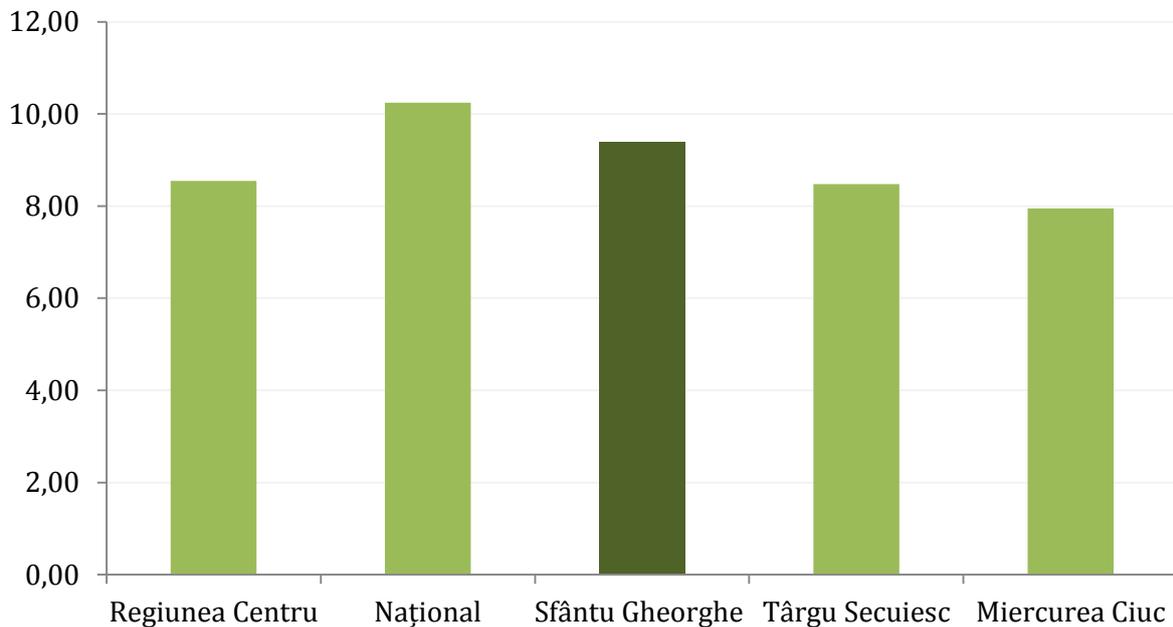
Dezvoltarea sectorului TIC în județ este dependentă și de o serie de factori externi, printre care cei mai importanți ar fi educația, infrastructura și încurajarea antreprenoriatului în domeniu.

Educația

Un studiu al Inspectoratului Școlar Județean relevă faptul că un procent important (peste 11%), al doilea ca importanță, dintre elevii de clasa a VIII-a care vor să își continue studiile pe o filieră tehnologică ar opta pentru o specializare de operator pe calculator.

În aceeași direcție, un procent important (13,7%) dintre elevii din municipiul Sfântu Gheorghe înscriși în învățământul liceal și profesional urmează specializări din domeniul informaticii și telecomunicațiilor. Această apetență pentru sectorul TIC manifestată de către elevii de clasa a VIII-a și de către liceeni s-ar putea traduce în câțiva ani într-o creștere a forței de muncă calificată în domeniu, mai ales dacă educația în domeniu ar fi sprijinită de către firmele de profil printr-o legătură mai strânsă cu liceele care oferă specializări de TIC (organizarea de internship-uri, donații de echipamente sau licențe software, proiecte, concursuri etc.). De asemenea, corelarea numărului de clase în domeniu (Informatică și Matematică-informatică la liceele teoretice și Operator tehnică de calcul în cazul celor tehnologice) cu intențiile de continuare a studiilor de către elevii de clasa a VIII-a este necesară pentru a încerca formarea forței de muncă necesară în liceele din județ.

În ceea ce privește dotarea școlilor și liceelor cu laboratoare de informatică și calculatoare, lucrurile se situează aproape de media națională, dar situația ar putea fi îmbunătățită. În graficul de mai jos se poate observa raportul dintre numărul de elevi și numărul de calculatoare la nivel național, în Regiunea Centru, în municipiul Sfântu Gheorghe, în Târgu Secuiesc și în Miercurea Ciuc:

Sursa: INS, prelucrare proprie.

Încurajarea antreprenoriatului în domeniul TIC

Patru firme din Sfântu Gheorghe fac parte din clusterul ITPLUS, care este organizat la nivelul Ținutului Secuiesc (în mare județele Harghita, Covasna și Mureș). Toate cele patru companii au ca obiect de activitate dezvoltarea de software. Din discuțiile cu reprezentanți ai acestor firme, a reieșit că sectorul TIC are un potențial important de dezvoltare. Acesta rezultă atât din tipul de activitate prestată (de pildă multe firme de software creează produse proprii, proprietatea intelectuală fiind păstrată în companie) cât și din posibilitatea specialiștilor, dată fiind natura domeniului, de a lucra din orice loc, singura necesitate fiind accesul la internet. Firmele din acest domeniu se află în procesul de transformare a modelului de afaceri dintr-unul bazat pe outsourcing într-unul în care se pune accent pe dezvoltarea de produse și soluții originale. Acest model oferă posibilități extinse de dezvoltare ulterioară.

Concentrarea strategiei municipiului în direcția oferirii unei calități crescute a vieții poate accelera reîntoarcerea sau relocarea specialiștilor TIC, transformând cazurile izolate de acum într-o tendință benefică pentru județ în ansamblul lui, mai ales în cazul în care se pot găsi modalități de sprijinire a antreprenoriatului de profil.

Activitatea antreprenorială din acest sector ar putea fi sprijinită în continuare prin înființarea unor organisme de tip Accelerator sau Incubator de afaceri în TIC, organizate în colaborare cu și sprijinite de Primărie, cu posibilitatea implicării și altor actori privați sau instituții ale

administrației publice (o colaborare cu Consiliul Județean pe această direcție considerăm că ar putea duce la rezultate concrete).

O altă oportunitate este colaborarea între firmele din domeniu, deja impuse pe piață, și companii sau start-up-uri din alte zone ale industriilor creative (design, creații artistice, cercetare inovativă).

Infrastructura

Nu există date concrete legate de accesul cetățenilor și firmelor la internet la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe. Datele disponibile sunt la nivel județean, și acestea arată că județul Covasna nu se afla în prima jumătate a clasamentului județelor din Transilvania în ceea ce privește gradul de utilizarea a internetului și a procentului gospodăriilor racordate prin conexiuni de bandă largă, doar puțin peste 32% utilizând rețeaua globală (media națională era de peste 35%). Din discuțiile cu reprezentanții firmelor de profil, a rezultat și o nevoie de îmbunătățire a dotării cu echipamente și mai ales cu software a instituțiilor școlare, pentru a facilita accesul elevilor la programe moderne și la instruire practică aplicabilă în momentul intrării pe piața muncii. Această doleanță poate fi corelată cu datele care arată că gradul de dotare cu calculatoare al școlilor și liceelor din municipiu poate fi îmbunătățit.

Administrația locală ar putea de asemenea să extindă numărul de hotspot-uri, unde accesul la internet este oferit gratuit. Poate fi analizată și oportunitatea construirii unei rețele metropolitane de fibră optică, care să deservească instituțiile administrației publice locale, dar care să poată fi folosită ulterior și de către alți beneficiari, prin contracte cu Primăria. Aceste inițiative ar putea fi urmate de implementarea unor servicii de e-guvernare, atât în relația cu cetățenii, cât și cu companiile sau organizațiile ne-guvernamentale. Un alt domeniu în care administrația ar putea colabora cu firmele din domeniu TIC este oferirea de seturi de date deschise (open data), pe care companiile le-ar putea folosi pentru realizarea de produse software inovatoare, care ar putea fi ulterior oferite spre implementare și altor instituții publice din alte zone ale țării.

E-guvernare la Sfântu-Gheorghe

Pentru a evalua importanța pe care Primăria Sfântu Gheorghe o acordă e-guvernării, a fost realizată o analiză a site-ului instituției, din perspectiva utilizării noilor tehnologii pentru prezentarea informațiilor, conectarea cu cetățenii și furnizarea de servicii către cetățeni și companii.

Am împărțit evaluarea în patru domenii: accesibilitate și uzabilitate, comunicarea cu cetățenii, informațiile prezentate și implementarea serviciilor online.

Accesibilitate și uzabilitate

Site-ul poate fi accesat corect din toate browserele importante (a fost verificat utilizându-se ultimele variante de Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome și Opera). După cum aminteam mai sus, site-ul este disponibil în trei limbi, dar varianta în limba engleză este mult mai săracă în informații, cu majoritatea elementelor de meniu ducând către pagini goale, și cu unele elemente ale paginii comune, dar care apar afișate în limba greșită. Există o hartă a site-ului, dar aceasta afișează toate paginile și documentele existente, așa încât devine greu de navigat. Fontul folosit pentru textul afișat pe site (mai ales spațierea lui) nu este cea mai potrivită alegere pentru o lizibilitate optimă.

Site-ul folosește o schemă de aranjare a meniurilor (sus-dreapta), mai puțin utilizată de obicei în site-urile oficiale (schema folosită de majoritatea site-urilor este sus-stânga). Denumirile categoriilor din meniuri ar putea fi uneori mai descriptive (*Informații de interes public*, de pildă, conține o listă lungă de informații din domenii foarte diverse) iar alteori caduce (*Alegeri locale 2012* este un exemplu). În afara acestor observații, pagina este bine construită, cu un design curat și aerisit. Există implementată funcția de căutare în site, care funcționează corect.

Comunicarea cu cetățenii

Nu există opțiunea de abonament la un newsletter, nici posibilitatea de a accesa un flux rss. De asemenea, nu există un forum de discuții atașat sau legat de site-ul primăriei. Există în schimb un formular online de depunere a unei sesizări, dar acestea nu sunt vizibile altor utilizatori, iar răspunsurile nu sunt afișate pe site. Primăria Sfântu-Gheorghe nu face parte dintre primăriile partenere ale site-ului *domnuleprimar.ro*, cel mai cunoscut site de sesizări adresate de cetățeni reprezentanților locali.

Adresele de email ale funcționarilor din primărie, cât și ale Primarului sau viceprimarilor sunt ușor de găsit, ca și numerele de telefon pentru contact. Fac excepție adresele de email ale consilierilor locali, care nu sunt afișate, cetățenii putând adresa întrebări doar diferitelor comisii din care consilierii fac parte.

Numărul de accesări ale site-ului primăriei din Sfântu Gheorghe (aproximativ 2270 de vizitatori unici pe săptămână în ultimele 6 luni) este în media orașelor reședință de județ (Cluj-Napoca, de pildă, are în aceeași perioadă aproximativ 14000 de vizitatori unici, ceea ce raportat la populația celor 2 orașe ne duce la cifre apropiate – 4,05% pentru Sfântu Gheorghe, 4,39% pentru Cluj-Napoca).

Informații prezentate

Site-ul reunește o cantitate mare de informație, legată atât de funcționarea internă a instituției, cât și informații care pot să intereseze cetățenii sau firmele; așa cum am amintit deja, segmentarea acestei informații ar putea fi îmbunătățită).

Actualizarea unor informații poate de asemenea fi ameliorată. De cele mai multe ori, informațiile prezentate sunt în forma unor documente .pdf, așa încât ele nu pot fi ușor extrase pentru a fi utilizate de către cetățeni. În direcția încadrării în tendința spre Open Data, ar fi utilă trecerea la utilizarea unor baze de date pentru o parte a informațiilor, astfel încât ele să poată fi extrase și agregate mult mai ușor.

Am amintit deja despre faptul că bogăția de informații de pe versiunile în română și maghiară ale paginii contrastează cu ceea ce putem găsi pe pagina în limba engleză.

Servicii online

Trebuie remarcat că nu există o secțiune vizibilă care să reunească serviciile online oferite de către site. Cetățenii și firmele pot să își plătească taxele și impozitele locale pe site, după depunerea unei cereri la sediul Direcției Finanțelor Publice Municipale, dar doar dacă au un cont deschis la OTP Bank. În cazul în care nu au un astfel de cont, pe site-ul primăriei ei pot doar să își vizualizeze debitele. Mai trebuie menționat că fereastra de autentificare este destul de greu de găsit în site (nu este pe prima pagină și nici nu este marcată în vre-un fel).

O altă modalitate de plată a taxelor și impozitelor locale este prin intermediul site-ului *ghiseul.ro*, unde primăria Sfântu-Gheorghe este înrolată, și care oferă atât cetățenilor, cât și persoanelor fizice autorizate posibilitatea de a face plata debitelor datorate. Această opțiune nu este, de asemenea, prezentată în mod vizibil pe site.

O altă variantă este plata directă, prin intermediul internet banking, în conturile instituției, a taxelor și impozitelor locale.

În afară de aceste facilități, site-ul primăriei nu mai prezintă alte servicii online accesibile pentru cetățeni sau firme.

Există o serie de formulare care pot fi descărcate de pe site, dar care ulterior trebuie depuse personal la ghișeele instituției, dar și această facilitate este destul de puțin vizibilă în cadrul site-ului. Nu există pe site formulare care să poată fi completate online.

Perspective strategice pentru sectorul IT și implementarea e-guvernării

Din analiza datelor, din discuțiile cu actorii implicați precum și din evaluarea site-ului Primăriei Sfântu-Gheorghe putem aprecia că sectorul IT are potențial de creștere, ar putea aduce mari beneficii comunității și poate fi susținut prin câteva măsuri punctuale de către autorități, dar în acest moment acest potențial nu este valorificat adecvat.

Sectorul IT are un specific aparte, fiindcă poate aduce beneficii foarte mari raportat la numărul de angajați. Având în vedere necesitatea dezvoltării unor ramuri economice cu mare potențial de creștere și cu un grad ridicat de inovare, realizarea și implementarea unei strategii care să pună în valoare punctele forte (interesul pentru educație în TIC, firme de dezvoltare de software cu mare potențial de creștere, colaborarea la nivel județean sau regional în acest domeniu) și să minimizeze amenințările (gradul relativ redus de dezvoltare, numărul mic de angajați) ar putea să transforme sectorul Tic într-un atu pentru municipiu.

Luând aminte la exemple de succes din alte localități, colaborarea dintre firmele de IT și firme din alte domenii economice poate duce la accelerarea inovării în sectoare dintre cele mai diverse. Încurajarea cercetării și sprijinirea învățământului de profil, care ar putea furniza, în câțiva ani, forța de muncă necesară, calificată, este de asemenea un pas esențial pentru construirea unui sector TIC viabil în Sfântu Gheorghe. În acest sens, colaborarea cu școlile și liceele din județ ar putea aduce beneficii importante, cu o investiție relativ redusă, mai ales că foarte mulți elevi de clasa a VIII-a își exprimă dorința de a-și continua studiile în domeniul IT. Sprijinul pe care administrația poate să îl ofere ar putea de asemenea să încurajeze dezvoltarea acestui sector, prin măsuri punctuale, discutate cu firmele interesate sau cu organizațiile deja constituite (de pildă Cluster-ul IT+).

În ceea ce privește e-guvernarea, aceasta ar trebui să ocupe un rol important în dezvoltarea capacității administrative (mai ales din perspectiva serviciilor online oferite și a utilizării bazelor de date pentru structurarea informațiilor disponibile). Luând în considerare gradul relativ ridicat de conectare la internet a cetățenilor în zonele urbane și migrarea către accesul mobil, primăria ar putea încuraja interacțiunea online între cetățeni și instituțiile administrației locale prin implementarea de servicii online și prin afișarea mai proeminentă sau conceperea unor campanii de informare privind serviciile existente deja. Experiența în această direcție, atât la nivel național, cât și internațional, arată că acțiunile întreprinse în această direcție duc la creșterea gradului de încredere a cetățenilor în administrația locală și la o mai mare implicare civică.

O măsură benefică, nu doar în implementarea e-guvernării, dar și în contextul susținerii sectorului IT, ar fi accesul liber la seturi de date deschise, care nu doar ar îmbunătăți transparența actului administrativ, dar ar putea furniza materie primă pentru firmele de IT din județ pentru construirea de aplicații interesante și utile.

Sfântu Gheorghe – analiza economiei locale

Datele privind economia locală a municipiului începând cu anul 2004 arată o evoluție mixtă, cu o scădere a numărului total de agenți economici și a numărului de salariați, dar și cu o creștere a cifrei de afaceri.

Agenți economici

Datele oferite de Registrul Comerțului, analizate pentru perioada 2008-2013, arată o scădere a numărului total de firme înregistrate, involuție semnificativă a numărului de angajați în perioada crizei economice, dar o ușoară creștere a cifrei de afaceri a firmelor (în termeni nominali)

Tabel 1: Agenți economici, mediu privat: număr, salariați, cifra de afaceri

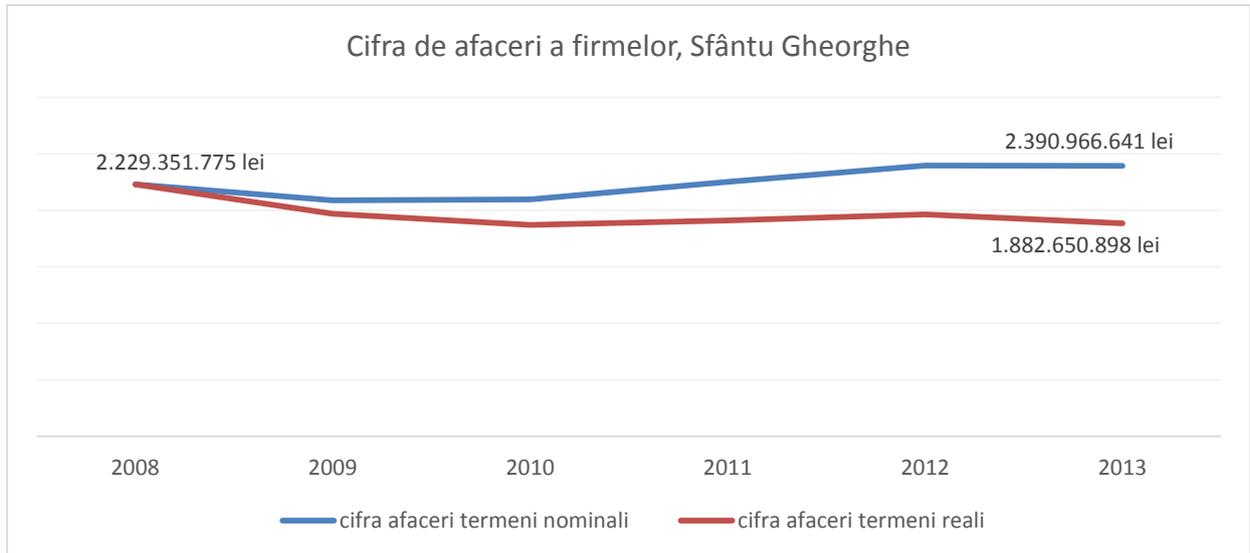
	Număr firme	Număr mediu salariați	Cifra de afaceri (lei)
2008	2800	18545	2229351775
2009	2483	22569	2086212513
2010	2401	14496	2095107817
2011	2298	14549	2251335243
2012	2310	13947	2393586280
2013	2270	14173	2390966641

Datele din tabelul de mai sus arată o scădere cu aproape 20% a numărului de angajați din *sectorul privat* ai municipiului și o scădere cu aproximativ același procent al numărului de firme înregistrate.

*Datele furnizate de OJRC / ONRC nu cuprind agenții economici administrați de DGAMC (Direcția Generală pentru Administrarea Marilor Contribuabili București) și nici angajații din sistemul public.

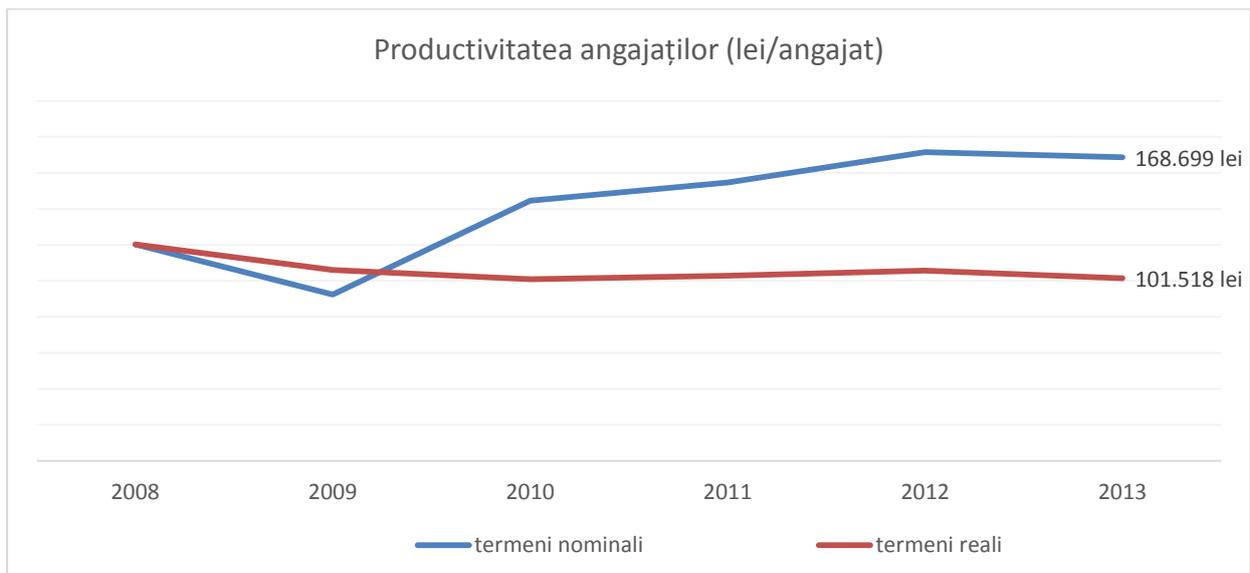
Valorile numărului total de salariați ai municipiului, date estimate de INS, sunt prezentate la secțiunea destinată forței de muncă (salariați), un subcapitol aflat în continuarea acestui document.

Figura 1: Cifra de afaceri a firmelor

Dacă în termeni nominali cifra de afaceri a firmelor este mai mare decât în perioada de dinaintea crizei, în termeni reali (date actualizate cu rata inflației), cifra de afaceri a firmelor municipiului este în scădere față de 2008.

Figura 2: Productivitatea angajaților economiei locale

Reducerea numărului de angajați ai economiei a fost însoțită de o creștere a productivității acestora, dar în termeni nominali. Actualizată cu rata inflației, productivitatea reală este în ușoară scădere.

Agenți economici activi

O analiză a statisticilor agenților economici activi pentru perioada 2004-2012, având ca sursă a datelor Camera de Comerț și Industrie a județului Covasna, arată că numărul total de agenți economici activi a scăzut față de 2004 cu aproximativ 15%, cea mai semnificativă reducere fiind în rândul firmelor medii (între 50 și 249 și 10 și 40 de angajați). Anul 2009 a marcat o scădere însemnată a numărului de firme, trendul fiind menținut și pentru 2010 și 2011.

Coroborând datele cu analiza bugetară, unde veniturile proprii nu au fost semnificativ afectate de recenta criză economică, se poate argumenta că firmele care au dispărut în acest interval nu aveau un impact calitativ semnificativ asupra economiei locale. Observația este susținută și de evoluția cifrei de afaceri, aceasta având constant un trend ascendent, crescând în cei 8 ani cu 83%.

În funcție de tipul de firme dominante la nivel local, cele mai multe firme au până la 9 angajați, deși numărul acestora s-a redus cu 15% în perioada 2004-2012. Acestea angajează aproximativ 25% din forța de muncă, dar generează doar 20% din cifra de afaceri locală, având și cel mai redus ritm de creștere a cifrei de afaceri dintre toate tipurile de firme. Acestea sunt urmate de firmele cu între 10 și 49 de angajați, a căror număr a scăzut cu 18% în cei opt ani. Acestea angajează aproximativ 26% din forța de muncă de la nivel local, sub vârful de aproximativ 30% din 2009, și generează 30% din cifra de afaceri locală. La fel ca în cazul firmelor foarte mici, ritmul de creștere a cifrei de afaceri locale este sub media municipală, situându-se la 66,8%.

O evoluție interesantă din prisma cifrei de afaceri este notată în cazul firmelor cu între 50 și 249 de angajați. Chiar dacă numărul acestora a scăzut cu 19% iar cel al angajaților cu 17%, cifra de afaceri generată în această perioadă a crescut cu 134%. Acestea angajează aproximativ 25% din forța de muncă de la nivel local, în ușoară scădere față de vârful din 2007, când angajau aproape 29%.

Doar opt firme aveau în 2012 peste 250 de angajați, acestea generând aproximativ 14% din cifra de afaceri și angajând 24% din totalul salariaților. Acestea au făcut cele mai multe concedieri în perioada analizată, reducându-și numărul de salariați cu aproape o pătrime.

Tabelul 1 indică așadar un relativ echilibru între agenții economici, dar și o performanță crescută a firmelor medii, cu până la 250 de angajați care, în pofida uni scăderi cantitative atât ca număr de agenți economici, cât și ca număr de salariați în raport cu 2004, și-a crescut cifra de afaceri cu 134%.

Tabel 2: Agenți economici activi, structurare

	0-9 angajați			10-49 angajați			50-249 angajați			250 și peste angajați		
	Nr. firme	% Total angajați	% din cifra de afaceri	Nr. firme	% Total angajați	% din cifra de afaceri	Nr. firme	% Total angajați	% din cifra de afaceri	Nr. firme	% Total angajați	% din cifra de afaceri
2004	1842	23.48	25.80	245	26.40	32.66	47	24.60	28.33	8	25.53	13.20
2005	1887	25.54	27.84	232	26.89	31.76	47	23.33	27.07	9	24.25	13.33
2006	1981	27.05	27.38	239	27.40	32.15	48	24.00	29.22	8	21.56	11.25
2007	2104	27.44	26.72	253	28.95	35.30	51	28.86	31.05	5	14.75	6.93
2008	2106	27.74	25.46	252	29.35	35.45	46	26.77	32.54	6	16.14	6.55
2009	1990	27.42	24.01	238	29.72	36.43	39	26.03	32.45	5	16.84	7.12
2010	1734	26.01	21.13	221	28.41	34.25	36	24.32	35.52	7	21.26	9.11
2011	1539	24.76	19.79	201	25.53	30.34	40	25.53	36.23	8	24.18	13.64
2012	1579	24.90	19.78	201	26.29	29.76	38	25.00	36.25	8	23.80	14.21
2004 2012	-14.2%	-14.27%	40.31%	-18%	-19.51%	66.80%	-19.1%	-17.8%	134.2%	0	-24.64%	96.96%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de CCI Covasna și Primăria municipiului Sfântu Gheorghe

Domenii de activitate²⁰

Din perspectiva numărului de angajați, Industria prelucrătoare este de departe cel mai mare angajator la nivel local, aproape 40% dintre salariați având un loc de muncă în acest domeniu. Industria prelucrătoare este urmată de activitățile comerciale (cu 15,5% din salariați) și transport și depozitare (cu aproximativ 8% din salariați).

La nivelul industriei prelucrătoare, cei mai semnificativi angajatori locali activau în domeniul fabricării de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule (8% din totalul angajaților), finisării materialelor textile (3% din totalul angajaților), fabricării produselor lactate și a brânzeturilor (3% din totalul angajaților) și captării, tratării și distribuirii apei (2,5% din totalul angajaților).

²⁰ Nu include salariații din administrație publică și apărare, datele nefiind disponibile la nivelul ONRC.

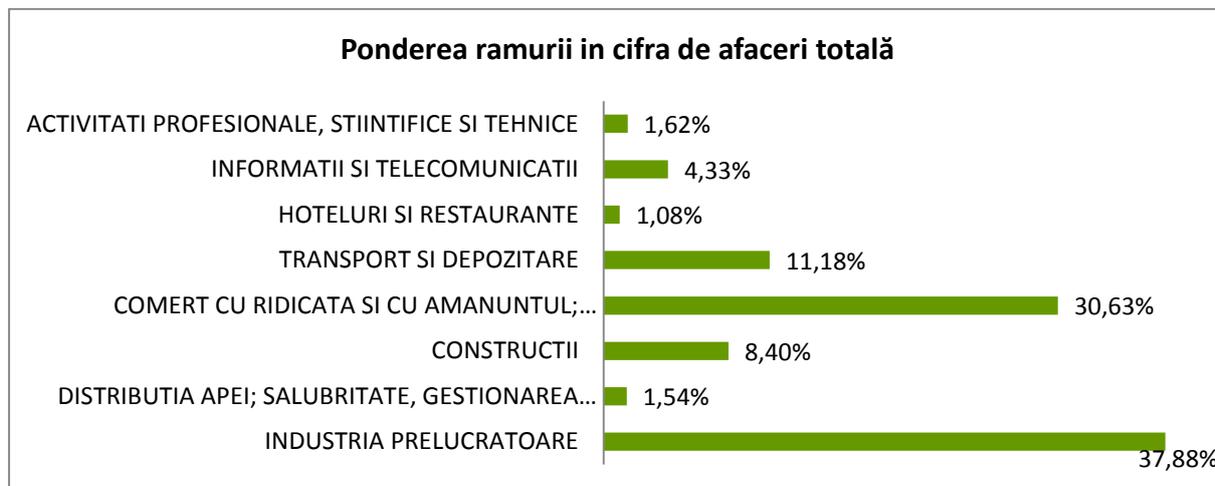
Figura 3: Cele mai relevante domenii ca număr de angajați

Ierarhia se menține aceeași și în privința cifrei de afaceri, industria prelucrătoare generând aproximativ 40% din aceasta, în timp ce comerțul este responsabil de 30%. Crește însă ponderea transportului și depozitării, care cumulează ușor peste 11% din cifra de afaceri locală.

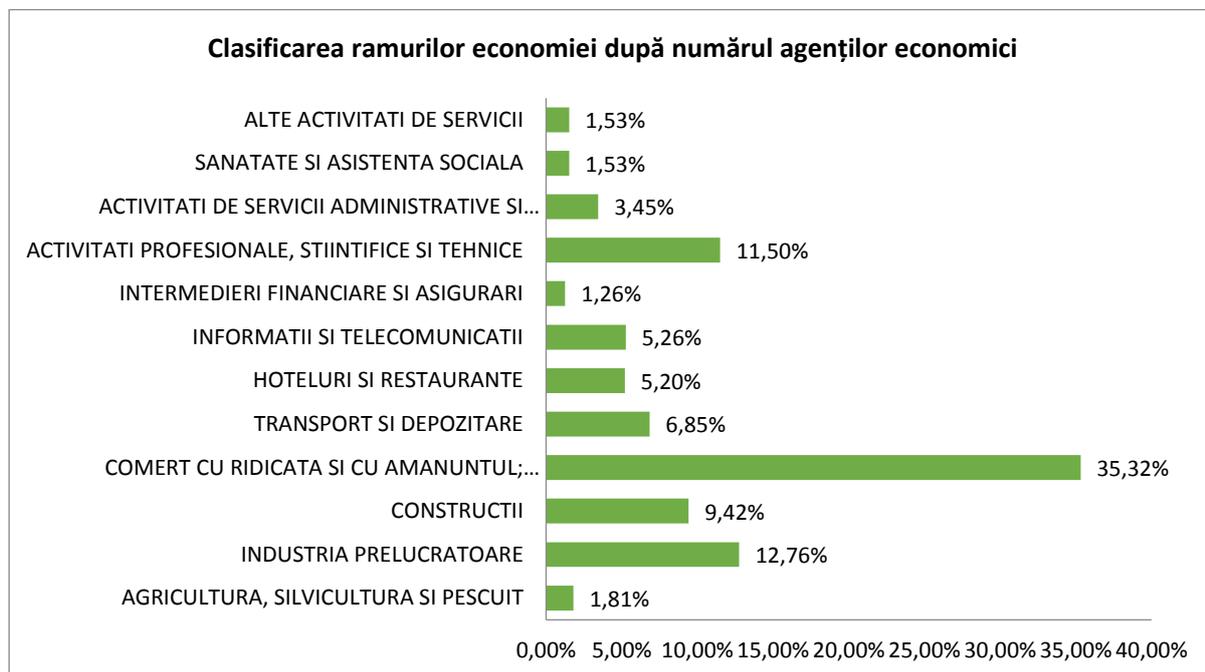
La nivelul industriei prelucrătoare, în termeni de cifră de afaceri, cele mai relevante firme activează în domeniul fabricării altor produse din minerale nemetalice (5,8% din total), fabricării produselor lactate și a brânzeturilor (5% din total) și fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton (4,2% din total).

Figura 4: Cele mai relevante domenii după cifra de afaceri

Totuși, numeric, ușor peste 1/3 din totalul firmelor din Sfântu Gheorghe activau în domeniul comerțului, față de doar 13% în domeniul industriei prelucrătoare și 12% în domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice.

Figura 5: Clasificarea ramurilor economiei după numărul agenților economici

Ca observație generală referitoare la economia locală putem observa un grad ridicat de dependență față de sectorul public, acesta având o pondere importantă în totalul angajaților municipiului.

Agricultura

Ponderea sectorului agricol în economia municipiului este una redusă – în jur de 2,4% din angajați (612 în anul 2012) și 1,5% din numărul total de firme, cu o cifră de afaceri neglijabilă ca pondere în economia municipiului.

Structura terenului agricol în zona municipiului Sfântu Gheorghe prezintă condiții favorabile pentru agricultură, în special pentru cultivarea plantelor, datorită reliefului potrivit pentru cultura plantelor în suprafețe mai mari.

Evoluția sectorului agriculturii a fost una interesantă în ultimii ani, caracterizată prin reducerea suprafețelor agricole. Suprafața agricolă totală a municipiului a scăzut cu aproximativ 200 de hectare după anul 2007 (de la 4453 ha în 2007 la 4049 în 2012 și 4036 în 2014). Structura suprafețelor agricole după modul de folosință a suferit modificări în sensul scăderii suprafeței arabile cu aproximativ 550 de hectare în 2014 față de 2007 și creșterii suprafețelor pășunilor și fânețelor (cu aprox. 200 de ha).

În municipiul Sfântu Gheorghe, conform datelor Oficiului Registrului Comerțului, 39 societăți comerciale activau în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, totalizând o cifră de afaceri de peste 16,6 milioane lei.

O strategie coerentă în domeniul agriculturii poate fi gândită doar în context mai larg, datorită specificului activităților economice ale municipiului. Astfel o corectă raportare ar fi la nivel microregional – Microregiunea Sepsi – o formă existentă de parteneriat local compusă din Sfântu Gheorghe și comunele Ilienii, Arcuș, Chichiș, Ghidfalău, Ozun, Reci și Valea Crișului. În acest context, din totalul suprafeței agricole peste 85% aparține comunelor parte a microregiunii (comuna Ozun deținând peste 20% din total). La nivel microregional se remarcă tendința de comasare a suprafețelor – se observă un număr ridicat de suprafețe cuprinse între 30 și 200 de hectare, utilizate în cultura plantelor. Mulți dintre micii proprietari, în special cei din apropierea municipiului Sfântu Gheorghe preferă să arendeze terenurile către societăți agricole, crescând astfel eficiența exploatării acestora și oferind posibilitatea realizării unor proiecte integrate, de mai mare anvergură. Principalele tipuri de culturi sunt cele de cereale păioase, cartofi, porumb și sfeclă de zahăr (în localitatea Ozun, la numai 11 km de Sfântu Gheorghe se află punctul de colectare microregională pentru sfecla de zahăr al Fabricii de Zahăr Bod SA).

Ca și caracteristică generală este dovedită tendința de constituire a fermelor agricole specializate mai ales la cultura plantelor, cu o mecanizare îmbunătățită, și cu o organizare și utilizare eficientă a resurselor disponibile. Exploatațiile mai mari progresează spre mecanizarea completă a activităților agricole, spre o agricultură profesională.

Regiunea Centru și județul Covasna în special posedă un mare potențial silvic, constituind una din principalele zone de aprovizionare cu lemn din țară, acest lucru putând constitui

totodată și un dezavantaj din perspectiva valorii adăugate reduse generate de sectorul prelucrător.

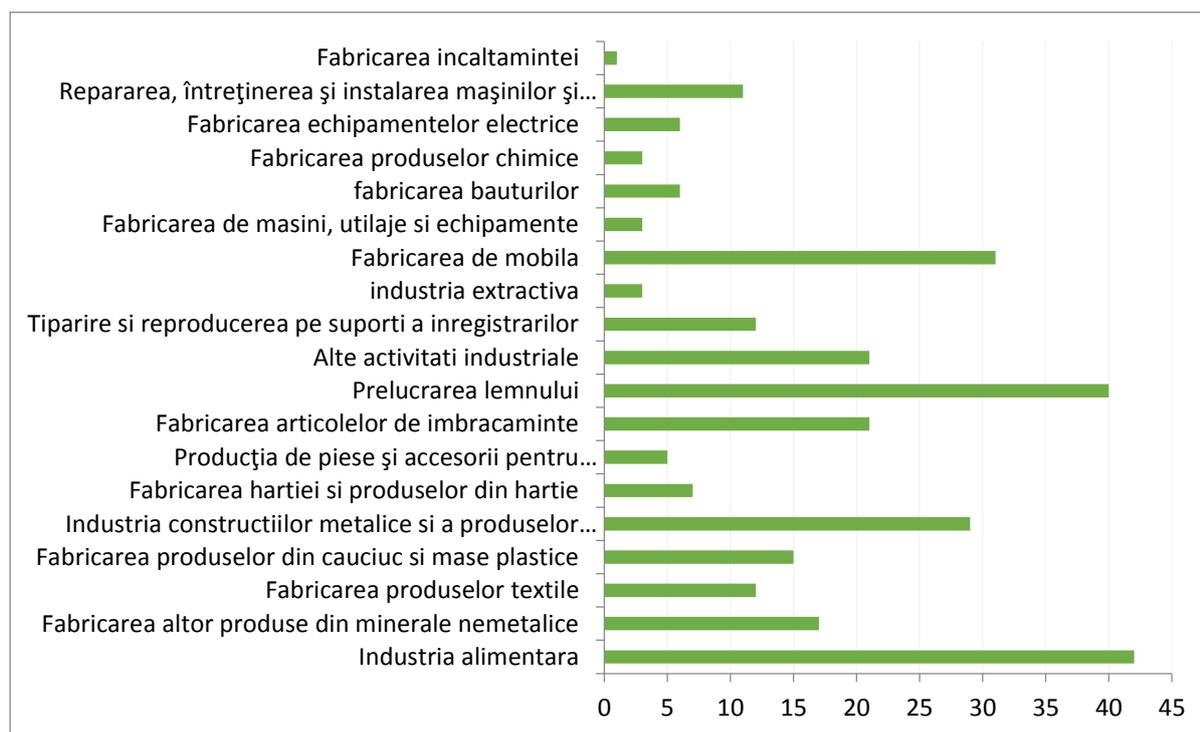
Industria

Industria municipiului Sfântu Gheorghe deține cea mai mare pondere a angajaților din totalul sectoarelor economiei locale – aproape 37% și generând aproape 40% din cifra de afaceri totală a firmelor din municipiu.

Industria municipiului este cu precădere prelucrătoare, industria extractivă având o pondere ne semnificativă (în acest sector activau doar 3 firme cu un număr total de 26 de angajați și o cifră de afaceri redusă).

Industria este una relativ diversificată cu multiple diviziuni, multe dintre acestea având totuși o importanță/pondere redusă.

Figura 6 – Numărul firmelor din sectorul industrial (pe diviziuni CAEN)

Din perspectiva numărului de firme, Industria alimentară și Prelucrarea lemnului sunt domeniile în care activează cele mai multe firme, urmate de industria construcțiilor metalice și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte.

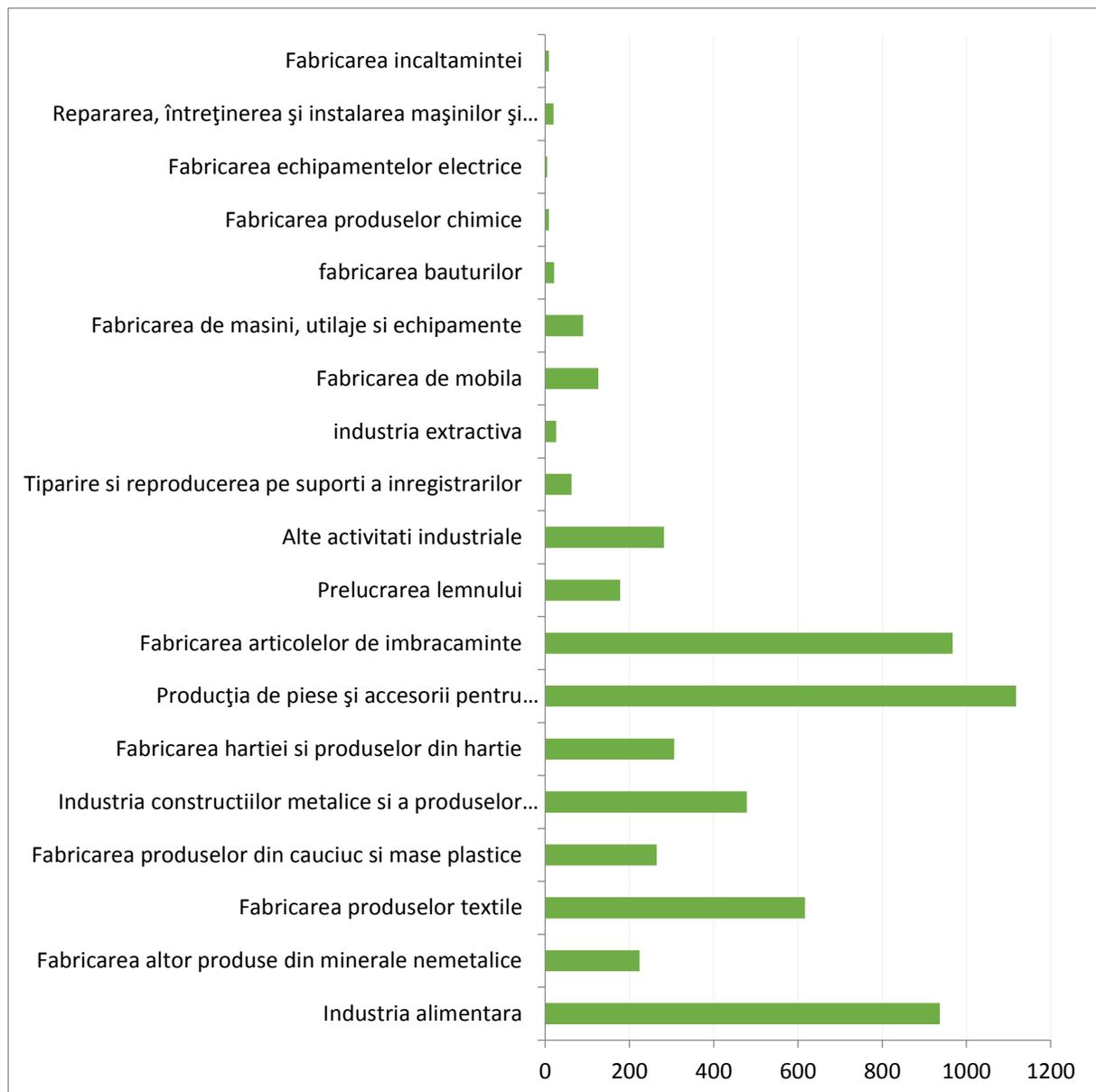
Din perspectiva cifrei de afaceri, industria alimentară este cea care deține supremația, urmată fiind de domeniile fabricării altor produse din minerale nemetalice, fabricarea hârtiei și produselor din hârtie, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și fabricarea produselor textile.

Figura 7 – Cifra de afaceri a firmelor din sectorul industrial (pe diviziuni CAEN)

Cel mai mare număr de salariați activează în domeniul producției de piese și accesorii pentru autovehicule, urmat de domeniul fabricării articolelor de îmbrăcăminte, industria alimentară și fabricarea produselor textile.

Figura 8- Numărul de angajați ai firmelor din sectorul industrial (pe diviziuni CAEN)

Analizate împreună, Industria textilă și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte reprezintă cea mai importantă ramură din perspectiva numărului de angajați – aproape 30% din totalul angajaților din Industrie activând în aceste domenii.

Valoarea adăugată este totuși una redusă, în special în cazul industriei textile – un indicator al cifrei de afaceri/angajat poziționează acest domeniu printre domeniile cu cele mai reduse scoruri obținute – valori ridicate ale indicatorului au fost observate în cadrul fabricării altor produse minerale, fabricarea produselor de hârtie, industriei alimentare și fabricării echipamentelor electrice.

Principalii actori ai economiei locale

Tabelele de mai jos prezintă principalii actori ai economiei locale pe criterii ca număr de angajați, cifra de afaceri și profit curent.

Tabel 3- Top 20 firme în funcție de numărul de angajați

		Angajați
2392	AUTOLIV ROMÂNIA SRL	2020
2931	VALKES SRL	1556
1330	TEXTILA OLTUL SA	402
3600	GOSPODARIE COMUNALA SA SFÂNTU GHEORGHE	361
4632	BERTIS SRL	354
1051	COVALACT SA	339
1413	TRANSILVANIAN TROUSERS COMPANY SRL	329
3811	TEGA SA	297
1413	LRO SRL	227
1071	MADEXPORT SRL	185
2399	ARCON SRL	168
1413	DREICONF SA	162
2562	WALOR RO SRL	153
4120	VALDEK IMPEX SRL	151
4941	INT. TRANSPORTS POPOVICI SRL	150
1721	DUNAPACK RAMBOX PRODIMPEX SRL	149
4120	CONSTRUCTII CONICO SRL	149
2562	ZAMBELLI METAL SRL	129
1413	HEIDEMANN FASHION SRL	108
8010	S.P.C. ESCORT SRL	99
3240	AIRQUEE SRL	95

Sursa datelor: CCI Covasna – Catalogul firmelor de top din județul Covasna, 2014

Topul principalilor angajatori ai municipiului cuprinde firme ce activează în domeniile fabricării de piese, accesorii și echipamente auto, industria alimentară – lactate, patiserie și produse din carne, textile etc. Domeniul textilelor și confecțiilor este unul cu tradiție, care polarizează o importantă resursă umană din municipiu.

Tabel 4 – Top 20 firme în funcție de cifra de afaceri

CAEN	Nume	Cifra de afaceri lei	Cifra de afaceri euro	CA/angajat (euro)
1051	COVALACT SA	131.853.427	29.400.724	86728
2399	ARCON SRL	125.364.290	27.953.774	166392
1721	DUNAPACK RAMBOX PRODIMPEX SRL	115.343.279	25.719.285	172613
4632	BERTIS SRL	97.096.207	21.650.547	61160
4639	LUCIFER SRL	73.659.525	16.424.627	1094975
1413	TRANSILVANIAN TROUSERS COMPANY SRL	67.849.667	15.129.143	45985
4941	INT. TRANSPORTS POPOVICI SRL	60.587.778	13.509.884	90066

6110	COMBRIDGE SRL	58.568.089	13.059.533	384104
2562	WALOR RO SRL	49.890.354	11.124.569	72710
1011	BERTIKRIS SRL	43.587.439	9.719.143	123027
1330	READY GARMENT TECHNOLOGY SRL	41.269.281	9.202.239	na
4941	HOPE SPED SRL	38.126.607	8.501.484	250044
2931	VALKES SRL	37.601.334	8.384.359	5388
4120	VALDEK IMPEX SRL	36.484.722	8.135.376	53877
2222	COVERIS RIGID ROMANIA SRL	33.590.732	7.490.073	96027
1071	MADEXPORT SRL	32.043.002	7.144.960	38621
4673	COMPACT SRL	30.813.046	6.870.704	114512
1330	TEXTILA OLTUL SA	27.040.521	6.029.505	14999
2562	ZABELLI METAL SRL	25.412.609	5.666.513	43926
3600	GOSPODARIE COMUNALA SA SFÂNTU GHEORGHE	21.955.591	4.895.665	13561

Sursa datelor: CCI Covasna – Catalogul firmelor de top din județul Covasna, 2014

Tabel 5 – Top firme în funcție de profitul curent

CAE N	Nume	Profit curent lei	Profit curent euro	Profit curent eur/angajat
1330	READY GARMENT TECHNOLOGY SRL	14.711.702	3.280.421	na
1721	DUNAPACK RAMBOX PRODIMPEX SRL	13.349.023	2.976.570	19.977
2399	ARCON SRL	9.652.317	2.152.277	12.811
1071	MADEXPORT SRL	8.794.750	1.961.056	10.600
6110	COMBRIDGE SRL	6.030.428	1.344.667	39.549
1413	TRANSILVANIAN TROUSERS COMPANY SRL	5.201.374	1.159.804	3.525
1011	BERTIKRIS SRL	3.841.133	856.497	10.842
3240	D-TOYS SRL	2.775.065	618.785	6.875
3600	GOSPODARIE COMUNALA SA	2.605.392	580.951	1.609
4632	BERTIS SRL	2.168.492	483.531	1.366
1071	MOPACO SA	1.973.916	440.144	16.929
2562	WALOR RO SRL	1.797.302	400.763	2.619
1330	TEXTILA OLTUL SA	1.754.204	391.153	973
2229	ELPLAST SRL	1.727.012	385.090	6.418
4673	COMPACT SRL	1.726.396	384.952	6.416
2931	VALKES SRL	1.693.031	377.513	243
4941	HORVATH & VANCSA TRANS SRL	1.684.296	375.565	7.991
7022	CONSULTING BOCK SCS	1.635.362	364.654	na
1729	TIPOGRAFIA DEICO SRL	1.616.603	360.471	10.013
4690	BATTERY TEAM SRL	1.574.689	351.125	6.502

Sursa datelor: CCI Covasna – Catalogul firmelor de top din județul Covasna, 2014

Un caz interesant este cel al firmelor Combridge SRL (telecomunicații, rețele prin cablu) și Compact SRL (comerț material lemnos, construcții, sanitare) care, cu un număr mediu de salariați se situează pe locurile 5, respectiv 15 în topul firmelor locale în funcție de profitul curent realizat.

Covalact SA, unul dintre principalii angajatori ai municipiului nu a înregistrat profit sfârșitul ultimilor ani.

Principalii jucători privați ai economiei municipiului:

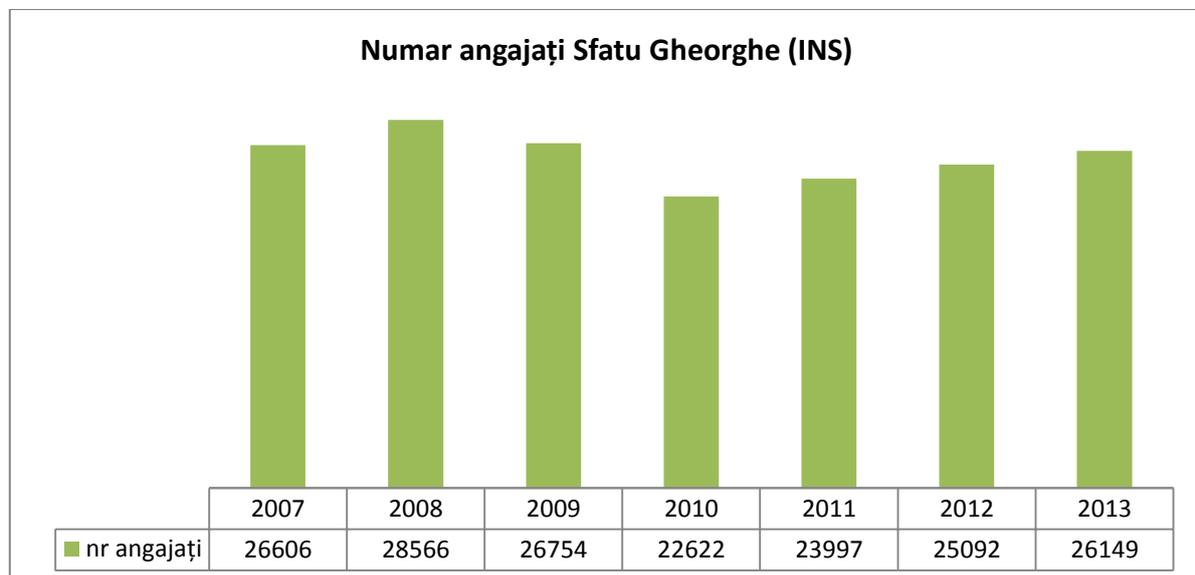
- Autoliv România – fabricarea de piese auto (volane pt. BMW, Vw);
- Arcon SRL – fabricarea produselor din minerale nemetalice - principalul producător de membrane bituminoase cu elasto-plastomeri din estul Europei;
- Bertis SRL – industria alimentară;
- Covalact SA – unul dintre marii jucători pe piața produselor lactate;
- Dunapack Rombox - unul dintre marii producători de carton ondulat și microondulat de pe piața românească;
- Int Transporte Popovici SRL – transport auto;
- LRO SRL – textile/confecții;
- Textila Oltul SA – finisarea materialelor textile – țesături destinate confecționării de articole casnice;
- Transylvanian Trousers Company SRL – fabricarea articolelor de îmbrăcăminte;
- Valdek Impex SRL – lucrări de construcții;
- Valkes SRL – fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule - producția de cablaje pentru firme producătoare de autoturisme.

Observații:

- *Deși au un număr important de angajați și se află în top din perspectiva acestui indicator, firmele din domeniul textilelor și confecțiilor înregistrează valori reduse în ceea ce privește cifra de afaceri, productivitatea angajaților și profitul realizat - valoarea adăugată redusă a acestor activități poate reprezenta o amenințare pentru economia locală;*
- *Profitabilitate redusă în domeniul industriei alimentare;*
- *Cifre de afaceri ridicate și profituri însemnate se regăsesc în cazul unora dintre firmele cu puțini angajați din domeniile comercial și telecomunicații – în aceste domenii s-ar putea identifica oportunități de dezvoltare a firmelor mici și medii;*
- *După cum menționam anterior, sectorul public are o importanță ridicată în economia municipiului - din perspectiva numărului de angajați se remarcă Gospodărie Comunală SA – operatorul regional pentru distribuția și captarea apei cu 361 angajați și Tega SA – colectarea deșeurilor – 297 angajați, Drumuri și poduri Covasna SA – 75, precum și instituțiile publice locale și județene – gradul de dependență al economiei față de sectorul public este ridicat.*

Salariați

Datele Institutului Național De Statistică arată un număr de salariați în creștere în ultimii ani, dar totalul salariaților se află încă sub nivelul anului 2008(*datele referitoare la numărul mediu de salariați oferite de INS sunt disponibile doar până la nivelul anului 2013).

Sursa datelor: INS - fișa localității

Datele AJOFM referitoare situația șomerilor înregistrați, arată o scădere continuă a valorilor indicatorilor.

Tabel 6 - rata șomajului și numărul șomerilor înregistrați

	2009	2010	2011	2012	2013
Rata șomajului	3,48%	4,31%	3,13%	2,84%	2,41%
Numar șomeri	1506	1852	1345	1219	1027
Primar, gimn, prof	899	1072	737	646	568
Liceal - postlic	472	592	460	421	349
Studii superioare	135	189	148	152	111

Sursa datelor: AJOFM

Datele din tabelul de mai sus arată un nivel redus dar și o scădere continuă a ratei șomajului și a numărului șomerilor înregistrați precum și distribuția acestora în funcție de nivelul studiilor. Se observa că cei mai mulți șomeri se află în rândul celor cu studii în ciclurile primar, gimnazial și profesional.

La nivelul anului 2015, situația locurilor de muncă vacante arată o ofertă de 432 de locuri vacante, oferite de agenții economici locali, din care marea majoritate (304) sunt locuri de muncă ce nu necesită un nivel de pregătire ridicat, doar 8 locuri de muncă vacante necesitând studii superioare.

Angajați în domenii cu salarii ridicate

Prezența la nivel local a unui număr ridicat de angajați cu salarii ridicate este un indicator util pentru dezvoltarea sustenabilă la nivelul comunității a unor servicii superioare calitativ, dar și a unei cereri sustenabile. O pondere însemnată de angajați cu salarii ridicate indică probabilitatea unui efect pozitiv în economia locală, aceste persoane având tendința de a consuma mai mult și a aduce mai multe resurse în economia locală.

În mod standard, sunt considerate domeniile cu salarii ridicate cele care au, ca medie a salariilor, un nivel peste media națională. La nivelul anului 2013, potrivit datelor INS, media veniturilor la nivel național a fost de 1507 lei, 6 ramuri economice plasându-se în această categorie²¹. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, 13% din populație este activă în aceste domenii, o pondere relativ redusă care indică prezența unor resurse de consum intracomunitare relativ reduse. De asemenea, întrucât prezența unui număr important de salariați cu venituri ridicate este un predictor pentru atragerea mai multor astfel de salariați pe viitor, procentul de 13% indică o atractivitate relativ redusă a comunității pentru locuri de muncă și afaceri care asigură salarii ridicate.

Salariul mediu național și pe ramură, calculat ca media anuală a salariilor lunare disponibile la <http://www.insse.ro/cms/ro/content/buletine-statistice>

*Salariul mediu pe țară în 2013: **1507***

*Ponderea salariaților în domeniile cu salarii ridicate: **13%***

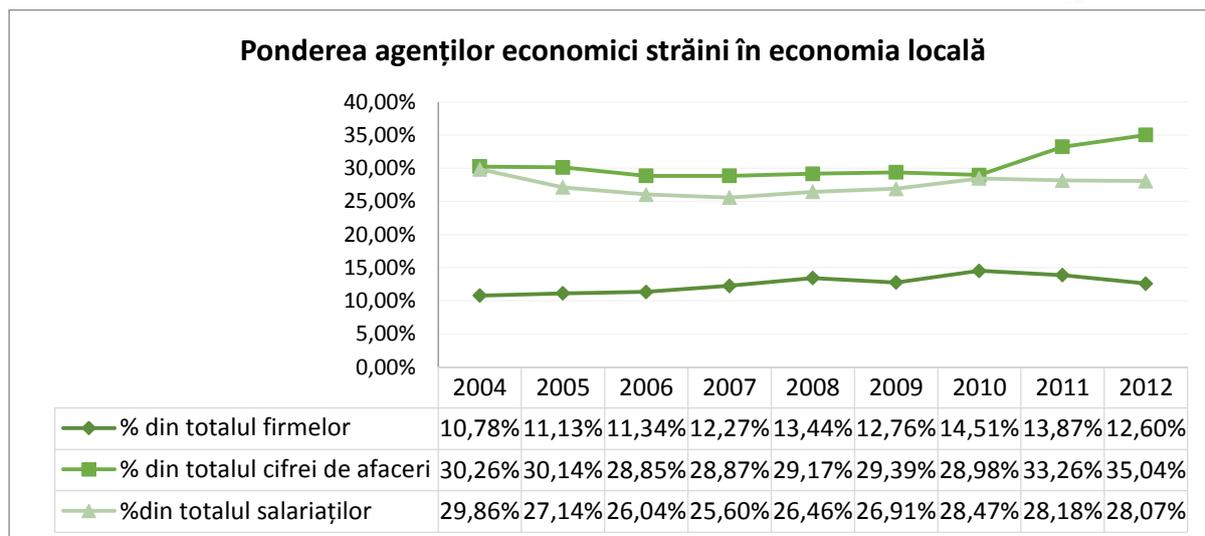
Investiții străine

În anul 2012, în Sfântu Gheorghe activau 230 de companii străine, reprezentând 13% din totalul companiilor.

Importanța investițiilor străine este una ridicată din moment ce cifra de afaceri a acestora cumula 35% din totalul cifrei de afaceri de la nivel local, angajând 28% din totalul forței de muncă.

Figura 9: Ponderea agenților economici străini în economia locală

²¹ Intermedieri financiare și asigurări, Informații și comunicații, Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, industria extractivă, Activități profesionale, științifice și tehnice, Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, Transport și depozitare.

Domeniile în care operau cei mai activi agenți economici străini în 2012, după cifra de afaceri și număr de angajați, erau:

- În funcție de cifra de afaceri:

Tabel 7 – Cifra de afaceri și ponderi investitori străini

Domeniu de activitate	Cifra de afaceri (mil. lei)	Ponderea în totalul cifrei de afaceri
Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	118.526	4,89%
Fabricarea hârtiei și cartonului ondulat și a ambalajelor din hârtie și carton	100.437	4,15%
Transporturi rutiere de mărfuri	81.258	3,35%
Activități de telecomunicații prin rețele cu cablu	69.423	2,87%
Operațiuni de mecanică generală	64.039	2,64%
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	47.212	1,95%

- în funcție de numărul de angajați

Tabel 8 – Număr de salariați și ponderi investitori străini

Domeniu de activitate	Salariați	Ponderea în totalul salariaților
Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule	1072	7,42%
Finisarea materialelor textile	402	7,42%
Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor	385	2,78%
Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte (exclusiv lenjeria de corp)	293	2,78%
Operațiuni de mecanică generală	245	2,66%

Datele indică o prezență crescută a agenților economici străini în Sfântu Gheorghe, comparativ cu nivelul național.

Astfel, la nivel național, în 2011 firmele cu capital integral străin reprezentau 5,14% din totalul agenților economici care activau în România, față de aproape 14% în Sfântu Gheorghe.

Din perspectiva economică, deși reprezintă doar 13% din totalul agenților economici, firmele cu capital străin angajează 30% din totalul salariaților de la nivel local, generând peste 1/3 din totalul cifrei de afaceri. Datele sugerează o eficacitate mai ridicată a agenților economici străini față de cei locali și o dimensiune mai mare a activității acestora, față de firmele cu capital autohton.

**Datele referitoare la investițiile străine au ca sursa baza de date a ONRC, ce nu conține agenții economici administrați de DGAMC - cel mai mare angajator (AUTOLIV SRL) este una din aceste firme. În ceea ce privește perioada analizată, pentru anii 2013 și 2014 comunicările CCICV și OJRC arată că nu au fost înregistrate alte investiții străine față de cele existente la nivelul municipiului.*

Analiza gradului de dezvoltare economică locală

Cluj Management and Planning Grup a dezvoltat un instrument propriu de măsurare a gradului de dezvoltare economică a comunităților, unic în România, Indexul Dezvoltării Economice Locale.

Indexul nostru utilizează datele perioadei 2008-2013, dar abordarea indicatorilor este puțin diferită, datorită disponibilității datelor pe baza cărora aceștia sunt calculați. Ca regulă am calculat indicatorii ca medie a datelor perioadei 2008-2013, dar, acolo unde nu a fost posibil, perioada a fost diferită.

Cercetarea realizează o comparare a gradului de dezvoltare economică a economiilor municipiilor din România (cu excepția municipiului București), concept extrem de complex și, implicit, multidimensional.

Indexul grupează un număr de 18 indicatori, grupați în dimensiuni. Scorul fiecărei dimensiuni este dat de media indicatorilor, iar scorul indexului este dat de suma scorurilor celor 5 dimensiuni.

Tabel 9- Indexul dezvoltării economice locale

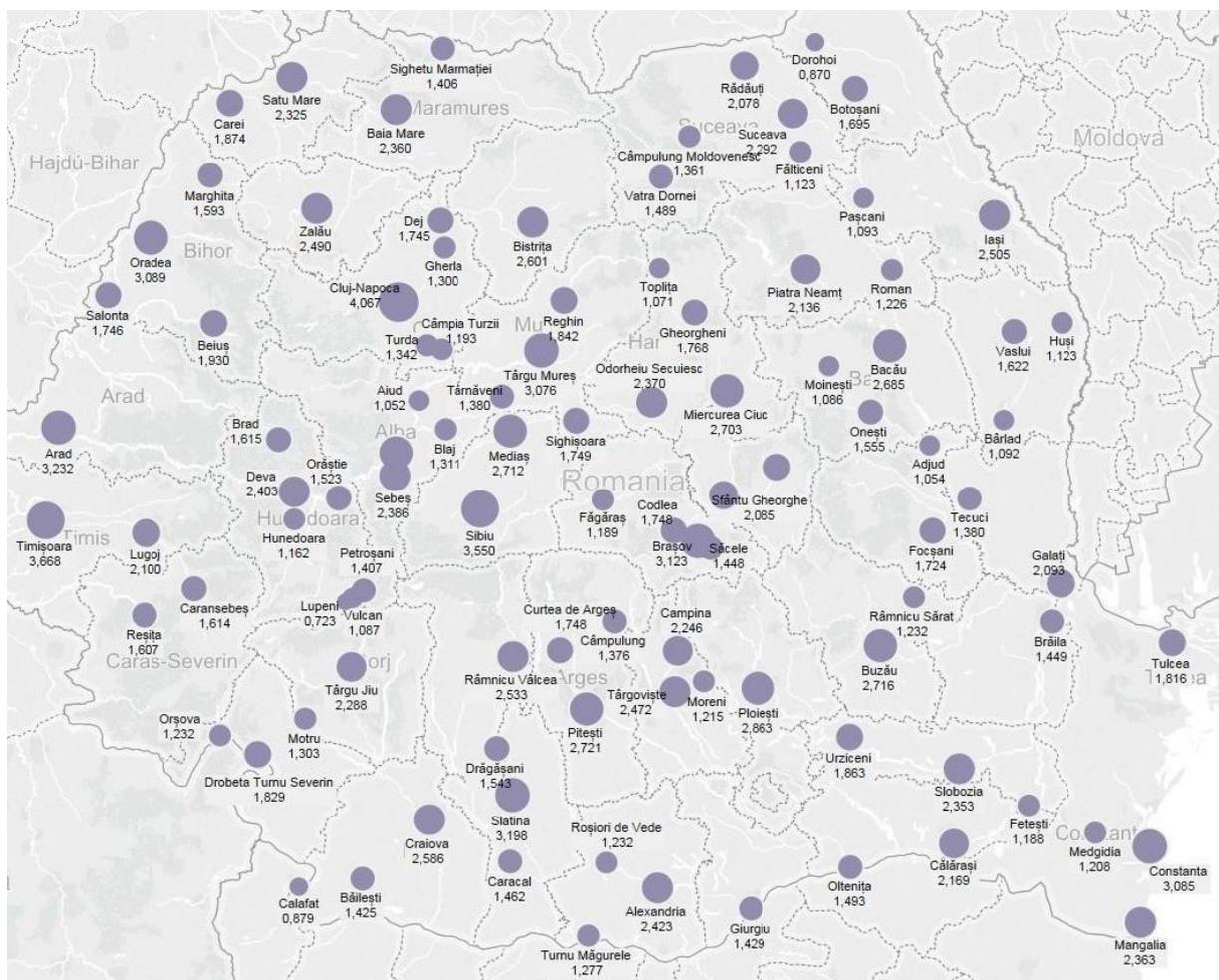
Dimensiunea „venituri și productivitate”	Indicator al veniturilor personale
	Indicator al elementelor de capital / baza de impozitare
	Cifra de afaceri a întreprinderilor locale
	Productivitatea angajaților
Dimensiunea „forță de muncă”	Indicator ocupare forță de muncă
	Indicatorul evoluției numărului salariați
	Număr mediu de salariați ai întreprinderilor non-agricole
Dimensiunea „bazei economice”	Avantaj comparativ
	Avantaj competitiv
	Dezvoltare
	% salariați în sectoare aflate în declin
	Indicatorul diversificării economiei
Dimensiunea „antreprenoriat”	Densitatea întreprinderilor
	Capacitatea antreprenorială
Dimensiunea „demografie”	Indicator evoluție populație
	Indicator atractivitate localitate
	Raportul de dependență demografică
	Indicator al nivelului de educație

Sursa: CMPG

În calculul scorurilor dimensiunilor, implicit al indexului s-au utilizat valorile normalizate ale indicatorilor. Dacă în unele cazuri (cercetări similare) dimensiunile sunt ponderate, pentru a evita subiectivitatea, am evitat această practică.

Scorul agregat al indexului dezvoltării economice locale arată o valoare de **2,085 pentru Sfântu Gheorghe**, situându-l pe **poziția 38 din 102 municipii**, în condițiile în care Cluj Napoca obține cel mai bun scor agregat (4,07), urmat de Timișoara, Sibiu și Arad. Slatina este al 5-lea municipiu ca scor al indicelui, urmat de Brașov, Oradea, Constanța, Târgu Mureș și Ploiești.

Figura 10: Indexul dezvoltării economice locale

Considerăm că este importantă analiza valorilor înregistrate pe fiecare indicator, pentru a putea identifica ariile în care Sfântu Gheorghe este competitiv sau necesită îmbunătățirea situației actuale.

Indicatori ai veniturilor și productivității

Indicatorul veniturilor persoanelor

Impozitul pe venitul încasat la nivelul unității administrativ-teritoriale este cel mai bun proxy disponibil (măsură indirectă) pentru nivelul veniturilor membrilor comunității, unul dintre indicatorii dezvoltării economice locale. Valorile acestui indicator sunt raportate la numărul de locuitori ai localității. Sursa datelor o reprezintă baza de date a DPFBL (Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare a Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice) – calculele pentru echilibrarea inițială a bugetelor locale. Indicatorul utilizează date nominale.

Tabel 10: Impozit pe venit încasat/locuitor (lei)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	media - lei	2013 / 2008
Sfântu Gheorghe	486,28	514,28	496,42	485,57	513,13	545,25	507	+12%
Târgu Secuiesc	364,16	392,23	425	454,35	464,59	522,88	437	+44%
Gheorgheni	247,63	269,43	250,67	234,63	256,33	289,92	258	+17%
Odorheiu Secuiesc	425,84	459,13	436,82	453,07	488,46	534,31	466	+25%
Miercurea Ciuc	749,96	786,26	739,43	689,72	687,62	706,21	727	-6%

La nivelul municipiilor din România (cu excepția Bucureștiului) valoarea medie a indicatorului este 422,73 lei, municipiul Sfântu Gheorghe *situându-se peste medie și înregistrând o creștere cu 12% față de anul 2008*. În acest sens, trebuie remarcat trendul crescător înregistrat din 2011 încoace și faptul că valorile se află peste acelea din perioada pre-criză, ceea ce relevă o creștere a nivelului veniturilor populației în ultima perioadă.

Indicatorul elementelor de capital – baza de impozitare

Baza de impozitare reprezintă un proxy pentru nivelul de bogăție al comunității. Acest indicator este unul dificil de calculat datorită efortului necesar pentru a estima baza de impozitare a comunităților. Pentru a identifica valoarea elementelor de capital ale unei comunități am estimat baza de impozitare a proprietăților folosind ca proxy veniturile din impozitul pe terenuri, impozitul pe clădiri și impozitul pe mijloacele de transport, impozite încasate de la persoane fizice dar și de la persoane juridice. Pe baza acestor valori putem identifica și nivelul activității economice, diferențiind între impozitele încasate de la persoane juridice ale fiecărei municipalități, pornind de la premisa că acele municipalități cu

un nivel al impozitelor încasate de la persoane juridice/locuitor mai mare înregistrează un nivel ridicat al activității economice. Valorile au fost calculate pe locuitor. Limitele acestui indicator sunt date de faptul că valorile acestuia pot fi influențate și de performanța autorităților locale în colectare.

Tabel 11: Venituri din impozite pe proprietate (lei/locuitor)

	2010	2011	2012	2013	medie
Gheorgheni	249	264	231	250	249
Miercurea Ciuc	276	318	291	293	295
Odorheiu Secuiesc	261	279	290	300	282
Sfântu Gheorghe	194	210	212	270	222
Târgu Secuiesc	215	206	209	260	222

În condițiile unei medii naționale de 234 lei/locuitor și valori maxime de peste 400 lei în municipii precum Mangalia, Slatina, Sibiu, Brașov și Arad, Sfântu Gheorghe se situează sub medie și sub valorile înregistrate de municipiile din regiune.

Valorile acestui indicator au cunoscut o evoluție crescătoare spre sfârșitul perioadei analizate, cu o creștere de peste 20% în 2013 față de 2012, cea mai mare dintre cele 5 municipii analizate. Această creștere se datorează majorării cu 50% a impozitelor pe terenurile și clădirile aparținând societăților comerciale în 2013. Totodată autoritățile locale oferă posibilitatea apelării la scheme ajutor de minimis pentru stimularea mediului de afaceri autohton firmelor cu sediul în municipiu.

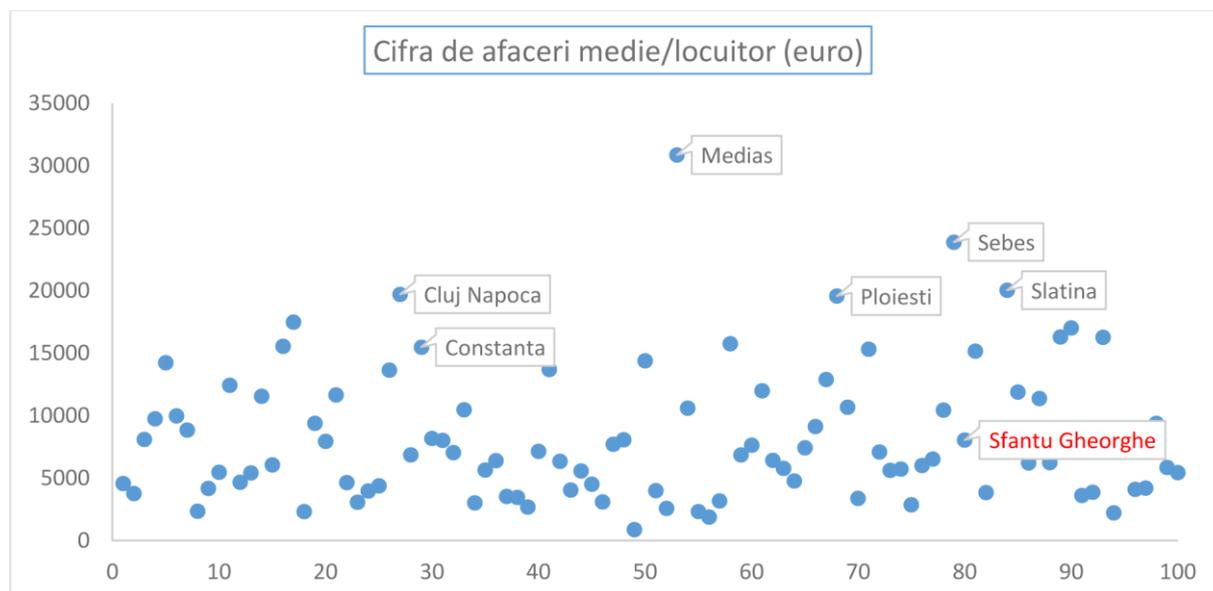
Inițiativele autorităților locale au adus la bugetul municipiului o creștere substanțială a încasărilor în anul 2014, ceea ce a permis reducerea cu 10% a impozitelor pe proprietate plătite de persoanele fizice și eliminarea unor taxe plătite de micii întreprinzători locali.

Indicatori ai cifrei de afaceri și productivității

În calculul acestor indicatori, al cifrei de afaceri a unităților locale raportată la populația localității și al productivității angajaților, am utilizat datele anuale ale perioadei 2008-2013 referitoare la veniturile totale ale agenților economici ai municipiului înregistrați la Oficiile Județene ale Registrului Comerțului și la numărul de angajați ai acestor agenți economici. Productivitatea medie a angajaților a fost calculată pentru fiecare an în parte, ca raport între veniturile totale ale agenților economici dintr-un municipiu și numărul de angajați din datele OJRC. Limitele acestui indicator sunt legate de faptul că datele nu cuprind marii contribuabili, administrați de DGAMC (Direcția Generală pentru Administrarea Marilor Contribuabili).

Cifra de afaceri

Figura 11: distribuție cifra de afaceri/locuitor

Municipiul Sfântu Gheorghe înregistrează o cifră de afaceri medie de 8061 euro/locuitor, sub media municipiilor din România, mai mică și decât a altor municipii din regiune precum Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Târgu Secuiesc.

Productivitate medie

Tabel 12: Productivitate medie

Productivitate – euro/angajat	
Gheorgheni	30583
Miercurea Ciuc	34573
Odorheiu Secuiesc	40783
Sfântu Gheorghe	29998
Târgu Mureș	44050
Târgu Secuiesc	46439

Productivitatea medie a angajaților municipiului este de asemenea una redusă, în condițiile unei medii naționale de 37454 euro/angajat.

Valorile obținute în cazul celor 2 indicatori ne atrage atenția asupra unei posibile competitivități reduse a economiei locale în termeni de output/locuitor. Totuși, *faptul că datele furnizate de ONRC nu conțin valorile cifrei de afaceri marilor contribuabili administrați de DGAMC reprezintă o limită importantă a acestor indicatori.*

Indicatori ai forței de muncă

Indicator ocupare forță de muncă

Indicatorul ocupării forței de muncă este calculat ca raport între numărul mediu de salariați ai municipiului și populația cu vârsta între 15-64 de ani.

Datele utilizate au ca sursă baza de date statistice a Institutul Național de Statistică (INS) pentru variabila populație cu vârsta între 15 și 64 de ani și datele din fișa localității pentru numărul mediu de salariați. S-au utilizat datele perioadei 2008-2012. Pentru fiecare din variabile s-au utilizat mediile perioadei anterior menționate.

Ținem să precizăm ca Institutul Național de Statistică utilizează conceptul de „populație stabilă în vârstă de muncă”, calcularea acesteia făcându-se pe grupe diferite de vârstă și gen, în funcție de perioadă. Astfel pentru perioada 2001 – 2009 categoria de vârstă este 16-57 ani pentru femei, respectiv 16- 62 ani pentru bărbați; pentru anul 2010 – categoria 16-58 ani pentru femei și 16-63 ani pentru bărbați iar pentru perioada 2011-2014 grupele 16-59 ani pentru femei, respectiv bărbați pentru 16-64 ani. Acest indicator nu este însă disponibil decât la nivel de județ, nu și de municipiu.

Considerăm utilizarea acestui indicator ca fiind una corectă fiind aproape de a reflecta situația reală a ocupării, datorită controverselor privind măsurarea nivelului șomajului la nivel instituțional în România. Limitele acestui indicator vin din metodologia de calcul utilizată de către INS a populației stabile a municipiilor.

Tabel 13: Raport ocupare forță de muncă

	Raport
Gheorgheni	43,79%
Miercurea Ciuc	63,29%
Odorheiu Secuiesc	56,14%
Sfântu Gheorghe	55,34%
Târgu Secuiesc	53,90%

Valorile medii ale indicatorului la nivel național se situează în jurul a 40%, din această perspectivă municipiul Sfântu Gheorghe înregistrează valori bune, peste medie.

Municipiile sunt cele care, în mod normal polarizează activitatea economică a unui județ, atrăgând forță de muncă din mediul rural înconjurător, un salariat al municipiului nefiind neapărat locuitorul acestuia. Prezumția este aceea că o polarizare mai puternică înseamnă nivel mai ridicat al activității economice.

Indicatorul evoluției numărului salariați 2008 – 2012

Acest indicator ne permite să observăm evoluția numărului de salariați în perioada de criză. Este de așteptat ca unele municipii să fi fost mai puternic afectate de criză decât altele, indicatorul ne poate arăta o imagine asupra capacității comunităților de a rezista perioadei de descreștere economică. Valorile indicatorului sunt calculate ca medie a indicilor cu bază fixă a anilor 2009-2012 față de 2008. Pentru calculul acestui indicator am utilizat datele INS din fișa localității.

Tabel 14: Indici cu baza fixă evoluție salariați

	09/08	10/08	11/08	12/08	medie
Gheorgheni	0,95	0,91	0,89	0,93	0,92
Miercurea Ciuc	0,96	0,89	0,90	0,94	0,92
Odorheiu Secuiesc	0,86	0,81	0,81	0,86	0,83
Sfântu Gheorghe	0,94	0,79	0,84	0,88	0,86
Târgu Secuiesc	0,87	0,79	0,81	0,87	0,84

Dintre toate cele 102 municipii analizate doar două aveau în 2012 mai mulți salariați decât în 2008 (raport simplu între valorile celor 2 ani): Orăștie (+24%) și Cluj-Napoca (+1%). Media națională la nivel de municipii este 0,86, aceeași cu cea înregistrată de Sfântu Gheorghe.

Număr mediu de salariați ai întreprinderilor non-agricole

Un alt indicator al dezvoltării economice a localității este reprezentat de numărul mediu al salariaților ce activează în întreprinderi non-agricole raportat la mia de locuitori. Sociologul Dumitru Sandu realizează o conexiune între dezvoltarea economică, nivelul educației și ocupare, opinând că dezvoltarea economică este influențată de nivelul educației populației comunității iar un nivel redus de educație va duce la venituri reduse și ocupare agricolă. Din acest motiv considerăm util un indicator al numărului mediu de salariați ai întreprinderilor non-agricole. În determinarea valorilor indicatorului sunt excluse de la calcul întreprinderile cu coduri CAEN (Clasificarea Activităților din Economia Națională a României) asociate domeniului agricultură, ceea ce conturează specificitatea acestui indicator pentru zona urbană.

Conform INS, numărul mediu de salariați din întreprinderi non-agricole active, reprezintă numărul de salariați angajați cu contracte individuale de muncă, plătiți de întreprindere pentru o durată medie normală a timpului de lucru, pe perioada de referință.

Tabel 15: Număr salariați în întreprinderi non-agricole/mia de locuitori

	2008	2009	2010	2011	2012
Sfântu Gheorghe	573,04	509,78	484,39	485,46	472,72
Târgu Secuiesc	814,75	745,22	716,31	720,14	689,75
Brașov	778,46	684,45	636,67	648,98	649,84
Miercurea Ciuc	799,08	701,54	645,59	657,05	627,33
Odorheiu Secuiesc	932,68	839,29	803,93	809,96	826,51

Sursa: INS

Numărul mediu de salariați în întreprinderi non-agricole arată valori bune pentru Sfântu Gheorghe și foarte bune pentru municipiul Târgu Secuiesc. Comparația cu alte municipii și orașe din regiune arată valori foarte bune pentru Odorheiu Secuiesc, comparat cu municipiile județului. De remarcat că toate cele 3 municipii din regiune analizate, au valori ale indicatorului peste cele ale municipiului Sfântu Gheorghe.

Indicatori ai bazei economice

Valorile acestor indicatori pot fi observate în secțiunea destinată analizei performanței sectoarelor economiei locale.

Indicatori ai antreprenoriatului

Densitatea întreprinderilor

Participarea susținută a unităților asociative la activități economice este un element foarte important al bunăstării unei națiuni sau comunități, prin activitățile de producție, know-how, creare de locuri de muncă, adăugarea valorii proprii la Produsul intern brut și facilitarea unui mediu productiv în care antreprenorii își asumă riscuri în dezvoltarea de produse noi și crearea de noi piețe în care progresul tehnologic să fie susținut la un nivel minim al costurilor. Acest indicator este reprezentat de raportul numărul întreprinderilor active care au sediul în localitate la mia de locuitori, fiind util atât din perspectiva ocupării forței de muncă cât și din perspectiva obținerii de venituri la bugetele locale și cel al județului. O densitate ridicată a întreprinderilor arată o economie activă, dinamică.

Tabel 16: Densitatea întreprinderilor

	2008	2009	2010	2011	2012
Sfântu Gheorghe	40,46	37,21	32,82	29,51	30,28
Târgu Secuiesc	29,03	27,68	25,12	21,69	22,07

Braşov	49,81	46,58	41,32	38,01	39,13
Miercurea Ciuc	57,21	52,97	47,36	42,90	42,99
Odorheiu Secuiesc	49,46	47,61	42,84	38,29	39,44

Sursa: INS

În interiorul judeţului Covasna cele mai ridicate valori ale indicatorului sunt înregistrate la nivelul municipiilor Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc, ceea ce era de așteptat din perspectiva concentrării activităților economice către zonele urbane mai mari.

Comparativ cu celelalte comunități parte a analizei, observăm o densitate a întreprinderilor mai ridicată în Braşov, Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc decât în municipiu.

Capacitatea antreprenorială

Capacitatea antreprenorială este un indicator ce măsoară numărul de întreprinderi nou create la mia de locuitori, măsurând un concept denumit „intensitate antreprenorială” a populației dintr-un anumit spațiu geografic – transpus într-un nivel ridicat sau redus al antreprenorialului la nivel local.

Tabel 17: Număr de întreprinderi nou create/1000 locuitori

	2008	2009	2010	2011	medie
Sfântu Gheorghe	4,14	0,81	1,81	2,23	2,25
Târgu Secuiesc	3,44	0,85	1,51	0,86	1,67
Braşov	6,21	1,33	3,19	3,65	3,60
Miercurea Ciuc	6,45	1,21	2,95	2,87	3,37
Odorheiu Secuiesc	4,80	0,77	1,84	1,96	2,34

Capacitatea antreprenorială este una redusă, în condițiile în care în perioada pre-criză se înregistrau valori ridicate, media de pe ultimii ani a scăzut la jumătate. Toate celelalte 3 municipii din regiune analizate înregistrează valori peste Sfântu Gheorghe.

Indicatori demografici

Indicatorul evoluției populației

Evoluția populației este un indicator important al caracteristicilor socio-economice ale unei comunități și unul din indicatorii considerați foarte importanți în o evaluare a dezvoltării economice. O descreștere masivă a populației unei localități pe termen lung poate fi asociată

scăderii nivelului de trai și unui nivel redus de atractivitate ce poate fi cauzat de declinul activității economice.

Tabel 18: Evoluție populație între recensăminte

Gheorgheni	-13,50%
Miercurea Ciuc	-6,90%
Odorheiu Secuiesc	-10,81%
Sfântu Gheorghe	-8,95%
Târgu Secuiesc	-16,90%

Calculat ca diferență/surplus între cele două recensăminte (2002 și 2011), indicatorul arată o scădere cu 9% a populație în Sfântu Gheorghe, sub media de -15% a municipiilor la nivel național.

Indicator atractivitate localitate

Gradul de atractivitate al comunității este operaționalizat drept capacitate de a atrage rezidenți noi. Această capacitate se poate măsura prin intermediul a 2 elemente: schimbul de indivizi cu alte localități – sporul migratoriu (diferența între cei intrați și cei ieșiți în/din populație într-o anumită perioadă) și sporul natural (diferența între numărul celor intrați în și al celor ieșiți din populația localității, într-un interval de timp – nașteri-decese). Sporul migratoriu are două componente: schimbarea de domiciliu și schimbarea de reședință. Întrucât Institutul Național de Statistică deține date referitoare la schimbarea de domiciliu doar până în 2009, am ales să utilizăm doar datele referitoare la schimbarea de reședință.

Tabel 19: Atractivitate localitate

Gheorgheni	+0,58%
Miercurea Ciuc	+2,20%
Odorheiu Secuiesc	+2,75%
Sfântu Gheorghe	+0,03%
Târgu Secuiesc	-0,74%

Calculul indicatorului a presupus efectuarea unui raport între suma sporului migratoriu și a celui natural și populația localității pentru fiecare an, apoi realizând o medie a valorilor pe întreaga perioadă 2008-2013. În condițiile în care cele mai atractive municipii sunt Cluj-Napoca +4%, Iași +3%, Timișoara + 2,7%, Sfântu Gheorghe realizează o creștere de 0,03%, în condițiile unei medii la nivel național subunitară și negativă (la nivelul municipiilor).

Raportul de dependență demografică

Raportul de dependență demografică, calculat ca număr de persoane tinere (sub 15ani) și vârstnice (65 ani și peste) care revin la 100 de persoane în vârstă de muncă (15-64 ani) este

un indicator care încearcă să identifice baza de persoane active a unei comunități. În opinia noastră este foarte important ca, pentru a fi competitivă, o comunitate este necesar a avea o valoare redusă a acestui raport.

Tabel 20: Raport dependență demografică

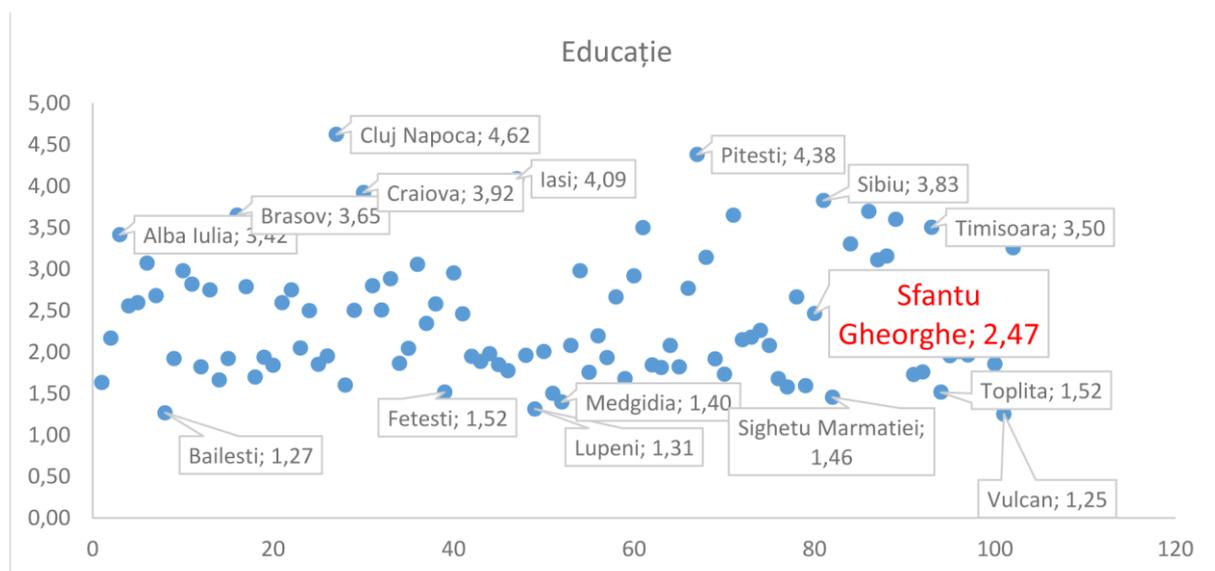
Gheorgheni	42,25 %
Miercurea Ciuc	37,31%
Odorheiul Secuiesc	41,49%
Sfântu Gheorghe	38,99%
Târgu Secuiesc	41,15%

Media indicatorului la nivelul municipiilor din România este 39,11%, cea mai mica valoare este 27,33% (Timișoara), în timp ce maximul este peste 50% (Săcele). Municipiul Sfântu Gheorghe se situează foarte aproape de medie.

Indicator al nivelului de educație

Nivelul de educație a fost calculat ca raport între 2 sume – una a persoanelor cu studii superioare, postliceale, liceale și profesionale și a doua a celor cu studii gimnaziale, primare și a celor fără vreun nivel absolvit, astfel că valori cât mai mari sunt dezirabile. Indicatorul este calculat pe baza datelor de la recensământul populației din 2011 care ne oferă datele referitoare la nivelul educației populației peste 10 ani.

Figura 12: Distribuție valori indicator educație

Comparativ cu alte municipii din regiune, Sfântu Gheorghe înregistrează valori mai ridicate decât ale municipiilor Gheorgheni și Târgu Secuiesc și sub Miercurea Ciuc și Odorheiul Secuiesc.

Dezvoltarea economică locală este strâns legată de stocul educațional existent la nivelul comunității, o creștere economică sustenabilă presupune forță de muncă educată, bine pregătită; o populație creativă și inventivă reprezintă o resursă foarte importantă.

Analiza performanței sectoarelor economiei locale

Analiza de față este menită a identifica sectoarele/domeniile în care Sfântu Gheorghe prezintă avantaje competitive precum și sectoarele cu probleme. Pentru aceasta am utilizat instrumente precum Coeficientul Locațional și Variația Diferențială a numărului de angajați, având ca și bază de comparație datele similare de la nivel național.

Pentru identificarea coeficientului locațional s-au utilizat datele pentru anii 2008-2012, iar pentru calcularea variației diferențiale a numărului de angajați s-au utilizat datele anilor 2008 și 2012.

**Motivul utilizării datelor pentru anul 2012 este datorat faptului că Institutul Național de Statistică a modificat metodologia de culegere a datelor la nivel județean, din anul 2013 nemaifiind disponibile date referitoare la numărul mediu de angajați pe sectoare ale economiei la nivel local.*

Scopul utilizării acestora este de a identifica atât posibilele arii unde municipiul are avantaje competitive, cât și de a identifica în ce măsură unele sau altele din aceste sectoare au fost afectate mai puternic de criza economică.

Avantaj comparativ - Coeficient Locațional - Domenii concentrate la nivel local

Coeficientul de localizare/locațional ne permite a identifica ramurile concentrate ale economiei locale, adică acelea care produc mai mult decât se consumă la nivel local și deci au – teoretic – capacitate de a aduce resurse în comunitate.

Prin intermediul acestei tehnici am identificat sectoarele cu potențial - a căror producție de bunuri sau servicii este probabil să fie "exportată", nu neapărat în sensul comun al termenului – ne referim aici la probabilitatea ca bunurile sau serviciile să fie utilizate de către rezidenții altor zone - exterioare municipiului). Acest coeficient ne permite astfel să determinăm în ce măsură un anumit sector al economiei locale are o situație generală mai bună sau mai proastă față de zona de referință cu care este comparat.

Din punctul de vedere al unei strategii de dezvoltare economică, coeficientul locațional poate indica natura, diversitatea și concentrarea activității economice dintr-o anumită arie. Acolo unde diversificarea este unul dintre obiectivele strategice, coeficientul locațional poate indica în care sectoare ale economiei locale pot fi realizate eforturi pentru expansiunea acestora - există posibilitatea ca unele sectoare economice să fie

subreprezentate ori să existe o supra specializare într-o anumită industrie, ceea ce pot reprezenta pericole la adresa economiei locale.

Compararea valorilor coeficienților locaționali (de specializare) obținute în diferite perioade poate arăta dacă zona devine mai mult sau mai puțin specializată de-a lungul timpului, în acest fel putându-se evalua impactul politicilor economice implementate asupra competitivității, ori se poate prezice impactul potențial al acestora asupra forței de muncă din anumite sectoare.

Coeficientul de localizare poate fi mai mic decât 1, egal cu 1 sau mai mare decât 1. Un coeficient sub 1 (ca normă, sub 0,8) arată că domeniul respectiv nu produce suficient la nivel local încât să acopere cererea, indicând că în aceste zone au loc importuri. De obicei, o valoare subunitară a coeficientului arată că sectorul respectiv este subreprezentat comparativ cu nivelul de referință (în cazul nostru economia națională). În acest caz se poate spune că sectorul respectiv servește cel mult cererea locală pentru producerea acelor bunuri și servicii (în cazul în care coeficientul este apropiat de o valoare unitară).

O valoare unitară a coeficientului (sau apropiată de valoarea 1) ne poate sugera faptul că cererea locală pentru bunurile și serviciile produse/oferte de acel segment/sector este satisfăcută luând în considerare standardul constituit de nivelul de referință. Se poate considera totuși că sectorul respectiv nu este unul ale cărui bunuri și servicii să fie distribuite către alte zone din afara economiei locale.

O valoare supraunitară a coeficientului arată că activitățile sectorului sunt concentrate la nivel local, acest lucru însemnând că sectorul respectiv produce și pentru alte zone, cel puțin pentru cele cu care s-a efectuat comparația. Acest coeficient arată că procentul angajaților de la nivel local este mai mare decât cel al zonei de referință, în acest caz existând o foarte mare probabilitate ca bunurile și serviciile produse de aceste sectoare să fie exportate, ceea ce poate însemna valoare adăugată ridicată ce servește intereselor comunității. De regulă, un coeficient mai mare decât 1,2 indică un potențial de export în alte comunități și, implicit, atragerea de resurse extracomunitare.

Pentru a calcula acest coeficient am utilizat clasificarea INS și datele pe anii 2008, 2009, 2011 și 2012 (provenite din aceeași sursă) luând în considerare numărul de angajați pe sectoare, iar ca arie de referință am ales nivelul național.

Motivul alegerii nivelului de referință este dat de comparabilitatea datelor precum și de importanța/validitatea ariei de comparație (una redusă în cazul județului sau regiunii).

Motivația alegerii perioadelor este aceea că 2008 a fost ultimul an de creștere economică anterior crizei financiare, 2009, primul an de recesiune pentru România, 2011, anul în care s-a resimțit o revenire a economiei naționale iar 2012 este anul cu ultimele date disponibile.

Tabel 21 – Coeficienți de localizare 2008-2012

Ramura economică	LQ20 08	LQ20 09	LQ20 11	LQ20 12
Agricultură, silvicultură și pescuit	1.07	1.13	0.75	1.05
Industria extractivă	0.23	0.11	0.14	0.06
Industria prelucrătoare	1.62	1.65	1.63	1.53
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	0.70	0.64	0.69	0.42
Distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1.81	1.54	1.71	1.62
Construcții	0.66	0.78	0.90	1.03
Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	0.94	0.95	0.78	0.91
Transport și depozitare	0.61	0.65	0.76	0.76
Hoteluri și restaurante	0.80	0.95	0.95	1.10
Informații și comunicații	0.54	0.47	0.49	0.48
Intermedieri financiare și asigurări	0.98	0.94	0.97	0.73
Tranzacții imobiliare	0.48	0.41	0.34	0.32
Activități profesionale, științifice și tehnice	0.45	0.50	0.51	0.59
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	0.55	0.44	0.64	0.43
Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	0.93	0.95	1.11	1.13
Învățământ	0.68	0.76	0.75	0.73
Sănătate și asistență socială	0.76	0.75	0.78	0.78
Activități de spectacole, culturale și recreative	0.98	1.63	1.47	1.53
Alte activități ale economiei	0.09	0.20	0.39	0.41

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabelul de mai sus arată că, la nivelul anului 2012, economia locală a municipiului Sfântu Gheorghe este concentrată (cu valori supraunitare ale CL) în domeniile:

- Agricultură – 1,05
- Industrie prelucrătoare - 1,53
- Distribuția apei, salubritate și deșeuri – 1,62
- Construcții – 1,03
- Hoteluri și restaurante – 1,10
- Administrație publică – 1,13
- Activități de spectacole, culturale și recreative – 1,53

Concentrarea indică că, în raport cu economia națională, o pondere mai ridicată din totalul salariaților este angajată în aceste ramuri, nu doar satisfăcând nevoile locale, ci chiar

depășindu-le, acestea fiind o potențială sursă de venituri extracomunitare (atragera de resurse din afara comunității).

Un aspect pozitiv este acela că 60,6% din forța de muncă angajată a municipiului (peste 15.000 de persoane) activează în domenii cu un coeficient locațional supraunitar.

Industria prelucrătoare este principalul motor al economiei locale cu peste 9000 de angajați.

Un lucru mai puțin îmbucurător este faptul că 3 dintre domeniile cu CL supraunitar, implicând peste 2500 de angajați aparțin sectorului public și nu celui privat, bunurile și serviciile acestora fiind utilizate aproape în exclusivitate de comunitatea locală (excepție făcând nivelul județean care beneficiază de serviciile administrative localizate în reședința de județ).

Importanța activităților culturale în viața comunității este reliefată prin numărul ridicat de angajați ai acestui sector, acest lucru putând constitui o resursă importantă pentru viitorul comunității, atât timp cât potențialul economic va fi valorificat în generarea de resurse.

Un nivel satisfăcător de concentrare – economia nu atrage resurse din exterior, dar nici nu pierde resurse prin importuri – este observabil în cazul comerțului, administrației publice sau intermediarilor financiare. În acest caz, oferta locală satisface nevoile comunității.

Din păcate sectorul Intermedierilor financiare înregistrează o pierdere de competitivitate de la începutul crizei încoace. Un sector financiar puternic poate fi un sprijin real pentru economia locală, coeficientul locațional de 0,73 arată faptul că sectorul este subreprezentat la nivel local.

Ramurile deficitare – cu coeficienți locaționali extrem de mici care, la nivel teoretic, nu sunt suficient de active pentru a satisface „nivelul normal” al cererii locale – sunt industria extractivă, tranzacțiile imobiliare, activitățile profesionale, științifice și tehnice sau activitățile suport. 5% din totalul angajaților municipiului activează în aceste sectoare.

Avantaj competitiv - Variația diferențială (Shift share analysis 2008 – 2012)

Variația diferențială a numărului de angajați reprezintă diferența între ratele de creștere sau declin ale unui sector local comparativ cu creșterea sau declinul aceluiași sector din zona de referință, în cazul nostru declinul sau creșterea sectorului la nivel național.

Acest indicator ne permite să observăm sectoarele economiei locale care au performat mai bine decât la nivelul unității de referință (în acest caz, nivel național) pe parcursul unei anumite perioade de timp.

Variația diferențială este un indicator al dinamicii evoluției sectoarelor din moment ce se iau în considerare datele din 2 perioade diferite – în cazul nostru valorile din anii 2012 comparativ cu anul 2008.

Principala motivație a alegerii acestor perioade este de a identifica și posibilele influențe ale crizei economice asupra economiei locale – există posibilitatea ca unele sectoare să fi fost mai puternic afectate la nivel local decât la nivel național.

Principala menire a variației diferențiale este identificarea sectoarelor care au un **avantaj competitiv** față de aria de referință. Variația diferențială arată dacă evoluția economiei locale (prin sectoarele ei) are loc la o rată mai scăzută ori mai crescută decât cea așteptată.

Interpretarea datelor – valorile mai mari decât 0 ale coeficientului ne arată că domeniul prezintă un avantaj competitiv (ce poate fi explicată prin proximitate ridicată față de factorii de producție importanți) și se dezvoltă mult mai repede decât referința. Acest scor indică faptul că, în pofida trendului de la nivel național și de la nivelul ramurii respective, există la nivel local factori latenți care avantajează ramura respectivă în raport cu referința.

Modul de calcul al indicatorului permite controlul impactului economiei naționale, dar și al evoluției ramurii, și izolarea eventualului avantaj competitiv de la nivel local.

Analiza de față analizează performanța relativă a economiei municipiului Sfântu Gheorghe în raport cu economia națională pe perioada 2008 – 2012, relevând evoluțiile generate de recesiunea economică.

Tabel 22 – Variația diferențială 2008 – 2012

Sector	Var. dif.
Alte activități de servicii	3,57
Activități de spectacole, culturale și recreative	0,75
Construcții	0,43
Hoteluri și restaurante	0,36
Activități profesionale, științifice și tehnice	0,30
Transport și depozitare	0,22
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public	0,18
Învățământ	0,05
Sănătate și asistență socială	0,02
Agricultură, silvicultură și pescuit	-0,03
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	-0,03
Industria prelucrătoare	-0,05
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-0,10

Informații și comunicații	-0,11
Intermedieri financiare și asigurări	-0,23
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	-0,25
Tranzacții imobiliare	-0,26
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	-0,32
Industria extractivă	-0,57

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Tabelul de mai sus indică evoluția competitivității locale a municipiului Sfântu Gheorghe în raport cu economia națională. Termenul de referință este 2008, ultimul an de creștere economică pentru România.

Observații:

- Peste 16000 de persoane, reprezentând aproape 65% din totalul angajaților municipiului activează în domenii cu un coeficient mai mic decât 0, ceea ce înseamnă sectoare a căror evoluție a fost una negativă / au devenit necompetitive.
- Există sectoare în care economia locală a performat sub economia națională, acestea fiind din zona industriei (extractive, prelucrătoare și producției de energie) și a tranzacțiilor imobiliare. Datele indică o pierdere de competitivitate a economiei locale în aceste domenii, îngrijorătoare mai ales pentru industria prelucrătoare și a distribuției apei și managementul deșeurilor, care au o concentrare ridicată la nivel local.
- Pe termen mediu, pierderea de competitivitate se va traduce în cel mai bun scenariu în pierderi de oportunități – investițiile/extinderile vor avea loc în alte zone, cu o competitivitate locală crescută), iar într-un scenariu pesimist chiar în reduceri de activitate, cu consecințe asupra veniturilor locale și a nivelului de trai al populației.
- Există sectoare în care economia locală pare să aibă un avantaj competitiv față de nivelul național: activitățile de spectacole culturale și recreative și, respectiv, alte servicii. Totuși, majoritatea activităților din domeniul spectacolelor culturale și recreative țin de domeniul public (muzee, biblioteci etc.), fapt ce ar putea explica practic dublarea numărului de angajați în 2009 față de 2008 și menținerea unui nivel ridicat în 2010, 2011 și 2012 față de 2008. Există posibilitatea ca avansul spectaculos al numărului de angajați să nu fie datorat unei creșteri a cererii de servicii culturale și recreative – care implicit ar atrage resurse - ci unor decizii de factură politică sau socială. Referitor la alte activități de servicii, acestea angajează un număr neglijabil de salariați (91 în 2012 față de 20 în 2008).
- Per ansamblu, sectoarele au avut tendința de a performa ușor sub economia națională, dar în jurul mediei.

Identificarea sectoarelor competitive și a potențialului de clusterizare.

Următorul pas al analizei este legat de corelarea celor doi coeficienți analizați până acum și elaborarea unui tabel realizat pe patru cadrane unde ramurile sunt diferențiate în funcție de rezultatele identificate.

Tabel 22– Agregarea datelor Coeficientului Locațional și Variației diferențiale

Sector	LQ	DIFF SHIFT
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	1,05	-0,03
INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	0,06	-0,57
INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	1,53	-0,05
PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	0,42	-0,32
DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	1,62	-0,10
CONSTRUCȚII	1,03	0,43
COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	0,91	-0,03
TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	0,76	0,22
HOTELURI ȘI RESTAURANTE	1,10	0,36
INFORMATȚII ȘI COMUNICAȚII	0,48	-0,11
INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI	0,73	-0,23
TRANZAȚII IMOBILIARE	0,32	-0,26
ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	0,59	0,30
ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	0,43	-0,25
ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	1,13	0,18
ÎNVĂȚĂMÂNT	0,73	0,05
SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	0,78	0,02
ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	1,53	0,75
ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	0,41	3,57

Tabelul celor 4 cadrane

Necompetitiv (declin)	Competitiv (creștere)	
<p>SECTOARE ÎN TRANSFORMARE Variația diferențială a nr. de ang. < 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE • DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR • AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT • INDUSTRIA EXTRACTIVĂ 	<p>SECTOARE ÎN DEZVOLTARE Variația diferențială a nr. de ang. > 0 Coeficient de localizare > 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE • CONSTRUCȚII • HOTELURI ȘI RESTAURANTE • ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APARARE 	Concentrare ridicată
<p>SECTOARE ÎN DECLIN Variația diferențială a nr. de ang. < 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL • PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT • INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII • INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURĂRI • TRANZACȚII IMOBILIARE • ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE 	<p>SECTOARE DE PERSPECTIVĂ Variația diferențială a nr. de ang. > 0 Coeficient de localizare < 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • TRANSPORT ȘI DEPOZITARE • ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE • ÎNVAĂȚĂMÂNT • SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ • ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII 	Concentrare scăzută

Partea de tabel destinată sectoarelor de dezvoltare ne arată care sunt acele sectoare care au un avantaj competitiv și totodată au un grad ridicat de concentrare la nivel local, existând posibilitatea ca de mare parte a produsului sau serviciului oferit de acestea să beneficieze comunități din afara municipiului. În principiu partea din dreapta-sus a tabelului arată ariile cu potențial de clusterizare.

Observații:

- Sectorul activităților culturale și recreative este unul competitiv și localizat, dar are o pondere redusă în economia locală.

- Sectoarele competitive și cu un coeficient locațional mai mare decât 0, rețin doar 18% din totalul forței de muncă a municipiului.
- Din analiza sectoarelor, singurul cu potențial de clusterizare este cel al construcțiilor – cu mențiunea că nivelul datelor analizate nu permite susținerea în totalitate a unei asemenea prezumții.
- Sectoarele în transformare, aflate în pierdere de competitivitate dețin cel mai mare procent de angajați – 43%.
- Multe din sectoarele cu un grad de localizare ridicat se află în pierdere de competitivitate – a se vedea industria prelucrătoare – trebuie avute în vedere măsuri de creștere a competitivității acestora, din moment ce numărul peroanelor implicate este ridicat.
- 21,5% din angajații municipiului activează în sectoare aflate în declin, ceea ce este îngrijorător .
- Mare parte din sectoarele de perspectivă – competitive dar cu un coeficient locațional scăzut sunt activități ale administrației publice/ servicii publice.

Concluzii

Economia municipiului Sfântu Gheorghe are un **grad relativ de diversificare**, bazându-se în special pe industria prelucrătoare și servicii.

Este important că **60,6% din forța de muncă angajată a municipiului (peste 15.000 de persoane) activează în domenii cu concentrare superioară nivelului național** (un coeficient locațional supraunitar).

Totuși, faptul că **sectoarele competitive și cu un coeficient locațional mai mare decât 0, rețin doar 18% din totalul forței de muncă** a municipiului este **o problemă strategică importantă** ce reclamă acțiuni țintite de dezvoltare economică a comunității.

Analiza gradului de dezvoltare economică a municipiilor românești plasează municipiul pe poziția 38 din 102. Scorul agregat al indexului este unul mediu spre bun. **Municipiul suferă în termeni de output al activităților economice și productivitate a muncii**, ceea ce înseamnă valoare adăugată redusă a activităților economice.

Cel mai important sector al economiei locale este Industria prelucrătoare, care are un grad de concentrare ridicat, comparat cu nivelul național și este de departe cel mai mare angajator la nivel local - aproape 40%, generând același procent din cifra totală de afaceri a firmelor.

Aproape 30% din totalul angajaților din Industria municipiului activează în industria textilă și fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – **activități care au o valoare adăugată redusă pentru municipiu** - deși au un număr important de angajați și se află în top din perspectiva acestui indicator, firmele din domeniul textilelor și confecțiilor sunt înafara topurilor în ceea ce privește cifra de afaceri și profitul realizat.

O mare parte a sectoarelor economiei locale sunt în pierdere de competitivitate, performând sub nivelul economiei naționale - peste 16000 de persoane, reprezentând aproape 65% din totalul angajaților municipiului activează în asemenea domenii – ceea ce poate însemna pierderea de oportunități sau reduceri de activitate și a nivelului de trai.

O amenințare importantă este legată de faptul că **oferta de locuri de muncă este concentrată exclusiv către posturi ce nu necesită un nivel de educație / specializare ridicat,** ceea ce menține salariile la un nivel redus.

Firmele cu capital străin au o importanță ridicată în economia municipiului – în medie, **ponderea firmelor cu capital străin în totalul agenților economici este de 3 ori mai mare decât media națională.** Impactul investițiilor străine asupra viitorului economiei locale este unul foarte important.

Un alt element demn de remarcat este **dimensiunea importantă a sectorului public,** acesta având o pondere ridicată în totalul angajaților municipiului. Trei dintre sectoarele economice cu grad de concentrare ridicat (Distribuția apei, salubritate și deșeuri, Administrație publică, Activități de spectacole, culturale și recreative) și cu avantaje competitive înregistrate (evoluții pozitive în ultimii ani), sunt strâns legate de sectorul public.

Sectorul agricol are o pondere redusă în economia municipiului și suferă o pierdere de competitivitate, **dar devine important privit dintr-o perspectivă microregională.**

Turism

În anul 2014, pe raza municipiului Sfântu Gheorghe existau 16 unități de cazare care ofereau un număr total de 441 de locuri de cazare în: 4 hoteluri, o vilă turistică, 10 pensiuni turistice și o pensiune agroturistică (v. Tabel 1).

Numărul total de locuri din aceste unități de cazare a rămas aproximativ constant (451) din 2002 până în 2014 (441), însă s-a înregistrat scădere importantă (36%) a numărului de locuri din hoteluri (de la 399 la 253) concomitent cu o creștere mare a pensiunilor turistice și a numărului locurilor de cazare pe care acestea le oferă (de la 24 la 156) (v. Tabel 2).

Hotelurile reprezintă aproape 25% din totalul unităților de cazare, iar capacitatea locativă a acestora este de aproape 57% din total, în timp ce pensiunile turistice reprezintă 65% din numărul unităților de cazare, dar capacitatea acestora este de 40% din total. Merită menționat faptul că motelurile, vilele turistice și pensiunile agroturistice nu pare să aibă succes, numărul loc fiind unul extrem de redus sau chiar dispărând de tot în anumiți ani. (v. Tabel 1, Tabel 2).

Tabel 1 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică - număr

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	9	10	13	12	11	10	9	16	16	18	16	17	16
Hoteluri	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4
Moteluri	:	:	1	1	:	:	:	:	:	1	1	1	:
Vile turistice	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pensiuni turistice	2	3	5	5	5	5	3	10	10	12	10	11	10
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	:	1	1	1	:	:	:	1

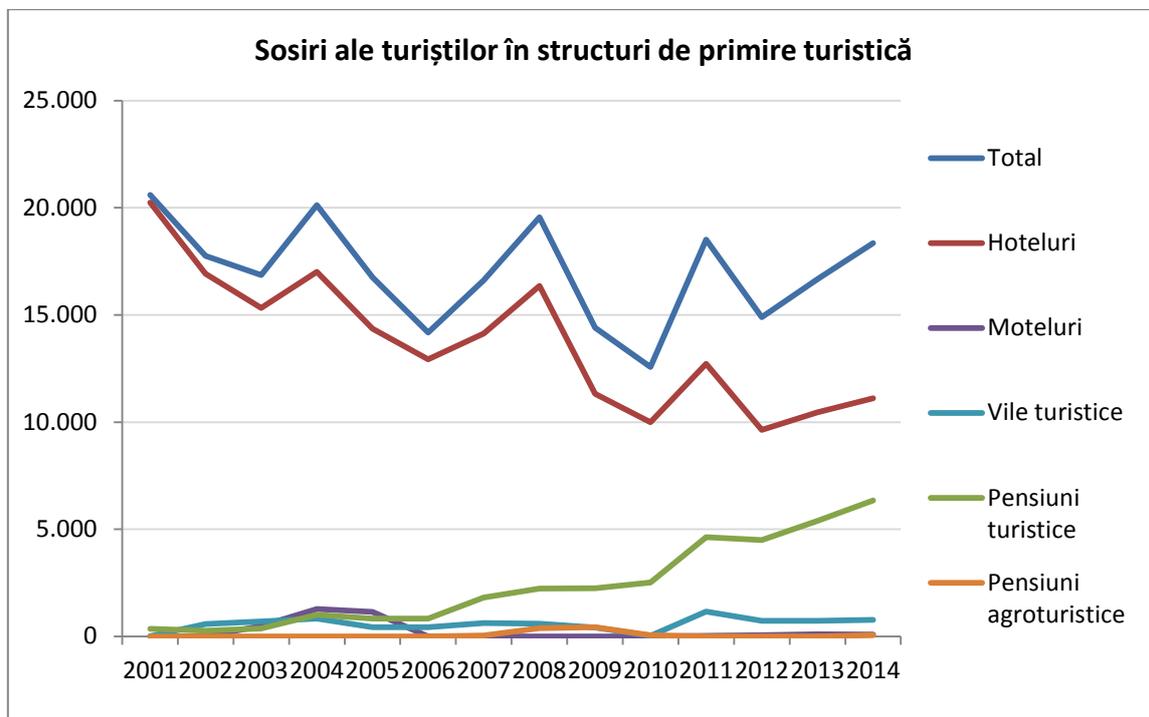
Tabel 2 - Capacitatea de cazare turistică existentă - locuri

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	451	412	457	482	467	344	327	437	438	467	441	457	441
Hoteluri	399	342	344	383	385	251	251	261	258	250	250	250	253
Moteluri	:	:	16	16	:	:	:	:	:	15	15	15	:
Vile turistice	28	28	28	18	18	18	18	18	18	18	18	20	20
Pensiuni turistice	24	42	69	65	64	75	46	146	146	184	158	172	156
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	:	12	12	16	:	:	:	12

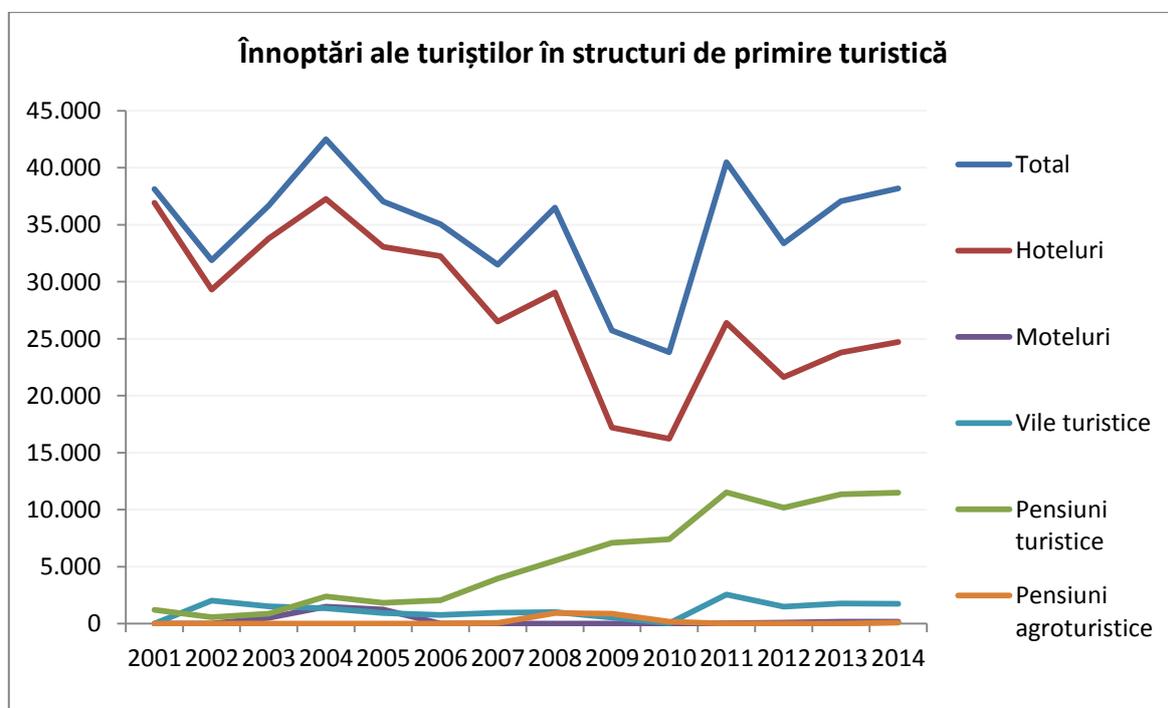
Sursa: prelucrare proprie după date INS

Dacă ne raportăm la utilizarea capacității de cazare, per ansamblu, în ultimii 12 ani, atât numărul de sosiri ale turiștilor, cât și numărul înnoptărilor au un trend ușor descrescător (ceva mai pronunțat în cadrul sosirilor decât al înnoptărilor). Dacă analizăm situația pentru fiecare tip de unitate de cazare, observăm că cea mai drastică descreștere o înregistrează

hotelurile, urmate de vilele turistice, în timp ce în cazul pensiunilor turistice avem un trend ascendent.

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Pentru a putea determina eficacitatea folosirii unităților de cazare, am utilizat doi indicatori: **gradul de utilizare**²² a capacității de cazare turistică în funcțiune și **numărul de zile mediu de cazare**²³. Din datele de mai jos observăm că, per total, gradul de utilizare era în anul 2014 de 25,9%, în scădere față de anul 2001 (30%), dar în ușoară creștere față de 2012 și 2013. Dintre unitățile de cazare, cel mai mare grad de utilizare îl au hotelurile (30%) și pensiunile agroturistice (27%) urmate de vilele turistice (24%), pensiunile turistice (21%) și moteluri (4%).

În ceea ce privește numărului mediu al zilelor de cazare, media este cam de 2 zile indiferent de tipul structurii de cazare: vile turistice (2,25), hoteluri (2,08), pensiuni turistice (1,81), moteluri (2,03), pensiuni agroturistice (2).

Tabel 3 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică - număr persoane

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	17759	16860	20126	16765	14183	16621	19561	14407	12566	18524	14893	16668	18353
Hoteluri	16918	15324	17017	14364	12933	14138	16353	11326	9995	12727	9630	10455	11107
Moteluri	:	482	1274	1142	:	:	:	:	:	18	51	93	78
Vile turistice	572	687	822	427	422	622	595	411	18	1149	719	729	771
Pensiuni turistice	269	367	1013	832	828	1815	2229	2251	2505	4630	4493	5391	6347
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	46	384	419	48	:	:	:	50

Tabel 4 - Înnoptări în structuri de primire turistică - număr

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	31898	36672	42500	37030	35060	31503	36523	25710	23811	40479	33366	37071	38195
Hoteluri	29319	33782	37272	33056	32240	26519	29048	17200	16221	26386	21624	23794	24719
Moteluri	:	510	1494	1231	:	:	:	:	:	29	90	164	158
Vile turistice	2017	1514	1341	918	765	962	1012	539	36	2551	1478	1755	1736

22 Calculat prin raportarea numărului de înnoptări realizate, la capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă

23 Calculat prin raportarea numărului de înnoptări la numărul de sosiri

Tabel 4 - Înnoptări în structuri de primire turistică - număr

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pensiuni turistice	562	866	2393	1825	2055	3951	5536	7091	7389	11513	10174	11358	11482
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	71	927	880	165	:	:	:	100

Tabel 5 - Indicele de utilizare a capacității de cazare turistică

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	20,68 %	24,80 %	27,83 %	22,35 %	23,18 %	25,93 %	26,11 %	18,23 %	18,63 %	26,30 %	22,45 %	25,14 %	25,90 %
Hoteluri	21,42 %	26,50 %	30,38 %	24,01 %	24,88 %	28,92 %	32,01 %	18,31 %	18,84 %	31,17 %	27,22 %	29,43 %	30,07 %
Moteluri		26,13 %	25,51 %	21,08 %	:	:	:	:	:	1,26%	4,92%	4,00%	8,78%
Vile turistice	19,74 %	14,72 %	14,30 %	13,97 %	12,69 %	14,64 %	16,30 %	11,01 %	6,45%	28,51 %	24,23 %	32,14 %	23,78 %
Pensiuni turistice	7,86%	10,61 %	16,17 %	11,70 %	13,13 %	17,60 %	14,10 %	18,57 %	18,32 %	19,85 %	16,61 %	19,90 %	20,57 %
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	9,54%	25,33 %	22,02 %	20,12 %	:	:	:	26,88 %

Tabel 6 - Numărul mediu de zile de cazare

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total	1,80	2,18	2,11	2,21	2,47	1,90	1,87	1,78	1,89	2,19	2,24	2,22	2,08
Hoteluri	1,73	2,20	2,19	2,30	2,49	1,88	1,78	1,52	1,62	2,07	2,25	2,28	2,23
Moteluri		1,06	1,17	1,08	:	:	:	:	:	1,61	1,76	1,76	2,03

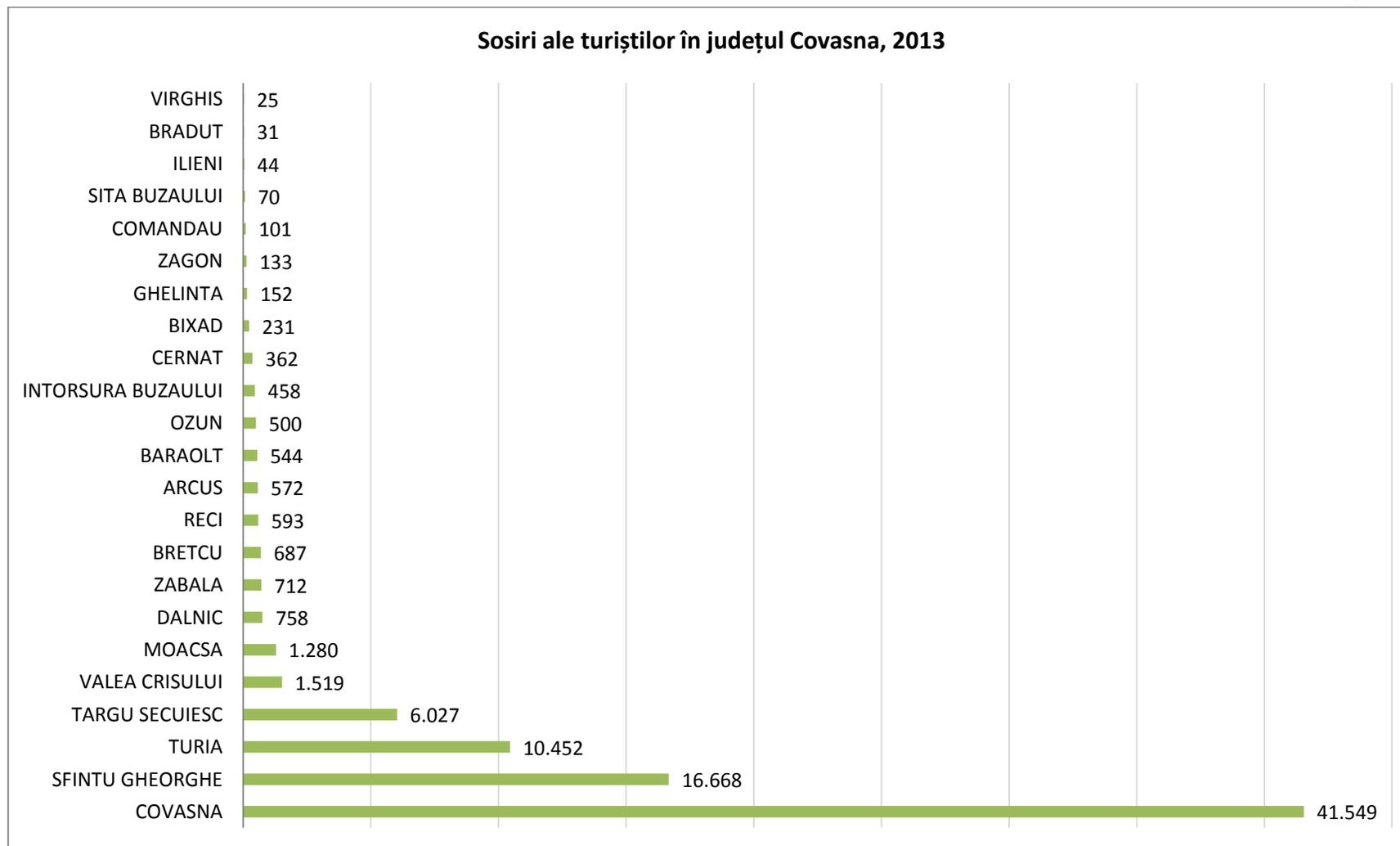
Tabel 6 - Numărul mediu de zile de cazare

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vile turistice	3,53	2,20	1,63	2,15	1,81	1,55	1,70	1,31	2,00	2,22	2,06	2,41	2,25
Pensiuni turistice	2,09	2,36	2,36	2,19	2,48	2,18	2,48	3,15	2,95	2,49	2,26	2,11	1,81
Pensiuni agroturistice	:	:	:	:	:	1,54	2,41	2,10	3,44	:	:	:	2,00

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Cei care organizează evenimente culturale de anvergură la Sfântu Gheorghe se confruntă periodic cu problema lipsei locurilor de cazare, cele existente fiind insuficiente în anumite perioade ale anului când se organizează evenimente (concerte, festivaluri, zilele orașului, etc.) care atrag foarte mulți turiști din țară dar și din străinătate. Din păcate, capacitatea de cazare nu se va mări curând, iar faptul că în ultimii zeci de ani capacitatea de cazare a orașului a rămas aproximativ aceeași (~450 de locuri) denotă faptul că de fapt nu există cerere pentru așa ceva. Dacă ne uităm la indicii de utilizare a capacității de cazare (vezi tabelul de mai sus) observăm că în ultimii 10 ani acesta nu a depășit decât foarte rar și cu foarte puțin cifra de 25%. Chiar dacă există câteva excepții de-a lungul anului când ar exista cerere mult mai mare decât oferta, în restul anului respectivele structuri de cazare ar rămâne cu un grad de ocupare foarte scăzut, ceea ce le-ar face neprofitabile, ceea ce-i determină pe eventualii investitori să evite acest sector.

Principalele tipuri de turism specifice orașului Sfântu Gheorghe sunt turismul cultural și de eveniment, turismul de afaceri și conferințe, turismul balnear (Șugaș-Băi, la 8 km de Sfântu Gheorghe) și turismul activ (drumeții, excursii). Deși turismul balnear este unul specific zonei și județului Covasna, Sfântu Gheorghe nu este alegerea predilectă a turiștilor care caută stațiuni balneare, aceștia preferând într-un număr mult mai mare orașul Covasna. Deși este cel mai mare oraș din județ și reședința județului, Sfântu Gheorghe nu se poate lăuda cu o infrastructură turistică suficientă pentru potențialul turistic al orașului și nici cu un număr foarte mare de turiști comparativ cu alte orașe din județ (Covasna, care are la fel de mulți turiști ca tot restul județului la un loc) sau comuna Turia (vezi graficul de mai jos).

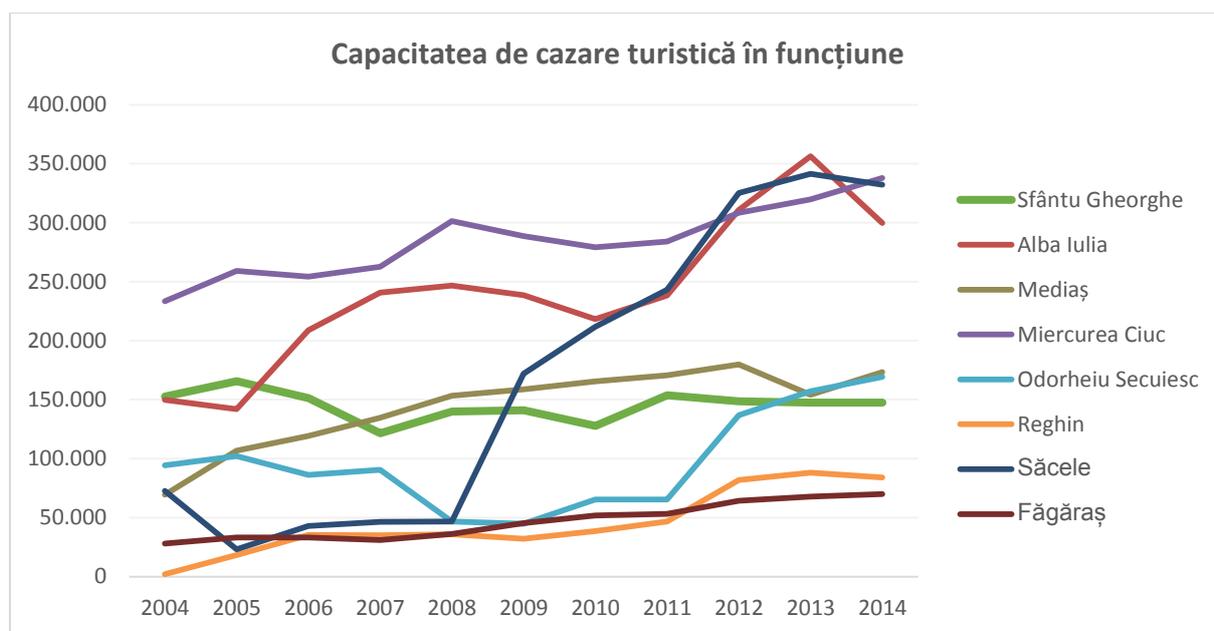

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Analiză comparată cu orașe similare din regiune

Ca să înțelegem și mai bine situația, am încercat să analizăm acest domeniu într-un context mai larg, regional, comparând orașul Sfântu Gheorghe cu principalii competitori regionali (orașe similare ca profil din Regiunea de dezvoltare Centru): Alba Iulia, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Mediaș, Săcele, Făgăraș și Reghin. Dacă privim situația capacității de cazare în funcțiune²⁴ (vezi graficul și tabelul de mai jos), Sfântu Gheorghe stă mai bine doar decât Făgăraș și Reghin, iar trei dintre orașe (Alba Iulia, Miercurea Ciuc și Săcele) au chiar de două ori mai multe locuri de cazare disponibile de-a lungul anului. Sfântu Gheorghe face parte din grupul median în acest caz, alături de Odorheiu Secuiesc și Mediaș, dar devansat de ambele.

Constatăm de asemenea că în ultimii zece ani capacitatea de cazare a orașului Sfântu Gheorghe a stagnat în timp în ce unele orașe s-a dublat (Miercurea Ciuc, Alba Iulia) sau a ajuns să fie chiar de patru ori mai mare (Săcele).

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Tabel 7 - Capacitatea de cazare turistica în funcțiune - locuri-zile

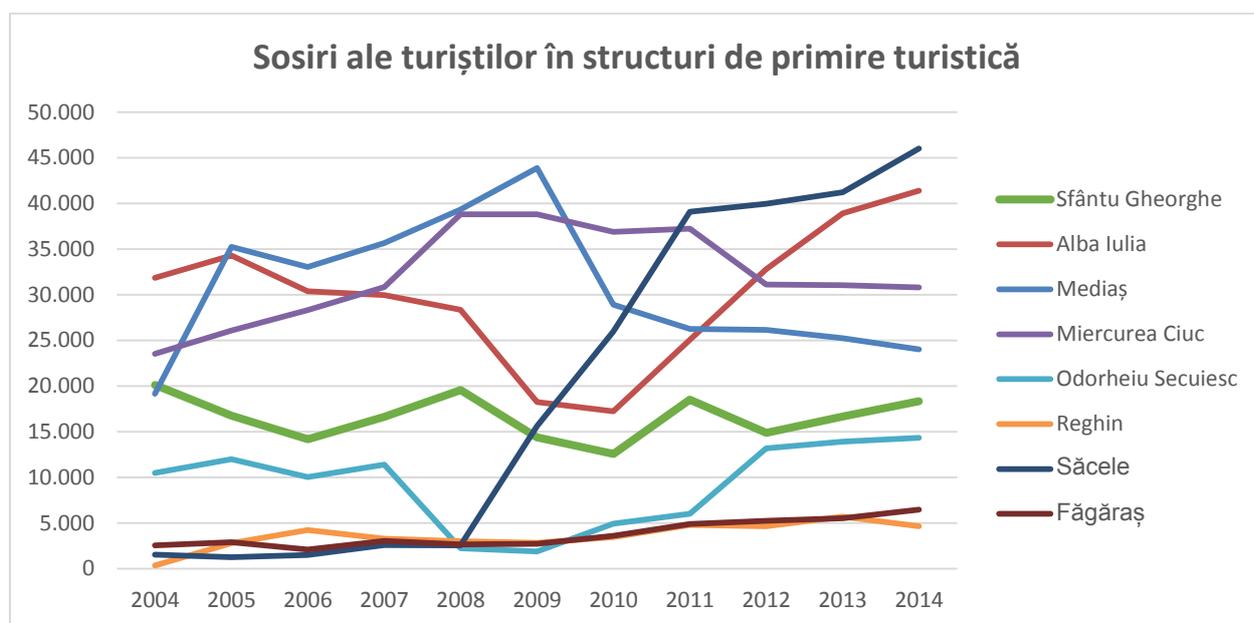
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sfântu Gheorghe	152727	165676	151283	121471	139889	141018	127793	153912	148593	147470	147485
Alba Iulia	149987	142090	208809	240916	246789	238569	218270	238276	310972	356340	299824

²⁴ Capacitatea de cazare turistică în funcțiune reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitățile de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cât sunt deschise unitățile în perioada considerată. Se exprimă în locuri-zile. Se exclud locurile din camerele sau unitățile închise temporar din lipsă de turiști, pentru reparații sau din alte motive (INS).

Mediaș	69475	106752	119377	134767	153482	158683	165473	170704	179982	154072	173294
Miercurea Ciuc	233542	259125	254345	262806	301329	288721	279248	284000	308400	319883	337951
Odorheiu Secuiesc	94300	102280	86194	90607	46842	44814	65443	65316	136890	157223	169290
Reghin	2024	18316	35340	35071	35996	32110	38734	46682	81911	88182	83979
Săcele	72725	23287	43082	46480	46819	172150	211837	243258	325359	341473	332216
Făgăraș	28042	33215	33215	30972	36228	45337	51806	53235	64452	67774	70095

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Dacă ne referim la numărul sosirilor în structuri de primire turistică²⁵ (vezi figura de mai jos), constatăm că situația este relativ similară, Sfântu Gheorghe reușind să devanseze doar orașele Odorheiu Secuiesc, Făgăraș și Reghin, fiind depășit de Mediaș, Miercurea Ciuc, Alba Iulia și Săcele. În ceea ce privește evoluția în timp a numărului de turiști, observăm la Sfântu Gheorghe o scădere cu 10% a numărului de turiști în ultimii zece ani, în timp ce orașe precum Alba Iulia, Miercurea Ciuc sau Mediaș și-au mărit numărul turiștilor cu 30%.

Sursa: prelucrare proprie după date INS

Tabel 8 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sfântu Gheorghe	20126	16765	14183	16621	19561	14407	12566	18524	14893	16668	18353
Alba Iulia	31842	34309	30380	29968	28374	18256	17232	25064	32805	38921	41392
Mediaș	19157	35236	33058	35684	39350	43896	28924	26259	26160	25246	24017
Miercurea Ciuc	23537	26102	28309	30835	38825	38799	36897	37236	31140	31039	30813

²⁵ În numărul turiștilor cazați în unitățile de cazare turistică se cuprind toate persoanele (români și străini) care călătoresc în afara localităților în care își au domiciliul stabil, pentru o perioadă mai mică de 12 luni și stau cel puțin o noapte într-o unitate de cazare turistică în zone vizitate din țară; motivul principal al călătoriei este altul decât acela de a desfășura o activitate remunerată în locurile vizitate (INS).

Odorheiu Secuiesc	10511	11982	10056	11416	2235	1901	4947	6026	13178	13934	14343
Reghin	339	2787	4235	3301	3013	2828	3465	4800	4645	5721	4639
Săcele	1559	1276	1518	2596	2554	15644	25995	39083	39953	41242	46020
Făgăraș	2565	2903	2100	3059	2650	2738	3596	4896	5254	5530	6482

Obiective turistice - Municipiul Sfântu Gheorghe²⁶

Biserica fortificată din secolul al XIV-lea, înconjurată de ziduri de apărare, singura clădire medievală care s-a păstrat în oraș. A fost supusă unor reparații și modificări după incursiunea tătară din 1658, după asediul otoman din 1661 și după cutremurele din 1728, 1738 și 1802. Biserica are ferestre în stil gotic, tavan casetat și pictat, precum și are o orgă din anul 1894, construită de Josef Angster din Pécs. Turnul bisericii, cel din zilele noastre, a fost construit în 1805, după ce un alt cutremur îl dădărase pe cel vechi.

„Casa cu Arcade” din secolul al XVIII-lea

Casa cu arcade este o clădire din Sfântu Gheorghe, construită în 1820-1821 în stil clasicist. Istoricul cât și frumusețea arhitecturii acestei clădiri i-au dat titlul de monument istoric.

În anul 1764 regina Maria Tereza a introdus pentru secui serviciul grăniceresc obligatoriu, astfel Sfântu Gheorghe a devenit reședința comandamentului regimentului de husari. Casa cu arcade era locul unde își avea sediul acest regiment. Casa cu arcade a fost construită pe locul unei case mai vechi cu parter, care servea aceeași funcțiune și a fost demolată la construirea actualei clădiri.

De la mijlocul sec. XX până în anul 2003, aici a funcționat secția județeană a Arhivelor Statului. Casa cu Arcade din Sfântu Gheorghe găzduiește mai multe ONG-uri din oraș, precum și biroul de informare turistică Tourinfo. Aici funcționează și două săli de expoziție aflându-se în grija filialei din Sfântu Gheorghe a Uniunii Artiștilor Plastici din România. Casa cu Arcade găzduiește o expoziție monografică multimedia permanentă, unde vizitatorii pot afla informații despre istoria orașului Sfântu Gheorghe, activitatea culturală bogată a orașului și diferite momente istorice care au trecut peste oraș.

Muzeul Național Secuiesc, proiectat de Kós Károly

Muzeul este deschis vizitatorilor din 1875. Ca instituție științifică, Muzeul Național Secuiesc și-a propus cercetarea și prezentarea comunității și a memoriei culturale regionale din Ținutul Secuiesc. Data care figurează în ștampila muzeului, 1879, reprezintă anul în care instituția a devenit bun public al comunității secuiești.

În prezent funcționează ca muzeu regional finanțat de Consiliul Județean Covasna și constituie un important obiectiv turistic al acestui județ, cât și al întregului Ținut Secuiesc.

²⁶ Informații primite de la Primăria Sfântu Gheorghe

Clădirile Muzeului, proiectate de Károly Kós, aflate pe strada cu același nume din municipiul Sfântu Gheorghe găzduiesc biblioteca, secția de științele naturii, cea de arheologie-istorie și cea de etnografie. În afara acestor secții, mai aparțin de complexul muzeal și câteva unități externe cu sediul în Sfântu Gheorghe (Galeria de Artă și Centrul de Arte Plastice) și în județ (Tg. Secuiesc, Cernat, Baraolt și Zăbala).

Biblioteca Județeană Bod Péter

Clădire monument istoric (construită în 1832, fiind fostul sediu al administrației comitatului Treiscaune), iar trecutul ei nu poate fi despărțit de istoria orașului vechi Sfântu Gheorghe.

Biblioteca județeană, care funcționează din 1974 în structura sa organizatorică actuală poartă numele lui Bod Peter (1712–1769), preot reformat, scriitor teolog, istoric originar din comuna Cernatul de Sus (jud. Covasna).

Clădirea Liceului „Szekely Mikó”

Construirea liceului a început în anul 1870 și a fost încheiată în anul 1893. Lucrările au fost finanțate de primăria orașului, iar în anul 1876 groful Miko Imre a donat 60.000 de forinți. În anul 1888, extinderea clădirii s-a făcut pe un teren donat de primărie. Când a fost realizată aripa sudică a clădirii, în 1891, aceasta a fost finanțată printr-un credit de 50.000 de forinți contractat de Primăria Sfântu Gheorghe și o donație de 32.000 de forinți de la Ministerul Educației de la Viena. Locuințele pentru profesorii Colegiului „Szekely Mikó” au fost construite între anii 1891 și 1895.

Muzeul Cinegetic Sfântu Gheorghe

Muzeul cinegetic funcționează într-o clădire monument istoric: în casa Bene din centrul municipiului și contribuie la promovarea potențialului natural și turistic al județului Covasna.

Clădirea-monument “Bazar” construită în 1867-1869, astăzi sediul Galeriilor de artă Sfântu Gheorghe: Galeria de artă “Gyárfás Jenő” și galeria „Magma”.

Parcul Elisabeta

Situat în inima orașului, parcul "Elisabeta" a fost amenajat în jurul anului 1880 și reprezintă o atracție a municipiului Sfântu Gheorghe.

Parcul memorial '56

Consiliul Local al Municipiului Sfântu Gheorghe a hotărât amenajarea unui parc memorial al Revoluției din 1956. Pentru amenajarea acestui parc s-a ales spațiul dintre Liceul de Artă „Plugor Sándor” și Casa de Cultură Municipală „Kónya Ádám”, parcul a fost finalizat în anul 2012.

Parcul Memorial are două alei care duc la amplasamentul central, la pavilionul care poate fi utilizat și pentru spectacole, acest pavilion având, în același timp, și rol de zid memorial. Pe acest zid memorial sunt gravate numele a 12 localități unde au fost judecate victimele din '56.

Teatrul Tamási Áron

Clădirea (sala, scena și vestiarul), inaugurată în 1899, a fost renovată, extinsă și reamenajată în 1957, imobilul destinat teatrului a fiind înființat datorită înțelepciunii primarului Gödri Ferenc, un iubitor al artei teatrale. În 1856 se construiește noua primărie, cu o sală mare de bal, care a fost undeva în locul actualei săli de spectacole. În această sală, pe o scenă demontabilă, trupe ambulante au ținut spectacole până în 1899, când spațiul a fost transformat într-o adevărată sală de teatru.

Stațiunea Șugaș Băi. Este stațiune balneoclimaterică de interes local, situată în munții Baraolt, la altitudinea de 747 m, la 8 km vest de reședința județului, municipiul Sfântu Gheorghe. Apele carbogazoase feruginoase de aici sunt recomandate în tratarea unor afecțiuni ale aparatului circulator. Stațiunea mai dispune de mofete, la care se adaugă două pârtii de schi dotate cu mijloace de transport pe cablu.

Concluzii

Chiar dacă relieful, clima, patrimoniul natural și construit, programele culturale și gastronomia orașului Sfântu Gheorghe oferă oportunități pentru mai multe tipuri de turism, orașul nu este perceput ca o destinație turistică

Orașul nu atrage mulți turiști, motiv pentru care nu s-a dezvoltat nici infrastructura turistică; cele 2-3 evenimente majore care chiar atrag turiști însumează prea puține zile și prea puțini turiști raportat la întreg anul calendaristic pentru a stimula dezvoltarea ofertei și a capacității de cazare.

Potențialul turistic al orașului este mai degrabă în zona de cultură și de eveniment, decât în zona turismului balnear, care e specific județului Covasna. Există aici pericolul ca orașul să-și fi atins deja punctul maxim de dezvoltare în domeniul cultural (teatru, muzică, desen, poezie etc.) și să nu mai poată evolua. Lipsa banilor, puterea de cumpărare locală mică și mulți alți factori economici fac ca acest sector să piardă resurse (în special umane) și să devină în viitor necompetitiv, ceea ce reprezintă o amenințare și pentru turism, având în vedere că evenimentele culturale sunt cele care atrag cei mai mulți turiști

Nu sunt create circuite turistice sau mari evenimente (cu câteva mici excepții) care să atragă turiști pentru perioade mai lungi de timp, durata medie de cazare a turiștilor fiind în prezent de 1-2 zile. E nevoie de mai multe astfel de evenimente care să se întindă pe tot parcursul anului.

Gradul de utilizare al capacității de cazare este la fel cu cel de la nivel național (26%) și chiar peste media regiunii (23%), dar acest lucru nu arată decât că orașul nu are nevoie momentan de mai multe locuri de cazare, neexistând cerere care să facă profitabilă eventual investiții în acest sector

Orașul Sfântu Gheorghe se poziționează destul de slab comparativ cu principalii competitori din Regiunea Centru (Alba Iulia, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Mediaș, Săcele, Făgăraș și Reghin), reușind să devanseze doar orașele Odorheiu Secuiesc, Făgăraș și Reghin în ceea ce privește numărul de turiști, celelalte trei având chiar și de două ori mai mulți turiști.

Se simte lipsa unei abordări integrate în zona turismului, a unei strategii de atragere de turiști și a unui grup de lucru comun (administrație-sector hotelier-alimentație-învățământ) și, în general, a coordonării eforturilor și activităților din domeniu

Este insuficient folosit avantajul apropierii de orașul Brașov în scopul atragerii turiștilor, lucru care poate fi corectat printr-o viziune clară și o abordare integrată a turismului.

Perspective strategice: turism

Turismul are un potențial interesant la nivelul municipiului, dar trebuie definit foarte clar tipul de turism care se potrivește cel mai bine orașului și trebuie profitat de faptul că turismul reprezintă o prioritate pentru județul Covasna.

Este nevoie de o viziune, o strategie și de organisme de coordonare a eforturilor și activităților în turism (hotelier, alimentație, administrație, învățământ etc.) care să stimuleze dezvoltarea comunitară și să se bazeze pe cooperarea dintre administrație și comunitate. În lipsa acestora, dezvoltarea locală nu poate fi coerentă.

Turismul cultural și de eveniment poate deveni, în contextul unor politici structurate, coerente și integrate cu comunitățile învecinate, un avantaj competitiv major. Orice plan de dezvoltare în acest domeniu trebuie să includă și comunitățile rurale din microregiune (care ar putea, de exemplu, prelua aflusul de turiști din perioadele de vârf printr-o rețea de pensiuni agroturistice care pot fi profitabile chiar în lipsa unui indice ridicat de ocupare, cum ar fi cazul unor hoteluri situate în oraș).

Orașul trebuie să își dezvolte politici bine definite axate pe dezvoltarea turismului cultural: crearea unor pachete turistice care să includă municipiul dar și zonele învecinate, politici de cazare care să ia în considerare capacitățile municipiului dar și ale comunităților vecine, construcția unor pachete cu specific local, un marketing agresiv, etc. Pentru o politică coerentă în domeniu este foarte importantă construcția unui organism care să reunească administrația, sectorul privat și societatea civilă cu preocupări în zona turismului cultural.

Apropierea de Brașov, oraș care atrage un număr important de turiști, poate reprezenta, în condițiile unei abordări coerente, o sursă importantă de avantaj competitiv. Sfântu Gheorghe nu va concura niciodată cu Brașov, dar poate fi complementar acestuia, poate completa oferta turistică din Brașov cu una diferită, cu accent pe specificul local.

Profilul competitiv al municipiului Sfântu Gheorghe la nivel regional

*Analiză în raport cu Alba Iulia, Mediaș, Miercurea Ciuc, Sighișoara,
Odorheiu Secuiesc, Reghin, Săcele și Făgăraș*

Strategia de dezvoltare locală nu se poate face fără o înțelegere minimă a profilului principalilor competitori regionali, a principalelor puncte forte și deficiențe în raport cu aceștia. În contextul unei mobilități crescute a persoanelor și oportunităților, înțelegerea contextului regional devine critică pentru dezvoltarea competitivă a comunității.

Analiza profilului competitiv al comunității trebuie să țină cont atât de situația prezentă, cât și de evoluția recentă. Situația prezentă este utilă în interpretarea avantajelor și riscurilor prezente, însă evoluția este cea care permite identificarea oportunităților și amenințărilor și care contează în mod deosebit pentru planificarea strategică.

Profilul competitiv al comunității ține cont de câteva dimensiuni: demografia și capitalul uman, reprezentând **oamenii** din comunități, autonomia financiară și atragerea de fonduri UE reprezentând **administrația** din comunități și veniturile și locurile de muncă reprezentând **economia** din comunitate.

1. Demografia

Populația: comunitățile mai mari prezintă de regulă avantaje care țin de complexitatea pieței locale, de economii de scală, de existența unei cereri și oferte superioare. Comunitățile mai mari sunt totodată și mai atractive pentru oamenii talentați (înalt calificați) și, implicit, pentru investitori.

Îmbătrânirea populației: îmbătrânirea populației este un fenomen extrem de important pentru dezvoltarea sustenabilă a unei comunități, iar viziunea strategică trebuie să țină cont de acest lucru. În general, îmbătrânirea populației este văzută ca un dezavantaj pentru comunitate, pierzându-și din atractivitate atât pentru investiții cât și pentru consum (cu excepția serviciilor medicale și sociale). De asemenea, îmbătrânirea populației pune presiune pe serviciile publice, mai ales în contextul unor venituri reduse ale populației și scăderii demografice.

2. Capitalul uman

Existența unei populații numeroase și relativ tinere este doar o dimensiune care oferă avantaj competitiv comunității. Comunitățile mari, tinere și educate sunt atractive pentru tinerii educați, care atrag la rândul lor investitori care oferă locuri de muncă competitive și pot asigura un standard de viață ridicat. Ponderea populației cu **studii superioare** în totalul populației este critică din acest punct de vedere.

Similar, **nivelul de dezvoltare umană**, care include stocul educațional și vital (vârsta medie), dar și cel de sănătate (speranța de viață) și material oferă o imagine asupra atractivității unei comunități.

3. Capacitatea administrativă

Autonomia financiară a unei comunități – capacitatea de a-și acoperi cheltuielile din venituri proprii – prezintă o imagine utilă asupra capacității comunității de a se auto-susține și de a valorifica oportunitățile și de a reacționa la riscuri în timp util. Administrațiile locale care depinde într-o mare măsură de transferuri de la alte

niveluri administrative sunt limitate în posibilitățile de valorificare a oportunităților și de urmare a unui model de dezvoltare propriu.

Similar, capacitatea autorităților locale de a **atrage resurse extra-comunitare** pentru dezvoltarea infrastructurii locale (indiferent de formă) este un alt element care contribuie la competitivitatea locală. Valoarea sumelor cheltuite per capita cu finanțarea proiectelor europene este un bun indicator al capacității administrative locale.

4. Piața muncii și veniturile populației

Atractivitatea unei comunități este influențată de oportunitățile profesionale pe care aceasta le oferă.

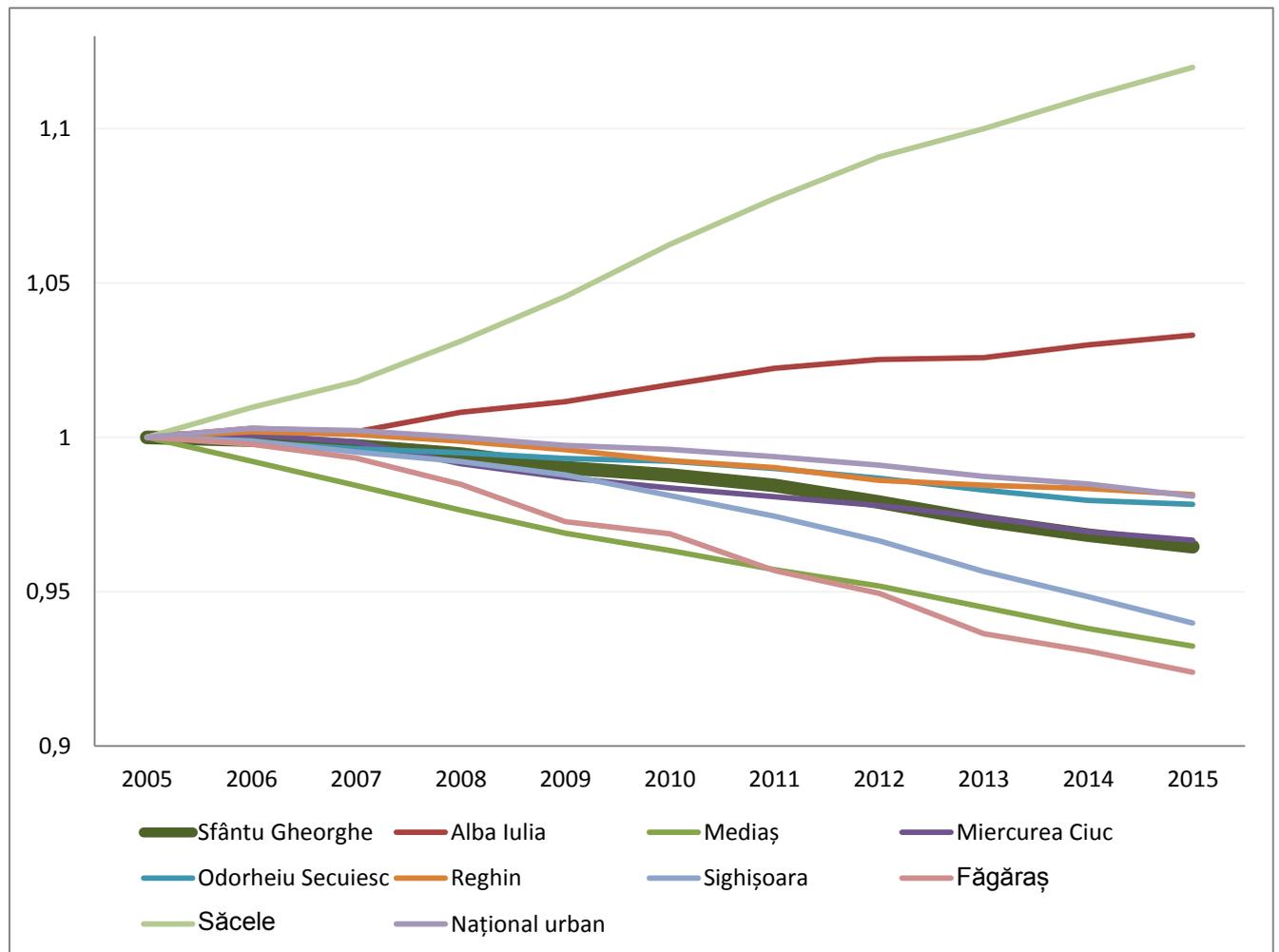
Veniturile bugetare atrase din **impozitul pe venit** oferă o imagine asupra resurselor financiare aflate la dispoziția populației și implicit asupra calității locurilor de muncă din comunitate. Existența unor locuri de muncă bine remunerate este un foarte bun predictor pentru apariția unora similare în viitor, fiind o marcă a atractivității. Similar, **evoluția populației salarizate** în totalul populației este un bun indicator pentru capacitatea populației e a se auto-susține, pentru cererea de servicii sociale și pentru consumul local. Coroborate, cei doi indicatori oferă o imagine asupra competitivității pieței locale a muncii (salariați) și a calității acesteia (venituri).

Selecția celor nouă comunități pentru identificarea principalilor competitori regionali s-a făcut exclusiv după criteriul demografic. Au fost selectate acele municipii din Regiunea Centru care aveau în ianuarie 2015 o populație de +/-30.000 locuitori față de municipiul Sfântu Gheorghe.

Evoluția populației²⁷

Evoluția populației poate reprezenta un indicator al atractivității generale a unei comunități. Reducerea populației poate sugera că în comunitatea respectivă nu se găsesc resursele necesare pentru a încuraja populația să procreze, să rămână sau să atragă locuitori din alte comunități.

Figura 1: Evoluția populației în perioada 2005 -2015

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Cu excepția municipiilor Săcele și Alba Iulia, în toate celelalte municipii analizate populația este în scădere, cel mai puternic în Făgăraș, dar și Mediaș și Sighișoara. Municipiul Sfântu Gheorghe a avut a patra cea mai semnificativă scădere demografică, de 3,54%, mai accelerată decât media națională urbană.

²⁷ Toate datele se referă la populația după domiciliu, nu reședință.

Tabel 1: Evoluția populației în perioada 2005 - 2015

	2005 - 2015
Săcele	11,98%
Alba Iulia	3,31%
Reghin	-1,85%
Național urban	-1,90%
Odorheiu Secuiesc	-2,17%
Miercurea Ciuc	-3,33%
Sfântu Gheorghe	-3,54%
Sighișoara	-6,01%
Mediaș	-6,76%
Făgăraș	-7,60%

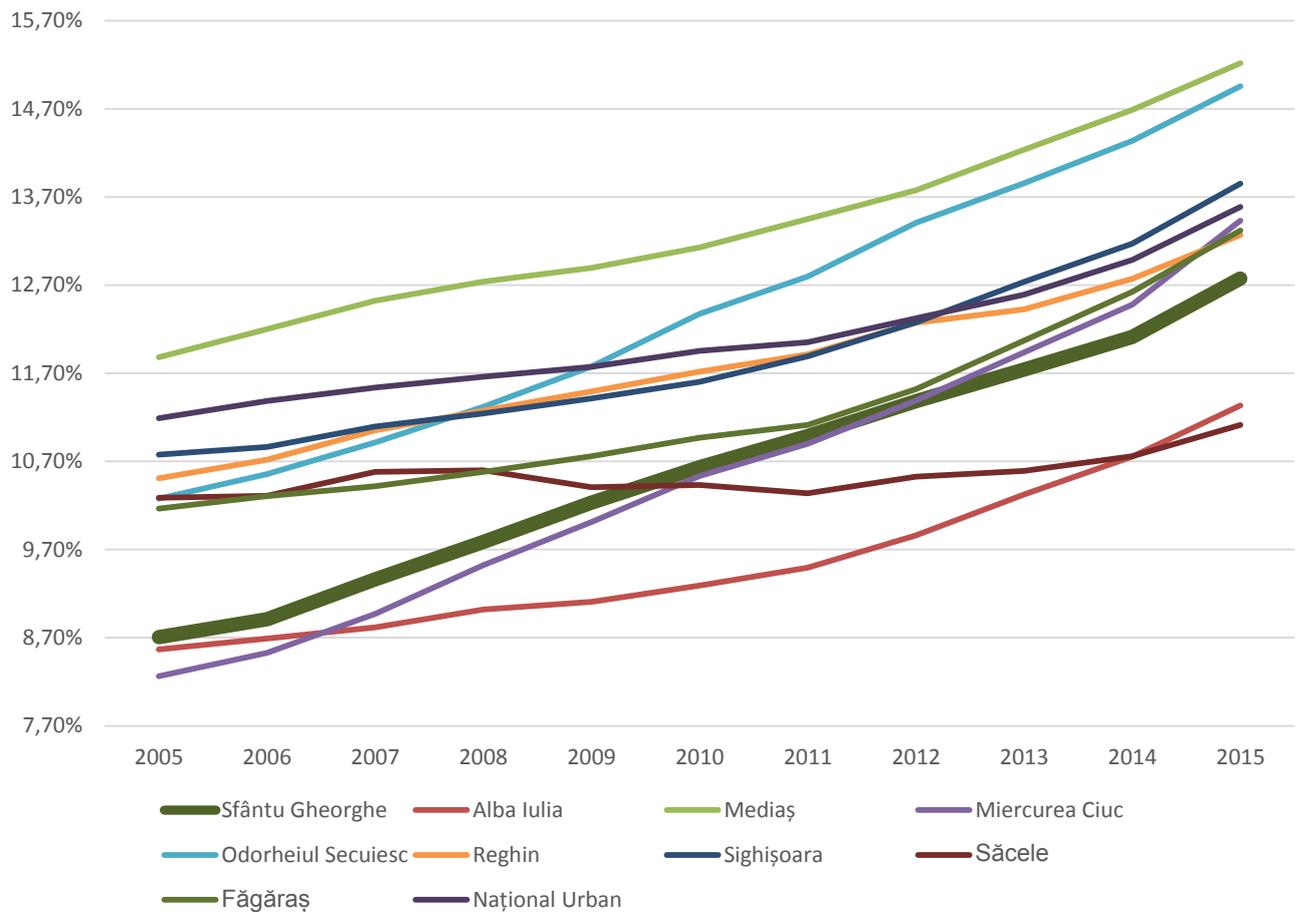
Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Municipiul Sfântu Gheorghe are un ușor deficit de atractivitate față de celelalte municipii analizate ce ar putea să-i afecteze dezvoltarea pe termen mediu și lung.

Îmbătrânirea populației

Ponderea populației de peste 65 de ani în populația totală oferă o imagine cuprinzătoare asupra procesului de îmbătrânire a populației. Fenomenul poate sugera o serie de informații privind nevoile de consum dominante de la nivel comunitar, prezente și viitoare, dar și o imagine despre atractivitatea comunității pentru investiții.

Figura 2: Evoluția populației de peste 65 de ani în totalul populației, 2005 - 2015

Ponderea populației de peste 65 de ani în totalul populației la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe se plasează sub media națională din mediul urban, fiind a treia cea mai scăzută din cele nouă municipii analizate.

Tabelul 2: Evoluția ponderii populației de peste 65 de ani în populația totală, 2005 - 2015

	Pondere în populația totală
Miercurea Ciuc	5,17%
Odorheiu Secuiesc	4,68%
Sfântu Gheorghe	4,07%
Mediaș	3,34%
Făgăraș	3,15%
Sighișoara	3,07%
Alba Iulia	2,77%
Reghin	2,76%
Național urban	2,40%
Săcele	0,83%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Totuși, ritmul de îmbătrânire a populației este mult mai accentuat în Sfântu Gheorghe decât media națională, fiind mai redus doar decât al municipiilor Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc.

Figura și tabelul de mai sus atrag atenția asupra a două caracteristici. Pe de-o parte, după cum arată figura, Sfântu Gheorghe are una dintre cele mai tinere populații dintre cele nouă comunități și sub media urbană de la nivel național, ceea ce sugerează că în prezent are un avantaj demografic față de acestea. Pe de altă parte, ritmul de îmbătrânire a populației din Sfântu Gheorghe este dublu față de media națională și cel mai accelerat după Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc. Menținerea aceluiași ritm ar însemna că în 2025 populația de peste 65 de ani va reprezenta 18,7%% din totalul populației, cu 2,2% peste media națională, respectiv 27,5% în 2035.

Municipiul este încă tânăr însă menținerea acestui atribut presupune adoptarea unor politici favorabile menținerii și revenirii tinerilor în comunitate. În egală măsură însă, fenomenul fiind dificil de evitat, municipalitatea va trebui să identifice programe de asistare a populației de învârstă pentru a reduce costul oportunității - ce se traduce într-o productivitate și competitivitate scăzută – la nivelul populației de sub 65 de ani.

Tabelul 3: Estimări privind ponderea populației de peste 65 de ani pentru 2025 și 2045.

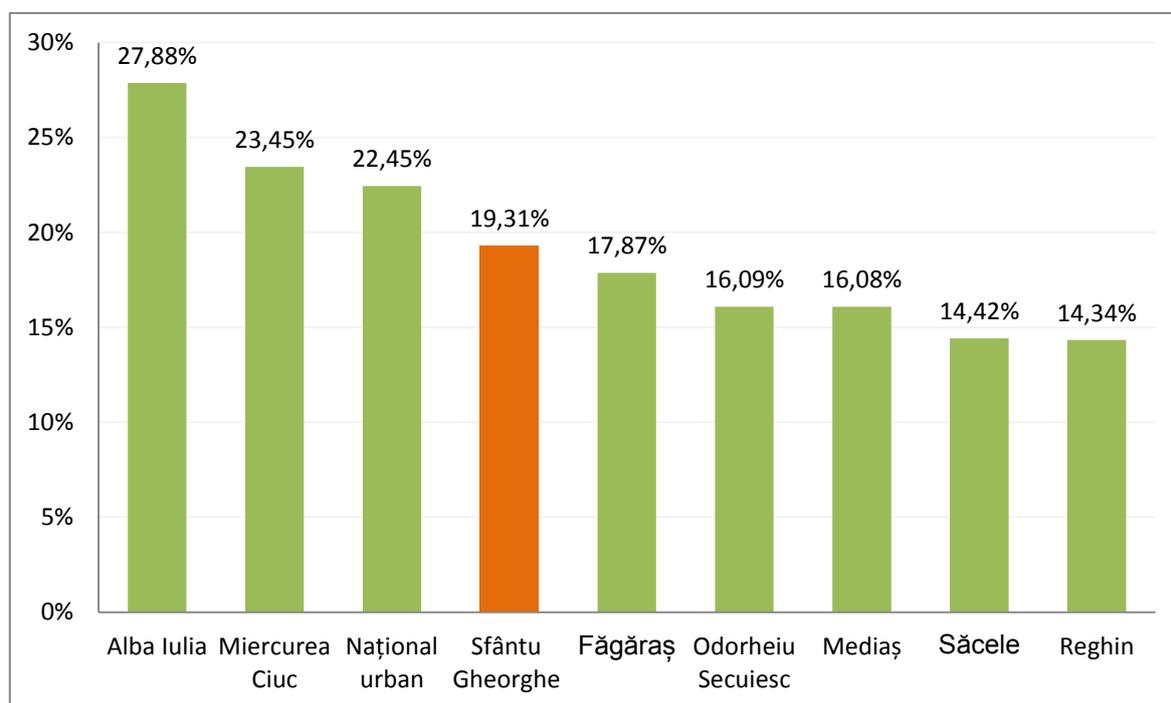
	%65 în 2025	%65 în 2035
Miercurea Ciuc	21,83%	35,49%
Odorheiu Secuiesc	21,76%	31,66%
Sfântu Gheorghe	18,74%	27,49%
Mediaș	19,49%	24,97%
Sighișoara	17,80%	22,87%
Făgăraș	17,45%	22,86%
Reghin	16,75%	21,14%
Național urban	16,50%	20,03%
Alba Iulia	14,99%	19,83%
Săcele	12,01%	12,97%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Studii Superioare

Ponderea populației cu studii superioare în totalul populației indică un deficit de competitivitate economică în termeni de atractivitate a comunităților pentru investiții care asigură venituri ridicate pentru angajați. Ponderea redusă poate reprezenta totodată și un dezavantaj social, deficitul educațional fiind asociat cu o toleranță mai scăzută, neglijență față de starea de sănătate și o dependență mai ridicată față de serviciile publice.

Figura 3: Ponderea populației cu studii superioare

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor de la Recensământ 2011.

Deși ponderea populației cu studii superioare la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe este de 19,31% sub media națională de 22,45%, aceasta este a treia cea mai ridicată dintre cele nouă comunități analizate, mai redusă doar decât cea a Albei-Iulia și a Miercurii Ciuc, sugerând că municipiul are un avantaj competitiv față de celelalte comunități analizate.

Trebuie reținut însă că talentul atrage talent, iar mobilitatea în creștere a forței de muncă precum și proximitatea față de un centru urban dinamic – Brașov – pot afecta pe termen lung baza actuală a persoanelor cu studii superioare și implicit competitivitatea economiei locale.

Autoritățile locale pot îmbunătăți profilul educațional al municipiului prin politici de menținere a persoanelor cu studii superioare în comunitate (ex: susținerea programelor

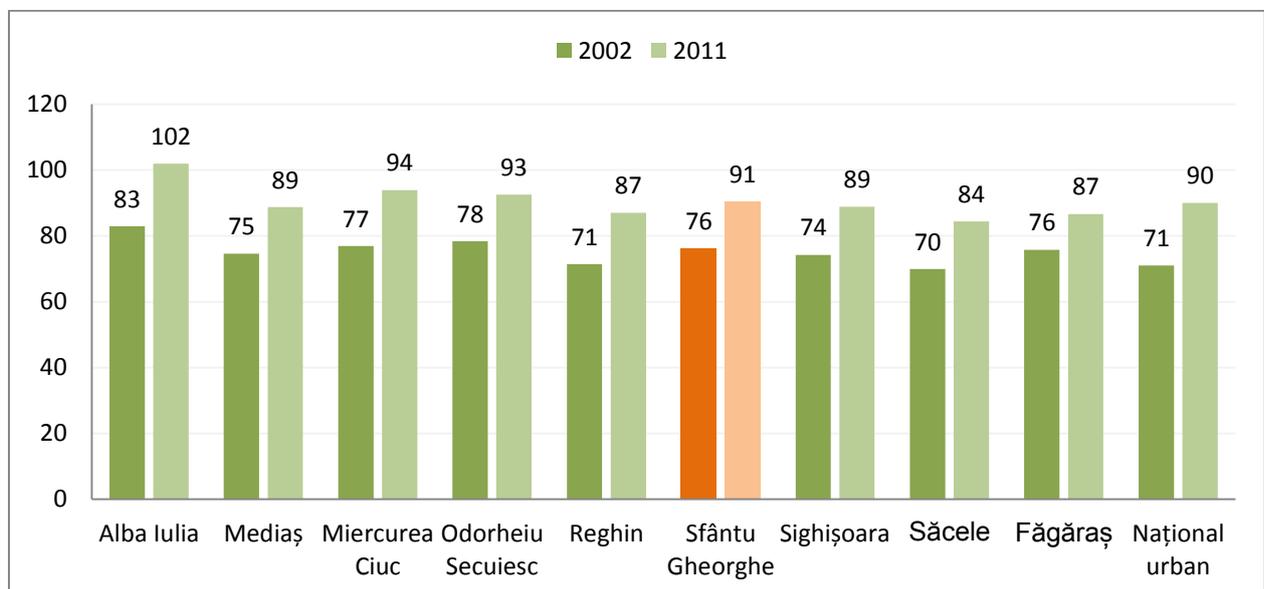

universitare), dar și de revenire și atragere a absolvenților de studii superioare (ex: granturi, subvenții).

Indicele local de dezvoltare umană

Sociologul Dumitru Sandu a dezvoltat, pornind de la United Nations Human Development Index, a calculat Indicele Local de Dezvoltare Umană (ILDU) pentru aproape toate unitățile administrativ teritoriale din România. LHDU include patru dimensiuni majore: capitalul uman (nivelul de educare formală a populației), capitalul de sănătate (speranța de viață la naștere), capitalul vital (vârsta medie a populației adulte de cel puțin 18 ani) și capitalul material (suprafața locuibilă/casă) și consumul de gaze de la nivel de localitate, raportat la populație. Scorul a fost utilizat într-un raport recent al Băncii Mondiale (2013) privind orașele competitive din România.

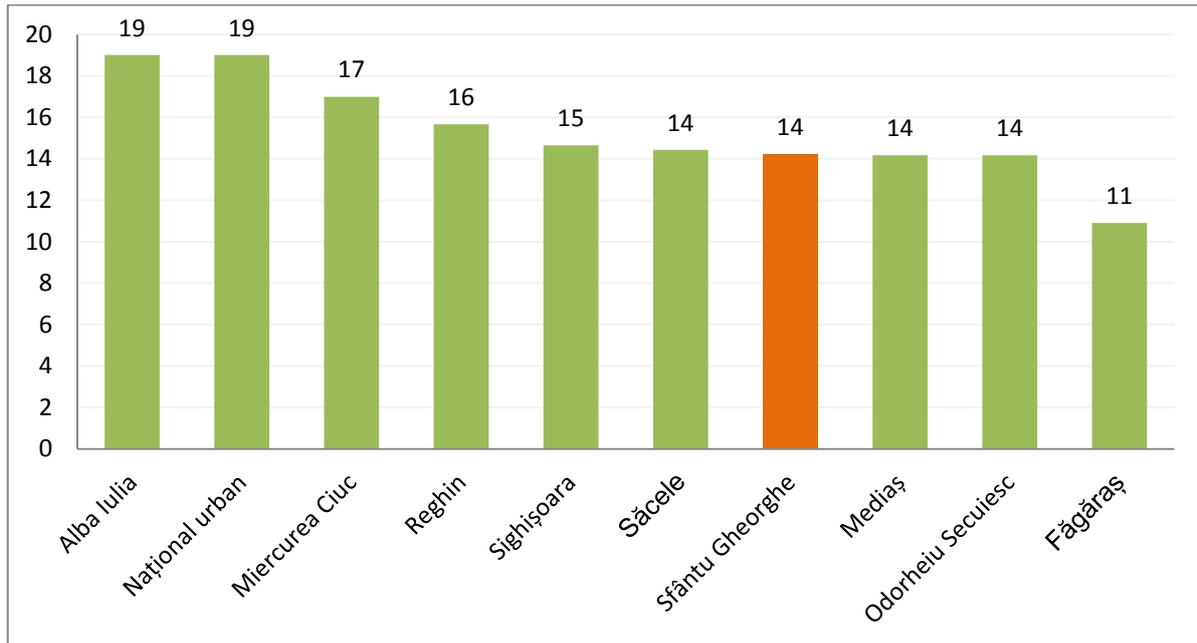
Figura 4: Indicele Local de Dezvoltare Umană, 2002 și 2011

Sursa: Dumitru Sandu, www.sites.google.com/site/dumitrusandu

Analiza scorurilor ILDU arată că municipiul Sfântu Gheorghe are al patrulea cel mai ridicat scor dintre cele nouă comunități analizate, mai redus decât Alba Iulia, Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc, și peste media națională din mediul urban. Datele sugerează așadar prezența unui capital uman relativ ridicat la nivelul municipiului, un avantaj pentru dezvoltarea sustenabilă a acestuia.

Figura 5: Evoluția Indicelui Local de Dezvoltare Umană, 2002 și 2011

Sursa: Dumitru Sandu, www.sites.google.com/site/dumitrusandu

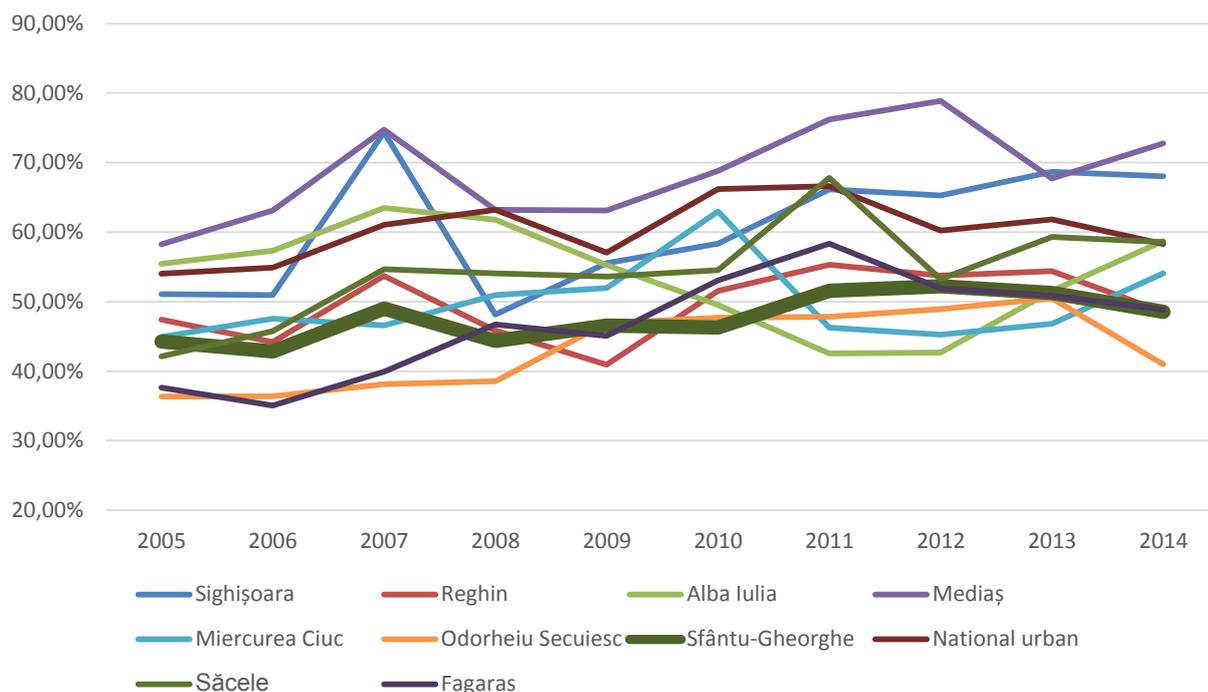
Pe de altă parte, ritmul de îmbunătățire a dezvoltării umane din comunitate este unul mai lent decât media națională și a principalilor competitori regional. Astfel, dacă scorul național urban a crescut cu 19 puncte în intervalul 2002 – 2011, în Sfântu Gheorghe s-a îmbunătățit cu 14 puncte, sub scorul din Alba Iulia (19) și Miercurea Ciuc (17). La fel ca în cazul îmbătrânirii populației, ILDU reprezintă un avantaj competitiv pentru municipiu însă riscă să devină un punct deficitar în absența unor măsuri de îmbunătățire a dezvoltării umane.

Provocarea este semnificativă întrucât ILDU poate reprezenta un cerc vicios sau virtuos. O dezvoltare umană ridicată va atrage investiții care generează locuri de muncă bine remunerate, permițând astfel salariaților să-și îmbunătățească și mai mult competitivitatea, comunitatea devenind și mai atractivă. O dezvoltare umană scăzută va descuraja investițiile și va atrage cu precădere locuri de muncă slab remunerate, afectând și mai mult competitivitatea oamenilor și atractivitatea comunității. Devin critice în acest sens politicile administrației de intervenție și îmbunătățire a dezvoltării umane din comunitate.

Autonomia financiară²⁸

Autonomia financiară se referă la capacitatea comunităților locale de a se auto-susține. O autonomie ridicată înseamnă o vulnerabilitate mai scăzută în fața instabilității politicilor de la nivel județean sau central, dar și față de factorul politic județean și național.

Figura 6: Autonomia financiară, 2005 - 2014

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

Datele arată o autonomie financiară relativ redusă a municipiului Sfântu Gheorghe atât în raport cu celelalte comunități analizate cât și cu media urbană, municipiul reușind să-și acopere aproximativ 50% din cheltuieli din venituri proprii, față de o medie urbană de 60,35% în ultimii nouă ani.

Tabel 4: Media autonomiei financiare locale 2005 - 2014

	Media autonomiei locale 2005 - 2014
Mediaș	68,68%
Sighișoara	60,66%
Național urban	60,35%

²⁸ Pentru municipiul Reghin în cazul tuturor indicilor care cuprind venituri și cheltuieli, pentru anul 2008 a fost realizată o medie între 2007 și 2009 întrucât cifrele aferente anului 2008 sunt disproporționate față de anii 2007 și 2009 (ex: cotele defalcate din impozitul pe venit în 2007 erau de aprox. 8 milioane, în 2008 de 60 de milioane iar în 2009 de 10 milioane).

Săcele	54,37%
Alba Iulia	53,84%
Miercurea Ciuc	49,75%
Reghin	49,56%
Sfântu-Gheorghe	47,68%
Făgăraș	46,76%
Odorheiu Secuiesc	43,23%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP.

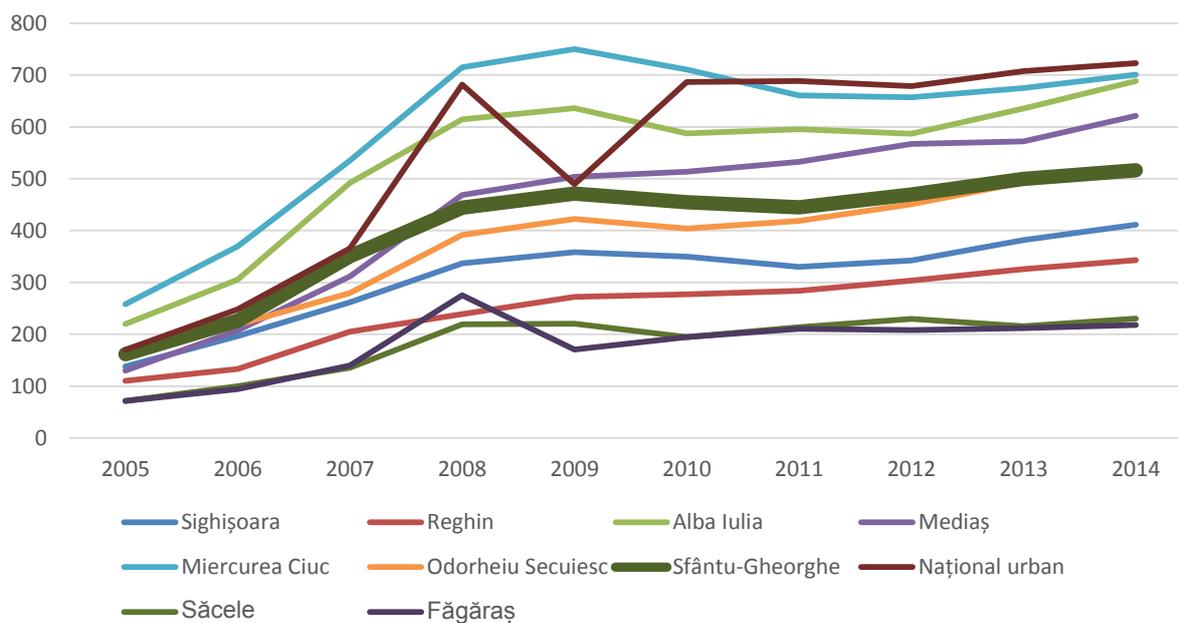
Datele indică o vulnerabilitate mai crescută a administrației locale față de resursele centrale și județene care pot afecta capacitatea de a valorifica oportunitățile de dezvoltare locală. Evoluția autonomiei arată însă o capacitate crescută a administrației de planificare, evitând oscilațiile masive între veniturile proprii și cheltuielile realizate.

Impozit pe venit per capita

Cotele defalcate din impozitul pe venit colectat de la nivel local este un indicator credibil al dinamicii economiei locale. Potrivit Legii finanțelor publice locale (Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale), „din impozitul pe venit încasat la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale se alocă lunar, în termen de 5 zile lucrătoare de la finele lunii în care s-a încasat acest impozit, o cotă de 47% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe al căror teritoriu își desfășoară activitatea plătitorii de impozite”. Așadar, cota defalcată poate fi folosită ca un proxy pentru a estima dinamica comparativă²⁹ a economiei locale chiar și în condițiile unei fluctuații ridicate a prevederilor legale. Indicatorul este calculat per locuitor (per capita) pentru ca rezultatele să nu fie afectate de numărul de locuitori al fiecărei localități.

Figura 7: Evoluția sumelor vărsate la bugetul local din impozitul pe venit (per capita), 2005 - 2014

²⁹ Analiza se referă la dinamica *dintre* comunități, nu la dinamica *aceleași* comunități în timp.

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP și INS.

Analiza indicatorului relevă câteva trenduri interesante. În primul rând, la nivelul anului 2014, toate municipiile analizate colectau, per locuitor, mai puține resurse din impozitul pe venit decât media națională urbană. Cu 516 RON/capita, municipiul Sfântu Gheorghe se plasează pe locul al patrulea din cele nouă, peste Odorheiu Secuiesc, Sighișoara și Reghin.

În al doilea rând, în fiecare dintre cele nouă comunități analizate creșterea anuală a veniturilor din impozitul pe venit per capita, pentru perioada 2005 – 2014, a fost sub media urbană de 69 RON, și de această dată municipiul Sfântu Gheorghe având a patra cea mai mare creștere (44 RON), sub Mediaș, Alba Iulia și Miercurea Ciuc.

Pe de altă parte, față de 2005, municipiul Sfântu Gheorghe și-a crescut de 3,19 ori veniturile colectate per capita, sub media națională de 4,26 ori, dar mai mult decât Alba Iulia, Sighișoara și Miercurea Ciuc, plasându-se pe locul al treilea la nivelul celor nouă comunități analizate.

Tabel 5: Suma vărsată la bugetul local din impozitul pe venit (per capita) în 2014 și evoluția 2005 – 2014.

	2014		2014 față de 2005
Național urban	723	Mediaș	4,79
Miercurea Ciuc	701	Național urban	4,26
Alba Iulia	688	Săcele	3,23
Mediaș	621	Sfântu-Gheorghe	3,19
Sfântu-Gheorghe	516	Alba Iulia	3,13
Odorheiu Secuiesc	508	Reghin	3,12
Sighișoara	411	Odorheiu Secuiesc	3,09
Reghin	343	Făgăraș	3,05

Săcele	231	Sighișoara	2,98
Făgăraș	218	Miercurea Ciuc	2,71

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP și INS.

Datele indică așadar o capacitate de consum la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe mai redusă decât media națională urbană, dare peste cea a unora dintre cele nouă municipii analizate. Datele trebuie privite însă contextual, scorul depinzând nu doar de veniturile efective ale populației, cât și de capacitatea ANAF de colectare a acestora. Prezența unui număr semnificativ de persoane plecate din comunitate, dar care sprijină membrii de acasă poate susține consumul fără să apară în statisticile de venit. De asemenea, existența unei ponderi importante a locuitorilor angajați într-o altă unitate administrativă, precum Brașovul în cazul municipiului Sfântu Gheorghe, poate afecta din nou statisticile. În acest caz, capacitatea de consum a populației este mai ridicată decât o arată indicatorul de față, însă administrația locală rămâne lipsită de resurse importante.

Fonduri UE

Atragerea de fonduri UE este un indicator comprehensiv atât pentru capacitatea administrativă, cât și pentru influxul de resurse extra-comunitare într-o anumită unitate administrativă. Tabelul de mai jos prezintă evoluția cheltuielilor bugetare cu proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile.

Datele nu indică sumele atrase din fonduri europene, ci se referă la ansamblul cheltuielilor cu derularea acestora. Întrucât comunitățile mai mari este rezonabil să atragă mai multe resurse europene, am optat pentru ponderarea indicatorilor cu populația totală a comunității.

Tabel 6: Sume cheltuite, per capita, cu proiectele cu finanțare UE nerambursabilă, 2010 – 2014.

	2010	2011	2012	2013	2014	TOTAL
Alba Iulia	383,8	1009,4	876,7	379,1	175,2	2824,3
Miercurea Ciuc	74,0	345,1	602,3	306,5	173,9	1501,8
Sfântu-Gheorghe	50,5	101,0	124,1	147,6	181,0	604,1
Media urbană națională	29,6	91,9	128,5	173,4	154,8	578,3
Mediaș	3,7	65,2	13,0	15,6	16,4	114,0
Sighișoara	10,7	1,3	5,7	9,5	25,6	52,8
Odorheiu Secuiesc	0,0	0,0	1,3	24,4	23,9	49,6
Făgăraș	0,70	16,73	9,34	1,20	1,69	29,7
Săcele	0,0	10,8	9,3	1,2	1,7	23,1

Reghin	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
---------------	-----	-----	-----	-----	-----	------------

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor MDRAP și INS.

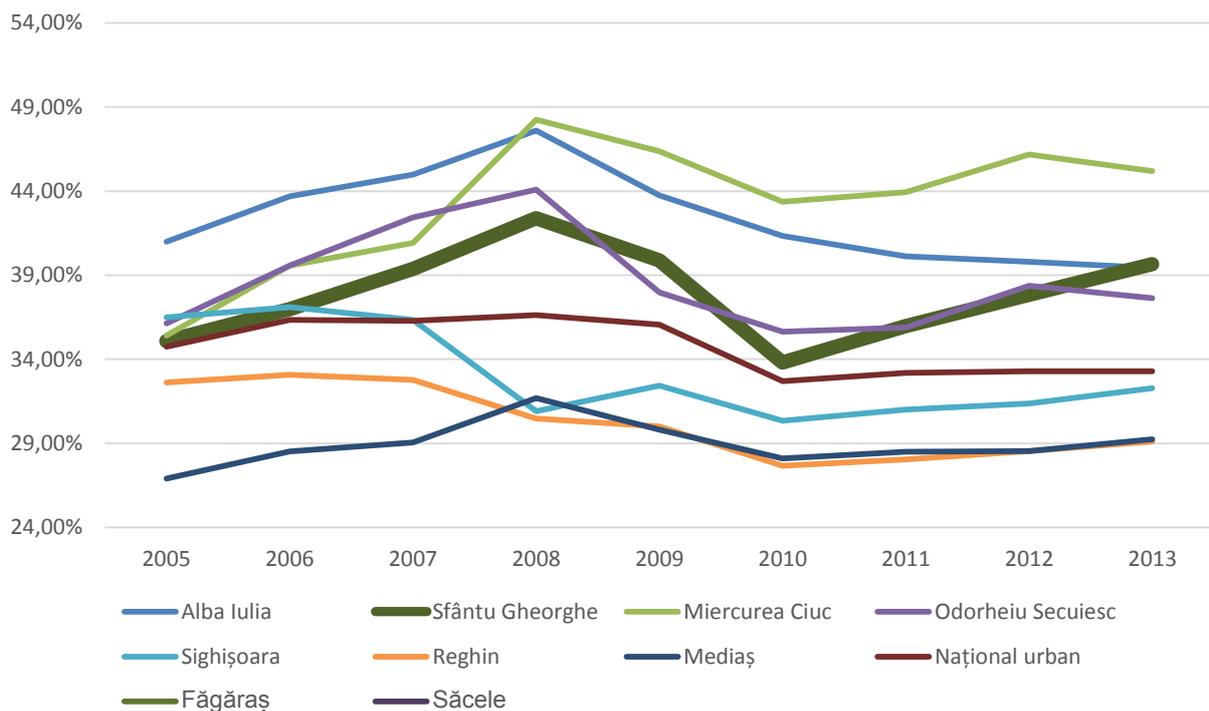
Datele arată că între 2010 și 2014 municipiul Sfântu Gheorghe a cheltuit ușor peste 600 RON per locuitor, peste media comunităților urbane de la nivel național și mai redusă doar decât Alba Iulia și Miercurea Ciuc, sugerând o capacitate superioară de atragere a fondurilor europene.

Este de remarcat totodată varietatea deosebită de resurse cheltuite de fiecare dintre comunități cu fondurile europene, de la aproape 3000 RON Alba Iulia la 0 RON Reghin. Diferențele semnificative vor determina amplificarea pe termen mediu și lung a inegalităților dintre municipii și accelerarea avantajului competitiv pe care Alba Iulia și Miercurea Ciuc îl au.

Salariați în populația totală

Indicatorul se referă la procentul pe care populația salariată îl reprezintă în raport cu populația totală și poate oferi o imagine complementară indicatorului privind valoarea resurselor anuale per capita atrase din impozitul pe venit.

Figura 8: Ponderea populației salariate în totalul populației, 2005 - 2013

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Evoluția numărului de salariați la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe în perioada 2005 - 2013 este superioară tuturor celorlalte nouă municipii și mediei urbane, cu excepția Miercurii Ciuc. Astfel, ponderea salariaților în populația totală a crescut de la 35% la 39,6% cu aproape 6% peste media urbană care în fapt a scăzut cu 1,45%. Creșterea nu se datorează scăderii demografice, ci adăugării de locuri de muncă la nivel municipal, în termeni absoluți numărul salariaților crescând cu 10% în ultimii 8 ani, de la aprox. 23.700 la aprox. 26.200.

Tabel 7: Dinamica populației salariate, 2005 - 2013.

2013	Evoluție pondere		Evoluție număr salariați		
Miercurea Ciuc	45,20%	Miercurea Ciuc	9,78%	Miercurea Ciuc	24,33%
Sfântu Gheorghe	39,66%	Sfântu Gheorghe	4,59%	Sfântu Gheorghe	10,03%
Alba Iulia	39,43%	Mediaș	2,33%	Săcele	7,61%

Odorheiu Secuiesc	37,64%	Odorheiu Secuiesc	1,50%	Mediaș	2,66%
Național urban	33,29%	Făgăraș	0,85%	Odorheiu Secuiesc	2,39%
Sighișoara	32,29%	Săcele	-0,41%	Făgăraș	-1,21%
Mediaș	29,24%	Național urban	-1,45%	Alba Iulia	-1,30%
Reghin	29,12%	Alba Iulia	-1,55%	Național urban	-5,39%
Săcele	18,29%	Reghin	-3,51%	Reghin	-12,13%
Făgăraș	16,23%	Sighișoara	-4,20%	Sighișoara	-15,36%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS.

Evoluția este categoric pozitivă, însă coroborată cu datele aferente impozitului pe venit reiese că locurile de muncă de la nivel municipal sunt slab remunerate. Municipiul Sfântu Gheorghe a adăugat peste 2.000 de noi posturi, dar acestea, în medie, par a fi slab remunerate.

Ponderea salariaților în economia locală este critică din mai multe puncte de vedere. Pe de-o parte, este determinantă pentru sustenabilitatea venurilor proprii. Pe de altă parte, este critică pentru bunăstarea locuitorilor și pentru tipul de servicii pe care administrația trebuie să le livreze. Cu o populație în îmbătrânire și salarii reduse la nivel comunitar, este de așteptat ca standardul de viață al populației să rămână unul deficitar și presiunea pentru serviciile publice să crească.

Sinteză

Secțiunile de mai sus detaliază fiecare dintre indicatorii de competitivitate locală și oferă o imagine asupra profilului fiecărei comunități, accentuând rezultatele în cazul municipiului Sfântu Gheorghe. Tabelul de mai jos sintetizează toate aceste rezultate.

Tabel 8: Scoruri integrate pe dimensiuni de competitivitate

	Pop. '15	Δ pop. '05 - '15	% + 65	Δ +65 '05 - '15	% Stud. sup.	ILDU '11	Δ I ILDU ('02 - '11)	Media aut. Fin. '05 - '14	Imp. venit/c ap. '14	Δ Imp. venit/ca p. '05 - '14	Fonduri UE/cap . '10 - '14	% Sal. '13	Δ % sal. '05 - '13
Alba Iulia	73937	3,31%	11,34%	2,77%	27,88%	102	19	53,84%	688	3,13	2824	39,43 %	-1,55%
Făgăraș	40368	-7,60%	13,32%	3,15%	17,87%	87	11	46,76%	218	3,05	30	16,23 %	-0,41%
Mediaș	59091	-6,76%	15,22%	3,34%	16,08%	89	14	68,68%	621	4,79	114	29,24 %	2,33%
Miercurea Ciuc	42348	-3,33%	13,43%	5,17%	23,45%	94	17	49,75%	701	2,71	1502	45,20 %	9,78%
Odorheiu Secuiesc	38778	-2,17%	14,95%	4,68%	16,09%	93	14	43,23%	508	3,09	49,6	37,64 %	1,50%
Reghin	38403	-1,85%	13,27%	2,76%	14,34%	87	16	49,56%	343	3,12	0	29,12 %	-3,51%

Săcele	35799	11,98%	11,11%	0,83%	14,42%	84	14	54,37%	231	3,23	23,1	18,29 %	0,85%
Sfântu Gheorghe	65362	-3,54%	12,77%	4,07%	19,31%	91	14	47,68%	516	3,19	604,1	39,66 %	4,59%
Sighișoara	34454	-6,01%	13,85%	3,07%	13,95%	89	15	60,66%	411	2,98	52,8	32,29 %	-4,20%
Național urban	39287 ³⁰	-1,90%	13,59%	2,40%	22,45%	90	19	60,35%	723	4,26	578,3	33,29 %	-1,45%

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS, MDRAP, Recensământ 2011, Dumitru Sandu, www.sites.google.com/site/dumitrusandu

Stabilirea unei ierarhii presupune însă standardizarea tuturor acestor scoruri. Fiecare dimensiune a fost normalizată între 0 și 1, comunitatea cu cel mai bun scor având 1, iar cea cu cel mai prost scor 0, iar ulterior ponderate și însumate.

³⁰ Reprezentând *comunitatea urbană medie*: populația urbană totală împărțită la 320 de UAT-uri urbane.

Tabel 9: Ierarhia competitivității celor nouă municipii din Regiunea Centru

	Pop `15	Δ pop. `05 - `15	% + 65	Δ +65 `05 - `15	% Stud. sup.	ILDU `11	Δ I ILDU (`02 - `11)	Media aut. Fin. `05 - `14	Imp. venit/ cap. `14	Δ Imp. venit/c ap. `05 - `14	Fonduri UE/cap . `10 - `14	% Sal. `13	Δ % sal. `05 - `13	Scor
Alba Iulia	1,00	0,56	0,95	0,55	1,00	1,00	1,00	0,42	0,93	0,20	1,00	0,80	0,19	74,96
Național urban	0,12	0,29	0,40	0,64	0,61	0,32	1,00	0,67	1,00	0,74	0,20	0,59	0,20	51,58
Miercurea Ciuc	0,20	0,22	0,44	0,00	0,68	0,54	0,75	0,26	0,96	0,00	0,53	1,00	1,00	50,10
Mediaș	0,62	0,04	0,00	0,42	0,15	0,25	0,40	1,00	0,80	1,00	0,04	0,45	0,47	42,52
Sfântu Gheorghe	0,78	0,21	0,60	0,25	0,38	0,35	0,41	0,17	0,59	0,23	0,21	0,81	0,63	40,08
Săcele	0,03	1,00	1,00	1,00	0,03	0,00	0,43	0,44	0,02	0,25	0,01	0,07	0,36	32,30
Sighișoara	0,00	0,08	0,33	0,48	0,00	0,26	0,46	0,68	0,38	0,13	0,02	0,55	0,00	25,22
Reghin	0,10	0,29	0,48	0,56	0,03	0,15	0,59	0,25	0,25	0,19	0,00	0,44	0,05	22,56
Odorheiu														
Secuiesc	0,11	0,28	0,06	0,11	0,15	0,46	0,40	0,00	0,58	0,18	0,02	0,74	0,41	22,52
Făgăraș	0,15	0,00	0,46	0,46	0,28	0,13	0,00	0,14	0,00	0,16	0,01	0,00	0,27	16,07

Ponderarea s-a făcut în mai multe etape. Pe de-o parte, fiecare „cuplu” de indicatori (populația, îmbătrânirea, ILDU, impozitul pe venit și populația salarizată) a fost însumat și împărțit la doi pentru a evita supravalorificarea unei anumite dimensiuni. În al doilea rând, importanța ILDU fost subestimată prin înmulțirea unui coeficient inferior (11 nu 12,5 precum în cazul celorlalți indicatori) întrucât indicatorul este parțial reprezentat în indicatorii privind educația și vârsta. Nu în ultimul rând, educația a fost multiplicată cu un coeficient superior (14), subliniind importanța critică pe care dimensiunea o are pentru competitivitatea locală sustenabilă, atât socială cât și economică. Toate celelalte au fost multiplicare cu 12,5.

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS, MDRAP, Recensământ 2011, Dumitru Sandu, www.sites.google.com/site/dumitrusandu

Perspective strategice privind competitivitatea regională

Analiza competitivității locale plasează municipiul Sfântu Gheorghe pe locul patru în rândul celor nouă municipii avute în vedere și sub media națională a comunităților urbane. Alba Iulia este singurul municipiu care are un profil competitiv superior mediei urbane de la nivel național. Tabelul arată totodată că **trendurile**, mai mult decât situația prezentă, scad competitivitatea municipiului Sfântu Gheorghe: scăderea demografică, ritmul mai rapid de îmbătrânire și progresul mai lent în dezvoltarea umană scad scorul general al municipiului. Totodată, autonomia financiară locală limitată reprezintă un alt punct deficitar al municipiului. Pe de altă parte, starea demografică actuală și evoluția pieței muncii, cel puțin în termeni cantitativi, reprezintă puncte forte ale municipiului în raport cu competitorii regionali. Nu trebuie pierdut însă din vedere că piața muncii, deși prosperă în termeni numerici, nu asigură un nivel ridicat de bunăstare populației, veniturile fiind încă sub media națională.

Apare evident faptul că principalii competitori regionali sunt Miercurea Ciuc și Mediaș, municipiul Săcele având un scor ridicat mai ales datorită profilului demografic, însă având deficiențe majore în aproape toate celelalte dimensiuni. În particular, Miercurea Ciuc, ușor sub media urbană, atrage atenția. Singurele zone unde Sfântu Gheorghe pare a avea avantaje competitive sunt cele demografice: este mai mare, cu un ritm de depopulare similar, dar mai tânăr și cu un ritm de îmbătrânire mult mai lent. Pe de altă parte, Miercurea Ciuc are o pondere mai ridicată de locuitori cu studii superioare – datorită prezenței universității Sapienția – dezvoltarea umană este mai ridicată și progresul mai accelerat decât în cazul municipiului Sfântu Gheorghe, cu o autonomie financiară superioară și cu o capacitate de atragere de fonduri UE superioară. Nu doar că Miercurea Ciuc are ponderea cea mai mare a salariaților în totalul populației, dar are și cea mai semnificativă creștere a acesteia, veniturile din impozitul pe venit fiind cele mai ridicate dintre cele nouă comunități, sensibil mai mici decât media națională. Profilul locurilor de muncă din Miercurea Ciuc pare a fi superior calitativ celui din Sfântu Gheorghe, deși ambele au adăugat un număr important de salariați în ultimii ani.

Strategia de dezvoltare locală trebuie să țină cont de această realitate. Este evident că cele două municipii, cu profil cultural similar, sunt principalii competitori locali, Miercurea Ciuc având un evident avantaj competitiv. Dezvoltarea rețelei universitare din Sfântu Gheorghe este însă un pas binevenit în creșterea competitivității municipiului. Este însă necesar ca administrația să dezvolte în mod proactiv politici nu doar de retenție a tinerilor în comunitate, ci și de atragere a talentelor la nivel local și să dezvolte relațiile cu „diaspora” care poate susține dezvoltarea locală.

Analiza cadrului strategic

Rezumat

Documentul de față reprezintă o analiză a cadrului strategic general, relevant pentru elaborarea unei strategii la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe. În demersul de față au fost considerate relevante următoarele documente:

Listă documente analizate

Nivel	Document
European	(1) Strategia Europa 2020
Național	(2) Planul Național de Reformă - PNR 2014 (3) Planul Național de Reformă - PNR 2015 (4) RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al României pentru 2015 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2015 (5) Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în România în perioada 2014-2020 (6) Acordul de Parteneriat cu UE 2014-2020 Strategii sectoriale cu importanță deosebită (7) Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020 (8) Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014 – 2020 (9) Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020
Regional	(10) Strategia Regiunii de Dezvoltare Centru 2014-2020 (11) Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020
Județean	(12) Strategia Județului Covasna 2014-2020 (13) Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale de la nivel județean
Local	(14) Strategia microregiuni SEPSI 2008-2018

Structura documentului este următoarea:

- Principalele obiective strategie (ale fiecărui document)
- Principalele măsuri/programe de implementare/punere în aplicare
- Concluzii, recomandări, oportunități (pentru fiecare document analizat)
- Concluzii generale (o sinteză a informațiilor relevante în relație cu strategia municipiului Sfântu Gheorghe)

În cazul fiecărui document analizat am încercat să evidențiem acele informații care sunt relevante și prezintă un interes din perspectiva direcției de dezvoltare a municipiului Sfântu Gheorghe.

Documente la nivel european

EUROPA 2020

Strategia Europa 2020 propune trei priorități care se susțin reciproc³¹:

1. **Creștere inteligentă:** dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
2. **Creștere durabilă:** promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
3. **Creștere favorabilă incluziunii:** promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

UE trebuie să definească direcția în care vrea să evolueze până în anul 2020. În acest scop,

Comisia Europeană propune următoarele obiective principale pentru UE (5):

1. **Ocuparea forței de muncă**
 - a. o rată de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani
2. **Cercetare și dezvoltare**
 - a. alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare
3. **Schimbări climatice și energie (20/20/20)**
 - a. reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990
 - b. creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%
 - c. creșterea cu 20% a eficienței energetice
4. **Educație**
 - a. reducerea abandonului școlar la sub 10%
 - b. creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani
5. **Sărăcie și excluziune socială**

³¹ Informații detaliate se găsesc în strategia UE Europa 2020 disponibilă online la adresa: http://ec.europa.eu/archives/growthandjobs_2009/pdf/complet_ro.pdf

- a. reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale

OBIECTIVE naționale: România (sursa: PNR 2015, EUROSTAT)³²

Stat	Rata ocupării forței de muncă (%)	Cercetare și Dezvoltare ca % din PIB	Reducere emisii CO2	Surse regenerabile de energie	Eficiență energetică – reducerea consumului de energie în Mtoe	Părăsirea timpurie a școlii %	Învățământ terțiar %	Reducere populație expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale în număr de persoane și procente
RO (ținte 2020)	70%	2%	19%	24%	20%	11,3%	26,7%	Reducere cu 580.000/8.310.000
RO (situație actuală)	65,7% (2014)	0,39% (2013)	56,02% (2013 – țintă atinsă)	23,9% (2013)	16,6 % ³³ (2013)	18,5% (2014)	23,8% (2014)	40,7% ³⁴ (2013)

Situația la nivelul anului 2013 -2014³⁵

Obiective strategice	UE						
----------------------	----	--	--	--	--	--	--

³² Am decis utilizarea cifrelor raportate de către Guvern prin PNR 2015 deoarece acestea sunt mai noi comparativ cu EUROSTAT (cu excepția datelor privind sărăcia). Acestea indică, în unele secțiuni evoluții pozitive comparativ cu cifrele existente la nivelul CE și sunt marcate cu verde. Evoluțiile negative comparativ cu anii precedenți, au fost marcate cu roșu.

³³ Nu sunt disponibile date pentru 2013 –conform PNR 2015 (pag. 38)

³⁴ În prezent sunt aproape 9 milioane de oameni expuși la sărăcie. Acest număr trebuie redus cu 580.000. Cifrele raportate prin PNR 2015 (22,4%) diferă substanțial de cele EUROSTAT unde este raportat pentru anul 2013 că 40,4% din populația României este expusă riscului sărăciei sau excluziunii sociale.

³⁵ Sursa datelor: PNR 2015 (aprilie 2015). Am decis utilizarea cifrelor raportate de către Guvern prin PNR 2015 deoarece acestea sunt mai noi comparativ cu EUROSTAT. Evoluțiile pozitive (comparativu anul precedent) au fost marcate cu albastru în timp ce evoluțiile negative (comparativ cu anul precedent) au fost marcate cu roșu.

2020 (RO)							
Țintă UE 2020 ³⁶ : 75% din populația cu vârstă cuprinsă între 20-64 trebuie să fie angajată							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Țintă RO 2020
1. Rata de angajare/ocupare – vârsta 20-64	63,5	63,3	62,8	63,8	63,9	65,7	70
Țintă UE 2020: Investițiile în cercetare și dezvoltare (R&D) să ajungă la 3% din PIB-ul UE							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
2. Investiții în Cercetare și Dezvoltare ca procent din PIB	0,58	0,47	0,46	0,5 ^b	0,49	0,39 ³⁷	2
Țintă UE 2020: atingerea obiectivului „20/20/20” (sau 30/20/20, în cazul respectării anumitor condiții) în domeniul schimbărilor climatice și al energiei – reducerea gazelor cu efect de seră cu 20% față de 1990/sursele de energie regenerabilă din totalul surselor de energie 20%/ creșterea eficienței energetice cu 20%							
	2009	2010	2011	2012	2012	2013	Țintă RO 2020
3.1. Emisii gaze cu efect de seră ³⁸	48,44	46,81	49,08	47,96	47,96	56,02	Reducere cu 19% (țintă atinsă deja)
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.2 Pondere %	20,4	22,6	23,2	21,2	22,9	23,9	24

³⁶ Aceste cifre fac referire la țintele la nivel UE. Țintele pentru fiecare stat sunt diferite.

³⁷ Pentru anul 2014, nivelul investițiilor în CD, de la bugetul de stat, estimat de ANCSI pe baza datelor privind execuția bugetară preliminară, a fost de 0,27 % din PIB, conform PNR 2015

³⁸ Valorile indică procentul actual comparativ cu valoarea din anul 1990 (1990=100%). Conform ultimelor date disponibile⁷⁹ din Inventarul Național al Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră, totalul emisiilor (excluzând LULUCF80) a scăzut cu 52,04% între 1990 și 2012 (de la 247,69 mil. tone CO2 echivalent la 118,79 mil. tone CO2 echivalent), iar totalul emisiilor de GES (incluzând LULUCF) a scăzut cu 56,02% între 1990 și 2012 (de la 223,43 mil. tone CO2 echivalent la 98,27 mil. tone CO2 echivalent).

energie regenerabilă în consumul total de energie							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
3.3 Reducerea consumului de energie % (eficiență energetică) ³⁹	38,0	33,9	34,3	34,8	33,6	16,6	20
Țintă UE 2020: rata părăsirii timpurii a școlii să nu depășească 10% iar ponderea populației cu studii superioare și vârsta între 30 și 34 de ani să fie cel puțin 40%;							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Țintă RO 2020
4.1 Părăsirea timpurie a școlii ⁴⁰ %	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	18,4	11,3
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Țintă RO 2020
4.2 Educația terțiară pentru persoanele cu vârsta între 30-34 de ani %	16,8	18,1	20,5	21,8	22,8	23,8	26,7
Țintă UE 2020: reducerea cu 20 de milioane a numărului cetățenilor europeni amenințați de sărăcie (ceea ce ar corespunde reducerii cu 25% a numărului de persoane cu risc de sărăcie)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Țintă RO 2020
5.1 Persoane expuse riscului de excluziune socială sau	44,2	43,1	41,4	40,3	41,7	40,7	Reducerea cu 20% (aprox 1,6 mil. oameni)

³⁹ Numerele reprezintă echivalentul consumului de energie la nivel național exprimat în mil. tone de țiței

⁴⁰ Indicatorul face referire la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18-24 de ani care au absolvit maxim o școală secundară (școală generală) fără niciun fel de altă pregătire educațională.

Sursa: date prelucrate pe baza informațiilor disponibile la nivelul Eurostat

Direcții strategice Europa 2020

I. Creștere inteligentă – îmbunătățirea performanței în următoarele domenii

1. **Educație** (încurajarea procesului de învățare și de îmbunătățire a competențelor)
2. **Cercetare și inovare** (crearea de noi produse și servicii care să genereze creștere economică și noi locuri de muncă și să ne ajute să facem față provocărilor de ordin social)
3. **Societatea digitală** (utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor)

Tinte

1. **un nivel al investițiilor publice și private în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul UE**; condiții mai bune pentru cercetare, dezvoltare și inovare
2. **o rată de ocupare a forței de muncă de 75%** în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali)
3. **rezultate mai bune pe plan educațional**, în special
 - reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10%
 - creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani

II. Dezvoltare/creștere durabilă – economie mai competitivă, ecologică, eficientă

1. să dezvoltăm o **economie mai competitivă, cu emisii scăzute de CO₂**, care să utilizeze resursele în mod eficient și durabil
2. **să protejăm mediul**, să reducem emisiile de gaze cu efect de seră și să stopăm pierderea biodiversității
3. să profităm de poziția Europei ca lider în dezvoltarea de **noi tehnologii și metode de producție ecologice**
4. să introducem **rețele electrice inteligente și eficiente**
5. **să valorificăm rețelele europene** pentru a le acorda întreprinderilor (în special micilor producători) un avantaj competitiv suplimentar
6. **să îmbunătățim mediul de afaceri**, în special pentru IMM-uri
7. **să-i ajutăm pe consumatori** să aleagă produse și servicii, în cunoștință de cauză.

Tinte

1. **reducerea cu 20%, până în 2020, a emisiilor de gaze cu efect de seră** față de nivelul din 1990 - UE este dispusă să reducă emisiile chiar și cu 30%, cu condiția ca și alte țări dezvoltate să își asume angajamente similare și ca țările în curs de dezvoltare să contribuie, în măsura posibilităților, în cadrul unui acord global.
2. creșterea **ponderii surselor de energie regenerabile** până la **20%**.
3. **creșterea cu până la 20% a eficienței energetice.**

III. Creșterea incluziunii – ocuparea forței de muncă, coeziune economică, socială și teritorială

1. o rată mai mare de ocupare a forței de muncă - **locuri de muncă mai bune și mai numeroase**, în special pentru femei, tineri și lucrători de peste 55 de ani
2. creșterea capacității de anticipare și gestionare a schimbării prin **investiții în formare profesională și îmbunătățirea competențelor**
3. **modernizarea piețelor muncii și a sistemelor de protecție socială**
4. garantarea **accesului tuturor la beneficiile creșterii economice.**

Ținte

1. **o rată de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani** până în 2020 (prin crearea de condiții favorabile inserției profesionale, în special pentru femei, tineri, persoane în vârstă sau necalificate și imigranți legali)
2. **rezultate mai bune pe plan educațional**, în special
 - reducerea abandonului școlar la mai puțin de 10%
 - creșterea până la cel puțin 40% a ponderii absolvenților de studii **superioare sau echivalente în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani**
3. **reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.**

IV. Guvernanță economică – intensificarea coordonării politicilor economice la nivelul UE

1. **Consolidarea agendei economice printr-o supraveghere mai atentă din partea UE.** Acest pilon include: prioritățile politice și obiectivele stabilite în cadrul Strategiei Europa 2020, angajamentele suplimentare pe care și le-au asumat statele membre participante la Pactul euro plus, consolidarea supravegherii de către UE a politicilor economice și fiscale, ca parte a Pactului de stabilitate și creștere, dar și prin intermediul noilor instrumente menite să stopeze dezechilibrele macroeconomice, adoptarea unei noi metode de lucru - semestrul european - care permite discutarea priorităților economice și bugetare în aceeași perioadă a fiecărui an.
2. **Asigurarea stabilității zonei euro.** În anul 2010, UE a reacționat la criza datoriei suverane prin crearea unor mecanisme temporare de sprijin pentru statele membre. Acestea vor fi înlocuite în 2013 de un mecanism permanent, respectiv

Mecanismul european de stabilitate (MES). Aceste măsuri de sprijin sunt condiționate de aplicarea unor programe de reformă și consolidare fiscală și au fost elaborate în strânsă colaborare cu FMI.

3. **Redresarea sectorului financiar**, prin acțiunile prezentate mai jos.

Semestrul european

Semestrul european include primele șase luni ale fiecărui an și reprezintă perioada pe durata căreia are loc coordonarea politicilor bugetare, macroeconomice și structurale ale statelor membre, pentru ca acestea să poată ține cont de recomandările UE în luarea deciziilor cu privire la bugetul național și la alte aspecte de interes economic.

Etapele principale ale semestrului european sunt următoarele:

În luna ianuarie, Comisia prezintă analiza anuală a creșterii, care stabilește prioritățile UE pentru anul următor, în materie de creștere economică și locuri de muncă.

În luna martie, șefii de stat și de guvern elaborează orientările UE pentru politicile naționale, pe baza analizei anuale a creșterii.

În luna aprilie, statele membre transmit planurile naționale privind garantarea finanțelor publice sănătoase (programele de stabilitate/convergență), precum și programele de reformă și măsurile pe care intenționează să le ia pentru a promova creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (programele naționale de reformă).

În luna iunie, Comisia evaluează aceste programe și, dacă este cazul, formulează recomandări specifice pentru fiecare țară. Consiliul UE discută aceste recomandări, iar Consiliul European le aprobă.

La sfârșitul lui iunie sau la începutul lunii iulie, Consiliul adoptă oficial recomandările adresate fiecărei țări.

Pactul de stabilitate și creștere

Este un set de reguli care încurajează statele membre să mențină viabilitatea finanțelor publice.

Pactul are două componente:

1. **componenta preventivă** invită statele membre să transmită anual programul de stabilitate (țările din zona euro) sau de convergență (celelalte state membre), odată cu programul național de reformă. Acest program prezintă modul în care statul membru intenționează să asigure și să mențină viabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. Ulterior, Comisia poate oferi recomandări politice (în iunie, în cadrul semestrului european) sau, dacă este necesar, poate înainta o propunere Consiliului pentru ca acesta să transmită un avertisment în cazul unui deficit excesiv.

2. **componenta corectivă** reglementează procedura în caz de deficit excesiv (PDE). În baza PDE, dacă deficitul bugetar al unui stat membru depășește limita de 3% (conform Tratatului), Consiliul va transmite recomandări privind redresarea situației. Nerespectarea acestor recomandări poate duce la impunerea de sancțiuni pentru statele din zona euro.

Corectarea dezechilibrelor macroeconomice

În ultimii zece ani, statele membre au făcut alegeri economice divergente, care au dus la accentuarea diferențelor în materie de competitivitate și la apariția unor dezechilibre macroeconomice la nivelul UE. Pentru ca această situație să nu se repete în viitor, Comisia a propus un nou mecanism de supraveghere, menit să identifice și să corecteze aceste aspecte, încă din faza incipientă. Prin acest mecanism, economiile statelor membre vor fi monitorizate în vederea depistării dezechilibrelor macroeconomice (ex. bule imobiliare, creșterea deficitului de cont curent sau a excedentelor, scăderea competitivității). Dacă statele membre depășesc „nivelurile de alertă”, Comisia va face analize aprofundate pentru a stabili dacă dezechilibrele sunt dăunătoare și, dacă este cazul, va face recomandări.

Pactul euro plus

Statele membre ale zonei euro au convenit asupra unui program suplimentar de reforme, cunoscut sub numele de „Pactul euro plus”, care constituie o reflecție a interdependenței dintre ele. Alte șase țări, care nu fac parte din zona euro, au decis să adere la acest pact: Bulgaria, Danemarca, Letonia, Lituania, Polonia și România. Pactul vizează patru domenii: competitivitate, ocuparea forței de muncă, viabilitatea finanțelor publice și consolidarea stabilității financiare.

Pactul a fost aprobat de liderii UE în martie 2011. Toate cele 23 de părți semnatare se angajează să implementeze reformele în detaliu. Cele patru state membre care nu au semnat pactul sunt libere să facă acest lucru oricând doresc. Angajamentele asumate în virtutea pactului se integrează în noul cadru de guvernanță economică și sunt incluse în programele naționale de reformă ale statelor membre.

Remediarea sectorului financiar

UE a elaborat noi reglementări și a creat agenții cu scopul de a preveni din timp apariția problemelor și de a se asigura că toți actorii din sectorul financiar sunt supuși unor reglementări și monitorizări stricte. În prezent se întreprind și alte acțiuni, în special pentru a garanta că băncile europene au suficiente rezerve de capital pentru a face față, în viitor, șocurilor care afectează sistemul financiar și pentru a continua să funcționeze și să ofere credite întreprinderilor și persoanelor fizice.

Concluzii

Strategia Europa 2020 își propune obiective ambițioase pentru următorii 7 ani, documentul fiind focalizat pe 5 direcții majore:

1. Educație
2. Cercetare și dezvoltare
3. Dezvoltare economică
4. Dezvoltare socială
5. Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

În direcția educației, strategia are ca obiective creșterea ratei de finalizare a studiilor preuniversitare (reducerea abandonului școlar) și interdependent creșterea procentului absolvenților de studii superioare. *În cazul României* țintele sunt de 11% abandon (17,3% în 2013 și 18,4% în 2014) și 26% absolvenți studii superioare (22,8% în 2013, 23,8 în 2014). Din acest punct de vedere trebuie subliniată evoluția negativă a abandonului școlar, în creștere cu un procent în decurs de un an, după o evoluție ușor pozitivă (scădere cu 0,3%) în ultimii trei ani.

Ținând cont de ținta asumată de 11,3%, considerăm că fără măsuri consistente și programe naționale care să țintească categoriile cele mai puternic afectate, această țintă este puțin probabil să fie atinsă. Pe de altă parte merită remarcat progresul constant în zona educației terțiare pentru categoria de vârstă 30-34 de ani, cu o creștere semnificativă în ultimii 6 ani (peste 8%), ținta de 26,7% pentru anul 2020 fiind una realistă.

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe se pot valorifica liniile de finanțare pentru proiectele din sectorul educație atât privind infrastructura cât și privind dezvoltarea resursei umane.

Oportunități

- linii de finanțare pentru reducerea abandonului (potențiali beneficiari ONG-uri + autorități publice);
- dezvoltarea unor programe educaționale noi sau sprijin pentru reducerea abandonului și finalizarea studiilor în rândul categoriilor defavorizate
- linii de finanțare pentru infrastructura educațională

Amenințări

Din perspectiva amenințărilor trebuie luat în calcul abandonul școlar ca o potențială problemă pe termen mediu și lung, în special pentru învățământul liceal.

În direcția cercetării și dezvoltării principalele obiective sunt creșterea investițiilor și alocării de resurse pentru cercetare, dezvoltare, inovare (3% din PIB UE – aprox 288 mld. euro). **Din perspectiva statelor membre oportunitatea principală va fi reprezentată de liniile de finanțare oferite în această sferă. România a alocat doar 0,39% din PIB pentru CDI (2013) în**

scădere de la 0,48% (2012), perspectivele fiind negative în continuare cu o estimare a INS de 0,27% pentru anul 2014. Ținta națională conform Europa 2020 de 2% este nerealistă. La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe pot fi identificate oportunități de finanțare pentru dezvoltarea tehnologiilor moderne în sectorul agriculturii precum și dezvoltarea unor mijloace tehnice de utilizare a energiei regenerabile (biomasa în special).

Oportunități

- finanțarea cercetării în domeniul agricol/agricultură
- dezvoltarea unor parcuri tehnologice pe domeniul energie regenerabile

Amenințări

Principala amenințare vine din zona alocărilor financiare în scădere de la nivel național, autoritățile locale fiind nevoite să caute surse alternative de finanțare la nivel european sau surse private pentru a fructifica potențialul de CDI existent.

În direcția dezvoltării economice obiectivele principale vizează consolidarea guvernancei economice la nivel macro european, supravegherea sectorului financiar și un control mai strict asupra cheltuielilor publice pentru evitarea dezechilibrelor macroeconomice prin intermediul pactului de stabilitate și creștere. Din punct de vedere al statelor membre executivul este principalul stakeholder, politica macroeconomică și modalitatea de construcție a bugetului fiind instrumentele de interes.

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, controlul asupra acestor instrumente este extrem de redus, singura oportunitate fiind *o susținere politică la nivel central pentru anumite proiecte de interes ale municipiului*. Totuși va exista posibilitatea realizării unor proiecte pentru sprijin financiar către IMM-uri pentru a dezvolta mediul de afaceri local.

Oportunități

- accesarea unor linii de finanțare directă către IMM-uri în sectoarele cu un nivel ridicat de competitivitate sau cele cu un potențial de dezvoltare (vezi analiza economică)

Amenințări

- creșterea dependenței economiei locale față de sectorul public – finanțări venite de la bugetul public local sau național – ca angajator și furnizor de produse și servicii

În direcția dezvoltării sociale obiectivele principale vizează reducerea excluziunii sociale și a numărului celor care trăiesc în condiții de sărăcie și creșterea ratei de ocupare a forței de muncă. În prezent România are un nivel de ocupare al forței de muncă –grupa de vârstă 20-64 de ani – de 65,7% (2014) cu o evoluție pozitivă în ultimii ani. Obiectivul de 70% pentru anul 2020 pare unul realist dacă actualul trend se menține. **Se remarcă în schimb un nivel extrem de ridicat al persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială de aprox.**

40,7 % din populația totală, la nivelul anului 2013. Ținta de reducere cu 20% a acestei categorii este nerealistă, dacă actualul trend se păstrează, fiind nevoie de măsuri semnificative la nivel național pentru a stimula crearea de locuri de muncă și accesul la servicii de bază.

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, oportunitățile principale vin din sfera programelor de dezvoltare profesională – posibilitatea de a organiza diverse programe de instruire pentru categorii sociale specifice - femei, tineri, persoane necalificate – pentru a favoriza inserția profesională. De asemenea pot fi sprijinite activitățile desfășurate de sectorul non-profit în furnizarea de servicii sociale.

Oportunități

- dezvoltarea programelor de instruire/reprofesionalizare/calificare pentru inserția pe piața muncii
- linii de finanțare pentru programe de incluziune socială a unor categorii defavorizate (beneficiari potențiali - în special ONG-uri – avantaj competitiv existența unei minorități rrom în zonă)
- politici locale pentru păstrarea forței de muncă calificate în oraș

Amenințări

- principala amenințare este legată de câștigul salarial relativ redus la nivelul municipiului, doar 13% din salariați obținând un câștig peste media națională, fapt care crește riscul de expunere la sărăcie sau excluziune socială (coroborat cu fenomenul migrațional)

În direcția dezvoltării durabile și a mediului înconjurător, strategia are ca obiective creșterea eficienței energetice, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, încurajarea producției de energie regenerabilă. La nivel național, România are o rată de utilizare a energiei regenerabilă de 23,9% (2013) – țintă 24%, și un index de reducere a emisiei de gaze cu efect de seră de 56,02% (2013) – țintă atinsă deja (reducerea cu 19% față de 1990). Conform unui studiu Erste (2011)⁴¹ previziunile de investiție în sfera energiei regenerabile în România până în 2020 erau de 18,2 mld. euro după Polonia (46 mld) și Cehia (19.4 mld). De asemenea, conform unui studiu Ernst&Young (2013)⁴² România ocupa locul 16 (33 mondial) la nivel european din perspectiva atractivității în sfera energiei regenerabile.

Din perspectiva municipiului Sfântu Gheorghe principalele oportunități și amenințări sunt:

Oportunități

⁴¹ Mai multe informații sunt disponibile la adresa web <http://www.romania-eoliene.ro/energia-eoliana/in-romania>

⁴² Studiul se poate consulta la adresa web [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_-_Nov_2013/\\$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/RECAI_39_-_Nov_2013/$FILE/RECAI%20Issue%2039_Nov%202013.pdf)

- aplicarea măsurilor ppropuse în Planul de Acțiune pentru Energia Durabilă la nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe
- accesarea fondurilor europene disponibile pentru măsuri privind reducerea consumului de energie din surse tradiționale

Amenințări

- incapacitatea de a fructifica oportunitățile de dezvoltare/finanțare în acest domeniu oferite la nivel european

Documente la nivel național

Programul Național de Reformă 2014

Recomandarea Consiliului UE privind PNR 2014

Programul Național de Reformă 2014 (PNR 2014) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor și a priorităților de dezvoltare economică a României pe parcursul unei perioade de 12 luni (iulie 2014 - iunie 2015), în concordanță cu Strategia Europa 2020 și cu documentele rezultate din Semestrul European 2014.

Elaborarea și aplicarea PNR 2014 coincide cu revenirea economică, actuala perioadă fiind văzută ca o oportunitate majoră de a implementa măsurile de reformă bugetară și structurală, care să crească capacitatea economiei românești de a face față pe termen lung presiunilor competitive globale, de a atrage investiții străine directe și de a crea locuri de muncă.

În mod natural, PNR 2014 continuă reformele asumate în PNR 2011-2013 și propune reforme noi, derivate din specificul obiectivelor Strategiei Europa 2020 și al documentelor aferente (inițiative emblematice, Analiza anuală a creșterii 2014, Recomandările Specifice de Țară 2013). În acest context, PNR 2014 include, pe lângă acțiunile nou identificate, și o parte dintre acțiunile aflate deja în curs de implementare (de exemplu, cele referitoare la condiționalitățile ce trebuie respectate de România în relația cu FMI/BM și condiționalitățile ex ante pentru exercițiul financiar 2014-2020).

Economie

Scenariul economic pentru perioada 2014-2017

Creșterea economică					
	- modificări procentuale anuale -				
	2013	2014	2015	2016	2017
PIB real	3,5	2,5	2,6	3,0	3,3
PIB nominal	7,1	5,4	5,5	5,5	5,6
Componentele PIB-ului real					
Cheltuielile consumului privat	1,3	2,0	2,9	3,2	3,3
Cheltuielile consumului guvernamental	-1,8	1,8	1,7	2,5	1,7
Formarea brută de capital fix	-3,3	2,7	4,0	5,2	6,1
Exporturi de bunuri și servicii	13,5	6,6	4,7	4,5	5,0
Importuri de bunuri și servicii	2,4	5,6	5,5	5,8	6,1
Contribuții la creșterea PIB (procente)					
Cererea internă finală	-0,3	2,1	3,0	3,6	3,9
Modificarea stocurilor	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0

Export net	4,4	0,4	-0,4	-0,6	-0,6
Forța de muncă %					
	2013	2014	2015	2016	2017
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	63,9	64,4	65,0	65,9	66,9
- bărbați	71,6	71,9	72,1	72,9	73,6
- femei	56,2	57,0	58,0	59,0	60,2
Rata șomajului (conf. BIM) - %	7,3	7,1	6,9	6,8	6,7
<i>Sursa: Comisia Națională de Prognoză</i>					

O comparație între cifrele prognozate în PNR 2011-2013 și cele prognozate în PNR 2014 arată un decalaj negativ atât la nivelul creșterii economice cât și la nivelul ocupării forței de muncă, țintele avansate inițial pentru anul 2013 au devenit cu foarte mici diferențe ținte pentru anii 2015 sau 2016 (așadar un decalaj de 2,5-3 ani). În plus, considerăm că atât țintele privind creșterea economică precum și rata șomajului sunt foarte optimiste ținând cont de ultimele evoluții – în august 2014 economia a intrat în recesiune având două trimestre consecutive de scădere, ținta de +2,5 creștere PIB va fi probabil greu de atins (2% fiind o țintă realistă); în perioada 2013-2014 rata șomajului a crescut, iar acest fapt coroborat cu reducerea investițiilor publice ar putea influența (în continuare) în mod negativ evoluția acestui indicator împreună cu indicatorul privind locurile de muncă nou create.

Recomandările Consiliului UE cu privire la PNR 2014⁴³

Probleme/provocări identificate

- **Fiscalitate** - fraudă fiscală și evaziunea fiscală în domeniul TVA, inclusiv schemele transfrontaliere, accizele, contribuțiile de asigurări sociale și impozitele pe venit, rămân o provocare majoră. Sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii rămâne ridicată și încurajează munca nedeclarată și nedeclararea integrală a veniturilor. România se confruntă cu riscuri de sustenabilitate pe termen lung, în special din cauza cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației. Există preocupări cu privire la sustenabilitatea și adecvarea sistemului de pensii, având în vedere procentul scăzut al populației active care contribuie la sistemul de asigurări sociale față de procentul persoanelor care beneficiază de drepturi de pensie.

⁴³ Documentul original poate fi accesat online la următoarea adresă:
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/csr2014_romania_ro.pdf

- **Sănătate** - utilizarea ineficientă a resurselor și gestionarea defectuoasă cresc riscul nesustenabilității bugetare în sectorul sănătății. Plățile informale practicate pe scară largă în sectorul public al sănătății afectează în continuare accesibilitatea, eficiența și calitatea sistemului. Au fost demarate reforme menite să îmbunătățească eficiența și sustenabilitatea financiară ale sistemului de sănătate, dar sunt necesare eforturi continue. Reducerea utilizării excesive a internărilor în spitale, precum și îmbunătățirea asistenței medicale primare și a sistemelor de orientare a pacienților către centrele specializate vor asigura un raport mai bun cost-eficacitate.
- **Piața muncii** - rata ridicată de inactivitate, utilizarea insuficientă a potențialului forței de muncă și necesitatea de a spori calitatea și productivitatea muncii sunt în continuare provocări cheie pentru piața forței de muncă din România. Calitatea serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și de reconversie profesională este în continuare redusă, în pofida unor măsuri la scară mică. România are un procent ridicat și în creștere de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare (17,3 % în 2013). Strategia națională privind îmbătrânirea activă, care este menită să contribuie la creșterea ratei de ocupare a lucrătorilor în vârstă, a fost amânată, urmând să fie prezentată până la sfârșitul anului 2014.
- **Sărăcie și incluziune socială** - reducerea sărăciei rămâne o provocare majoră. În pofida situației relativ stabile în domeniul ocupării forței de muncă, veniturile brute ale gospodăriilor au scăzut, iar inegalitățile în materie de venituri au crescut. S-a amânat introducerea planificată pentru 2015 a venitului minim de inserție, care combină trei prestații sociale existente (venitul minim garantat, alocația familială și ajutorul pentru încălzirea locuinței). Implementarea Strategiei naționale de integrare a romilor a început în 2012, dar fondurile alocate pentru punerea în aplicare a principalelor planuri de acțiune au fost insuficiente și rezultatele înregistrate sunt modeste.
- **Educație** - reforma educației din 2011, care stabilește o agendă pe termen lung pentru îmbunătățirea calității învățământului la toate nivelurile, nu este încă pe deplin operațională, din cauza insuficienței resurselor financiare și umane. Persistă necorelări importante între competențele absolvenților de învățământ terțiar și cerințele pieței, iar legătura dintre întreprinderi și mediul universitar rămâne deficitară, așa cum indică rata ridicată a șomajului și faptul că mulți absolvenți de universități își găsesc un loc de muncă în profesii care fie nu corespund pregătirii lor, fie sunt sub nivelul lor de calificare
- **Capacitate administrativă** - capacitatea redusă a administrației publice de a elabora și de a pune în aplicare politici constituie în continuare o provocare esențială pentru România, care afectează dezvoltarea globală a țării, mediul de afaceri și capacitatea

de investiții publice și care, totodată, nu permite furnizarea unor servicii publice de o calitate suficientă. Eficiența și transparența guvernancei întreprinderilor de stat în aceste sectoare reprezintă o provocare importantă.

- **Fonduri UE** – rata de absorbție a fondurilor UE rămâne una dintre cele mai scăzute din UE. Cauzele sunt: deficiențele de la nivelul sistemelor de gestiune și de control, legislația instabilă și lipsită de coerență în domeniul achizițiilor publice, actori instituționali multipli cu responsabilități suprapuse, corupția și conflictele de interese. Se preconizează că până la sfârșitul anului 2014 va deveni operațional un sistem de verificări ex-ante privind conflictele de interese în atribuirea contractelor de achiziții publice.
- **Cadrul legal** – calitatea precară a reglementărilor, lipsa de transparență și de predictibilitate a cadrului legal afectează negativ întreprinderile și cetățenii. Procedurile administrative/legale complexe îngreunează dezvoltarea (racordarea la rețelele edilitare, energie electrică, plata taxelor, autorizații de construcție). Rezistența la măsurile de integritate și de combatere a corupției la nivel politic și administrativ este în continuare puternică.
- **Infrastructura de transport** – infrastructura de bază slab dezvoltată din sectorul transporturilor continuă să frâneze creșterea economică a României. Întreținerea deficitară a rețelei feroviare a afectat siguranța și fiabilitatea. Transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare rămâne cu mult sub potențialul său, în special pe Dunăre. Ineficiența și guvernarea netransparentă a întreprinderilor de stat din sectorul transporturilor împiedică dezvoltarea rețelei de infrastructuri.

Recomandări

Fiscal

- Să ducă la bun sfârșit programul de asistență financiară UE/FMI respectând pe deplin condiționalitatea în materie de politică inclusă în Memorandumul de înțelegere din 6 noiembrie 2013.
- Să asigure o consolidare fiscală favorabilă creșterii economice și să pună în aplicare strategia bugetară pentru anul 2013 și pentru perioada ulterioară conform calendarului prevăzut. Să îmbunătățească activitatea de colectare a impozitelor, să combată munca nedeclarată. Să reducă, fără a afecta bugetul, sarcina fiscală suportată de persoanele cu venituri salariale mici și medii. Să finalizeze reforma pensiilor începută în 2010 prin egalizarea vârstei de pensionare pentru femei și pentru bărbați.

Sănătate

- Să accelereze reformele în sectorul sănătății cu scopul de a spori eficiența, calitatea și accesibilitatea acestuia, inclusiv pentru persoanele defavorizate și pentru comunitățile îndepărtate și izolate. Să intensifice eforturile pentru a reduce plățile informale, inclusiv prin intermediul unor sisteme corespunzătoare de gestiune și de control.

Piața muncii

- Să consolideze măsurile active în domeniul pieței forței de muncă și capacitatea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Să acorde o atenție specială activării tinerilor neînregistrați. Să consolideze măsurile menite să promoveze capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor în vârstă. Să elaboreze, în consultare cu partenerii sociali, orientări clare privind stabilirea transparentă a salariului minim, luând în considerare condițiile economice și condițiile pieței muncii.

Educație

- Să asigure creșterea calității și a accesului la învățământul profesional și tehnic, la ucenicii, la învățământul terțiar și la învățarea pe tot parcursul vieții și să le adapteze la necesitățile pieței forței de muncă. Să asigure un acces mai bun la serviciile de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari. Îmbunătățirea accesului persoanelor defavorizate la educație; punerea în aplicare a unei strategii naționale cu privire la fenomenul părăsirii timpurii a școlii, punând accentul pe îmbunătățirea accesului copiilor preșcolari, inclusiv al romilor, la o educație de calitate reprezintă de asemenea măsuri importante.

Administrație publică și guvernare

- Creșterea capacității administrative, prin îmbunătățirea eficienței, a gestionării resurselor umane, a instrumentelor decizionale și a coordonării în cadrul și între diferitele niveluri administrative, precum și prin îmbunătățirea transparenței, a integrității și a răspunderii. Accelerarea absorbției fondurilor UE, consolidarea sistemelor de gestiune și de control, creșterea capacității de planificare strategică, inclusiv a elementului bugetar multianual. Remedierea deficiențelor persistente din sectorul achizițiilor publice. Creșterea calității și eficiența sistemului judiciar, combaterea corupției la toate nivelurile și asigurarea executării efective a hotărârilor instanțelor.

Incluziune socială

- Creșterea eficacității transferurilor sociale, în special pentru copii, creșterea eforturilor pentru integrarea romilor pe piața forței de muncă, pentru a crește rata de

școlarizare și pentru a reduce rata de părăsire timpurie a școlii, prin intermediul unei abordări bazate pe parteneriat și a unui mecanism solid de monitorizare.

Energie și transporturi

- Promovarea eficienței în sectorul energiei și în cel al transporturilor. Accelerarea reformei guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energiei și din cel al transporturilor, precum și sporirea eficienței acestora.

Programul Național de Reformă 2015⁴⁴

Programul Național de Reformă (PNR) constituie platforma-cadru pentru definirea reformelor structurale și a priorităților de dezvoltare care ghidează evoluția României până în anul 2020, în concordanță cu traiectoria de atingere a obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Programul Național de Reformă 2015 al României vizează fructificarea potențialului de creștere prin stimularea competitivității și productivității, consolidarea coeziunii sociale și teritoriale, crearea de noi locuri de muncă - toate acestea urmărind reducerea decalajelor față de celelalte state membre ale Uniunii Europene.

Context și scenarii macroeconomice pentru perioada 2015-2018

Aspectele pozitive la nivelul economiei naționale, enunțate în PNR 2015 sunt:

- Creșterea PIB 2014 cu 2,8%, consolidarea creșterii economice în perioada 2011-2014.
- Deficitul de cont curent al balanței de plăți s-a ajustat în continuare, de la o pondere în PIB de 0,8% în 2013, la 0,5% în 2014.
- Rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 65,7%. Numărul total de salariați a crescut cu 1,9% comparativ cu anul 2013, iar rata șomajului BIM s-a redus de la 7,1% în 2013 la 6,8% în 2014.
- Rata inflației pentru anul 2014 a atins un minim istoric după 1990, la 1,07%.
- Pentru perioada 2015-2018 se estimează o îmbunătățire graduală a performanței economice a României. Produsul intern brut se va majora în medie cu 3,6% anual. Scenariul se bazează pe îmbunătățirea activității în toate sectoarele economiei, în special în ramurile industriale cu potențial ridicat de export, precum și în sectorul construcțiilor care poate fructifica necesarul de infrastructură existent în toate domeniile.

Scenariu evoluției economice pentru perioada 2015-2018 conform PNR 2015

⁴⁴ Disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/nrp2015_romania_ro.pdf

Informațiile prezentate în această secțiune, acolo unde nu este indicată o altă sursă, provin în totalitate sau sunt sintetizate din PNR 2015

Indicatori	2014	2015	2016	2017	2018
PIB real	2,8	3,2	3,4	3,7	4
PIB nominal	4,5	5,0	5,7	6,0	6,2
Componente PIB real					
Cheltuieli consum privat	4,5	3,5	3,6	3,9	4,1
Cheltuieli guvernamentale	5,3	1,0	2,0	1,6	1,5
Formarea brută de capital fix	-3,5	4,5	5,5	6,3	6,8
Exporturi bunuri și servicii	8,1	6,1	5,8	6,2	6,3
Importuri bunuri și servicii	7,7	6,5	6,8	7,2	7,2

Riscuri externe negative

Riscurile negative provin în principal de la evoluțiile din Grecia, Ucraina și zona euro. Incertitudinile legate de capacitatea Greciei de a obține în continuare sprijin financiar precum și speculațiile cu privire la o posibilă ieșire din zona euro cu un efect de contagiune în jur ar putea avea un impact negativ. Evoluțiile posibile ale conflictului din Ucraina ar putea avea de asemenea un impact negativ asupra economiilor din regiune. Pe fondul deflației, posibile evoluții adverse ale cererii dar și a încrederii consumatorilor și a firmelor în zona euro pot afecta cererea externă pentru produsele românești.

Oportunități – evoluții pozitive

Evoluțiile pozitive vin din partea măsurilor recente de politică monetară ale Băncii Centrale Europene și al evoluțiilor posibile pe piața petrolului. Impactul măsurilor de relaxare cantitativă, deja demarate, ar putea avea un efect pozitiv mai pronunțat în sensul atenuării presiunilor deflaționiste cu impact pozitiv asupra cererii finale și climatului investițional din zona euro. O menținere a prețului petrolului la nivelurile actuale joase pentru o perioadă mai mare de timp sau o posibilă reducere vor favoriza competitivitatea exporturilor și puterea de cumpărare a populației. Un efect semnificativ este de așteptat pe termen mediu la Planul Juncker.

Puncte slabe (riscuri interne)

Pe plan intern, riscurile sunt în general echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne. După anii agricoli 2013 și 2014 foarte buni, dacă condițiile climatice vor fi defavorabile în 2015, producția agricolă ar putea înregistra o contracție foarte accentuată, cu efect direct în inflație și creștere economică.

Ca risc intern cu impact în toate sectoarele economice și cu deosebire asupra întreprinderilor mici și mijlocii, trebuie subliniată politica restrictivă de creditare a sectorului bancar, cu toate că rata de politică monetară a fost relaxată. Se așteaptă revigorarea creditului bancar, dar pentru atingerea obiectivelor de creștere economică din 2014 este nevoie de o extindere semnificativă a creditării agenților economici și a populației.

Un alt risc la adresa creșterii economice a României este dat de absorbția fondurilor europene. Cu toate acestea, gradul de absorbție din ultimii ani a crescut considerabil, Guvernul având în continuare ca obiectiv, îmbunătățirea semnificativă și imediată a gradului de absorbție a fondurilor structurale care reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea creșterii economice sustenabile și limitarea datoriei externe. Ca urmare, considerăm că în anul 2015 se va înregistra un impact pozitiv asupra creșterii economice peste estimările inițiale.

Puncte tari

Măsurile guvernamentale de relaxare fiscală, scutirea de la impozitare a profitului reinvestit precum și reducerea CAS sunt preconizate a avea un rol important în stimularea investițiilor (proгноză de creștere a acestora) și implicit a creșterii economice.

Măsuri preconizate de reformă⁴⁵

Consolidarea politicii fiscal-bugetare – obiective și măsuri preconizate

- Noile măsuri asumate în domeniul fiscal-bugetar vizează modernizarea sistemului de colectare a veniturilor fiscale și gestionarea eficientă a investițiilor publice.
- În ceea ce privește munca nedeclarată și veniturile sub-declarate, care continuă să afecteze veniturile fiscale, în 2015, ANAF (prin noua sa unitate anti-fraudă) va extinde la nivel național proiectul pilot demarat în 2014 vizând reducerea salariilor sub-declarate pe bază de conformare voluntară. Această măsură poate determina creșterea veniturilor bugetare încasate în 2015 din impozite pe venit și contribuții sociale cu circa 2,5 mld. lei.
- Îmbunătățirea gestionării investițiilor publice prin consolidarea capacității de evaluare a noilor proiecte și a capacității de analiză a studiilor de fezabilitate și fezabilitate a Unității de Evaluare a Investițiilor Publice din cadrul MFP.

Administrație Publică – obiective și măsuri preconizate

- Prioritățile Guvernului în acest domeniu vizează sporirea eficienței administrației publice, îmbunătățirea administrării fondurilor europene, asigurarea securității

⁴⁵ Sinteză conform PNR 2015

rețelelor și a sistemelor informatice, continuarea reformei privind sistemul de achiziții public.

- În 2014, a fost elaborat și transmis spre consultare proiectul Strategiei Generale de Descentralizare 2015-2016, pentru 2015 fiind preconizate aprobarea și demararea implementării acestei strategii și revizuirea cadrului legislativ aplicabil procesului de descentralizare.
- Adoptarea Strategiei Naționale pentru consolidarea Administrației Publice 2014-2020.
- În vederea creșterii capacității de absorbție a fondurilor europene, vor continua acțiunile de consolidare a capacității administrative a structurilor responsabile de gestionarea și controlul programelor operaționale, susținere a beneficiarilor pentru asigurarea unui management de proiect eficient și de aplicare a practicilor de control și audit de către organismele abilitate.
- În ceea ce privește utilizarea tehnologiei informației și comunicării (TIC), va fi sporită capacitatea de furnizare a datelor inter-instituționale prin realizarea și implementarea Cadrelor Naționale de Interoperabilitate, simultan cu dezvoltarea sistemului național de securitate cibernetică.
- Reforme în domeniul achizițiilor publice prin finalizarea strategiei naționale pentru acest domeniu pentru perioada 2014-2020.

Mediul de afaceri – obiective și măsuri preconizate

- În acest sector, principalele obiective ale Guvernului sunt: 1) debirocratizare și simplificare a procedurilor administrative, în vederea creării unui mediu favorabil investițiilor publice și private; 2) Creșterea calității și predictibilității reglementărilor; 3) Revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale; 4) Dezvoltarea celor 10 sectoare economice competitive conform Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020; 5) Dezvoltarea serviciilor suport pentru stimularea antreprenoriatului și a creativității în rândul IMM-urilor.

Din punctul de vedere al îmbunătățirii mediului de afaceri în clasamentul *Doing Business 2011* (Raport elaborat de Banca Mondială care analizează situația a 183 de economii ale lumii), România ocupa locul 56. În 2014 România ajunge pe locul 48, o creștere de aproape 10 poziții în ultimii 3 ani. Menționăm că Banca Mondială a schimbat metodologia de calcul, începând cu 2014, și rezultatele nu pot fi comparate în mod direct (performanța României după vechea metodologie ar fi reprezentat o urcare de 2-3 poziții). După cum observăm în figura de mai jos, România înregistrează scoruri foarte bune la creditare (poz. 7), inițierea unei afaceri (poz. 38) și protecția investitorilor minoritari (poz. 40) și scoruri relativ slabe la categoria autorizații de construcție (poz. 140) și accesul la rețeaua de electricitate (poz. 171). De asemenea trebuie remarcată evoluția pozitivă majoră în plata taxelor, unde progresele realizate (indicatorul vizează atât povara fiscală pentru o firmă medie cât și povara administrativă – nivelul birocrăției) au condus la un salt de 76 de locuri.

Indicatori	Poziție 2014	Poziție 2015	Evoluție
	50	48	
Crearea unei afaceri	37	38	-1
Autorizații construcție	139	140	-1
Acces/conectare electricitate	171	171	Nicio schimbare
Înregistrare proprietate	62	63	-1
Creditare	5	7	-2
Protecție investitori minoritari	40	40	Nicio schimbare
Plata taxelor	128	52	+76
Comerț exterior	68	65	+3
Executarea contractelor	52	51	+1
Soluționarea insolvenței	45	46	-1

Sursa: Banca Mondială –Doing Business 2015 Report – Doing Business in Romania (<http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/romania/>)

Ocuparea forței de muncă – obiective și măsuri preconizate

- Principalele obiective stabilite de Guvern în acest domeniu sunt: 1) facilitarea tranzițiilor din șomaj sau inactivitate către ocupare prin introducerea cardului profesional; 2) continuarea finanțării de la bugetul de stat a schemei de ajutor de stat destinată realizării unor investiții - înființarea de noi activități, diversificarea producției sau introducerea de noi tehnologii; 3) Pentru integrarea pe piața muncii a tinerilor NEET, Guvernul României continuă punerea în aplicare a Planului pentru implementarea garanției pentru tineri 2014 - 2015, prin care cca. 66.400 tineri au fost deja angajați în primele patru luni de la înscrierea lor la agențiile de ocupare; 4) În scopul creșterii participării la piața muncii a persoanelor inactice sau a celor aflate în căutarea unui loc de muncă, din FSE 2014 - 2020 sunt finanțate măsuri active de ocupare, scheme de mobilitate ocupațională sau sunt acordate subvenții angajatorilor pentru crearea de noi locuri de muncă; 5) Potrivit Orientării integrate privind stimularea cererii de forță de muncă, sunt alocate fonduri pentru formarea sau consilierea în domeniul antreprenoriatului și înființarea de noi întreprinderi în sectoare economice cu valoare adăugată ridicată; 6) prin FEADR 2014 – 2020 sunt finanțate proiecte de înființare de noi microîntreprinderi și întreprinderi mici; 7) modernizarea instituțiilor cu responsabilități pe piața muncii; 8) crearea, la nivelul ANOFM, a a unui sistem de analiză periodică a pieței muncii.

Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI) – obiective și măsuri preconizate

- lansarea de noi apeluri pentru proiecte de CDI derulate de întreprinderi inovatoare nou-înființate și întreprinderi de tip start-up sau spin-off, precum și pentru proiecte de cercetare conduse de specialiști din străinătate.
- finalizarea procesului de grupare și clasificare a instituțiilor de cercetare sub coordonarea ANCSI.
- adoptarea Planului Național de CDI 2015-2020.
- acordarea de facilități fiscale întreprinderilor cu activitate de CD, în 2015 va fi îmbunătățit cadrul legislativ referitor la aplicarea deducerilor pentru cheltuielile de CD la determinarea profitului impozabil, măsură care se estimează că va determina creșterea cheltuielilor private pentru CDI cu 2,4% în 2015, comparativ cu 2014.
- finanțarea de activități de instruire a cercetătorilor și a inginerilor în problematica drepturilor industriale și a proprietății intelectuale.
- crearea de centre suport pentru elaborarea propunerilor de proiecte pentru programul Orizont 2020 sau alte programe europene/internaționale (inițiative de programare comună, inițiative tehnologice comune, parteneriate europene pentru inovare, CERN, ESA etc.) și finanțarea proiectelor de „teaming” între instituții de cercetare performante din străinătate și instituții de CD din România.

În ceea ce privește capacitatea sistemului CDI, decalajele față de media europeană sunt considerabile. Astfel, ponderea cercetătorilor în totalul populației ocupate este de 3,64% în România, față de 9,2% în UE 27, iar ponderea angajaților în activități de cercetare și dezvoltare (CD), în total populație ocupată este de 5,04% în România, față de 15,5% în UE 27. A fost înregistrată, în schimb, o evoluție pozitivă a investițiilor în infrastructura de cercetare, care au crescut, în anul 2010, de peste 6 ori, față de anul 2006 dar ulterior s-a înregistrat o scădere, în special în ultimii 3 ani.

Pentru rezultatele sistemului CDI, concludent este indicatorul agregat al inovării (*Summary Innovation Index – SII, 2010*) care, pentru România este de 0,237, față de 0,516 în UE 27. Decalaje importante înregistrează și ponderea angajaților în activități cu aport intensiv de cunoaștere, în total populație ocupată 6,16% în România, față de 13,03% în UE 27, în condițiile în care ponderea exporturilor de servicii de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este una apropiată de media europeană 44,91% în România, față de 49,43% în UE 27, iar ponderea exporturilor de produse de înaltă și medie tehnologie, în total exporturi, este peste media europeană 50,14% în România, față de 47,36% în UE 27.

În prezent (2014), conform raportului *Innovation Union Scorecard*, Comisia Europeană⁴⁶ plasează România în categoria inovatorilor modești, pe locul 25 din 27 (doar Bulgaria și Letonia având un scor mai redus) cu un scor general de performanță în inovație de 0,24

⁴⁶ Innovation Union Scoreboard 2015, accesibil online la adresa http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/files/ius-2015_en.pdf

(max . 1) și fluctuând în ultimii 5 ani între 43% și 50% din media UE 27⁴⁷. Țara noastră stă foarte bine la numărul de noi doctori în științe (creștere de 11,4% în 2014) dar foarte prost la numărul de doctori în științe non-UE. Alte domenii în care România stă relativ bine comparativ cu media UE sunt numărul de persoane cu educație de nivel II (liceu absolvit) și exportul de servicii bazate pe cunoaștere (knowledge intensive service exports). Pentru restul categoriilor (un total de 25 de indicatori), România obține scoruri în general sub jumătate din media UE 27 sau mai slab.

Indicatori	SCOR		Evoluție	
	EU 27	RO	EU27	RO
Resurse umane				
• Nr. absolvenți doctorat	1,7	1,7	2,8%	11,4%
• Absolvenți educație terțiară	35,8	21,8	3,6%	9,7%
• Tineri care au absolvit liceul	80,2	79,6	0,5%	0,7%
Sisteme de cercetare deschise, transparente, atractive				
• Co-publicații științifice internaționale	343	177	6%	10,9%
• Publicații științifice în primele 10% cele mai citate	11,0	3,5	1,4%	3,3%
• Studenți nivel doctorat non-UE	24,2	2,1	6,3%	-5,8%
Finanțare și sprijin				
• Cheltuieli R&D în sectorul public	0,75	0,30	1,8%	6,0%
• Investiții de tip venture capital	0,277	0,137	-2,8%	-5,3%
Investiții ale firmelor private				
• Cheltuieli ale firmelor cu R&D	1,31	0,12	2,0%	-7,0%
• Cheltuieli cu inovația non R&D	0,56	0,46	-4,7%	-13,7%
Parteneriate & antreprenoriat				
• IMM-uri care inovează intern (in-house)	31,8	10,8	-0,1%	-5,7%
• IMM-uri care colaborează în inovație	11,7	2,9	3,8%	0,5%
• Publicații public-privat	7,3	2,9	1,2%	4,2%
Bunuri intelectuale				
• Aplicații pentru patente PCT	1,98	0,41	0,0%	-0,9%
• Aplicații de patente PCT pentru provocări sociale	0,92	0,21	-0,1%	4,0%
• Mărci comunitare (community trademarks)	5,91	2,33	6,9%	42,7%
• Design comunitar	4,75	0,59	1,6%	44,6%
Inovatori				
• IMM-uri care introduc produse sau procese inovative	38,4	13,2	1,3%	-4,2%
• IMM-uri care introduc inovații în marketing/organizaționale	40,3	25,5	0,8%	-1,4%

⁴⁷ Documentul original accesibil la următoarea adresă http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014_en.pdf. Pt. Calcularea scorurilor sunt folosite date din perioada 2009-2013

• Firme inovative în creștere rapidă	16,2	15,2	0,0%	1,2%
Efecte economice				
• Angajări în activități de cunoaștere intensivă/ridicată	13,9	6,5	0,7%	2,2%
• Contribuția exporturilor produse inovative la balanța comercială	1,27	0,38	0,2%	1,1%
• Exporturi de servicii bazate pe cunoaștere intensivă/ridicată	45,3	45,2	1,0%	1,4%
• Vânzări inovații noi pentru piață sau organizație	14,4	14,3	0,5%	-2,2%
• Venituri externe din licențe și patente	0,77	0,38	3,7%	7,8%

Sursa: adaptat din Innovation Union Scorecard, 2014

Mediu și schimbări climatice – obiective și măsuri preconizate

Din punctul de vedere al schimbărilor climatice și energie, prin *Protocolul de la Kyoto*, România s-a angajat ca până la sfârșitul anului 2012 să se încadreze într-o **țintă intermediară de reducere a emisiilor de GES de 8%** față de anul de referință 1989.

Măsuri preconizate

- operaționalizarea Strategiei Naționale privind Schimbările Climatice 2013-2020 prin adoptarea Planului Național de Acțiune privind Schimbările Climatice.
- realizarea a sistemului integrat de protecție împotriva riscului de inundații.
- acțiuni de instruire a personalului implicat în aplicarea efectivă a legislației de mediu a UE referitoare la evaluarea strategică de mediu (SEA) și la evaluarea impactului asupra mediului (EIA).

Surse regenerabile de energie

- Îmbunătățirea eficienței sistemelor de sprijin pentru energia din surse regenerabile prin evaluarea anuală a indicatorilor specifici (investiție specifică/MW putere instalată, rata internă de rentabilitate) necesari analizei de supracompensare a sistemului de promovare prin certificate verzi.
- realizarea de investiții inițiale și re tehnologizarea hidrocentralelor, precum și pentru investiții inițiale și re tehnologizarea centralelor de producere a energiei termice ce utilizează energia geotermală.
- susținerea producției de energie din surse regenerabile mai puțin exploatate (biomasa/biogaz, geotermal).
- Adoptarea Strategiei energetice a României pentru perioada 2015-2035.

Eficiență energetică

- Obiectivul principal al măsurilor este creșterea eficienței energetice. Acesta urmează să fie realizat prin măsuri precum: modernizarea parcului de material rulant la

METROREX (sectorul transport), promovarea unor sisteme de măsură, evidență și monitorizare a consumurilor de energie în sectorul industrial, realizarea și modernizarea centralelor electrice de cogenerare de înaltă eficiență pe gaz natural și biomasă la nivelul întreprinderilor care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale, modernizarea sistemelor centralizate de transport și distribuție a energiei termice și creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public.

Reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii

- Dezvoltarea educației timpurii prin Programul național de stimulare timpurie a copilului.
- Continuarea reformei curriculare pentru învățământul gimnazial, liceal și profesional prin elaborarea Planurilor-cadru pentru învățământul gimnazial și liceal, a unui document care fundamentează modelul curricular și a unui calendar de elaborare a noului curriculum și programelor școlare.
- Consolidarea accesului la resurse și instrumente digitale în învățământul preuniversitar.
- Elaborarea Strategiei naționale privind infrastructura educațională.
- Consolidarea învățământului profesional și tehnic prin dezvoltarea componentei de învățare la locul de muncă.
- Adoptarea Strategiei privind reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii.

Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară

- implementarea Cadrului strategic pentru creșterea participării, calității și eficienței învățământului terțiar din România 2014-2020.
- Sprijinirea studenților din mediul rural, a grupurilor dezavantajate și a studenților non-tradiționali pentru participarea în învățământul terțiar prin implementarea de programe sociale.
- creșterea calității învățământului superior prin dezvoltarea și implementarea unei abordări integrate – consorțiu și calitate în învățământ superior - în cadrul unui proiect care va viza creșterea accesului la educație a 1000 de studenți, formarea/perfecționarea a 500 persoane (actori-cheie implicați în procesele și activitățile universitare, la nivel de sistem) și îmbunătățirea managementului universitar.
- implementarea Strategiei de învățare pe tot parcursul vieții pentru crearea și dezvoltarea unui cadru de învățare pe tot parcursul vieții, deschis și accesibil.

Incluziune socială / Reducerea sărăciei

- adoptarea de măsuri de activare pe piața muncii a persoanelor din grupurile dezavantajate.
- protecția socială a celor mai vulnerabile categorii ale populației prin alocări bugetare pentru finanțarea alocația pentru susținerea familiei și ajutoarele pentru încălzire.

- consolidarea capacității furnizorilor publici și privați de servicii sociale prin intermediul unor proiecte și instruiți care să crească nivelul de competențelor specialiștilor din domeniu.
- facilitarea tranziției de la serviciile sociale furnizate în sistem instituționalizat la serviciile asigurate la nivelul comunității prin finanțarea serviciilor comunitare sau a celor de îngrijire pe timp de zi sau la domiciliu.
- reducerea sărăciei prin asigurarea ajutorului alimentar de bază și facilitarea accesului la educație pentru copiii cei mai săraci.
- finanțarea de măsuri vizând intrarea/menținerea pe piața muncii sau în sistemul de educație și formare a persoanelor dezavantajate, dezvoltarea antreprenoriatului social și furnizarea serviciilor sociale sau a serviciilor oferite în cadrul centrelor comunitare integrate medico-sociale.
- realizarea de investiții pentru crearea, îmbunătățirea și extinderea tuturor tipurilor de infrastructură la scară mică din spațiul rural.
- îmbunătățirea accesului persoanelor vulnerabile la servicii de sănătate.
- îmbunătățirea eficienței și a sustenabilității financiare a sistemului de sănătate, prin implementarea măsurilor privind sistemul centralizat de achiziții publice pentru zece grupe principale de medicamente.
- creșterea accesului persoanelor la servicii medicale de calitate și continuarea informatizării sistemului de sănătate.

Recomandare a Consiliului UE privind Programul național de reformă al României pentru 2015 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2015⁴⁸

În continuare sunt expuse principalele probleme și recomandări identificate de către Consiliul UE privind PNR 2015.

Probleme

Economie

- Pe baza evaluării Programului de convergență și ținând seama de previziunile sale din primăvara anului 2015, Comisia consideră că există riscul ca România să nu respecte prevederile Pactului de stabilitate și de creștere în special datorită măsurilor de relaxare fiscală care vor conduce la un deficit de peste 3%.

Demografie

- Tendințele demografice pe termen mediu și lung și nivelul scăzut de dezvoltare a pieței forței de muncă pot pune în pericol sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii.

⁴⁸ Document disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/csr2015_romania_ro.pdf

- Sarcina fiscală pentru persoanele cu venituri mici este în continuare ridicată (40 %) în comparație cu alte țări europene. Frauda fiscală și evaziunea fiscală reprezintă în continuare o provocare majoră și diminuează veniturile fiscale.

Ocuparea forței de muncă

- Ratele de ocupare a forței de muncă și de activitate continuă să fie scăzute în rândul femeilor, al tinerilor, al vârstnicilor și al romilor. Pentru a putea oferi servicii personalizate și a avea rezultate mai coerente pentru toate grupurile vizate, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă ar avea nevoie de o capacitate sporită, în special în ceea ce privește personalul, și de un cadru de acțiune integrat pentru măsurile cofinanțate prin fondurile structurale și de investiții europene.

Educație

- rata părăsirii timpurii a școlii rămâne cu mult peste media din UE; disponibilitatea și accesul la serviciile de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari sunt limitate, în special în zonele rurale și pentru comunitatea romilor; participarea la învățarea pe tot parcursul vieții este încă mult sub media din UE; calitatea învățământului superior și relevanța acestuia pentru piața forței de muncă sunt inadecvate, iar rata de absolvire a învățământului terțiar se clasează în continuare pe penultimul loc la nivelul UE.
- se înregistrează întârzieri semnificative în adoptarea Strategiei naționale pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii.

Sănătate

- Sistemul de sănătate din România se caracterizează prin rezultate slabe în urma tratamentelor, accesibilitate financiară și geografică precară, finanțare scăzută și utilizare ineficientă a resurselor.
- Există o dependență mare de serviciile de spitalizare și sistemul suferă din cauza rețelei spitalicești în mare parte ineficiente, a rețelelor de trimiteri slabe și fragmentate și a unui procentaj scăzut de cheltuieli destinate asistenței medicale primare.
- Plățile informale practicate pe scară largă în sectorul public al sănătății reduc în continuare accesibilitatea, eficiența și calitatea sistemului.

Sărăcie și excluziune socială

- Reducerea sărăciei și a excluziunii sociale continuă să fie o provocare majoră pentru România. Deși este în scădere, rata persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială rămâne ridicată, atingând 40% în 2013, cu mult peste media din UE (24,5%).
- Eficacitatea transferurilor sociale (cu excepția pensiilor) în reducerea sărăciei pare limitată și este deosebit de scăzută în cazul copiilor. Transferurile sociale nu sunt legate în mod adecvat de măsurile de activare.

- Punerea în aplicare a reformei asistenței sociale din 2011 prezintă în continuare întârzieri. Adoptarea strategiei privind incluziunea socială și combaterea sărăciei, precum și a planurilor de acțiune conexe, a fost amânată. S-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește introducerea venitului minim de inserție, care ar simplifica asistența socială prin combinarea a trei transferuri sociale existente.

Capacitate administrativă

- Capacitatea administrativă a României este scăzută, fragmentată și caracterizată de o delegare neclară a responsabilităților, reprezentând astfel o frână pentru competitivitatea economiei.
- Se remarcă întârzieri considerabile privind aplicarea Strategiei pentru consolidarea administrației publice.
- S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește sporirea independenței, calității și eficienței sistemului judiciar, combaterea corupției la toate nivelurile și asigurarea executării efective a hotărârilor judecătorești. Cu toate acestea, nivelul executării efective a hotărârilor judecătorești rămâne în multe cazuri scăzut și s-au realizat progrese limitate în prevenirea și combaterea micilor acte de corupție.
- Întreprinderile de stat sunt afectate de o productivitate inferioară standardelor, contribuie la lipsa de lichiditate din economie, sunt o povară pentru bugetul public general - ca pasive contingente - și reprezintă 50 % din arieratele fiscale combinate ale tuturor întreprinderilor.
- Cadrul actual de guvernare al acestora nu previne interferențele politice în gestionarea curentă a întreprinderilor și nu garantează o separare între calitatea de proprietar a autorităților și funcția acestora de elaborare a politicilor. Nu s-a înregistrat nici un progres în sfera guvernării corporative.

Consiliul UE RECOMANDĂ Guvernului României

1. Să ia toate măsurile necesare pentru a finaliza programul de asistență financiară.
2. Să limiteze abaterea de la obiectivul bugetar pe termen mediu din 2015 la maximum 0,25% din PIB, astfel cum se specifică în cadrul programului de asistență pentru balanța de plăți 2013-2015 și, în 2016, să revină la obiectivul pe termen mediu. Să pună în aplicare strategia cuprinzătoare de respectare a obligațiilor fiscale, să consolideze sistemele de control pentru a combate munca nedeclarată și să continue procesul de egalizare a vârstei de pensionare pentru bărbați și femei.
3. Să consolideze măsurile privind piața forței de muncă, în special în cazul tinerilor neînregistrați și al șomerilor pe termen lung. Să se asigure că Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă dispune de personalul adecvat. Să stabilească, în consultare cu partenerii sociali și în conformitate cu practicile naționale, orientări clare privind stabilirea transparentă a salariului minim. Să introducă venitul minim de inserție. Să crească oferta și calitatea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, în special în cazul romilor. Să adopte Strategia națională pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii. Să continue Strategia Națională de Sănătate 2014-2020

pentru a remedia aspecte precum gradul redus de accesibilitate, nivelul scăzut de finanțare și ineficiența resurselor.

4. Să adopte legea privind reformarea guvernancei corporative a întreprinderilor de stat.

Concluzii PNR 2015 și Recomandările Consiliului

1. Măsurile de reformă, preconizate de PNR 2015 sunt concentrate pe cele 5 domenii de importanță definite în cadrul strategiei EUROPA 2020, astfel că există un grad ridicat de corelare între nivelul european și nivelul național, din perspectiva principalelor direcții de dezvoltare (un aspect pozitiv).
2. Principalele capitole la care România se menține în graficul asumat sau chiar și-a atins țintele sunt pe sectorul energetic (emisiile de gaze cu efect de seră, surse de energie regenerabilă, eficiența energetică), ocuparea forței de muncă (20-64 ani) și educația terțiară (30-34 ani). Pentru aceste categorii, în cazul în care nu apar schimbări neprevăzute majore la nivel economic sau social, țintele preconizate pentru anul 2020 vor fi atinse.
3. Principalele întârzieri sunt înregistrate în sfera finanțării CDI, abandonului școlar și a populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială. Finanțările pentru componenta de CDI sunt în scădere pentru ultimii 3 ani iar alocațiile actuale sunt de aproximativ 7 ori mai mici decât ținta asumată pentru 2020. De asemenea numărul persoanelor expuse sărăciei sau excluziunii sociale continuă să fie foarte ridicat, aprox. 40% din populație, comparativ cu media europeană (24,5%). Abandonul școlar rămâne o problemă datorită inversării trendului pozitiv din perioada 2010-2013, în anul 2014.
4. Merită reținute și probleme specifice semnalate de Consiliu UE în zona educației – calitatea precară a învățământului universitar și relevanța scăzută pentru piață și participarea la programe de învățare pe tot parcursul vieții este mult sub media europeană .
5. Capacitatea administrativă este în continuare un punct slab, în special datorită întârzierilor considerabile în implementarea strategiilor specifice din administrație și a managementului defectuos al companiilor de stat.
6. La nivelul structurii și construcției logice a PNR 2015, deși acesta este construit pe scheletul EUROPA2020, majoritatea obiectivelor/acțiunilor incluse în document sunt fie formulate într-un limbaj vag – exp. asigurarea calității în învățământul superior prin restructurarea și eficientizarea sistemului de învățământ superior la nivel național, prin dezvoltarea și implementarea unei abordări integrate – fie fac referiri la programe și politici existente deja în momentul semnalării problemelor și care au o relevanță scăzută pentru soluționarea acestor probleme– exp. MECS va continua implementarea programelor sociale pentru studenți (burse, subvenții pentru cazare și masă, decontarea parțială a transportului).

Relevanța pentru municipiul Sfântu Gheorghe

PNR 2015 reprezintă în prezent singurul document la nivel național care este corelat în mod integrat cu strategia EUROPA 2020, pe toate cele 5 domenii – CDI, Ocuparea forței de muncă, Educație, Schimbări climatice și sustenabilitate energetică și Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale. Autoritățile locale pot utiliza actualul document ca orientare strategică generală la nivel național pentru a identifica pe de-o parte domeniile în care guvernul central s-a angajat să ia măsuri precum și oportunitățile de finanțare existente pe sectoarele cu relevanță pentru municipiu. Nu în ultimul rând PNR 2015 oferă o perspectivă comprehensivă asupra stadiului de dezvoltare pe domenii prioritare, informațiile putând fi folosite ca input pentru orice fel de demers strategic sectorial.

Acord de parteneriat România-CE pentru perioada de programare 2014-2020⁴⁹

În anul 2012, Comisia Europeană a emis o poziție oficială cu privire la dezvoltarea unui Acord de Parteneriat pentru perioada 2014-2020. Acest document identifică principalele provocări, sugerează o serie de priorități de finanțare și indică factorii care pot influența îndeplinirea cu succes a obiectivelor.

Principalele provocări identificate de CE⁵⁰:

1. Participarea redusă pe piața forței de muncă

O problemă critică se referă la **participarea redusă pe piața forței de muncă**. În ultimii ani, România a înregistrat tendințe ușor descrescătoare ale ratei ocupării forței de muncă și sunt necesare eforturi suplimentare pentru atingerea obiectivului național de 70 %. Într-un clasament al **celor mai scăzute rate ale ocupării forței de muncă din UE, România se situează pe poziția a șasea**. Deosebit de afectați de tendințele care se agravează sunt tinerii, care se confruntă cu o rată a șomajului în creștere – fenomenul este destul de complex, îngrijorător fiind creșterea categoriei de tineri care nu au loc de muncă și nu urmează nici studii sau cursuri de formare profesională. Proportia ocupării forței de muncă în activități agricole rămâne ridicată, deși înregistrează o ușoară scădere. În ultimul rând, **grupurile vulnerabile (în special romii) se confruntă cu dificultăți de integrare pe piața forței de muncă**.

⁴⁹ Raportul integral poate fi găsit la următoarea adresă http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/acord-parteneriat/Partnership_Agreement_2014RO16M8PA001_1_2_ro.pdf

⁵⁰ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat " Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020", disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

Situația pe piața forței de muncă nu se va îmbunătăți pe termen lung fără remedierea blocajelor din sistemul de educație și formare profesională. România se numără printre țările cu **cele mai slabe performanțe din UE în ceea ce privește părăsirea timpurie a școlii, numărul persoanelor cu studii terțiare și competențele de bază**. România se confruntă cu un **dezechilibru persistent între nevoile pieței forței de muncă și competențele profesionale**, în special din cauza problemei calității învățământului profesional și terțiar. Participarea adulților la procesul de învățare pe tot parcursul vieții reprezintă o provocare majoră, deoarece România înregistrează un decalaj semnificativ față de media UE 27.

În final, **ponderea populației expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială este a doua ca valoare la nivelul UE**. Având în vedere dimensiunea și intensitatea fenomenului sărăciei, obiectivul României pentru 2020 nu este, în mod evident, unul ambițios. Deosebit de afectate sunt persoanele care locuiesc în zonele rurale și grupurile vulnerabile, cum ar fi minoritatea romă. Reducerea rapidă a sărăciei va reprezenta o provocare și în contextul sărăciei în rândul persoanelor încadrate în muncă și al disparităților teritoriale.

2. Infrastructură subdezvoltată

Infrastructura subdezvoltată din România în domeniul TIC și al transporturilor rămâne un obstacol în calea creșterii economice și a ocupării forței de muncă. Sistemul feroviar se confruntă cu o scădere a cererii privind transportul de marfă și de pasageri, din cauza vitezei scăzute, a creșterii timpului de călătorie și a fiabilității și siguranței reduse a rețelei, ca urmare a investițiilor insuficiente și întreținerii necorespunzătoare. Lungimea rețelei este excesivă în raport cu traficul și capacitatea de finanțare. Este nevoie de o restructurare și modernizare majoră a rețelei prioritare. **Accesibilitatea internațională și conexiunile interregionale**, în special între poli de creștere economică, sunt afectate de numărul foarte de mic de kilometri de autostradă, care diminuează atractivitatea României pentru investițiile industriale. Acest lucru contribuie, de asemenea, la rata crescută de decese cauzate de accidente rutiere și a congestiilor, o sursă de costuri economice importante.

Navigația pe căile interioare este cu mult sub potențialul său real, în principal pe Dunăre, iar transportul intermodal este subdezvoltat.

România este afectată de acoperirea relativ redusă de bandă largă, în special în zonele rurale, și de un nivel foarte scăzut de utilizare a benzii largi – deși recent este în creștere – cele mai multe abonamente fiind rapide (60 % peste 10 Mbps). Această situație împiedică potențialul de dezvoltare locală. Rata utilizării internetului este, de asemenea, redusă, atât pentru gospodării, cât și pentru operatorii economici, comerțul electronic fiind aproape inexistent.

3. Competitivitate scăzută și sistem precar de cercetare și inovare

Economia se compune în mod covârșitor din IMM-uri, care au un nivel scăzut de competitivitate, concentrat în domenii cu valoare adăugată mică, specializate în industriile cu o utilizare intensivă a forței de muncă. Productivitatea din industrie și servicii rămâne cu mult sub media UE (60%). Operatorii economici întâmpină dificultăți în ceea ce privește creșterea, cifrele de afaceri fiind mici, iar dominanța microîntreprinderilor copleșitoare (90 %); creșterea este împiedicată de mai multe obstacole: lipsa forței de muncă cu nivel mediu și înalt de calificare, accesul la finanțare, birocratizarea excesivă cu o guvernare ineficientă în ceea ce privește mediul de afaceri, o piață cu o structură instituțională fragmentată și inconsecventă și spirit antreprenorial scăzut, în special în zonele rurale și de pescuit.

Amplasamentul IMM-urilor relevă, de asemenea, **dezechilibre teritoriale persistente între regiuni și între zonele urbane și cele rurale**. Acestea din urmă, necesită o dezvoltare locală consolidată, crearea infrastructurilor locale necesare și încurajarea potențialului economic în prezent insuficient exploatat al sectoarelor respective. Aceste sectoare sunt afectate de o profitabilitate redusă și angajează o cotă ridicată artificial a populației; sunt necesare oportunități de noi locuri de muncă în alte sectoare ale economiei concurențiale, care, în curând, se vor confrunta cu declinul demografic al forței de muncă, prin ajustarea corespunzătoare a competențelor forței de muncă.

Sprijinul public pentru cercetare și dezvoltare este extrem de scăzut în raport cu obiectivele pentru 2020, situându-se în medie între 0,3 % și 0,5 % din PIB. România este, prin urmare, încurajată să depună în continuare eforturi pentru atingerea obiectivelor sale naționale. Mai mult decât atât, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare este în mare măsură ineficient, cu un sistem de cercetare și inovare fragmentat, priorități insuficient bazate pe cerere, conexiuni internaționale slabe, resurse publice limitate distribuite unui număr mare de executanți de cercetare cu performanțe inegale și absența unei mase critice în ceea ce privește calitatea rezultatelor cercetării, care nu se transformă în cercetare aplicată și în aplicații inovatoare. Sectorul este neatractiv pentru tinerii cercetători, iar România suferă de un mare „exod de creiere” în rândul cercetătorilor calificați și cu experiență. Nivelul alarmant de scăzut al cheltuielilor private reflectă condițiile-cadru nefavorabile pentru activități de cercetare și inovare și legăturile slabe între educație, cercetare și mediul de afaceri, investitorii privați fiind, în același timp, descurajați de dispozițiile legislative inadecvate privind proprietatea intelectuală.

4. Utilizarea ineficientă a resurselor

Intensitatea energetică a PIB-ului în România este mult mai ridicată decât media la nivelul UE, având un impact negativ asupra competitivității operatorilor economici. De asemenea, aceasta contribuie la generarea unor niveluri ridicate de emisii de GES, care se situează pe locul al doilea în clasamentul celor mai ridicate niveluri de emisii pe cap de locuitor din UE. **Eficiența energetică a operatorilor industriali și a locuințelor necesită investiții substanțiale**, care până în prezent au fost îngreunate de lipsa unor strategii eficiente, de

mecanisme de punere în aplicare și instituții slabe, precum și de lipsa de profitabilitate care decurge din prețurile reglementate la energie. Eficiența energetică ar trebui să fie, de asemenea, o soluție pentru **creșterea consumului de energie din surse regenerabile**, în special în contextul liberalizării viitoare a prețurilor. De asemenea, lipsa unor planuri generale coerente și durabile privind transportul urban, împreună cu infrastructurile învechite și gestionarea ineficientă, a condus la creșterea congestiei traficului urban, o sursă de costuri economice și emisii poluante. Deși România aproape că și-a atins obiectivul general privind energia regenerabilă, unele surse (solare sau geotermale) rămân ne semnificative până în prezent, în pofida potențialului real.

România încă este afectată de o **dotare foarte scăzută în ceea ce privește infrastructura de mediu**, în ceea ce privește colectarea și tratarea apelor uzate sau alimentarea cu apă. Situația gestionării deșeurilor este una dintre cele mai grave din Uniunea Europeană, cu deficiențe deosebite în primele etape ale ierarhiei deșeurilor. Deși 60 % din apele de suprafață sunt în stare bună, există încă surse semnificative de poluare difuză și punctuală cu nitrați, fosfor și pesticide. Eutrofizarea este, de asemenea, larg răspândită, fiind în parte generată de practicile agricole. Pe teritoriul României există numeroase soluri poluate din cauza amplasamentelor industriale sau miniere, împiedicând dezvoltarea locală.

România dispune de o **biodiversitate remarcabilă**, dar se confruntă cu amenințări grave de pierderi, inclusiv în Marea Neagră, din cauza scăderii efectivelor de animale, a abandonării practicilor agricole tradiționale, a creșterii abandonului terenurilor agricole și a defrișărilor ilegale. Utilizarea durabilă a resurselor marine, inclusiv prevenirea pescuitului excesiv, este importantă pentru dezvoltarea în continuare a economiei albastre a țării.

România se confruntă frecvent cu condiții meteorologice extreme, care se vor accentua odată cu schimbările climatice, și cu consecințele ulterioare ale acestora: inundații, probleme de sănătate legate de valurile de caniculă, deficite de apă. Ea este, de asemenea, vulnerabilă la alte riscuri, cum ar fi eroziunea, în special în zonele de coastă, incendiile de pădure, cutremurele sau noile riscuri industriale. Cu toate acestea, lipsesc instrumentele metodologice și competențele necesare pentru pregătirea în mod eficient a prevenirii riscurilor și a planurilor de management și punerea în aplicare a structurilor de gestionare a riscurilor.

5. Administrație și guvernare publică precare

Ineficiența administrației publice din România, caracterizată de un **mediu supra-reglementat și proceduri greoaie și ineficiente**, afectează mediul de afaceri și atractivitatea țării, dar și capacitatea de investiții publice. Aceste deficiențe conduc, de asemenea, la un **deficit al capacității de elaborare a politicilor**, combinat cu unități de politică sectorială insuficient calificate și abilitate, incapabile să conceapă o viziune politică și documente strategice, precum și cu lipsa de competențe de management și coordonarea ineficientă a

politicii strategice și operaționale. Acestea sunt ancorate în deficiențele de guvernare structurală subiacente, confirmate în cadrul administrațiilor naționale și locale, care generează la rândul lor o aversiune față de riscuri, responsabilitate și decizie. Asistența externă substanțială acordată începând cu procesul de pre-aderare nu s-a materializat în îmbunătățiri endogene durabile, iar inițiativele izolate de e-guvernare s-au dovedit ineficiente, acestea nefiind integrate în programe cuprinzătoare de modernizare la nivel ministerial.

Dificultăți similare sunt întâlnite în sistemul judiciar, a cărui lipsă de eficacitate și de responsabilizare este subliniată de monitorizarea desfășurată în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare. Incapacitatea sistemului juridic și instituțional național de a face față în mod eficient fraudei sau conflictelor de interese a generat preocupări.

Același document identifică o serie de priorități de finanțare ale CE cu obiectivele tematice aferente (vezi tabelul de mai jos)⁵¹

Priorități de finanțare	Obiective tematice asociate
Îmbunătățirea capitalului uman prin creșterea ratei ocupării forței de muncă și politici mai bune de incluziune socială și educație	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; - Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; - Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
Dezvoltarea unei infrastructuri moderne pentru creștere economică și locuri de muncă	<ul style="list-style-type: none"> - Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.
Promovarea competitivității economice și a dezvoltării locale	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării; - Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a

⁵¹ Informațiile sunt preluate din documentul intitulat "Poziția serviciilor Comisiei cu privire la dezvoltarea unui Acord de parteneriat și a unor programe în ROMÂNIA în perioada 2014-2020", disponibil online la adresa http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/pdf/partnership/ro_position_paper_ro.pdf

	sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
Optimizarea utilizării și protejării resurselor și a activelor naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele; - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor; - Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.
Modernizarea și consolidarea administrației naționale și a sistemului judiciar	<ul style="list-style-type: none"> - Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă; - Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor.

Conform Acordului de Parteneriat 2014-2020, Ministerul Fondurilor Europene a transpus provocările identificate de CE în 2012 în 5 dimensiuni strategice pentru care a dezvoltat 11 obiective:

<i>Dimensiune</i>	<i>Obiectiv tematic</i>
Competitivitate	1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
	1. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	2. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (pentru FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEPAM).
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
Oameni și societate	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	8. Promovarea ocupării sustenabile a forței de muncă și sprijinirea mobilității acesteia
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
	10. Investiție în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții
	1. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente

Infrastructură	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
Resurse	4. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele
	5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și gestionării riscurilor
	6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
	7. Promovarea unor sisteme de transport sustenabil și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
	9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a discriminării
Administrație și guvernare	2. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informației și comunicațiilor
	11. Consolidarea capacității instituționale și dezvoltarea unei administrații publice eficiente

Concluzii și relevanță pentru municipiul Sfântu Gheorghe

Acordul de Parteneriat cu UE 2014-2020 prezintă liniile principale de acțiune privind activitățile finanțate din fonduri europene. Din acest motiv el reprezintă un document cheie, cu un potențial ridicat de impact la nivel județean. Autoritățile locale trebuie să acorde atenție în special Programelor Cadru de Implementare:

- POR
- POC (POSCCE)
- POCU (POS DRU)
- POS Mediu
- POS Transporturi
- POCA (PODCA)
- POAT

Odată lansate, pentru perioada 2015-2020, aceste programe vor oferi oportunități de finanțare importante, suma de care dispune România pentru perioada 2014-2020 depășind 21 de mld. euro.

Sectoare cu importanță deosebită

În continuare am inclus în analiza noastră o serie de documente strategice sectoriale pe acele domenii pe care le-am considerat de o importanță deosebită pentru dezvoltarea județului. Domeniile sunt:

- Dezvoltare economică inteligentă
- Educație
- Mediu și schimbări climatice

Dezvoltare Economică Inteligentă

Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Strategia Națională pentru Competitivitate (SNC) reprezintă un document strategic al Ministerului Economiei, elaborat prin consultări atât cu mediul privat, cât și cu ministerele de linie (în special cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice), pentru corelarea intervențiilor dedicate competitivității, având în vedere domeniile naționale de excelență, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale și a dezvoltării rurale.

Elaborarea Strategiei își propune să conducă la un document de politică publică în domeniul competitivității care este structurat în această etapă în următoarele secțiuni principale:

- Contextul competitiv al economiei României, în cadrul căruia sunt analizate provocările la care această Strategie va încerca să răspundă, în principal în perioada 2014-2020;
- Definierea viziunii și priorităților strategiei, împreună cu obiectivele pentru realizarea acestora.

Provocările cheie la care această Strategie încearcă să răspundă includ:

- Reglementarea mediului de afaceri;
- Încrederea (lipsa de colaborare) între actorii de pe piață (firme, instituții, autorități);
- Antreprenoriatul (demografia, structura, reziliența mediului de afaceri);
- Resursele umane și educația (masa critică și calitatea forței de muncă);
- Inovarea (cererea și oferta de produse ale cercetării, masa critică de cercetători și firme inovative);
- Creativitatea (cultura antreprenorială, comunitatea de inovare);

- Eficiența (utilizarea resurselor);
- Excelența (sectoare prioritare și competitivitate internațională).

Obiectivul SNC este să integreze aceste provocări într-o viziune coerentă, pe termen mediu, suport pentru pachetul de inițiative și acțiuni care vor conduce la implementarea ei în perioada 2014-2020, în concordanță cu domeniile prioritare strategice ale României, mai ales în direcțiile cercetării și inovării, ocupării și dezvoltării regionale prin activități agricole și industriale competitive.

Sectoare economice de specializare inteligentă

Analizele efectuate au condus la identificarea a 10 sectoare economice cu potențial de specializare inteligentă (tabelul de mai jos). Scopul acestui exercițiu de identificare a ramurilor cu potențial mare de specializare inteligentă este de a sublinia importanța convergenței politicilor și inițiativelor publice și private în direcția dezvoltării acestor domenii în baza a trei motive principale, redate pe scurt astfel:

- Dinamica structurală a economiei, care a adus sectoare noi pe poziții competitive (pozițiile 1-3, categoria Dinamică competitivă);
- Dependența economiei în ceea ce privește ocuparea și valoarea adăugată de sectoare tradiționale cu avantaje competitive ridicate (cele din categoria Dinamică competitivă);
- Rolul în creștere al inovării și dezvoltării tehnologice în integrarea pe lanțurilor de valoare globale (pozițiile 7-10 – categoria Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată).

Domenii de specializare inteligentă Strategia CDI		Bioeconomie	ITC, spațiu și securitate	Energie, mediu, schimbări climatice	Eco-nano tehnologii și materiale avansate	Sănătate
Direcții de politică industrială						
Rol economic important, influență asupra ocupării	Turism/ecoturism	X		X		X
	Textile și pielărie				X	
	Lemn și mobilier				X	
	Industria creative		X		X	X
Dinamica competitiv	Industria auto și componente		X		X	

ă	Tehnologia informațiilor și comunicațiilor		X			
---	--	--	---	--	--	--

	Procesarea alimentelor și a băuturilor	X			X	X
Inovare, dezvoltare tehnologică și valoare adăugată	Sănătate și produse farmaceutice				X	X
	Energie și management de mediu		X	X		
	Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	X		X	X	X

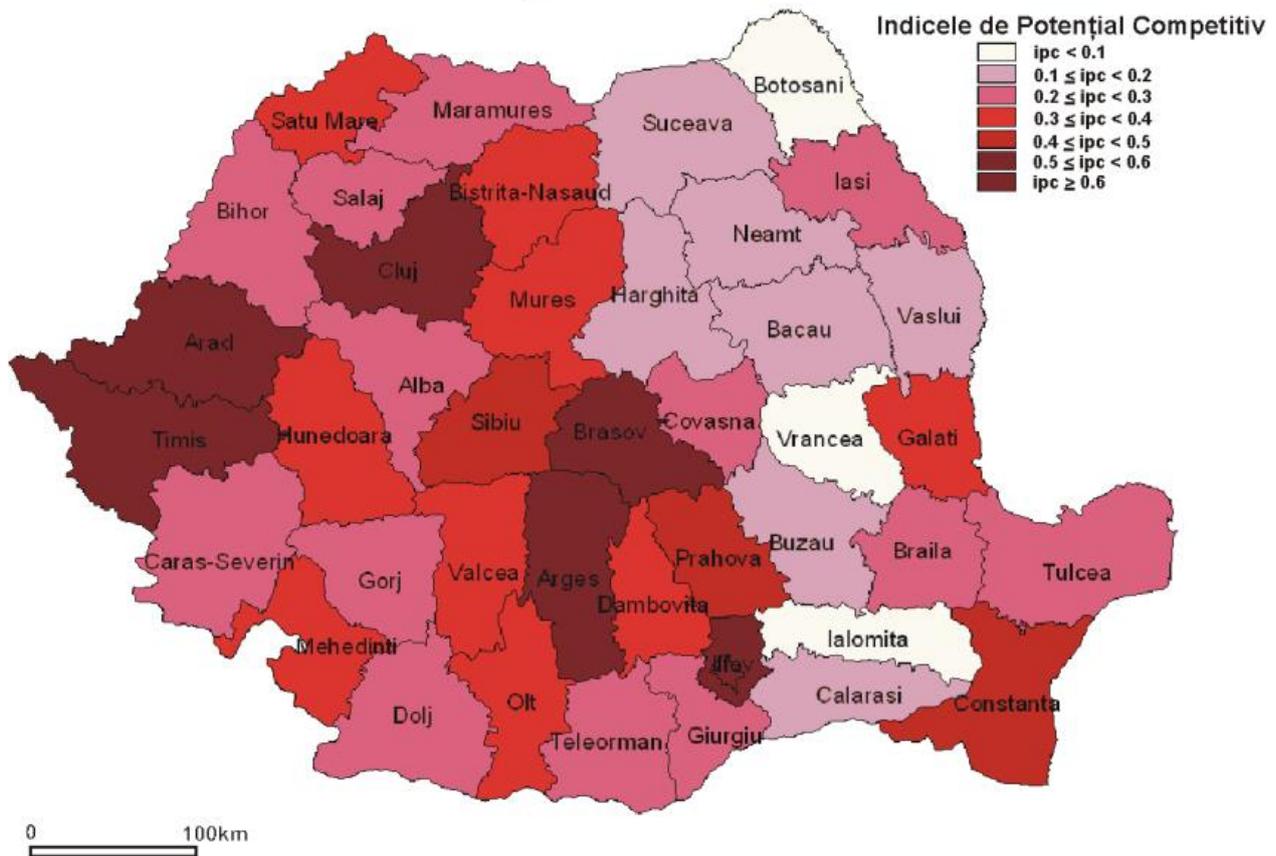
Sursa: Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020, p. 13

Harta de mai jos prezintă o analiză la nivel de județ a performanței economice calculate pe baza unui indice compozit denumit Indice de Potențial Competitiv (IPC). IPC este construit prin agregarea unor indicatori simpli derivați (PIB/locuitori, Exporturi/populația ocupată) și a unui indicator compus (Indicele de dezvoltare tehnologică) fapt care oferă posibilitatea măsurării performanței economice a unei anumite unități teritoriale. Precizia și acuratețea acestui indice compozit vine din faptul că se bazează pe date statistice (și nu pe cele extrase din anchete sociale des folosite în studiile de specialitate).

VALOAREA MEDIE PE ȚARĂ= 0,31

Harta Potențialului Competitiv la nivelul județelor din România

INDICELE DE POTENȚIAL COMPETITIV

Sursa: The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, http://www.ier.ro/sites/default/files/pdf/SPOS_4_site.pdf, p. 49

Analiza hărții IPC relevă două aspecte (The competitive potential of economic growth: guiding lines for a new industrial policy in Romania, 2010, p. 49):

- **O axă a județelor cu valori mari ale IPC, ce străbate aproape pe diagonală țara** și se suprapune celei mai complete infrastructuri din România (drumuri europene, naționale, căi ferate, aeroporturi).
- **Un aspect mozaicat al repartiției IPC** ce se suprapune părții de vest, centru și sud. Estul țării se caracterizează printr-o repartiție omogenă a valorilor, fapt ce se traduce în peisajul performanței economice printr-o incapacitate de valorificare judicioasă a capitalului natural și antropoc (transfer scăzut de tehnologie, capital redus, limitări în aria de polarizare a orașelor moldovene).
- **Nici un județ din regiunea NE nu se situează între primele 20 din clasament**, în timp ce trei județe prezintă un IPC cu valoare sub 0,1. Dintre cele mai puțin performante 20 de județe, 6 sunt situate în regiunea NE (Neamț, Bacău, Iași, Botoșani, Suceava,

Vaslui), iar alte 5 județe fac parte din regiunea Sud-Muntenia (Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Teleorman). La nivelul acestei ultime regiuni se înregistrează și cele mai mari disparități intra-regionale, între cele 5 județe menționate anterior și județele cele mai performante - Argeș și Prahova.

Sinteză analiza SWOT

Analiza SWOT în cadrul documentului a relevat următoarele:

Puncte tari

- Situația economică cunoaște modificări minore, pozitive la nivel de exporturi și industrie și o ușoară scădere la nivelul agriculturii

Economia României în raport cu economia UE

Indicator	2008	2013
Ponderea PIB-ului României în PIB-ul mondial	0,33	0,25
Ponderea PIB-ului României în PIB-ul UE	1,1	1,1
Ponderea exporturilor românești în exporturile mondiale	0,31	0,35
Ponderea populației României în populația UE	4,2	3,9
Ponderea agriculturii românești în exporturile	0,8	1,0
Ponderea agriculturii românești în agricultura europeană	4,8	4,1
Ponderea industriei românești în industria europeană	1,5	1,9

Puncte slabe

- Există sectoare cu potențial competitiv (de ex. sectorul echipamentelor electrice și electronice, sectorul auto, sectorul TIC, industria de confecții, industria alimentară, a mobilei etc.) și de specializare inteligentă (de ex. bioeconomia, tehnologiile informaționale și de comunicații, energia și mediul, eco-tehnologiile).
- Investițiile foarte reduse în sectorul CDI au condus la performanțe scăzute în inovare și cercetare. De asemenea se remarcă slaba colaborare între unitățile de cercetare, mediul de afaceri, sectorul public sau non profit, transfer redus al rezultatelor

activităților de cercetare și dezvoltare și un procent redus al salariaților în sectorul CDI.

- Ponderea produselor de înaltă tehnologie pe piața UE este redusă, deschiderea comercială având loc la performanțe joase (productivitate redusă) care implică afectează competitivitatea economică.
- Contribuția la îmbunătățirea avantajelor competitive este semnificativ redusă în cazul serviciilor, sectorul economic cel mai important, cu 67% din PIB, ale cărui exporturi se află la o cotă de piață mondială mică și în ușoară descreștere.
- Disparități semnificative privind competitivitatea economică la nivel regional/județean cu șapte județe din centrul și vestul țării care împreună cu București realizează 60% din exporturile României.
- Vulnerabilități ale administrațiilor centrale și locale există datorită absorbției reduse a fondurilor europene, indicelui ridicat al corupției, capacității manageriale restrânse și a unui cadru legal/procedural neprietenos pentru mediul de afaceri.

Oportunități

- Noul exercițiu bugetar european oferă oportunități majore de finanțare pe toate domeniile cheie;
- Existența sau finalizarea unor documente strategice cheie în acord cu strategia UE 2020 care ar trebui să ghideze mai bine politicile publice în următorii ani;
- Cadrul economic stabil cu potențial real de creștere relativ ridicat comparativ cu celelalte state europene;
- Structură economică foarte diversificată în profil teritorial, care oferă condiții pentru localizarea în România a unei bune părți din circuitele de formare a valorii a marilor firme;
- Resurse energetice variate, care asigură o platformă de securitate energetică la un nivel relativ bun în economia europeană. De asemenea există un potențial ridicat de folosire a energiei regenerabile și de creștere a eficienței energetice;
- Potențial agricol natural ridicat;
- Dinamică susținută a antreprenoriatului, reflectată prin astfel de tendințe precum creșterea ponderii întreprinderilor nou-create active în industrie (16,8%, cel mai

mare procent înregistrat după 1995), progrese (și angajamente) din partea administrației centrale în crearea unui mediu antreprenorial favorabil.

Amenințări

- Persistența unor factori de risc la nivel macroeconomic precum nivelul redus de colectare al taxelor și evaziunea fiscală ridicată, sustenabilitatea sistemului de pensii, vulnerabilități ale sistemului de sănătate, arierate încă persistente în întreprinderile de stat.
- Aversiunea ridicată la risc în rândul IMM-urilor (doar 16,8% dintre întreprinderile nou-create care fac investiții în primul an de activitate față de 39% în perioadele anterioare). De asemenea se remarcă dimensiunea redusă a întreprinderilor noi, aprox. 59% dintre acestea nu au niciun salariat, fapt care afectează rata de ocupare și subminează ideea corelației între numărul de firme noi și locuri de muncă create.
- Infrastructură de afaceri slab dezvoltată fapt care afectează apetitul investițional în special al investitorilor străini (scădere drastică în ultimii 5 ani) și în general un mediu neprielnic pentru investiții (birocrația administrativ, instabilitatea cadrului legal, corupție, influență politică).
- Probleme sociale semnificative – sărăcia și excluziunea socială sunt la niveluri ridicate, rata de abandon școlar peste media europeană, pondere redusă a populației cu studii superioare, îmbătrânirea populației, migrația – acestea pot afecta nivelul de trai pe termen mediu și lung.

Viziunea Strategiei Naționale pentru Competitivitate

Dezvoltarea unui ecosistem competitiv de afaceri, bazat pe un mediu de reglementare stabil, centrat pe antreprenariat, inovare și creativitate, care să pună accent pe încredere, eficiență și excelență și să plaseze România în primele 10 economii la nivel european.

Viziunea are la bază patru premise strategice:

1. Valorificarea celor mai bune avantaje de care dispune România, a specializărilor de vârf în producție și cercetare, precum și a resurselor locale de calificare, inițiativă antreprenorială și factori naturali.
2. Creșterea atractivității condițiilor pentru dezvoltarea competitivă a afacerilor prin reglementări transparente și stimulative pentru inovare.

3. Formularea direcțiilor de politică publică în jurul inițiativelor și realizărilor cu impact major asupra creării valorii adăugate în mediul de afaceri.
4. Corelarea inițiativelor de dezvoltare la nivel sectorial, teritorial și societal pentru formarea eficientă și integrată a avantajelor competitive.

Priorități, obiective și ținte 2014-2020

1. Îmbunătățirea mediului de reglementare

O1.1: Îmbunătățirea cadrului legislativ

Țintă: Adoptarea legislativă și punerea în aplicare a principiului IMM - prin care orice lege trebuie să țină cont de impactul asupra IMM-urilor (regulatory impact assessment).

O1.2: Îmbunătățirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vizavi de mediul de afaceri

Țintă: Introducerea unei perioade de 6 luni între emiterea unei noi legi care afectează mediul de afaceri și implementarea/intrarea în vigoare a acesteia.

Țintă: Consultări publice regulate cu mediul de afaceri pentru emiterea de noi măsuri legislative care îl afectează

O1.3: Îmbunătățirea gradului de transparență a autorităților și a întreprinderilor publice

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în cadrul Indexului de Percepție a Corupției de la 69 la 40 în 2020.

Țintă: Aplicarea O.U.G. 109/2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice.

O1.4 Reducerea nivelului de birocrație a administrației publice

Țintă: Reducerea sarcinilor administrative generate exclusiv de legislația națională cu minim 25% la orizontul 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției în cadrul Global Competitiveness Report la indicatorul 1.09 (Povara reglementărilor guvernamentale) de la poziția actuală 127 la poziția 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii cetățenilor care folosesc serviciile de e-guvernare de la 7% (2010) la 32% (media UE) în 2020 și a companiilor de la 41% (2010) la 72% (media UE).

Țintă: Îmbunătățirea indicelui de Participare Electronică de la 0.19 în 2010 la 0.3 în 2020 (media UE).

O1.5 Reducerea poverii fiscalității și a parafiscalității asupra companiilor

Țintă: Reducerea numărului de plăți ale taxelor de la 39 în 2014 la 13 în 2020.

Țintă: Îmbunătățirea poziției României în clasamentele Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (6.04) Efectul taxării asupra stimulentei de a investi de la 136 în 2013 la 70 în 2020
- (6.05) Rata totală de impozitare, % profituri de la 99 în 2013 la 50 în 2020
- (7.05) Efectul taxării asupra stimulentei de a munci de la 146 în 2014 la 70 în 2020

Țintă: Reducerea economiei subterane de la 30% din PIB în 2014 la cel mult 15% din PIB (media UE) până în 2020.

O1.6 Îmbunătățirea accesului la finanțare al companiilor și în special al IMM-urilor

Țintă: Îmbunătățirea ranking-ului în clasamentul Global Competitiveness Report pe indicatorii:

- (8.01) Existența resurselor financiare: de la 102 în 2013 la 50 în 2020.

- (8.02) Accesibilitatea serviciilor financiare: de la 91 în 2013 la 45 în 2020.
- (8.07) Reglementarea schimburilor de instrumente financiare: de la 115 în 2013 la 60 în 2020.

Țintă: Creșterea ponderii investițiilor prin fonduri de capital de risc (raportate la PIB) de la 0,003% (2011) la 0,02% din PIB38 la orizontul 2020.

2. Acțiuni parteneriale între mediul public și mediul privat

O2.1 Instituționalizarea pe termen lung a unor centre de foresight (previziune) industrial/tehnologic/CDI în regim colaborativ public-privat.

Țintă: Înființarea unor Centre de competență regionale care să stabilească: politica sectorială, agenda CDI, servicii suport pentru dezvoltarea sectorială în funcție de specializarea în profil teritorial.

O2.2 Parteneriat public- privat pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare

Țintă: Înființarea unor grupuri de lucru sectoriale prin care se asigură transparența, predictibilitatea, monitorizarea și responsabilizarea cu privire la cadrul de reglementare.

O2.3 Consolidarea și dezvoltarea clusterelor/polilor de competitivitate

Țintă: Contribuția clusterelor la exporturile totale: 20% în 2020.

3. Factori și servicii suport

O3.1 Resurse umane și educație: îmbunătățirea calității sistemului de educație și formare astfel încât să se asigure corelarea cu piața muncii.

Țintă: Progres în direcția plasării României cel puțin la jumătatea ierarhiei în teste PISA.

Țintă: Scăderea ratei tinerilor cu vârste cuprinse între 15-24 de ani care nu urmează o formă de învățământ sau de formare și nu sunt încadrați nici în muncă (NEET) de la 16,8% la nivelul mediei UE (actual este 12%, 2012).

Țintă: Îndeplinirea țintei naționale privind părăsirea timpurie a școlii (11,3% de la 17,4% în 2012).

Țintă: Oferta educațională bazată pe TIC să reprezinte cel puțin 30% din programele educaționale obligatorii la nivel național și cel puțin 50% în zonele de locuire vulnerabilă.

O3.2 Cercetare, dezvoltare și inovare: asigurarea unei finanțări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat.

Țintă: Creșterea cheltuielilor angajate de mediul privat pentru CDI până la 1% din PIB până în 2020, de la 0,17 nivelul actual.

O3.3 Cercetare, dezvoltare și inovare: Sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau servicii inovative prin fonduri de capital de risc, granturi, proiecte colaborative.

Țintă: 20% IMM-uri care introduc produse și servicii inovative în 2020 (de la 13,17% în 2011).

O3.4 Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare/clustere/acceleratoare și prin susținerea dezvoltării și înființării de firme în domeniul cultural și creativ.

Țintă: Creșterea ponderii în PIB a industriilor creative la 10% de la 7% nivelul actual.

O3.5 Infrastructura rutieră: îmbunătățirea infrastructurii rutiere care leagă România de țările vecine.

Țintă: Construirea a 500 de km de autostrăzi (dintre care 250 de km din fonduri europene și 250 de km din fonduri naționale) și a 600 de km de de infrastructură regională de conectare la TEN-T în 2022.

O3.6 Infrastructura digitală: îmbunătățirea infrastructurii digitale de bandă largă.

Țintă: Banda largă de bază pentru 100% din cetățeni până în 2020.

O3.7 Energie: reducerea pierderilor în rețelele de distribuție a energiei electrice.

Țintă: Reducerea consumului de energie primară cu 19% în 2020 față de 16,6% în 2012.40

O3.8 Mediu: îmbunătățirea infrastructurii de apă.

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației din localități cu peste 2000 P.E. la stații de epurare conforme (de la 50% în 2013 la 90% în 2020).

Țintă: Creșterea gradului de conectare a populației la sisteme centralizate de alimentare cu apă curată și sanogenă (de la 63% în 2013 la 95% în 2020).

O3.9 Mediu: consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri.

Țintă: Populația suplimentară (față de cea acoperită în prezent) deservită de sistemele de management integrat al deșeurilor de 2.000.000 de locuitori în 2023.

O3.10 Antreprenariat: îmbunătățirea densității IMM-urilor raportată la populație.

Țintă: Creșterea numărului de IMM-uri la 1000 de locuitori în România, de la 23 IMM/1000 de locuitori în 2013 la 35 IMM/1000 locuitori în 2020.

O3.11 Antreprenariat: creșterea contribuției IMM-urilor la valoarea adăugată brută.

Țintă: Creșterea valorii adăugate a IMM din România la totalul valorii adăugate realizată de întreprinderi cel puțin la nivelul mediei europene.

4. Promovarea celor 10 sectoare de viitor

O4.1 Îmbunătățirea poziției de exportator a României.

Țintă: Dublarea cotei de piață mondială de exporturi de la cca. 0,4% în 2013.

Țintă: Creșterea ponderii produselor de înaltă tehnologie în exporturi la 10% la orizontul 2020.

O4.2 Creșterea atractivității investițiilor în cele 10 sectoare cu potențial de specializare inteligentă.

Țintă: Creșterea nivelului de investiții străine directe în sectoarele prioritare cu 5% la nivel agregat.

5. Pregătirea Generației 2050 și provocări societale

O5.1 Asigurarea unui echilibru sustenabil economic și social, cu o rată mai bună de participare și ocupare a forței de muncă.

Țintă: Realizarea unei rate de ocupare pentru grupa de vârstă 20 – 64 ani la nivel regional de 70% până în anul 2020.

Țintă: Stoparea pierderii nete de forță de muncă.

O5.2 Dezvoltarea competitivă a agriculturii și spațiului rural.

Țintă: Reducerea suprafeței cultivate în regim de subzistență.

Țintă: Creșterea investițiilor în activități ne-agricole în mediul rural.

Țintă: Dublarea productivității muncii în agricultură în 2020 față de nivelul actual de 4,328 euro (VAB/UAM) (2010-2012).

O5.3 Creșterea coeziunii sociale și a contribuției economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive.

Țintă: Ponderea populației aflate la risc de sărăcie sau excluziune socială să scadă la un nivel între 25% și 35% la orizontul 2020.

Țintă: Formarea pieței de obligațiuni sociale (social bonds).

O5.4 Reechilibrarea relației funcționale dintre economie, natură și societate prin gestionarea eficientă a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică.

Țintă: Reducerea Amprentei Ecologice a României la sub 2,5 hectare pe cap de locuitor.

Țintă: Înființarea unui registru național al Habitatelor viitorului care să califice ca atare acele așezări ale căror active de mediu (bio-diversitate, peisaj, ape ș.a.) au o valoare economică cel

puțin egală cu valoarea producției industriale și agricole locale.

Sursa: adaptat după Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020

Concluzii

Ținând cont de caracterul strategiei considerăm că principala provocare a României pe termen mediu și lung este **dezvoltarea componentei CDI** în primul rând prin **alocarea unei finanțări mai mari** (angajament și pentru strategia UE 2020) și prin crearea unor produse sau servicii cu un **grad ridicat de transferabilitate** din sfera "tehnică" (academică) în piață. Principala problemă în această direcție este finanțarea extrem de redusă (0,27% din PIB estimare pentru 2014) care este în scădere în ultimii 3 ani.

Un alt aspect important al strategiei vizează **componenta etatică** – sectorul public trebuie să creeze un mediu favorabil și atractiv pentru întreprinzători și pentru activități care pot genera ulterior inovație sau competitivitate. Este evident că o componentă care acționează ca o barieră este însuși statul datorită cadrului legal stufos și instabil, nivelului ridicat de birocrație și rezistenței inerente în fața schimbării. Statul trebuie să își concentreze eforturile în două direcții: (1) **reglementare predictibilă** care să încurajeze activitatea antreprenorială (transparență, participare, responsabilitate); (2) **crearea unui mediu favorabil și care sprijină activitățile economice competitive** (scheme de finanțare, parteneriate, sprijin prin alte resurse non-financiare).

România s-a angajat la respectarea unor ținte pe domeniile prioritare prin strategia UE 2020. În acest sens Guvernul trebuie să dezvolte atât **documentele strategice asumate** (menționate în PNR 2015) dar mai ales **planurile operaționale care să cuprindă un mecanism de monitorizare și evaluare pe baza unor indicatori măsurabili**.

În final, componenta economică trebuie dublată de rezolvarea provocărilor sociale, în special cele legate de sărăcie și excluziune socială, nivelul de ocupare, nivelul de pregătire educațională al populației (studii superioare, abandon școlar).

Relevanță pentru municipiul Sfântu Gheorghe

La nivelul municipiului Sfântu Gheorghe, principalul punct de interes îl reprezintă convergența de la nivel național și regional. Astfel, la nivel național, din perspectiva dezvoltării economice inteligente documentul programatic este cel menționat mai sus - **Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020** - document care identifică 10 sectoare de interes major din perspectiva competitivității economice și dezvoltării inteligente. Pe de altă parte, la nivelul Regiunii Centru, există un document programatic pe acest domeniu – **Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru**

2014-2020. Tabelul de mai jos indică gradul de convergență între nivelul național și cel regional, privind domeniile cu potențial:

Nivel național (Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020)	Nivel regional (Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2014-2020)
Turism/ecoturism Textile și pielărie Lemn și mobilier Industrii creative Industria auto și componente Tehnologia informațiilor și comunicațiilor Procesarea alimentelor și a băuturilor Sănătate și produse farmaceutice Energie și management de mediu Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii	Industria alimentară Industria și serviciile IT Industria de construcții auto și subansamble Industria aeronautică Industria de prelucrare a lemnului și mobilă Turismul balnear

Sursa: analiză proprie

După cum observăm există un grad ridicat de congruență, 5 din cele 6 domenii de specializare inteligentă de la nivel regional regăsindu-se și la nivel național.

Complementar, analiza strategică realizată la nivelul județului Covasna a indicat domenii precum industria și serviciile IT, turismul balnear și Industria de prelucrare a lemnului și mobilei ca și domenii de dezvoltare, astfel că autoritățile locale vor avea un cadru strategic comprehensiv cel puțin în domeniile menționate anterior.

Educație⁵²

Documente strategice analizate:

- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020
- Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020⁵³ (SNCDI)

Viziune

⁵² Deoarece educația a fost identificată ca un factor strategic cheie, au fost analizate separat două documente de planificare strategică la nivel național care pot influența evoluția acestui domeniu în cadrul județului

⁵³ Informațiile sunt preluate din documentul menționat în ceea ce privește viziunea, obiectivele și direcțiile strategice. Documentul este accesibil la adresa: <http://www.research.ro/ro/articol/3343/strategia-nationala-de-cercetare-si-inovare-2014-2020>

În 2020, România va deveni competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare-dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni. La baza competitivității se află un sistem de inovare în care cercetarea-dezvoltarea susține avansul pe lanțurile globale de valoare adăugată. În acest mediu, excelența și spiritul antreprenorial mobilizează o masă critică de operatori.

Repererele globale de excelență impun formarea de parteneriate pe termen lung, între organizații de cercetare și firme, și colaborarea în jurul unor infrastructuri și programe de cercetare de anvergură internațională în domenii de frontieră ale științei și tehnologiei.

Creativitatea, potențată în toate fazele și formele educației, activează antreprenoriatul bazat pe inovare. Exemplele de succes antreprenorial generează modele credibile, care susțin formarea unei culturi a inovării și, în cele din urmă, dezvoltarea unei societăți pentru care inovarea devine principalul factor de creștere a competitivității, transformându-se într-un stil de viață.

Viziunea stabilește un set de principii de acțiune, sprijinite pe 3 piloni principali:

Pilonul 1. Afirmare la nivel regional, afirmare la nivel global: firmele devin operatori-cheie ai inovării.

Economia românească mobilizează IMM-uri inovatoare, cu orientare și perspective globale, care au interesul și capacitatea de a intra pe lanțurile de valoare adăugată regionale și mondiale.

Pilonul 2. Excelență prin internaționalizare: sectorul CDI ca spațiu de oportunitate

Sectorul CDI românesc se dezvoltă în jurul unor domenii strategice, este integrat internațional și oferă un mediu atractiv pentru membrii comunității științifice globale – pentru tineri, pentru cercetătorii de vârf din întreaga lume, pentru carierele duble în cercetare și antreprenariat. Stabilitatea necesară este asigurată de fluxul predictibil de proiecte, de infrastructurile de cercetare naționale și europene.

Pilonul 3. „Leadership” regional la frontiera științei și în tehnologie: străpungeri în domenii strategice

România se poziționează, prin CDI, alături de mari inițiative europene și internaționale, fie prin participare, fie prin asumarea unui rol de lider (în cazuri precum „Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics” – Măgurele sau Centrul internațional pentru cercetări avansate „Fluvii, Delte, Mări «Danubius»” – Tulcea), și prin stimularea concentrărilor tehnologice (cluster) de frontieră.

Obiective strategice și obiective specifice –

Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014 – 2020

Obiective strategice	Obiective specifice	Obiective specifice transversale
<p>1. Creșterea competitivității economiei românești prin inovare.</p>	<p>OS1. Crearea unui mediu stimulatив pentru inițiativa sectorului privat, prin instrumente de antrenare a antreprenoriatului și a comercializării rezultatelor CD, precum și prin credibilizarea parteneriatelor dintre operatorii publici și cei privați.</p>	<p>OS5. Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători necesară pentru transformarea CDI într-un factor al creșterii economice, prin asigurarea unei evoluții rapide și sustenabile, numerice și calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare și inovare.</p>
<p>2. Creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră.</p>	<p>OS2. Susținerea specializării inteligente, prin concentrarea resurselor în domenii de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial CD demonstrat, prin parteneriate public-public – care să conducă la concentrare, eficiență și eficacitate -, și public-privat, care să deblocheze potențialul identificat.</p>	<p>OS6. Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să devină operatori regionali și globali, prin stimularea defragmentării sistemului CDI, concentrarea resurselor și prioritizarea alocării lor, încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acesteia, noi modele de finanțare pentru a facilita inovarea.</p>
<p>3. Creșterea rolului științei în societate</p>	<p>OS3. Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale, pentru dezvoltarea capacității sectorului CDI public de a solicita și adopta rezultatele cercetării și de a răspunde unor teme legate de provocările globale de importanță pentru România.</p>	
	<p>OS4. Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii prin internaționalizarea cercetării din România, evaluare internațională, creșterea atractivității sistemului CDI</p>	

românesc, prin mobilitate și parteneriate.

Direcții principale de acțiune

1. Politici fiscale
2. Politici de achiziție publică de cercetare și inovare
3. Politici de finanțare competitivă a CDI pentru sectorul public și privat
4. Politici privind normele de proprietate intelectuală
5. Politici privind colaborarea și concentrarea
6. Politici de finanțare instituțională
7. Politici privind capitalul uman
8. Politici privind guvernarea sistemului CDI

Observații

1. Viziunea SNCDI 2014-2020 este focalizată pe o serie de **concepte sau principii cheie: inovație, cercetare-dezvoltare, antreprenoriat, parteneriate centre cercetare-sector privat și internaționalizare**. Această viziune este transpusă în 3 obiective strategice dintre care cel puțin două se focalizează pe internaționalizare (competitivitate economică prin inovare la nivel regional/global, și creșterea vizibilității cercetării românești la nivel internațional) în timp ce al treilea obiectiv este focalizat pe creșterea impactului rezultatelor CDI la nivelul societății prin dezvoltarea de parteneriate între centrele de cercetare și mediul economic (transfer tehnologic/științific). Deși obiectivele specifice subliniază o tendință de focalizare sau concentrare pe acele domenii care au un avantaj competitiv sau au un potențial de dezvoltare (inițiativă pozitivă) **acestea nu sunt specificate în mod expres în document** – această ambiguitate poate conduce la alocarea improprie de resurse către zone care au un potențial scăzut de dezvoltare sau progres.
2. Nu este foarte clară corelația între **obiectivele strategice-obiectivele specifice și obiectivele specifice transversale**. Un model logic sau o operaționalizare clară a nivelului strategic (obiective strategice) în proiecte și programe specifice (nivel operațional și tactic) ar ușura atât faza de implementare cât și activitatea de monitorizare și evaluare.
3. Documentul menționează principalii actori instituționali cu responsabilități în implementarea strategiei (principalul actor fiind MEN) dar **nu indică clar indicatorii care urmează să fie urmăriți; de asemenea nu este definit niciun set de ținte intermediare de atins**. Totuși, se precizează că activitatea de monitorizare și evaluare va fi subcontractată de MEN către o firmă specializată, fapt care poate explica lipsa acestor informații din documentul strategic.
4. Se remarcă anexa privind alocările bugetare pe perioada de planificare strategică (2014-2020) **care variază între 0,41% din PIB (2014) și 0,97% (2020) deși ținta națională conform strategiei EUROPA 2020 este de 2%**.

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020⁵⁴

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014 – 2020 este documentul cadru pentru politicile în domeniul formării profesionale inițiale și continue – considerate factori esențiali ai dezvoltării economiei europene, în contextul globalizării. Strategia formării profesionale propune dezvoltarea unui sistem competitiv, care să ofere un răspuns relevant și rapid la cerințele economiei, într-o abordare pro-activă și prin măsuri implementate în parteneriate variate.

Strategia formării profesionale pentru perioada 2014 – 2020 stabilește patru obiective strategice, realizate prin 17 direcții de acțiune și acțiuni specifice

Strategia formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020	
Obiective strategice	Direcții de acțiune
1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de FP pentru piața muncii	<p>1.1 Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, pe nivelurile de calificare stabilite prin CNC, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii</p> <p>1.2 Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii</p> <p>1.3 Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare</p> <p>1.4 Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională</p> <p>1.5 Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale</p> <p>1.6 Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională</p>
2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională	<p>2.1 Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context non formal și informal</p> <p>2.2 Creșterea participării adulților la FPC cu accent pe persoanele confruntate cu perioade de tranziție pe piața forței</p>

⁵⁴ Informațiile sunt preluate din documentul menționat în ceea ce privește obiectivele strategice, direcțiile strategice și descrierea planurilor operaționale. Restul informațiilor incluse în analiză reprezintă fie o sinteză fie adaptări pornind de la informațiile incluse în document

	<p>de muncă (precum și pe lucrători cu risc de șomaj și șomeri), pe grupurile dezavantajate și pentru persoane cu vârstă peste 50 de ani</p> <p>2.3 Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră</p> <p>2.4 Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context non-formal și informal</p> <p>2.5 Facilitarea accesului la programele de formare profesională pentru tineri, cu accent pe cei din mediul rural și din medii defavorizate, precum și populația roma</p>
<p>3. Îmbunătățirea calității formării profesionale</p>	<p>3.1 Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității EFP la nivel de sistem</p> <p>3.2 Dezvoltarea cadrului de reglementare și implementare privind asigurarea calității în FPC</p> <p>3.3 Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării</p> <p>3.4 Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din FPI și FPC, și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în non-formal și informal</p> <p>3.5 Îmbunătățirea calității infrastructurii formării profesionale inițiale și continue</p> <p>3.6 Promovarea excelenței în EFP</p>
<p>4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale</p>	<p>4.1 Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritului antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională</p> <p>4.2 Îmbunătățirea capacității instituționale a furnizorilor de formare profesională inițială și continuă și a comitetelor sectoriale de a accesa fonduri europene</p> <p>4.3 Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională</p> <p>4.4 Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premizelor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive</p>

Observații

1. Se remarcă lipsa componentei de viziune a strategiei, fapt care ar putea avea efecte negative la nivelul clarității; direcție – ce anume urmărește strategia dar mai ales cum ar trebui să arate acest domeniu (formarea profesională) precum și beneficiarii în viitorul apropiat (2020).
2. Se remarcă o corelare între cadrul strategic european (Europa 2020) și obiectivele strategice stabilite prin intermediul acestui document. Primele două obiective strategice răspund în mod direct țintelor stabilite la nivel european privind rata de ocupare a populației cu vârste cuprinse între 20-64 de ani.

3. Operaționalizarea obiectivelor strategice în direcții și acțiuni este bine realizată și suficient de detaliată, reducând posibilitatea unor interpretări sau ambiguități în momentul implementării de programe specifice.

4. Lipsesc mențiuni cu privire la implementare, monitorizare și evaluare – deși documentul cuprinde un tabel cu secțiuni privind responsabilități instituționale, termene limită și sursa de finanțare (pp. 31-42), acestea nu sunt completate. Alături de stabilirea clară a rolurilor instituționale e necesar un document care să precizeze în mod clar: instituțiile responsabile cu implementarea (roluri, atribuții), procesul de monitorizare și evaluare (proceduri și indicatori de performanță, ținte intermediare) care să cuprindă o serie de evaluări intermediare în perioada de implementare pentru a aduce modificări strategiei și țintelor stabilite în funcție de evoluția procesului de implementare.

Relevanță pentru municipiul Sfântu Gheorghe

La nivelul municipiului, corelația principală se poate face între obiectivele privind dezvoltarea CDI și tipul de programe educaționale oferite la nivel liceal, astfel încât cei care termină liceul să rămână în oraș, fie pentru continuarea studiilor (corelare cu opțiunile de la nivel universitar) fie prin inserția pe piața de muncă locală (corelare cu oportunitățile existente).

De asemenea, județul poate profita la nivelul populației apte de muncă care este în căutarea unui loc de muncă, prin identificarea unor programe de formare profesională în concordanță cu cerințele pieței având susținere la nivel național prin intermediul Strategiei de Formare Profesională.

Nu în ultimul rând, autoritățile locale ar trebui să utilizeze potențialul de cercetare și inovare oferit de către universitățile existente la nivelul municipiului pentru stimularea inovației și a transferului de cunoaștere și tehnologie de la nivel academic în economia reală

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030⁵⁵

Documentul stabilește 3 mari obiective pe termen scurt mediu și lung:

An/țintă	Obiectiv strategic
2013	Încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României ca stat membru al UE.
2020	Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

⁵⁵ Documentul a fost realizat în anul 2008 iar în prezent (vară 2015) nu pare să fi suferit modificări care să țină cont de obiectivele Europa 2020 – pe site-ul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice nu se menționează niciun fel de alt document sau vreo modificare în afara ședinței de aprobare din noiembrie 2008.

Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, p. 4

Strategia stabilește direcțiile principale de acțiune pentru însușirea și aplicarea principiilor dezvoltării durabile în perioada imediat următoare⁵⁶:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale, în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională și de sănătate publică, ținând seama de evoluțiile demografice nefavorabile și de impactul acestora asupra pieței muncii;
- Folosirea celor mai bune tehnologii disponibile, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale din fonduri publice pe plan național, regional și local și stimularea unor asemenea decizii din partea capitalului privat; introducerea fermă a criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție sau servicii;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea atât a unor soluții de adaptare pe termen lung, cât și a unor planuri de măsuri de contingență inter-sectoriale, cuprinzând portofolii de soluții alternative pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare prin valorificarea avantajelor comparative ale României în privința dezvoltării producției agricole, inclusiv a produselor organice; corelarea măsurilor de creștere cantitativă și calitativă a producției agricole în vederea asigurării hranei pentru oameni și animale cu cerințele de majorare a producției de biocombustibili, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea și sporirea fertilității solului, biodiversității și protejării mediului;
- Necesitatea identificării unor surse suplimentare de finanțare, în condiții de sustenabilitate, pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;
- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții să fie însoțită de revitalizarea, în modernitate, a unor moduri de viațuire tradiționale, în special în zonele montane și cele umede.

Secțiunea a doua a strategiei cuprinde o analiză a situației prezente (anul de referință e 2008) pe 4 domenii considerate strategice: capital natural, capital antropoc, capital uman

⁵⁶ pp. 5-6

și capital social. Pe baza acestei analize documentul identifică 7 provocări strategice pentru orizontul de timp delimitat și 2 provocări trans-sectoriale, redate în tabelul de mai jos:

Provocări strategice	Orizont 2013	Orizont 2020	Orizont 2030
1. Schimbările climatice și energia curată	Obiectiv național: Satisfacerea necesarului de energie pe termen scurt și mediu și crearea premiselor pentru securitatea energetică a țării pe termen lung conform cerințelor unei economii moderne de piață, în condiții de siguranță și competitivitate; îndeplinirea obligațiilor asumate în baza Protocolului de la Kyoto privind reducerea cu 8% a emisiilor de gaze cu efect de seră; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile.	Obiectiv național: Asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediu actual al UE în privința intensității și eficienței energetice; îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice și energie din surse regenerabile” și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile.	Obiectiv național: Alinierea la performanțele medii ale UE privind indicatorii energetici și de schimbări climatice; îndeplinirea angajamentelor în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu acordurile internaționale și comunitare existente și implementarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice.
2. Transport durabil	Obiectiv național: Promovarea unui sistem de transporturi în România care să faciliteze mișcarea în siguranță, rapidă și eficientă a persoanelor și mărfurilor la nivel național și internațional, în conformitate cu	Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu actual al UE în privința eficienței economice, sociale și de mediu a transporturilor și realizarea unor progrese substanțiale în dezvoltarea infrastructurii de transport.	Obiectiv național: Apropierea de nivelul mediu al UE din anul la toți parametrii de bază ai sustenabilității în activitatea de transporturi.

	standardele europene		
3. Producție și consum durabile	Obiectiv național: Gestionarea eco-eficientă a consumului de resurse și valorificarea maximală a acestora prin promovarea unui model de consum și producție care să permită o creștere economică sustenabilă pe termen lung și apropierea treptată de nivelul mediu de performanță al țărilor UE.	Obiectiv național: Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției	Obiectiv național: Apropierea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
4. Conservarea și gestionarea resurselor naturale	Obiectiv național: Reducerea decalajului existent față de alte state membre ale UE cu privire la infrastructura de mediu, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ, prin dezvoltarea unor servicii publice eficiente în domeniu, conforme conceptului de dezvoltare durabilă și cu respectarea principiului «poluatorul plătește».	Obiectiv național: Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la parametrii principali privind gestionarea responsabilă a resurselor naturale.	Obiectiv național: Apropierea semnificativă de performanțele de mediu ale celorlalte state membre UE din acel an.
5. Sănătate publică	Obiectiv național: Îmbunătățirea structurii sistemului de sănătate, a calității actului medical și a îngrijirilor furnizate în cadrul serviciilor de sănătate; ameliorarea stării de sănătate a populației și creșterea performanței	Obiectiv național: Atingerea unor parametri apropiați de nivelul mediu actual al stării de sănătate a populației și al calității serviciilor medicale din celelalte state membre ale UE; integrarea aspectelor de sănătate și demografice în toate politicile publice ale României.	Obiectiv național: Alinierea deplină la nivelul mediu de performanță, inclusiv sub aspectul finanțării serviciilor de sănătate, al celorlalte state membre ale UE.

	sistemului de sănătate		
6. Incluziunea socială, demografia și migrația	Obiectiv național: Crearea unui cadru legislativ, instituțional și participativ modern pentru reducerea riscurilor de sărăcie și excludere socială, promovarea coeziunii sociale, egalității de șanse și diversității culturale, precum și pentru gestionarea responsabilă a fenomenelor demografice și migrației.	Obiectiv național: Promovarea consecventă, în noul cadru legislativ și instituțional, a normelor și standardelor UE cu privire la incluziunea socială, egalitatea de șanse și sprijinirea activă a grupurilor defavorizate; punerea în aplicare, pe etape, a Strategiei Naționale pe termen lung privind populația și migrația.	Obiectiv național: Apropierea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința coeziunii sociale și calității serviciilor sociale.
7. Sărăcia globală, sfidările dezvoltării globale	Obiectiv național: Implementarea instrumentelor legislative și instituționale aferente statutului României de țară donatoare de asistență pentru dezvoltare, conform obligațiilor de stat membru al UE; stabilirea priorităților și modalităților de acțiune, și alocarea în acest scop a circa 0,25% din venitul național brut (VNB) în 2013 și 0,33% în 2015, cu ținta intermediară de 0,17% din VNB în 2010.	Obiectiv național: Conturarea domeniilor specifice de aplicare a expertizei și resurselor disponibile în România în slujba asistenței pentru dezvoltare, și alocarea în acest scop a circa 0,50% din venitul național brut.	Obiectiv național: Alinierea completă a României la politicile Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare, inclusiv din punctul de vedere al alocărilor bugetare ca procent din venitul național brut.
Provocări trans-sectoriale			
	Orizont 2013	Orizont 2020	Orizont 2030
1. Educație	Obiectiv național:	Obiectiv național:	Obiectiv național:

și formare profesională	Dezvoltarea capitalului uman și creșterea competitivității prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii și asigurarea oportunității sporite pentru participarea viitoare pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă.	Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.	Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.
2. Cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică, inovarea (CDI)	Obiectiv național general: Atingerea mediei UE la indicatorii de bază ce descriu structura și performanța sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare.	Obiectiv general: Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.	Obiectiv general: Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.

Începând cu 2011, prin Hotărârea nr. 741 din 20 iulie 2011, s-a constituit Comitetului interministerial pentru coordonarea integrării domeniului protecției mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național, care conform art. 2 urmărește respectarea și implementarea obiectivelor și recomandărilor privind integrarea în politicile și strategiile sectoriale naționale, regionale și locale a domeniului dezvoltării durabile și al protecției mediului, așa cum sunt formulate în Strategia de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene - revizuită, Strategia Europa 2020 - o strategie pentru creștere inteligentă, durabilă și incluzivă, obiectivele de dezvoltare ale mileniului, Strategia națională pentru dezvoltare durabilă - Orizonturi 2013 - 2020 - 2030, precum și în concordanță cu alte documente programatice sau politice adoptate la nivel comunitar și internațional în domeniul dezvoltării durabile și al protecției mediului.

Tot în anul 2011 a fost dezvoltată o bază de date cu Indicatori pentru Dezvoltare Durabilă (IDDR)⁵⁷. Indicatorii prezenți în baza de date urmăresc obiectivele țintă și modalitățile de acțiune la orizontul anilor: 2013, 2020, 2030, stabilite prin Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă și sunt construiți pe baza informațiilor care sunt disponibile în Institutul Național de Statistică, Ministerul Mediului și Pădurilor și instituțiile în subordinea sau coordonarea acestuia și a metodologiilor care sunt armonizate cu cele ale Uniunii Europene.

Principala funcțiune a indicatorilor este de a răspunde cerințelor de monitorizare, pe care Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă le exprimă, asociate cu termenele țăntelor propuse, care la rândul lor reprezintă angajamente politice legate de obiectivele strategice ale dezvoltării durabile.

Setul de indicatori de dezvoltare durabilă pentru România este structurat pe obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă, cu ierarhizare pe trei niveluri:

- nivelul 1: indicatori principali (de bază);
- nivelul 2: indicatori complementari, utilizabili pentru monitorizarea și revizuirea programelor de dezvoltare durabilă;
- nivelul 3: indicatorii de progres ai Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României, acoperind pachetul de politici pe care aceasta le generează, inclusiv a celor ce nu sunt cuprinse în Strategia UE;

Baza de date (IDDR) cu IDD pentru România include 103 de indicatori, cu seriile de date disponibile în sistemul statistic național începând din anul 2000, ierarhizați, astfel: 19 indicatori de nivel 1, 37 indicatori de nivel 2 și 47 indicatori la nivelul 3.

Din păcate indicatorii sunt actualizați doar până în anul 2011, astfel că pentru ultimii 4 ani nu există date cu privire la modul în care au evoluat. O actualizare a acestei baze de date e necesară pentru a putea ulterior actualiza și planurile strategice la nivel național sau județean, pe baza unor date empirice.

Concluzii pentru componenta de dezvoltare durabilă, mediu și schimbări climatice

1. Strategia de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030 este elaborată în anul 2008. Deși prevede în mod oportun trei praguri strategice –imediat (2013), termen mediu (2020) și termen lung – 2030 –e foarte important ca strategia să fie actualizată. În prezent nu este clar care este stadiul de implementare și în ce măsură, pragul 2013, care a fost depășit temporal, a fost atins sau nu. Din acest punct de vedere se recomandă o evaluare asupra nivelului actual de implementare pentru a furniza date pentru reactualizarea strategiei.

⁵⁷ Indicatorii pot fi vizualizați și consultați la adresa http://www.insse.ro/cms/files/Web_IDD_BD_ro/index.htm. Informațiile privind setul de indicatori și scopul lor sunt preluate de pe aceeași adresă

2. Analiza pragurilor mediu și lung relevă un decalaj calculat, la momentul elaborării strategiei de aproximativ 12 ani⁵⁸ și recuperarea acestui decalaj până la momentul final 2030. O evaluare a stadiului de implementare, bazată pe setul de indicatori IDDR, ar putea oferi informații prețioase asupra măsurii în care recuperarea decalajului s-a produs conform calendarului strategiei.

Relevanță pentru municipiul Sfântu Gheorghe

În urma analizei Strategiei de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030 au fost identificate ca și provocări cruciale următoarele elemente la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe (cu potențial impact la nivel județean)

- Schimbările climatice și energia curată;
- Transportul durabil;
- Producție și consum durabile;
- Conservarea și gestionarea resurselor naturale;

Un studiu realizat în 2014 de Administrația Națională de Meteorologie în colaborare cu APM Covasna relevă potențialele probleme privind sectorul agricol la nivelul județului și influența climei – secetă, valuri de căldură – asupra acestui sector. Autoritățile locale ar trebui să acorde atenție acestui aspect și să vadă în ce măsură zonele administrate direct de municipalitate sau cele adiacente dar conectate economic pot fi afectate de fenomene climatice negative – în special secetă.

De asemenea pentru o gestionare eficientă a acestui domeniu se recomandă realizarea unor planuri/strategii locale de adaptare la schimbări climatice și energie pornind de la documentele existente în prezent:

- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013 – 2020;
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030;
- Actualizarea Planului de Acțiune pentru Energia Durabilă a Municipiului Sfântu Gheorghe 2013-2020.

⁵⁸ 5 din cele 7 obiective pentru orizontul de timp 2020 prevăd alinierea la valorile medii europene de la momentul prezent, adică momentul 2008.

Documente la nivel regional

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020 (PDR Centru) reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din Regiunea Centru. PDR își propune să răspundă nevoii de a avea la dispoziție un document-cadru la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor. Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru a fost realizat în conformitate cu orientările metodologice elaborate de către Ministerul Dezvoltării Regionale ce vizează atât conținutul Planurilor de Dezvoltare Regională cât și cadrul partenerial de elaborare, consultare și aprobare al acestora. Totodată, au fost respectate reglementările stabilite la nivel regional cu privire la constituirea și funcționarea structurilor parteneriale pentru elaborarea documentelor de planificare.

Principiile după care a fost elaborat PDR Centru 2014-2020 sunt:

- concentrarea și prioritizarea obiectivelor, mărindu-se în acest fel eficacitatea utilizării resurselor alocate;
- coordonarea și corelarea diferitelor acțiuni propuse, rezultând astfel o mai mare coerență la nivel regional și un efect sinergic al acestor acțiuni;
- cuantificarea realizării obiectivelor propuse prin utilizarea unor indicatori de performanță.

Viziunea

Documentul strategic propus de ADR Centru nu cuprinde nici o mențiune privind viziunea dar precizează că a fost elaborat ținând cont de viziunea și obiectivele strategiei Europa 2020.

Obiectiv strategic general, dimensiuni, obiective și priorități

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru și-a definit ca obiectiv global „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Acest obiectiv strategic este operaționalizat în 6 dimensiuni strategice care la rândul lor cuprind o serie de obiective specifice și priorități. Tabelul de mai jos reprezintă o sinteză a planului:

Obiectiv general

Dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale

Dimensiune strategică	Obiectiv strategic	Priorități și acțiuni
1. DEZVOLTARE URBANĂ, DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII TEHNICE ȘI SOCIALE REGIONALE	Dezvoltarea urbană durabilă, creșterea coeziunii teritoriale prin încurajarea dezvoltării policentrice, dezvoltarea infrastructurii de transport, tehnico-edilitară, de educație, sănătate, socială și situații de urgență, precum și creșterea accesului populației la serviciile aferente la nivelul Regiunii Centru	Prioritatea 1.1: Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane Măsuri 1.1.1 Stimularea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale prin promovarea și dezvoltarea parteneriatelor 1.1.2 Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente prin extinderea și dezvoltarea infrastructurii 1.1.3 Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială Prioritatea 1.2: Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru

Măsuri

1.2.1 Creșterea mobilității regionale prin extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare, construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor precum și construirea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea de aeroporturi

1.2.2 Dezvoltarea transportului intermodal în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor

1.2.3 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare în perspectiva dezvoltării durabile și administrării cât mai eficiente a teritoriului

1.2.4 Dezvoltarea infrastructurii diferitelor tipuri de comunicații în special al accesului populației, administrației publice și mediului privat la conexiuni în bandă largă și asigurarea interoperabilității sistemelor de comunicați

Prioritatea 1.3: Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru

Măsuri

1.3.1 Creșterea calității sistemului de învățământ prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de educație

1.3.2 Diversificarea și creșterea calității și accesului populației la servicii

		<p>de sănătate la standarde europene prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de sănătate</p> <p>1.3.3 Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în rândul populației prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii sociale</p> <p>1.3.4 Creșterea siguranței publice și eficientizarea intervențiilor în situații de urgență prin extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii specifice</p>
<p>2.CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII ECONOMICE, STIMULAREA CERCETĂRII ȘI INOVĂRII</p>	<p>Dezvoltarea economiei regionale bazate pe cunoaștere prin modernizarea și eficientizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării economice și prin creșterea rolului cercetării–dezvoltării-inovării la nivelul economiei Regiunii Centru</p>	<p>Prioritatea 2.1: Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare al IMM-urilor</p> <p>Măsur</p> <p>2.1.1 Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor</p> <p>2.1.2 Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică</p> <p>2.1.3 Sprijinirea IMM-urilor în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană</p> <p>2.1.4 Sprijin pentru regenerarea economică a orașelor mici (sub 20 mii locuitori)</p> <p>Prioritatea 2.2: Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică</p>

Măsuri

2.2.1 Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor și diversificarea gamei de servicii oferite

2.2.2 Extinderea și susținerea activităților clusterelor economice și a altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică

Prioritatea 2.3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare

Măsuri

2.3.1 Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private

2.3.2 Dezvoltarea de platforme de cooperare prin facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare și prin sprijinirea parteneriatelor între instituțiile de cercetare, pe de o parte și companii și autorități publice, pe de altă parte

2.3.3 Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene create în cadrul ERA (European Research Area), Horizon 2020 și a altor programe similare și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate

3. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR, CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE, STIMULAREA UTILIZĂRII SURSELOR ALTERNATIVE DE ENERGIE

Protecția mediului înconjurător, dezvoltarea infrastructurii tehnice, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, utilizarea resurselor regenerabile de energie, precum și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic la nivelul

Regiunii Centru

Prioritatea 3.1: Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice

Măsuri:

3.1.1 Protecția mediului înconjurător, la nivelul componentelor majore (aer, apă, sol) prin sprijinirea acțiunilor ce vizează diminuarea populației generate de activitățile economice

3.1.2 Susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor la nivel județean și regional

3.1.3 Construcția, amenajarea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (de pildă: stații de epurare, stații de pre-epurare, rezervoare de apă, surse de apă potabilă, rigole pentru regularizarea albiilor râurilor etc.)

Prioritatea 3.2 Conservarea biodiversității

Măsuri

3.2.1. Protecția, conservarea sau refacerea diversității biologice pentru situri Natura 2000 sau diferite arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție

3.2.2. Conservarea și protecția biodiversității din habitatele naturale, în special a celor forestiere

Prioritatea 3.3 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Măsuri

3.3.1. Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora

3.3.2. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice

Prioritatea 3.4 Creșterea utilizării resurselor alternative de energie

Măsuri

3.4.1. Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de energie

3.4.2. Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice

Prioritatea 3.5 Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic

Măsuri

3.5.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie

3.5.2. Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice

		<p>3.5.3. Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice</p> <p>3.5.4. Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural</p> <p>3.5.5. Eficientizarea transportului urban durabil</p>
<p>4. DEZVOLTAREA ZONELOR RURALE, SPRIJINIREA AGRICULTURII ȘI SILVICULTURII</p>	<p>Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora</p>	<p>Prioritatea 4.1: Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole</p> <p>Măsuri</p> <p>4.1.1. Modernizarea exploatațiilor agricole prin susținerea investițiilor în domeniu</p> <p>4.1.2. Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații</p> <p>4.1.3. Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură</p> <p>4.1.4. Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură</p> <p>4.1.5. Crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural</p> <p>4.1.6. Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli</p> <p>Prioritatea 4.2. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional</p>

Măsuri

4.2.1. Modernizarea exploatațiilor silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice

4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier

4.2.3. Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole

4.2.4. Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor

Prioritatea 4.3. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru

Măsuri

4.3.1. Susținerea afacerilor în domeniul economic neagricol

4.3.2. Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural

4.3.3. Promovarea utilizării instrumentelor geomatice pentru creșterea atractivității zonelor rurale

Prioritatea 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru

Măsuri

4.4.1. Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă

		<p>4.4.2. Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare</p> <p>4.4.3. Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere</p> <p>4.4.4. Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale</p> <p>Prioritatea 4.5. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare</p> <p>Măsuri:</p> <p>4.5.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural</p> <p>4.5.2. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural</p> <p>4.5.3. Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială</p>
<p>5. CREȘTEREA ATRACTIVITĂȚII TURISTICE REGIONALE, SPRIJINIREA ACTIVITĂȚILOR CULTURALE ȘI RECREATIVE</p>	<p>Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative</p>	<p>Prioritatea 5.1. Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic</p> <p>Măsuri</p> <p>5.1.1. Amenajarea de trasee, căi de acces și locuri de vizitare și dezvoltarea managementului destinațiilor turistice</p> <p>5.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii din stațiunile balneare și montane</p>

5.1.3. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică

Prioritatea 5.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite

Măsuri

5.2.1. Modernizarea / reabilitarea structurilor de primire turistică și de agrement

5.2.2. Dezvoltarea structurilor de primire turistică și de agrement

Prioritatea 5.3. Promovarea destinațiilor turistice din Regiunea Centru

Măsuri

5.3.1. Crearea și modernizarea centrelor și punctelor de informare turistică

5.3.2. Dezvoltarea activităților de publicitate turistică

5.3.3. Sprijinirea organizării și participării la evenimente destinate promovării turistice

Prioritatea 5.4. Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale

Măsuri

5.4.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii culturale și

		<p>recreative</p> <p>5.4.2. Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial, susținerea evenimentelor culturale</p>
<p>6. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, CREȘTEREA INCLUZIUNII SOCIALE</p>	<p>Dezvoltarea resurselor umane în special prin îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație, creșterea ocupării și calității forței de muncă, creșterea incluziunii sociale și a calității vieții, precum și contracararea efectelor declinului demografic</p>	<p>Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenariat</p> <p>Măsuri</p> <p>6.1.1. Facilitatea accesului la educație, perfecționare profesională și calificare a persoanelor care activează în special în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenariat</p> <p>6.1.2. Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții</p> <p>6.1.3. Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernanțe</p> <p>Prioritatea 6.2 Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional</p> <p>Măsuri</p> <p>6.2.1. Sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă</p>

6.2.2. Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă

6.2.3. Facilitarea accesului la oferta de locuri de muncă

Prioritatea 6.3 Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate

Măsuri

6.3.1. Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate

6.3.2. Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii în rândul persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social

6.3.3. Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă

6.3.4. Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale

Prioritatea 6.4 Contracurarea efectelor declinului demografic

Măsuri

6.4.1. Sprijinirea familiilor tinere cu copii prin acces la servicii suport

6.4.2. Sprijinirea accesului tinerilor pe piața muncii

6.4.3. Sprijinirea inițiativelor ce vizează diminuarea efectelor schimbărilor demografice pe piața muncii (creșterea numărului de lucrători vârstnici)

Concluzii

Documentul strategic de la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru este construit în mare măsură pe principalele direcții ale strategiei de la nivel european Europa 2020. Totuși, se remarcă 3 domenii strategice noi – *Creșterea atractivității turistice, Dezvoltarea zonelor rurale și Sprijinirea activităților culturale și recreative*. Se remarcă de asemenea lipsa oricărui obiectiv strategic cu privire la serviciile publice și actul de guvernare, singura mențiune fiind prioritatea 6.3 din cadrul dimensiunii de dezvoltare a resurselor umane, creșterea incluziunii sociale, dar aceasta vizează doar componenta de servicii sociale în relație cu probleme de discriminare și excluziune socială.

Strategia are la bază o analiză pe 6 domenii strategice

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale

Principala direcție de acțiune vizează dezvoltarea policentrică prin sprijinirea și dezvoltarea orașelor mari ca poli de atracție ai regiunii. Portofoliul de proiecte menționează ca orașe mari: Brașov, Alba Iulia, Tîrgu Mureș, Sibiu, Sfântu Gheorghe și Miercurea Ciuc. Se urmăresc efecte multiplicatoare care să aducă un aport pozitiv pentru orașele mai mici sau comunele adiacente acestor mari orașe. Cu privire la orașele mici se urmărește regenerarea economică și socială prin soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială – însă strategia nu precizează programe concrete în acest sens. Restul priorităților din această dimensiune vizează în mare măsură reabilitarea infrastructurii de transport, tehnico-edilitară, educație, sănătate, socială și situații de urgență.

2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării

A doua dimensiune vizează în principal sprijinirea activităților de inovare și modernizare a IMM-urilor și dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare. Portofoliul de proiecte menționează "construcția și dezvoltarea de parcuri industriale, parcuri tehnologice și centre de transfer tehnologic, dezvoltarea de clustere, parcuri agro-industriale, centre de afaceri, incubatoare de afaceri" ca și obiective generale dar nu există mențiuni specifice cu privire modul în care vor fi realizate și când anume. O posibilitate ar fi cuplarea acestor două obiective cu datele provenite în urma analizei socio-economice pentru a identifica oportunitățile oferite de principalele orașe.

3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie

A treia dimensiune are în vedere 5 direcții mari de acțiune, anume (1) protecția mediului înconjurător și dezvoltarea infrastructurii tehnice, (2) conservarea biodiversității – de menționat aici că din numărul total al siturilor Natura 2000 declarate în România, 21,5% sunt pe teritoriul Regiunii Centru (114), (3) diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, (4) utilizarea resurselor regenerabile de energie – de

menționat că la nivelul Regiunii Centru cel mai mare potențial al surselor regenerabile de energie îl deține biomasa, urmată de micro-hidroenergie și energie solară, la polul opus fiind energia eoliană și energia geotermală și (5) îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic. Portofoliul de proiecte precizează un număr de 119 propuneri în valoare de 979 mil. Euro însă nu specifică nimic în plus. De asemenea, activitatea și strategia ADI Sepsi ar trebui să fie corelată cu obiectivele de la nivel regional (fapt care nu este evident din analiza documentului respectiv).

4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

A patra dimensiune a planului strategic al Regiunii Centru este focalizată pe componenta de dezvoltare rurală. Numărul populației rurale din Regiunea Centru totalizează 1,028,971 locuitori, reprezentând 40,8% din totalul populației regiunii la nivelul anului 2011, Harghita și Covasna fiind județele cu cea mai mare pondere (56% respectiv 50%). Din punct de vedere economic, Regiunea Centru se remarcă (negativ) prin predominanța exploatațiilor agricole de dimensiuni mici, forța de muncă îmbătrânită, ponderea scăzută a muncii mecanizate în procesul de producție și o valoare scăzută a veniturilor obținute. Totuși, există un potențial agricol semnificativ, cele 1869,4 mii hectare reprezentând 54,8% din suprafața totală a regiunii și 12,8% din suprafața agricolă a României. Un aspect pozitiv al Regiunii centru este potențialul turistic, numărul pensiunilor turistice și agroturistice din Regiunea Centru depășind 1000, iar cel al locurilor de cazare oferite ajungând la aproape 19 000. Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României și 34,4% din pensiunile turistice. Strategia urmărește (1) **modernizarea procesului de exploatare agricolă** prin adoptarea unor tehnologii moderne, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole; (2) **valorificarea în mod durabil a resurselor forestiere** (vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane; cu un volum de 4,4 milioane mc de lemn recoltat în anul 2011, Regiunea Centru este al doilea bazin de recoltare forestieră al României și prima regiune în ce privește producția de cherestea); (3) **îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru** (în 2011 la nivel rural doar 70,9% din total comunelor din regiune erau racordate la rețelele publice de alimentare cu apă potabilă, 53,5% erau legate la rețeaua de gaze naturale și 29,7 % dispuneau de instalații de canalizare publică); (4) dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare. Pe această dimensiune Planul de Dezvoltare al Regiunii cuprinde 518 propuneri de proiecte în valoare de 614 mil. euro.

5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative

Conform strategiei Regiunii Centru, formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural. Dacă analizăm o serie de date statistice privind activitatea turistică se observă un potențial al

regiunii: numărul total de turiști cazați în anul 2012 (1640,4 mii, ceea ce reprezintă 21,4% din totalul turiștilor cazați în România), pe primul loc la nivel național. Ponderea turiștilor străini în 2012 era de 18% la nivelul regiunii (21,6% la nivel național). Durata medie a șederii turiștilor în regiune în 2012 - de 2,2 zile - este mai redusă decât la nivel național (2,5 zile), înregistrându-se diferențe notabile între județe. Principalele direcții de dezvoltare vizează: (1) punerea în valoare a patrimoniului natural și antropoc (prin amenajarea unor trasee/căi de acces montane, modernizarea infrastructurii stațiunilor balneare); (2) dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite (Regiunea Centru deține 37,9% din pensiunile agroturistice ale României, 34,4% din pensiunile turistice și 33,6% din numărul cabanelor cu o densitate a unităților de cazare de 4,48 unități/kmp comparativ cu media națională de 2,45); (3) promovarea/marketing-ul obiectivelor turistice și dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale. Totuși la nivelul județelor, Covasna se situează pe ultimul loc din perspectiva structurilor de primire turistică cu 100 unități (conform analizei realizate de ADR Centru) comparativ cu 646 cât deține Brașovul (primul loc).

6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Ultima dimensiune a Planului Strategic de Dezvoltare a Regiunii Centru vizează resursa umană. Există patru obiective specifice în acest sens: (1) îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții (investiții în formare profesională continuă, calificare, recalificare sau reconversie profesională), (2) creșterea ocupării prin facilitarea accesului la locuri de muncă precum și prin mobilitate profesională, (3) creșterea incluziunii sociale a categoriilor defavorizate și îmbunătățirea serviciilor sociale și (4) reducerea efectelor demografice negative (ponderea vârstnicilor a crescut de la 9,7% în 1990 la 19,4% în anul 2011). Această dimensiune este cea mai redusă din punctul de vedere al proiectelor propuse, fiind propuse doar 24 de proiecte în valoare de aprox. 40 mil. Euro.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020⁵⁹

Specializarea inteligentă⁶⁰ (RIS3) la nivel regional este un concept recent promovat de Comisia Europeană odată cu adoptarea Strategiei Europa 2020, pentru a răspunde nevoii de a justifica mai bine investițiile în cercetare, dezvoltare și inovare (CD&I) realizate prin politica de coeziune a UE.

⁵⁹ Informațiile din această secțiune, în special cele descriptive sunt preluate direct sau adaptate din documentul final - Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020, disponibil la următoarea adresă: <http://www.adrcentru.ro/Lista.aspx?t=StrategiaSpecializareInteligentă>

⁶⁰ Documentul definește termenul de specializare inteligentă astfel: Specializarea inteligentă înseamnă identificarea caracteristicilor și atuurilor unice ale fiecărei regiuni, evidențierea avantajelor competitive ale fiecărei regiuni, precum și cooptarea partilor interesate și a resurselor de la nivel regional în jurul unei viziuni axate pe criteriul excelenței asupra viitorului acestora

Strategia de specializarea inteligentă constituie, de asemenea, un instrument puternic pentru soluționarea provocărilor sociale, de mediu, climatice și energetice, precum schimbările demografice, eficiența resurselor, securitatea energetică și rezistența în fața schimbărilor climatice. Concentrându-se pe elementele care îi conferă unei regiuni cel mai mare potențial competitiv, specializarea inteligentă contribuie la poziționarea regiunii pe piețe/nișe specifice la nivel global și în lanțul internațional de valori.

Conform ADR Centru, documentul a fost realizat în parteneriat cu mediul de afaceri, mediul academic și administrația publică, utilizând o serie de instrumente de cercetare cantitativă (chestionare) care au vizat identificarea domeniilor cu potențial de dezvoltare inteligentă și indicarea unor priorități și segmente economice de interes ridicat din perspectiva actorilor enumerați anterior

Documentul are la bază o **Diagnoză a Regiunii Centru**⁶¹, document de analiză longitudinală pe o perioadă de peste 5 ani a principalelor domenii de interes (localizare geografică, demografie, economie, educație, sănătate, turism, agricultură, infrastructură, forța de muncă, zone rurale) dublată de o serie de analize specifice pe următoarele domenii de interes regional:

- Cercetare, inovare, transfer tehnologic
- Industria auto
- Sector IT
- Sector lemn-mobilă
- Industria de textile-confecții
- Industria alimentară
- Turism balnear
- Mediu sustenabil
- Sector farmaceutic și medical

În secțiunea următoare am realizat o sinteză a scopului general, obiectivelor și priorităților strategice stabilite prin intermediul acestui document.

⁶¹ Documentul poate fi accesat la următoarea adresă:
http://www.adrcentru.ro/Document_Files/Diagnoza%20Regiunii%20Centru_xhs523.pdf

Viziune:

Regiunea Centru construiește inovativ o economie bazată pe cunoaștere și grijă față de mediul înconjurător, prin participarea activă a locuitorilor săi, respectând principiile cooperării și parteneriatului și valorificând atuurile economice și sociale și specificul său regional

Direcții strategice	Priorități	Observații
1. Construirea unei culturi economice a inovării	1.1 Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale întreprinderilor 1.2 Sprijinirea întreprinderilor inovative în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană 1.3 Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare 1.4 Susținerea activităților clusterelor inovative și a altor structuri de cooperare economică 1.5 Susținerea orașelor „inteligente” (transport urban, energie etc.)	Principalele măsuri vizează sprijinirea IMM-urilor în activitățile de inovare și cercetare prin dezvoltarea de infrastructură specifică, sprijin resurse financiare, suport în acțiuni de antreprenariat și deschidere de noi firme
2. Cercetarea în sprijinul afacerilor regionale	2.1 Crearea și modernizarea infrastructurii de cercetare din cadrul entităților publice și private 2.2 Valorificarea potențialului de cercetare prin sprijinirea activității Cercetătorilor 2.3 Crearea de parteneriate viabile între cercetare, mediul de afaceri și autorități publice 2.4 Dezvoltarea rețelelor de transfer tehnologic	Principalele măsuri vizează dezvoltarea infrastructurii de cercetare, încurajarea parteneriatelor între entități care desfășoară activități de CDI, transfer de cunoaștere din domeniul științific în economie (transfer tehnologic)
3. Domenii de excelență pentru o dezvoltare inteligentă	3.1 Crearea și dezvoltarea polilor de excelență și a rețelelor de centre de excelență în sectoarele economice prioritare 3.2. Sprijinirea companiilor inovative care activează în domeniile de excelență 3.3 Susținerea Cercetării-dezvoltării-inovării în domeniile de excelență 3.4 Dezvoltarea brandurilor regionale	Principalele măsuri vizează dezvoltarea unor centre de excelență în CDI, sprijinirea activităților de CDI, dezvoltarea unor produse și branduri specifice regionale
4. Competențe	4.1 Modernizarea infrastructurii de	Principalele măsuri vizează

profesionale pentru economie bazată pe cunoaștere	educație și formare profesională în domeniile de excelență 4.2 Îmbunătățirea pregătirii profesionale în domeniile regionale de excelență 4.3 Creșterea competențelor antreprenoriale în domeniile regionale de excelență 4.4 Îmbunătățirea abilităților de utilizare a tehnologiilor IT în domeniile de excelență	dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională, creșterea accesului la infrastructura de educație/formare, dezvoltarea unor programe de formare în domeniile de excelență
5. Cooperare inter-regională la nivel european	5.1 Sprijinirea participării întreprinderilor inovative la diverse rețele internaționale de cooperare economică 5.2 Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele internaționale de cercetare	Principalele măsuri vizează integrarea agenților economici regionali la rețeaua europeană de afaceri, facilitarea cooperării la nivel european, programe de schimb și mobilități pentru cercetători

Concluzii

Documentul prezentat are la bază o serie de analize, relativ detaliate pe domenii de interes, fapt care îi conferă un grad ridicat de relevanță prin caracterul empiric. Totuși există o serie de probleme care reduc eficacitatea aplicării strategiei propuse și implicit posibilitatea de a valorifica datele culese și analizate în secțiunea de diagnoză:

1. Datele care stau la baza diagnozei sunt bogate și sunt ulterior detaliate pe o serie de domenii de interes (aspect pozitiv) însă **nu există o secțiune de sinteză și concluzii** care să scoată în evidență principalele elemente identificate ca fiind semnificative, relevante și necesar a fi luate în considerare pentru faza strategică. Practic, documentele de analiză au un caracter descriptiv în locul unuia analitic, astfel că posibilitatea utilizării lor pentru procesul de planificare strategică este îngreunată.

2. **Domeniile de excelență pentru specializarea inteligentă nu sunt identificate și nu sunt menționate în mod direct.** Deși analiza realizată de către ADR Centru a implicat un proces de cooperare și implicare a unor actori importanți din domenii diverse (academic, economic, administrație publică), iar o componentă a vizat tocmai identificarea împreună cu aceștia a domeniilor cu potențial de specializare inteligentă (domeniilor de excelență), în final, aceste domenii nu sunt menționate explicit în niciunul dintre documentele aferente acestei strategii. Ele însă pot fi deduse pe de-o parte din construcția chestionarelor unde sunt menționate următoarele domenii:

Chestionar privind identificarea domeniilor de excelență pentru specializarea	Chestionar suport pentru elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă a
---	--

inteligentă a Regiunii Centru	Regiunii Centru
Industria alimentară Industria și serviciile IT Industria de construcții auto și subansamble Industria aeronautică Industria de prelucrare a lemnului și mobilă Turismul balnear	Agricultură Silvicultură și exploatare forestieră Industrie (extractivă, forestieră, textilă, energetică etc.) Construcții Comerț Transport și depozitare Turism TIC (ITC) Servicii pentru întreprinderi Servicii pentru populație

De asemenea nu există un document de analiză și sinteză a activității de culegere a datelor prin chestionar de la stakeholderii locali, astfel că e dificil de identificat exact care au fost domeniile de excelență indicate de către aceștia. În plus, chiar dacă am lua domeniile pe care s-au realizat documentele de analiză specifică – anume (1) cercetare, inovare, transfer tehnologic, (2) industria auto, (3) sector IT, (4) sector lemn-mobilă, (5) industria de textile-confecții, (6) industria alimentară, (7) turism balnear, (8) mediu sustenabil, (9) Sector farmaceutic și medical – nu este clar cum s-a ajuns la selectarea acestora și acestea sunt prea multe ca număr și prea vaste ca acoperire și astfel nu respectă definiția utilizată în cadrul documentului privind specializarea inteligentă – adică acele caracteristici care prezintă avantaj competitiv.

4. Direcțiile strategice sunt relativ clare, bine formulate, în schimb operaționalizarea acestora la nivel de priorități dar mai ales la nivel de măsuri suferă – există **un nivel semnificativ de suprapuneri** în special pe zona măsurilor între prioritățile care aparțin unor direcții strategice diferite (de exp. dezvoltarea infrastructurii de CDI apare ca măsură la 4 direcții strategice diferite). În plus **unele măsuri au un caracter mult prea general și vor fi greu de evaluat ulterior** din perspectiva rezultatelor sau a nivelului de eficacitate pe care l-au avut (nu sunt exprimate în indicatori măsurabili).

Documente la nivel județean

Strategia județului Covasna 2015-2020

Strategia Județului Covasna 2015-2020 reprezintă un document esențial de planificare strategică la nivel județean pentru următoarea perioadă. Documentul este construit pe baza unor elemente fundamentale: probleme strategice, surse de avantaj competitiv, factori strategici cheie, viziune de dezvoltare și direcții strategice. În continuare prezentăm sinteza acestor elemente:

Viziune

Județul Covasna va reprezenta un model de dezvoltare și cooperare comunitară, ce integrează dezvoltarea rurală și urbană într-o structură coerentă, cu o cultură și identitate locală bogate și bine definite, cu o economie diversă, capabilă să utilizeze structural zonele de avantaj competitiv specifice (agricultură, cultură, turism, IT etc.).

Probleme strategice

- Județul prezintă probleme sistemice în ceea ce privește atractivitatea pentru locuitori – sporul migratoriu negativ în special la nivelul populației educate precum și trendul de îmbătrânire reprezintă provocări strategice majore pe termen mediu și lung
- Expunerea populației la riscul de sărăcie (circa 20%), cu posibile efecte asupra administrației locale pe termen mediu și lung (necesitatea dezvoltării sau suplimentării unor servicii în domeniul protecției sociale) și asupra dezvoltării economice locale (putere de cumpărare, consum, atractivitate pentru agenții economici)
- Ponderea populației cu studii superioare (9,8%) prezintă vulnerabilități în ceea ce privește atragerea și dezvoltarea unor sectoare economice bazate pe cunoaștere precum zona CDI
- Sectoarele cu cel mai mare număr de angajați din județ, dar și cu cele mai ridicate valori și ponderi ale cifrei de afaceri, sunt ca productivitate sub media națională
- Rata de ocupare a populației reprezintă o problemă sensibilă, valorile ratei șomajului fiind constant peste cele naționale
- Salariile angajaților din județ sunt cu 25% mai mici decât cele de la nivel național. La nivelul anului 2013, potrivit datelor INS, 5% din salariați activau în domenii plasate peste media națională, o pondere ce indică prezența unor resurse de consum intracomunitar reduse
- Potențialul turistic nu este exploatat la acest moment la nivelul posibilităților
- Ritm de dezvoltare diferit între comunitățile din județ fapt care poate conduce la creșterea disparităților intra-județene
- Turismul apare ca un factor strategic important la nivelul comunităților locale - o strategie armonizată la nivel județean care să conecteze obiectivele de la nivelul

comunităților locale și care să țină cont de specificul local (resursele naturale, infrastructură, profil turistic) ar putea oferi un grad mai ridicat de coerență și implicit un impact mai mare.

Factori strategici cheie

- Cultură și identitate locală
- Cooperare și dezvoltare comunitară
- Educație și integrare tehnologică în zone cu avantaj competitiv (agricultură, turism, cultură)

Direcții strategice de dezvoltare - direcțiile strategice de dezvoltare reprezintă principalii vectori de evoluție a comunității pe termen mediu și lung. Ei sunt sintetizați prin corelarea analizei problemelor strategice, surselor de avantaj competitiv și viziunii de dezvoltare. Aceste direcții de dezvoltare subsumează planuri tactice și operaționale.

- Județul trebuie să investească puternic în educația preuniversitară în termeni de reducere a abandonului școlar, de specializare în domenii solicitate de economia locală și de dezvoltare a infrastructurii educaționale. Vor trebui explorate și forme de educație non-formală sau în afara unor programe educaționale pe termen lung care să permită populației care dorește să își dezvolte afaceri în domenii precum agroturismul să dobândească cunoștințele necesare.
- Județul trebuie să atragă și să dezvolte specializări de educație superioară de calitate (bine definite, corelate cu prioritățile strategice), capabile să susțină sursele de avantaj competitiv. Acest lucru presupune cooperarea cu universități de prestigiu interesate să delocalizeze specializări la nivel local. Sectoare precum IT-ul sau clusterelor puternic specializate și bazate pe cercetare nu pot să existe și să se dezvolte în lipsa unei resurse umane locale instruite.
- Comunitățile urbane din județ trebuie să își asume structurat rolul de micro-centre pentru comunitățile rurale din zona de influență, cu accent pe dezvoltarea serviciilor publice și private necesare și pe funcția de centre comerciale și culturale. Acest model în care centrele urbane devin zone suport pentru arealul rural și se dezvoltă prin serviciile oferite mediului rural este relativ unic și datorat specificului județului.
- Județul trebuie să investească semnificativ în ceea ce privește dezvoltarea profilului cultural și al industriilor creative, o zonă cu avantaj competitiv semnificativ.
- Județul trebuie să reia inițiativa de cartare a patrimoniului cultural la nivelul tuturor comunităților rurale pentru a realiza o hartă a potențialului cultural ce poate fi utilizat ulterior. Micile comunități rurale dețin un potențial cultural rar întâlnit, care poate fi exploatat național și internațional. Consiliul Județean poate juca un rol cheie finanțând astfel de inițiative și oferind suport pentru ca anumite proiecte locale să se permanentizeze și să fie integrate într-un repertoriu județean.
- Județul trebuie să investească în realizarea unei strategii de marketing teritorial și a unui

brand specific.

- Județul trebuie să își asume în mod structural rolul de coordonare la nivelul dezvoltării comunitare. Specificul administrativ al județului face ca rolul Consiliului Județean în stimularea unei coerențe funcționale a dezvoltării urbane și rurale să fie esențial.
- Județul trebuie să stimuleze zonele din agricultură unde deține avantaj în termeni de competitivitate.
- Datorită dimensiunii însemnate și situației precare a mediului rural, Consiliul Județean trebuie să faciliteze îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale prin sprijinirea dezvoltării infrastructurii și creșterea competitivității sectorului agricol și silvic.
- Cadrul natural deosebit al județului trebuie protejat și valorificat sustenabil. Habitatele naturale și ariile naturale protejate trebuie conservate și extinse. Condiția de bază care trebuie îndeplinită pentru conservarea și valorificarea sustenabilă a acestui patrimoniu este formarea de specialiști în domeniu și dezvoltarea Serviciului Public Județean de Protecție a Naturii. Identificarea și utilizarea surselor alternative de finanțare pentru implementarea acestor operațiuni și pentru creșterea gradului de conștientizare și informare a populației cu privire la importanța protecției naturii este imperativ necesară.
- Grupurile de Acțiune Locală (GAL-urile) vor juca un rol tot mai important în stabilirea priorităților și în distribuirea unei părți a resurselor financiare destinate mediului rural. În acest context, Consiliul Județean trebuie să sprijine GAL-urile în elaborarea și implementarea proiectelor ce vizează dezvoltarea comunităților rurale și creșterea competitivității producătorilor locali.
- Județul trebuie să valorifice potențialul forestier printr-o mai bună utilizare a modului în care resursele sunt valorificate la nivel de export (grad de prelucrare) și în ceea ce privește stimularea exportului de mobilă.
- Turismul reprezintă o prioritate evidentă pentru județul Covasna. Potențialul este dat și de faptul că acest domeniu este o zonă cu productivitate peste media națională. Județul poate stimula comunitățile locale în dezvoltarea unui profil bine definit de turism (cultural, balnear, agroturism) și poate coordona dezvoltarea unei hărți integrate a capacităților de turism la nivel local. Turismul integrat are o bază solidă în această zonă cu identitate comunitară specifică. Aproximarea de o zonă cu atracție turistică majoră (Brașov) trebuie speculată în ceea ce privește atragerea fluxurilor de turiști. Toate aceste inițiative ar duce la scăderea gradului de dependență pe care îl are turismul balnear în această regiune față de guvernul central (biletele subvenționate pentru pensionari și persoane cu diverse afecțiuni cardiace).
- În domeniul turismului există capacități majore, neutilizate, ce pot fi speculate. Un exemplu este dezvoltarea unei “zone turistice a urșilor” axată pe turismul de familie (dincolo de cel tradițional, de vânătoare).
- Dezvoltarea coerentă a turismului presupune inițiative și resurse dedicate resursei umane care activează în această zonă- inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea inițiativelor agroturistice la nivelul comunităților rurale mici.

- Capitalul investițional străin este prezent în mod semnificativ în județ. El are capacitate de dezvoltare semnificativă dacă județul răspunde la principalele probleme cu care se confruntă acesta (educația și infrastructura).
- Comunitățile urbane din județ au capacități semnificative de dezvoltare, pe paliere diferite. Este de dorit ca județul să ofere susținere în ceea ce privește cooperarea acestora în ideea unei funcționalități diferite la nivel de județ (organisme de coordonare specifice, programe comune, facilitarea comunicării permanente).
- Eforturile trebuie să se concentreze spre creșterea ponderii sectoarelor aflate în dezvoltare (agricultură, silvicultură, turism, cultură) în economia locală din moment ce ele se dovedesc competitive. Aici pot fi identificate domeniile cu potențial de clusterizare ridicat. La momentul de față există inițiative concrete de funcționalizare a clusterelor, ceea ce reprezintă una din provocările perioadei următoare.
- Valorificarea capacității deosebite existente la nivelul județului în ceea ce privește potențialul de clusterizare (know-how și experiența existentă) trebuie continuată. Este foarte importantă conectarea diferitelor clusteruri existente (IT, turism, mobilă, agricultura, green energy) într-un mecanism capabil să fructifice avantajul competitiv pentru județ.
- Provocare strategică majoră pentru județul Covasna este reprezentată de capacitatea de integrare a IT-ului, cercetării și transferului tehnologic în dezvoltarea zonelor cu avantaj competitiv (agricultură, turism balnear, cultură, IT). Un exemplu este reprezentat de posibilitatea de transformare a spitalului de cardiologie din Covasna în centru internațional de cercetare în domeniu.
- Fostele zone miniere pot fi regândite, reconvertite și refuncționalizate. Există modele internaționale de bune practici care pot fi replicare și posibilele surse de finanțare europene destinate acestui tip de comunități ar trebui identificate și dezvoltate aplicații.
- Sectorul informații și comunicații este unul din puținele sectoare care a crescut în perioada de criză și poate reprezenta o potențială sursă de avantaj competitiv. Dezvoltarea dimensiunilor sectorului și creșterea potențialului educațional local pot aduce avantaj competitiv.
- În domeniul dezvoltării durabile și a schimbărilor climatice județul trebuie să își dezvolte strategii sectoriale care să pornească de la date empirice privind situația prezentă (analiza celor 103 indicatori IDDR) și să identifice impactului problemelor climatice (secetă, inundații) asupra altor sectoare conexe (agricultură, dezvoltare urbană).
- Industria prelucrătoare aduce o stabilitate necesară județului. Ea trebuie menținută și susținută. Pe de altă parte, este esențial ca județul să dezvolte soluții complementare și alternative la acest tip de activitate economică. Comunitatea trebuie să-și cultive tradițiile și avantajele în sectoarele încă puțin dezvoltate, dar competitive, pentru a crea un lanț economic în care să fie cuprinse mai multe domenii și implicit mai multă forță de muncă, asumându-și faptul că acesta este un proces de lungă durată.
- Județul trebuie să valorifice factorii favorabili interni (capacitate administrativă crescută

la nivel de Consiliu Județean) și externi (noul ciclu de programare al UE, zonele de interes strategic la nivel de regiune Centru relevante pentru comunitate - creșterea atractivității turistice, dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea activităților culturale și recreative, dezvoltare urbană durabilă) pentru a specula la maximum accesul la surse de finanțare extrabugetare în viitor.

- Județul trebuie să construiască o capacitate proprie sau în colaborare cu societatea civilă de susținere a comunităților mai puțin pregătite în ceea ce privește accesul la fonduri europene (în principal în pregătirea resursei umane și dezvoltarea capacității de management de proiect). Mecanisme testate cu succes de tipul agentului de dezvoltare locală sau al facilitatorului comunitar pot fi funcționale și necesare în viitorul apropiat.
- Județul trebuie să prioritizeze atragerea și menținerea talentelor prin susținerea CDI, a tinerilor antreprenori și a parteneriatelor strategice cu universitățile.
- Județul trebuie să își îmbunătățească mecanismele de cooperare dintre autoritățile publice, mediul de afaceri și societatea civilă, pentru a încuraja dezvoltarea capitalului social, a transferului de oportunități și idei dintre acestea. Județul deține capacități latente care pot fi activate prin setarea acestora în rețele.

Planul strategic de dezvoltare este completat de o serie de documente menite să faciliteze procesul de implementare:

- Planul de monitorizare a planului strategic de dezvoltare a județului Covasna 2015 – 2020
- Planul de Obiective strategice pentru dezvoltarea județului Covasna
- Planul de acțiune pentru perioada 2015-2020

Concluzii și relevanța pentru municipiul Sfântu Gheorghe

1. La nivel județean, Planul strategic de dezvoltare județean reprezintă un instrument extrem de important din perspectiva identificării factorilor strategici cheie și a direcțiilor strategice de dezvoltare. Autoritățile locale trebuie să acorde o atenție sporită acestui document deoarece dezvoltarea locală trebuie să fie integrată în procesul mai larg al dezvoltării județene. Capacitatea ridicată de colaborare între autoritățile locale și cele județene ar trebuie să fie un motiv în plus pentru a realiza un proces de dezvoltare integrat.

2. Principalele direcții de dezvoltare la nivel județean se suprapun în mare măsură peste cele definite la nivel local, în special în domeniul culturii, turism, educație, competitivitate economică. În aceste domenii proiectele ulterioare de dezvoltare vor avea la dispoziție un cadru strategic clar la nivel județean, fapt care ar trebui să faciliteze definirea și adoptarea propriilor proiecte, în concordanță cu nivelul județean.

Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în județul Covasna 2014-2020

OBIECTIV GENERAL

Obiectivul general al strategiei îl constituie dezvoltarea sistemului de servicii sociale specializate existent în județul Covasna în vederea asigurării accesibilității, transparenței și coerenței sistemului în beneficiul persoanei ori familiei, aflată în situații specifice de vulnerabilitate sau de risc de excludere socială.

Sistemul de servicii sociale îndeplinește în principiu două funcții esențiale:

- oferă suport focalizat, profesionalizat și susținut de resurse pentru nevoi urgente speciale; acest suport este complementar sistemului de suport general și se acordă persoanelor lipsite de resursele elementare necesare pentru a face față unor nevoi acute;
- oferă suportul necesar pentru refacerea și dezvoltarea capacităților de a face față situațiilor dificile (bătrâni singuri, izolați). Prin această funcție se încearcă menținerea sau restaurarea capacității de viață autonomă (Bălașa, 2003, 5).

Direcția își propune ca până în anul 2020 locuitorii județului să aibă la dispoziție o gamă largă de servicii și prestații sociale, ușor accesibile, de calitate și adaptabile nevoilor individuale și globale ale beneficiarului.

Grupuri țintă ale serviciilor sociale

1. Copii

- Copiii aflați la risc de separare de părinți
- Copiii separați de părinți
- Copiii părăsiți în unități sanitare
- Tinerii beneficiari ai unei măsuri de protecție
- Copiii abuzați, neglijați sau supuși exploatării
- Copiii delincvenți
- Copiii cu dizabilități, HIV/SIDA și boli cronice grave
- Copiii cu tulburări de comportament

2. Persoane adulte

- Persoane vârstnice
- Persoane cu handicap

- Persoane adulte aflate în situație de risc (persoane adulte supuse exploatării, violenței domestice, traficului de persoane etc.)

Merită reținut că la nivelul acestui document nu se menționează persoanele care fac parte din categorii sociale defavorizate (minorități).

NEVOI PRIORITARE DE DEZVOLTARE A SERVICIILOR SOCIALE IDENTIFICATE

<p>Nevoi identificate în domeniul protecției drepturilor copilului</p>	<p>1.1 Sprijinirea menținerii copiilor în familia naturală prin prevenirea abandonului copiilor și a instituționalizării.</p> <p>1.2 Oferirea serviciilor de calitate, corespunzătoare standardelor minime obligatorii și nevoilor individuale ale copiilor din sistemul de protecție.</p> <p>1.3 Soluționarea cazurilor copiilor părăsiți în spitale</p> <p>1.4 Asigurarea unor servicii specializate pentru copiii cu probleme speciale</p> <p>1.5 Asigurarea de servicii specializate pentru copii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal și pentru copiii cu probleme de comportament din sistemul de protecție a copilului</p> <p>1.6 Reabilitarea/extinderea capacității unor servicii</p> <p>1.7 Sprijinirea tinerilor din sistemul de protecție a copilului în vederea integrării socio-profesionale</p> <p>1.8 Intervenția în cazul mamelor minore</p>
<p>Nevoi identificate în domeniul protecției persoanelor cu dizabilități</p>	<p>2.1 Consolidarea sistemului actual și asigurarea calității serviciilor prin îmbunătățire și dezvoltare</p> <p>2.2 Crearea de noi servicii și dezvoltarea celor existente care să corespundă nevoilor specifice din județ</p>
<p>Nevoi identificate în domeniul protecției persoanelor vârstnice</p>	<p>3.1 Menținerea serviciilor de îngrijire la domiciliu</p> <p>3.2 Crearea unor noi servicii rezidențiale și de zi</p>
<p>Nevoi identificate în domeniul protecției persoanelor/famiilor aflate în nevoie</p>	<p>4.1 Combaterea și prevenirea traficului de persoane</p> <p>4.2 Combaterea violenței în familie și protecția victimelor violenței în familie</p> <p>4.3 Dezvoltare de servicii de consiliere și suport</p> <p>4.4 Dezvoltarea resurselor umane implicate în protecția copilului și asistența socială</p> <p>4.5 Sensibilizarea societății în vederea incluziunii sociale a persoanelor asistate și dezvoltarea unor programe de integrare pe piața muncii</p> <p>4.6 Menținerea cooperării și parteneriatului public-privat</p>

OBIECTIVE STRATEGICE PENTRU DEZVOLTAREA SERVICIILOR SOCIALE ÎN JUDEȚUL COVASNA

1. Furnizarea unor servicii sociale conform nevoilor, pentru toate categoriile de beneficiari, la nivel județean
2. Creșterea calității serviciilor oferite beneficiarilor
3. Asigurarea personalului care să răspundă nevoilor complexe ale beneficiarilor, în conformitate cu standardele minime obligatorii

Asociații non-guvernamentale care activează la nivel județean

Conform Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale în județul Covasna, la nivel județean există 10 asociații sau organizații non-guvernamentale care sunt active, conform evidenței Agenției Județene pentru Plăți și Inspecție Socială Covasna:

1	Fundația Creștină Diakónia	<ul style="list-style-type: none"> • Îngrijire socio-medicală la domiciliu - Sfântu Gheorghe, Ilieni, Arcuș, Valea Crișului, Ghidfalău, Bodoc, Brateș, Reci, Covasna, Comandău, Ghelința, Baraolt, Brăduț, Vărghiș, Aita Mare, Bățani, Boroșneu Mare. • Centru de integrare prin terapie ocupațională pentru tineri cu handicap – (Casa Írisz Ház) Sfântu Gheorghe • Centru de informare și consiliere Sfântu Gheorghe • Centru de zi pentru copii din familii în dificultate – Sfântu Gheorghe
2	Societatea Națională de Cruce Roșie Filiala județului Covasna	<ul style="list-style-type: none"> • Îngrijire la domiciliu – Sfântu Gheorghe, Întorsura Buzăului, Micfalău
3	Fundația Izabella	<ul style="list-style-type: none"> • Îngrijire la domiciliu (Sfântu Gheorghe)
4	Asociația Pro Nobis – Sfântu Gheorghe	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliere • Terapie de familie • Informare și orientare • Sprijin și orientare profesională pentru reintegrare
5	Asociația Casa Laura – Laura Ház, Baraolt	<ul style="list-style-type: none"> • Centru de integrare prin terapie ocupațională a tinerilor cu dizabilități de tip centru de zi - Baraolt
6	Serviciul de Ajutor Maltez în România	<ul style="list-style-type: none"> • Servicii sociale primare– Sfântu Gheorghe
7	Asociația Háromszéki Mára Szociális és Közművelődési Egyesület	<ul style="list-style-type: none"> • Centru de zi pentru copii neglijăți - Cernat • Serviciu de îngrijire și asistență la domiciliu a persoanelor vârstnice - Cernat
8	Asociația Caritas Alba Iulia	<ul style="list-style-type: none"> • Căminul de bătrâni Sfânta Clara - Sânzieni • Centrul de Îngrijire Medicală și Asistență Socială la (CIMAS) – Brețcu, Estelnic, Lemnia, Ojdula, Sfântu Gheorghe, Sânzieni, Tg. Secuiesc, Turia, Zăbala

		<ul style="list-style-type: none"> • Programul de asistență familială – Asistență și suport pentru familii – Sfântu Gheorghe, Tg. Secuiesc. • Centrul de zi pentru copii provenind din familii aflate în dificultate Sfântu Gheorghe, • Centru de consiliere și orientare profesională pentru persoane dezavantajate Sfântu Gheorghe
9	Asociația de Binefacere „Sfânta Iustina”	<ul style="list-style-type: none"> • Servicii rezidențiale pentru protecția copilului – com. Dobârlău, sat Mărcuș
10	Fundația Sfântul Francisc	<ul style="list-style-type: none"> • Casa cu module de tip familial – Casa Boldog Apor Vilmos – Covasna • Centre de zi pentru copiii din familii în dificultate – Centrul de zi Boldog Apor Vilmos – Covasna, • Centrul de zi Szt. Rita – Estelnic, • Centrul de zi P. Bartók Albert - Sânzieni

Concluzii și relevanța pentru municipiul Sfântu Gheorghe

În urma analizei Planului Strategic de Dezvoltare a Serviciilor Sociale de la nivelul județului Covasna se remarcă următoarele:

1. Persoanele din categorii defavorizate (minorități) economic sau social nu se regăsesc în mod direct în grupul țintă al Direcției de Servicii Sociale deși acestea sunt identificate ca grup cu nevoi sociale specifice în analiza de nevoi. De asemenea acest grup (categorii sociale defavorizate) este menționat atât la nivelul strategiei EUROPA 2020 cât și la nivel regional, ca grup vulnerabil.
2. Există o rețea de organizații non-profit relativ bine dezvoltată care oferă servicii sociale diverse, majoritatea oferind aceste servicii cel puțin la nivelul municipiului Sfântu Gheorghe. În acest context cooperarea dintre sectorul public și cel non-profit este oportună și poate deveni un factor important pentru atingerea obiectivelor propuse privind accesul și calitatea serviciilor sociale oferite populației.

Documente la nivel local

Strategia de Dezvoltare a Microregiunii SEPSI 2008-2018

Microregiunea SEPSI este constituită din Municipiul Sfântu Gheorghe și 7 comune învecinate cu municipiul Sfântu Gheorghe: Ilieni, Chichiș, Ozun, Reci, Ghidfalău, Valea Crișului, Arcuș.

Viziune

Microregiunea SEPSI va fi o regiune dezvoltată, cu dezvoltare echilibrată între municipalitățile componente ale microregiunii, cu servicii publice accesibile pentru toți, un loc plăcut pentru a trăi, a munci și a studia, de a înființa și a funcționa entități nonprofit și profit; un loc atractiv pentru turiști și pentru investitori; o microregiune cu autorități locale responsabile și deschise pentru a crea parteneriate cu cetățeni activi, cu identitate locală și microregională puternică, cu o comunitate de afaceri dinamică, implicată și competitivă.

Analiza propunerii de viziune scoate în evidență o serie de factori cheie:

- Ideea de calitate a vieții (loc plăcut de a munci, trăi, studia)
- Servicii publice de calitate
- Destinație turistică
- Comunitate de afaceri puternică/comunitate atractivă pentru investitori
- Identitate locală

Obiectiv strategic general

Îmbunătățirea condițiilor de trai și a calității vieții pentru populația din Microregiunea Sepsî prin relansarea economiei, dezvoltarea resurselor umane, întărirea coeziunii interne în microregiune. Crearea unui sistem social, economic și de mediu, care are ca identitate microregională și un profil bazat pe valori locale.

Obiective specifice	Priorități & Măsuri
1. Microregiune atractivă Dezvoltarea echilibrată a localităților din microregiune prin creșterea calității vieții, a serviciilor publice și crearea unei imagini identitare puternice a regiunii precum și conservarea patrimoniului local	Prioritatea 1: Reabilitarea microregiunii Măsuri 1.1 Dezvoltarea serviciilor publice 1.2 Dezvoltarea infrastructurii de circulație 1.3 Reabilitarea patrimoniului natural și construit
2. Economie competitivă	Prioritatea 2: Dezvoltarea economiei

Îmbunătățirea competitivității economice prin dezvoltarea infrastructurii ide afaceri, calificarea forței de muncă precum și dezvoltarea potențialului turistic local	Măsurile 2.1 Dezvoltarea agriculturii 2.2 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri 2.3 Dezvoltarea turismului 2.4 Îmbunătățirea ratei ocupaționale
3. Coeziune socială Creșterea nivelului de coeziune socială prin îmbunătățirea serviciilor sociale, educaționale, de sănătate și crearea/dezvoltarea sau reabilitarea infrastructurii culturale, sportive și recreaționale	Prioritatea 3: Dezvoltarea infrastructurii umane Măsurile 3.1 Dezvoltarea învățământului 3.2 Dezvoltarea rețelei sanitare și sociale 3.3 Dezvoltarea infrastructurii culturale, sportive și recreaționale
4. Parteneriate viabile Creșterea colaborării localităților partenere în microregiune, asigurarea participării grupurilor interesate ale societății civile la procesul de elaborare și implementare a proiectelor de politică publică locală	Prioritatea 4: Dezvoltarea relațiilor microregionale Măsurile 4.1 Dezvoltarea funcției de centru microregional prin intermediul ADI Sepsi 4.2 Întărirea colaborării microregionale 4.3 Dezvoltarea relațiilor cu alte microregiuni

Sursa: sinteză realizată pe baza informațiilor cuprinse în Strategia de dezvoltare a microregiunii SEPSI 2008-2018

Concluzii

Strategia de Dezvoltare a microregiunii SEPSI pornește de la ideea reducerii disparităților la nivel economico-social dintre municipiul Sfântu Gheorghe și comunele limitrofe și a creării unei microregiuni care să crească nivelul general al calității vieții locuitorilor. Strategia, construită pentru o perioadă de 10 ani, are la bază câteva concepte cheie: ideea de calitate crescută a vieții pentru locuitorii regiunii, servicii publice de calitate, un mediu economic competitiv și punct de interes turistic datorită identității specifice locale. În acest sens sunt prevăzute patru direcții mari de dezvoltare: (1) creșterea atractivității regiunii (include calitatea vieții și serviciile publice), (2) dezvoltarea unei economii competitive, (3) creșterea coeziunii sociale și (4) dezvoltarea de parteneriate între administrație și restul stakeholderilor locali.

În urma analizei documentului de planificare strategică putem trage următoarele concluzii:

1. Măsurile propuse sunt relativ generaliste, greu de cuantificat – deși există un plan de acțiune atașat strategiei chiar și aici lipsesc mențiunile cu privire la măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor precum și rezultatele așteptate. În plus sunt precizate doar

potențialele surse de finanțare nu și sumele efective sau estimate pentru a putea evalua în ce măsură propunerile sunt realiste, realizabile.

2. Strategia nu dispune de un mecanism de monitorizare și evaluare concret – deși există o mențiune cu privire la importanța monitorizării și evaluării nu sunt prevăzuți indicatori sau termene specifice cu privire la acest proces sau modul în care vor fi utilizate informațiile oferite de evaluări. Ținând cont că în 2014 este anul mediu pentru implementarea strategiei, o evaluare intermediară se impune pentru a identifica cel puțin stadiul de realizare și relevanța actuală a obiectivelor propuse.

3. Există o discrepanță între strategia propusă la nivelul microregiunii și cadrul strategic județean, regional și european – în strategia microregiunii nu este reflectată în nici un fel componenta de mediu/energie regenerabilă. Pe de altă parte se remarcă focalizarea asupra creării unei identități locale puternice care în opinia liderilor locali ar fi corelată cu creșterea atractivității turistice.

4. Strategia Microregiunii SEPSI trebuie să aibă un nivel ridicat de complementaritate cu strategia de dezvoltare locală a municipiului - dezvoltarea strategică a municipiului trebuie privită dintr-o perspectivă mai largă care să includă și comunitățile rurale din microregiune.

Strategia de dezvoltare locală a municipiului Sfântu Gheorghe 2008-2018

Viziune

Municipiul Sfântu Gheorghe va fi un oraș atractiv, prosper, un centru microregional și pol de dezvoltare, ale cărui servicii asigură condiții de trai decente, la un nivel înalt, pentru locuitorii săi și pentru locuitorii microregiunii, al cărui mediu economic asigură competitivitatea sustenabilă a orașului și unde prin reabilitarea și valorificarea patrimoniului construit și natural se întărește identitatea locală și atractivitatea orașului, văzută din prisma vizitatorilor.

Elemente cheie:

- Centru microregional de dezvoltare
- Calitatea vieții (servicii de calitate, nivel de trai, economie competitivă)
- Identitate locală

Obiectiv strategic general

Îmbunătățirea condițiilor de trai și a calității vieții pentru populația municipiului, a condițiilor economice, sociale și de mediu prin sprijinirea competitivității, viabilității, sustenabilității și întărirea coeziunii.

Obiective specifice	Priorități & Măsuri
1. Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș sănătos, plăcut pentru a trăi, a munci, a studia, un loc atractiv pentru a se stabili.	<p>Prioritatea 1: Crearea unui mediu plăcut Măsuri</p> <p>1.1 Reabilitarea infrastructurii 1.2 Construcția de blocuri noi ANL 1.3 Creșterea suprafețelor verzi 1.4 Realizarea unui plan integrat de dezvoltare urbană</p> <p>Prioritatea 2: Asigurarea structurii viabile a orașului Măsuri</p> <p>2.1 Repartizarea de funcții comerciale în cartiere 2.2 Realizarea centurii de ocolire și promovarea transportului public 2.3 Implementarea PUG</p> <p>Prioritatea 3: Realizarea de spații atractive, pline de viață Măsuri</p> <p>3.1 Concentrarea serviciilor publice în centrul orașului</p>
2. Municipiul Sfântu Gheorghe să fie atractiv pentru investitori, pentru oamenii de afaceri, pentru forța de muncă dornică de a se angaja, precum și pentru turiști.	<p>Prioritatea 1: Crearea structurii moderne a economiei locale Măsuri</p> <p>1.1 Sprijinirea IMM-urilor 1.2 Stimularea CDI 1.3 Înființarea unui centru comercial în fiecare cartier și</p>

	<p>creșterea ponderii sectorului terțiar (ONG)</p> <p>1.4 Crearea unor clustere sectoriale</p> <p>Prioritatea 2: Echilibrarea pieței forței de muncă</p> <p>Măsuri:</p> <p>2.1 Investiții în educație pentru corelarea cu piața forței de muncă</p> <p>2.2 Asigurarea participării tuturor categoriilor sociale pe piața forței de muncă</p> <p>2.3 Locuri de muncă pentru persoane cu dizabilități</p> <p>Prioritatea 3: Valorificarea potențialului turistic</p> <p>Măsuri:</p> <p>3.1 Reabilitarea patrimoniului cultural și turistic, conservarea patrimoniului natural</p>
<p>3. Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș optim pentru a studia, pentru a aparține de o comunitate deschisă, primitoare.</p>	<p>Prioritatea 1. Crearea unei baze de resurse umane competitive</p> <p>Măsuri</p> <p>3.1 Dezvoltarea infrastructurii de învățământ</p> <p>3.2 Facilitarea învățării pe tot parcursul vieții</p> <p>Prioritatea 2: Întărirea societății deschise primitoare</p> <p>Măsuri</p> <p>2.1 Dezvoltarea infrastructurii sociale și a serviciilor sociale</p> <p>2.2 Campanii de informare privind grupurile sociale defavorizate</p> <p>Prioritatea 3: Întărirea identității locale</p> <p>Măsuri</p> <p>3. Programe culturale deschise publicului larg</p>
<p>4. Municipiul Sfântu Gheorghe să fie un oraș într-o armonie calmă cu mediul înconjurător și cu partenerii microregionali și județeni</p>	<p>Prioritatea 1: Protecția mediului</p> <p>Măsuri</p> <p>4.1 Redirecționarea traficului pe centura de ocolire</p> <p>4.2 Dezvoltarea rețelei de alimentare cu apă și canalizare</p> <p>1.3 Campanii de informare privind managementul deșeurilor</p> <p>1.4 Utilizarea unor tehnologii moderne bazate pe resurse regenerabile, în activitatea economică locală</p>

Concluzii

1. Neconcordanță între obiective, priorități, măsuri – unor priorități și măsuri similare le sunt alocate obiective diferite (spre exemplu măsuri care vizează dezvoltarea forței de muncă prin educație formulate aproape identic se regăsesc la obiectivul 2 cât și la obiectivul 3). În plus obiectivele sunt formulate vag și operaționalizate deficitar – spre exemplu oraș în

armonie cu mediul este operaționalizat prin reabilitarea rețelei de apă și canalizarea și direcționarea traficului spre centura de ocolire.

2. Inexistența unui mecanism de monitorizare – operaționalizarea defectuoasă a obiectivelor se traduce și în lipsa unor indicatori măsurabili și a unui mecanism clar de monitorizare și evaluare. Acest fapt afectează negativ activitatea de implementare și nu permite corectarea erorilor.

Analiza de compatibilitate a cadrului strategic

Pornind de la documentele strategice analizate am încercat să identificăm nivelul de complementaritate între obiectivele stabilite de acestea. Tabelul de mai jos prezintă succint relația dintre obiective, la fiecare nivel strategic:

UE 2020	Național ⁶²	Regional ⁶³	Județean ⁶⁴	Comp ⁶⁵	Observații
Ocuparea forței de muncă	Ocuparea forței de muncă - (re)integrarea tinerilor pe piața muncii, inclusiv a celor care nu se află în prezent într-un program educațional sau de instruire (NEETs), susținerea antreprenoriatului și a ocupării pe cont propriu, diversificării economiei din zonele rurale către sectoarele non-agricole, modernizarea	Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale – Prioritatea 6.2 Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional Măsur 6.2.1. Sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă 6.2.2. Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă 6.2.3. Facilitarea accesului la oferta de locuri de muncă	Obiectivul 2. Dezvoltarea economiei județului și creșterea competitivității acesteia Prioritatea 2.3. Dezvoltarea capitalului uman	100%	Problema ocupării populației este reflectată la toate nivelurile administrative superioare. Din perspectivă locală problema locurilor de muncă trebuie corelată cu nivelul de salarizare, ideal fiind dezvoltarea oportunităților de ocupare a unor locuri de muncă bine remunerate

62 Obiective stabilite prin PNR 2015

63 Strategia de Dezvoltare Regiunii Centru

64 Strategia de Dezvoltare a Județului Covasna 2015-2020

65 complementaritate

	Serviciului Public de Ocupare,				
Cercetare și dezvoltare	<p>Cercetare, dezvoltare, inovare – Strategia Națională pentru CDI 2014-2020 - stimularea investițiilor private în CDI, dezvoltarea infrastructurii de CDI și deblocarea potențialului de excelență în cercetare și inovare</p>	<p>Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării – Prioritatea 2.3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare</p> <p>Măsuri</p> <p>2.3.1 Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private</p> <p>2.3.2 Dezvoltarea de platforme de cooperare prin facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare și prin sprijinirea parteneriatelor între instituțiile de cercetare, pe de o parte și companii și autorități publice, pe de altă parte</p> <p>2.3.3 Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene create în cadrul ERA (European Research Area), Horizon 2020 și a altor programe</p>	<p>Obiectivul 2. Dezvoltarea economiei județului și creșterea competitivității acestuia</p> <p>Prioritatea 2.1 Creșterea investițiilor în domeniile/sectoarele ce valorifică sursele de avantaj competitiv ale județului: agricultură, turism (agroturism, turism cultural, turism balnear), cultură și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare, fond forestier, ape minerale, gaze mofetice etc.</p>	100%	<p>Componenta CDI este reflectată amplu la toate nivelurile administrative superioare - nivel european, național, regional și județean. Din perspectiva municipiului, eforturile autorităților ar trebuie să se concentreze pe două segmente: stimularea și sprijinul mediului local pentru dezvoltarea de activități în zona CDI și transferul de cunoaștere și tehnologie din spațiul academic sau de cercetare în economia reală. Investițiile în activități de tip CDI pot oferi un avantaj competitiv agenților economici locali.</p>

		similare și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate			
Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei	<p>Combaterea schimbărilor climatice și promovarea dezvoltării durabile</p> <p>- Strategia națională privind schimbările climatice 2013-2020</p> <p>Surse regenerabile de energie - Sprijinirea trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele</p> <p>Eficiența energetică – PNR 2015 Strategia Energetică a României (nefinalizată iulie 2015)</p>	<p>Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie.</p> <p>Prioritatea 3.3</p> <p>Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale</p> <p>Măsuri</p> <p>3.3.1. Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora</p> <p>3.3.2. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice</p> <p>Prioritatea 3.4</p> <p>Creșterea utilizării resurselor alternative de energie</p> <p>Măsuri</p> <p>3.4.1. Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de</p>	<p>Parțial - Obiectiv 3. Dezvoltarea sustenabilă a spațiului rural.</p> <p>Prioritatea 3.2.</p> <p>Valorificarea eficientă a resurselor naturale.</p> <p>Obiectiv 6. Protejarea și conservarea mediului natural – toate cele 4 priorități</p>	80%	<p>Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei reprezintă o prioritate strategică clară la nivel european, național și regional. La nivel județean această componentă este reflectată în special în obiective și măsuri care vizează protecția mediului și valorificarea eficientă dar în mod durabil a resurselor naturale. Se remarcă o oarecare lacună cu privire la componenta de energie durabilă. Autoritățile locale ar trebuie să coreleze documentele strategice existente la nivel județean și local. De asemenea ar trebui să acorde atenție crescută acțiunilor care vizează</p>

		<p>energie</p> <p>3.4.2. Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice</p> <p>Prioritatea 3.5</p> <p>Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic</p> <p>Măsuri</p> <p>3.5.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie</p> <p>3.5.2. Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice</p> <p>3.5.3. Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice</p> <p>3.5.4. Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural</p> <p>3.5.5. Eficientizarea transportului urban durabil</p>			dezvoltarea și utilizarea energiei din surse durabile.	
Educație Reducere abandonului	Strategia Națională de Reducere a Părăsirii Timpurii a Școlii	Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale Prioritatea 6.1: Îmbunătățirea	Obiectiv Îmbunătățirea	1.	100%	Componenta educațională considerată este o

școlar și creșterea absolvenților de studii superioare	<p>(finalizată noiembrie 2014)</p> <p>Strategie privind Educația și Formarea Profesională 2013-2020 (fază de draft , iulie 2015)</p>	<p>accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat</p> <p>Măsuri</p> <p>6.1.1. Facilitatea accesului la educație, perfecționare profesională și calificare a persoanelor care activează în special în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat</p> <p>6.1.2. Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții</p> <p>6.1.3. Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernanțe</p>	<p>accesibilității județului și a infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, de sănătate și sociale.</p> <p>Prioritatea 1.3.</p> <p>Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, culturale și sportive.</p> <p>Obiectiv 2. Dezvoltarea economiei județului și creșterea competitivității acesteia</p> <p>Prioritatea 2.3.</p> <p>Dezvoltarea capitalului uman</p>		<p>componentă esențială la toate nivelurile administrative superioare și se reflectă în documentele strategice. Din perspectiva municipiului Sfântu Gheorghe măsurile ar trebui să urmărească în special componenta de învățământ superior – menținerea la nivel local a absolvenților –și componenta privind abandonul școlar care cel puțin la nivel național este o problemă majoră</p>
Lupta împotriva	Incluziunea socială / reducerea sărăciei	Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale	Strategia de dezvoltare a serviciilor sociale în	80%	Componenta socială - este reflectată amplu la

<p>sărăciei și a excluziunii sociale</p>	<p>realizarea unui sistem de asistență socială echitabil și de calitate</p> <p>reducerea incidenței și a concentrării spațiale a sărăciei</p> <p>reducerea disparităților și a dezechilibrelor economico-sociale între zonele urbane și rurale</p> <p>dezvoltarea economiei sociale</p>	<p>Prioritatea 6.3 Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate</p> <p>Măsuri</p> <p>6.3.1. Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate</p> <p>6.3.2. Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii în rândul persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social</p> <p>6.3.3. Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă</p> <p>6.3.4. Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale</p>	<p>județul Covasna</p> <p>4.5 Sensibilizarea societății în vederea incluziunii sociale a persoanelor asistate și dezvoltarea unor programe de integrare pe piața muncii</p> <p>Strategia județului Covasna 2015-2020</p> <p>Obiectiv 2. Dezvoltarea economiei județului și creșterea competitivității acesteia</p> <p>Prioritatea 2.4 Îmbunătățirea calității serviciilor medicale și facilitarea accesului la servicii medicale de calitate</p> <p>Prioritatea 2.5</p>	<p>toate nivelurile strategice superioare. Din perspectiva autorităților locale, este important de luat în considerare două aspecte: cel privind sărăcia – la nivel național peste aproximativ 40% din populației este expusă sărăciei sau excluziunii sociale. La nivel local problema sărăciei este reflectată în nivelul relativ redus al veniturilor – doar 13% din populație obține câștiguri peste câștigul mediu la nivel național. A doua componentă se referă la accesul la servicii publice, în special cele medicale și educaționale.</p>
--	---	--	---	--

			Îmbunătățirea serviciilor de protecție socială.		
--	--	--	---	--	--

Perspective strategice privind dezvoltarea municipiului Sfântu Gheorghe

În continuare am încercat să evidențiem principalele perspective strategice care se desprind din analiza cadrului strategic existent.

1. Europa 2020 este documentul de strategie care a influențat puternic cadrul strategic național. Strategia este bine conturată pe 5 direcții majore:
 - Educație
 - Cercetare și dezvoltare
 - Dezvoltare economică
 - Dezvoltare socială
 - Schimbări climatice/mediu înconjurător/dezvoltare durabilă

Aceste direcții sunt transpuse într-o serie de ținte la nivelul fiecărui stat. Din perspectiva României, obiectivele cele mai dificil de atins, ținând cont de situația actuală (date 2014, vezi prima parte a analizei Strategiei Europa 2020) vor fi cele privind alocările financiare pentru CDI, părăsirea timpurie a școlii și reducerea populației expuse sărăciei și excluziunii sociale. Pe de altă parte, România a îndeplinit, în mare măsură țintele privind sursele regenerabile de energie și eficiența energetică precum și reducerea emisiilor de CO₂.

2. La nivel național, EUROPA 2020 se reflectă în prezent⁶⁶ în:
 - Acordul de parteneriat cu UE 2014-2020,
 - Planul Național de Reformă 2014
 - Planul Național de reformă 2015

Documente strategice sectoriale (la nivel national):

- Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare, Inovare 2014-2020,
- Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014 - 2020,
- Strategia pentru Competitivitate Economică 2014-2020,
- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020,
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020,
- Strategia Națională de reducere a părăsirii timpurii a școlii,
- Strategia națională pentru învățământul terțiar (nu este finalizată, draft iulie 2014),
- Strategia Energetică a României (draft de analiză preliminară, pus în dezbatere publică dec. 2014)⁶⁷,

⁶⁶ Decembrie 2014

⁶⁷ Poate fi accesat aici http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2014-12-5-18755546-0-strategia-energetica-analiza-stadiului-actual.pdf

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă la orizontul anilor 2013–2020–2030 (elaborat în 2008, probabil necesită revizuirii).
- Strategia Națională de Reducere a Sărăciei 2014- 2020
- Strategia Națională pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții
- Strategia pentru Dezvoltarea Infrastructurii Educaționale
- Master Planuri Generale pentru Transport
- Strategia Națională pentru Agenda Națională a României
- Strategia Națională pentru Competitivitate Economică 2014-2020
- Strategia pentru dezvoltarea agriculturii pe termen mediu și lung -2020-2030
- Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013 - 2020
- Strategia Națională privind Managementul Deșeurilor

Ținând cont că Strategia Europa 2020 propune ținte clare, măsurabile, pentru fiecare stat este important ca și documentele strategice utilizate pentru atingerea obiectivelor să cuprindă ținte intermediare și mecanisme de monitorizare. De asemenea, aceste strategii sectoriale trebuie avute în vedere atunci când autoritățile locale își propun să realizeze planuri anuale sau multianuale pe domeniile principale de interes – educație, sănătate, infrastructură, mediu, economie, problem sociale. **Din perspectiva autorităților locale, putem spune că la nivel național vor găsi un cadru strategic stufos dar conectat la cadrul european, cu rezerva finalizării programelor operaționale europene care prezintă cel mai mare interes din perspectiva oportunităților de finanțare.**

3. Se remarcă un specific strategic regional care poate fi fructificat de către autoritățile locale.

Analiza cadrului strategic de la nivel regional a scos în evidență existența a patru direcții de dezvoltare distincte (de cele de la nivel național și european), specifice pentru regiunea Centru:

- *Creșterea atractivității turistice,*
- *Dezvoltarea zonelor rurale,*
- *Sprijinirea activităților culturale și recreative,*
- *Dezvoltare urbană durabilă.*

Aceste noi direcții pot reprezenta oportunități de dezvoltare pentru autoritățile locale în măsura în care ele prezintă potențial de dezvoltare ținând cont de profilul economico-social al orașului. În urma analizei se constată că trei dintre cele patru direcții, anume creșterea atractivității turistice și sprijinirea activităților culturale și dezvoltarea zonelor rurale sunt considerate fie ca factori strategici cheie fie sunt direcții de dezvoltare strategică pentru municipiu. Autoritățile locale pot profita de includerea acestor componente și la nivelurile superioare pentru a obține sprijin pentru dezvoltarea unor măsuri specifice fie în zona turismului cultural fie în dezvoltarea spațiului rural adiacent orașului.

4. **La nivel regional se pune accentul în mod distinct pe competitivitatea economică și creștere inteligentă**, dovada fiind realizarea unui document strategic distinct - Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 – care își propune să identifice domeniile de specializare inteligentă de la nivelul regiunii și să investească strategic în dezvoltarea acestora. Autoritățile locale trebuie să își canalizeze eforturile în a dezvolta acele sectoare ale economiei locale care prezintă un potențial ridicat de competitivitate – activități culturale, construcții, administrație publică și apărare, industria de prelucrare.

5. **Turismul (cultural, de recreere sau balnear) apare ca un factor strategic important atât la nivel județean cât și la nivel local** - conform strategiei Regiunii Centru, formele de turism cu cel mai ridicat potențial de dezvoltare sunt: turismul montan, turismul balnear, turismul cultural și turismul rural. Autoritățile trebuie să aibă în vedere competitorii puternici din regiune pe domeniul turismului (Brașov, Sibiu) care se poziționează mai bine în prezent în privința infrastructurii turistice cât și a serviciilor disponibile. Potențialul turistic trebuie dezvoltat pe zonele care oferă avantaj competitiv în relație cu competitorii direcți din zonă, anume turismul balnear și de sănătate. Autoritățile locale trebuie să valorifice acest aspect, ținând cont de specificul geografic și cultural local și să aibă o abordare integrată a componentei turistice care să integreze obiectivele locale într-un cadru mai larg (județean și regional).

Analiza SWOT – Municipiul Sfântu Gheorghe

Punte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Sporul natural pozitiv la nivelul municipiului, cu rata mortalității sistematic mai redusă decât cea de la nivel național și nivel urban. • Diversitatea culturală este o sursă de avantaj competitiv pentru municipiu, însă este important ca administrația locală să susțină o dezvoltare incluzivă. • Deschiderea de noi extensii universitare la nivelul municipiului (Sapientia) crește atractivitatea acestuia atât pentru tineri în a-și continua studiile cât și pentru investitori care sunt atrași de forța de muncă calificată. • Un al treilea sector pe lângă cel public și privat) de servicii medicale și asistență socială, bine dezvoltat, cu actori interesați de dezvoltarea comunității și care oferă alternative la serviciile de asistență socială oferite de autoritățile publice • Indexul de Dezvoltare Locală (ILDU) plasează municipiul Sfântu Gheorghe pe primul loc în județ cu un scor de 91 de puncte, în creștere de la 76 în 2002 (cele mai bine clasate 20 de comunități locale din România au un scor de cel puțin 100). • Întărirea capacității administrative în termeni de resurse umane, cu o creștere a ponderii angajaților cu studii superioare din cadrul Primăriei de la 24% (2004) la 45% (2013). • Administrația locală are o capacitate administrativă bine dezvoltată cu o creștere notabilă a proiectelor finanțate european, câștigate și implementate. • O infrastructură edilitară bine dezvoltată și accesul relativ ridicat la utilități publice. • Municipiul Sfântu Gheorghe este foarte bine racordat la rețeaua națională și europeană de transport, având un acces facil la rețeaua TEN-T extinsă prin situarea 	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea populației datorată mai ales plecărilor cu domiciliul din localitate. • Slaba dezvoltare a ofertei universitare este un factor care contribuie la ieșiri atât de capital uman cât și resurse financiare din cadrul municipiului iar indirect, lipsa unor oferte susținute de absolvenți de studii superioare la nivel local afectează atractivitatea municipiului pentru investitori. • O scădere semnificativă a populației școlare de la nivel municipal, peste media națională și media urbană. • Nivelul de educație al populației relativ scăzut, cu un procent de 19,31% dintre locuitorii municipiului având studii superioare, sub media națională pentru zonele urbane de 22,4%. • Dialogul dintre mediul de afaceri și instituțiile de învățământ este limitat • Dezvoltarea dezechilibrată a serviciilor medicale - eficiența serviciului de ambulanță fiind limitată de dezvoltarea insuficientă a unui spital de urgență care să asigure rezolvarea optimă a cazurilor preluate de ambulanțe. • Slaba dezvoltare a sistemului medical privat la nivel local, ce presupune o dependență ridicată a serviciilor medicale de alocațiile bugetare locale și naționale. • Lipsa resursei umane calificate în domeniul sănătății/medicină. • Lipsa unui PUG actualizat care să reflecte în mod corect nevoile de extindere a orașului. • Lipsa unei zone de agrement – cinema, wellness, cumpărături –care determină o bună parte din populație să migreze către Brașov pentru a beneficia de aceste servicii/facilități. • 65% din totalul angajaților municipiului

la doar 34 de km de Braşov, fiind de asemenea şi un nod de cale ferată.

- Existenţa unui sistem de colectare selectivă a deşeurilor.
- Municipiul Sfântu Gheorghe se bucură de o viaţă culturală bogată şi dezvoltă un mediu cultural conectat la fenomenul cultural naţional şi internaţional.
- Sectorul cultural, poate fi considerat un sector cu avantaj competitiv (la nivel economic)
- Situaţia demografică actuală şi evoluţia pieţei muncii, cel puţin în termeni cantitativi, reprezintă puncte forte ale municipiului în raport cu competitorii regionali.
- Grad relativ ridicat de conectare la internet al cetăţenilor municipiului (peste media naţională).

activează în domenii a căror evoluţie a fost una negativă / au devenit necompetitive.

- Pierdere de competitivitate a economiei locale în zona industriei şi a tranzacţiilor imobiliare.
- Sectoarele competitive reţin doar 18% din totalul forţei de muncă.
- Municipiul suferă în termeni de output al activităţilor economice şi productivitate a muncii, ceea ce înseamnă valoare adăugată redusă a activităţilor economice
- Aproape 30% din totalul angajaţilor din industria municipiului activează în industria textilă sector cu o valoare adăugată redusă pentru municipiu.
- Infrastructura turistică este subdimensionată şi devine depăşită în perioadele cu evenimente culturale populare.
- Nu sunt create circuite turistice sau mari evenimente (cu câteva mici excepţii) care să atragă turişti pentru perioade mai lungi de timp, durata medie de cazare a turiştilor fiind în prezent de 1-2 zile.
- Număr scăzut de turişti coroborat cu o durată medie de şedere între 1 şi 2 zile.
- Lipsa unei abordări integrate în zona turismului, a unei strategii de atragere de turişti care să fie elaborată cu implicarea tuturor stakeholderilor locali (administraţie-sector hotelier-alimentaţie-învăţământ).
- Lipsa de personal de specialitate în domeniul protecţiei mediului;
- Personalul din cadrul direcţiei urbanistice este insuficient instruit în privinţa schimbărilor climatice, a dezvoltării urbane durabile, a ariilor protejate din zonă, a achiziţiilor verzi.
- Lipsa unei analize a vulnerabilităţilor oraşului la schimbările climatice şi a unor

	<p>scenarii climatice pentru următorii 20 de ani.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa <i>Registrului spațiilor verzi</i> (întocmit conform art. 16 din Legea nr. 24/2007 actualizată).
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea componentei de e-guvernare. • Sprijinirea învățământului de profil ITC care va genera pe termen lung. atractivitate municipiului datorită forței de muncă specializate în acest domeniu. • Dezvoltarea unei strategii turistice care să aibă în centrul său turismul cultural și să fie integrată într-un demers mai larg privind turismul de la nivelul județului sau chiar a regiunii. • Apropierea de Brașov, oraș care atrage un număr important de turiști, poate reprezenta, în condițiile unei abordări coerente, o sursă importantă de avantaj competitiv. • Existența unui cadru strategic coerent și comprehensiv la nivel județean, regional și european. • Asumarea unui rol de pol metropolitan cu influență regională pe mai multe paliere: economie, cultură și industrii creative, turism, educație, agricultură. • Fructificarea componentei de turism cultural în contextul unor politici structurate și integrate cu comunitățile adiacente, ca sursă de avantaj competitiv. • Dezvoltarea sectorului ITC prin politici coerente care să dezvolte resursa umană specializată și în același timp să crească atractivitatea comunității pentru angajatori. • Realizarea unei strategii de dezvoltare care să aibă în centrul său conceptul de calitate a vieții, poate să crească 	<ul style="list-style-type: none"> • Un grad ridicat de ruralitate la nivelul județului Covasna precum și rețeaua dezechilibrată de centre urbane poate reprezenta o provocare pentru dezvoltarea socio-economică a municipiului Sfântu Gheorghe. • Ponderea scăzută a populației cu studii superioare în totalul populației se poate transforma în timp într-un deficit de competitivitate economică în termeni de atractivitate a comunității pentru investitori. • Oferta de locuri de muncă este concentrată exclusiv către posturi ce nu necesită un nivel de educație / specializare ridicat, ceea ce menține salariile la un nivel redus. • Există pericolul ca orașul să-și fi atins deja punctul maxim de dezvoltare în domeniul cultural (teatru, muzică, desen, poezie etc.) și să nu mai poată evolua – ”imposibilitatea de a face mai mult”. • Orașul nu este perceput ca o destinație turistică iar fluxul de turiști atrași este relativ redus deși există potențial - orașul se poziționează destul de slab comparativ cu principalii competitori din Regiunea Centru (Alba Iulia, Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Mediaș, Săcele, Făgăraș și Reghin). • Incapacitatea de a reține resursa umană educată la nivelul comunității fapt care va accentua negativ atractivitatea pentru potențialii investitori. • Incapacitatea de a utiliza potențialul latent al comunităților rurale adiacente

atractivitatea orașului pentru resurse umane de calitate și cu un nivel socio-economic ridicat.

- Valorificarea potențialului economic din sfera agriculturii bio prin adoptarea unor tehnologii moderne care să ridice nivelul de eficiență în acest sector.
- Valorificarea nivelului ridicat de cultură civică și participare precum și a relațiilor bune de colaborare din interiorul comunității, prin utilizarea expertizei locale în inițiativele și acțiunile existente.
- Proiecte europene în derulare precum RESIN în cadrul cărora personalul de specialitate să participe la instruire și schimburi de experiență în orașe care au dezvoltat și implementat strategii de adaptare la schimbările climatice.

care se poate traduce într-o creștere a disparităților dintre zona urbană și vecinătatea rurală.

- Deconectarea orașului de la circuitele turistice majore de la nivel regional.
- Menținerea unui nivel redus al câștigurilor salariale, fapt care ar accelera fenomenul migratoriu și ar accentua influența negativă a proximității municipiului față de Brașov.
- Incapacitatea de a rezolva în mod rapid și coerent problemele de dezvoltare urbană și actualizare a PUG-ului, fapt care ar avea un impact negativ pe termen îndelungat asupra evoluției comunității.

Profilul strategic al oraşului Sfântu Gheorghe

Identificarea profilului strategic al orașului reprezintă cea mai importantă componentă a procesului de planificare. Fiecare comunitate deține o serie de caracteristici proprii ce o fac diferită și care trebuie să stea la baza strategiei viitoare. Profilul strategic trebuie să conțină o serie de arii esențiale, bazate pe o analiză strategică riguroasă:

- a) *Sursele de avantaj competitiv* ale comunității: ceea ce face diferit comunitatea față de altele sau ceea ce face comunitatea mai bine decât comunități similare;
- b) *Probleme strategice*: probleme cu care se confruntă comunitatea la nivel structural și care, neluate în considerare, pot afecta negativ dezvoltarea pe termen lung;
- c) *Viziunea*: aceasta reprezintă o proiecție a unui viitor dezirabil al comunității și este bazată pe analiza strategică (e vorba de proiecții realiste dar ambițioase);
- d) *Factori strategici cheie*: FSC reprezintă esența profilului strategic și se referă la principalii factori care vor afecta comunitatea pe termen lung (la fel ca și în cazul viziunii, ne referim aici la perioade de timp mult mai mari decât ciclul tipic de planificare de 7 ani);
- e) *Direcții strategice*: pe baza analizei tuturor factorilor anteriori, comunitatea își poate defini principalele direcții strategice, care vor defini acțiunea proprie în viitor. Ele trebuie să fie bine definite și să fie dublate de programe operaționale și de mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare.

Concept strategic:

Calitatea vieții

Probleme strategice

- Municipiul este confruntat cu un pericol semnificativ în ceea ce privește ritmul de scădere a populației: acest lucru este datorat nu atât reducerii natalității ci sporului migratoriu negativ. Analiza datelor arată o problemă în această zonă, în special în ceea ce privește segmentele de populație esențiale pentru obiectivele strategice ale orașului (populația cu studii universitare). Migrația către alte comunități, facilitată și de plasarea municipiului Sfântu Gheorghe în aria polarizatoare a orașului Brașov, sugerează că atractivitatea sau lipsa de atractivitate a municipiului Sfântu Gheorghe în viitor va acționa ca un factor esențial de dezvoltare.
- Orașul pare a nu fi încă suficient de atractiv pentru populația educată, în pofida activităților susținute ale administrației de a crea un mediu stimulat și dinamic. În cadrul consultărilor publice a fost evidențiată nevoia dezvoltării mai accentuate a sectorului recreativ, în special pentru rezidenții permanenți, care în absența unor astfel de posibilități se orientează pe consum în afara propriei comunități (în special în Brașov).
- Trendul populației este de îmbătrânire accentuată. În combinație cu factorul amintit anterior - sporul migratoriu negativ, acest element poate deveni o problemă strategică importantă, cu consecințe pe termen lung asupra dezvoltării orașului.
- Cultura este unul din domeniile în care comunitatea a investit foarte mult iar rezultatele sunt evidente. Problema strategică poate apărea dacă acest ritm nu se poate menține în viitor. O altă provocare este legată de faptul că zona culturală a atins un nivel maxim de dezvoltare și se confruntă cu o problemă legată de capacitatea de a mai crește. Pe de altă parte, unii reprezentanți ai comunității au preocupări în ceea ce privește “operaționalizarea” cheltuielilor susținute în cultură: în ce măsură efectele acestora se pot identifica în efortul de regenerare urbană și dezvoltare comunitară.
- Turismul are un viitor potențial interesant la nivelul municipiului. Problemele strategice se leagă de capacitatea de a defini tipul de turism potrivit, de a defini un model de implementare și de capacitatea de coordonare a activităților în domeniu. Principalul pericol este legat aici de o abordare haotică, lipsită de un concept strategic clar și de mecanisme de coordonare a activităților actorilor interesați din

domeniul public, privat și non-profit. Turismul trebuie dezvoltat integrat la nivelul întregii zone, a municipiului și a comunităților rurale, astfel încât să poată fi create trasee sau rute culturale de o zi sau de weekend, care să valorifice integrat potențialul întregii zone.

- Dezvoltarea urbană și planificarea spațială sunt confruntate cu câteva probleme în ceea ce privește reconfigurarea texturii urbane în cadrul unui fost oraș industrial dar care păstrează și elemente arhitectonice și culturale tradiționale din perioadele anterioare. Putem vorbi astfel despre: problemele legale în dezvoltarea/actualizarea noului PUG, mixul de clădiri (foste) industriale existente în spațiul urban, problemele legate de conectivitatea orașului (cu zona rurală, cu aeroportul etc), problemele de utilizare a cursului de apă din oraș (riverfront development), creșterea intravilanului, fluidizarea circulației, piste de biciclete și parcările, accesul la zone de agrement local, stabilirea și delimitarea clară a unor zone industriale plasate în afara centrului etc.
- Dezvoltarea serviciilor de e-guvernare și integrarea tehnologiei în viața comunității sunt un atu pentru un oraș interesat de calitatea vieții - ignorarea acestor elemente poate duce la probleme pe termen lung. În strategia județului Covasna apare ca o zonă cu potențial de dezvoltare sectorul IT, municipul Sfântu Gheorghe având o contribuție importantă. Acest trend nu poate fi disociat de serviciile oferite de municipalitate sub umbrela conceptului de e-guvernare.
- Documentele care au definit strategia municipiului și a regiunii SEPSI nu au fost suficient de clare în termeni de priorități pe termen lung, factori strategici cheie și mecanisme de monitorizare, evaluare, implementare. Acest lucru, în combinație cu lipsa unui cadru strategic județean, au afectat, în trecut, capacitatea strategică a orașului.
- O problemă strategică importantă poate fi legată de poziționarea față de Brașov. Orice strategie pe termen lung trebuie să ia în considerare potențialele pericole legate de acest lucru: capacitatea de a atrage populația educată, tendința de acaparare a investițiilor cu valoare adăugată mare, concentrarea atenției turistice etc. Municipiul Sfântu Gheorghe nu poate competiționa cu Brașovul pe anumite

segmente dar își poate crea propria nișă pe piața turistică și de servicii, încercând să mizeze și întărirea rolului de centru polarizator pentru celelalte orașe dar și pentru comunele din peri-urban.

- Economia municipiului Sfântu Gheorghe suferă în termeni de valoare adăugată a activităților economice, output al activităților economice, profitabilitate și productivitate a muncii. Coroborat cu un grad relativ redus de diversificare (economie axată pe industria prelucrătoare și servicii), faptul că economia locală concentrează un număr important de angajați în zone cu valoare adăugată redusă (profituri reduse, cifra de afaceri), poate reprezenta o vulnerabilitate serioasă pe termen mediu și lung. De asemenea, indicatori precum capacitatea antreprenorială și densitatea întreprinderilor înregistrează valori medii spre reduse, ceea ce arată un nivel scăzut al inițiativei private.
- Ponderea angajaților care activează în domenii cu salarii ridicate este sub 15%. Acest lucru reprezintă o problemă strategică: existența la nivel local a unui număr ridicat de angajați cu salarii ridicate este un indicator util pentru dezvoltarea sustenabilă la nivelul comunității a unor servicii superioare calitativ dar și a unei cereri sustenabile. O pondere însemnată de angajați cu salarii ridicate indică probabilitatea unui efect pozitiv în economia locală, aceste persoane având tendința de a consuma mai mult și de a aduce mai multe resurse. Din punct de vedere strategic problema orașului nu pare a fi legată de somaj ci de dezvoltarea unor locuri de muncă bine plătite. O amenințare importantă este legată de faptul că oferta de locuri de muncă este concentrată exclusiv către posturi ce necesită un nivel de educație / specializare redus, ceea ce menține salariile la un nivel scăzut. Acest aspect a reieșit și din consultările publice, actorii comunitari exprimându-și nemulțumirea că locuri de muncă bine plătite par să se găsească doar în afara comunității, lucru ce explică în buna măsură și migrația forței de muncă educate.
- Sectorul public are o importanță ridicată în economia orașului, ceea ce poate defini o problemă strategică semnificativă: un grad de dependență prea ridicat al economiei locale față de surse publice. Această dependență devine problematică mai ales în perioade criză sau contractări semnificative ale sectorului public,

punând comunitatea în dificultate și afectând anumite activități pe termen scurt și mediu.

- Un număr mare de angajați (aproape 65%) activează în domenii a căror evoluție a fost una negativă în perioada crizei economice. Deși se constată o ușoară revenire în ultimii doi ani, pierderea de competitivitate în zone importante ale economiei locale este o problemă strategică, ce se poate traduce în pierderi de oportunități (investițiile/extinderile vor avea loc în alte zone, cu o competitivitate locală crescută), sau chiar în reduceri de activitate, cu consecințe asupra veniturilor locale și a nivelului de trai al populației.
- Există zone în care economia locală are un profil competitiv peste nivelul național, precum activitățile culturale și recreative. Problema poate fi reprezentată de dezvoltarea acestui domeniu exclusiv pe baza investițiilor publice și slaba implicare a domeniului privat/non-profit. Acest aspect este cu atât mai problematic cu cât dezvoltarea culturală pe baza investițiilor publice pare să fi atins apogeul și ar fi nevoie de noi direcții și noi activități, susținute și de alți actori, care să ajute la depășirea momentului actual.
- Faptul că sectoarele aflate în dezvoltare (competitive și cu un avantaj comparativ), rețin doar 18% din totalul forței de muncă a municipiului, în condițiile în care procentul de angajați în sectoare aflate în declin este mai mare (21,5%), este o problemă strategică importantă.
- Sectorul agricol are o pondere redusă în economia municipiului și suferă o pierdere de competitivitate, dar devine important privit dintr-o perspectivă micro-regională.
- Municipiul poate fi influențat negativ și pe termen lung de lipsa unor capacități suficiente de dezvoltare în ceea ce privește învățământul universitar precum și de problemele din zona învățământului preuniversitar (precum abandonul școlar, decăderea școlilor de cartier etc). Programele de studii universitare precum și cele de la nivel liceal trebuie gândite pe termen lung și în acord cu profilul economic și cu prioritățile de dezvoltare a municipiului. Sfântu Gheorghe nu poate competiționa cu alte centre universitare mari și de renume dar își poate dezvolta la nivel local

anumite specializări care să susțină dezvoltarea unor sectoare cheie și să rețină o parte a populației educate pe care altfel o pierde.

- Creșterea calității vieții și a prosperității locale poate aduce probleme legate de dezvoltarea infracționalității - acest factor trebuie urmărit cu atenție pentru că datele existente arată o creștere a indicatorilor sensibili din domeniu.

Viziune

”

Municipiul Sfântu Gheorghe va fi un oraș definit prin calitatea vieții, un spațiu comunitar capabil să asigure locuitorilor săi un loc plăcut în care să îți dorești să locuiești, să lucrezi și să îți petreci timpul liber. Municipiul va reprezenta un factor integrator al avantajelor competitive oferite de el și de comunitățile apropiate, o zonă de dezvoltare economică bazată pe integrarea noilor tehnologii în zonele cu avantaj competitiv și un spațiu cultural bogat și divers.

Factori strategici cheie

Capacitatea de integrare a dezvoltării comunitare în zona micro-regiunii: oportunitățile pot fi stimulate prin asumarea coordonării strategice în zone cu avantaj competitiv crescut: cultură, capacitate administrativă, agricultură, turism, multiculturalism, tehnologie.

Avantaj competitiv

- Orașul își poate asuma și dezvolta rolul de pol metropolitan cu influență regională pe mai multe paliere: economie, cultură și industrii creative, turism, educație, agricultură.
- Orașul are un potențial deosebit în ceea ce privește cultura și industriile creative; experiența acumulată, investițiile făcute de către administrație și nivelul calitativ al actului cultural pot reprezenta surse importante de avantaj competitiv. În acest domeniu pare să existe și un consens la nivel comunității și a actorilor importanți, ceea ce ar trebui să faciliteze dezvoltarea și diversificarea în cadrul sectorului și în continuare.
- Deși autoritatea locală activează într-un mediu care influențează negativ capacitatea de autofinanțare, determinând, astfel, un nivel destul de ridicat de dependență față de nivelul

central, capacitatea administrativă este una ridicată, în ceea ce privește capacitatea de investire, de a colecta venituri, de a prevedea corect cheltuielile și veniturile, dar și de a atrage finanțări nerambursabile, ceea ce arată o administrație performantă.

- Calitatea administrației locale, relația excelentă existentă între aceasta, administrațiile din zonele adiacente și administrația județeană poate reprezenta un avantaj decisiv în construcția unei capacități administrative de excepție pe termen lung. Acest lucru este semnificativ în contextul în care dezvoltarea municipiului nu poate fi separată de zona rurală învecinată și nici de trendurile de la nivel județean.
- Orașul deține câteva zone universitare cu o anumită tradiție - acest lucru poate deveni baza unei dezvoltări de noi specializări care să accentueze profilul universitar al comunității. Strategia de extindere a acestor specializări trebuie construită în mod realist și credibil, astfel încât avantajele universităților să poată fi percepute ca atare și de actorii comunitari.
- Orașul a făcut progrese semnificative în termeni de dezvoltare umană - capacitatea existentă în acest domeniu poate fi foarte importantă în ceea ce privește creșterea calității vieții pe termen mediu și lung.
- Turismul cultural poate deveni, în contextul unor politici structurate și integrate cu comunitățile adiacente, o zonă de avantaj competitiv. Este important să se dezvolte rute culturale, integrate în pachete turistice, care să ofere turistului opțiuni clare de petrecere a timpului liber în zonă pentru intervale de timp bine specificate.
- Zona de inovație/tehnologie/IT se poate dezvolta, pe baza unor politici coerente în domeniu, într-o zonă de avantaj competitiv, capabilă să definească un profil specific comunității (educație, e-guvernare, R&D, antreprenoriat). Dezvoltarea sectorului IT nu mai este legată în prezent doar de marile centre urbane – investitorii și lucrătorii din IT pot să prefere comunități urbane de mici dimensiuni dar unde calitatea vieții este foarte ridicată.
- Proximitatea unui centru urban mare (Brașov), care atrage resurse în zone de interes pentru Sfântu Gheorghe (turism, cultură, economie bazată pe cunoaștere) reprezintă, în condițiile unor abordări coerente, o posibilă sursă de avantaj competitiv. Sfântu Gheorghe nu competiționează direct cu Brașovul, fiind plasat în poziționarea urbană la

un alt nivel, dar poate valorifica în mod complementar poziționarea în aria polarizatoare a Brașovului.

- Orașul poate utiliza faptul că strategia regională de dezvoltare integrează, la nivelul celor mai importante direcții de dezvoltare, creșterea atractivității turistice și sprijinirea activităților culturale și recreative.
- Economia locală are zone clare cu potențial de dezvoltare. Sectoare precum activitățile culturale și recreative sau turismul sunt competitive și clar localizate: în condițiile creșterii ponderii acestora în economia locală poate apărea un avantaj competitiv important.
- Dezvoltarea urbană inteligentă a municipiului poate să ofere indicatori de calitate a vieții relevanți pentru reținerea/atragerea unei resurse umane de calitate. Zona de avantaj competitiv este dată de nivelul scăzut al zgomotului, al poluării, existența de spații verzi și alte spații cu potențial de reddezvoltare – malul Oltului etc.
- Capacitățile culturale existente pot fi utilizate creativ de către administrație ca instrument de regenerare urbană (spre exemplu utilizarea fostelor spații industriale în activități culturale). Acest lucru se impune în condițiile în care la nivelul municipiului există o îmbinare de elemente arhitectonice din perioada comunistă dar și elemente tradiționale care trebuie armonizate prin strategii de reconversie și protejare a patrimoniului construit.
- Înțelegerea integrată a spațiului urban/rural din micro-regiune poate aduce comunității avantaje competitive majore legate de coordonarea și integrarea resurselor diverse și complementare avute la dispoziție. În cadrul consultărilor publice a reieșit că există deja o specializare relativ clară și funcțională a comunităților din peri-urban care trebuie susținută și prin investiții.
- Orașul poate să utilizeze poziționarea sa în mijlocul unei zone de diversitate culturală și să își asume un rol de coordonare și dezvoltare a moștenirii culturale și a multiculturalismului.
- Calitatea învățământului preuniversitar poate reprezenta, pe termen mediu, în condițiile unor politici comunitare coerente, un avantaj competitiv major.
- Calitatea mediului și existența unor zone verzi generoase pot însemna, în contextul dezvoltării urbane coerente, un factor important în construcția unei comunități atractive.

- Integrarea tehnologiei în zona agriculturii poate însemna poziționarea orașului și a zonelor rurale adiacente ca un important furnizor de produse bio pentru piețe interne (precum Brașov) sau internaționale.
- Datorită nivelului de cultură civică participarea poate deveni un avantaj competitiv semnificativ pentru oraș; implicarea experților și a grupurilor active poate aduce valoare adăugată actului administrativ și dezvoltării comunitare.

Directii strategice

- Orașul trebuie să acorde o atenție crescută indicatorilor care construiesc calitatea vieții la nivel comunitar (autoevaluarea vieții de către cetățeni, sănătate, educație, siguranță, mediul înconjurător, prosperitatea economică, calitatea guvernării). Acest lucru se poate face printr-o monitorizare anuală a principalilor indicatori, monitorizare care va permite administrației conectarea măsurilor proprii cu evoluțiile și așteptările comunității. Cele 6 zone majore de intervenție trebuie să devină axe prioritare în acțiunea administrației locale și a comunității. Rezultatele monitorizării trebuie comunicate rezidenților anual astfel încât aceștia să fie racordați la evoluțiile pozitive și să se dezvolte un simț de apartenență și mândrie față de comunitate.
- Orașul trebuie să privească dezvoltarea strategică într-un sens mai larg, care include și comunitățile rurale din micro-regiune (chiar dacă momentan cadrul legal nu este neapărat favorabil unei astfel de viziuni). Această abordare integrată este în măsură să permită o mai bună utilizare a avantajelor competitive existente. Înființarea unor organisme de coordonare a activităților în aceste zone (agricultură, turism, cultură, inovație și tehnologie, educație) poate stimula puternic dezvoltarea comunitară. În lipsa acestor mecanisme (construite pe cooperarea administrație/comunitate) dezvoltarea locală nu va avea coerența necesară.
- Orașul trebuie să depășească impasul creat de existența unei economii locale cu o rată mare de salarii sub media națională. Atragerea de investiții capabile să motiveze resursa umană la un nivel superior este prioritară. În acest context stimularea dezvoltării

parcurilor industriale și susținerea investițiilor în zone cu valoare adăugată mare este esențială pentru administrația locală.

- Orașul trebuie să investească în zona de stimulare a antreprenoriatului local - acest lucru este important atât din perspectiva dezvoltării unui sector economic dinamic cât și din perspectiva reducerii trendului de plecare a tinerilor înspre alte comunități. Produsele în acest domeniu sunt diverse și se referă la incubatoare de afaceri, co-working places, stimularea start-up-urilor, dezvoltarea unui centru comunitar de carieră etc. Este esențială investiția în dezvoltarea spiritului antreprenorial la nivel local. Investițiile de amploare sunt necesare și importante dar micile afaceri bazate pe antreprenoriat local pot să aducă diversificarea economiei și, în același timp, să reducă dependența de sectorul public sau de un singur investitor.
- Orașul are la dispoziție o comunitate interesată să se implice și capabilă să furnizeze expertiză în multe zone de interes local. Din perspectivă strategică, administrația locală trebuie să își asume rolul de facilitator capabil să stimuleze și să ușureze participarea la rezolvarea creativă a unor politici publice sectoriale. Un bun exemplu este dat de capacitățile existente în zona de asistență socială la nivelul municipiului.
- Orașul este puternic amenințat în dezvoltarea sa de problema insuficienței resurselor umane educate care să rămână în comunitate sau să fie atrase aici. De aceea stimularea și susținerea educației locale este esențială. Orașul trebuie să construiască politici publice axate în mod direct pe identificarea problemelor strategice ale învățământului preuniversitar și construcția unor programe operaționale bine definite, precum investiții în infrastructura de educație, construcția unui fond de excelență care să ofere granturi pentru profesori și elevi, stimularea conexiunii între mediul de afaceri și sistemul educațional preuniversitar. Acest ultim aspect este deosebit de important în contextul existenței unui deficit de forță de muncă specializată și a nemulțumirii mediului de afaceri care este constrâns să utilizeze forță de muncă din afara comunității.
- Orașul trebuie să dezvolte baza universitară existentă cu noi specializări legate direct de zonele de avantaj competitiv. Această direcție strategică trebuie implementată în directă legătură cu universități de prestigiu, capabile să ofere programe de calitate. Avantajele

primare și secundare ale unei vieți universitare active pot aduce impact pozitiv pe termen mediu și lung.

- Prin cooperarea cu comunitățile locale din micro-regiune, orașul poate deveni un centru de integrare a tehnologiilor în zona agriculturii și de furnizare de produse bio pe scară largă.
- Orașul trebuie să își dezvolte politici bine definite axate pe dezvoltarea turismului cultural: dezvoltarea unor pachete specifice care să includă municipiul și zone relevante din împrejurimi, politici de cazare care să ia în considerare capacitățile municipiului dar și ale comunităților adiacente, construcția unor oferte cu specific local, un marketing agresiv etc. Pentru o politică coerentă în domeniu este foarte importantă construcția unui organism care să reunească administrația, sectorul privat și societatea civilă, cu preocupări în zona turismului cultural.
- Cultura reprezintă în mod evident o sursă de avantaj competitiv pentru oraș. Este important ca nivelul calitativ ridicat existent în acest moment să fie menținut. Susținerea administrației pentru zona culturală trebuie completată și din alte zone (mediu privat, fonduri europene, fonduri externe). În acest context este esențială dezvoltarea unor mecanisme care să stimuleze rolul culturii ca factor cheie în regenerarea urbană și creșterea prosperității la nivelul comunității. Evenimentele culturale trebuie să fie prezente în mod constant pe tot parcursul anului, pe lângă „vârfurile” reprezentate de festivalurile și evenimentele cele mai cunoscute.
- Dezvoltarea urbană și planificarea spațială a orașului trebuie să fie subsumate în mod direct conceptului de calitate a vieții: toate planurile strategice de dezvoltare trebuie să ia în considerare importanța construcției unui spațiu urban plăcut pentru locuitorii comunității și atractiv pentru vizitatori.
- Orașul trebuie să își dezvolte, pe baza profilului strategic creat, un brand propriu și o strategie coerentă de marketing public. Marketingul public va fi cu atât mai util cu cât municipiul este plasat în aria polarizatoare a Brașovului, centru urban, culturaș și turistic, cu o identitate bine conturată. Sfântu Gheorghe nu trebuie să rămână pe o poziție ambiguă, profitând de mici oportunități, ci să își contureze propria identitate și nișă pe piața turistică și culturală.

- Zona de dezvoltare tehnologică, inovație și IT poate fi stimulată prin politici locale bine structurate care să îmbine acțiunea administrației (e-guvernare, acces la wi-fi în zone publice), stimularea investitorilor în domeniu, dezvoltarea activităților de tip R&D, stimularea start-up-urilor, integrarea unei puternice componente de inovație/IT în educație.
- Înființarea de centre de cercetare și dezvoltare în diferite domenii, cum ar fi: IT, agricultură, sănătate, turism, turism balnear, forestier și cinegetic, industrie creative, altele

Obiective strategice pentru dezvoltarea Municipiului Sfântu Gheorghe

Obiectiv 1. Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia

Justificare

Economic, municipiul Sfântu Gheorghe se poate dezvolta prin valorificarea surselor de avantaj competitiv: tradiția și experiența industriei prelucrătoare (alimentară, piese auto, textilă), cultură și industrii creative, inclusiv turism cultural, inovație și tehnologia informației, proximitatea față de Brașov, asumarea și consolidarea rolului de pol metropolitan cu influență limitată, calitatea învățământului preuniversitar. În ceea ce privește capitalul uman, trebuie luat în considerare un avantaj competitiv al municipiului și anume sporul natural pozitiv și ponderea populației cu vârsta de muncă activă mai mare decât media națională. Toate acestea cresc atractivitatea municipiului pentru investitori. Statutul de capitală culturală a Ținutului Secuiesc oferă un avantaj competitiv municipiului Sfântu Gheorghe, numărul și calitatea activităților și evenimentelor culturale din ultimii ani fiind cele care au contribuit la consolidarea acestui statut și la atragerea unui număr mare de turiști. Trebuie menționat însă că și alocările bugetare destinate activităților și evenimentelor culturale și artistice au fost pe măsură, municipiul Sfântu Gheorghe fiind al doilea oraș la nivel național în ceea ce privește valoarea sumelor alocate culturii. Menținerea nivelului finanțării, dar și diversificarea și creșterea calității serviciilor turistice și atragerea unui număr tot mai mare de turiști, inclusiv din alte zone decât cele deja tradiționale, reprezintă provocarea și oportunitatea municipiului Sfântu Gheorghe de face din cultură și industriile creative unul dintre primele trei sectoare generatoare de venituri la nivel local.

Prioritatea 1.1 Creșterea investițiilor în domeniile/sectoarele ce valorifică sursele de avantaj competitiv ale municipiului: cultură și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare

Măsuri:

1.1.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii de afaceri: parcuri industriale, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri.

1.1.2. Sprijinirea introducerii utilităților în zone destinate infrastructurii de afaceri/investițiilor.

1.1.3. Sprijinirea activităților de cercetare și dezvoltare cu potențial de valorificare în economie (transfer tehnologic, de cunoștințe, inovare).

1.1.4. Sprijinirea îmbunătățirii și diversificării serviciilor, inclusiv a celor de cazare, masă și transport.

1.1.5. Sprijinirea activităților și evenimentelor culturale și artistice.

1.1.6. Sprijinirea omologării și promovării produselor cu specific local/locale.

1.1.7. Sprijinirea industriei alimentare.

Prioritatea 1.2 Creșterea competitivității IMM-urilor din sectoarele/domeniile sursă de avantaj competitiv

Măsuri:

1.2.1. Sprijinirea clusterelor existente, respectiv sprijinirea dezvoltării de noi cluster.

1.2.2. Sprijinirea investițiilor productive.

1.2.3. Facilitatea accesului IMM-urilor la finanțare, inclusiv a accesului la informațiile cu privire la sursele de finanțare.

1.2.4. Stimularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale.

1.2.5. Finanțarea tinerilor antreprenori.

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea capitalului uman

Măsuri:

1.3.1. Sprijinirea școlilor de arte și meserii existente, precum și sprijinirea înființării altora.

1.3.2 Sprijinirea creșterii performanțelor liceelor și școlilor cu performanțe reduse.

1.3.3. Sprijinirea învățământului universitar și atragerea altor universități, respectiv specializări universitare în domenii în care există avantaj competitiv: turism și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare.

1.3.4. Susținerea elevilor cu performanțe ce provin din familii defavorizate.

1.3.5. Încurajarea parteneriatului între universități și partenerii sociali în educație (agenți economici, instituții publice, ONG-uri).

1.3.6. Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții.

1.3.7. Sprijinirea programelor de formare și reconversie profesională.

1.3.8. Acordarea de subvenții de transport și cazare studenților.

1.3.9. Îmbunătățirea legăturilor dintre municipiu și comunitățile de locuitori care au emigrat din municipiu și s-au stabilit în alte comunități urbane din țară și din străinătate.

1.3.10. Descurajarea abandonului școlar timpuriu.

1.3.11. Dezvoltarea abilităților de leadership prin finanțarea unor micro-granturi de intervenție în comunitate.

Prioritatea 1.4. Consolidarea și creșterea sustenabilității turismului (cultural)

Măsuri:

1.4.1. Promovarea și valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local.

1.4.2. Sprijinirea reabilitării și extinderii infrastructurii culturale: muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale etc.

1.4.3. Sprijinirea și promovarea evenimentelor culturale specifice/tradiționale.

1.4.4. Facilitarea renovării și modernizării structurilor de primire turistică: modernizarea structurilor de cazare existente, creșterea calității serviciilor în unitățile de cazare, amenajarea/renovarea structurilor de primire turistică destinate tineretului.

1.4.5. Sprijinirea promovării turismului/obiectivelor turistice din municipiu, dar și a celor din județ.

1.4.6. Sprijinirea centrului de informare turistică.

1.4.7. Încurajarea și sprijinirea valorificării specificului tradițional local/unicității culturii secuiești.

1.4.8. Cartarea obiectivelor turistice.

1.4.9. Facilitarea și dezvoltarea de noi tipuri de structuri de petrecere a timpului liber: centre SPA, Wellness etc.

Obiectiv 2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, culturale, de sănătate și sociale a municipiului

Justificare:

Calitatea vieții în societatea contemporană este un concept complex, fiind indisolubil legat și de calitatea condițiilor de locuit, respectiv a infrastructurii edilitare și de utilități publice, a serviciilor publice precum cele educaționale, de sănătate și asistență socială etc. În acest sens, deși municipiul Sfântu Gheorghe dispune de o rețea edilitară în mare măsură modernizată prin proiecte finanțate din fonduri nerambursabile (spațiile pietonale din centrul istoric al municipiului și respectiv reabilitarea unor străzi din zona de acțiune urbană a municipiului), este imperios necesară reabilitarea infrastructurii de transport județene în vederea facilitării accesului și mobilității locuitorilor și mărfurilor din comunitățile rurale înspre și dinspre municipiu, respectiv dinspre municipiul Sfântu Gheorghe spre celelalte comunități urbane din județul Covasna și spre Municipiul Brașov.

Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor edilitare în comunitățile urbane, dar mai ales în cele rurale în care aceste rețele lipsesc sau sunt deficitare reprezintă o condiție de bază în vederea creșterii calității vieții. Nu în ultimul rând, calitatea vieții depinde și de accesul la și calitatea serviciilor medicale, infrastructura adecvată fiind și aici indispensabilă. Contextul erei informaționale impune de asemenea facilitarea accesului la TIC și îmbunătățirea rețelelor ce facilitează accesul la TIC.

Prioritatea 2.1 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare

Măsuri:

2.1.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelei de drumuri locale, căi pietonale (trotuare), parcuri și construirea/amenajarea de piste pentru bicicliști.

2.1.2. Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare care nu au fost încă reabilite, în special în satele/comunitățile rurale aparținătoare municipiului.

2.1.3. Sprijinirea introducerii și utilizării surselor alternative de producere a energiei electrice și termice, respectiv de eficientizare a utilizării energiei în clădirile publice.

2.1.4. Actualizarea/definitivarea noului PUG.

Prioritatea 2.2. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, culturale și sportive

Măsuri:

2.2.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, școli de arte și meserii, liceal și universitar din municipiu.

2.2.2. Sprijinirea acțiunilor de conservare, protejare, promovare și dezvoltare a patrimoniului natural și cultural.

2.2.3. Îmbunătățirea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii bazelor sportive și de agrement.

2.2.4. Sprijinirea/facilitarea îmbunătățirii și extinderii infrastructurii educaționale a extensiilor universitare.

Prioritatea 2.3. Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială și facilitarea accesului la servicii medicale de calitate

Măsuri:

2.3.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială.

2.3.2. Sprijinirea echipării unităților medicale cu aparatură modernă.

2.3.3. Încurajarea acțiunilor ce vizează prevenția îmbolnăvirii.

2.3.4. Dezvoltarea unui grup consultativ privind serviciile medicale și sociale.

2.3.5. Încurajarea retenției personalului medical.

2.3.6 Sprijinirea campaniilor de informare și promovare a unui mod de viață sănătos.

Prioritatea 2.4. Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către populație, agenți economici și instituții

Măsuri:

2.4.1. Extinderea infrastructurii broad-band.

2.4.2. Susținerea utilizării TIC de către populație și agenții economici (e-comerț).

2.4.3. Sprijinirea furnizării de servicii publice online prin implementarea soluțiilor de tip e-guvernare, e-educație, e-sănătate.

2.4.4. Extinderea furnizării de seturi de date deschise.

Prioritatea 2.5 Îmbunătățirea serviciilor de protecție socială

Măsuri:

2.5.1. Sprijinirea integrării tinerilor din sistemul de instituții de plasament familial la ieșirea din sistem.

2.5.2. Susținerea programelor de incluziune socială.

2.5.3. Sprijinirea unităților și inițiativelor ce vizează întrajutorarea persoanelor aflate în situații de risc.

2.5.4. Susținerea persoanelor dependente prin finanțarea de centre de îngrijire, programe de day care.

2.5.5. Susținerea dezvoltării personalului sanitar calificat prin dezvoltarea programului post liceal sanitar.

Obiectiv 3. Dezvoltarea teritorială coerentă și creșterea capacității administrative

Justificare:

În ceea ce privește dezvoltarea teritorială, o problemă importantă este rețeaua dezechilibrată de centre urbane de la nivelul județului Covasna și de gradul ridicat de polarizare în raport cu celelalte municipii a municipiului Sfântu Gheorghe. Având în vedere conceptul dezvoltării policentrice aflat la baza strategiei de dezvoltare teritorială/spațială a României (o rețea de centre urbane de toate dimensiunile care se dezvoltă interconectat, orașele mai mari acționând ca motoare ale dezvoltării pentru întreaga zonă), acest concept nu își găsește însă aplicare în totalitate în cazul Municipiului Sfântu Gheorghe. Fiind evaluat ca oraș cu funcție de pol metropolitan cu influență limitată, Sfântu Gheorghe trebuie să devină un centru de piață pentru produsele agricole din comunele învecinate și consumatorii locali și o puncte de legătură către piețele naționale și de export, respectiv centru de producție și distribuție a bunurilor și serviciilor către spațiul ruralul învecinat. Totodată, municipiul trebuie să fie un

centru de creștere și de consolidare pentru activitățile non-agricole prin dezvoltarea IMM-urilor sau prin localizarea unor filiale ale unor întreprinderi mari și atragerea de forță de muncă din mediul rural, scăzând presiunea asupra orașelor mari din proximitate precum Brașovul.

Prioritatea 3.1. Creșterea coeziunii interne a municipiului și consolidarea rolului de pol metropolitan cu influență limitată

Măsuri:

3.1.1. Actualizarea PUG-ului și a documentației urbanistice.

3.1.2. Extinderea suprafeței intravilane în acord cu nevoile de dezvoltare identificate.

3.1.3. Îmbunătățirea inter-conectivității cu zona peri-urbană (Ilieni, Arcuș și Reci).

3.1.4. Sprijinirea reabilitării și modernizării infrastructurii de toate tipurile.

3.1.5. Sprijinirea consolidării Microregiunii SEPSI.

3.1.6. Dezvoltarea și îmbunătățirea transportului în comun.

3.1.7. Sprijinirea extensiilor universitare existente în județ și atragerea altor universități, respectiv specializări.

3.1.8. Încurajarea parteneriatului între universități și partenerii sociali în educație (agenți economici, instituții publice, ONG-uri).

3.1.9. Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții.

3.1.10. Sprijinirea cercetării în domeniul balnear.

3.1.11. Dezvoltarea unui grup consultativ privind învățământul preuniversitar.

Prioritatea 3.2. Creșterea capacității administrative

3.2.1. Sprijinirea cooperării și colaborării dintre autoritățile publice locale, cele județene și cele deconcentrate.

3.2.2. Încurajarea furnizării și utilizării e-guvernării.

3.2.3. Accesarea și implementarea de proiecte cu finanțare parțial sau integral nerambursabilă.

3.2.4. Sprijinirea îmbunătățirii competențelor personalului din administrație.

Obiectiv 4. Protejarea și conservarea mediului natural

Justificare:

Un mediu natural curat și o populație conștientă de importanța acestuia reprezintă o condiție sine qua non a calității vieții. Calitatea apei și a aerului, nivelul redus al poluării fonice, existența spațiilor verzi suficiente și a celor de recreere sunt indispensabile unei comunități urbane contemporane în care accentul este pus pe calitatea vieții locuitorilor. Municipiul Sfântu Gheorghe poate valorifica avantajul competitiv pe care îl are din acest punct de vedere față de orașele mari și aglomerate. Este nevoie de creșterea capacităților instituționale prin formarea de specialiști în domeniu, susținerea inițiativelor și programelor ce vizează dezvoltarea durabilă, orientată către îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei, în armonie cu mediul natural.

Prioritatea 4.1 Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului

Măsuri:

4.1.1 Înlocuirea mijloacelor de transport în comun existente cu mijloace de transport mai puțin poluante/nepoluante.

4.1.2. Încurajarea utilizării mijloacelor de transport în comun în locul autoturismelor personale.

4.1.3. Trasarea și marcarea de piste pentru bicicliști.

4.1.4. Încurajarea utilizării bicicletelor pentru deplasarea în oraș.

4.1.5. Sprijinirea relocării platformelor industriale (poluante) în zone din afara municipiului destinate acestui tip de activități.

4.1.6. Sprijinirea introducerii rețelelor de apă și canalizare și a racordării la acestea în comunitățile rurale aparținătoare municipiului și desființarea foselor septice.

4.1.7. Descurajarea și sancționarea poluării cu nitriți și nitrați a solului.

4.1.8. Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă: eoliană, solară, biomasă, termală etc.

4.1.9. Monitorizarea indicilor de poluare a aerului, apei și solului.

Prioritatea 4.2 Consolidarea sistemului de managementului integrat al deșeurilor

Măsuri:

4.2.1. Încurajarea colectării selective a deșeurilor.

4.2.2. Sprijinirea reciclării deșeurilor.

4.2.3. Facilitarea ecologizării zonelor poluate.

Prioritatea 4.3 Creșterea capacităților instituționale în domeniul protejării și conservării mediului natural.

Măsuri:

4.3.1. Sprijinirea formării de specialiști în domeniul protejării și conservării mediului.

4.3.2. Sprijinirea actualizării, implementării și monitorizării Planului Local de Acțiune pentru Protecția Mediului de la nivelul județului Covasna.

4.3.3. Sprijinirea inițiativelor locale (de ex. Grădina Botanică din Sfântu Gheorghe, adăpost pentru păsări etc.) privind protejarea și conservarea mediului natural.

Prioritatea 4.4 Adaptarea la schimbările climatice

Măsuri:

4.4.1. Finalizarea planului de adaptare la schimbările climatice.

4.4.2. Sprijinirea măsurilor de prevenire a efectului de seră.

4.4.3. Luarea de măsuri în vederea minimizării riscului inundațiilor asupra activităților economico-sociale și a infrastructurii din municipiu.

4.4.4. Luarea măsurilor necesare în ceea ce privește managementul apelor din precipitații.

4.4.5. Amenajarea torenților de pe versanții din jurul orașului.

4.4.6. Măsuri pentru limitarea suprafeței impermeabile în zonele construite.

Planul de acțiune al Municipiului Sfântu Gheorghe pentru perioada 2015 – 2023

Planul de acțiune al Municipiului Sfântu Gheorghe pentru perioada 2015 - 2023

Nr. crt.	Beneficiar	Titlul proiectului	Localizare	Buget estimativ - total lei	Obiective	Posibile surse de finanțare	Observații
Obiectiv strategic 1							
Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia							
1	Municipiul Sfântu Gheorghe	Parc agro-industrial, zona Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	22.500.000,00	Facilitarea valorificării produselor agricole din județ	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 2.2
2	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centrul regional de afaceri și de expoziție, Municipiul Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	20.000.000,00	Diversificarea serviciilor oferite operatorilor economici din municipiu; Dezvoltarea mediului de afaceri din municipiu;	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 2.2
3	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centru zonal pentru prelucrări tradiționale	Municipiul Sfântu Gheorghe	17.000.000,00	Valorificarea produselor tradiționale. Promovarea și valorificarea meseriilor tradiționale.	Bugetul local, Alte surse	
4	Municipiul Sfântu Gheorghe	Parc tematic pentru animale	Municipiul Sfântu Gheorghe	11.000.000,00	Punerea în valoare a fondului cinegetic al zonei și prin alte mijloace decât vânătoria	Bugetul local, Alte surse	
5	Municipiul Sfântu Gheorghe	Program de finanțare a tinerilor antreprenori	Municipiul Sfântu Gheorghe	4.000.000,00	Facilitarea exploatării economice a ideilor noi și încurajarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri. Punerea în valoare a	Bugetul local, Alte surse	Pot fi create incubatoare de afaceri. Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 2.1.

					potențialului antreprenorial de la nivel local și atragerea de capital uman în comunitate.		
6	Municipiul Sfântu Gheorghe	Program de finanțare a inițiativelor civice inovative (leadership development)	Municipiul Sfântu Gheorghe	1.000.000,00	Identificarea de soluții la problemele și provocările locale prin implicarea actorilor locali și dezvoltarea abilităților de leadership la nivelul tinerilor	Bugetul local	
7	Municipiul Sfântu Gheorghe	Extinderea Parcului Industrial Câmpul Frumos	Municipiul Sfântu Gheorghe	24.000.000,00	Atragerea de investiții și crearea de locuri de muncă	Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 2.2
8	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centru de inovare și transfer tehnologic	Municipiul Sfântu Gheorghe	25.000.000,00	Centrul va contribui la dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere și inovare, atragerea de personal înalt calificat, creșterea vîntului mediu în zonă	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 1	Proiectul trebuie inclus într-o strategie integrată de dezvoltare urbană. Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 2.4.
9	Municipiul Sfântu Gheorghe	Înființarea centrului de inovații și strat-up Design Bank	Municipiul Sfântu Gheorghe	4.500.000,00	Srijinirea dezvoltării economice prin intermediul inovației	Bugetul local, Alte surse	
10	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea complexului hotelier Park, înființarea și dotarea centrului de agrement și recreere	Municipiul Sfântu Gheorghe		Creșterea capacității și condițiilor de cazare; Oferirea unor servicii turistice de calitate.	POR 2014-2020, Axa prioritară 2	

11	Municipiul Sfântu Gheorghe	Construirea unei hale agroalimentare în Piața Centrală	Municipiul Sfântu Gheorghe	12.000.000,00	Facilitarea comercializării produselor locale	Bugetul local, Alte surse	
----	----------------------------	--	----------------------------	---------------	---	------------------------------	--

Obiectiv strategic 2 Îmbunătățirea accesibilității și infrastructurii tehnico-edilitare, educaționale, culturale, de sănătate și sociale a municipiului							
12	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizare străzi fără transport public - Pachet 1	<p>Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. Bánki Dónát (DALI modernizare porțiunea dintre str. Kriza Janos și str. Fabricii), Str. Berzei (DALI modernizare porțiunea dintre str. Primăverii și str. Brazilor), Str. Crângului (DALI porțiunea dintre Str. Bánki Dónát și Str. General Grigore Balan), Str. Grădinarilor (PT modernizare), Str. Jókai Mór (DALI), Str. Kökényes (PT modernizare), Str. László Ferenc (PT modernizare), Str. Lósy Schmidt Ede (DALI, sectorul între Str. Cserey Janosne și Str. Vânătorilor), Str. Málik József (DALI), Str. Pârâului (DALI), Str. Puskás Tivadar (DALI), Str. Rândunicii (PT reabilitare), Str. Rozelor (PT reabilitare), Str. Soarelui (DALI), Str. Sporturilor (DALI pt. modern. pe porțiunea dintre str. 1 Decembrie 1918 și str. Nuferilor), Str. Stadionului (DALI reabilitare carosabil între Str. Vasile Goldiș și Str. Dosza Gyorgy), Str. Táncsics Mihály (DALI), Str. Tineretului (PT modernizare), Str. Tutunului (DALI), Str. Țigaretii (DALI), Str. Váradi József (DALI modernizare sectorul de la str. Horea, Cloșca și Crișan până la Str. Brazilor), Str. Grigore Bălan (DALI</p>	24.578.400,00	Sporirea capacității de circulație, îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori.	Bugetul local, PNDL	Intervențiile vor conține și lucrări de amenajare a trotuarelor aferente strazilor în vederea asigurării accesibilității și siguranței tuturor categoriilor de utilizatori, inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale, extinderea parcărilor pentru autoturisme și refacerea marcajelor rutiere.

			între Str.Nicolae Iorga și Str. Fabricii), Str. Bem Josef (DALI), Str. József Attila, Str. Fabricii;				
13	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizare străzi fără transport public - Pachet 2	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. Recoltei , Str. Ceferiștilor, Str. Silozului, Str. Mică, derivație Str. Mică, segment între Str. Țigaretelui și DN 12, derivații din Str. Țigaretelui, Str. Energiei 2, Str. Fermei, derivații din Str. Jokai Mor, Str. Furcii, Str. Pădurii, Str. Florilor, Str. Tancsics Mihaly, Str. Andrei Șaguna, Str. între Vânătorilor și Str. Salcânilor, Str. Mileniului, Str. Ghiocelilor (între Primăverii și Str. Brazilor), Str. Varadi Jozsef (între Str. Horea, Cloșca și Crișan și Str. Brazilor), Str. Irinyi Janos, Str. Digului, Str. Malomgat, Str. Mioriței, Str. Puskas Tivadar (între Str. Lalelei și Str. Luceafărului), Str. Garoafei, derivații Str. Mikes Kelemen, derivație Str. General Grigore Bălan, Str. Morii, Aleea Căminului, Str. Crinului, Str. Gelei Jozsef, Str. Câmpului, derivație Str. Ciucului, Str. Nouă, Str. Ferencvaros, Str. Toroczka Wigand Ede, derivații Str. Lunca Oltului, Str. Izvorului (parțial)	33.447.600,00	Sporirea capacității de circulație și îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori.	Bugetul local, PNDL	Intervențiile vor conține și lucrări de amenajare a trotuarelor aferente strazilor în vederea asigurării accesibilității și siguranței tuturor categoriilor de utilizatori, inclusiv pentru persoanele cu nevoi speciale, extinderea parcărilor pentru autoturisme și refacerea marcajelor rutiere.
14	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare și amenajare cale de rulare a infrastructurii rutiere pe care circulă transportul public	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. 1 Decembrie 1918 (DE reabilitare carosabil pe porțiunea dintre str. General Grigore Bălan și pod; DALI pentru porțiunea dintre str. General Grigore Bălan și Str. N. Bălcescu; completare între Str. Locotenent Păiuș David și Str. Gării), Str. Vasile Goldiș (DALI reabilitare	15.526.800,00	Sporirea capacității de circulație și îmbunătățirea gradului de confort și siguranță percepute de utilizatori.	Buget local, POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.1	

			carosabil), Str. Stadionului (DALI pentru reabilitare carosabil între Str. Spitalului și Str. Vasile Goldiș), Str. Nicolae Iorga (DALI), Str. General Grigore Bălan (între Str. Ciucului și Str. Nicolae Iorga), Str. Gării, Str. Ciucului (între Str. General Grigore Bălan și Str. Lunca Oltului), Str. Erege;				
15	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizare străzi Chilieni	Chilieni, localitate aparținătoare de Municipiul Sfântu Gheorghe	16.416.000,00	Facilitarea accesului și stimularea dezvoltării localității.	Buget local, PNDL	Proiectul constă în realizarea lucrărilor de reabilitare/modernizare a unor străzi colectoare și de folosință locală (categoriile III și IV conform Ordinului Ministerului Transporturilor, Nr. 49 din 27 ianuarie 1998), a căror lungime totalizează 7,20 km situate în localitatea aparținătoare Chilieni.
16	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizare străzi Coșeni	Coșeni, localitate aparținătoare de Municipiul Sfântu Gheorghe	7.866.000,00	Facilitarea accesului și stimularea dezvoltării localității.	Buget local, PNDL	Proiectul constă în realizarea lucrărilor de reabilitare/modernizare a unor străzi colectoare și de folosință locală (categoriile III și IV conform Ordinului Ministerului Transporturilor, Nr. 49 din 27 ianuarie 1998), a căror lungime totalizează 3,45 km

							situate în localitatea aparținătoare Coșeni.
17	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizare arteră majoră de legătură între Str. Nicolae Iorga și intersecția Str. Banki Donat - Str. Kriza Janos	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. Nicolae Iorga și conectarea la artera coetoeare Str. Banki Donat, în zona intersecției cu Str. Kriza Janos	1.140.000,00	Creșterea conexității rețelei stradale, cu consecințe în reducerea parcursului vehiculelor și implicit a consumului de combustibil, a poluării atmosferice și a emisiilor de gaze cu efect de seră.	Buget local, PNDL	-
18	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajare tramă stradală în cartierele cu extindere a intravilanului	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. Locot. Păiuș David (malul stâng al Râului Olt) și Str. Țigaretiei (malul drept al Râului Olt).	22.800.000,00	Fluidizarea fluxurilor de pietoni.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Pe infrastructura propusă se recomandă amenajarea de piste pentru biciclete și trotuare, aspecte care susțin mobilitatea urbană durabilă.
19	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizare infrastructură de traversare a Râului Olt dedicată mijloacelor alternative de mobilitate - pietonal și cu bicicleta (Str. Mică - Str. Lalelei)	Municipiul Sfântu Gheorghe: cartierul Gara CFR, zona industrială și zona centrală - Str. Mică (malul stâng al Râului Olt) și Str. Lalelei (malul drept al Râului Olt)	4.580.000,00	Fluidizarea fluxurilor de pietoni.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Se propune realizarea unei traversări a Râului Olt, care să asigure legătura pietonală și cu bicicleta între Str. Mică (malul stâng al Râului Olt) și Str. Lalelei (malul drept al Râului Olt).

20	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizare arteră perimetrală de legătură între Str. 1 Decembrie 1918 (DN 12, DN 13E) și Str. Jokai Mor (DJ 112)	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. 1 Decembrie 1918 (DN 12, DN 13E) și Str. Jokai Mor (DJ 112), de-a lungul albiei Râului Olt	9.120.000,00	Facilitarea deplasării vehiculelor de marfă aflate în tranzit pe DN 13E și între DJ 112 și drumurile naționale și județene din zona Municipiului Sfântu Gheorghe.	Buget local, PNDL	Pentru reducerea acestor disfuncțiilor de deplasare a vehiculelor de marfă, se propune realizarea unei artere de legătură între Str. 1 Decembrie 1918 (DN 12, DN 13E) și Str. Jokai Mor (DJ 112), de-a lungul albiei Râului Olt. Aceasta va fi conectată la noua infrastructură de traversare a râului Olt, care leagă Str. Locotenent Păiuș David cu Str. Țigaretiei.
21	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizare Varianta de Ocolire - DN 12	De-a lungul DN 12 (E578)	43.776.000,00	Eliminarea traficului de tranzit din zona locuită a Municipiului Sfântu Gheorghe prin realizarea unei Variante de Ocolire de-a lungul DN 12 (E578).	Bugetul național	În planul de acțiune al Master Planului General de Transport al României, această investiție care face parte din rețeaua TEN-T Extinsă (Comprehensive) este planificată a se realiza în perioada 2017-2018.
22	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizarea unui Plan multianual pentru lucrări necesare de întreținere/mentenanță a rețelei pietonale/stradale, cu prioritizare în funcție de zonă, complexitate și resurse financiare necesare	Municipiul Sfântu Gheorghe	273.600,00	Maximizarea efectelor obținute ca urmare a realizării de investiții în domeniul infrastructurii rutiere.	Buget local	

23	Municipiul Sfântu Gheorghe	Plantarea de perdele vegetale-verzi (aliniamente de arbori și arbuști) de-a lungul principalelor artere rutiere în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a poluării generate de traficul rutier	Municipiul Sfântu Gheorghe	4.560.000,00	Reducerea impactului activității de transport asupra mediului.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Selectarea speciilor de arbori și arbuști care vor constitui perdelele verzi se va face în funcție de condițiile pedo-climatice specifice Municipiului Sfântu Gheorghe și de gradul de adaptare a speciilor propuse la aceste condiții. De asemenea, se va avea în vedere selectarea acelorora cu capacitate specifică mare de retenție a CO2, precum și integrarea în peisajul urban.
24	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea transportului în comun prin achiziționare de autobuze electrice în 2 etape (2017- 2020, respectiv 2021-2025)	Municipiul Sfântu Gheorghe	30.096.000,00	Reducerea impactului negativ al transportului în comun asupra mediului.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Necesitatea investiției rezultă din faptul că parcul actual de mijloace de transport în comun (24 vehicule) este în totalitate învechit și depășit din punct de vedere tehnic. Propunerea va conduce la conformarea cu prevederile documentului Cartea Alba a Transporturilor 2011, care prevede înjumătățirea utilizării autovehiculelor „alimentate în mod convențional” în transportul urban până

							în anul 2030, respectiv dispariția lor progresivă din orașe până în anul 2050.
25	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajarea/ modernizarea stațiilor de transport public	Municipiul Sfântu Gheorghe	2.280.000,00	Creșterea atractivității și siguranței transportului în comun.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Se va avea în vedere asigurarea accesibilității persoanelor cu mobilitate redusă (care se deplasează în cărucioare cu roțile, persoane în vârstă, persoane cu deficiențe de vedere și/ sau auz, persoane care transportă cărucioare pentru copii etc.). Accesul la mobilitate trebuie asigurat în mod nediscriminatoriu tuturor categoriilor de persoane amintite, iar acest fapt este influențat direct de amenajările existente în stațiile de transport public.
26	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea transportului în comun prin construirea unui depou pentru vehiculele de transport public	Municipiul Sfântu Gheorghe	15.960.000,00	Modernizarea transportului în comun.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Se propune ca noua infrastructură să conțină următoarele elemente: clădire pentru sediu administrativ, depou și ateliere de mentență și reparații, spălătorie ecologică pentru

							autovehicule.
27	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea transportului în comun prin implementare sistem de management informatizat	Municipiul Sfântu Gheorghe	13.680.000,00	Eficientizarea sistemului de transport public.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Se propune implementarea unui sistem de management informatizat al sistemului care să conțină cel puțin următoarele componente: sistem centralizat e-ticketing, sistem informare a călătorilor, sistem de supraveghere video, dispecerate video. Implementare sistemului va facilita orientarea călătorilor către utilizarea serviciilor de transport public, prin ușurarea achiziționării legitimației de călătorie. În plus, acesta va conduce la generarea de instrumente care să asigure informații obiective referitoare la toate componentele sarcinii de transport și fluxurile de călători în vederea asistării procesului de management decizional cu informații actualizate.

28	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizare terminal de transport public urban/ județean/ interjudețean	Municipiul Sfântu Gheorghe	6.840.000,00	Preluarea fluxurilor de călători care sosesc din zonele extraurbane și reîmbarcarea acestora în mijloace de transport ecologice, în vederea reducerii impactului negativ al propulsiei bazate pe combustibili fosili asupra mediului urban.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Plasarea acestuia în vecinătatea stației de cale ferată va asigura transferul între moduri de transport în condiții sporite de accesibilitate și siguranță pentru călători.
29	Municipiul Sfântu Gheorghe	Studiu privind eficientizarea sistemului de transport public	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Fundamentarea reorganizării rețelei de transport public.	Bugetul local	Elaborarea unui studiu care sa fundamenteze reorganizarea rețelei de transport public (trasee, program de circulație, adaptarea capacității mijloacelor de transport la nivelul cererii) astfel încât să asigure accesibilitate ridicată pentru utilizatori și eficientizarea serviciului.
30	Municipiul Sfântu Gheorghe	Derularea de campanii de informare publica referitoare la utilizarea transportului public	Municipiul Sfântu Gheorghe	319.200,00	Conștientizarea populației asupra avantajelor sociale aduse de reorientarea către utilizarea transportului public în defavoarea transportului individual cu autoturismul.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Campaniile se vor adresa în special tinerilor (școli, licee, instituții publice, unități economice, etc.), constituindu-se în sesiuni de educare și informare.

31	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reglementare logistica de aprovizionare	Municipiul Sfântu Gheorghe	91.200,00	Fluidizarea traficului.	Buget local	Reglementarea logisticii de aprovizionare prin stabilirea unor intervale orare bine determinate (în afara orelor de vârf de trafic sau pe timpul nopții), limitarea accesului vehiculelor de marfă în zonele centrale ale orașului și pe arterele aglomerate. Implementarea intervenției presupune realizarea de lucrări de executare a unor marcaje și panouri de informare prin care să se impună desfășurarea logisticii de aprovizionare așa cum s-a menționat mai sus.
32	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizarea unui centru de distribuție a marfurilor în vederea reducerii volumelor traficului de mărfuri în zonele rezidențiale	Municipiul Sfântu Gheorghe	1.140.000,00	Creșterea eficienței transportului de mărfuri, reducerea consumului de combustibil și a efectelor externe negative.	Buget local	Configurarea spațiului logistic urban, în care amplasarea centrelor de distribuție urbană are un rol definitoriu, este de natură să contribuie la creșterea calității vieții în marile aglomerări urbane ca urmare a reducerii traficului generat de transporturile de mărfuri și a limitării efectelor externe negative produse de vehiculele pentru

							transportul mărfurilor în anumite perioade, ca și pe toată durata unei zile. La nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe se propune amenajarea unui astfel de centru în zona de Sud-Est a teritoriului administrativ, în proximitatea DN 12.
33	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reorganizarea traseelor pentru accesul vehiculelor cu masa totală maximă autorizată mai mare de 3,5 tone	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Reducerea impactului negativ al transportului de mărfuri asupra mediului urban	Bugetul local	Implementarea intervenției presupune realizarea de lucrări de executare a unor marcaje și panouri de informare prin care să se impună desfășurarea circulației vehiculelor grele de marfă pe trasee identificate astfel încât impactul negativ să fie minim. Aplicarea acestei măsuri este condiționată de realizarea altor infrastructuri (variante de ocolire, centre de distribuție a mărfurilor etc). Se va reface reorganizarea traseelor de marfă după implementarea fiecărei intervenții cu impact în domeniul transportului de marfă.

34	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizarea unor trasee pietonale	Municipiul Sfântu Gheorghe	342.000,00	Fluidizarea și facilitarea traficului pietonal	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Crearea unor trasee dedicate circulației pietonilor care să lege obiectivele principale din Municipiul Sfântu Gheorghe (instituții publice, școli, licee, locuri pentru practicarea sporturilor, piețe agroalimentare, centre comerciale, principalele obiective turistice etc.). Aceste trasee vor fi marcate distinct și vor conține panouri de informare și/ sau indicatoare de orientare către obiectivele principale.
35	Municipiul Sfântu Gheorghe	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	Municipiul Sfântu Gheorghe: Rețeaua urbană (9 km); Traseu Digul Râului Olt (10,07 km); Traseu Sfântu Gheorghe - Șugaș Băi (6,5 km);	7.364.545,92	Facilitarea deplasării cu bicicleta în condiții de siguranță.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Intervenția implică amănajarea de infrastructură care să permită deplasarea cu bicicleta în condiții de siguranță, care să formeze o rețea integrată la nivelul localității.
36	Municipiul Sfântu Gheorghe	Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)	Municipiul Sfântu Gheorghe	3.420.000,00	Facilitarea accesului utilizatorilor de biciclete către acest mod de transport și agrement	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Intervenția cuprinde componente de infrastructură (stații/ chioșcuri de închiriere, rastele), mijloace de transport (biciclete) și componente de management (dotări dispecerat de tip

							hardware și software).
37	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajarea de zone cu prioritate pentru pietoni ("shared space" - spații partajate/ reglementări de tip zonă rezidențială)	Municipiul Sfântu Gheorghe: zona centrală, pe Str. 1 Decembrie 1918 (între Piața Sfântu Gheorghe și Piața Libertății).	11.491.200,00	Descurajarea utilizării autoturismului personal și fluidizarea traficului.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Această intervenție presupune crearea unor zone cu caracter prioritar pietonal (semi-pietonale), care vor fi utilizate ca spații partajate pentru pietoni și traseele transportului public urban de călători. Cu avizul autorităților competente în domeniul siguranței rutiere vor fi create spații semi-pietonale, partajate de tip shared space dedicate atât circulației pietonilor, cât și autoturismelor, fără diferențe de nivel între sectoarele dedicate celor două moduri. Se propune următoarea ordine a priorității în circulație în spațiile partajate: pietoni, mijloace nemotorizate (biciclete, trotinete, etc.), mijloace motorizate cu propulsie electrică (biciclete speciale electrice cu auto-echilibru tip Segway, autobuze de transport

							public electrice, autoturisme electrice), mijloace cu propulsie clasică (scutere, motociclete, autovehicule).
38	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajarea spațiilor pietonale din inima orașului	Municipiul Sfântu Gheorghe, zona centrală cuprinsă între p-ța Libertății și străzile Gróf Mikó Imre, respectiv 1 Decembrie 1918	6.143.649	Utilizarea spațiilor publice și încurajarea folosirii de mijloace alternative de transport	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Proiectul propune amenajarea unei zone pietonale, a unui shared space pentru pietoni și bicicliști în zona centrală cuprinsă între p-ța Libertății și străzile Gróf Mikó Imre, respectiv 1 Decembrie 1918. E un triunghi în care se regăsesc atât instituții publice, unități comerciale/prestatori de servicii, cât și clădiri rezidențiale, iar în interiorul triunghiului sunt o serie de curți interioare, care odată întredeschise pot oferi un spațiu generos traficului nemotorizat. Acest spațiu poate fi vitalizat prin deschiderea unor noi cafenele, terase, magazine pentru suveniruri.

39	Municipiul Sfântu Gheorghe	Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și electrice hibride	Municipiul Sfântu Gheorghe	4.580.000,00	Facilitarea utilizării mijloacelor de transport ecologice	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	În cadrul acestei intervenții se vor achiziționa și instala puncte de reîncărcare a vehiculelor electrice și electrice hibride, accesibile publicului, de tip „punct de reîncărcare cu putere normală” și de tip „punct de reîncărcare cu putere înaltă”, așa cum sunt acestea definite în Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi. Aceste puncte/ stații de încărcare se vor amplasa în parcurile publice aflate în proprietatea sau în administrarea Municipiului Sfântu Gheorghe.
----	----------------------------	--	----------------------------	--------------	---	-----------------------------------	--

40	Municipiul Sfântu Gheorghe	Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Municipiul Sfântu Gheorghe	2.280.000,00	Facilitarea accesului în spațiile publice a persoanelor cu dizabilități.	Buget local	Prin proiect se propun măsuri de: montarea sistemelor de semnalizare sonoră și vizuală la intersecțiile cu trafic intens; necesitatea evaluării intersecțiilor cu trafic intens pentru a fi elaborat un plan de adaptare a lor cu sisteme de semnalizare sonoră și vizuală; accesibilitatea mediului public - clădiri, transportul în comun, servicii publice, servicii de taxi etc. - atât din punct de vedere fizic, cât și comunicațional.
41	Municipiul Sfântu Gheorghe	Plan local de acțiune pentru încurajarea utilizării vehiculelor electrice, inclusiv pentru companiile private	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Încurajarea achiziționării și utilizării autovehiculelor cu propulsie electrică în zona urbană.	Buget local	Prin acest proiect se urmărește elaborarea și implementarea la nivelul Municipiului Sfântu Gheorghe a unui Plan local de acțiune prin care să fie încurajate achiziționarea și utilizarea autovehiculelor cu propulsie electrică în zona urbană, atât pentru instituțiile publice, cât și pentru societățile private.

	Municipiul Sfântu Gheorghe	Adaptarea regulamentelor de transport urban cu taxi în vederea stimulării achiziționării de vehicule electrice/hibrid în cadrul furnizorilor de servicii de taxi	Municipiul Sfântu Gheorghe	45.600,00	Stabilirea noului set de criterii pentru promovarea taxiurilor electrice.	Buget local	Se va elabora un studiu în care să se stabilească noul set de criterii pentru promovarea taxiurilor electrice va modifica acest regulament, în sensul acordării unui punctaj maxim pentru vehiculele electrice
42	Municipiul Sfântu Gheorghe	Derularea de campanii de informare publică pentru promovarea conceptului "car pooling" (partajare a autoturismelor)	Municipiul Sfântu Gheorghe	123.120,00	Reducerea numărului de autoturisme din trafic.	Buget local	Conceperea și implementarea unor campanii orientate către partajarea utilizării autoturismelor ("car pooling"), în special în rândul elevilor/ studenților, funcționarilor publici și angajaților din mediul privat. Va fi derulată câte o campanie în fiecare an din intervalul 2017-2025.
43	Municipiul Sfântu Gheorghe	Implementare sisteme de management al traficului	Municipiul Sfântu Gheorghe	25.080.000,00	Fluidizarea traficului.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	Intervenția presupune crearea unui sistem integrat de management al traficului în Municipiul Sfântu Gheorghe care să cuprindă următoarele: Sistem de semnalizare și semaforizare adaptivă și sincronizată, care va asigura prioritate de circulație pentru

							<p>mijloacele de transport public în intersecțiile semnalizate/ semaforizate; Senzori de detectare a vehiculelor (contorizare și clasificare); Centru de comandă pentru managementul traficului, dotat cu componente specifice software și hardware; Amenajare/ reamenajare intersecții; Amenajarea de treceri de pietoni cu semnal controlat. Sistemul integrat de management al traficului va urmări în principal acordarea priorității în trafic pentru mijloacele de transport public în comun și pentru utilizatorii modurilor nemotorizate, conducând la creșterea atractivității acestor moduri de transport.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

44	Municipiul Sfântu Gheorghe	Realizarea unei aplicatii informatice care sa ofere informatii in timp real cu privire la problemele de trafic	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Fluidizarea traficului și evitarea blocajelor rutiere.	Buget local	Se propune realizarea unei aplicatii informatii gazduita pe site-ul primariei, care sa ofere informatii in timp real cu privire la zonele congestionate, blocajele din trafic, sectoarele stradale pe care se executa lucrari etc. si totodata sa ofere posibilitatea utilizatorilor retelei de transport sa semnaleze zonele cu probleme de infrastructura, care necesita interventii (lucrari de reabilitare etc).
45	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajare parcare colectivă de tip Park&Ride	Municipiul Sfântu Gheorghe	2.280.000,00	Reducerea numărului de călătorii cu autovehiculul personal din compunerea fluxurilor de penetrație în zona urbană	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	ste facilitat astfel transferul de la autoturismul personal către transportul public urban, obținându-se descongestionarea traficului, reducerea cererii de locuri de parcare din Municipiul Sfântu Gheorghe și, pe cale de consecință, reducerea emisiilor de echivalent CO2 provenite din traficul rutier. Facilitățile nou create nu vor fi destinate necesităților de parcare ale zonelor

							rezidențiale sau ale zonelor turistice (cu caracter sezonier). Această intervenție va fi integrată în cadrul proiectelor cu alte intervenții precum „Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)”, “Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor”.
46	Municipiul Sfântu Gheorghe	Construire parcări multietajate (subterane și/sau supraterane)	Municipiul Sfântu Gheorghe: Str. Nicolae Bălcescu și în zona Pieței Centrale.	9.895.200,00	Reducerea congestiei traficului pe arterele secundare de circulație.	Buget local	Prin proiect se propune crearea de parcări multietajate (subterane și/sau supraterane) la periferia zonei centrale pe Str. Nicolae Bălcescu (123 locuri) și în zona Pieței Centrale (187 locuri), care să constituie o alternativă a parcării pe stradă. În funcție de locațiile identificate se va propune construirea de parcări multietajate subterane sau supraterane de tipul smart parking (sistem de parcare supraetajată inteligentă din structură metalică).

47	Municipiul Sfântu Gheorghe	Elaborare politica de parcare la nivel urban	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Definirea politicii de parcare care să urmărească reducerea călătoriilor efectuate cu autovehiculul personal care au ca destinație zona centrală	Buget local	Studiu în vederea definirii politicii de parcare care să urmărească reducerea călătoriilor efectuate cu autovehiculul personal care au ca destinație zona centrală și realizarea unui sistem unitar de management pentru parcarile publice.
48	Municipiul Sfântu Gheorghe	Studii de trafic/ circulație aferente proiectelor pentru care se va solicita finanțare în cadrul POR 2014-2020, AP 4.1	Municipiul Sfântu Gheorghe	547.200,00	Fundamentarea proiectelor finanțate prin POR 2014-2020, AP 4.1 cu studii de trafic/ circulație.	Buget local, POR 2014-2020 AP 4.1	
49	Municipiul Sfântu Gheorghe	Elaborare și implementare de reglementari privind introducerea de restricții ale vitezei de circulație în zonele vulnerabile	Municipiul Sfântu Gheorghe	456.000,00	Identificarea zonelor cu vulnerabilitate ridicată (zonele aglomerate, zonele cu densitate rezidențială mare, în apropierea unităților de învățământ, a piețelor, etc.) din punct de vedere al siguranței circulației și stabilirea măsurilor necesare de management al traficului în scopul reducerii vitezei de circulație.	Buget local	Intervenția va asigura și implementarea măsurilor necesare (semnalistică de restricționare, obstacole care obligă la reducerea vitezei de deplasare etc.).

50	Municipiul Sfântu Gheorghe	Elaborare și impletare reglementari privind programul de realizare a serviciilor de utilitati publice	Municipiul Sfântu Gheorghe	45.600,00	Fluidizarea traficului.	Buget local	Serviciile de utilități publice (măturat, spălat stradal, colectarea gunoiului menajer, etc.) vor fi programate astfel încât impactul acestora asupra desfășurării circulației să fie minim.
51	Municipiul Sfântu Gheorghe	Derulare campanii de educatie rutiera adresate tinerilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	433.200,00	Reducerea numărului de accidente rutiere și de victimelor (tineri) ale acestora.	Buget local	Educația rutieră a tinerilor se va realiza inclusiv prin campanii derulate în școli, în spațiile publice, etc., în vederea deprinderii de către aceștia a conduitei preventive și a orientării către modurile de transport durabile. Se propune derularea anuală a acestor campanii în intervalul 2017-2035.
52	Municipiul Sfântu Gheorghe	Derulare campanii de educatie rutiera adresate tuturor categoriilor de participanti la trafic (conducători auto, pietoni, bicicliști)	Municipiul Sfântu Gheorghe	433.200,00	Creșterea gradului de siguranță a circulației.	Buget local	Cu scopul creșterii gradului de siguranță a circulației, se vor realiza campanii de informare și comunicare a tuturor participanților la trafic asupra modului preventiv de utilizare a spațiilor dedicate circulației publice și pentru orientarea către modurile de transport durabile (bicicleta). Se

							va pune accent pe formarea unei conduite preventive a conducătorilor auto vis-a-vis de prezența în trafic a bicicliștilor. Se propune derularea anuală a acestor campanii în intervalul 2017-2030.
53	Municipiul Sfântu Gheorghe	Crearea unei structuri interne având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD al Municipiului Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	725.040,00	Facilitarea monitorizării implementării intervențiilor (proiecte/ măsuri) stipulate în PMUD.	Buget local	Se propune crearea unei structuri interne ale cărei responsabilități să se axeze pe monitorizarea implementării intervențiilor (proiecte/ măsuri) stipulate în PMUD. Monitorizarea va avea caracter repetitiv, structura internă va elabora un raport de monitorizare în fiecare an al perioadei de implementare.
54	Municipiul Sfântu Gheorghe	Încheierea unui contract de servicii publice conform Regulamentului CE 1370 pentru transportul public de călători	Municipiul Sfântu Gheorghe	136.800,00	Achiziția expertizei necesare achiziției serviciilor publice pentru transportul public de călători eficient, de calitate și sustenabil.	Buget local	Măsura constă în achiziția de servicii de consultanță pentru încheierea unui contract de servicii publice pentru transportul public de călători, care să respecte prevederile Regulamentului CE 1370.

55	Municipiul Sfântu Gheorghe	Îmbunătățirea infrastructurii de transport al Municipiului Sfântu Gheorghe prin realizarea șoselei de centură	Zona Municipiului Sfântu Gheorghe	40.000.000,00	Devierea traficului greu în afara municipiului. Fluidizarea traficului în municipiu.	POIM 2014 - 2020, Axa prioritară 2	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 1.2
56	Municipiul Sfântu Gheorghe	Construirea unei creșe și grădinițe în Câmpul Frumos, mun. Sf. Gheorghe.	Municipiul Sfântu Gheorghe, Câmpul Frumos	2.100.000,00	Facilitarea accesului copiilor la educație preșcolară; Creșterea numărului de copii care beneficiază de educație preșcolară în formă organizată.	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 4.4	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 1.3
57	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea unor creșe	Municipiul Sfântu Gheorghe	-	Facilitarea accesului copiilor la educație preșcolară; Creșterea numărului de copii care beneficiază de educație preșcolară în formă organizată.	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 10	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 1.3
58	Municipiul Sfântu Gheorghe	Deschiderea a trei cabinete medicale școlare noi.	Municipiul Sfântu Gheorghe	300.000,00	Asigurarea accesului elevilor la servicii medicale; Prevenția îmbolnăvirilor în rândul elevilor;	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 10	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 1.3

59	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare Baza de Înot și Recreere	Municipiul Sfântu Gheorghe	80.000.000,00	Facilitarea accesului populației la activități sportive, culturale, concertate etc.	MDRA prin CNI	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 5.4
60	Fundația Creștină Diakonia Filiala Sfântu Gheorghe	Construire Centru multifuncțional	Sfântu Gheorghe	4.904.410,00	Construirea unui centru multifuncțional pe mai multe nivele.	Bugetul local, Alte surse	Centrul va include: Centrul de coordonare al fundației; Unitate de îngrijire pentru pacienți care necesită îngrijire permanentă; Unitate specială pentru bolnavii de Alzheimer sau demență senilă; Unitate hospice cu îngrijiri paliative. Grup țintă: Persoane bolnave și/sau vârstnice; Persoane cu demență sau boală Alzheimer; Persoane care necesită îngrijire 24/24 ore; Bolnavii de cancer; Persoane total sau parțial dependente. Activitatea de construcție de noi centre sociale nu este eligibilă în cadrul POR
61	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale Varadi Jozsef	Municipiul Sfântu Gheorghe	3.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.

62	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Grădiniței Arvacska	Municipiul Sfântu Gheorghe	2.000.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
63	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Grădiniței Gulliver	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Dâmbului	2.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
64	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Grădiniței Gulliver (fosta Școală Kis Arpad)	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Kos Karoly	1.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
65	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale Nicolae Colan	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Lalelei	2.500.000,00			
66	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Liceului de Artă Plugor Sandor	Municipiul Sfântu Gheorghe, Strada Kossuth Lajos	2.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice,	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.

					îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.		
67	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Liceului Tehnologic Berde Aron	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Crângului	3.200.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
68	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Liceului Teoretic Mikes Kelemen	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Kriza János	3.500.000	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
69	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Colegiului Național Mihai Viteazul	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Kós Károly	5.200.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	POR 2014 – 2020, Axa 3.1.B	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
70	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Școlii Godri Ferenc	Municipiul Sfântu Gheorghe, Aleea Elevilor	2.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.

					condițiilor de desfășurare a actului educativ.		
71	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Școlii Gimnaziale Ady Endre	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Armata Română	2.000.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
72	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Grădiniței Napsugar	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Armata Română	2.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
73	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Grădiniței Csipike	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Kriza János	2.000.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ.	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.
74	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea termică a Colegiului Național Szekely Miko	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Gróf Mikó Imre	4.500.000,00	Creșterea eficienței energetice, reducerea emisiei de CO ₂ , folosirea surselor alternative- ecologice, îmbunătățirea	Bugetul local, Alte surse	Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 3.5.

					condițiilor de desfășurare a actului educativ.		
75	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare grădiniței de pe str. Kőrösi Csoma Sándor	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Kőrösi Csoma Sándor	1.915.200,00	Îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.4	
76	Municipiul Sfântu Gheorghe	Sistematizare verticală Liceul Tehnologic Berde Áron	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Crângului	2.143.200,00	Creșterea capacității unității de învățământ și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.5	
77	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare infrastructură de învățământ la Lic. Tehnologic Puskas Tivadar	Municipiul Sfântu Gheorghe, str. Pescarilor	13.680.000,00	Creșterea capacității unității de învățământ și îmbunătățirea condițiilor de desfășurare a actului educativ	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.5	
78	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centru social de urgență pentru persoanele fără adăpost	Municipiul Sfântu Gheorghe	4.000.000,00	Îmbunătățirea serviciilor sociale	Bugetul local, Alte surse	Va fi reabilitată o clădire și transformată în centru social de urgență. Proiectul se încadrează în prioritatea strategică regională nr. 1.3.
79	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea și consolidarea clădirilor unităților de învățământ: Liceul Teoretic Mikes Kelemen, Colegiul Mihai Vitezul (corp A+B și bibliotecă), Colegiul Național Szekely Miko-clădirea principală, fosta tipografie Jokai- clădire	Municipiul Sfântu Gheorghe	70.000.000,00	Îmbunătățirea calității infrastructurii de educație prin reabilitarea clădirilor liceului; creșterea eficienței energetice în urma reabilitării; dotarea și echiparea adecvată; păstrarea și îngrijirea clădirilor	Bugetul local, PNDL, Alte surse	Doar aprox. 2% din costuri pot fi acoperite de la bugetul local. Majoritatea acestor clădiri sunt clădiri monument istoric sau ansamblu monument istoric, reabilitarea lor putând fi finanțată și prin alte programe de

		internat, Liceul tehnologi Kos Karoly.			monument istoric.		finanțare destinate unor astfel de obiective.
80	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centru medical de tratament și reabilitare	Municipiul Sfântu Gheorghe	12.000.000,00	Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate prin reabilitarea unor clădiri și pregătirea lor pentru a oferi noi servicii; diversificarea serviciilor medicale oferite; creșterea calității de viață a populației;	Bugetul local, Alte surse	Doar aprox. 10% din costuri pot fi acoperite de la bugetul local
81	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare/extindere/construcție cămin pentru persoane dependente în Municipiul Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	25.000.000,00	Creșterea locurilor în cămine pentru bătrâni; îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor sociale;	Bugetul local, Alte surse	
82	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea Casei Keresztes- monument istoric	Municipiul Sfântu Gheorghe	5.000.000,00	Realizarea unui centru de protejare a valorilor arhitecturale, construite	Bugetul local, Alte surse	Odată cu reabilitarea trebuie avută în vedere și regândirea funcționalității clădirii.
83	Municipiul Sfântu Gheorghe	Spațiu de cazare și cantină pentru copiii școlari rromi	Municipiul Sfântu Gheorghe	5.000.000,00	Se are în vedere construirea unui spațiu de cazare și cantină pentru copiii școlari rromi prin care se urmărește creșterea numărului de spații de cazare pentru învățământul obligatoriu; integrarea romilor în procesul de	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 9, POCU 2014 - 2020	

					învățământ obligatoriu, îmbunătățirea condițiilor de viață a populației rome din municipiu;		
84	Municipiul Sfântu Gheorghe	Crearea centrului cultural regional prin reabilitarea și extinderea infrastructurii instituțiilor de cultură în vederea asigurării spațiilor adecvate trupelor de teatru și a ansamblurilor culturale din municipiu.	Municipiul Sfântu Gheorghe	17.000.000,00	Promovarea și valorificarea activităților și evenimentelor cultural-artistice	Bugetul local, Alte surse	
85	Municipiul Sfântu Gheorghe	Centru regional de echitație	Municipiul Sfântu Gheorghe	7.000.000,00	Diversificarea modalităților de petrecere a timpului liber și creșterea atractivității turistice	Bugetul local, Alte surse	
86	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea infrastructurii rutiere, construirea de parcări rezidențiale, spații de joacă și spații verzi în cartierele: -cartierul Gării -cartierul Olt -cartierul Textil -cartierul Simeria -cartierul Ciucului	Municipiul Sfântu Gheorghe	40.000.000,00	Îmbunătățirea condițiilor de transport locuire și acces la servicii și utilități publice în cartiere	Bugetul local, Alte surse	Proiectul trebuie inclus într-o strategie integrată de dezvoltare urbană

87	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea și refuncționalizarea fostului Hotel Bodoc	Municipiul Sfântu Gheorghe	35.840.000,00		Alte surse (investiție privată)	
88	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reamenajarea Cimitirului eroilor	Municipiul Sfântu Gheorghe	500.000,00	Îmbunătățirea aspectului și accesului în cimitir	Bugetul local	-
89	Municipiul Sfântu Gheorghe	Extinderea și reamenajarea cimitirului comun	Municipiul Sfântu Gheorghe	1.000.000,00	Amenajarea și extinderea aleilor pietonale, îmbunătățirea iluminatului public, amenajarea punctelor de depozitare, înlocuirea rețelei de alimentare cu apă	Bugetul local	-
90	Eparhia Reformată din Ardeal/Parohia Reformată nr. 1	Reabilitarea Biserici Cetate Reformate Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe		Reabilitarea bisericii	Bugetul local, Alte surse	-
91	Consiliul Județean Covasna	Reabilitarea Ansamblului Muzeului Național Secuiesc	Municipiul Sfântu Gheorghe		Reabilitare	POR, Axa prioritară 5, PI 5.1	
92	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea, extinderea și eficientizarea sistemului de iluminat public, inclusiv instalarea unui sistem de telegestiune	Municipiul Sfântu Gheorghe	10.000.000,00	Eficientizarea sistemului de iluminat public	POR Axa 3, PI 3.1.C	

93	Municipiul Sfântu Gheorghe	Construire locuințe de serviciu în zona marginalizată Câmpul Frumos	Municipiul Sfântu Gheorghe, zona Câmpu Frumos	15.000.000,00	Sprijinirea angajaților din municipiu	POCU, Bugetul Local, Alte surse	
94	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajarea unor terenuri de sport în zona Câmpul Frumos	Municipiul Sfântu Gheorghe, zona Câmpu Frumos	912.000,00	Facilitarea și încurajarea activităților sportive și recreative	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.3	
95	Municipiul Sfântu Gheorghe	Amenajarea unor terenuri de sport în Cartierul Ciucului	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Ciucului	2.736.000,00	Facilitarea și încurajarea activităților sportive și recreative	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.3	
96	Municipiul Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Ciucului	684.000,00	Creșterea calității vieții locuitorilor din cartierul Ciucului prin facilitarea accesului la activități recreative în aer liber	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.3	
97	Municipiul Sfântu Gheorghe	Modernizarea și extinderea canalizării în Cartierul Őrkő	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Őrkő	1.459.200,00	Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din cartier prin facilitarea accesului la rețele edilitare	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.3	
98	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitarea și dotarea Casei comunitare din Cartierul Őrkő	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Őrkő	456.000,00	Conservarea și promovarea patrimoniului cultural local	POR 2014 – 2020, Axa prioritară 4.3	
99	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reabilitare grădinițe și școli	Municipiul Sfântu Gheorghe	10.000.000,00	Îmbunătățirea calității infrastructurii educaționale	POR 4.4, 4.5 și din alte surse	

Obiectiv strategic 3.

Dezvoltarea teritorială coerentă și creșterea capacității administrative

100	Municipiul Sfântu Gheorghe	Actualizarea PUG-ului Municipiului Sfântu Gheorghe	Municipiul Sfântu Gheorghe	-	Actualizarea documentației urbanistice	Bugetul local	
Obiectiv strategic 4. Protejarea și conservarea mediului natural							
101	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reconversia și refuncționalizarea unor terenuri degradate din zona Câmpul Frumos	Municipiul Sfântu Gheorghe, Zona Câmpul Frumos	2.200.000,00 lei	Decontaminarea sitului agroindustrial și crearea unor spații verzi	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 4.2	
102	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reconversia și refuncționalizarea unor terenuri degradate din Cartierul Ciucului	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Ciucului	2.964.000,00	Decontaminarea sitului agroindustrial și crearea unor spații verzi	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 4.2	
103	Municipiul Sfântu Gheorghe	VeloPark - spatiu multifunctional de recreere, sport si invatare activa a regulilor de conduita in trafic pentru tinerii biciclisti	Municipiul Sfântu Gheorghe	1.800.000,00	Facilitarea și încurajarea activităților de recreere, sport, învățare activă.	POR, Axa priotitară 4, PI 4.2	
104	Municipiul Sfântu Gheorghe	Reconversia și refuncționalizarea terenului în jurul lacului din Cartierul Gării	Municipiul Sfântu Gheorghe, Cartierul Gării	4.560.000,00	Facilitarea activităților de recreere în aer liber.	POR 2014 - 2020, Axa prioritară 4.2	

Implementarea și monitorizarea implementării strategiei

Implementarea strategiei de dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe necesită implicarea tuturor actorilor interesați/vizați din municipiu. În vederea valorificării factorilor strategici cheie și a urmării viziunii asumate, parteneriatul administrației locale cu acești actori este indispensabil. În caz contrar, strategia de dezvoltare riscă să devină un alt document „strategic” uitat într-un sertar. Astfel, cu toate că realizarea planului strategic de dezvoltare al municipiului este rezultatul inițiativei și responsabilitatea Consiliului Local Sfântu Gheorghe, în implementarea acestuia este necesară implicarea nu doar a structurilor acestei instituții, ci a tuturor actorilor de la nivel local afectați/vizați. Creșterea calității vieții și a nivelului de trai în municipiu depinde nu doar de implementarea proiectelor din planul de acțiune al prezentei strategii, ci și de implementarea proiectelor de la nivel județean, regional, și, bineînțeles, de dezvoltarea și creșterea competitivității economice a agenților economici ce desfășoară activități economice în municipiu.

Pentru coordonarea și monitorizarea implementării strategiei se va constitui prin hotărâre a Consiliului Local Sfântu Gheorghe **Grupul pentru Coordonarea și Monitorizarea Implementării Planului Strategic de Dezvoltare a Municipiului Sfântu Gheorghe (GSSG)**. În componența acestuia vor intra reprezentanții ai Consiliului Local, ai aparatului de specialitate al primarului, ai mediului de afaceri, ai ONG-urilor, ai instituțiilor deconcentrate și reprezentanți ai Consiliului Local Sfântu Gheorghe. Rolul GSSG este de evaluare periodică a acțiunilor concrete și a proiectelor necesare a fi realizate pentru a îndeplini obiectivele propuse, dar și oferirea de sprijin în elaborarea de proiecte. GSSG va fi coordonat de o persoană nominalizată în acest sens de Consiliul Local Sfântu Gheorghe. În demersul de coordonare a implementării, Coordonatorul Grupului Strategic va lucra îndeaproape cu următoarele direcții/poziții din cadrul aparatului de specialitate al primarului: Administratorul Public, Direcția Economică, Direcția Gospodărire Comunală, Direcția Sport și Agrement, Direcția Urbanism, Biroul Dezvoltare Investiții, Biroul Învățământ și Cultură și Biroul Proiecte, Programe. Viziunea, direcțiile strategice, obiectivele specifice, prioritățile și măsurile reprezintă elementele de ghidare ale GSSG.

Coordonarea și monitorizarea implementării planului strategic de dezvoltare necesită parcurgerea următoarelor etape:

Nominalizarea/desemnarea membrilor GSSG, prin HCL și stabilirea responsabilităților fiecărui membru al echipei;

- Instruirea membrilor GSSG privind conținutul și structura planului strategic;
- Analize periodice - la începutul fiecărui an pentru anul anterior - și ad-hoc referitoare la atingerea indicatorilor;
- Participare la toate ședințele privind analiza progresului implementării strategiei, împreună cu ceilalți factori implicați;

- Elaborarea informărilor privind progresul implementării strategiei sau a rapoartelor de progres;

După identificarea și desemnarea personalului, va fi întocmit **planul anual de implementare**. Un demers util în vederea implementării, dar și în vederea facilitării monitorizării este realizarea sau actualizarea (după caz), în cursul anului 2015, a **fișei de implementare pentru fiecare proiect din planul de acțiune**.

În cadrul GSSG se va constitui **Comitetul de monitorizare** a implementării planului strategic. Acesta va fi format din 5 persoane. În demersul de monitorizare, fiecare din cele 5 persoane își va constitui o echipă formată din angajați ai Primăriei și reprezentanți ai actorilor implicați/vizați (stakeholderi). Monitorizarea se va realiza pe baza indicatorilor stabiliți pentru fiecare obiectiv strategic, prioritate și măsură. Instrumentul de monitorizare a implementării strategiei este **Planul de monitorizare**. Acesta este structurat pe obiective, priorități, măsuri, indicatori, recomandări și observații și va fi completat anual.

La propunerea Comitetului de monitorizare, pe baza analizelor periodice, Consiliul Local Sfântu Gheorghe va actualiza documentul de planificare strategică ori de câte ori este necesar.

Propunerile pentru Comitetul de monitorizare sunt:

- Sztakics Éva-Judit
- Toth-Birtan Csaba
- Baki Éva
- Buja Gergely
- Simon Ildikó

Proiectul de monitorizare a planului strategic de dezvoltare al Municipiului Sfântu Gheorghe

Obiective strategice	Priorități	Măsuri	Indicatori de monitorizare	Valoare indicatori sfârșitul anului 2015	Valoare anterioară indicatori	Observații și recomandări
Obiectiv 1. Dezvoltarea economiei locale și creșterea competitivității acesteia	Prioritatea 1.1 <i>Creșterea investițiilor în domeniile/sectoarele ce valorifică sursele de avantaj competitiv ale municipiului: cultură și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare</i>	1.1.1. Sprijinirea creării și dezvoltării infrastructurii de afaceri: parcuri industriale, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri.	<ul style="list-style-type: none"> • Număr și suprafață totală de parcuri industriale create; • Număr și suprafață totală incubatoare de afaceri create; • Număr de locuri de muncă nou create în aceste unități; • Valoarea cifrei de afaceri a agenților economici din parcurile industriale/parcurile tehnologice/incubatoarele de afaceri create; 			
		1.1.2. Sprijinirea introducerii utilităților în zone destinate infrastructurii de afaceri/investițiilor.	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafață (km²) zone în care au fost introduse utilitățile destinate infrastructurii de afaceri; • Lungime simplă în km a rețelelor de utilități nou dezvoltate pt. aceste zone; • Număr de locuri de muncă nou create ca urmare a viabilizării acestor zone; • Valoarea cifrei de afaceri a unităților amplasate în zonele viabilizate; 			

	1.1.3. Sprijinirea activităților de cercetare și dezvoltare cu potențial de valorificare în economie (transfer tehnologic , de cunoștințe, inovare).	<ul style="list-style-type: none"> Nr. brevete de invenție; Nr. parteneriate încheiate între mediul universitar și agenții economici/clustere; 				
	1.1.4. Sprijinirea îmbunătățirii și diversificării serviciilor, inclusiv a celor de cazare, masă și transport;	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de turiști cazați în unitățile de primire turistică; Tipuri de structuri de cazare disponibile; Satisfacția clienților unităților de cazare, ai unităților de servire a mesei, ai serviciilor de transport; 				
	1.1.5. Sprijinirea activităților și evenimentelor culturale și artistice.	<ul style="list-style-type: none"> Numărul evenimentelor cultural-artistice/an; Numărul participanților la evenimentele cultural artistice/an; 				
	1.1.6. Sprijinirea omologării și promovării produselor cu specific local/locale.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. De brevete/certificate/omologări ale produselor locale/cu specific local; 				
	1.1.7. Sprijinirea industriei alimentare.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de unități din industria agro-alimentară; Nr. de angajați din industria agro-alimentară; Valoarea cifrei de afaceri a industriei agro-alimentare; 				
	Prioritatea 1.2 <i>Creșterea competitivității IMM-urilor din sectoarele/domeniile sursă de avantaj competitiv</i>	1.2.1. Sprijinirea clusterelor existente, respectiv sprijinirea dezvoltării de noi cluster	<ul style="list-style-type: none"> Dimensiunea clusterelor: cifră de afaceri, profit, nr. de locuri de muncă; Nr. cluster Nr. cluster nou înființate; 			
		1.2.2. Sprijinirea investițiilor productive	<ul style="list-style-type: none"> Nr. unităților productive nou create; Nr. de locuri de muncă în unitățile productive nou create; 			
1.2.3. Facilitatea accesului IMM-urilor la finanțare, inclusiv a accesului la		<ul style="list-style-type: none"> Valoarea fondurilor nerambursabile accesate de către 				

		informațiile cu privire la sursele de finanțare.	<p>IMM-urile din municipiu;</p> <ul style="list-style-type: none"> Nr. instrumente de asistență dezvoltate de Primărie pt. susținerea IMM-urilor; 			
		1.2.4. Stimularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de firme nou create; 			
		1.2.5. Finanțarea tinerilor antreprenori.	<ul style="list-style-type: none"> Număr proiecte finanțate; Valoarea proiectelor finanțate; 			
	Prioritatea 1.3. <i>Dezvoltarea capitalului uman</i>	1.3.1. Sprijinirea școlilor de arte și meserii existente, precum și sprijinirea înființării altora.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. școlilor de arte și meserii; Nr. elevilor înscriși în școlile de arte și meserii; Nr. specializărilor nou înființate în școlile de arte și meserii existente; Număr parteneriate între unitățile de învățământ și agenții economici; 			
		1.3.2 Sprijinirea învățământului liceal.	<ul style="list-style-type: none"> % elevilor care au promovat examenul de bacalaureat; % elevilor care au promovat testele naționale; Media rezultatelor la testele naționale și bacalaureat, raportat la nivelul național; Nr. școlilor cu promovabilitate de sub 20%; 			
		1.3.3. Sprijinirea învățământului universitar și atragerea altor universități, respectiv specializări universitare în domenii în care există avantaj competitiv: turism și industrii creative, IT, industrie prelucrătoare	<ul style="list-style-type: none"> Nr. studenților înmatriculați la extensiile universitare din municipiu; % absolvenților extensiilor universitare care au rămas și s-au angajat în municipiu; Nr. extensiilor universitare nou înființate; 			

		<ul style="list-style-type: none"> • Numărul absolvenților de liceu care își continuă studiile universitare în alt oraș; • Numărul absolvenților de facultate care se stabilesc în municipiu; 			
	1.3.4. Susținerea elevilor cu potențial intelectual crescut, precum și a elevilor ce provin din familii defavorizate	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. și valoarea totală a burselor acordate elevilor cu rezultate deosebite; • Nr. și valoarea totală a burselor acordate elevilor ce provin din familii defavorizate; 			
	1.3.5. Încurajarea parteneriatului între universități și partenerii sociali în educație (agenți economici, instituții publice, ONG-uri).	• Nr. parteneriatelor existente între universități și partenerii sociali din municipiu;			
	1.3.6. Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. programelor de învățământ pe tot parcursul vieții; • Nr. absolvenților programelor de învățământ pe tot parcursul vieții; 			
	1.3.7. Sprijinirea programelor de formare și reconversie profesională	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. programelor de reconversie profesională derulate; • Nr. absolvenților programelor de reconversie profesională derulate; • Nr. absolvenților programelor de reconversie profesională care s-au angajat în urma absolvirii cursurilor de reconversie; 			
	1.3.8. Acordarea de subvenții de transport și cazare studenților	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de persoane/studenti beneficiari de subvenție; • Valoarea anuală a subvențiilor acordate; 			
	1.3.9 Îmbunătățirea legăturilor dintre municipiu și comunitățile de locuitori care au emigrat din municipiu și s-au stabilit în alte comunități urbane din	• Nr. acorduri încheiate între municipiu și comunitățile de locuitori care au emigrat din municipiu;			

		țară și din străinătate	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. vizite/delegații la primărie ale membrilor comunităților de locuitori care au emigrat din municipiu; • Nr. vizite/delegații ale reprezentanților municipiului în rândul comunităților de locuitori care au emigrat din municipiu; • Nr. evenimente organizate cu participarea și implicarea membrilor comunităților de locuitori care au emigrat din municipiu; 			
		1.3.10. Descurajarea abandonului școlar timpuriu	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de elevi în pericol de abandon școlar, dar care au continuat școala ca urmare a intervenției/sprijinului școlii, ONG-urilor, primăriei etc.; • Nr. de cazuri/persoane care au abandonat școala (pe an școlar); 			
		1.3.11. Dezvoltarea abilităților de leadership prin finanțarea unor micro-granturi de intervenție în comunitate	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de persoane beneficiare de micro-granturi destinate dezvoltării abilităților de leadership; • Valoarea micro-granturilor acordate în vederea dezvoltării abilităților de leadership; 			
	Prioritatea 1.4. <i>Consolidarea și creșterea sustenabilității turismului (cultural)</i>	1.4.1. Promovarea și valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. campanii de promovare a evenimentelor cultural-artistice; 			
		1.4.2. Sprijinirea reabilitării și extinderii infrastructurii culturale: muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale etc. reabilite; 			

			<ul style="list-style-type: none"> Nr. muzee, săli de expoziție, așezăminte culturale, cinematografe, monumente istorice și case memoriale etc. înființate; 			
		1.4.3. Sprijinirea și promovarea evenimentelor culturale specifice/tradiționale.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. evenimente culturale specifice/tradiționale organizate anual; Nr. participanți la evenimentele culturale specifice/tradiționale organizate anual; 			
		1.4.4. Facilitarea renovării și modernizării structurilor de primire turistică.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. unităților de primire turistică pe categorii/clase (stele/margarete); 			
		1.4.5. Sprijinirea promovării turismului/obiectivelor turistice din municipiu, dar și a celor din județ	<ul style="list-style-type: none"> Nr. campanii naționale de promovare a obiectivelor turistice; Nr. campanii de promovare a obiectivelor turistice în afara țării; 			
		1.4.6. Sprijinirea centrului de informare turistică	<ul style="list-style-type: none"> Nr. clienților centrului de informare turistică; 			
		1.4.7. Încurajarea și sprijinirea valorificării specificului tradițional local/unicității culturii secuiești	<ul style="list-style-type: none"> Nr. evenimentelor ce au drept scop valorificării specificului tradițional local/unicității culturii secuiești; 			
		1.4.8. Cartarea obiectivelor turistice	<ul style="list-style-type: none"> Harta obiectivelor turistice din municipiu disponibilă și în format electronic; 			
		1.4.9. Facilitarea și dezvoltarea de noi tipuri de structuri de petrecere a timpului liber: centre SPA, Wellness etc.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. facilităților de petrecere a timpului liber create (pe tipuri) Suprafața (m²) structurilor de petrecere a timpului liber cerate 			

Obiectiv 2. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico- edilitare, educaționale, culturale, de sănătate și sociale a municipiului	Prioritatea 2.1 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico- edilitare	2.1.1. Reabilitatea, modernizarea și extinderea rețelei de drumuri locale, căi pietonale (trotuare), parcări și construirea/amenajarea de piste pentru bicicliști.	<ul style="list-style-type: none"> • Lungimea rețelei de drumuri locale reabilite, modernizate, construite • Lungimea rețelei de căi pietonale/trotuare reabilite, modernizate, construite; • Numărul de locuri de parcare amenajate • Nr. km de piste pentru bicicliști construite/amenajate 			
		2.1.2. Introducerea, extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare care nu au fost încă reabilite.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. de gospodării racordate la rețeaua de apă • % gospodării racordate la rețeaua de apă • Nr. de gospodării racordate la rețeaua de canalizare • % gospodării racordate la rețeaua de canalizare • Numărul de gospodării deservite de stația de epurare; • Nr. km rețea de alimentare cu apă • Nr. km rețea de canalizare 			
		2.1.3. Sprijinirea introducerii și utilizării surselor alternative de producere a energiei electrice și termice, respectiv de eficientizare a utilizării energiei în clădirile publice.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. clădirilor care utilizează surse alternative de producere a energiei electrice și termice; • kWh produși de unitățile alternative de producere a energiei electrice și termice 			
		2.1.4. Actualizarea PUG-ului.	<ul style="list-style-type: none"> • PUG actualizat 			
	Prioritatea 2.2. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale, culturale și sportive	2.2.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, școli de arte și meserii, liceal și universitar din municipiu.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. unităților de învățământ (preșcolar, primar, gimnazial, școli de arte și meserii, liceal) reabilite, modernizate • Nr. ateliere tehnologice utilizate/modernizate • Nr. unități de învățământ 			

		(preșcolar, primar, gimnazial, școli de arte și meserii, liceal) construite			
		<ul style="list-style-type: none"> Nr. de centre after-school construite 			
	2.2.2. Sprijinirea acțiunilor de conservare, protejare, promovare și dezvoltare a patrimoniului natural și cultural .	<ul style="list-style-type: none"> Nr. unități culturale conservate, reabilite Nr. unități naturale conservate Nr. acțiunilor de promovare a patrimoniului cultural și natural 			
	2.2.3. Îmbunătățirea/ reabilitarea/ modernizarea infrastructurii bazelor sportive și de agrement.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. unități și spații destinate activităților sportive și de agrement reabilite, modernizate; Nr. unități și spații destinate activităților sportive și de agrement reabilite, modernizate; 			
	2.2.4. Sprijinirea/facilitarea îmbunătățirii și extinderii infrastructurii educaționale a extensiilor universitare.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. unităților de învățământ universitar reabilite, modernizate; Nr. unități de învățământ universitar construite; Numărul unităților de cercetare modernizate/utilate 			
Prioritatea 2.3. <i>Îmbunătățirea infrastructurii unităților medicale și a celor de protecție socială și facilitarea</i>	2.3.1. Reabilitarea, modernizarea și extinderea/construirea clădirilor și spațiilor unităților medicale și de protecție socială.	<ul style="list-style-type: none"> Număr de instituții de sănătate reabilite, amenajate, dotate, extinse sau modernizate Număr de centre sociale nou create, reabilite, amenajate, extinse sau modernizate Număr de locuințe sociale date în folosință 			
	2.3.2. Sprijinirea echipării unităților medicale cu aparatură modernă.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. aparatelor/echipamentelor medicale achiziționate; 			

<i>accesului la servicii medicale de calitate</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Valoarea echipamentelor medicale achiziționate; 			
	2.3.3. Încurajarea acțiunilor ce vizează prevenția îmbolnăvirii.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. campaniilor de prevenție a îmbolnăvirilor; • Nr. persoanelor care au fost informate cu privire la prevenția îmbolnăvirilor; 			
	2.3.4. Dezvoltarea unui grup consultativ privind serviciile medicale și sociale	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. întâlniri/an ale grupului consultativ; • Nr. propuneri de proiecte normative ale grupului consultativ; • Nr. propuneri de politici publice, proiecte ale grupului consultativ; 			
	2.3.5. Încurajarea retenției personalului medical	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. medici care au plecat din unitățile medicale din municipiu; • Nr. medici care și-au stabilit domiciliul în municipiu; • Nr. medici angajați în unitățile medicale din municipiu; 			
	2.3.6 Sprijinirea campaniilor de informare și promovare a unui mod de viață sănătos	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. campanii de informare și promovare a unui mod de viață sănătos; • Nr. estimativ al persoanelor la care a ajuns/au recepționat mesajul campaniei; 			
Prioritatea 2.4. <i>Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către populație, agenți</i>	2.4.1. Extinderea infrastructurii broad-band.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. km de rețea broad-band din municipiu 			
	2.4.2. Susținerea utilizării TIC de către populația și agenții economici (comerț electronic).	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea populației cu acces la internet; • Numărul total de conexiuni la internet în bandă largă; • Valoarea tranzacțiilor derulate prin intermediul comerțului electronic • % facturilor plătite online; 			

	<i>economici și instituții</i>		<ul style="list-style-type: none"> • % impozitelor și taxelor plătite online; • Numărul seturilor de date deschise oferite către populație și agenții economici; 			
		2.4.3. Sprijinirea furnizării de servicii publice online prin implementarea soluțiilor de tip e-guvernare, e-educație, e-sănătate.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. unităților de învățământ care oferă servicii on-line; • Nr. unităților medicale care oferă servicii on-line; • Numărul școlilor care oferă platforme de e-learning; • Numărul serviciilor accesibile integral online oferite de administrația locală • Numărul solicitărilor de furnizare a serviciilor on-line către administrația locală; 			
		2.4.4. Extinderea furnizării de seturi de date deschise	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. baze de date puse la dispoziția publicului larg; 			
	Prioritatea 2.5 <i>Îmbunătățirea serviciilor de protecție socială.</i>	2.5.1. Sprijinirea integrării tinerilor din sistemul de instituții de plasament familial la ieșirea din sistem.	<ul style="list-style-type: none"> • % tineri din sistemul de plasament care au fost angajați 			
		2.5.2. Susținerea programelor de incluziune socială.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoanelor care au beneficiat de programe de incluziune socială • Număr persoane care beneficiază de ajutor social • Număr persoane care beneficiază de cel puțin 2 forme de ajutor social 			
		2.5.3. Sprijinirea unităților și inițiativelor ce vizează întrajutorarea persoanelor aflate în situații de risc.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoanelor aflate în situații de risc sprijinite 			
		2.5.4. Susținerea persoanelor dependente prin finanțarea de centre de îngrijire, programe de day care	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. persoane sprijinite; • Valoarea sprijinului financiar acordat; 			

			<ul style="list-style-type: none"> Nr. programe de day care; 			
		2.5.5. Susținerea dezvoltării personalului sanitar calificat prin dezvoltarea programului post liceal sanitar.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de absolvenți ai programului postliceal sanitar; 			
Obiectiv 3. Dezvoltarea teritorială coerentă și creșterea capacității administrative	Prioritatea 3.1. <i>Creșterea coeziunii interne a municipiului și consolidarea rolului de pol metropolitan cu influență limitată</i>	3.1.1. Actualizarea PUG-ului și a documentației urbanistice	<ul style="list-style-type: none"> PUG actualizat 			
		3.1.2. Extinderea suprafeței intravilane.	<ul style="list-style-type: none"> Km² suprafața de intravilan extinsă; % de extindere a suprafeței intravilane; 			
		3.1.3. Îmbunătățirea interconectivității cu zona peri-urbană (Ilieni, Arcuș și Reci).	<ul style="list-style-type: none"> Nr. anual de călători din zona peri-urbană; Nr. anual de navetiști din zona peri-urbană; Gradul de satisfacție al călătorilor/navetiștilor din zona peri-urbană; număr trasee de microbuz/autobuz nou create pt. zona periurbană; 			
		3.1.4. Sprijinirea reabilitării și modernizării infrastructurii de toate tipurile.	<ul style="list-style-type: none"> % rețea de drumuri, rețea de apă, rețea canalizare, alei pietonale modernizate; % cheltuielilor (din contul de execuție bugetară al bugetului local) efectuate cu reabilitarea infrastructurii; 			
		3.1.5. Sprijinirea consolidării Microregiunii SEPSI.	<ul style="list-style-type: none"> valoarea proiectelor derulate de către microregiune; Nr. beneficiarilor proiectelor asociației microregionale; 			
		3.1.6. Dezvoltarea și îmbunătățirea transportului în comun.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. persoanelor/rezidenților ce folosesc mijloacele de transport în 			

		<p>comun;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nr. navetiștilor ce utilizează mijloacele de transport în comun; • Gradul de satisfacție al celor ce folosesc mijloacele de transport în comun; • Vechimea medie a parcului auto ce asigură transportul în comun; • Nr. mijloacelor ce asigură transportul în comun; 			
	3.1.7. Sprijinirea extensiilor universitare existente în județ și atragerea altor universități, respectiv specializări.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. studenților înmatriculați la extensiile universitare din județ • % absolvenților extensiilor universitare care au rămas și s-au angajat în județ • Nr. extensiilor universitare nou înființate în județ • Numărul absolvenților de liceu care-și continuă studiile în afara județului • Numărul absolvenților de facultate care se stabilesc în județ. 			
	3.1.8. Încurajarea parteneriatului între universități și partenerii sociali în educație (agenți economici, instituții publice, ONG-uri).	Nr. parteneriatelor existente între universități și partenerii sociali din județ			
	3.1.9. Încurajarea inițiativelor ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. programelor de învățământ pe tot parcursul vieții • Nr. absolvenților programelor de învățământ pe tot parcursul vieții 			
	3.1.10. Sprijinirea cercetării în domeniul balnear.	• Nr. unități de cercetare-dezvoltare în domeniul balnear înființate;			
	3.1.11. Dezvoltarea unui grup consultativ privind învățământul preuniversitar	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. întâlniri/an ale grupului consultativ; • Nr. propuneri de proiecte 			

			<p>normative ale grupului consultativ;</p> <ul style="list-style-type: none"> Nr. propuneri de politici publice, proiecte ale grupului consultativ; 			
	<p>Prioritatea 3.2. Creșterea capacității administrative</p>	<p>3.2.1. Sprijinirea cooperării și colaborării dintre autoritățile publice locale, cele județene și deconcentrate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de acorduri de parteneriat Nr. de proiecte derulate în parteneriat între autoritățile publice locale, cele județene și cele deconcentrate; 			
		<p>3.2.2. Încurajarea furnizării și utilizării e-guvernării.</p>	<ul style="list-style-type: none"> % formularelor cererilor etc. pentru care este posibilă descărcarea și completarea on-line cererilor etc.; % impozitelor locale plătite on-line; 			
		<p>3.2.3. Accesarea și implementarea de proiecte cu finanțare parțial sau integral nerambursabilă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Valoarea proiectelor cu finanțare parțial sau integral nerambursabilă câștigate și implementate de municipiu 			
		<p>3.2.4. Sprijinirea îmbunătățirii competențelor personalului din administrație.</p>	<ul style="list-style-type: none"> % funcționarilor care au urmat cursuri de perfecționare/dezvoltare; 			
<p>Obiectiv 4. Protejarea și conservarea mediului natural</p>	<p>Prioritatea 4.1 Îmbunătățirea calității aerului (reducerea gazelor cu efect de seră), apei și solului</p>	<p>4.1.1. Înlocuirea mijloacelor de transport în comun existente cu mijloace de transport mai puțin poluante/nepoluante.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nr. de mijloace de transport ce utilizează surse alternative de energie; 			
		<p>4.1.2. Încurajarea utilizării mijloacelor de transport în comun în locul autoturismelor personale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nr. persoanelor ce utilizează mijloacele de transport în comun (medie anual, medie zilnică); 			
		<p>4.1.3. Trasarea și marcarea de piste pentru bicicliști.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nr. km piste pentru bicicliști; 			

	4.1.4. Încurajarea utilizării bicicletelor pentru deplasarea în oraș.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. persoane care au bicicletă și o folosesc regulat; 			
	4.1.5. Sprijinirea relocării platformelor industriale (poluante) în zone dina afara municipiului destinate acestui tip de activități.	<ul style="list-style-type: none"> Nr. platforme/hale industriale relocate; 			
	4.1.6. Sprijinirea introducerii rețelelor de apă și canalizare și a racordării la acestea în comunitățile rurale aparținătoare municipiului și desființarea foselor septice.	<ul style="list-style-type: none"> % gospodăriilor din comunitățile rurale aparținătoare municipiului racordate la rețeaua de apă; % gospodăriilor din comunitățile rurale aparținătoare municipiului racordate la rețeaua de canalizare; Nr. fose septice existente; 			
	4.1.7. Descurajarea și sancționarea poluării cu nitriți și nitrați a solului.	<ul style="list-style-type: none"> Valoarea (lei) amenzilor date pentru poluarea cu nitriți și nitrați; 			
	4.1.8. Sprijinirea inițiativelor, programelor și acțiunilor ce vizează utilizarea surselor alternative de energie/energie regenerabilă : eoliană, solară, biomasă, termală, etc.	<ul style="list-style-type: none"> Gospodării/locuințe cu o clasificare mai bună a consumului de energie Scăderea consumului primar de energie al clădirilor publice – kWh/an Scăderea consumului primar de energie al clădirilor rezidențiale – kWh/an Scăderea consumului primar de energie al rețelei de iluminat public – kWh/an 			
	4.1.9. Monitorizarea indicilor de poluare a aerului, apei și solului.	<ul style="list-style-type: none"> Valorile poluării aerului, apei și solului; 			
Prioritatea 4.2 <i>Consolidarea sistemului de managementu</i>	4.2.1. Încurajarea colectării selective a deșeurilor.	<ul style="list-style-type: none"> % de deșeuri reciclabile colectate din totalul deșeurilor colectate; Cantitatea (t) de deșeuri reciclabile colectate; 			

	<i>lui integrat al deșeurilor</i>	4.2.2. Sprijinirea reciclării deșeurilor.	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitate suplimentară de reciclare a deșeurilor – tone • % deșeurilor reciclate 			
		4.2.3. Facilitarea ecologizării zonelor poluate.	<ul style="list-style-type: none"> • Suprafața totală (ha) a terenurilor degradate care au fost reabilite • Suprafața totală (ha) a siturilor industriale poluate care a fost decontaminată 			
	Prioritatea 4.3 <i>Creșterea capacităților instituționale în domeniul protejării și conservării mediului natural.</i>	4.3.1. Sprijinirea formării de specialiști în domeniul protejării și conservării mediului.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. angajaților din instituții publice specializați în domeniul protejării și conservării mediului; 			
		4.3.2 Sprijinirea actualizării, implementării și monitorizării Planului Local de Acțiune pentru Protecția Mediului de la nivelul județului Covasna.	<ul style="list-style-type: none"> • Strategie actualizată • Raport de monitorizare anuală a strategiei județene în domeniul protecției mediului 			
		4.3.3. Sprijinirea inițiativelor locale (deex. Grădina Botanică din Sfântu Gheorghe, adăpost pentru păsări etc.) privind protejarea și conservarea mediului natural.	<ul style="list-style-type: none"> • Nr. inițiative locale sprijinite 			